नेपाल टेलिकम

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड

ग्राहक सेवामा समर्पित

सत्रौं वार्षिक प्रतिवेदन

२०८०-८१

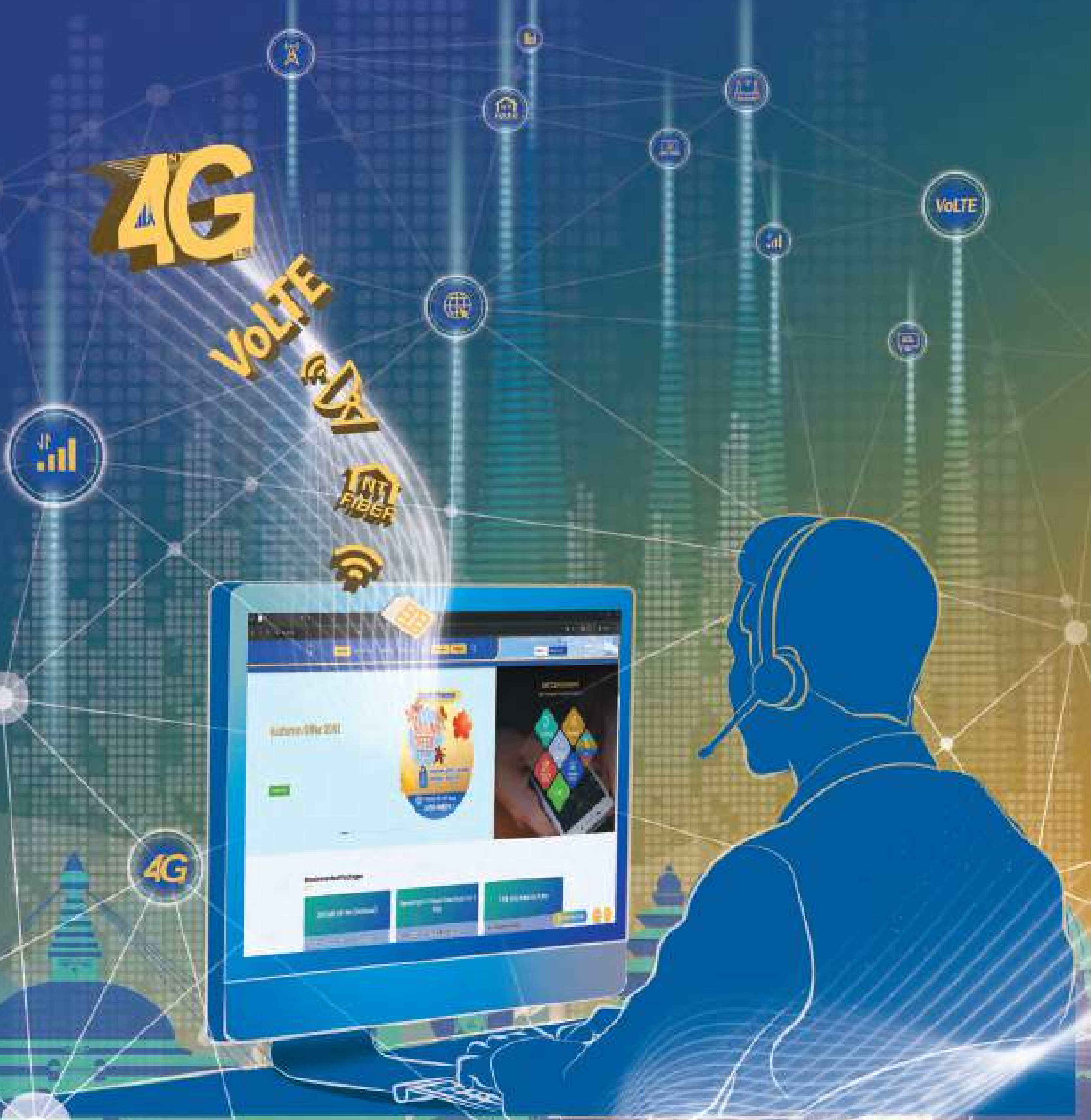

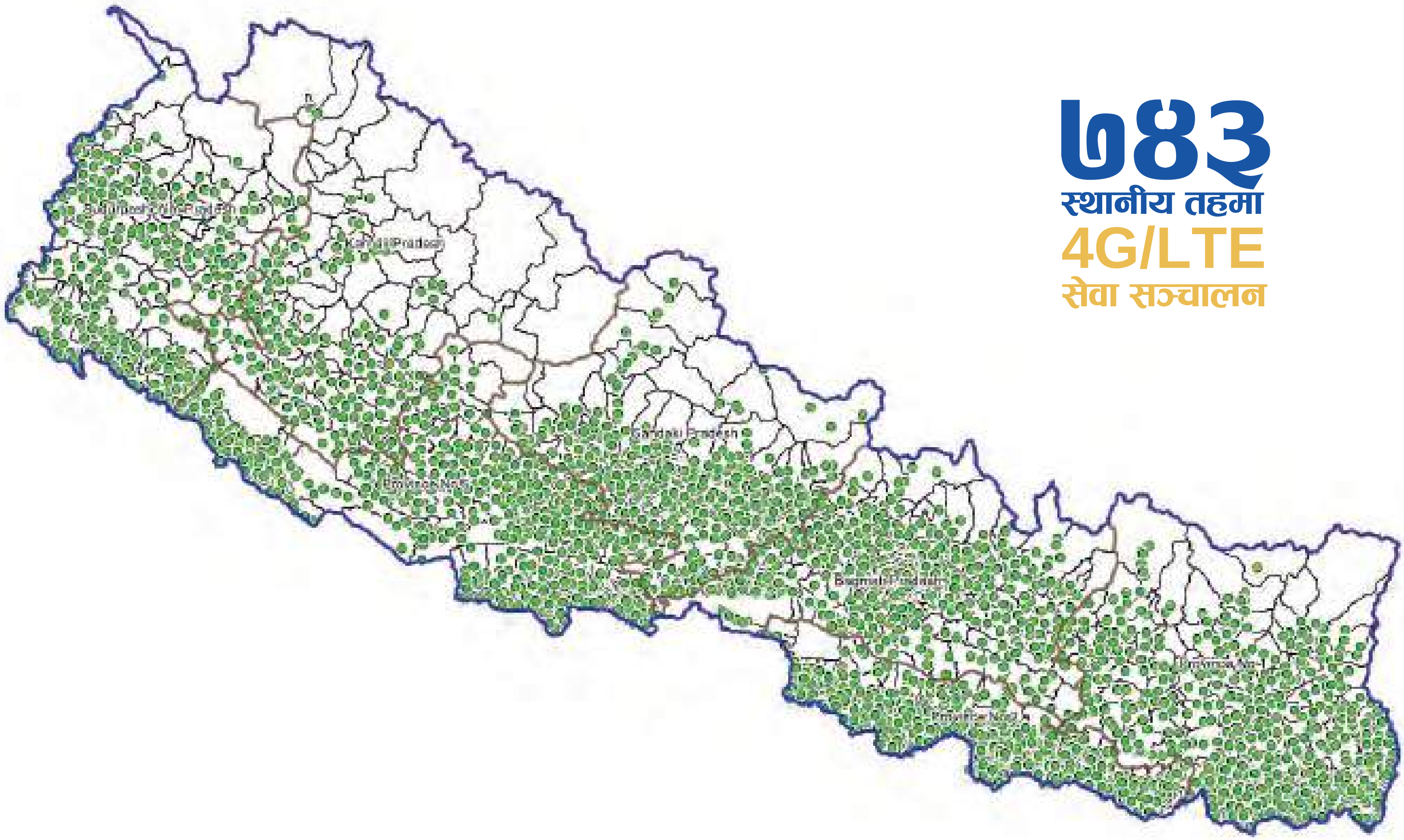

७४३
स्थानीय तहमा
4G/LTE
सेवा सञ्चालन

विषयसूची

कम्पनी सम्बन्धी जानकारी

साधारणसभाको सूचना २
कम्पनी सम्बन्धी सामान्य जानकारी ५
उद्देश्य ७
परिकल्पना, अभियान, लक्ष्य ८
Value Creation ९
आ. व. २०८०।८१ का परिदृश्य १२
कम्पनीका प्रमुख वित्तीय सूचकाङ्क १३
सम्मान तथा पुरस्कार १४
कम्पनीका कोशेढुङ्गाहरु (Milestones) १५
साङ्गठनिक संरचना १६
१६ औं वार्षिक साधारण सभाको झलक १७

संस्थाको नेतृत्व

सञ्चालक समिति १८
अध्यक्ष्यको मन्तव्य २२
प्रबन्ध निर्देशकको मन्तव्य २६
कम्पनी व्यवस्थापन २८
सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन ३२
धितोपत्र दर्ता तथा निश्कासन नियमावली अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन ५६

व्यावसायिक उपलब्धि

व्यावसायिक परिदृष्य ५९
कम्पनीको प्राथमिकता ६०
ग्राहक सेवा र सम्बन्ध ६१
कम्पनीका सेवा तथा ग्राहकहरु ६४

संस्थाको योगदान

अर्थतन्त्रमा योगदान ७१
प्राविधिक रुपान्तरणमा योगदान ७२
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व ७३

सुशासन तथा जोखिम व्यवस्थापन

संस्थागत सुशासन ७७
संस्थागत सुशासन सम्बन्धी प्रतिवेदन ८२
संस्थागत जोखिम व्यवस्थापन ९१

व्यवस्थापकीय समीक्षा तथा विश्लेषण

विगत ५ वर्षको आर्थिक सूचकाङ्क ९४
Horizontal and Vertical Analysis ९७
Value Added Statement १००
त्रैमासिक प्रतिवेदनको पुनरावलोकन १०१
व्यावसायिक वातावरण विश्लेषण १०४

मानव पुँजी

मानव पुँजी १०६

वित्तीय विवरण

एकल वित्तीय विवरण १०९
समूहगत वित्तीय विवरण १८९

सत्रौं वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी सूचना

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय, भद्रकालीप्लाजा

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८१।०९।०७)

श्री आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरु,

यस कम्पनीको मिति २०८१।०९।०६ मा बसेको सञ्चालक समितिको १०४७औं बैठकको निर्णय अनुसार कम्पनीको सत्रौं वार्षिक साधारण सभा देहायका प्रस्तावहरु उपर छलफल तथा निर्णय गर्न निम्न मिति, समय र स्थानमा बस्ने भएकोले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ६७ (२) तथा कम्पनीको नियमावलीको नियम १० को उपनियम (३) बमोजिम सम्पूर्ण सेयरधनी महानुभावहरुलाई जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

साधारण सभाको कार्यक्रम

मिति २०८१।०९।२८ गते, आइतवार (तदनुसार १२ जनवरी, २०२५)

समयः बिहान १०:०० बजे।

स्थानः राष्ट्रिय सभागृह, प्रदर्शनी मार्ग, काठमाडौं।

छलफलको विषयः

१. साधारण प्रस्तावः

क) आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को सञ्चालक समितिको वार्षिक प्रतिवेदन उपर छलफल गरी पारित गर्ने।

ख) लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहितको २०८१ साल आषाढ मसान्तको वासलात तथा सोही मितिमा समाप्त भएको आ.व. २०८०।८१ को नाफा नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण लगायतका वित्तीय विवरणहरु उपर छलफल गरी पारित गर्ने।

ग) लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा ११ मा भएको व्यवस्था अनुसार श्री महालेखापरीक्षकको कार्यालयको परामर्श तथा कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १६५(घ) को प्रावधान अनुरुप कम्पनीको लेखापरीक्षण समितिको सिफारिस बमोजिम आ.व. २०८१।८२ को लागि कम्पनीको लेखापरीक्षक नियुक्त गर्ने, निजहरुको पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने तथा नियुक्तिका अन्य सर्तहरु निर्धारण गर्ने प्रस्ताव पारित गर्ने।

घ) कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १८२ को उपदफा (२) बमोजिम नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएपश्चात आ.व. २०८०।८१ को कम्पनीको मुनाफा रकम मध्येबाट सेयरधनीहरुलाई प्रति सेयर रु. ३०।- अक्षरुपी तीस रुपैयाँ मात्र (नगद लाभांशमा लाग्ने कर समेत) का दरले नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गर्ने।

२. विषेश प्रस्तावः

क) नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा संशोधन।

२. विविधः

सञ्चालक समितिको आज्ञाले,
द्वारिका प्रसाद पौडेल
कम्पनी सचिव

कम्पनीको वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी थप जानकारीः

१. कम्पनीको सत्रौं वार्षिक साधारणसभा प्रयोजनार्थ मिति २०८१ साल पौष १८ गतेदेखि मिति २०८१ साल पौष २८ गतेसम्म कम्पनीको सेयर दाखिल खारेजको काम बन्द गरिनेछ। साथै, नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा मिति २०८१ साल पौष १७ गतेसम्म नियमानुसार कारोबार भई यस कम्पनीको सेयर दाखिल खारेजका लागि प्राप्त हुन आएका सेयरधनी महानुभावहरुलाई यस साधारण सभाको प्रयोजनको लागि सेयरधनी कायम गरिनेछ।

२. वार्षिक साधारणसभामा भाग लिन उपस्थित हुने सेयरधनीहरुले आफ्नो BOID Statement वा सेयर प्रमाणपत्र वा परिचय खुल्ने प्रमाण (कागजात) अनिवार्य रुपमा लिई आउनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

३. वार्षिक साधारण सभामा भाग लिन सेयरधनी आफै उपस्थित हुन नसक्ने भएमा निजको तर्फबाट प्रोक्सी नियुक्त गर्न सकिनेछ। प्रतिनिधि नियुक्त गर्न चाहने सेयरधनीले सो सम्बन्धी निवेदन मिति २०८१।०९।२६ गते अपरान्ह ४:०० बजेभित्र कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय, कम्पनी सचिवालय, भद्रकालीप्लाजा, काठमाडौंमा दर्ता गराई सक्नु पर्नेछ। एकभन्दा बढी व्यक्तिलाई सेयर विभाजन गरी वा अन्य कुनै किसिमबाट छुट्याएर दिएको प्रोक्सी बदर हुनेछ।

४. प्रतिनिधि मुकरर गरिसकेपछि बदर गर्न चाहेमा सभा हुने दिन उपस्थिति पुस्तिका खुल्नु अघि सभास्थलमा आई लिखित सूचना दिनु पर्नेछ।

५. सभामा भाग लिन प्रत्येक सेयरधनी महानुभावले सभा हुने स्थानमा उपस्थित भई सभास्थलमा रहेको उपस्थिति पुस्तिकामा दस्तखत गर्नु पर्नेछ। सेयरधनी महानुभावको सुविधाको लागि सभा हुने दिन सेयरधनी उपस्थिति पुस्तिका विहान ९:०० बजेदेखि खुल्ला रहनेछ।

६. सेयरधनी महानुभावहरुको ठेगानामा पठाइने कम्पनीको सत्रौं वार्षिक साधारण सभाको प्रतिवेदन यस कम्पनीको website: www.ntc.net.np मा हेर्न सकिनेछ। कुनै कारणवश प्रतिवेदन प्राप्त गर्न नसक्नु भएका सेयरधनी महानुभावहरुले यस कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय, भद्रकालीप्लाजा, काठमाडौंबाट परिचय खुल्ने कागजात पेश गरी लिन सक्नु हुनेछ।

७. नावालक वा विक्षिप्त सेयरधनीहरुको तर्फबाट कम्पनीको सेयरधनीहरुको लगत किताबमा संरक्षकको रुपमा नाम दर्ता भएका व्यक्तिलाई मात्र संरक्षकको रुपमा मान्यता दिईनेछ।

८. विविध शिर्षक अन्तर्गत छलफल गर्न चाहने सेयरधनी महानुभावले सभा हुनुभन्दा ७ दिन अगावै कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय, कम्पनी सचिवालय, भद्रकाली प्लाजा, काठमाडौंमा लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ। लिखित जानकारी नदिएको विषय उपर प्रश्न गर्न सकिने छैन।

९. सेयरधनी महानुभावहरुले व्यक्त गर्नुभएको मन्तव्य वा प्रश्नहरुका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको तर्फबाट सामूहिक रुपमा जवाफ दिइनेछ।

१०. सेयरधनी महानुभावहरु सभास्थलमा उपस्थित हुँदा झोला, पोका जस्ता वस्तुहरु नलिई आउनहुन अनुरोध गरिन्छ। सुरक्षाकर्मीले आवश्यक देखेमा सुरक्षा जाँच गर्न सक्ने हुँदा सो कार्यमा सहयोग गरिदिनुहुन अनुरोध छ।

११. अन्य जानकारीका लागि कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय, कम्पनी सचिवालय, भद्रकाली प्लाजा, काठमाण्डौमा सम्पर्क गर्नुहुन समेत अनुरोध छ।

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड

अनुसूची -१ (क)

(निर्वाचन निर्देशिकाको दफा ४ को खण्ड (घ) र कम्पनी ऐन २०६३ को दफा ७१ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)

साधारण सभामा भाग लिन र मतदान गर्न आफ्नो प्रतिनिधि नियुक्त गर्ने निवेदन (प्रोक्सी फारम) को ढाँचा

श्री सञ्चालक समिति,
नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड,
भद्रकालीप्लाजा, काठमाण्डौं।

विषयः प्रतिनिधि नियुक्त गरेको बारे।

...............................जिल्ला ....म.न.पा./उ.म.न.पा./न.पा./गा.पा., वडा नं.......बस्ने म/हामी ....ले त्यस कम्पनीको सेयरधनीको हैसियतले संवत् २०८१ साल पौष २८ गते आइतवारका दिन हुने सत्रौँ वार्षिक साधारण सभामा म/हामी स्वयम् उपस्थित भई छलफल तथा निर्णयमा सहभागी हुन नसक्ने भएकोले उक्त सभामा मेरो/हाम्रो तर्फबाट भाग लिन तथा मतदान गर्नका लागि ....जिल्ला ....म.न.पा./उ.म.न.पा./न.पा./गा.पा., वडा नं..........बस्ने त्यस कम्पनीका सेयरधनी श्री ....लाई मेरो/हाम्रो प्रतिनिधि नियुक्त गरी पठाएको छु/ पठाएका छौं।

प्रतिनिधि नियुक्त भएको व्यक्तिको

हस्ताक्षरको नमुनाः
सेयरधनी प्रमाणपत्र भए प्रमाणपत्र नं.:
सेयरधनी प्रमाणपत्र अभौतिकीकरण गरिसकेको भए BOID नम्बरः
मितिः-

निवेदक
दस्तखतः
नामः
ठेगानाः
सेयर प्रमाणपत्र /BOID नं.:

द्रष्टव्यः

१. माथि उल्लिखित सम्पूर्ण व्यहोरा भरी यो निवेदन (प्रोक्सी फारम) साधारण सभा सुरुहुने दिन भन्दा कम्तीमा ५ दिन अगावै कम्पनीको रजिष्ट्रर्ड कार्यालय (के.का. भद्रकाली प्लाजा) मा दर्ता गरी सक्नु पर्नेछ।

२. एकै सेयरधनीको एक भन्दा बढी निवेदन (प्रोक्सी फारम) प्राप्त भएमा सो सेयरधनीले पेश गरेका सवै निवेदनहरु (प्रोक्सी फारम) रद्द हुनेछन्।

2

कम्पनी सम्बन्धी सामान्य जानकारी तथा उद्देश्यहरू

कम्पनी सम्बन्धी सामान्य जानकारी

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड २०६० माघ २२ (५ फेब्रुअरी २००४) मा तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थानबाट रुपान्तरण भई कम्पनी ऐन अनुसार स्थापना भएको हो। कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय भद्रकालीप्लाजा, काठमाण्डौंमा रहेको छ। सेवा प्रदायक कम्पनीहरुमध्ये अग्रणी स्थानमा रहेर कम्पनीले भ्वाइस सेवामा GSM, FTTH, PSTN र इन्टरनेट सेवामा 3G, 4G, ADSL, FTTH प्रविधिबाट देशव्यापी रुपमा सेवा प्रदान गरिरहेको छ। विगतमा देशका सुगम दुर्गम सबै स्थानमा सुलभ दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्नको लागि कम्पनीले समयसापेक्ष रुपमा WiMAX, CDMA, VHF लगायतका प्रविधि समेत परिचालन गरेको थियो।

विश्व परिवेशमा तीव्र रुपमा सूचना प्रविधिमा भैरहेको परिवर्तनलाई आत्मसात् गर्दै कम्पनीले नवीनतम प्रविधि भित्र्याउंदै अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी ग्राहकहरुको आवश्यकता पूरा गर्दै "राष्ट्रको सञ्चार" बन्न सफल भएको छ। ग्राहक संख्या, पुँजी, लगानी, ग्राहक सेवा केन्द्र, नेटवर्क आदिको आधारमा देशको अग्रणी दूरसञ्चार कम्पनीको रुपमा रहेको यस कम्पनीले देशभर पहुँच हुने गरी १६२ वटा ग्राहक सेवा केन्द्रहरु सञ्चालन गरिरहेको छ। देशका सातै प्रदेशको ७७ वटै जिल्लामा पुगिसकेको कम्पनीको सेवाको सञ्जाल नाफामूलक क्षेत्रहरुमा मात्र सीमित नरही तुलनात्मक रुपमा लगानी बढी हुने तर प्रतिफल न्यून हुने अति विकट तथा दुर्गम क्षेत्रहरुमा समेत पुगेको छ। नेपाल दूरसञ्चार प्रधिकरणले प्रकाशित गरेको वि. सं. २०८१ असार मसान्तको MIS Report अनुसार भ्वाईस तथा इन्टरनेट सेवामा कम्पनीको बजार हिस्सा क्रमशः ६३.५५ र ७१.८५ प्रतिशत रहेको छ।

सेवा प्रयोगकर्ताको संख्या

आ.व. २०८०/८१

वायरलेस

- 4G: + १७.४१% — १५,२८१,९३७
- 3G: − ४.२७% — ५,६८३,१०६
- 2G: + १.१०% — १,४५८,९८६

वायरलाइन

- NT FIBER: + २०.२९% — ६६८,३९२

सेवाको पहुँच तथा विस्तार

आ.व. २०८०/८१

वायरलेस सेवाको पहुँच

७४३ (+ ०.४१%) स्थानीय तहमा

७४० आ.व. २०७९/८०

वायरलाइन सेवाको पहुँच

७७ (+ ५.४८%) जिल्लामा

७३ आ.व. २०७९/८०

कम्पनीको बजार हिस्सा

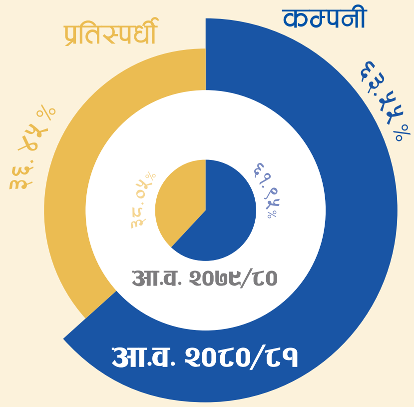

भ्वाइस + २.५८%

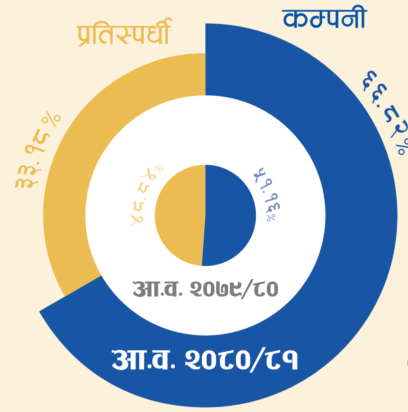

डाटा + ३०.५८%

नेपाल टेलिकम
NEPAL TELECOM
नाम्चे कार्यालय

कम्पनीका उद्देश्यहरू

१. दूरसञ्चार सेवालाई व्यावसायीकरण गरी स्तरीय सेवा प्रदान गर्ने ।

२. दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्ने ।

३. दूरसञ्चार सेवा आदानप्रदान गर्ने/गराउने ।

४. दूरसञ्चार सेवा विकास गर्न आधुनिक दूरसञ्चार प्रणालीको विकास एवं विस्तार गर्ने ।

५. दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्न भू-उपग्रह स्थापना गर्ने, एन्टेना निर्माण तथा जडान गर्ने, स्विचिङ उपकरण निर्माण तथा जडान गर्ने/गराउने ।

६. ग्राहकलाई नेपालभित्र तथा बाहिर दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने ।

७. दूरसञ्चार प्रणालीको प्रयोगका लागि तार वा केबुल राख्ने, टावर, खम्बा, एन्टेना जस्ता अन्य उपकरणहरू निर्माण तथा जडान गर्ने र आवश्यक अन्य संरचनाको निर्माण गर्ने ।

८. दूरसञ्चार सेवा विस्तारको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने/गराउने ।

९. दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन तथा विकासको लागि आवश्यक अन्य कार्य गर्ने ।

अभियान

एउटा प्रगतिशील संस्थाको रुपमा ग्राहकवर्गको हित तथा सेवामा समर्पित रही देशभरि भरपर्दो दूरसञ्चार सेवाहरु उपलव्ध गराई देशको आर्थिक र सामाजिक विकासमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने हाम्रो अभियान रहेको छ।

परिकल्पना

सस्तो र भरपर्दो दूरसञ्चार सेवाहरु सर्वसुलभ रुपमा सबैलाई उपलब्ध गराउनुका साथै दूरसञ्चार क्षेत्रमा देशकै अग्रणी सेवाप्रदायकको रुपमा स्थापित रहिरहने हाम्रो परिकल्पना रहेको छ।

लक्ष्य

देशको शहरी क्षेत्रदेखि लिएर अति विकट ठाउँमा समेत सस्तो र भरपर्दो दूरसञ्चार सेवाहरु उपलब्ध गराउनु हाम्रो लक्ष्य रहेको छ।

VALUE CREATION

FOR CUSTOMERS

WIRELESS: 2G, 3G, 4G

WIRELINE: NT FIBER, ADSL

SATELLITE: VSAT

TECHNOLOGY DEPLOYED

BROADBAND SERVICE USERS (NT vs Competitors)		NT MOBILE DATA USERS	NT APP (iOS & Android)
Mobile	Internet		
NT 22,424,029	NT 22,737,574		
Others 8,787,045	Others 11,291,009		
▲ 71.85%	▲ 66.82%		

* NTA MIS of Ashad 2080

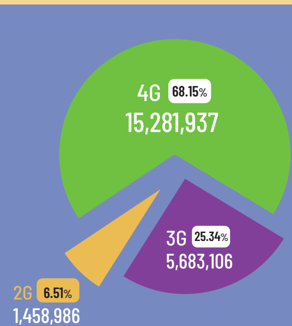

* NTA MIS of Ashad 2080

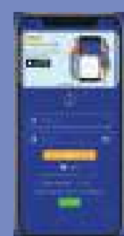

Downloads

15,74,613

NETWORK Expansion

WIRELESS SITES

	Current	Previous	Change
4G	4179	4113	+ 1.60%
3G	3007	3117	- 0.33%
2G	4384	4308	+ 1.76%

WIRELINE

	Current	Previous	Change
NT FIBER FDC	1007	268	+ 275.75%
MICROWAVE Radio Link	2890	2865	

VALUE CREATION

FOR SOCIETY

CSR
FY 2080-81

- २० जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरुमा स्यानिटरी प्याड भेन्डिङ्ग उपकरण उपलब्ध गराइएको।
- १०० सामुदायिक विद्यालयलाई ५० एमबिपिएस गतिको इन्टरनेट १ वर्षको लागि निःशुल्क उपलब्ध गराइएको।
- FTTH नेटवर्क नभएका स्थानका ५० सामुदायिक विद्यालयहरुमा १ वर्षसम्मको लागि 4G नमस्ते वाइफाई सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराइएको।
- ७ प्रदेशका विभिन्न सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्ययनरत ३५०० जना विद्यार्थीहरुलाई ब्याग तथा पोशाक उपलब्ध गराइएको।
- वीर अस्पताल, कान्ति बाल अस्पताल लगायत अन्य सामुदायिक अस्पतालहरुलाई २०० थान बेड कम चेयर वितरण गरिएको।
- जाजरकोट भूकम्प प्रभावित समुदायहरुलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराइएको।
- अन्य विविध।

FREE TO EMERGENCY SERVICES

- १००
- १०१
- १०२
- १०३
- १०४
- १०५
- १०६
- १०९८
- ११११
- १११४
- ११४४

वायरलेस कल	२,९१३,२१६
वायरलाईन कल	१२,४८८
आ.व. २०८०/८१ मा जम्मा कल	२,९२५,७०४

CONTRIBUTION To Exchequers

FY 2080-81
41.59 Billion

FY 2079-80
28.46 Billion

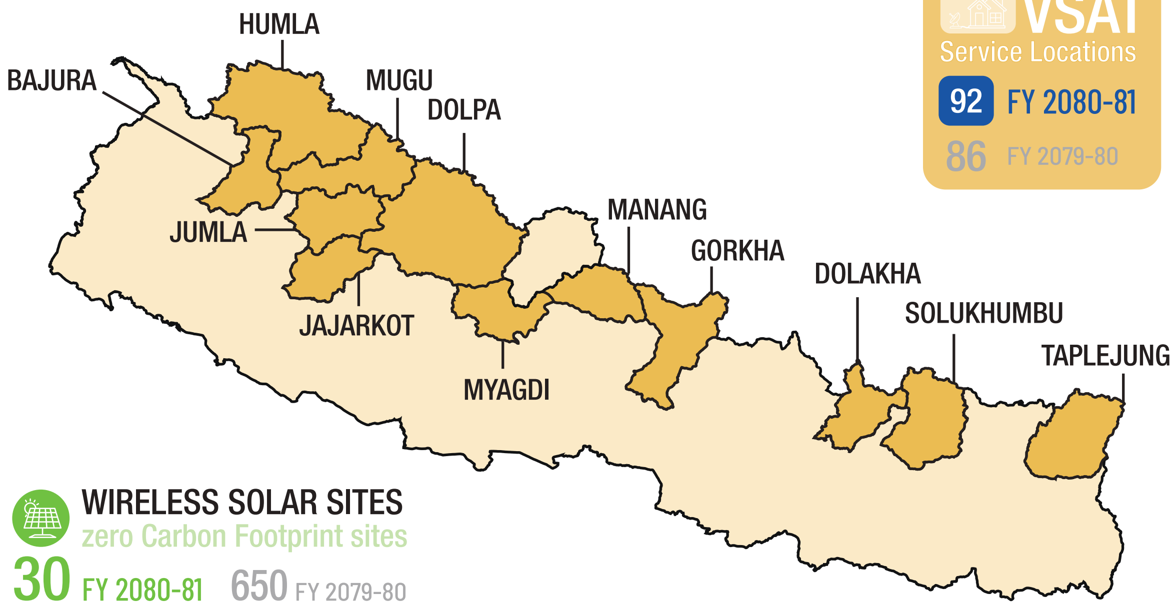

VSAT Service Locations

92 FY 2080-81
86 FY 2079-80

WIRELESS SOLAR SITES
zero Carbon Footprint sites

30 FY 2080-81
650 FY 2079-80

FREE BULK SMS
of all govenment agencies

.gov.np FREE ACCESS
of all government websites

5 days
Free call to **JAJARKOT EARTHQUAKE**
affected areas equivalent to **NPR 2.70 CRORE**

VALUE CREATION

FOR INVESTOR

MARKET CAPITALIZATION
FY 2080-81
177 Billion

8.61% GROWTH

5.86% CAGR

HIGHEST TAX PAYER
Income Tax for FY 2079-80

DIVIDEND

FY 2080-81 proposed **30%**

over 45,736 shareholders

5 Years Average Dividend Payout **41%**

VALUE CREATION

FOR EMPLOYEES

TRAININGS

	FY 2080-81	FY 2079-80
NATIONAL	2774	125
INTERNATIONAL	579	52

MALE TO FEMALE TRAINING RATIO

FY 2080-81: 13 / 87

REVENUE PER EMPLOYEE

NPR **11.47** million per employee
FY 2080-81

PENSION SCHEMES

FY 2080-81

	Male	Female	Total
Contributory	600	185	785
Non Contributory	2580	307	2887

RETIRED PENSIONHOLDER

2203
FY 2080-81

DIFFERENTLY ABLED EMPLOYEES

FY 2080-81

Male	Female	Total
30	3	33

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को परिदृश्य

आय
रु. ४२.११ अर्ब

EBITDA
४२.७२ प्रतिशत

नाफा
रु.६.२३ अर्ब

प्रतिसेयर आम्दानी
रु.३४.६१

भ्वाइस सेवाको आय
रु.२०.२९ अर्ब

इन्टरनेट सेवाको आय
रु.१२.५३ अर्ब

प्रतिफल
३० प्रतिशत

सरकारी कोषमा योगदान
रु. ४१.५९ अर्ब

कर्मचारी संख्या
३,६७२

प्रति कर्मचारी औसत आम्दानी
रु.१.१४ करोड

भ्वाइस सेवाको बजार हिस्सा
६३.५५ प्रतिशत

इन्टरनेट सेवाको बजार हिस्सा
६६.८२ प्रतिशत

भ्वाइस सेवाको बजार हिस्सा वृद्धि
२.५८ प्रतिशत

इन्टरनेट सेवाको बजार हिस्सा वृद्धि
३०.६१ प्रतिशत

मोबाइल ग्राहक
२.२४ करोड

इन्टरनेट ग्राहक
२.२७ करोड

कूल ग्राहक संख्या
२.३० करोड

कम्पनीका प्रमुख वित्तीय सूचकाङ्क

कुल आय: रू. अर्ब

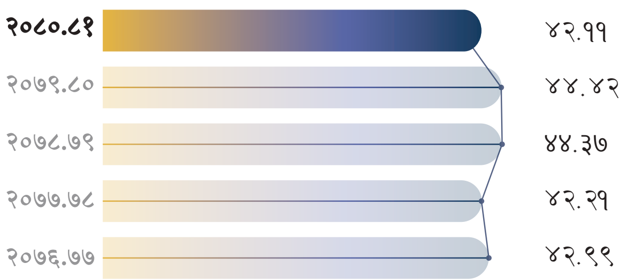

खुद नाफा: रू. अर्ब

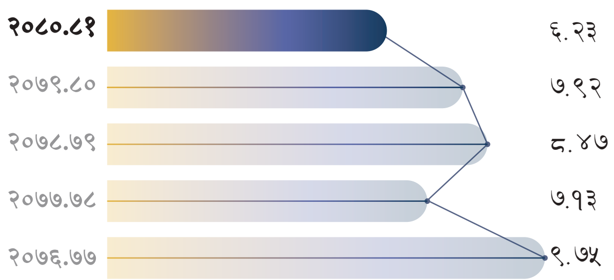

नेट वर्थ: रु. अर्ब

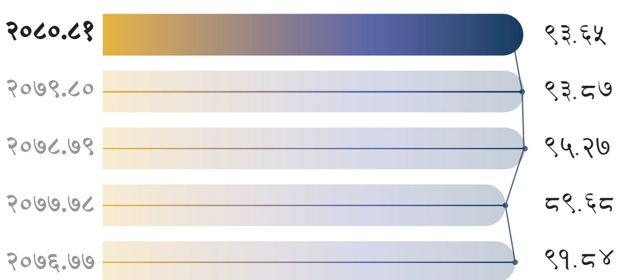

Return on Capital Employed: प्रतिशत

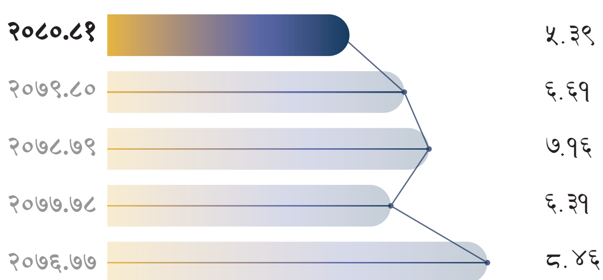

खुद मुनाफा अनुपात: प्रतिशत

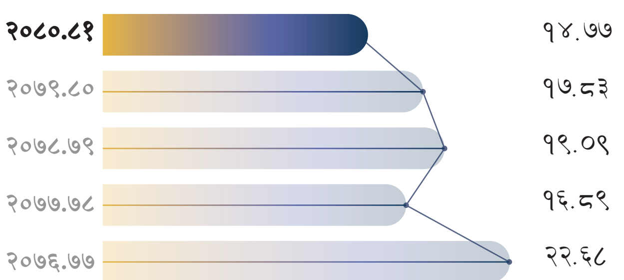

प्रति सेयर आम्दानी: रु.

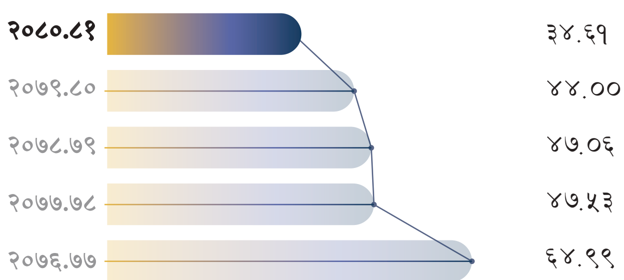

सरकारी कोषमा योगदान: रु. अर्बमा

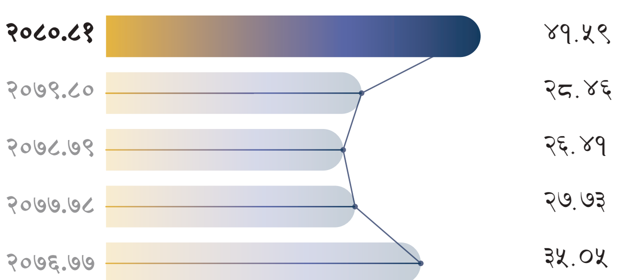

प्रति कर्मचारी औसत आम्दानी: रु. हजारमा

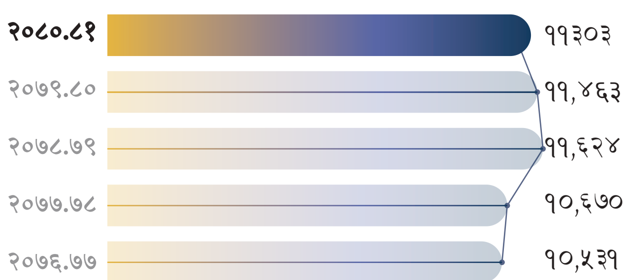

सम्मान तथा पुरस्कार

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने संस्थाको रुपमा आन्तरिक राजश्व विभागबाट तेह्रौं राष्ट्रिय कर दिवस, २०८१ को अवसरमा कम्पनी सम्मानित भएको छ। पहिलो राष्ट्रिय कर दिवसका अवसरमा आ.व. २०६७/६८ का लागि सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने संस्थाको रुपमा सम्मानित भएको कम्पनी तेह्रौं कर दिवससम्म छ पटक सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने र दुई पटक सबैभन्दा बढी मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्ने संस्थाको रुपमा गरी जम्मा आठ पटक सम्मानित भइसकेको छ। सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने संस्थाको रुपमा आन्तरिक राजश्व विभागबाट आ.व. २०७६/७७ देखि निरन्तर सम्मानित हुँदै आएको छ।

२ पटक
सबैभन्दा बढी मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्ने करदाता
आ. व. २०७०।७१ तथा २०७१।७२

४ पटक
निरन्तर सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने करदाता
पछिल्लो सम्मान आ.व. २०७९।८०

पहिलो राष्ट्रिय कर दिवसमा सम्मानित ।

सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने करदाताको सम्मानको शुरुवात
आ. व. २०६७।६८

६ पटक
सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने करदाता
आ.व. २०६७।६८, २०७४।७५, २०७६।७७, २०७७।७८, २०७८।७९, , २०७९।८०

८ पटक
नेपाल सरकारको राजस्वमा सबैभन्दा बढी कर (आयकर/मूल्य अभिवृद्धि कर) को योगदान गरेको

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडका प्रमुख कोसेढुङ्गाहरू

ई.सं २०२२ VoLTE and ViLTE सेवाको व्यावसायिक सेवाको सुरुवात

ई.सं २०१७ 4G/LTE सेवाको सुरुवात

ई.सं २०१५ FTTH सेवाको सुरुवात

ई.सं २००८ ADSL इन्टरनेट सेवाको सुरुवात

ई.सं २००७ GSM सेवामा 3G सेवाको सुरुवात

ई.सं २००५ CDMA सेवाको सुरुवात

ई.सं २००४ तत्कालिन नेपाल दूरसञ्चार संस्थानलाई नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडमा परिवर्तन

ई.सं २००० Internet को सुरुवात

ई.सं १९९९ GSM Mobile सेवा को सुरुवात

ई.सं १९९५ Optical Fiber Network को जडान

ई.सं १९८७ अन्तर्राष्ट्रिय ट्रंक सेवा (ISD) को सुरुवात

ई.सं १९८३ डिजिटल टेलिफोन एक्सचेन्जको स्थापना

ई.सं १९१३ काठमाडौंमा पहिलो टेलिफोन लाइनको स्थापना

थप जानकारीका लागि QR Scan गर्नुहोस

सांगठनिक संरचना

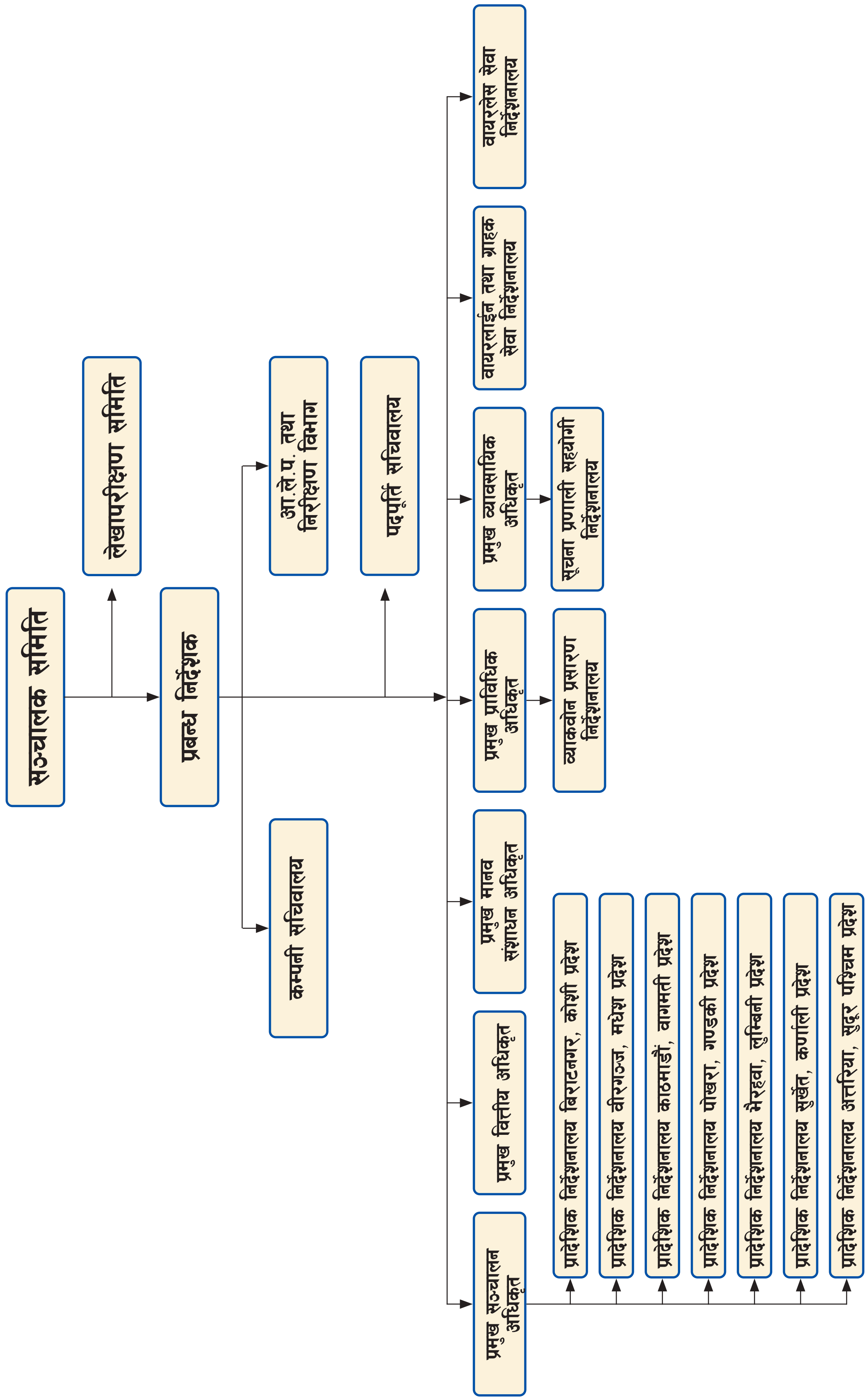
सञ्चालक समिति
लेखापरीक्षण समिति
प्रबन्ध निर्देशक
आ.ले.प. तथा निरीक्षण विभाग
पदपूर्ति सचिवालय
कम्पनी सचिवालय
प्रमुख सञ्चालन अधिकृत
प्रमुख वित्तीय अधिकृत
प्रमुख मानव संशाधन अधिकृत
प्रमुख प्राविधिक अधिकृत
प्रमुख व्यावसायिक अधिकृत
वायरलाईन तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय
वायरलेस सेवा निर्देशनालय
व्याकबोन प्रसारण निर्देशनालय
सूचना प्रणाली सहयोगी निर्देशनालय
प्रादेशिक निर्देशनालय विराटनगर, कोशी प्रदेश
प्रादेशिक निर्देशनालय वीरगञ्ज, मधेश प्रदेश
प्रादेशिक निर्देशनालय काठमाडौं, बागमती प्रदेश
प्रादेशिक निर्देशनालय पोखरा, गण्डकी प्रदेश
प्रादेशिक निर्देशनालय भैरहवा, लुम्बिनी प्रदेश
प्रादेशिक निर्देशनालय सुर्खेत, कर्णाली प्रदेश
प्रादेशिक निर्देशनालय अत्तरिया, सुदूर पश्चिम प्रदेश

स्वागतम्
राष्ट्रको सञ्चार
नेपाल टेलिकम
नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड
१६औं
वार्षिक साधारण सभा
मिति: २०८० पौष २९ गते आइतबार | स्थान: राष्ट्रिय सभा गृह, काठमाडौं
WELCOME
राष्ट्रको सञ्चार
Nepal Telecom
कम्पनी सचिव
सञ्चालक
प्रबन्ध निर्देशक
अध्यक्ष
सञ्चालक

सञ्चालक समिति

श्री द्वारिका प्रसाद पौडेल
कम्पनी सचिव

मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य
सर्वसाधारण सेयरधनी प्रतिनिधि

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य
सहसचिव, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य
प्रबन्ध निर्देशक, नेपाल टेलिकम

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष
सचिव, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य
सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय

श्री लोक बहादुर कटुवाल
सदस्य
कर्मचारी प्रतिनिधि

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य
सहसचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिव श्री राधिका अर्याल नेपाल सरकारको वि.सं. २०८१ श्रावण १४ को निर्णयानुसार नियुक्त भई वि.सं. २०८१ श्रावण २१ गतेदेखि कम्पनीको सञ्चालक समितिको अध्यक्षको जिम्मेवारीमा रहनुभएको छ । यस अघि उहाँले २०७५ मंसीर २७ देखि २०७७ असार २३ सम्म सहसचिव पदमा रहँदा कम्पनीको सञ्चालक सदस्यको रुपमा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको प्रतिनिधित्व गर्नुका साथै मिति २०७७ जेष्ठ ३१ देखि असार २३ सम्म निमित्त अध्यक्षको समेत जिम्मेवारी वहन गर्नुभएको थियो । उहाँसँग विगतमा वातावरण विभागको उपमहानिर्देशक, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालयको सहसचिव, बागमती प्रदेश, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको सहसचिव, लुम्बिनी प्रदेशको प्रमुख सचिव साथै उपराष्ट्रपतिको कार्यालय सचिवको समेत जिम्मेवारी बहन गरेको लामो कार्यानुभव छ ।

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

वि.सं. २०८० असोज १७ गतेदेखि निमित्त प्रबन्ध निर्देशकको रुपमा कम्पनीको व्यवस्थापकीय नेतृत्वदायी भूमिकामा रहँदै आउनु भएको श्री संगिता पहाडी (अर्याल) नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषद्को २०८१ भदौ २० को निर्णयानुसार नेपाल टेलिकमको प्रबन्ध निर्देशकमा नियुक्त हुनुभएको छ । उहाँले २०४९ सालमा तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थानमा इञ्जिनियरको रुपमा सेवा प्रवेश गरी विभिन्न विभाग तथा निर्देशनालयहरुमा ३० वर्षभन्दा बढी कार्य अनुभव एवं स्वदेशी तथा विदेशी तालिम हासिल गर्नुभएको छ । अलाहवाद विश्वविद्यालय भारतबाट इञ्जिनियरिङ्गमा स्नातक तथा Asian Institute of Technology (AIT) थाइल्याण्डबाट आफ्नो पेशागत विषय Telecommunications मा स्नातकोत्तर गर्नुभएको उहाँले दूरसञ्चार क्षेत्रको विकासमा कम्पनीका परियोजनाहरुको सफल कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन मार्फत महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आउनु भएको छ ।

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक सहायता समन्वय महाशाखा प्रमुख सहसचिव धनिराम शर्मा वि.सं. २०८१ आश्विन देखि कम्पनीको सञ्चालक समिति सदस्यको जिम्मेवारीमा रहनुभएको छ । उहाँसँग २० वर्षभन्दा बढी अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग, प्रादेशिक सरकार र स्थानीय सरकारका वित्त व्यवस्थापन, राजश्व र कर प्रणालीसँग सम्बन्धित भई विभिन्न जिम्मेवारी बहन गर्नुभएको लामो अनुभव छ । अर्थशास्त्रमा त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट स्नातकोत्तर र जापानको कियो विश्वविद्यालयबाट कर नीति र व्यवस्थापनमा एम.बि.ए. गर्नुभएका उहाँले अर्थ मन्त्रालयको राजश्व व्यवस्थापन महाशाखा र बजेट तथा योजना महाशाखाको प्रमुखको रुपमा पनि कार्य गर्नुभएको छ ।

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका सहसचिव कोमल बहादुर खत्री वि.सं. २०८१ कार्तिक देखि कम्पनीको सञ्चालक समिति सदस्यको जिम्मेवारीमा रहनुभएको छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट कानूनमा स्नातक तथा जनप्रशासनमा स्नातकोत्तर गर्नुभएका उहाँसँग सहसचिवको रुपमा सत्यनिरुपण आयोग, नेपाल कानून आयोग, गृह मन्त्रालयको मानव अधिकार महाशाखा, राष्ट्रपतिको कार्यालय, मधेस प्रदेशको मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयको सचिवको रुपमा जिम्मेवारी बहन गरेको अनुभव छ । यसका अतिरिक्त संसद सचिवालय, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग साथै विभिन्न मन्त्रालयको कार्यानुभव हासिल गर्नुभएका उहाँ प्रबल जनसेवाश्री (२०७६) र सुप्रबल जनसेवाश्री (२०८०) बाट विभूषित हुनुहुन्छ ।

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सहसचिव कोशहरि निरौला वि.सं. २०८१ मंसीर देखि कम्पनीको सञ्चालक समिति सदस्यको जिम्मेवारीमा रहनुभएको छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट जनप्रशासनमा स्नातकोत्तर उहाँसँग इलाम, पाँचथर, नुवाकोट, स्याङ्जा, गुल्मी, धनुषा र मोरङ्ग जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको जिम्मेवारी बहन गरेको गहन अनुभव छ । यस अघि अध्यागमन विभागको महानिर्देशकको जिम्मेवारीमा रहनुभएको उहाँका सार्वजनिक प्रशासन तथा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विभिन्न पुस्तक तथा लेख रचना प्रकाशित छन् ।

मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

एरोनटिकल इञ्जिनियरिङ्गमा स्नातक र व्यवस्थापनमा स्नातकोत्तर मनिष जङ्ग जोशी वि.सं. २०८० माघदेखि कम्पनीको सञ्चालक समितिमा सर्वसाधारण सेयरधनीको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ । उहाँसँग हवाई तथा उड्डयन क्षेत्रमा पन्ध्र वर्षको कार्यानुभव रहेको छ । आफ्नो कार्यको दौरानमा एअरवर्दीनेस र सुरक्षा विभागको प्रमुखको रुपमा कार्य गर्नुभएको छ जहाँ उहाँले एअरवर्दीनेस र सुरक्षा कार्यहरुलाई व्यवस्थापन गर्दै हवाई परिचालन र सुरक्षाका क्षेत्रमा सम्बन्धित टोलीलाई कुशल नेतृत्व दिनुभएको छ । यसका अतिरिक्त कृषि, लगानी र प्रविधि सम्बन्धी कम्पनीहरुमा लगानीकर्ता र निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ । यी उद्यमहरुको माध्यमबाट उहाँले आफ्नो व्यावसायिक सिपलाई प्रयोग गरी औद्योगिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्नुभएको छ ।

श्री लोक बहादुर कटुवाल
सदस्य

वि.सं. २०४९ सालदेखि नेपाल टेलिकममा कार्यरत श्री लोक बहादुर कटुवालले कम्पनीका विभिन्न विभाग तथा कार्यालयहरुमा कार्यसम्पादन गर्नुभएको छ । उहाँले मिति २०८१ मंसीरदेखि कम्पनीको कर्मचारी प्रतिनिधिको रुपमा सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व गर्नुभएको छ । लामो समयदेखि उहाँ ट्रेड यूनियन अभियानमा सक्रिय हुनुहुन्छ ।

- एक शताब्दीभन्दा लामो गौरवशाली इतिहास ।
- २ करोड ३० लाखभन्दा बढी सन्तुष्ट ग्राहक ।
- ४१ अर्बभन्दा बढीको सरकारी कोषमा योगदान ।
- ७४३ स्थानीय तहमा अत्याधुनिक 4G/LTE सेवा र ७७ जिल्लामा FTTH सेवा

अध्यक्षको मन्तव्य

आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरु,

एक शताब्दीभन्दा अघिदेखि नेपालमा दूरसञ्चार सेवाको प्रादुर्भाव गर्दै, नेपाल सरकारको विभाग, समिति, संस्थान र कम्पनीको रुपमा संस्थागत र संरचनात्मक परिवर्तन हुँदै विश्व बजारमा उपलब्ध नवीनतम प्रविधि र गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवामार्फत देशका दुर्गम तथा विकट स्थानमा सर्वसुलभ र गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवा प्रवाह गरी प्रतिष्पर्धी वातावरणमा श्रेष्ठता हासिल गर्दै नेपाली जनमानसमा राष्ट्रको सञ्चारको रुपमा छाप र प्रभाव पार्न सफल दूरसञ्चार सेवा उद्योग कै नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको यस नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको सत्रौं वार्षिक साधारण सभामा उपस्थित हुनुभएका आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरू, नियामक निकायका प्रतिनिधि, कम्पनीका लेखापरीक्षक, कानूनी सल्लाहकार, कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारी तथा सञ्चारकर्मी मित्र लगायत सबैमा, कम्पनी, सञ्चालक समिति र मेरो तर्फबाट यस गरिमामय सभामा हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्दछु । कम्पनीका समग्र सेयरधनी महानुभावहरुको प्रेरणा, विश्वास तथा सद्भाव, कर्मचारीको अथक मेहनत, परिश्रम, व्यावसायिक निष्ठा, समर्पणभाव र लेखापरीक्षकको कार्य तत्परताको फलस्वरुप प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएबमोजिम आर्थिक वर्ष पूरा भएको निर्दिष्ट समयावधि भित्रै साधारण सभा सम्पन्न हुन सकेकोमा खुशी व्यक्त गर्दछु ।

पछिल्ला वर्षहरुमा कोभिड महामारीको असर र प्रभावका कारण प्रभावित व्यावसायजन्य गतिविधिमा सहजता आउने क्रममै थपिएको विश्व राजनीतिक अर्थव्यवस्थामा युद्ध तथा अशान्तिबाट सिर्जित व्यवधानका कारण आपूर्ति श्रृङ्खला प्रभावित हुँदा मन्दी उन्मुख देशको समष्टिगत अर्थतन्त्रका कारण आम जनमानसको क्रयशक्ति क्षयीकरण समेत भई व्यापार व्यावसाय जगतमा आत्मविश्वास गुम्दै गएको अवस्थामा समेत कम्पनी स्थापनादेखि कायम रहेको साख र प्रतिष्ठालाई जीवन्त राख्दै सापेक्षित रुपमा सफलता प्राप्त गर्न सफल भएको जानकारी गराउन पाँउदा आफूलाई गौरवान्वित ठानेको छु । दूरसञ्चार क्षेत्रको विश्व बजारमा विकास भईरहेको नवीनतम र अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी सेवालाई थप गुणस्तरीय बनाउन कम्पनी सदा झै प्रतिबद्ध रहिआएको छ । यस क्षेत्रमा रहेको तीव्र प्रतिष्पर्धि वातावरणमा मुनाफाभन्दा बढी सेवाभावलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी भौगोलिक रुपले अति विकट तथा दुर्गम क्षेत्रमा सेवा विस्तार तथा वितरण गर्दै डिजिटल नेपाल बनाउने नेपाल सरकारको अवधारणामा सहयोग गर्ने, विद्युतीय सुशासनको क्षेत्रमा सदा झैं थप सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्ने तथा अप्टिकल फाईबरको माध्यमबाट सूचना महामार्ग निर्माण गरी डिजिटल डिभाइड कम गर्ने तर्फ कम्पनीले आफ्ना कार्यक्रमहरुलाई परिलक्षित गरिरहेको छ । व्यावसायिक कम्पनी भएकोले संस्थागत सुशासन कायम गर्दै ग्राहकलाई सहुलियत दरमा गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने तथा कम्पनीको प्रमुख आधारको रुपमा रहनुभएका सेयरधनीहरुलाई आकर्षक प्रतिफल उपलब्ध गराउने उद्देश्यमा कम्पनी सदा झैं प्रतिबद्ध रहेको छ ।

आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरु,

आर्थिक बर्ष २०८०/८१ मा आन्तरिक तथा बाह्य वातावरणमा देखिएका विविध प्रतिकूलताका बीच कम्पनीले कूल रु. ४२ अर्ब ११ करोड राजश्व आम्दानी गरी रु. ६ अर्ब २३ करोड नाफा आर्जन गर्न सफल भएको छ । यो नाफा गत वर्षको भन्दा २१.६२ प्रतिशतले कम हो । यसै आ.व. मा कम्पनीले कर तथा शुल्कवापत आफ्नो कूल आयमध्ये रु. ४१ अर्ब ५९ करोड राजस्वको रुपमा नेपाल सरकारलाई बुझाएको छ । कम्पनीको नाफामा सेयरधनीहरुको योगदान र लगानीको उच्च कदर गर्दै कम्पनी सञ्चालक समितिले प्रति सेयर रु. ३० अक्षरुपी तीस रुपैयाँ मात्र लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि यस गरिमामय सभामा पेश गर्ने निर्णय गरेको जानकारी गराउँदछु ।

प्रचलित कानून र नियामक निकायबाट समयसमयमा जारी गरिएका नीति निर्देशनको परिपालना गर्दै नागरिक बडापत्र, कम्पनीको कर्मचारी विनियमावली, आर्थिक विनियमावली, लेखा नीतिका साथै आवश्यक अन्य नीतिको व्यवस्था कार्यान्वयन गरी संस्थागत सुशासन तथा जोखिम न्यूनीकरणको व्यवस्था गरिएको छ । आय सुनिश्चितताको परीक्षण, कार्यसम्पादन परीक्षण तथा प्राविधिक

परीक्षणको कार्यलाई गम्भीरताका साथ निरन्तरता दिइएको छ । कम्पनीले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गर्ने क्रममा वातावरण संरक्षण, स्वास्थ्य, शिक्षा तथा खेलकुद लगायतका क्षेत्रहरुमा सदा झैं सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको छ ।

विश्वभर व्यापक अध्ययन, अनुसन्धान र नवप्रवर्तनका कारण दूरसञ्चार क्षेत्रमा उल्लेखनीय परिवर्तन र विकास हुँदा विशेष गरी जिएसएम सेवामा फाईभजी प्रविधिलाई व्यावसायिक रुपमा र थप विशेषता सहित 6G (Sixth Generation) सम्मको अध्ययन अनुसन्धान भइरहेको परिप्रेक्ष्यमा दूरसञ्चार सेवा हरेक नागरिक, उद्योग व्यवसाय तथा सरकारी क्षेत्रका लागि आधारभूत आवश्यकताका रुपमा स्थापित भएको छ । सूचना प्रविधिमार्फत सघन सञ्जालीकरण गर्ने क्रममा व्यक्तिहरुका बीचमा मात्र सीमित नरहेर मेसिन देखि मेसिनहरुका वीचमा (M2M) समेत यो सेवा विस्तार भएको छ । सूचना प्रविधिको सहज उपलब्धताले उद्योग, व्यवसाय, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, दूरशिक्षा, दूरस्वास्थ्य लगायत समग्र अर्थतन्त्रमा सकारात्मक भूमिका रहेको जनमानसमा महसुस हुन थालेको छ । देशको विषम भौगोलिक अवस्था र सापेक्षित रुपमा अन्य पूर्वाधारहरुको पहुँच विस्तार हुन नसकेको अवस्थामा कम्पनीले सेवाभावबाट प्रेरित भई सूचना प्रविधिलाई थप गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी बनाउन 4G/LTE प्रविधिमा आधारित VOLTE सेवा तथा FTTH सेवा विस्तारलाई सफलतापूर्वक सम्पन्न गरी स्तरोन्नति तथा वितरणलाई निरन्तरता दिदै आएको छ । परिणामस्वरुप वि.सं. २०८१ असार मसान्तसम्ममा सातै प्रदेशका ७७ जिल्लाका कुल ७४२ स्थानीय तहमा अत्याधुनिक दूरसञ्चार 4G/LTE सेवाको पहुँच विस्तार भएको छ । २०८१ भाद्र महिनासम्ममा देशका ७७ वटै जिल्लामा उच्च गतिको FTTH सेवा विस्तार भएको छ । कर्णाली प्रदेशमा रहेका कपर नेटवर्कलाई पूर्ण रुपमा FTTH सेवाले विस्थापन गरिएको छ । आईपिटिभिलाई थप ग्राहकमैत्री बनाई सेवा विस्तार कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । अति विकट र दुर्गम क्षेत्रमा रहेका बाँकी स्थानीय तहहरुमा उपयुक्त प्रविधिको उपयोग गरी सेवा विस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । देशभर High Bandwidth Connectivity विस्तार गर्ने र Content मा आधारित Value Added Services विस्तार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइएको छ । विश्व वजारमा उपलव्ध जिएसएम सेवा अन्तर्गत 5G सेवालाई व्यावसायिक रुपमा सञ्चालन गर्ने र सेवा विस्तारका लागि अध्ययन अनुसन्धानलाई प्रोत्साहित गर्ने आवश्यक व्यवस्था गरिएको छ । नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष (RTDF) बाट प्राप्त सहयोगलाई अधिकतम प्रतिफल प्राप्त हुनेगरी परिचालन गर्ने प्रयत्न स्वरुप कोशी, मधेश र बागमती प्रदेश अन्तर्गतका मध्य पहाडी लोकमार्ग, जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने विभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाइवर नेटवर्क विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व.२०८०/८१ को अन्त्यसम्ममा कूल १३९५ कि.मि.विस्तार भएको छ ।

देशभर 4G/LTE तथा FTTH सेवा विस्तारका लागि ब्याकबोन नेटवर्क स्तरोन्नति गरिएको छ । सम्भाव्यताका आधारमा भूमिगत वा ADSS माध्यमबाट सूचना महामार्गको निर्माणलाई तीव्रता दिइएको छ । अप्टिकल फाईबर नेटवर्क विस्तार गर्न नसकिने स्थानहरुमा उच्च क्षमताको माईक्रोवेभ रेडियो लिंक स्थापना गरिएको छ भने माईक्रोवेभ रेडियो लिंक मार्फत स्याटेलाईट लिंकलाई प्रतिस्थापन गर्दै लगिएको छ । सेवा अविछिन्न राख्नको लागि नियमित रुपमा विद्युत उपलब्ध गराउन सोलार पावर प्रणाली जडानलाई विशेष जोड दिईएको छ ।

परम्परागत प्रविधिमा आधारित Time Division Multiplexing (TDM) र Remote Service Unit (RSU) लाई आधुनिक Fiber to the Home (FTTH) प्रविधिबाट प्रतिस्थापन गर्ने कार्यलाई कम्पनीको मुख्य लक्ष्य मानी विशेष पहल गरिएको छ । देशैभरि लोकप्रिय रहेको यो सेवाको पूर्वाधार विस्तार तथा लाइन वितरणको लक्ष्य आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्राप्त गर्न ठोस कार्ययोजना कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसका लागि आवश्यक जनशक्ति, उपकरण र अन्य सामग्रीको आपूर्ति सुनिश्चित हुनेगरी काम अघि बढाइएको छ । निकट भविष्यमै देशका सबै स्थानबाट तामाको तारलाई अप्टिकल फाईबरले पूर्ण रुपमा प्रतिस्थापन गर्ने नीति लिइएको छ ।

2G प्रविधिमा आधारित Voice सेवा प्रयोग गर्ने ग्राहकहरुको संख्यालाई मध्यनजर गरी यसको गुणस्तरमा वृद्धि र सुधार गर्नुका साथै 4G सेवालाई सम्पूर्ण ग्राहकहरुको माझमा पुर्‍याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट 5G प्रविधिको परीक्षण अनुमति प्राप्त भएअनुसार आवश्यक पूर्वाधारसहित परीक्षण सफल भएपश्चात् 5G सेवाको व्यावसायिक सञ्चालनको लागि अध्ययन भइरहेको छ । कम्पनीको श्रोतसाधन तथा जनशक्तिको उच्चतम उपयोग गरी उत्कृष्ट नतीजा र प्रतिफल प्राप्त गर्न कम्पनी प्रयत्नशील रहिआएको छ । अवरोधरहित गुणस्तरीय सेवा सुनिश्चित गर्न निरोधात्मक (Preventive) र उपचारात्मक (Corrective) मर्मत तथा नेटवर्क अप्टीमाईजेशन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइएको छ ।

दूरसञ्चारको प्रतिस्पर्धात्मक बजारमा कम्पनीलाई सक्षम संस्थाको रुपमा विकास गर्न कम्पनीको आन्तरिक कार्यवातावरणलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउँदै निर्णय प्रक्रिया, कार्यशैली र संस्थागत संरचना

सुधारका लागि विद्यमान नीति नियमलाई आवश्यकता अनुरुप व्यावहारिक र समयसापेक्ष बनाउँदै लगिएको छ । कम्पनीलाई Learning Institute को रुपमा विकास गर्दै समयसापेक्ष परिवर्तनमुखी तथा गतिशील संस्थाको रुपमा अगाडि बढाउने एवं कम्पनीको परिवर्तित परिस्थितिको माग अनुरुप समयसापेक्ष पुनर्संरचना गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिइएको छ । कम्पनीमा रहेको सञ्चित रकमलाई उच्च प्रतिफल प्राप्त हुने परियोजनाको पहिचान गरी लाभ र लागतका आधारमा जोखिम सहित विश्लेषण गरी विविध क्षेत्रमा लगानी गर्ने नीति अनुरुप अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन लगानीका क्षेत्र पहिचान गर्न सुरु गरिएको छ ।

आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरु,

कम्पनीमा कार्यरत जनशक्तिलाई मानव पूँजीका रुपमा स-सम्मान पहिचान गर्ने विश्वव्यापी मान्यतालाई अनुसरण गरी कर्मचारीकै अगुवाइमा कम्पनीको भावी कार्यदिशा पहिल्याउने प्रयास गरिएको छ । सरोकारवाला र विज्ञहरुसँग व्यापक छलफल र अन्तरक्रिया गरी सन् २०३० सम्मको कम्पनीको स्वरुप र कार्यदिशालाई स्पष्ट गरिसकिएकोले कार्यान्वयनको लागि आवश्यक रणनीति निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइएको छ । कम्पनीले प्राप्त गर्ने आम्दानी तथा नाफामा आउन थालेको सङ्कुचनलाई समेत विचार गरी साधारण खर्च कटौतीको लागि विज्ञ समेतको संलग्नतामा अध्ययन भइरहेको र सो अध्ययनबाट प्राप्त हुने सुझावलाई शीघ्र कार्यान्वयनमा लगिने विश्वास दिलाउन चाहन्छु । यसका अतिरिक्त कम्पनीको लगानी नीतिअनुरुप लगानी विविधिकरण गरी कम्पनीको वित्तीय स्वास्थ्य सुदृढ गरिनेछ । कम्पनीका कर्मचारीको वृत्ति विकास र सेवा सुविधामा समयानुकूल सुधार गर्दै लगिनेछ । वित्तीय अनुशासन कायम गरी खर्चमा मितव्ययिताको सिद्धान्त अवलम्बन गरिनेछ । कम्पनीको सेवाको गुणस्तर सुधारमा विशेष ध्यान दिइनेछ । विश्वभर नै भ्वाइस सेवाको माग र सोबाट प्राप्त हुने राजश्वमा गिरावटको साथै OTT (Over the top) जस्ता सेवाको उपयोग वृद्धिले कम्पनीको राजस्वमा उल्लेख्य नकारात्मक असर परेकोले गैरकानूनी OTT सेवाको नियमनको लागि आवश्यक नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्थाको लागि नियामक निकाय समक्ष आवश्यक आधार र प्रमाण सहित अनुरोध गरिनेछ । डाटा सेवातर्फ दिनानुदिन ग्राहक आकर्षण बढ्दै गईरहेको सन्दर्भमा डाटाको गुणस्तर सुधार गरी लागत प्रभावी बनाउँदै कुशल रणनीतिका साथ बजार हिस्सा बढाउन विशेष प्रयत्न गरिनेछ । राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिष्ठित संस्थाहरुसँग सम्बन्ध स्थापित गरी कम्पनीको हित अनुकुल हुनेगरी साझेदार संस्थाहरुसँगको सहकार्य समेतमा Value Added Service र Content Based Service विस्तार गरिनेछ । यस कार्यमा कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारी, नियामक निकाय, सेयरधनी महानुभावहरुबाट सदाझै पूर्ण सहयोग प्राप्त हुनेछ भन्ने मेरो विश्वास छ ।

कम्पनीको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन अहोरात्र लागिरहनु भएका सबै कर्मशिल कर्मचारीको लगनशिलता, मेहनत तथा ग्राहक सेवाप्रतिको समपर्णको उच्च कदर गर्दछु । आगामी दिनमा पनि सबै कर्मचारीले कम्पनीको उच्च प्रगति र उपभोक्ताको सन्तुष्टिका लागि आफ्नो क्षमता, दक्षता, सीप र अनुभवको पूर्ण उपयोग गर्नुहुनेछ भन्नेमा म विश्वस्त छु । कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीलाई उत्प्रेरित गराई उच्च मनोबलका साथ कार्यसम्पादन गर्न अनुकूल वातावरण बनाउने कार्यमा सहयोग हुनेछ भन्ने बिश्वास लिएको छु ।

आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरु, यस गरिमामय सभामा यहाँहरुले सक्रिय सहभागिता जनाउनु भएकोमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा, आजको यस सत्रौं साधारणसभा सम्पन्न गर्न सहयोग गर्नुहुने उपस्थित सम्पूर्णमा कृतज्ञता व्यक्त गर्दै हार्दिक आभार सहित पुनः एकपटक स्वागत अभिवादन गर्दछु ।

धन्यवाद ।

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष
२०८१/०९/२८

प्रबन्ध निर्देशकको मन्तव्य

आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरु एवं नेपाल टेलिकम सम्बद्ध मान्यवर सदस्यहरु,

देशभर सञ्चारको सर्वसुलभ सेवा प्रदान गर्दै राष्ट्रको सञ्चारको रुपमा आफ्नो पहिचान स्थापित गर्न सफल राज्यको अग्रणी दूरसञ्चार सेवा प्रदायक नेपाल टेलिकमको सत्रौं वार्षिक साधारण सभाको अवसरमा समस्त सेयरधनी महानुभावहरु, नियामक निकायका प्रतिनिधिहरु, कम्पनी सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरु, कम्पनीका कानूनी सल्लाहकार, लेखापरीक्षक, कर्मचारी साथीहरु, पत्रकार/मिडियाकर्मी मित्रहरु तथा साधारण सभामा आबद्ध सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

एक शताब्दीभन्दा लामो गौरवशाली इतिहास बोकेको, देशको सुगम शहरदेखि विकट अति दुर्गम स्थानसम्म सञ्चार सेवा पुऱ्याउन सफल यस कम्पनीको यात्रामा साथ सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्बद्ध तथा सरोकारवाला सम्पूर्ण निकायमा कम्पनीको तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

विगत दुई दशकभन्दा बढी समयदेखि अति प्रतिस्पर्धी बजारमा सरकारको स्वामित्व भएको एकमात्र टेलिकम अपरेटरको रुपमा सञ्चार सेवालाई सशक्त बनाउँदै नेपाल टेलिकमले बलियो उपस्थितिका साथ देशको दूरसञ्चार र सूचना प्रविधिको विकासमा प्रमुख भूमिका निर्वाह गरेको छ । दूरसञ्चारका सेवाहरुको विकास र विस्तारको माध्यमबाट देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा योगदान गर्दै जनतालाई गुणस्तरीय र सर्वसुलभ सेवा उपलब्ध गराउन हामी निरन्तर लागिपरेका छौं। देशभरका हाम्रा मूल्यावान सेवाग्राहीहरुको नेपाल टेलिकमप्रतिको विश्वास र पृष्ठपोषणबाट हामी सधैं उत्प्रेरित भइरहेका छौं।

सेवा विस्तार र गुणस्तरको सम्बन्धमा हाल कम्पनीले वायरलाइन सेवा अन्तर्गत देशव्यापी रुपमा टेलिफोन, इन्टरनेट तथा टेलिभिजन सहितको फाइवर टु दि होम (FTTH) सेवा बिस्तार गरेको छ। यो सेवा देशका सबै जिल्लाहरुमा उपलब्ध छ। नेपाल टेलिकमले

मुख्यरुपमा GPON प्रविधिमा आधारित एफटीटीएच (FTTH) सेवा विस्तार गरिरहेको छ र XGSPON लाई मुख्य प्रविधिको रुपमा प्रयोग गरिरहेको छ। सेवाग्राहीलाई अल्ट्रा ब्रोडब्याण्ड कनेक्टीभिटि (Ultra Broadband Connectivity) प्रदान गर्न र भविष्यमा अन्य प्रविधि जस्तै 5G प्रविधिको लागि आवश्यक नेटवर्क पूर्वाधार (Backhaul) प्रदान गर्न समेत XGSPON मा आधारित एफटीटीएच सेवाको प्रयोग हुनेछ।

सेक्टर स्प्लिटिङ्ग (Sector Splitting) र मल्टिबिम एन्टेनाको प्रयोग गरी वायरलेस सेवा अन्तर्गत 4G/LTE सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा विस्तारलाई निरन्तरता दिइने साथै नियामक निकायले तोकेको व्याण्डमा कम्पनीलाई उपलब्ध फ्रिक्वेन्सीको प्रयोग गरी उच्च गति र गुणस्तरको 5G सेवा सञ्चालन गर्ने योजना रहेको पनि जानकारी गराउन चाहन्छु।

यसैगरी कम्पनीका सेवासँग सम्बन्धित प्रणालीहरुलाई सञ्चालन गर्न तथा व्यावसायिक रुपमा क्लाउड सेवा वितरण गर्न डाटा सेन्टर/क्लाउड प्लेटफर्म सञ्चालन गरी क्रमशः क्षमता र पूर्वाधारको पहुँच विस्तार गर्दै लगिनेछ। आधुनिक डाटा सेन्टर पूर्वाधार स्थापना गरी सो पूर्वाधारलाई प्रत्यक्ष राजस्वको श्रोत बनाउनुका साथै कम्पनीका अन्य प्रणालीहरुको सहज, मितव्ययी र आधुनिक मापदण्ड अनुसारको सञ्चालन पूर्वाधार समेत बनाइनेछ।

इन्टरनेट सामग्रीको स्थानीयकरणका सम्बन्धमा भविष्यमा कन्टेन्टको (Content) आवश्यकता र मागलाई सम्बोधन गर्न CDN (Content Delivery Network) सञ्चालन गरिनेछ। यस मार्फत कम्पनीका इन्टरनेट प्रयोगकर्ताले उपभोग गर्ने स्थानीय तथा विदेशी डिजिटल सामग्रीहरु कम्पनीको पूर्वाधारभित्रै उपलब्ध हुने र उक्त सामग्रीमा उपभोक्ताको पहुँचको गुणस्तर बढ्ने तथा सोको लागि लाग्ने समय समेत छोटिन गई समग्र सेवा प्रतिको ग्राहक सन्तुष्टिमा उल्लेख्य सुधार ल्याइनेछ।

प्रविधिको परिवर्तनसँगै OTT (Over The Top) को बढ्दो प्रयोगले कम्पनीको आम्दानीमा भइरहेको ह्रासले थपेको चुनौतीलाई आत्मसात गर्दै कम्पनीले उपकरण/पूर्वाधार मर्मत खर्च लगायतका विविध खर्च कटौती गर्नुका साथै हाल सञ्चालनमा रहेका सेवा तथा प्रविधिको रुपान्तरणसँगै प्रचलनमा आउने नयाँ प्रकृतिका सेवा सामयिक रुपमा विस्तार एवं सञ्चालन गरी आयका नयाँ श्रोतहरु थप गरिनेछ।

कम्पनीले प्रचलित नेपाल कानून र नियामक निकायका निर्देशनको अनुपालना गरी कम्पनीको आन्तरिक काम कारवाहीलाई पारदर्शी, मितव्ययी, जवाफदेही र उत्तरदायी हुनपर्ने सुशासनका मूल्य मान्यतालाई अवलम्बन गर्दै आएको सन्दर्भमा फरक वातावरणमा सञ्चालित र आन्तरिक काम कारवाहीमा सापेक्षित रुपमा स्वतन्त्र अन्य कम्पनीसँग प्रतिस्पर्धा गर्नुपर्ने चुनौती सामना गर्दै आएको छ। यसका बाबजुद पनि थप व्यावसायिक भइ नयाँ Marketing Strategy र Policy अवलम्वन गर्दै ग्राहकमैत्री व्यवहार सहित कम्पनीका सेवाहरु ग्राहकका घर दैलोमा पुऱ्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। निरन्तर सेवा सञ्चालनको सुनिश्चितता गरी ग्राहक सन्तुष्टि अभिवृद्धि गर्नको लागि मर्मत संभार कार्यलाई थप चुस्त दुरुस्त बनाई चौबिसै घण्टा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाईनेछ।

अन्त्यमा यस कम्पनीलाई राष्ट्रको अग्रणी दूरसञ्चार सेवा प्रदायकका रुपमा निरन्तर स्थापित भइरहन आधुनिक प्रविधि तथा व्यावसायिक गतिविधिलाई चुस्त राख्दै आगामी दिनमा देशैभरिका सम्पूर्ण सेवाग्राही नेपाली जनताहरुलाई सर्वसुलभ र गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्दै सञ्चारको माध्यमबाट देशको विकास र समृद्धिमा समर्पित रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु। साथै वर्तमान समयमा समग्र दूरसञ्चार उद्योग सहित यस कम्पनीले समेत सामना गर्नुपरेका चुनौतीहरुलाई निराकरण गरी अवसरमा बदल्न आवश्यक नीति निर्माणका लागि सम्बद्ध निकायहरुबाट निरन्तर सहयोग प्राप्त हुने विश्वास राख्दै विषेशत: नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयप्रति निरन्तर प्राप्त भएका उर्जाशील निर्देशन, सुधारात्मक सुझाव र मार्गदर्शनको लागि नेपाल टेलिकमको तर्फबाट विशेष आभार सहित कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद,

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
प्रबन्ध निर्देशक

कम्पनी व्यवस्थापन

श्री अमुल प्रधान

प्रमुख प्राविधिक अधिकृत/निर्देशक,
वायरलाइन तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय

विगत ३० वर्षदेखि कम्पनीको सेवामा रहनुभएका उहाँ विभिन्न विभाग तथा निर्देशनालयको प्रमुखको रुपमा नेतृत्वदायी कार्य अनुभव हासिल गरी हाल कम्पनीको प्रमुख प्राविधिक अधिकृतका साथै वायरलाइन तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालयको निर्देशकको भूमिकामा कार्यरत हुनुहुन्छ। यसका अतिरिक्त उहाँ त्रिशुली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडमा सञ्चालकको भूमिकामा पनि रहनुभएको छ।

श्री डिल्ली राम अधिकारी

प्रमुख व्यावसायिक अधिकृत/निर्देशक,
सूचना प्रणाली सहयोगी निर्देशनालय

विगत २२ वर्षदेखि कम्पनीको विभिन्न विभाग र निर्देशनालयहरुमा नेतृत्वदायी भूमिका तथा प्रबन्ध निर्देशकको रुपमा समेत कार्य गर्नुभएका उहाँ हाल कम्पनीको प्रमुख व्यावसायिक अधिकृतका साथै सूचना प्रणाली सहयोगी निर्देशनालयको निर्देशकको भूमिकामा कार्यरत हुनुहुन्छ। यसका अतिरिक्त उहाँ त्रिशुली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडमा सञ्चालकको भूमिकामा पनि रहनुभएको छ।

श्री राजेन्द्र अर्याल

प्रमुख वित्तीय अधिकृत

विगत ३६ वर्षदेखि कम्पनीको सेवामा रही वायरलेस सेवा निर्देशनालयको लेखा प्रमुख, कम्पनी सचिव हुँदै हाल उहाँ प्रमुख वित्तीय अधिकृतको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ। यसका अतिरिक्त उहाँ त्रिशुली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडमा सञ्चालकको भूमिकामा पनि रहनुभएको छ।

श्री सुरज सिंह थापा

प्रमुख मानव संसाधन अधिकृत

विगत ३८ वर्षदेखि कम्पनीमा कार्यरत रही विभिन्न विभागीय प्रमुख लगायत पदपूर्ति सचिवको कार्य अनुभव हासिल गर्नुभएका उहाँ हाल प्रमुख मानव संसाधन अधिकृतको रुपमा कार्यरत रहनुभएको छ।

श्री सविना मास्के प्रधान

प्रमुख सञ्चालन अधिकृत

विगत ३० वर्षदेखि कम्पनीमा कार्यरत रही विभिन्न विभागीय प्रमुख, निर्देशनालयको निर्देशक तथा प्रमुख व्यावसायिक अधिकृतको रुपमा नेतृत्वदायी कार्यानुभव हासिल गरी हाल प्रमुख सञ्चालन अधिकृतको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ।

श्री राजेन्द्र श्रेष्ठ

ना.प्र.नि. आ.ले.प. तथा निरीक्षण विभाग

विगत ३३ वर्षदेखि कम्पनीको आर्थिक योजना व्यवस्थापन तथा केन्द्रीय खर्च विभाग प्रमुख, कम्पनी सचिव र प्रमुख वित्तीय अधिकृतको कार्य अनुभव हासिल गर्नुभएको उहाँ हाल आ.ले.प. तथा निरीक्षण विभागको प्रमुखको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ। यसका अतिरिक्त उहाँ नागरिक स्टक डिलरको सञ्चालकको भूमिकामा पनि रहनुभएको छ।

श्री द्वारिका प्रसाद पौडेल

कम्पनी सचिव

वि.सं. २०५४ चैत्र ०६ मा कम्पनीको सहायक लेखा अधिकृत पदमा सेवा प्रवेश गरी दूरसञ्चार कार्यालय धरानको लेखा प्रमुख, तत्कालिन पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय निर्देशनालयको राजश्व शाखा प्रमुख, आ.ले.प. शाखा प्रमुख, केन्द्रीय राजश्व विभागको प्रमुख, तत्कालिन काठमाण्डौं क्षेत्रीय निर्देशनालय, वायरलाइन तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय, वायरलेस सेवा निर्देशनालयको लेखा प्रमुखका साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागको प्रमुखको जिम्मेवारी बहन गर्नुभई हाल उहाँ कम्पनी सचिवको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ।

श्री प्रेम प्रसाद सिलवाल

निर्देशक, वायरलेस सेवा निर्देशनालय

विगत २२ वर्षदेखि कम्पनीका विभिन्न विभाग तथा कार्यालयहरुको प्रमुख एवं प्रादेशिक निर्देशनालयको निर्देशक भई नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नुभएका उहाँ हाल वायरलेस सेवा निर्देशनालयको निर्देशकको भूमिकामा कार्यरत हुनुहुन्छ।

डा. बिमल आचार्य

निर्देशक, ब्याकबोन प्रसारण निर्देशनालय

विगत २९ वर्षदेखि कम्पनीको सेवामा रही विभिन्न विभाग र निर्देशनालयहरुमा कार्य अनुभव हासिल गरी हाल ब्याकबोन प्रसारण निर्देशनालयको निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ। यसका अतिरिक्त उहाँ नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनीका सञ्चालकको भूमिकामा पनि रहनुभएको छ।

श्री बिमलेश झा

निर्देशक, कोशी प्रदेश, विराटनगर

विगत २६ वर्षदेखि कम्पनीको कार्यालयहरुको प्रमुख, सूचना प्रविधि सहयोगी निर्देशनालयमा ISP Network System को डिजाइनिङ्ग, कार्यान्वयन तथा सञ्चालन गर्नुका र MPLS Network डिजाइनिङ्ग, ADSL सञ्चालन तथा कार्यान्वयनको अनुभव हासिल गरी उहाँ हाल प्रादेशिक निर्देशनालय विराटनगर, कोशी प्रदेशको निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ।

श्री नामाकर न्यौपाने

निर्देशक, मधेश प्रदेश, वीरगञ्ज

विगत २९ वर्षदेखि कम्पनीमा कार्यरत उहाँ वायरलेस सेवा निर्देशनालय अन्तर्गत केन्द्रीय योजना विभाग, तत्कालीन ट्रान्समिसन विभाग, विभिन्न कार्यालयको कार्यालय प्रमुख र प्रादेशिक निर्देशनालय अत्तरियाको निर्देशकको कार्य अनुभव हासिल गर्दै हाल प्रादेशिक निर्देशनालय वीरगञ्जको निर्देशकको भूमिकामा कार्यरत रहनु भएको छ।

श्री रीना डंगोल

निर्देशक, बागमती प्रादेशिक निर्देशनालय

विगत ३० वर्षदेखि कम्पनीको विभिन्न कार्यालय, विभाग र निर्देशनालयमा विभिन्न जिम्मेवारी बहन गर्दै हाल उहाँ बागमती प्रादेशिक निर्देशनालय काठमाडौंको निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ। यसका अतिरिक्त उहाँ नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनीको अध्यक्षको भूमिका पनि बहन गरिरहनुभएको छ।

श्री इन्दल यादव

निर्देशक, गण्डकी प्रादेशिक निर्देशनालय, पोखरा

विगत २८ वर्षदेखि नेपाल टेलिकमका विभिन्न विभाग तथा कार्यालयको प्रमुख तथा निर्देशनालयको निर्देशक भई नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्दै हाल उहाँ गण्डकी प्रादेशिक निर्देशनालय पोखराको निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ ।

श्री अनन्त प्रकाश मल्लिक

निर्देशक, लुम्बिनी प्रदेश, भैरहवा

विगत ३० वर्षदेखि कम्पनीको विभिन्न विभाग तथा कार्यालयहरुको प्रमुख एवं प्रादेशिक निर्देशकको रुपमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्दै हाल उहाँ लुम्बिनी प्रादेशिक निर्देशनालय भैरहवाको निर्देशकको भूमिकामा कार्यरत हुनुहुन्छ ।

डा. कमल लामिछाने

निर्देशक, कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत

विगत १८ वर्षदेखि कम्पनीमा कार्यरत उहाँले Telecommunications विषयमा विद्यावारिधि हासिल गर्नु भएको छ । स्विचिङ्ग मेन्टेनेन्स विभाग, मोवाइल सेवा निर्देशनालयमा लगायत विभिन्न कार्यालयहरुमा कार्य अनुभव हासिल गर्नुभएका उहाँ हाल कर्णाली प्रादेशिक निर्देशनालय सुर्खेतको निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ ।

श्री द्रवेन्द्र कुमार चौधरी

निर्देशक, सुदूरपश्चिम प्रदेश, अत्तरिया

विगत २४ वर्ष देखि नेपाल टेलिकमका विभिन्न कार्यालय र विभागमा कार्यरत रही नेतृत्वदायी भूमिकामा रहनुभएका उहाँ हाल सुदूरपश्चिम प्रादेशिक निर्देशनालय अत्तरियाको निर्देशकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ ।

सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन

आदरणीय सेयरधनी महानुभावहरू,

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको १७औँ वार्षिक साधारण सभामा उपस्थित कम्पनीका सम्पूर्ण सेयरधनी महानुभावहरू, नियामक निकायका प्रतिनिधिहरू, लेखापरीक्षक, कानूनी सल्लाहकार, कर्मचारीहरू लगायत सबैलाई हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन गर्दछौं। समीक्षा अवधि २०८०।८१ मा कम्पनीका आयोजनाहरूको कार्यान्वयन तथा सेवा वितरणमा सहजता आएको, 4G तथा FTTH सेवाको निरन्तर विस्तार भएको जस्ता कारणले विविध चुनौतीका बीच पनि सेवाहरुको प्रवाह तथा बजार विस्तार भएको छ। समीक्षा अवधिमा दूरसञ्चार क्षेत्रमा बढेको तीव्र प्रतिस्पर्धाका कारण सेवाहरुको उपभोक्ता मूल्यमा आएको गिरावट, बढ्दो रुपमा विद्यार्थी तथा श्रमिक वर्ग विदेशिने क्रम जारी रहेकोले उपभोगमा देखिएको यथास्थिति आदिले गर्दा अर्थतन्त्रका अन्य क्षेत्र जस्तै दूरसञ्चार क्षेत्र पनि प्रभावित भएको र त्यसको असर कम्पनीको राजस्वमा पनि देखिएको छ। समीक्षा अवधिमा कम्पनीले साबिकको मोबाइल सेवा अनुमतिपत्रको तेस्रो नवीकरण शुल्क बापत नेपाल सरकारलाई रु.२० अर्ब बुझाएको छ। त्यसैगरी समीक्षा अवधिमा कम्पनीले थप ५ वर्षको लागि मोबाइल सेवाको अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको छ।

देशैभरि गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने कम्पनीको अभियानमा ग्रामिण क्षेत्रमा दूरसञ्चार पूर्वाधारको न्यून उपलब्धता कम्पनीको लागि चुनौतीको रुपमा रहेको छ । यसका अतिरिक्त सार्वजनिक संस्थाको रुपमा कम्पनीले पालना गर्नुपर्ने नीति नियमहरु समेतको कारण निर्णय प्रक्रियामा जटिलता रहेको छ। साथै सरकारी नीति नियममा रहेका जटिलता र तिनमा प्रतिस्पर्धी व्यवसायको लागि आवश्यक परिमार्जनको कमीले पनि चुनौतीहरु थपिएका छन्। फलस्वरुप परियोजनाहरुको समयमा समापन तथा ती मार्फत नयाँ प्रविधि र सेवाहरुको अवलम्बनमा तुलनात्मक रुपमा बढी समय लाग्ने गरेको छ। यसको विपरित दूरसञ्चार र सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा अल्प समयमा नवीनतम प्रविधि, उपकरण र सेवाहरु बजारमा आउने हुँदा नियमित रुपमा प्रविधि रुपान्तरणमा उच्च लागत लाग्ने र सो लागत उठाउनको लागि कम समय प्राप्त हुने गरेको छ। यसरी प्रक्रियागत तथा नीतिगत जटिलताले बढी समय लगाउने र व्यावसायिक क्षेत्रको प्रकृतिको कारण कम समयमै नयाँ परियोजना र सेवाहरु भित्र्याउनुपर्ने दोहोरो चुनौती कम्पनी सामू रहेको छ । साथै पछिल्लो समयमा OTT (Over-the-top) सेवाहरूको व्यापक प्रयोगका कारणले अन्तरआवद्धता राजस्वमा निरन्तर कमी आइरहेको छ। राजस्व वृद्धिमा निरन्तर देखिएको चुनौतीको परिप्रेक्ष्यमा कम्पनीले यथासम्भव खर्च न्यूनीकरण तथा वित्तीय श्रोतहरुको प्रभावकारी परिचालन गरी कम्पनीको वित्तीय स्वास्थ्य सुनिश्चित गर्ने प्रयास गरेको छ।

परिवर्तित परिप्रेक्ष्यमा प्रविधि र बजार परिदृष्यको कारण ग्राहकहरूको चाहना तथा आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नवीनतम प्रविधिमा आधारित गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्न कम्पनीले उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरूलाई अधिकतम् परिचालन गर्दै आएको छ। मुलुकका सम्पूर्ण भू-भागमा बसोबास गर्ने जनताहरूलाई अत्याधुनिक दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने योजना अन्तर्गत कम्पनीले वायरलेस प्रविधिमा आधारित उच्च गतिको 4G/VoLTE Advanced सेवालाई देशका ७७ वटै जिल्लामा पुर्‍याएको छ। सेवाको पहुँच नपुगेका दूरदराजका क्षेत्रमा सेवा पुर्‍याउने कार्य निरन्तर जारी राखिएको छ। त्यसैगरी डिजिटल नेपालको अवधारणालाई मूर्तरूप दिनको लागि अपरिहार्य रहेको कनेक्टिभिटिको उपलब्धता सुनिश्चित गर्न कम्पनीले अन्य ब्रोडब्याण्ड सेवा सँगसँगै FTTH (Fiber to the Home) सेवा विस्तारलाई पनि विशेष जोड दिंदै ७७ वटै जिल्ला र २८३ स्थानीय तह (पालिका) मा सो सेवा पुर्‍याइसकेको छ। क्रमशः बाँकी पालिकाहरुमा समेत FTTH सेवा पुर्‍याउनेतर्फ कार्य भैरहेको छ। त्यसैगरी कम्पनीको वित्तीय अवस्था सुधार गर्न तारहित सेवाहरूको प्राविधिक रूपान्तरण सहितको विस्तार, अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवाको विस्तार तथा सेवाहरूको गुणस्तर सुधार लगायतका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिइएको छ।

कम्पनीले एक जिम्मेवार सार्वजनिक व्यावसायिक संस्थाको रुपमा संस्थागत सुशासनलाई प्राथमिकतामा राख्दै आफ्ना नीति तथा नियमहरू पारदर्शी रूपमा प्रस्तुत गर्ने गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कम्पनीले गरेका प्रगतिहरू, उपलब्धिहरू, कम्पनी सञ्चालनमा देखिएका चुनौतीहरू एवं भविष्यका अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजनाहरू सहितको यो प्रतिवेदन कम्पनी ऐन, २०६३ र धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली, २०७३ बमोजिम तयार गरी सञ्चालक समितिको तर्फबाट यस सभामा स्वीकृतिको लागि पेश गरिएको छ।

कम्पनीको कार्यसम्पादन

१. वित्तीय उपलब्धि

गत आ.व. मा कम्पनीको आय रु. ४४ अर्ब ४३ करोड रहेकोमा आ.व. २०८०/८१ मा रु. ४२ अर्ब ११ करोड कायम भई कुल आयमा गत वर्षको तुलनामा ५.२२ प्रतिशतले कमी भएको छ। समीक्षा अवधिमा कम्पनीको कुल सञ्चालन आय ४.७२ प्रतिशत कम भएको छ। त्यस्तै गत वर्षको तुलनामा नाफामा २१.६२ प्रतिशतले कमी भई रु. ६ अर्ब २३ करोड कायम भएको छ। कम्पनीको आय तथा नाफामा भएको परिवर्तनका मुख्य कारणहरु यस प्रकार रहेका छन्।

- दूरसञ्चार प्रविधिको विकास, इन्टरनेट सेवा र Smart Phone को बढ्दो पहुँचले OTT (जस्तैः Viber, Whatsapp, Messenger, imo आदि) सेवाहरुको व्यापक प्रयोगको कारण विदेशबाट हुने आगमन कल र मुलुकभित्र हुने कलको परिमाणमा असर पर्नु।
- प्रविधिमा आएको परिवर्तनका कारण PSTN तथा ADSL सेवाको राजस्व विगतका वर्षहरुदेखि लगातार घट्दो क्रममा रहनु। तर PSTN र ADSL प्रविधिलाई FTTH प्रविधिमा रुपान्तरण गरिएका कारण FTTH सेवाको राजस्व भने निरन्तर वृद्धि उन्मुख रहेको।
- दररेट समसामयिक रुपमा वृद्धि हुन नसक्नु।
- वि. सं. २०६६ कार्तिक १ गतेभन्दा पछि स्थायी सेवा प्रवेश गरेका कर्मचारीको लागि योगदानमा आधारित निवृत्तिभरणको योजना लागू गरी उक्त योजनाको कोषमा कम्पनीले रकम योगदान गरेसँगै कर्मचारी खर्चमा वृद्धि भएको।

कम्पनीको वित्तीय उपलब्धिको मुख्य झलकः (रकम रु. अर्बमा)

	आर्थिक वर्ष		बढी/(घटी)	
विवरण	**३१ आषाढ २०८०**	**३२ आषाढ २०७९**	**रकम**	**प्रतिशत**
कुल आय	४२.११	४४.४३	-२.३२	-०.०५
सञ्चालन आय	३४.५६	३६.२७	-१.७१	-०.०५
कर्मचारी खर्च	८.६९	७.९५	०.७४	०.०९
मर्मत तथा सञ्चालन खर्च	६.३६	७.६३	-१.२७	-०.१७
कार्यालय सञ्चालन खर्च	१.३	१.३१	-०.०१	-०.०१
कुल खर्च	३०.८७	३२.६९	-१.८२	-०.०६
नाफा	**६.२३**	**७.९४**	**-१.७१**	**-०.२२**
प्रति सेयर आम्दानी (रु.)	३४.६१	४४.१६	-९.५५	-०.२२
नेटवर्थ प्रति सेयर (रु.)	५२१.७१	५२१.९२	-०.२१	-०.०४

१.१ आय

बढ्दो प्रतिस्पर्धाका कारण नियमित रुपमा महशुल दरमा गर्नुपरेको कटौति, Normal Tariff प्रयोग गर्नेभन्दा सस्तो दररेटमा उपलब्ध गराइएका Offer Package प्रयोग गर्ने ग्राहकहरू वृद्धि भएका कारण लगातार ग्राहक संख्या बढेको भएपनि जिएसएम सेवाको राजस्व करिब रु.४४ करोडले कम भएको छ। त्यसैगरी CDMA प्रविधिमा रहेका ग्राहकहरुलाई जिएसएम प्रविधिमा रुपान्तरण गरिएका कारण CDMA सेवाको आयमा कमी भएको, दूरसञ्चार प्रविधिको विकास, इन्टरनेट सेवा र Smart Phone को बढ्दो पहुँचले OTT (जस्तैः Viber, Whatsapp, Messenger, imo आदि) सेवाहरुको व्यापक प्रयोगको कारण विदेशबाट हुने आगमन कलको परिमाणमा असर परेका कारण अन्तरआवद्धता आय करिब रु.१ अर्ब ४३ करोडले कम भएको छ। समग्रमा समीक्षा अवधिमा कुल कार्यसञ्चालन आय रु.१ अर्ब ७१ करोडले कम भएको छ।

यसैगरी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा भएको लगानीबाट गत आ.व. मा रु. ७.७९ अर्ब आर्जन गरिएकोमा समीक्षा अवधिमा जम्मा रु. ६.७८ अर्ब आम्दानी भई ब्याज आम्दानीमा रु. १ अर्ब १ करोडले कमी आएको छ।

१.२ अदृश्य सम्पत्ति (Intangible Assets)

समीक्षा अवधिमा अदृश्य सम्पत्ति १०.०९ प्रतिशतले कम भई रु. १ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ। कम्पनीको आ.व २०८०/८१मा जम्मा रु १२ करोड १३ लाख मात्र सफ्टवेयरहरु थप भएको र यस वर्ष बिगत वर्षको ह्रासकट्टी भनी रु.१७ करोड ५४ लाखको समायोजन गरिएको कारण अदृश्य सम्पत्ति घट्न गएको हो। कम्पनीले समीक्षा अवधिमा रु. २१ करोड भुक्तानी गरी ५ वर्ष अवधिको लागि जीएसएम सेवाको नयाँ अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको छ र सोलाई अदृश्य सम्पत्तिको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.३ जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण (Property, Plant and Equipment)

आयोजनाहरु सम्पन्न भई पुँजीकरण गरिएका सम्पत्तिहरुमा प्रयोगयोग्य अवधिका आधारमा ह्रासकट्टी (Depreciation) गरेका कारण समीक्षा अवधिमा जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण ४.९९ प्रतिशतले कम भई रु. ४८ अर्ब ३२ करोड १२ लाख पुगेको छ।

१.४ प्रयोग अधिकार सम्पत्ति (Right of Use (ROU) Assets)

कम्पनीबाट लिजमा लिई प्रयोग भैरहेका सम्पत्तिहरुको कम्पनीको लेखा नीति तथा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानहरु (NFRS) बमोजिम अपलेखन (Amortization) गरेका कारण प्रयोग अधिकार सम्पत्ति समीक्षा अवधिमा १३.७१ प्रतिशतले कम भई रु.१ अर्ब ७६ करोड ४२ लाख पुगेको छ।

१.५ पुँजीगत कार्य प्रगति (Capital work in Progress)

4G/LTE आयोजना अन्तर्गत पुँजीगत कार्यप्रगतिमा लेखाङ्कन गरिएको रु. १ अर्ब ३१ करोड सहित अन्य सम्पन्न आयोजनाहरुको पुँजीकरण गरिएको कारणले समीक्षा अवधिमा पुँजीगत कार्यप्रगति ३०.२५ प्रतिशतले कम भई रु.३ अर्ब ७९ करोड पुगेको छ।

१.६ दीर्घकालीन ऋण तथा अग्रिम भुक्तानी (Long Term Loan and Advances)

आयोजनाहरु सम्पन्न गर्नका लागि आपूर्तिकर्तालाई दिईएको अग्रिम भुक्तानी रकम आयोजनाहरु सम्पन्न भई पुँजीकरण गरिएको कारणले समीक्षा अवधिमा १३.४५ प्रतिशतले कम भई रु. ८५ करोड २७ लाख कायम भएको छ।

१.७ मुद्दती निक्षेप, ऋणपत्र तथा सामूहिक लगानी कोषमा लगानी (Investment in Term Deposit, Debenture and Mutual Fund)

कम्पनीमा रहेको सञ्चित रकमलाई उच्चतम परिचालन गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाको मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रमा गरिएको लगानी समीक्षा अवधिमा ३०.४४ प्रतिशतले कमी भई रु.३९ अर्ब ३१ करोड ८४ लाख पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा कम्पनीले जिएसएम अनुमति पत्र नवीकरणको लागि रु.२० अर्ब एकमुष्ट भुक्तानी गर्नुपरेको र सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिम कर्मचारीहरुको निवृत्तिभरणको व्यवस्थाको लागि रु.४ अर्ब ९७ करोड भुक्तानी गर्नुपरेकोले मुद्दती निक्षेपमा कमी आएको हो।

१.८ स्थगन कर सम्पत्ति (Deferred Tax Assets)

समीक्षा अवधिमा कर प्रयोजनका लागि दाबी हुने खर्च किताबी खर्च भन्दा बढी भएका कारण स्थगन कर सम्पत्ति समीक्षा अवधिमा ५५.४९ प्रतिशतले कमी भई रु.४ अर्ब ४१ करोड २४ लाख पुगेको छ।

१.९ सेयर लगानी (Equity Investment)

समीक्षा अवधिमा कम्पनीले सर्वोत्तम सिमेण्ट लिमिटेडमा बुक बिल्डिंग मार्फत रु.१ करोड ४४ लाख लगानी गरेका कारण सेयर लगानी १५.२८प्रतिशत ले वृद्धि भई २१ करोड ९० लाख पुगेको छ।

१.१० जिन्सी मौज्दात (Inventories)

कम्पनीको मुख्य आयोजनाहरु क्लोजरको क्रममा रहेको कारण समीक्षा अवधिमा जिन्सी मौज्दात २६.३६ प्रतिशतले कमी भई रु.५२ करोड १० लाख पुगेको छ।

१.११ प्रोदभावी रकम, पेश्की र अन्य भुक्तानी (Accrual, Advances and Other Receivables)

समीक्षा अवधिमा प्राप्त गर्नुपर्ने ब्याज रकमहरु प्राप्त गर्न बाँकी रहेको हुँदा उक्त रकमलाई प्रोदभावी रकम कायम गरिएको हुँदा प्रोदभावी रकम, पेश्की र अन्य भुक्तानी २५.९९ प्रतिशत ले वृद्धि भई रु.९८ करोड ३९ लाख पुगेको छ।

१.१२ कर्मचारीको दीर्घकालीन सुविधा
(Post Employee Benefit)

कर्मचारीलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व Actuarial Valuation मार्फत गराईएको र समीक्षा अवधिमा कम्पनीको सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिम रु. ४.९७ अर्ब Define Benefit Assets मा भुक्तानी गरेको कारण दीर्घकालीन कर्मचारी सुविधा २०.२७ प्रतिशतले कमी भई रु. १८ अर्ब १८ करोड पुगेको छ।

१.१३ स्थगन सरकारी अनुदान
(Deferred Government Grant)

समीक्षा अवधिमा स्थगन सरकारी अनुदान ८.५५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ अर्ब ६६ करोड ४४ लाख पुगेको छ।

१.१४ व्यावसायिक दायित्व (Trade Payable)

समीक्षा अवधिमा सेवा विस्तार तथा गुणस्तर सुधारका लागि खरिद गरिएको व्याण्डविथको शुल्क विगतको तुलनामा घट्नुका साथै सो बापतको रकम सम्झौता अवधिमा नै भुक्तानी गरिएका कारण व्यावसायिक दायित्व ३८.८७ प्रतिशतले कमी भई रु.२७ करोड कायम भएको छ।

१.१५ व्यवस्थाहरु (Provisions)

मोबाइल सेवाको सञ्चालन अनुमतिपत्रको तेस्रो नवीकरण शुल्क भुक्तानी भएको हुँदा समीक्षा अवधिमा व्यवस्थाहरु ९८.४९ प्रतिशतले कमी भई रु.२५ करोड २९ लाख हुन पुगेको छ।

१.१६ सेवाको मर्मत तथा संभार खर्च
(Operation and Maintenance Costs)

बोलपत्रमार्फत अन्तर्राष्ट्रिय ब्याण्डविथ खरिद गर्ने क्रममा सो सेवाको प्रति एकाइ दररेट उल्लेख्य रुपमा घटेको तथा लोकल कण्टेण्टको खपतमा वृद्धि भएको कारण ब्याण्डविथको उपभोगको अनुपातमा खरिद परिमाणमा मितव्ययिता भएकोले समग्र रुपमा ब्याण्डविथ खरिदको खर्च उल्लेख्य रुपमा घटेको। यसका साथै इन्धन लगायतका अन्य केहि शिर्षकमा समेत खर्च घटेको कारण मर्मत तथा सम्भार खर्च १६.६२ प्रतिशतले कमी भई रु.६ अर्ब ३६ करोड कायम भएको छ।

१.१७ कार्यालय सञ्चालन खर्च
(Office Operation Expenses)

समीक्षा अवधिमा अघिल्लो अवधिको तुलनामा कर तथा शुल्क, घर भाडा खर्च, बीमा खर्च लगायतका शिर्षकहरुमा खर्च कम भएकोले कुल सञ्चालन खर्च मा १.१० प्रतिशतले कमी भई रु. १ अर्ब २९ करोड ७७ लाख पुगेको छ।

१.१८ वैदेशिक मुद्रा सटही दरबाट भएको (नोक्सान)/नाफा
Foreign Exchange (Loss)/Gain

वैदेशिक मुद्राको सटही दररेटमा भएको परिवर्तनका कारण समीक्षा अवधिमा रु.९ करोड ८० लाख नाफा भएको छ। गत आ.व. मा वैदेशिक मुद्राको सटही दर परिवर्तन मार्फत रु.२० करोड ८७ लाख नाफा भएको थियो।

२. व्यावसायिक उपलब्धि

२.१ भ्वाइस सेवा

गत आ. व. मा करिब २ करोड १५ लाख ४६ हजार ग्राहक आधार रहेकोमा समीक्षा अवधिमा करिब १४ लाख ७४ हजार ग्राहक थप भई कुल ग्राहक आधार २ करोड ३० लाख २० हजार पुगेको छ। कम्पनीको कुल भ्वाइस सेवाको ग्राहक मध्ये जिएसएम मोबाइल सेवामा ९७.४१ प्रतिशत ग्राहक रहेका छन्। देशभरिको समग्र भ्वाइस सेवातर्फ कम्पनीको बजार हिस्सा समीक्षा अवधिमा २.५८ प्रतिशतले वृद्धि भई ६३.५५ प्रतिशत पुगेको छ।

कम्पनीको विभिन्न प्रविधि अन्तर्गत भ्वाइस सेवाका ग्राहक आधार:

विवरण	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०७९/८०	बढी/(घटी)	बढी/(घटी) प्रतिशत	कुल संख्याको अनुपात प्रतिशत (२०८० ।८१)
आधारभूत टेलिफोन	२३०,४६८	४०७,३४६	(१७६,८७८)	(४३%)	१%
जि.एस.एम.	२२,४२४,०२९	२०,३९४,९५३	२,०२९,०७६	१०%	९७.४१%
एफ.टि.टि.एच.	३६६,०१०	३०७,२७१	५८,७३९	१९%	१.५९%
जम्मा ग्राहक	२३,०२०,५०७	२१,५४६,००३	१,४७४,५०४	७%	१००%
कम्पनीको बजार हिस्सा*	६३.५५	६१.९५		२.५८%	

**गत वर्षको कुल बजार हिस्साको गणनामा सिडिएमए सेवाको ग्राहक आधार समेत समावेश रहेको।*

२.२ डाटा सेवा

गत आ. व. मा ग्राहक आधार २ करोड ८ लाख २३ हजार रहेकोमा समीक्षा अवधिमा २ करोड २७ लाख ३७ हजार पुगेको छ। कम्पनीको कुल डाटा सेवाको ग्राहक मध्ये जिएसएम मोबाइल सेवामा ९८.६२ प्रतिशत ग्राहक रहेका छन्। देशभरिको समग्र डाटा सेवा (ब्रोडब्याण्ड) तर्फ गत वर्ष कम्पनीको बजार हिस्सा ५१.०६ प्रतिशत रहेको समीक्षा अवधिमा ७१.८५ प्रतिशत पुगेको छ।

कम्पनीको विभिन्न प्रविधि अन्तर्गतका डाटा सेवाका ग्राहकहरु:

विवरण	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०७९/८०	बढी/(घटी)	बढी/(घटी) प्रतिशत	कुल संख्याको अनुपात प्रतिशत (२०८० |८१)
जि.एस.एम.	२२,४२४,०२९	२०,३९४,९५३	२,०२९,०७६	१०%	९८.६२%
सि.डि.एम.ए.	०	१३६,५७३	(१३६,५७३)	(१००%)	०%
ए.डि.एस.एल.	५,२२७	४३,८५४	(३८,६२७)	(८८%)	०.०२%
एफ.टि.टि.एच.	३०८,३१८	२४८,३८५	५९,९३३	२४%	१.३६%
जम्मा ग्राहक	२२,७३७,५७४	२०,८२३,७६५	१,९१३,८०९	९%	१००%
कम्पनीको बजार हिस्सा	७१.८५%	५१.०६%		४०.७२%	

आ. व. ०७६/७७ देखि भ्वाइस सेवाका ग्राहकहरुको अवस्था

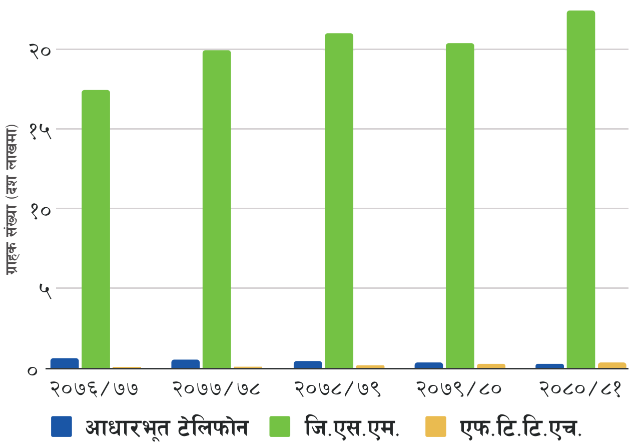

आ. व. ०७६/७७ देखि डाटा सेवाका ग्राहकहरुको अवस्था

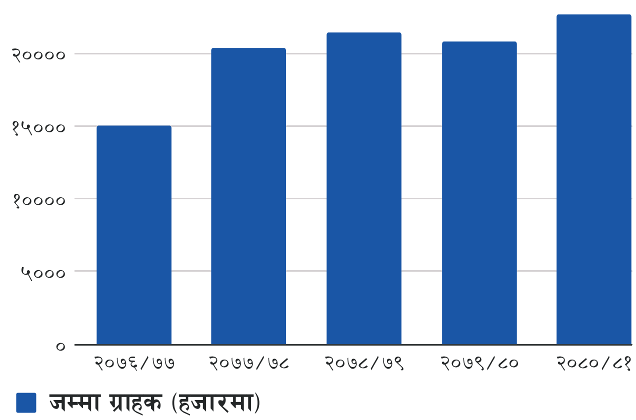

२.३ सेवा विस्तार

- आ. व. २०८०/८१ मा FTTH सेवातर्फ कुल ५,४२,२०८ वितरणयोग्य नेटवर्क तयार गरी कुल ३,००,००० (नयाँ एवं माइग्रेशनका गरी) ग्राहक थप गर्ने योजना अनुरुप आश्विन मसान्त सम्ममा ५,६३,२४८ लाइन क्षमताको नेटवर्क विस्तार गरी जम्मा ८८,३२० FTTH लाइन (Unique CPE) वितरण गरिएको छ। २०८१ आषाढ मसान्त सम्ममा कुल २०,०२,७३६ FTTH लाइन वितरण गर्न सकिने पूर्वाधार नेटवर्क विस्तार गरी ७६ जिल्लाका विभिन्न स्थानीय तहमा कुल ४,२४,५३८ लाइन Unique CPE मार्फत FTTH सेवा वितरण गरिएको छ। सो मध्ये FTTH Voice प्रयोगकर्ता ३,६६,०१० FTTH Data प्रयोगकर्ता ३,०८,३१८ र NTTV प्रयोगकर्ता ४८,६५८ रहेका छन्। समीक्षा अवधिमा थप भएका ३ जिल्लाहरु रुकुम पूर्व, डोल्पा र मुगु रहेका छन्। यसका साथै २०८१ भाद्र महिनाबाट हुम्ला जिल्लामा FTTH सेवाको व्यावसायिक सुरुवात भएसँगै FTTH सेवाको पहुँच सबै ७७ जिल्लामा पुगेको छ।
- ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन आयोजनाको कोशी, मधेश र बागमती प्रदेश अन्तर्गतका मध्य पहाडी लोकमार्ग, जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने विभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाइबर नेटवर्क विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत आ. व. २०८०/८१ को अन्त्यसम्ममा कुल १,३९५ कि.मी. विस्तार भएको छ। त्यसैगरी कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गत मध्य पहाडी लोकमार्ग, जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने विभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाइबर नेटवर्क (UG/ADSS) विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत कम्पनीको विद्यमान अप्टिकल फाइबर नेटवर्क समेत प्रयोग गर्ने व्यवस्था अनुसार थप ६७२ कि.मी. नेटवर्क गरी कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा कुल ९७७ कि.मी. फाइबर नेटवर्क पूर्णरुपमा तयार भएको छ।
- त्यसैगरी आ. व. २०८०/८१ मा जडान गरिएको ६६ वटा eNodeB हरु मार्फत कुल ७४३ स्थानीय तहमा 4G/LTE सेवाको पहुँच पुगेको छ। साथै सुगम स्थानदेखि दुर्गम एवं विकट स्थानहरुमा भ्वाइस सेवालाई अझ प्रभावकारी बनाउन आ. व. २०८०/८१ मा ९१ वटा 2G BTS जडान गरिएको छ।

- आ.व. २०८०/८१ मा राजमार्गहरुमा मोबाइल सेवाको सहज पहुँच (Highway Coverage) विस्तारको सिलसिलामा २६ थान High Gain Antenna जडान भईसकेको र बाँकी जडानको क्रममा रहेका छन्।
- नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष प्रयोग गरी निर्माण सम्पन्न गरिएको मध्यपहाडी लोकमार्गको दूरसञ्चार पूर्वाधार अप्टिकल फाइबर नेटवर्कको सञ्चालन शुभारम्भ भएको छ।
- तत्काल अप्टिकल फाइबर विस्तार गर्न नसकिने कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका अति विकट एवं दुर्गम जिल्ला सदरमुकामहरुमा समेत भरपर्दो सञ्चार संरचना स्थापना गर्ने उद्देश्यले २१ हप (Hop) माइक्रोवेभ रेडियो सञ्चालन गर्नका लागि आपूर्तिकर्तासँग सम्झौता भएकोमा २० हप (Hop) माइक्रोवेभ रेडियो जडान सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ।

२.४ गुणस्तर सुधार

नेपाल टेलिकमले आफ्नो सेवाको गुणस्तर सुधारका लागि विभिन्न उपायहरूको अवलम्बन गर्दै आएको छ। दूरसञ्चार क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा अग्रणी रहन र ग्राहक सन्तुष्टिमा केन्द्रित रहन कम्पनीले प्राविधिक, व्यवस्थापकीय र ग्राहक केन्द्रित उपायहरूको माध्यमबाट गुणस्तर सुधारमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल गरेको छ।

- कम्पनीले सेवाको पहुँच नपुगेको स्थानमा समय सापेक्षित सेवा विस्तार गर्नुको साथै प्रदान गरिएका विविध सेवाहरुको न्यूनतम गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छ। सेवाको उपलब्धता एवं गुणस्तरमा थप अभिवृद्धि गर्नका लागि Preventive Maintenance, Network Optimization, Transmission Network Capacity Upgrade, Service Core Network Capacity Upgrade, Solar Power Supply जडान, Battery Backup थप गर्ने लगायतका कार्यहरुलाई निरन्तरता दिईएको छ। सेवाको विस्तार, निरन्तर उपलब्धता तथा गुणस्तर सुधार गर्ने लगायतका महत्वपूर्ण कार्यहरुलाई प्राथमिकता दिन दक्ष जनशक्ति आवश्यक रहने मुख्य एवं महत्वपूर्ण कार्यमा कम्पनीका कर्मचारीलाई विशेष रुपमा केन्द्रित गराई अन्य सहायक कार्यहरु Outsource मार्फत गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ।
- कम्पनीबाट प्रदान गरिएका सेवाहरुको मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन चुस्त दुरुस्त राख्न Preventive/Corrective Maintenance, Scheduled Maintenance तथा Network Optimization कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइएको छ।
- अव्यवस्थित केबुलहरूलाई स्थानीय निकाय, सडक बिभाग, खानेपानी तथा विद्युत प्राधिकरण लगायत अन्य सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी व्यवस्थित गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताकासाथ निरन्तरता दिइएको छ।
- FTTH सेवामा ग्राहकहरुको बढ्दो आकर्षणलाई मध्यनजर गर्दै यो सेवा जडान गर्न चाहने उपभोक्ताहरुले कम्पनीको कार्यालयमा पुग्न नपर्ने गरी १९८ मा कल गरेर सेवा जडान सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ। २०८१ आश्विन मसान्तसम्ममा यो सुविधाको उपयोग गरी FTTH सेवा जडान गर्ने ग्राहकहरुको संख्या १४ हजार भन्दा बढी रहेको छ।

३. आर्थिक वातावरण

३.१ विश्व अर्थतन्त्र

सन् २०२२ को मध्यतिरबाट अधिकांश मुलुकको मुद्रास्फीति दर कम हुँदै गएसँगै विश्व आर्थिक क्रियाकलाप क्रमशः विस्तार हुँदै गएकोले सन् २०२४ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.२ प्रतिशत मात्र हुने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२३ मा विश्व अर्थतन्त्र ३.२ प्रतिशतले विस्तार भएको थियो। रूस युक्रेन युद्ध, भू-राजनीतिक तनाव, न्यून उत्पादकत्व र उच्च ऋण लागतका कारण कोषले विश्व अर्थतन्त्र सन् २०२४ मा ३.२ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। सन् २०२३ मा विकसित मुलुक र उदीयमान तथा विकासशील मुलुकका अर्थतन्त्रहरु क्रमशः १.६ प्रतिशत र ४.३ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा सन् २०२४ मा क्रमशः १.७ प्रतिशत र ४.२ प्रतिशत हुने कोषको प्रक्षेपण छ। चीन र भारतको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा क्रमशः ५.२ प्रतिशत र ७.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा क्रमशः ४.६ प्रतिशत र ६.८ प्रतिशत रहने कोषको प्रक्षेपण छ।

३.२ देशको अर्थतन्त्रको समीक्षा

अर्थ मन्त्रालयबाट प्रकाशित आ.व. २०८०।८१ को आर्थिक सर्वेक्षण अनुसार उक्त आर्थिक वर्षमा नेपालको आर्थिक वृद्धि १.९५ रहेकोमा कृषि, यातायात तथा भण्डारण, आवास तथा भोजन, वित्तीय तथा बिमा र पेशागत वैज्ञानिक क्षेत्रमा भएको वृद्धिका कारण चालु आर्थिक वर्षमा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.८७ प्रतिशत रहने अनुमान रहेको छ। विप्रेषण आप्रवाह र पर्यटनबाट आर्जन हुने आयमा भएको वृद्धि तथा व्यापार घाटामा भएको सुधारका कारण विदेशी मुद्रा सञ्चिति हालसम्मकै उच्च भएको छ। अर्थतन्त्रको बाह्य क्षेत्र सन्तुलित र सुदृढ बन्दै स्थायित्व कायम भएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा भएको कमी र

छिमेकी मुलुक भारतको मुद्रास्फीतिमा आएको कमीका कारण विगतमा उच्च रहेको उपभोक्ता मुद्रास्फीति घट्दै गएको छ। गत आ.व. को कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि तथा गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः २३.९ र ७६.१ प्रतिशत रहेकोमा आ. व. २०८०।८१ को कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि तथा गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः २४.१ र ७५.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। आ.व.२०८०/८१ को फागुनमा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.८२ प्रतिशत रहेको थियो जुन गत वर्षको सोही अवधिको ७.४४ प्रतिशत भन्दा कम हो।

३.३ दूरसञ्चार क्षेत्रको समीक्षा

International Telecommunications Union (ITU) ले २०२३ July मा प्रकाशित गरेको प्रतिवेदन३[१] अनुसार सन् २०२३ को अन्त्यमा विश्वभर मोबाइल सेवाको औसत घनत्व १०९.४ प्रतिशत रहेको छ। विकसित मुलुकमा मोबाइल सेवाको घनत्व १२५ प्रतिशत, विकासशील मुलुकमा १०१ प्रतिशत, अल्पविकसित मुलुकमा ६१.१ प्रतिशत रहेको छ। मोबाइल सेवाको घनत्व सबैभन्दा बढी १४७.४ प्रतिशत कमनवेल्थ अफ इण्डिपेण्डेण्ट स्टेट्स (CIS) मा रहेको छ भने सबैभन्दा कम ८६.३ प्रतिशत अफ्रिकामा रहेको छ। एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा मोबाइल सेवाको घनत्व ११०.६ प्रतिशत रहेको छ।

समग्रमा विश्वको कुल जनसंख्याको ९९.२ प्रतिशत जनसंख्यामा सेलुलर मोबाइल नेटवर्कको पहुँच पुगेको छ भने 3G मोबाइल नेटवर्कको पहुँच ९५.४ प्रतिशत जनसंख्यामा र 4G-LTE/WiMAX मोबाइल नेटवर्कको पहुँच ९१.४ प्रतिशत जनसंख्यामा पुगेको छ। विकसित देशमा कुल १०० प्रतिशत जनसंख्यामा नै सेलुलर मोबाइल नेटवर्कको पहुँच पुगेको अवस्था रहेको छ भने न्यून मध्यम आय भएका देशको हकमा कुल ९८ प्रतिशत जनसंख्यामा सेलुलर मोबाइल नेटवर्कको पहुँच पुगेको छ। अर्को तर्फ न्यूनमध्यम आय भएका देशका ग्रामीण क्षेत्रका ४ प्रतिशत जनता अझै पनि सेलुलर मोबाइल नेटवर्कको पहुँचबाट वञ्चित रहेका छन्।

ITU ले प्रकाशित गरेको सोही प्रतिवेदन अनुसार सन् २०२४ मा विश्वको ६७.६ प्रतिशत घरधुरीमा इन्टरनेटको पहुँच पुगिसकेको छ। घरधुरी अनुसार इन्टरनेटको पहुँच विकसित मुलुकमा ९३.४ प्रतिशत, विकासशील मुलुकमा ५५.१ प्रतिशत र अल्पविकसित मुलुकमा २६.५ प्रतिशत रहेको छ। एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा भने जम्मा ६६ प्रतिशत घरधुरीमा इन्टरनेटको पहुँच पुगेको छ।

विश्वभरी नै भ्वाइस सेवाको भन्दा डाटा सेवाको माग तीव्र रुपमा बढ्दै गएको पाइन्छ। साथै विभिन्न प्रकारका सफ्टवेयर एप्लिकेसन मार्फत निःशुल्क रुपमा इन्टरनेटमा आधारित भ्वाइस टेलिफोन सेवा (Over The Top-OTT) प्राप्त भएकाले त्यस्ता प्रकारका OTT सफ्टवेयर एप्लिकेसनहरुको व्यापक प्रयोग हुन थालेको छ। जसले गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय सेवा बापतको मात्र नभई राष्ट्रिय भ्वाइस तथा एसएमएस सेवा बापतको राजस्वमा नकारात्मक असर परेको छ। डाटा सेवाको व्यापारमा परिमाणात्मक वृद्धि भएता पनि तीव्र प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणका कारण भ्वाइस तथा डाटा सेवाको महसुल दरमा लगातार गिरावट आइरहेको छ। केही ईन्टरनेट सेवा प्रदायकले अनुमतिपत्रमा उल्लेख नभएको वाईफाई मोविलिटि सञ्चालन गरिरहेकोले दूरसञ्चार सेवा प्रदायकको मोवाइल ईन्टरनेटको प्रयोगमा समेत कमी आएको देखिन्छ। यसका अतिरिक्त डाटा सेवाको महसुल दर भ्वाइस सेवाको महसुल दरको तुलनामा कम रहेकाले समग्रमा दूरसञ्चार सेवा प्रदायकहरुलाई आफ्नो राजस्व कायम गर्न कठीन भईरहेको छ। यसरी विविध कारणले गर्दा स्वाभाविक रुपमा हुन गएको राजस्व गिरावटलाई न्यूनीकरण गर्न ग्राहकमैत्री भ्यालु एडेड सेवा मार्फत राजस्व वृद्धि गर्ने प्रयास गरिएको छ।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको २०८१ असार महिनाको MIS Report अनुसार भ्वाइस सेवाका प्रयोगकर्ताहरुको कुल संख्या ३ करोड ६२ लाख २६ हजार पुगी टेलिघनत्व १२४.२२ प्रतिशत पुगेको छ। सो मध्ये ६३.५५ प्रतिशत बजार हिस्सा कम्पनीको रहेको छ। यसै गरी समीक्षा अवधिमा मोवाइल ब्रोडब्याण्ड डाटा सेवाको कुल घनत्व १४९.२३ प्रतिशत पुगेको छ र उक्त मोवाइल ब्रोडब्याण्ड डाटा सेवामा कम्पनीको बजार हिस्सा ७१.८५ प्रतिशत रहेको छ।

४. संस्थागत सुशासन तथा पारदर्शिता

संस्थागत सुशासन (Corporate Governance) सम्बन्धी अभ्यासलाई उच्च महत्वका साथ पालना गराउन सञ्चालक समिति र सुशासन कायम गर्न कम्पनी व्यवस्थापन प्रतिबद्ध रहेको छ। कम्पनीले आफ्ना सेयरधनी, सरोकारवालाहरुको हित तथा सेवाग्राहीहरूको अपेक्षा अनुरुप सेवाग्राहीलाई प्रदान गर्ने सेवा तथा सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्न संस्थागत सुशासनलाई आफ्नो नीति तथा नियमहरूको अभिन्न अंगको रुपमा अपनाएको छ। कम्पनीको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्तिका लागि आवश्यक प्रणालीको विकास

१ https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx

गरी सोको प्रभावकारी रुपमा पालना गराउनुका साथै अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। संस्थागत सुशासनका अभ्यासहरू चुस्त एवं मजबुत बनाउन दूरसञ्चार ऐन, २०५३, कम्पनी ऐन, २०६३, धितोपत्र बोर्ड सम्बन्धी ऐन, २०६३, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, श्रम ऐन, २०७४ लगायत नेपाल सरकार तथा नियामक निकायहरूबाट समय–समयमा जारी गरिएका नीति एवं निर्देशनहरूलाई पूर्णरुपमा पालना गरिएको छ। संघीय संरचना अनुरुप सातै प्रदेशहरूमा प्रादेशिक निर्देशनालय स्थापना गरिएको छ। धितोपत्र दर्ता तथा निष्कासन नियमावली, २०७३ को नियम २६ को उपनियम १ बमोजिम त्रैमासिक रुपमा वित्तीय विवरण सार्वजनिक गर्दै वार्षिक प्रतिवेदन नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार तयार गरिएको छ।

भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) ऐन, २०६४ लगायतका ऐनहरुमा भएको व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रष्टाचार रोकथाम गर्न कम्पनी प्रतिबद्ध रहेको छ। भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अनुसार कर्मचारीहरूको सम्पत्ति विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको सुरुमा नै सम्बद्ध निकायमा पठाउने गरिएको छ। भ्रष्टाचार निवारणका लागि आवश्यक नियन्त्रण प्रणाली लागू गरिएको छ। कम्पनीमा वित्तीय अनुशासन कायम राख्न लेखापरीक्षण समिति गठन भई क्रियाशील रहेको छ। लेखापरीक्षण समितिको भूमिका प्रभावकारी बनाउन लेखापरीक्षण प्रतिवेदन एवं कम्पनीमा स्थापित आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको समयसापेक्ष पुनरावलोकन गरी सुधारका कदमहरू कार्यान्वयन गर्ने गरिएको छ। कर्मचारी विनियमावलीमा कर्मचारीहरूले पालना गर्नुपर्ने आचरण सम्बन्धी विनियमहरुको व्यवस्था गरिएको छ। कम्पनीले अगाडि सारेको महत्वपूर्ण योजनाहरु तथा अन्य नियमित कार्यहरु प्रभावकारी ढंगले समयमा नै सम्पन्न गर्न कम्पनीका कार्यकारी प्रमुख र विभागीय प्रमुखहरुबीच कार्यसम्पादन सम्झौता गरी सो अनुसार कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ भने कम्पनीका कार्यहरू व्यवस्थित गर्नको लागि आवश्यक अधिकारहरू प्रत्यायोजन गर्नुको साथै सबै कर्मचारीहरूलाई कार्य विवरण दिई कामप्रति जिम्मेवार बनाइएको छ। त्यस्तै संस्थागत सुशासनका लागि नागरिक बडापत्र कार्यान्वयन गरिएको छ। नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्रीको कार्यालयमा रहेको हेलो सरकार, नियामक निकाय लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरुबाट प्राप्त हुने निर्देशन एवं सुझावहरु पालना गरी सेवाग्राहीका गुनासाहरूलाई उचित रुपमा सम्बोधन गर्न कम्पनी प्रतिबद्ध रहँदै आएको छ। साथै खरिद प्रक्रियामा एकरुपता ल्याई पारदर्शी एवम् प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन विद्युतीय प्रक्रियाबाट कम्पनीले आफ्नो खरिद प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै आएको छ।

५. सञ्चालक समिति

कम्पनी ऐन, २०६३ तथा कम्पनीको नियमावलीको नियम १२ अनुसार कम्पनीको सञ्चालक समिति गठन भएको छ। सञ्चालक समितिले आफ्नो काम कारवाही कम्पनी ऐन, २०६३, कम्पनीको प्रबन्धपत्र तथा नियमावली अनुसार गर्दै आएको छ। प्रबन्धपत्रमा भएको व्यवस्था अनुसार कम्पनीमा ७ जना सञ्चालकहरू रहन्छन्।

५.१ कम्पनी सञ्चालक समितिको संरचना देहायबमोजिम रहेको छः-

क्र.सं.	सञ्चालकको नाम	पद	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था
१	श्री राधिका अर्याल	अध्यक्ष	सचिव, नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
२	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	सदस्य	प्रबन्ध निर्देशक, नेपाल टेलिकम
३	श्री धनिराम शर्मा	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय
४	श्री कोशहरि निरौला	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
५	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय
६	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	सर्व-साधारण सेयरधनी प्रतिनिधि
७	श्री लोक बहादुर कटुवाल	सदस्य	कर्मचारी प्रतिनिधि

५.२ सञ्चालक समितिमा भएको हेरफेर र सो को कारण

कम्पनीका अध्यक्ष तथा सदस्यहरुको सरुवा वा नयाँ नियुक्ति भई वा तोकिएको म्याद समाप्त भई हेरफेर हुने गरेको छ। यस अवधिमा देहाय अनुरुप अध्यक्ष तथा सञ्चालक हेरफेर भएको छ।

कम्पनीको सञ्चालक समितिमा भएको हेरफेर निम्नानुसार रहेको छः

क्र. सं.	सञ्चालकहरुको नाम	पद	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	उक्त स्थानमा अगाडि रहेको व्यक्ति	कारण
१	श्री राधिका अर्याल	अध्यक्ष	सचिव, नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	श्री रामकृष्ण सुवेदी	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
२	श्री रामकृष्ण सुवेदी	अध्यक्ष	सचिव, नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	श्री कृष्ण बहादुर राउत	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
३	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	प्रबन्ध निर्देशक	नेपाल टेलिकम		नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
४	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	नि. प्रबन्ध निर्देशक	नेपाल टेलिकम	श्री सुनिल पौडेल	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
५	श्री धनिराम शर्मा	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय	डा. टोकराज पाण्डे	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
६	श्री कोशहरि निरौला	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	श्री बाबुराम भण्डारी	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
७	डा. टोकराज पाण्डे	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय	श्री उत्तर कुमार खत्री	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
८	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
९	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	श्री कोमल बहादुर खत्री	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
१०	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
११	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	सदस्य	सह-सचिव, नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	श्री सुशिल कोइराला	नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार।
१२	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	साधारण सेयरधनी	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	बार्षिक साधारण सभाबाट नियुक्त
१३	श्री लोक बहादुर कटुवाल	सदस्य	कर्मचारी प्रतिनिधी	श्री शंकर लामिछाने	कर्मचारी सञ्चालक निर्वाचनबाट नियुक्त

५.३ सञ्चालकहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

समीक्षा वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालक समितिको बैठक ४१ वटा बसेको र उक्त बैठकमा उपस्थित सञ्चालकहरूलाई निम्नानुसार पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम भुक्तानी भएको छः-

रू

क्र. सं.	सञ्चालकहरुको नाम	पद	उपस्थिति संख्या	जम्मा रकम
१	श्री रामकृष्ण सुवेदी	अध्यक्ष	२१	१,५७,५००।००
२	श्री कृष्ण बहादुर राउत	अध्यक्ष	२०	१,५०,०००।००
३	डा. टोकराज पाण्डे	सदस्य	३९	२,९२,५०० ।००
४	श्री उत्तर कुमार खत्री	सदस्य	०१	७,५०० ।००
५	श्री बाबुराम भण्डारी	सदस्य	४०	३,००,००० ।००
६	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	सदस्य	०९	६७,५००।००
७	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	०४	३०,०००।००
८	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	सदस्य	१०	७५,०००।००
९	श्री सुशिल कोइराला	सदस्य	०६	४५,०००।००
१०	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	सदस्य	३२	२,४०,०००।००
११	श्री सुनिल पौडेल	सदस्य	०९	६७,५०० ।००
१२	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	१९	१,४२,५००।००
१३	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	सदस्य	१८	१,३५,०००।००
१४	श्री शंकर लामिछाने	सदस्य	३१	२,३२,५००।००
१५	श्री राजेन्द्र अर्याल	कम्पनी सचिव	३८	२,८५,०००।००
१६	श्री राजेन्द्र श्रेष्ठ	कम्पनी सचिव	३	२२,५००।००

६. लेखापरीक्षण समिति

कम्पनी ऐन, २०६३ को अधिनमा रही सञ्चालक समितिले कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, जोखिम व्यवस्थापन, संस्थागत सुशासनको प्रभावकारिताको मूल्याङ्कन गर्नका लागि गैर कार्यकारी सञ्चालकको संयोजकत्वमा ४ जना सञ्चालक र आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागका प्रमुख सदस्य सचिव रहने गरी लेखापरीक्षण समिति गठन गरेको छ।

यस समितिमा निम्न रहेका छन् :

क्र. सं.	सञ्चालकहरुको नाम	पद
१	सञ्चालक श्री धनिराम शर्मा	अध्यक्ष
२	सञ्चालक श्री कोशहरि निरौला	सदस्य
३	सञ्चालक श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य
४	सञ्चालक श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य
५	ना.प्र.नि. (आ.ले.प. तथा नि. विभाग) श्री राजेन्द्र श्रेष्ठ	सदस्य सचिव

कम्पनीको लेखापरीक्षण समितिले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १६४ र १६५ को प्रावधान अनुसार कम्पनीको वित्तीय स्थिति, आन्तरिक नियन्त्रण तथा जोखिम व्यवस्थापन प्रणाली, प्रचलित नियम कानूनको अनुपालन, लेखा नीतिको परिमार्जन तथा कार्यान्वयन र लेखापरीक्षण कार्यक्रम बारे नियमित समीक्षा गरी सञ्चालक समिति मार्फत व्यवस्थापनलाई आवश्यक निर्देशन दिँदै आएको छ।

लेखापरीक्षण समितिको प्रमुख उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- संस्थाको आर्थिक व्यवस्थापन, लेखापरीक्षण प्रक्रिया र वित्तीय विवरणको पारदर्शिता तथा विश्वसनीयता सुनिश्चित गर्ने ।
- कम्पनीको आन्तरिक वित्तीय नियन्त्रण प्रणाली (Internal Financial Control System), आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली (Internal Control System) तथा जोखिम व्यवस्थापन प्रणाली (Risk Management System) को पुनरावलोकन गर्ने ।
- कम्पनीको आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यको सुपरीवेक्षण तथा पुनरावलोकन गर्ने ।
- कम्पनीमा आय सुनिश्चितताको परीक्षण, कार्यसम्पादन परीक्षण तथा प्राविधिक परीक्षण गर्ने गराउने व्यवस्था गर्ने र सो परीक्षणबाट प्राप्त प्रतिवेदनहरु पुनरावलोकन गरी सञ्चालक समितिमा पेश गर्ने ।
- कम्पनीको लेखापरीक्षकको नियुक्तिको लागि सम्भावित लेखापरीक्षकहरुको नाम सिफारिस गर्ने र निजको पारिश्रमिक तथा नियुक्तिको शर्तहरु निर्धारण गरी अनुमोदनको लागि सञ्चालक समिति मार्फत साधारण सभामा पेश गर्ने ।
- प्रचलित नियम, कानूनमा भएको व्यवस्था तथा नियमनकारी निकायबाट जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा समीक्षा गर्ने ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षणको स्वीकृत कार्ययोजनाको आधारमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउने ।
- कम्पनीको काम कारवाहीमा नियमितता, मितव्ययिता, औचित्यता, प्रभावकारिता जस्ता कुराहरू अवलम्बन भए नभएको बारे समीक्षा गरी व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिने प्रयोजनार्थ आवश्यक सुधार सहितको सुझाव सञ्चालक समितिमा पेश गर्ने ।
- कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १६५ मा उल्लेख भएका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

समीक्षा अवधिमा यस समितिले गरेका प्रमुख कार्यहरूको संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- कम्पनीले प्रचलित नियम, कानूनमा भएको व्यवस्था र नियमनकारी निकायले दिएको निर्देशन परिपालना गरे नगरेको सम्बन्धमा छलफल गरिएको ।
- कम्पनीको आसामी असुली, राजस्व तथा ग्राहक वृद्धि, आयोजना कार्यान्वयन, खर्च नियन्त्रण तथा आर्थिक अनुशासन लगायतका मुख्य विषयहरु तथा आन्तरिक नियन्त्रण, जोखिम व्यवस्थापन प्रणाली र प्रशासनलाई अझ सुदृढ पार्न सुधारको आवश्यकता रहेका क्षेत्रहरू समेटी निर्देशनको लागि सञ्चालक समितिमा सुझाव सहित सिफारिस गरिएको ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा बाह्य लेखापरीक्षणमा औंल्याइएका विषयहरूमा आवधिक रूपमा समीक्षा गरी व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिने प्रयोजनार्थ आवश्यक सुधारसहितको सुझावहरु सञ्चालक समितिमा सिफारिस गरिएको ।
- आ.व. २०८०/८१मा लेखापरीक्षण समितिबाट पारित भए बमोजिम सम्पन्न भएका विभिन्न विषयहरुको प्राविधिक परीक्षणको प्रतिवेदन माथि छलफल गरी व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिने प्रयोजनार्थ सुधार सहितको सुझावहरु सञ्चालक समितिमा सिफारिस गरिएको ।
- आ.व. २०८१/८२ को प्राविधिक परीक्षण गर्ने विषयवस्तुहरूमा छलफल तथा स्वीकृत विषयहरूमा प्राविधिक परीक्षण कार्य सम्पन्न गर्न आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागलाई निर्देशन दिइएको ।
- कम्पनीको आ.व. २०८०/८१ को अन्तिम लेखापरीक्षकको पारिश्रमिक तथा नियुक्तिका सर्तहरू सिफारिस गरिएको ।
- अन्तिम लेखापरीक्षकलाई उपलब्ध गराइएको कम्पनीको आ.व. २०७९/८० को प्रारम्भिक वित्तीय विवरणमाथि विस्तृत छलफल गरिएको र तोकिएको समयभित्र लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्न व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिइएको ।
- कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको समीक्षा तथा मूल्याङ्कन गरिएको ।

समीक्षा अवधिमा लेखापरीक्षण समितिको बैठक १३ पटक बसेको र समितिका पदाधिकारीहरूलाई निम्नानुसारको बैठक भत्ता भुक्तानी गरिएको :

क्र.सं.	पदाधिकारी	पद	बैठक संख्या	भत्ता रकम रु.
१	श्री सुशिल कोइराला	अध्यक्ष	३	२२,५००।००
२	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	अध्यक्ष	५	३७,५००।००
३	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	अध्यक्ष	३	२२,५००।००
४	डा. टोकराज पाण्डे	अध्यक्ष	२	१५,०००।००
५	डा. टोकराज पाण्डे	सदस्य	१०	७५,०००।००
६	श्री बाबुराम भण्डारी	सदस्य	११	८२,५००।००
७	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	१	७,५००।००
८	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	सदस्य	७	५२,५००।००
९	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	५	३७,५००।००
१०	श्री प्रेम बहादुर गुरुङ्ग	सदस्य सचिव	८	६०,०००।००
११	श्री द्वारिका प्रसाद पौडेल	सदस्य	०९	६७,५०० ।००

७. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

संस्थागत दक्षता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न, समयमै सही र पूर्ण वित्तीय विवरण तथा व्यवस्थापकीय सूचना उपलब्ध गराउन तथा ऐन, नियमका पालना गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । साथै जालसाजी रोक्न, गल्ती कम गर्न र जोखिम व्यवस्थापन गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली हुन जरूरी हुन्छ । कम्पनीको उद्देश्य पूरा गर्न र आर्थिक अनुशासन कायम राख्न प्रभावकारी नियन्त्रण प्रणाली अपरिहार्य रहेको छ । यी विषयलाई मध्यनजर गरी समितिले आवश्यकतानुसार विनियम, कार्यविधि, नीति तथा मापदण्ड तयार गरी प्रभावकारी रूपमा लागू गरेको छ । यस्ता विनियम, कार्यविधि, नीति तथा मापदण्डहरूलाई जोखिम पहिचान तथा निराकरण गर्नको लागि समय सापेक्ष परिमार्जन गरी अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ । कम्पनीको नियन्त्रण प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउन कम्पनीमा एक स्वतन्त्र आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभाग गठन गरिएको छ । यस विभागले लेखापरीक्षण समितिको प्रत्यक्ष निगरानी र रेखदेखमा काम गर्दछ । लेखापरीक्षण समितिले नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण, बाह्य लेखापरीक्षण र निरीक्षण प्रतिवेदनको समीक्षा गरी सञ्चालक समितिलाई कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिताका विषयमा स्वतन्त्र रूपले जानकारी गराउने गरेको छ । आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागले सञ्चालक समितिले स्वीकृत गरेको आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि र प्रचलित कानून तथा मूल्य मान्यताको आधारमा जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण गर्ने गर्दछ । कम्पनीको नियन्त्रण प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक दुई वर्षको अन्तरालमा कम्तीमा एकपटक आय सुनिश्चितताको परीक्षण (Revenue Assurance Audit), कार्यसम्पादनको परीक्षण (Performance Audit) र प्राविधिक परीक्षण (Technical Audit) गराउने व्यवस्था गरिएको छ । सोही बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागमा यस सम्बन्धी कार्यको लागि छुट्टै प्राविधिक एकाइ गठन भई कार्य भइरहेको छ । त्यस्तै राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले राजस्व निगरानी तथा अनुगमन समिति क्रियाशिल रहेको छ ।

८. लेखापरीक्षक

कम्पनीको आ.व. २०८०।८१ को लागि महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट प्राप्त परामर्श बमोजिम अन्तिम लेखापरीक्षकमा नियुक्त हुनुभएका लेखापरीक्षकद्वय चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट श्री नरेन्द्र भट्टराई तथा चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट श्री महेश कुमार गुरागाईँबाट लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । आर्थिक वर्ष २०८१ ।८२ को लेखापरीक्षण गर्नको लागि महालेखापरीक्षकको कार्यालयको परामर्श तथा लेखापरीक्षण समितिको सिफारिस अनुसार यस साधारण सभाबाट लेखापरीक्षकको नियुक्ति गरिनेछ ।

९. ग्राहक सेवा

देशको अग्रणी दूरसञ्चार सेवाप्रदायकका रूपमा कम्पनीले ग्राहकहरूको सन्तुष्टि र आवश्यकतालाई केन्द्रविन्दुमा राखेर विभिन्न गतिविधिहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । आफ्नो सेवा उपयोग गर्ने ग्राहकहरूको सन्तुष्टि सुनिश्चित गर्न मुलुकका विभिन्न १६४ स्थानहरुमा रहेका दूरसञ्चार कार्यालय तथा ग्राहक सेवा केन्द्र मार्फत आवश्यक सेवाहरु उपलब्ध गराउँदै आएको छ । वहु-माध्यम ग्राहक सेवा (Omni Channel Customer Care) को अवधारणा अनुसार ग्राहक सहायतालाई प्रभावकारी बनाउन सामाजिक सञ्जाल, मोवाइल एप, वेभ-साइट, टेलिफोन, इमेल, र च्याटबोट जस्ता माध्यमहरु मार्फत ग्राहक सहायता प्रदान गरिदै आएको छ । यसै वर्ष परीक्षणको रुपमा कम्पनीको दूरसञ्चार कार्यालय सुन्धारामा सेवाग्राहीले राखेका जिज्ञासा सहित टेलिकमको सेवा र नयाँ प्याकेजको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले "मैना" रोबोट सञ्चालनमा ल्याइएको छ । ग्राहकवर्गको बदलिँदो रुचि र आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै कम्पनीले उपलब्ध गराउने प्याकेज तथा सेवा-सुविधाहरुमा नियमित परिमार्जन गर्दै ग्राहकवर्गको विश्वास र भरोसा कायम राख्नेतर्फ कम्पनी सदैव प्रयासरत छ ।

साधारण टेलिफोन तथा फाइवर इन्टरनेटका ग्राहकहरुले १९८ तथा मोवाइल सेवाका ग्राहकहरुले १४९८ (शुल्क नलाग्ने टेलिफोन नम्बरहरु) मार्फत समस्याहरु दर्ता गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै गुनासो व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय तथा देशभरका दूरसञ्चार कार्यालय एवम निर्देशनालयहरुमा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिएको छ । देशैभरि रहेका आम ग्राहक वर्गलाई छिटो छरितो एवं सहजतापूर्वक सेवा प्रदान गर्ने हेतुले देशका मुख्य मुख्य स्थानमा रहेका दूरसञ्चार कार्यालयहरुबाट सेवाग्राहीका लागि विहान ७ वजेदेखि बेलुकी ७ वजेसम्म सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरिएकोमा क्रमशः सबै दूरसञ्चार कार्यालयहरुबाट यस सेवा उपलब्ध गराउने तयारीमा कम्पनी रहेको छ । नियमित रुपमा गरिने ग्राहक सन्तुष्टि सर्वेक्षणबाट प्राप्त सुझावहरूलाई कार्यान्यवन गरी उच्चस्तरीय ग्राहक सेवा प्रदान गर्न कम्पनी प्रतिबद्ध छ ।

१०. वातावरण संरक्षणमा कम्पनीको योगदान

नेपाल टेलिकमले आफ्नो व्यावसायिक गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने क्रममा प्राकृतिक वातावरणको संरक्षणमा समेत सक्रिय भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ । आधुनिक प्रविधिको प्रयोग र हरित रणनीतिहरू मार्फत कम्पनीले वातावरणीय प्रभाव न्यून गर्ने प्रयास गरिरहेको छ । विभिन्न कार्यालयहरु तथा बि.टि.एस.हरुमा जडान गरिएको सौर्य उर्जा प्रणालीले कार्बन उत्सर्जन घटाउन मद्दत गरेको छ । कागजको खपत कम गर्न Dealer Management System को सुरुवात गरिएको छ भने Digital Signature र Document Management System लागू गर्नको लागि कार्य भैरहेको छ । प्लाष्टिक प्रयोग गरिएको रिचार्ज कार्डको खपत कम गर्न डिजिटल भुक्तानीलाई प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले समय-समयमा विभिन्न आकर्षक अफरहरु सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।

पुराना उपकरणहरूको पुनः प्रयोग (Recycling) र इलेक्ट्रोनिक फोहोरको व्यवस्थापन मार्फत वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रणमा सहयोग पुर्‍याउने कार्यक्रमहरुको तयारीमा कम्पनी रहेको छ । कम्पनीले विभिन्न स्थानहरूमा वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरी हरित क्षेत्रको विस्तारमा योगदान पुर्‍याउनुको साथै विभिन्न सामाजिक संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा वातावरण संरक्षणको महत्वबारे जनचेतना फैलाउने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । हरियाली संरक्षण तथा वृक्षारोपण सम्बन्धी विविध कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइएको छ । साथै त्रिभुवन पार्क थानकोटमा १० वटा पिकनिक स्पटहरुको सौन्दर्यकरण गरिएको, मदन भण्डारी पार्क तीनकुने काठमाडौंमा ज्येष्ठ नागरिक विश्रामस्थल तथा सेल्फि पोइण्ट निर्माण गरिएको र नेपाल पत्रकार महासंघ दाङ्ग शाखाको प्राङ्गणमा रहेको कृष्णसेन स्मृति पार्कको सौन्दर्यकरण गरिएको छ । साथै धार्मिक मठ-मन्दिर, पुरातात्विक महत्वका स्थानहरु, पर्यटकीय स्थल, बसपार्क, सार्वजनिक पार्क तथा बगैंचा लगायतका ३५ (हरेक प्रदेशका कम्तिमा ४ स्थान) महत्वपूर्ण सार्वजनिक स्थलहरुमा २५० थान डष्टविन तथा भिजिटर्स चेयर राखिएको छ ।

११. लिलामी तथा स्क्र्याप व्यवस्थापन

कम्पनीले आफ्नो लामो व्यावसायिक इतिहासको क्रममा विभिन्न समयमा विभिन्न प्रविधि, उपकरण तथा सरसामान खरीद गरी सेवाहरु प्रवाह गरेको र प्रविधिको विकास सँगसँगै नयाँ उपकरण, औजार, प्रणाली र सरसामानहरुको प्रयोग आवश्यकतानुसार गरेको छ । सो क्रममा पुराना प्रविधि र पुस्ताका सामानहरु ठूलो मात्रामा प्रयोगविहिन रुपमा रहेका छन् । व्यावसायिक उपयोगिता नभए पनि ती सामानको स्क्र्याप मूल्य उल्लेखनीय रहेकोले तिनको लिलाम विक्री मार्फत पनि कम्पनीले उल्लेख्य आय आर्जन गर्न सक्दछ । विगतमा विभिन्न समयमा गरिएका पुराना तार, व्याट्री, फलामजन्य, कम्प्युटरजन्य लगायतका विविध स्क्र्याप सामानको लिलामीबाट उल्लेख्य रुपमा आय आर्जन भएको छ। बाँकी रहेका र आगामी समयमा सिर्जना हुने यस्ता स्क्र्याप सामानहरुको यथासमय लिलामी गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। यसबाट थप आय आर्जन हुनुका साथै कम्पनीका कार्यालय परिसरहरुको सरसफाई हुने, स्थान खाली हुने तथा ती सामानको उचित व्यवस्थापन मार्फत वातावरण सुधारमा समेत योगदान हुने अपेक्षा गरिएको छ।

१२. सरोकारवालासँगको सम्बन्ध

सरोकारवालाहरुसँगको सौहार्दपूर्ण व्यावसायिक सम्बन्धले कम्पनीको दीर्घकालीन प्रगति र सफलता सुनिश्चित गर्न सक्ने भएकोले कम्पनी आफ्नो व्यवसायसँग सरोकार राख्ने सबै सरोकारवालाहरुसँग सुमधुर सम्बन्धको विकासमा सजग रहेको छ। दूरसञ्चार नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन र दूरसञ्चार पूर्वाधार विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने निकायहरु जस्तै नेपाल सरकार, दूरसञ्चार नियामक निकाय, सडक विभाग, नेपाल विद्युत प्राधिकरण लगायत अन्य निकायहरुसँग सुमधुर सम्बन्ध कायम गर्दै आएको छ। संस्थाको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमतामा सुधार ल्याउने उद्देश्यले नयाँ प्रविधिको अवलम्बन र नवप्रवर्तनमा योगदान पुऱ्याउन सक्ने दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित उपकरण उत्पादनकर्ता, आपूर्तिकर्ता तथा परामर्शदातासँगको सम्बन्ध विकास गर्न कम्पनी अग्रसर रहेको छ। समुदायसँगको सम्बन्धले सामाजिक विकासमा सहयोग पुऱ्याउनुका साथै संस्थाको सकारात्मक छवि निर्माण गर्न मद्दत पुग्ने भएकोले सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ। सेयरधनी महानुभावहरु तथा सरोकारवालाको जानकारीको लागि कम्पनीले वित्तीय एवं अन्य जानकारीहरु नियमित रुपमा कम्पनीको वेब पेज, पत्रपत्रिका, न्युजलेटर, वार्षिक प्रतिवेदन तथा पत्रकार सम्मेलन मार्फत उपलब्ध गराउँदै आएको छ। यी प्रयासहरूले नेपाल टेलिकमलाई सबै सरोकारवालासँग दीर्घकालीन र विश्वासपूर्ण सम्बन्ध निर्माण गर्न सक्षम बनाएको छ।

१३. जोखिम व्यावस्थापन

वित्तीय, व्यावसायिक तथा सञ्चालन गतिविधिहरूलाई मूल्याङ्कन गरी कम्पनीलाई हुनसक्ने सम्भावित नोक्सानी/जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न कम्पनी प्रतिबद्ध छ। दूरसञ्चार प्रविधिको विकास, Data सेवा र Smart Phone को बढ्दो प्रयोगका कारण OTT (Viber, WhatsApp, Messenger आदि) सेवाहरूको व्यापक प्रयोग भएको कारणले विदेशबाट हुने आगमन कल र मुलुकबाट हुने वहिर्गमन कलको परिमाणमा पनि असर परेको छ। कम्पनीले प्राप्त गर्ने राजस्वमा मुलुक भित्रिने अन्तर्राष्ट्रिय कल वापतको रकमको ठूलो योगदान रहने गरेको छ। बढ्दो प्रतिस्पर्धाको कारणले व्यापार प्रवर्द्धनको क्रममा महसुल दरमा कटौती गर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था रहेको छ। यी कारणहरूले गर्दा कम्पनीको समग्र राजस्वमा चुनौती थपिएको छ।

कम्पनीले अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआवद्धताबाट घट्न गएको राजस्व पूर्ति गर्न र समग्र राजस्व वृद्धि गर्न कम्पनीमा भएका स्रोत तथा साधनहरूलाई अधिकतम परिचालन गरेको छ। साथै डाटा सेवा, भ्यालु एडेड सेवा तथा अन्य नवीन सेवाका विकास तथा विस्तार मार्फत आय वृद्धि गर्न आफ्नो सम्पूर्ण ध्यान केन्द्रित गरेको छ। उच्च गतिको डाटा सेवाको बढ्दो मागलाई सम्बोधन गर्न ब्याण्डविथ थप गरी प्रतिस्पर्धात्मक मूल्यमा इन्टरनेट सेवा उपलब्ध गराइएको छ। साथै ग्राहकहरूलाई अत्याधुनिक सेवा प्रदान गर्न दूरसञ्चार प्रणालीमा समयसापेक्ष सुधार गरिएको छ।

कम्पनीको वित्तीय अवस्था सुधार गर्न ताररहित सेवाहरूको आमूल रूपान्तरण सहितको विस्तार, अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवाको विस्तार र सेवाहरूको गुणस्तर सुधार लगायतका कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ। यसबाट कम्पनीको राजस्व वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ।

कम्पनीको नेटवर्कको अनधिकृत प्रयोग गरी कम्पनीको आय र मुलुकको राजस्व चुहावट गर्न केही व्यक्ति र समूहले गैरकानूनी

रूपमा अन्तर्राष्ट्रिय आगमन कल बाइपासका आधुनिक प्रविधि उपयोग गर्ने गरेको पाइएको छ । यस्ता गैरकानूनी कार्यले कम्पनीको राजस्वमा प्रतिकूल प्रभाव पारिरहेको छ। यस्ता गैरकानूनी क्रियाकलाप निरुत्साहित र नियन्त्रण गरी राजस्व चुहावटको नकारात्मक असर न्यूनीकरण गर्न कम्पनीले नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरोसँगको सहकार्यमा राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्नुको साथै सोका लागि विभिन्न आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्दै आएको छ।

बजारको तीव्र प्रतिस्पर्धालाई न्यूनीकरण गर्न सस्तो सुलभ तथा भरपर्दो सेवा प्रदान गरी ग्राहकलाई कम्पनीका सेवाहरूमा नै आबद्ध गराइराख्ने रणनीति लिईएको छ।

१४. कर्मचारी प्रति कम्पनीको योगदान

नेपाल टेलिकमले आफ्नो लक्ष्य हासिल गर्न इमानदार, प्रतिबद्ध र उत्प्रेरित मानव संसाधनलाई महत्वपूर्ण सम्पत्तिको रुपमा ग्रहण गरेको छ। कर्मचारीहरुको व्यवस्थित परिचालनलाई कम्पनीले उच्च प्राथमिकता दिएको छ। उपलब्ध जनशक्तिबाट उच्चतम कार्यक्षमता हासिल गर्न हरेक कर्मचारीले आफूले गर्नुपर्ने कामको स्पष्ट विवरण प्राप्त गर्ने तथा आवधिक रुपमा ती कामको उचित मूल्याङ्कन भइसोको आधारमा कर्मचारीलाई उचित प्रोत्साहन दिने व्यवस्था गरिएको छ । कर्मचारीहरुको उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न कार्यवातावरणमा सम्वाद, सहयोग र सहकार्य सहित सहकर्मीहरुसँग सुमधुर सम्बन्ध रहनु पर्दछ भन्नेमा कम्पनी सचेत छ । कर्मचारीहरूमा सिर्जनशीलता अभिवृद्धि गर्नका लागि कम्पनीले कर्मचारी सम्बन्ध व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिएको छ। नेपाल टेलिकमलाई नेपालमा काम गर्नका लागि उत्कृष्ट कम्पनीहरूमध्ये एक बनाउनको लागि कम्पनी र कर्मचारीहरू बीच सकारात्मक सम्बन्ध सिर्जना गरी कर्मचारीको सन्तुष्टि र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न कम्पनी क्रियाशिल छ। कम्पनीको समग्र उत्पादकत्व कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीहरुको ज्ञान, सिप र मनोवृत्तिमा आधारित हुने भएकोले सोको अभिवृद्धिको लागि कर्मचारीहरुलाई नियमित स्वदेशी तथा विदेशी तालिमको व्यवस्था गरिएको छ। साथै कर्मचारीहरुको वृत्ति विकासको लागि आवधिक रुपमा सरुवा, जिम्मेवारीमा हेरफेर तथा आन्तरिक प्रतिस्पर्धा मार्फत बढुवा हुने व्यवस्था गरिएको छ।

१४.१ कर्मचारी भर्ना

कम्पनीमा दक्ष तथा सक्षम कर्मचारी भर्ना गर्नको लागि पारदर्शी नीति नियम तथा मापदण्डहरू लागू गरिएको छ। कम्पनीले प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट कर्मचारी भर्ना गर्ने गरेको छ। साथै लोकसेवा आयोगको संलग्नता र परीक्षा कार्यक्रम तालिका अनुसार समावेशिताको सिद्धान्तको आधारमा कर्मचारी भर्ना गर्ने गरिएको छ।

१४.२ सेवा तथा सुविधा

कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कम्पनीले आकर्षक सेवा सुविधा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। कर्मचारीहरूको सेवा–सुविधामा तलब, भत्ता, बोनस र कार्यसम्पादनमा आधारित टेलिकम भत्ताको व्यवस्था गरिएको छ। तह ११ र तह १० का कर्मचारीहरूलाई सवारी साधनको सुविधा पनि उपलब्ध गराइएको छ। देशको आर्थिक अवस्थालाई मध्यनजर गरी कर्मचारीको सेवा–सुविधामा समयानुकुल पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ।

समीक्षा अवधिमा कर्मचारीहरुको सरुवा प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न निर्दिष्ट कार्यविधि बमोजिम Online Transfer Request फाराम भर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ। कर्मचारीहरूको सेवा सुविधामा गरिएको खर्चको विवरण कम्पनीको वित्तीय विवरणमा उल्लेख गरिएको छ।

१४.३ कार्यसम्पादन सम्झौता

कम्पनीका निर्धारित लक्ष्य, योजना र नियमित कार्यहरू समयमै सम्पन्न गर्ने प्रतिबद्धताका साथ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिव/कम्पनी सञ्चालक समितिका अध्यक्ष र प्रबन्ध निर्देशक बीच तथा कम्पनीका प्रबन्ध निर्देशक र प्रमुख प्राविधिक अधिकृत, प्रमुख व्यावसायिक अधिकृत, प्रमुख सञ्चालन अधिकृत, प्रमुख मानव संसाधन अधिकृत, प्रमुख वित्तीय अधिकृत, नायव प्रबन्ध निर्देशक (आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभाग), कम्पनी सचिव, वायरलेस सेवा निर्देशनालयका निर्देशक र वायरलाईन तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालयका निर्देशक बीच कार्यसम्पादन सम्झौता भएको छ। साथै निर्देशक तथा विभागीय प्रमुख र प्रबन्धकहरू बीच समेत कार्यसम्पादन सम्झौता भएको छ। त्यस्तै समीक्षा अवधिमा तह ११ देखि तह ८ सम्मका कर्मचारीहरुसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ। साथै सबै तहका कर्मचारीलाई कार्यविवरण दिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

१४.४ तालिम तथा वृत्ति विकास

मानव संसाधनलाई सृजनशील, सकारात्मक, अद्यावधिक र उत्प्रेरित बनाई राख्न तालिमको व्यवस्था गरिएको छ। मानव संसाधनको विकासले दैनिक कार्यमा सहयोग गर्ने मात्र नभई कम्पनीमा नयाँ सोच र प्रविधिहरू भित्र्याउन मद्दत पुग्ने कुरामा सञ्चालक समिति विश्वस्त छ। "तालिम खर्च नभई लगानी हो" भन्ने कम्पनीको मान्यता रहेको छ। त्यसैले सक्षम तथा व्यावसायिक जनशक्ति तयार गर्न कम्पनीले निरन्तर लगानी गरिरहेको छ। बदलिँदो परिवेश र गतिशील वातावरणमा आफ्ना कर्मचारीहरूलाई समयसापेक्ष, दक्ष र सीपयुक्त बनाउन तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका साथसाथै उत्प्रेरित गर्नका लागि कम्पनीले समयसमयमा विभिन्न आन्तरिक तथा बाह्य तालिम एवम् गोष्ठीहरुमा कर्मचारीलाई सहभागी गराउँदै आएको छ। समीक्षा अवधिमा दूरसञ्चार तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्रबाट कुल १०९ वटा तालिम तथा ४४ वटा गोष्ठी/कार्यशाला सञ्चालन गरिएको छ भने ५७९ जना कर्मचारीलाई वैदेशिक तालिम एवम् गोष्ठीहरुमा सहभागी गराइएको छ। दूरसञ्चार तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्रबाट समीक्षा अवधिमा सम्पन्न भएका तालिम तथा गोष्ठी/कार्यशालाको विवरण यस प्रकार रहेको छ।

तालिमको विवरण

S.No	Wing	No of programs			Trainess/ Participants				
		Training	SEMINAR/ Workshop	Total	Male	Female	Officer	Non Officer	Total
1	Finance	9	7	16	313	76	374	15	389
2	Information Technology	22	1	23	301	66	222	145	367
3	Management	11	6	17	313	52	266	99	365
4	Marketing	8	6	14	304	56	327	33	360
5	Power	22	7	29	287	15	176	126	302
6	Wireless & Transmission	16	2	18	246	16	181	81	262
7	Wireline Access Network	21	0	21	189	16	58	147	205
8	Research Section	0	15	15	479	45	512	12	524
	Total	109	44	153	2432	342	2116	658	2774

१५. राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा कम्पनीको योगदान

दूरसञ्चार सेवालाई आर्थिक विकासको संवाहकको रूपमा स्वीकार गरिएको सन्दर्भमा कम्पनीले कर राजस्व संकलन, डिजिटल डिभाईड न्यूनीकरण, डिजिटल साक्षरता विस्तार, विद्युतीय सरकारको अवधारणाको कार्यान्वयन र ज्ञानमा आधारित समाज निर्माणको माध्यमबाट राष्ट्र निर्माणमा अतुलनीय योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ। मूलतः कम्पनीको कुल आयको अधिकतम हिस्सा आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, सेवा शुल्क, रोयल्टी, लाभांश लगायत शीर्षकमा सरकारी राजस्व बापत राष्ट्रिय ढुकुटीमा जम्मा गर्दै आएको तथ्य स्मरणीय छ। यसले देशको कुल गार्हस्थ उत्पादन वृद्धिमा कम्पनीको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको संकेत गर्दछ। कम्पनीले समीक्षा अवधिमा जिएसएम अनुमतिपत्रको तेश्रो नविकरण शुल्क बापत रू. २० अर्ब सहित कर तथा गैरकर बापत रु. ४१ अर्ब ५९ करोड सरकारी कोषमा योगदान गरेको छ।

१६. डिजिटल डिभाईड न्यूनीकरण तथा डिजिटल फ्रेमवर्कमा कम्पनीको योजना

देशको समग्र विकासमा सूचना प्रविधिको महत्वपूर्ण योगदान रहेको छ। कम्पनीले आफ्नो सेवा विस्तार गर्दा व्यावसायिक प्रतिफलको सम्भावना न्यून हुने दुर्गम र अति विकट स्थानहरूमा समेत भौगोलिक विविधता अनुसार उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग गरी सस्तो र भरपर्दो दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। इन्टरनेटको पहुँच विस्तारले डिजिटल डिभाइड कम गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको छ। नेपाल सरकारले डिजिटल नेपालको अवधारणाको कार्यान्वयनका लागि इन्टरनेटको पहुँचलाई अत्यावश्यक आधारस्तम्भको रूपमा लिएको छ। इन्टरनेटले सूचना र सञ्चारमा सहज पहुँच स्थापित गर्न मद्दत गर्नुका साथै विकासका अन्य अवसरहरू पनि सिर्जना गर्दछ। कम्पनीले 4G/LTE प्रविधि मार्फत देशभर उच्च गतिको इन्टरनेट सेवा विस्तारमा विशेष ध्यान दिएको छ। विभिन्न प्रविधिहरूको माध्यमबाट कम्पनीले ब्रोडब्याण्ड सेवा प्रदान गर्दै आएको छ र 4G/LTE प्रविधि मार्फत प्रदान गरिएको इन्टरनेट सेवाले डिजिटल डिभाइड र ब्रोडब्याण्ड डिभाइडलाई कम गर्न महत्वपूर्ण योगदान दिएको छ।

डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्कलाई साकार पार्न कम्पनीले ८ वटा प्रमुख क्षेत्रहरूमा काम गर्दै आएको छः

१६.१ डिजिटल फाउन्डेशन

कम्पनीले देशका ७४३ स्थानीय तहमा 4G सेवा विस्तार गरिसकेको छ र बाँकी स्थानीय तहहरुमा चाँडै 4G सेवा पुऱ्याउने योजना बनाएको छ। 4G सेवाको विस्तारले डिजिटल साक्षरता बढाउन र स्थानीय निकायहरूमा ई-गभर्नेन्स उपलब्ध गराउन सजिलो बनाएको छ। वायरलेस र वायरलाइन प्रविधिको माध्यमबाट सबै नागरिकलाई अत्याधुनिक दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने कम्पनीको लक्ष्य रहेको छ। साथै कम्पनीले आगामी दिनमा 5G सेवा सञ्चालनमा ल्याउने योजना समेत बनाएको छ।

१६.२ कृषि

कम्पनीले वायरलेस तथा वायरलाइन सेवा र Value Added Services मार्फत कृषि क्षेत्रमा प्रयोग हुने विभिन्न प्रविधिहरूलाई समेट्ने गरी सेवा विस्तार गरेको छ। फलस्वरुप कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ।

१६.३ स्वास्थ्य

ग्रामीण क्षेत्रमा स्वास्थ्य सेवाका साथै Tele-health, Tele-medicine आदि सेवाहरु उपलब्ध गराउने पूर्वाधारको रुपमा कम्पनीले वायरलेस तथा वायरलाइन सेवालाई देशका अधिकांश स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा पुऱ्याएको छ। कम्पनीले Bulk SMS र CRBT मार्फत स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकारी निःशुल्क प्रदान गर्दै आएको छ।

१६.४ शिक्षा

कम्पनीले नेपाल सरकारको शिक्षा क्षेत्रमा डिजिटल प्रविधि मार्फत शैक्षिक परिणाम सुधार्ने उद्देश्यलाई समर्थन गर्दै विभिन्न वायरलेस र वायरलाइन प्रविधि मार्फत भरपर्दो दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरेको छ। कम्पनीले शैक्षिक जानकारी Bulk SMS र CRBT मार्फत निःशुल्क उपलब्ध गराएको छ र विद्यार्थीहरूलाई निःशुल्क/सहुलियत दरमा सिमकार्ड वितरण गर्नुका साथै Online Class तथा अन्य विद्युतीय सामग्रीमा पहुँचका लागि विभिन्न अफर/प्याकेजहरू सञ्चालन गरेको छ।

१६.५ ऊर्जा

कम्पनीले ऊर्जा उत्पादन स्थलहरू, विशेषगरी विद्युत उत्पादन स्थलहरूमा वायरलेस प्रविधिको माध्यमबाट सेवा प्रदान गरिरहेको छ। यसका साथै नेपाल विद्युत प्राधिकरणको स्मार्ट मिटरको लागि M2M (Machine to Machine) सिमकार्ड उपलब्ध गराइरहेको छ।

१६.६ पर्यटन

कम्पनीले पर्यटकीय स्थानहरुमा अत्याधुनिक र गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्दै आएको छ। साथै कम्पनीले पर्यटकलाई आकर्षित गर्न Tourist SIM तथा आकर्षक प्याकेज उपलब्ध गराइरहेको छ।

१६.७ वित्तीय

कम्पनीले वायरलेस र वायरलाइन प्रविधिको माध्यमबाट वित्तीय सेवाहरूलाई डिजिटल बनाउने प्रयास गरिरहेको छ। विभिन्न POS उपकरणहरूमा सिमकार्ड उपलब्ध गराइरहेको छ र नेपाल टेलिकमको सहायक कम्पनी नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेड मार्फत "नमस्ते पे" विद्युतीय भुक्तानी सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ। ग्राहकहरूले क्यूआर कोड स्क्यान गरेर कम्पनीका ग्राहक सेवा केन्द्रहरूमा भुक्तानी गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइएको छ।

१६.८ शहरी पूर्वाधार

शहरी पूर्वाधारको विकास र शहरी सौन्दर्यको उचित व्यवस्थापनको लागि कम्पनीले सेवा विस्तार र विकासमा उचित मापदण्ड बनाई सम्बन्धित निकायहरूसँग सहकार्य गर्दै आइरहेको छ। कम्पनीले देशभर वायरलेस र वायरलाइन प्रविधिको माध्यमबाट जल व्यवस्थापन, फोहरमैला व्यवस्थापन र सार्वजनिक यातायात जस्ता शहरी पूर्वाधार तथा सेवाहरूमा सुधार ल्याउन सहयोगी भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ।

उल्लिखित पहलहरू मार्फत कम्पनीले नेपालका विभिन्न क्षेत्रहरुको डिजिटल रूपान्तरणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलिरहेको छ।

१७. आगामी योजनाहरु

१७.१ दूरसञ्चार सेवाको बिस्तारको लागि आधुनिक प्रविधि सहितको पूर्वाधार विकास गर्ने सम्बन्धमा:

- 4G/LTE सेवा तथा FTTH सेवा बिस्तारको लागि Backbone Network को स्तरोन्नति गर्ने।
- पूर्वाधार निर्माणको खर्चलाई मितव्ययी तथा प्रभावकारी बनाउन पूर्वाधारको सहप्रयोग गर्ने।
- बढी लागत लाग्ने र कम प्रतिफल प्राप्त हुने उच्च हिमाली तथा पहाडी क्षेत्रका दुर्गम र विकट स्थानमा ग्रामिण दूरसञ्चार विकास कोषको रकम प्रयोग गरी पूर्वाधार (Tower, Transmission Link, Power तथा RAN Equipment) तयार गर्न नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण र नेपाल सरकार सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयसंग समन्वय गर्ने।
- अन्तरदेशीय सूचना महामार्गलाई भरपर्दो बनाउन Multiple Cross Border Optical Fiber Network बिस्तार गर्ने।
- ग्रामिण दूरसञ्चार विकास कोष (RTDF) मार्फत मध्यपहाडी लोकमार्गमा Optical Fiber Network मार्फत सूचना महामार्ग निर्माणको आयोजना सम्पन्न गर्ने।
- सेवाको पहुंच नपुगेका स्थानहरुको पहिचान गरी सेवाको सुनिश्चितता कायम गर्न Tower, Power तथा BTS हरु जडान गर्ने।
- विद्युत पहुँच नभएका स्थानरुमा Solar Power System जडान गर्ने।
- आयोजना व्यवस्थापनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने।

१७.२ देशव्यापी रुपमा वायरलेस तथा वायरलाईन सेवा विस्तार:

- 1800 MHz मा संचालित 2G सेवालाई क्रमिक रुपमा बन्द गरी B3 LTE को Bandwidth Upgrade गरी 20MHz पुऱ्याउने।
- अन्तर्राष्ट्रिय लिज सेवा विस्तार गर्ने।
- रोमिङ्ग सेवाको थप विस्तार गर्ने।
- Travel e-SIM को व्यावसायिक सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने।
- Copper मा आधारित ग्राहकहरूलाई Optical Fiber मा आधारित FTTH सेवामा प्रतिस्थापन गर्ने।
- FTTH सेवा वितरणलाई थप प्रभावकारी बनाउने।
- FTTH मर्मत सम्भार प्रभावकारी बनाउने।
- FTTH प्रविधि विस्तार हुन नसकेका क्षेत्रमा समेत अन्य प्रविधि मार्फत ब्रोडव्याण्ड ईन्टरनेट सेवाको पहुँच विस्तार गर्ने।
- IPTV Broadcasting को ब्यवस्था मिलाउने।

१७.३ सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि:

- कम्पनीले उपलब्ध गराउने सेवामा नियामक निकाय तथा कम्पनीले तोकेको मापदण्ड अनुसारको KPI (Key Performance Indicators) कायम गर्ने।
- कम्पनीको मर्मत सम्भार तथा सञ्चालनलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक मापदण्ड निर्धारण/परिमार्जन गर्ने।
- समय सापेक्ष प्रविधि, स्रोत, साधन तथा जनशक्तिको उच्चतम प्रयोग गरी मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने।
- Integrated Network Operation Center सञ्चालनलाई थप प्रभावकारी बनाउने।
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआवद्धताको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने।

- Aerial केबुल व्यवस्थित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने ।
- Power System को आधुनिकीकरण गर्ने ।
- Service Level Agreement (SLA) गरी संस्थागत ग्राहकलाई आकर्षित गर्ने ।
- कम्पनीमा सञ्चालनमा रहेका प्रणालीको सुरक्षाको लागि System तथा Cyber Security लाई थप प्रभावकारी बनाउने ।
- अनधिकृत Call तथा SMS को नियन्त्रण गर्ने ।
- प्रतिस्पर्धात्मक दूरसञ्चार बजारको अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी नवीनतम सेवाहरू विस्तार गर्ने ।
- अन्य दूरसञ्चार सेवा प्रदायकहरूसँग सहुलियत दरमा अन्तरआवद्धता सेवा प्रदान गर्नको लागि द्विपक्षीय सम्झौता गर्ने ।

१७.४ ग्राहक आधार वृद्धि तथा राजश्वको सुनिश्चितता:

- ग्राहक आधार वृद्धि गर्ने प्रर्वद्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- संस्थागत ग्राहक आधार वृद्धि गर्ने ।
- कम्पनीले प्रदान गर्ने Value Added Service को दायरालाई फराकिलो बनाइ सेवामा विविधिकरण गर्ने ।

१७.५ सांगठनिक, व्यवस्थापकीय एवम प्रतिस्पर्धी क्षमता अभिवृद्धि तथा प्रणालीगत सुधार:

- कर्मचारीलाई कार्यसम्पादनमा आधारित टेलिकम भत्ता उपलब्ध गराउने ।
- संस्थागत सुधार तथा विकास गर्ने ।
- विभिन्न कर्मचारी अवकास योजना लागू गर्ने ।
- कर्मचारीहरुलाई आवश्यक तालिम प्रदान गरी कार्यक्षमता वृद्धि गर्दै उचित व्यवस्थापन तथा विकास गर्ने ।
- कर्मचारी सुविधा, वृत्ति विकास तथा उत्प्रेरणा अभिवृद्धि गर्ने ।
- ट्रेड युनियन र व्यवस्थापन बीचको सम्बन्ध सुमधुर बनाउने ।

१७.६ संस्थागत सुशासन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विकास:

- Standard Operating Procedure मा आवश्यकता अनुसार सुदृढीकरण गर्ने ।
- व्यवस्थापन, प्राविधिक तथा कार्यमूलक लेखापरीक्षण गर्ने ।
- अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, कम्पनीको आर्थिक विनियमावली, कर्मचारी विनियमावली, कम्पनी ऐन, आयकर ऐन, अन्य प्रचलित ऐन तथा परिपत्रहरुको आधारमा कम्पनीमा आर्थिक अनुशासन तथा सुशासन कायम राख्न लेखापरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- कम्पनीको विभिन्न सेवाहरुको आय सुनिश्चितता, प्राविधिक तथा कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने ।

१७.७राजस्व तथा मुनाफा वृद्धि:

- Internet of Things (IoT) सेवा सञ्चालन गर्ने ।
- उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरी लगानी विविधिकरण गर्ने ।
- लिलामी कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउने ।
- अनुत्पादक खर्चमा कटौति गरी आर्थिक अनुशासन तथा मितव्ययिता नीति लागू गर्ने ।

१८. सम्मान तथा पुरस्कार

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सबैभन्दा बढी आयकर दाखिला गर्ने संस्थाको रुपमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट १३ औं राष्ट्रिय कर दिवस, २०८१ को अवसरमा कम्पनी सम्मानित भएको भएको व्यहोरा यस सभालाई जानकारी गराउँन पाउँदा गौरवान्वित महसुस भएको छ ।

१९. चालू आर्थिक वर्षको उपलब्धि

मुलुकभर तीव्र गतिको वायरलेस प्रविधिको 4G/LTE सेवा उपलब्ध गराउने योजना अन्तर्गत चालु आ.व. को आश्विन मसान्त सम्ममा थप ६६ eNodeB सञ्चालनमा ल्याई कुल ६७३७ BTS/eNodeB सञ्चालनमा रहेका छन् । यसरी थप सञ्चालनमा आएका eNodeB हरुले 4G/LTE सेवा विस्तार भई आश्विन मसान्तसम्ममा सातै प्रदेशका ७७ वटा जिल्लाका कुल ७४३ स्थानीय तहमा 4G/LTE सेवा उपलब्ध रहेको छ ।

चालु आ.व. सम्ममा FTTH सेवातर्फ कुल २० लाख ५९४ क्षमताको FDCPort मार्फत १७ लाख ९१ हजार ४३९ लाइन क्षमताको नेटवर्क विस्तार भएकोमा ३,०६,०२५ Data, ३,६२,३६७ Voice र ४८,८५३ IPTV गरी कुल ७,१७,२४५ (FTTH Subscription) वितरण भएको ।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष प्रयोग गरी निर्माण सम्पन्न गरेको मध्यपहाडी लोकमार्गको दूरसञ्चार पूर्वाधार अप्टिकल फाइबर नेटवर्कको सञ्चालन शुभारम्भ भएको छ ।

ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन आयोजनाको कोशी, मधेश र बागमती प्रदेश अन्तर्गतका मध्य पहाडी लोकमार्ग, जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने विभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाइबर नेटवर्क विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत आ. व. २०८०/८१ को अन्त्यसम्ममा कुल १,३९५ कि.मी. विस्तार भएको छ । त्यसैगरी मध्य पहाडी लोकमार्गका जिल्ला सदरमुकाम जोड्न कर्णाली र सूदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका बिभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाईबर नेटवर्क (UG/ADSS) विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत कम्पनीको Existing OFC Network समेत प्रयोग गर्ने व्यवस्था अनुसार थप भएको ६७२ कि.मी. अप्टिकल फाईबर नेटवर्क समेत गरी कुल ९७७ कि.मी. अप्टिकल फाईवर नेटवर्क मार्फत कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा सेवा सञ्चालन गरिएको छ।

कम्पनीमा सञ्चालनमा रहेका योजनाहरू निर्धारित समयमा सम्पन्न गर्न, सोको अनुगमन गर्न र कम्पनीका काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउन कम्पनी व्यवस्थापन र विभागीय प्रमुखहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरी आवधिक रूपमा प्रगतिको समिक्षा गर्ने गरिएको छ । यसले योजनाहरू निर्धारित समयमा कार्यान्वयन हुने, पूर्वाधार तथा नेटवर्क विस्तार हुने र कम्पनीको समग्र राजस्व तथा ग्राहक आधार वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

१९.१ कम्पनीले चालु आर्थिक वर्षमा गरेको वित्तीय उपलब्धि:

		२०८१ असोजसम्म	
विवरण	आ.व. २०८१/८२ को लक्ष्य	प्रगति	प्रगति (प्रतिशत)
आय (रु. अर्बमा)	४६.१९	१०.०६	२१.७८
नाफा (रु. अर्बमा)	९.५५	१.७३	१८.२०

१९.२ कम्पनीले चालू आर्थिक वर्षमा गरेको व्यावसायिक उपलब्धि:

		२०८१ असोजसम्म	
विवरण	आ.व. २०८१/८२ को लक्ष्य	प्रगति	प्रगति (प्रतिशत)
जि.एस.एम	२०,५०,०००	४,७९,६३०	२३.४०
एफ.टि.टि.एच	१,२५,०००	१२,५९४	१०.०८

२०. सहायक कम्पनीको सञ्चालन तथा वित्तीय उपलब्धिको मुख्य झलक

नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेड (NDPC)

सर्वसाधारणलाई मोबाइल वित्तीय सेवा उपलब्ध गराउन राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडसँगको सहकार्यमा कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको रूपमा २०७७ श्रावण १३ गते नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेड (NDPC) स्थापना गरिएको हो। नेपाल टेलिकमको सहायक कम्पनीको रूपमा स्थापना गरिएको NDPC लाई नेपाल राष्ट्र बैकबाट २०७७ चैत ३ गते भुक्तानी तथा फछर्यौट ऐन, २०७५ अन्तर्गत इजाजतपत्र प्राप्त भएको छ।

देशभरि नै सजिलो, किफायती, भरपर्दो र सुविधाजनक डिजिटल भुक्तानी सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापना गरिएको सो कम्पनीले मिति २०७८ भाद्र २९ गते देखि 'नमस्ते पे' ब्राण्ड सहित सेवा प्रदान गरिरहेको छ। बैंकिङ तथा डिजिटल रूपमा बैंकिङ पहुँच नभएका सेवाग्राहीलाई नगद रहित वित्तीय प्रणालीमा समावेश गरी डिजिटल समाज निर्माण गर्ने लक्ष्य कम्पनीले राखेको छ।

सहायक कम्पनी नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेडको वित्तीय अवस्थाको विवरण:

विवरण	आर्थिक वर्ष २०८०/८१	आर्थिक वर्ष २०७९/८०
सञ्चालन आय	३९,९६८,१५९	१५,४३९,७५८
वित्तीय आम्दानी	१९,४७१,१३१	२९,५५८,१७०
अन्य आम्दानी	८७,०७३	४३,१२९
कुल आम्दानी	५९,५२६,३६३	४५,०४१,०५७
कर्मचारी खर्च	२६,६९१,००४	१९,०३७,३७६
मर्मत तथा सञ्चालन खर्च	३५,८५२,९८२	१५,१७३,२३२
बजारीकरण तथा प्रवर्द्धन खर्च	८,९४५,६५४	३१,४६०,७१४
कार्यालय सञ्चालन खर्च	१३,३८२,२३७	१६,३१५,२१०
कुल खर्च	१२१,८४९,२०८	११४,९४६,९५२
नाफा/(नोक्सान)	(४७,४४९,८४८)	(५३,२१८,१२९)
प्रति सेयर आम्दानी	(११.८६)	(१३.३०)
नेटवर्थ प्रति सेयर	६७.१२	७८.३५

२१. कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०९ अनुसार खुलाइएका थप विवरणहरू

विगत वर्षको कारोबारको सिंहावलोकन:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिबाट कम्पनीको कारोबारलाई कुनै असर परेको भए सो असर:

विभिन्न कारणले सिर्जना भएको विश्वव्यापी आर्थिक मन्दीका कारण उपकरण तथा अन्य आवश्यक सामग्री आपूर्तिमा भएको समस्याले गर्दा सेवाको विस्तार, वितरण, मर्मत सम्भार तथा सञ्चालनमा चुनौती रहेको।

प्रतिवेदन तयार भएको मितिसम्म चालू वर्षको उपलब्धि र भविष्यमा गर्नुपर्ने कार्यको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको धारणा:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

कम्पनीको औद्योगिक वा व्यावसायिक सम्बन्ध:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

सञ्चालक समितिमा भएको हेरफेर र सोको कारण:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

कारोबारलाई असर पार्ने मुख्य तत्वहरु:

कम्पनीको समग्र कारोबार निम्न कारणहरूबाट प्रभावित भएको छ:

- तीव्र प्रतिस्पर्धा तथा प्रविधिमा आएको विकास (जस्तै OTT को प्रयोग) को कारणले कम्पनीको राजस्व वृद्धिमा असर परेको।
- भौगोलिक विविधताको कारण दूरसञ्चार उपकरणहरू जडान तथा सञ्चालन गर्न समस्या भएको।
- तिव्ररुपमा हुने प्रविधिको परिवर्तनको कारणले नवीन प्रविधिमा आधारित सेवा उपलब्ध गराउन चुनौती रहेको ।
- उच्च प्रतिस्पर्धाको कारण नयाँ ग्राहकहरू आकर्षित गर्न चुनौती रहेको।

लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कुनै कैफियत उल्लेख गरिएको भए त्यसबारे सञ्चालक समितिको प्रतिक्रिया:

लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा नियमित कारोबारमा देखिएका सामान्य कैफियत, प्रतिक्रिया र सुझावहरूमा सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्षण भएको छ र सुधारका लागि आवश्यक कदम चालि सकिएको छ ।

लाभांश बाँडफाँट गर्न सिफारिस गरिएको रकम:

कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई सञ्चालक समितिले आ.व. २०८०/८१ को मुनाफा रकम मध्येबाट चुक्ता पुँजीको ३० प्रतिशतका दरले जम्मा नगद (कर सहित) लाभांश रु. ५ अर्ब ४० करोड वितरण गर्न सिफारिस गरेको छ।

सेयर जफत भएको भए जफत भएको सेयर संख्या, त्यस्तो सेयरको अंकित मूल्य, त्यस्तो सेयर जफत हुनुभन्दा अगावै सोबापत कम्पनीले प्राप्त गरेको जम्मा रकम र त्यस्तो सेयर जफत भएपछि सो सेयर विक्री गरी कम्पनीले प्राप्त गरेको रकम तथा जफत भएको सेयरबापत रकम फिर्ता गरेको भए सोको विवरण:

समीक्षा अवधिमा कुनै पनि सेयर जफत गरिएको छैन।

विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनी र त्यसको सहायक कम्पनीको कारोबार प्रगति र सो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा रहेको स्थितिको पुनरावलोकन:

कम्पनी तथा सहायक कम्पनीको कारोबार तथा यससँग सम्बन्धित अन्य परिवर्तन/प्रगति विवरण सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा विस्तृत विवरण उल्लेख गरिएको छ।

कम्पनी तथा यसका सहायक कम्पनीले आर्थिक वर्षभरिमा गरेको प्रमुख कारोबार र त्यस अवधिमा कम्पनीको कारोबारमा आएको महत्वपूर्ण परिवर्तन:

कम्पनी तथा सहायक कम्पनीले आर्थिक वर्षभरिमा गरेको प्रमुख कारोबारको विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरणमा उल्लेख गरिएको छ।

विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीको आधारभूत सेयरधनीहरुले कम्पनीलाई उपलब्ध गराएको जानकारी:

कुनै जानकारी प्राप्त हुन नआएको।

विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीका सञ्चालक तथा पदाधिकारीले लिएको सेयर स्वामित्वको विवरण र कम्पनीको सेयर कारोबारमा निजहरु संलग्न रहेको भए सो सम्बन्धमा निजहरुबाट कम्पनीले प्राप्त गरेको जानकारी:

विगत आर्थिक वर्षमा सञ्चालकहरूबाट कुनै सेयर खरिद नगरेको र कम्पनीको सेयर कारोबारमा संलग्न रहेको सम्बन्धमा निजहरूबाट कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।

विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीसँग सम्बन्धित सम्झौताहरूमा कुनै सञ्चालक तथा निजको नजिकको नातेदारको व्यक्तिगत स्वार्थको बारेमा उपलब्ध गराइएको जानकारीको व्यहोरा:

कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।

कम्पनीले आफ्नो सेयर आफैले खरिद गरेको भए त्यसरी आफ्नो सेयर खरिद गर्नुको कारण, त्यस्तो सेयरको संख्या र अंकित मूल्य तथा त्यसरी खरिद गरेबापत कम्पनीले भुक्तानी गरेको रकम:

कम्पनीले हालसम्म आफ्नो सेयर आफैँले खरिद गरेको छैन।

आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली भए वा नभएको र भएको भए त्यसको विस्तृत विवरण:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

विगत आर्थिक वर्षको कुल व्यवस्थापन खर्चको विवरण:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण कम्पनीको वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएको छ।

लेखापरीक्षण समितिका सदस्यहरूको नामावली, निजहरूले प्राप्त गरेको एकमुष्ट पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधा, सो समितिले गरेको काम कारबाहीको विवरण र सो समितिले कुनै सुझाव दिएको भए सोको विवरण:

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, कम्पनीका आधारभूत सेयरधनी वा निजको नजिकको नातेदार वा निज संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाले कम्पनीलाई कुनै रकम बुझाउन बाँकी भए सो कुरा:

कुनै रकम बुझाउन बाँकी नभएको।

प्रबन्ध सञ्चालक तथा पदाधिकारीहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक तथा सुविधा रकमको विवरण:

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा तह १० र सोभन्दा माथिका पदाधिकारीहरूलाई पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधाबापत रु.१२,९६,९३,६७१ (अक्षेरपी बाह्र करोड छयानब्बे लाख त्रियानब्बे हजार छ सय एकहत्तर रुपैयाँ मात्र) भुक्तानी गरिएको छ।

सेयरधनीहरूले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम:

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अन्त्यसम्म सेयरधनीहरूले रु. ३१,१६,२४,१६४ (अक्षेरपी एकतीस करोड सोह्र लाख चौबिस हजार एक सय चौसठ्ठी रुपैयाँ मात्र) लाभांश रकम बुझिलिन बाँकी रहेको छ।

दफा १४१ बमोजिम सम्पत्ति खरिद वा बिक्री गरेको कुराको विवरण:

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १४१ बमोजिमको सम्पत्ति खरिद वा बिक्री गरेको छैन।

दफा १७५ बमोजिम सम्बद्ध कम्पनीबीच भएको कारोबारको विवरण:

यस प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरणमा खुलाइएको छ।

कम्पनी ऐन तथा प्रचलित कानून बमोजिम सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा खुलाउनु पर्ने अन्य कुराहरु:

यसै प्रतिवेदन अन्तर्गत यथास्थानमा खुलाइएको छ।

धन्यवाद ज्ञापन

कम्पनीको उन्नति तथा प्रगतिका लागि कम्पनीका सेयरधनी र शुभचिन्तकहरूको तर्फबाट प्राप्त अटुट समर्थन, सहयोग र हौसलाको लागि सञ्चालक समितिको तर्फबाट म हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु। कम्पनीको विकास तथा सेवा विस्तारका लागि निरन्तर सहयोग र निर्देशनको लागि नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय लगायतका सम्बद्ध मन्त्रालयहरू, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण लगायतका अन्य नियामक निकायहरू, सेवा प्रदायकहरू, आपूर्तिकर्ताहरू र सञ्चारकर्मीहरूलाई समेत धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु। कम्पनीलाई यहाँ सम्म ल्याइ पुऱ्याउन लगनशील भई साथ दिने कम्पनी व्यवस्थापन तथा कर्मचारीहरूलाई समेत धन्यवाद दिन चाहन्छु।

कम्पनीको प्रगतिका लागि कर्मचारीहरूको कामप्रतिको प्रतिवद्धता, लगनशीलता र इमानदारीताको उच्च प्रशंसा गर्दै सञ्चालक समिति आउँदा वर्षहरूमा समेत सबैबाट सहयोगको अपेक्षा गर्दछ। आगामी दिनमा समेत ग्राहकको चाहना अनुसार नवीनतम प्रविधिमा आधारित गुणस्तरीय सेवा दिने, ग्राहकका हरेक गुनासाको सम्वोधन गर्ने र ग्राहकको अभिन्न साथीको रुपमा कम्पनीलाई नागरिकसम्म पुऱ्याउने गरी जिम्मेवारी पूरा गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

अन्त्यमा, कम्पनीका सेवाहरु प्रयोग गर्ने सम्पूर्ण आदरणीय ग्राहक महानुभावहरुप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दै आगामी दिनमा समेत यहाँहरूको सहयोग तथा सद्भावको निरन्तरताको अपेक्षा गर्दछु।

धन्यवाद।

सञ्चालक समितिको तर्फबाट
राधिका अर्याल, अध्यक्ष
२०८१।०९।२८

धितोपत्र दर्ता तथा निष्कासन नियमावली अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन

१. सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन:

वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको ।

२. लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन:

वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको ।

३. लेखापरीक्षण भएको प्रतिवेदन:

वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको ।

४. कानूनी कारवाही सम्बन्धी विवरण:

क) कम्पनीले वा कम्पनी विरुद्ध कुनै मुद्दा दायर भएको भए:

आ.व. २०८०/८१ मा यस कम्पनी विरुद्ध २१ (एक्काईस) वटा मुद्दा दायर भएको र यसरी कम्पनीको तर्फबाट ८ (आठ) वटा मुद्दा दायर भएको ।

ख) कम्पनीको संस्थापक वा सञ्चालकले वा सञ्चालकको विरुद्धमा प्रचलित नियमको अवज्ञा वा फौजदारी अपराध गरेको सम्बन्धमा मुद्दा दायर गरेको वा भएको भए:

सो सम्बन्धमा कुनै जानकारी प्राप्त नभएको ।

ग) कुनै संस्थापक वा सञ्चालक विरुद्ध आर्थिक अपराध गरेको सम्बन्धमा कुनै मुद्दा दायर भएको भए:

सो सम्बन्धमा जानकारी प्राप्त नभएको ।

५. कम्पनीको सेयर कारोवार तथा प्रगती विवरण:

क) धितोपत्र बजारमा कम्पनीको सेयरको कारोवार सम्बन्धमा व्यवस्थापनको धारणा:

कम्पनीको सेयर कारोबार लगानीकर्ताको कम्पनी प्रतिको विश्वास तथा प्रतिफलको विश्लेषणको आधारमा भैरहेको तथा सेयर कारोबारमा अनपेक्षित उतारचढाब समेत नदेखिएकोले सेयरको कारोबार सन्तोषजनक रहेको ।

ख) आ.व.२०८०/८१ को कम्पनीको सेयरको अधिकतम, न्यूनतम र अन्तिम मूल्यका साथै कुल कारोबार सेयर संन्या तथा कारोबार भएको दिन:

विवरण	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो
अधिकतम मुल्य रु	९५०.६०	१०००	९५१.५०	८९८.६०
न्यूनतम मुल्य रु	८२५.१०	८२९.२०	८२५.२०	८००
अन्तिम मुल्य रु	८३२.१०	९००.९०	८३४	८४५
सेयर कारोबार संख्या	१,२६४,९६९	१,४४१,६३७	१,२८३,५७६	१,४९८,३८८
कारोबार दिन	६१	४९	५८	६१

६. समस्या चुनौती तथा रणनीति:

क) बाह्य समस्या तथा चुनौती:

- तीव्र प्रतिस्पर्धा
- प्रविधिमा आएको तीव्र परिवर्तन
- देशको समग्र भौगोलिक अवस्था
- OTT सेवाहरुको बढ्दो प्रयोग

ख) आन्तरिक समस्या तथा चुनौती:

- संस्थाको संरचना र दरबन्दी अनुसार खासगरी दूरदराजका कार्यालयहरुमा पर्याप्त संख्यामा कर्मचारी व्यवस्थापनमा कर्मचारी समस्या
- बढ्दो सञ्चालन लागत
- निर्णय प्रक्रियामा बढी समय लाग्नु

ग) समस्या तथा चुनौती समाधान गर्न व्यवस्थापनले अवलम्बन गरेको रणनीति:

- विश्व बजारमा उपलब्ध नवीनतम प्रविधिलाई समयानुकुल अवलम्बन गर्ने गरेको।
- समसामयिक रुपमा सेवा बिस्तार तथा गुणस्तरिय सेवा प्रवाहकालागि वाह्य सेवा प्रदायकबाट समेत सेवा लिने गरेको।
- आवश्यक पूर्वाधार विकास गरी सेवाको गुणस्तर वृद्धि गरेको।
- प्रविधिमा भएको परिवर्तनका बारेका समय समयमा कर्मचारीहरुलाई तालिम दिने गरेको।

७. संस्थागत सुशासन:

सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको।

व्यावसायिक उपलब्धिहरु

व्यावसायिक परिदृश्य

सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगबाट नेपाललाई सूचना तथा ज्ञानमा आधारित समाजमा रुपान्तरण गर्ने नेपाल सरकारको भावी सोचलाई साकार पार्न नेपाल टेलिकमले विभिन्न अत्याधुनिक प्रविधि र उपकरण मार्फत दूरसञ्चार सेवाहरुको विकास, विस्तार र सञ्चालनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । एउटा गतिशील संस्थाको रुपमा राष्ट्र निर्माणको बृहत्तर लक्ष्य लिई ग्राहकवर्गको हित तथा सेवामा समर्पित रही देशभर भरपर्दो दूरसञ्चार सेवाहरु उपलब्ध गराई देशको आर्थिक र सामाजिक विकासमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने अभियानमा कम्पनी सदैव क्रियाशील रहेको छ । सुलभ दरमा भरपर्दो दूरसञ्चार सेवाहरु सबैलाई उपलब्ध गराउनुका साथै दूरसञ्चार क्षेत्रमा देशकै अग्रणी सेवाप्रदायकको रुपमा स्थापित रहिरहने कम्पनीको परिकल्पनामा विविध सेवाका प्रयोगकर्ता महानुभावहरूको विश्वास, व्यावसायिक साझेदारहरूसँगको सहकार्य, सेयरधनी महानुभावहरूको आस्था एवं कर्मचारीहरूको अथक मेहनत महत्त्वपूर्ण कारक तत्त्वको रूपमा रहेका छन् ।

विश्वव्यापीरूपमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको बढ्दो प्रयोगले बहुआयामिक परिवर्तन ल्याएको छ । आधुनिक समाज र अर्थतन्त्रलाई दिगो बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग अनिवार्य जस्तै भएको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा दिगो विकासको वृहत्तर लक्ष्य हासिल गर्न अवलम्बन गरिने रणनीतिहरूको केन्द्रमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि रहँदै आएको छ । वर्तमान अवस्थामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिले मानवीय जीवन तथा समुदाय, सङ्गठन, र आर्थिक, सामाजिक, प्राविधिक क्षेत्र लगायत सबै पक्षहरुमा व्यापक प्रभाव पारेको छ । यसको विकास तथा प्रयोग मार्फत प्राप्त हुने अवसरले आम नागरिकको जीवनयापनमा अभूतपूर्व सहजता प्राप्त भएको छ । सूचना प्रविधिले डिजिटल शिक्षालाई प्रवर्द्धन गरिरहेको छ भने ई-लर्निङ, अनलाइन कक्षाहरू, र डिजिटल शैक्षिक सामग्रीहरूको पहुँचले ग्रामीण र शहरी क्षेत्रका विद्यार्थीहरूलाई समान अवसर प्रदान गरेको छ । स्वास्थ्य सेवामा यस प्रविधिको उपयोगले नागरिकहरूको जीवनस्तर सुधार गर्न सहयोग पुगेको छ । साथै उद्यमशीलता र रोजगारी सिर्जनामा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको छ । इ-गभर्नेन्स प्रणाली मार्फत राज्यबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवाहरु छिटो, पारदर्शी र प्रभावकारी भएको छ । तसर्थ राष्ट्रको आर्थिक सम्वृद्धि एवं समुन्नतिको लागि नेपाल सरकारले सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई राष्ट्रिय प्राथमिकतामा राखी यस सम्बन्धी छुट्टै नीतिगत व्यवस्था गरेको छ । Digital Nepal Framework, Digital Economy, Smart City र Smart Society जस्ता अवधारणाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनले नेपाललाई डिजिटल युगमा स्थापित गराई त्यस क्षेत्रको प्रतिष्पर्धात्मक सघनता बढाउनेछ ।

प्रविधिको क्षेत्रमा भएको विकास तथा त्यसबाट सिर्जित चुनौतीहरु सामना गर्न तथा अवसरहरु प्रभावकारी ढङ्गले उपयोग गर्न कम्पनी क्रियाशील छ । नेपाल टेलिकमले नाफामा मात्र सिमित नरही देशको सुगम स्थान देखि अति विकट स्थानमा समेत भौगोलिक विविधतामा सुहाउँदो उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग गरी सुलभ दरमा भरपर्दो दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरिरहेको छ । कम्पनीले मुलुकको विकट ग्रामीण क्षेत्रहरुमा समेत सञ्चार तथा सूचना प्रविधि उपलब्ध गराई मुलुकमा व्याप्त डिजिटल डिभाइड न्यूनीकरण गर्न र डिजिटल इन्क्लुजनको अवधारणालाई साकार पार्न दूरसञ्चार सेवाको देशव्यापी विकास र विस्तारको लागि पूर्वाधार निर्माणमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ । कम्पनीका यी प्रयासहरुबाट मुलुकको आर्थिक विकास, आम नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार र Digital Divide न्यूनीकरणमा ठूलो योगदान पुग्ने देखिन्छ भने विगतमा गरिएका सेवाको विकास र विस्तारका प्रयासका कारण सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रले नेपालमा दूर सञ्चार सेवामा व्यापक पँहुच एवं इन्टरनेटको बढ्दो प्रयोग तथा त्यस क्षेत्रको प्रतिस्पर्धात्मक सघनता (Competitive Intensity) बढाउने कार्यमा उल्लेखनीय योगदान गरेको छ ।

कम्पनीले २०८१ असोज महिनासम्ममा देशभरिका २ करोड १८ लाख ८४ हजार ६ सय ३१ ग्राहकलाई दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरेको छ । सो अनुसार कम्पनीले उपलब्ध गराएका सेवाहरूको टेलिघनत्व ७३.६८ प्रतिशत पुगेको छ । कम्पनीका कुल ग्राहकहरु मध्ये २ करोड १४ लाख १९ हजार ५ सय ६० जिएसएम मोबाइल सेवामा, ८९ हजार ४ सय ८१ स्थानीय टेलिफोन PSTN सेवामा, ३ लाख ७५ हजार ५ सय ९० FTTH Voice सेवामा तथा ३ लाख २२ हजार ६ सय ३२ FTTH Data सेवामा रहेका छन् । त्यसै गरी सोही अवधिमा एडिएसएल, एफटिटिएच, मोबाइल डाटा र लिज्ड लाइन गरी कम्पनीको इन्टरनेट सेवा प्रयोगकर्ताहरूको संख्या २ करोड १७ लाख ४५ हजार २ सय ३९ पुगेको छ । नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले प्रकाशित गरेको २०८१ आषाढसम्मको MIS Report अनुसार कुल दूरसञ्चार बजारको भ्वाइस र डाटा सेवा (ब्रोडब्याण्ड) मा नेपाल टेलिकमको हिस्सा क्रमशः ६३.५५ प्रतिशत र ७१.८५ प्रतिशत रहेको छ ।

बदलिँदो परिवेश, प्रविधिको तिव्र विकास र समाजमा देखिएको बहुआयामिक परिवर्तनहरुलाई मध्यनजर गर्दै कम्पनीले सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी बनाउन पर्ने देखिन्छ । ग्राहकहरूको बढ्दो आकांक्षा, प्रविधिको विकास, बढ्दो प्रतिस्पर्धा तथा निरन्तर घटिरहेको सेवाहरूको मूल्य जस्ता व्यावहारिक चुनौतीहरुका बाबजुद ग्राहक तथा लगानीकर्ताहरुको विश्वास कायम राखी आफ्नो अग्रणी र सम्मानित स्थान कायम गर्न कम्पनी सफल रहेको छ ।

कम्पनीका प्राथमिकता

राष्ट्र निर्माण हाम्रो लक्ष्य

आधुनिक समाजमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग अनिवार्य जस्तै भइसकेको परिप्रेक्ष्यमा यस प्रविधिको बढ्दो प्रयोगको कारण शहरी र शहरोन्मुख क्षेत्रहरु दूरसञ्चार सेवाप्रदायकका लागि आम्दानी र नाफाको भरपर्दो स्रोत देखिएको छ। प्रतिस्पर्धात्मक बजारमा निश्चित आय तथा नाफा सुनिश्चित गर्न परेको दबाबको बाबजुद कम्पनीले सेवा विस्तारको कार्यलाई नाफामूलक क्षेत्रहरुमा मात्र सीमित नराखी विभिन्न प्रविधिहरु अवलम्बन गरी ग्रामीण तथा गैरनाफामूलक क्षेत्रहरुमा समेत विस्तारको कार्यलाई निरन्तरता दिइरहेको छ। शहरी र शहरोन्मुख क्षेत्रहरुमा मात्र सीमित रहेर गरिएको सेवाको विकास, विस्तार र सञ्चालनले डिजिटल डिभाइड न्यून गर्न र डिजिटल इन्क्लुजनको परिकल्पनालाई साकार पार्न नसकिने हुनाले कम्पनीले देशको अग्रणी सेवाप्रदायक तथा जिम्मेवार सार्वजनिक निकाय भएको नाताले नाफा नहुने दुर्गम तथा विकट स्थानहरुमा समेत सेवाको समान पहुँच पुऱ्याउनेतर्फ क्रियाशिल रहेको छ। यसरी ग्रामीण र दुर्गम क्षेत्रका जनतालाई समेत डिजिटल युगमा प्रवेश गराउँदै प्रविधिमार्फत शिक्षा, स्वास्थ्य, र रोजगारीको अवसर सृजना गर्न योगदान पुऱ्याएको छ। 4G र FTTH जस्ता प्रविधिको प्रयोग मार्फत उच्च-गतिको इन्टरनेट र डाटा सेवा विस्तार गरी डिजिटल नेपाल अभियानलाई साकार पार्न महत्वपूर्ण योगदान दिएको छ। प्राकृतिक प्रकोप तथा अन्य आपतकालिन अवस्थाको लागि स्थायी र आपतकालीन सञ्चार प्रणाली स्थापनार्थ विभिन्न सरोकारवालाहरुसँगको सहकार्यले विपद व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाएको छ। नेपाल टेलिकम देशकै ठूला करदातामध्ये एक भएकोले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा कम्पनीको योगदानले राष्ट्र निर्माणमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ।

ग्राहक सेवामा समर्पित

मुलुकको कुनाकाप्चासम्म सर्वसुलभरुपमा गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरी कम्पनीलाई राष्ट्रको स्तरीय सेवा दिने व्यावसायिक संस्थाको रुपमा कायम राख्न "ग्राहक सेवामा समर्पित" भन्ने मूल्य मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै ग्राहकहरुको बदलिँदो आकांक्षालाई पूरा गर्नको लागि कम्पनी सदैव कटिवद्द छ। उपभोक्ताहरुको सञ्चार सम्बन्धी सम्पूर्ण आवश्यकताहरुलाई पूर्ति गर्दै आइरहेको परिप्रेक्ष्यमा "उच्चस्तरीय ग्राहक सेवा" नै कम्पनीको व्यावसायिक सफलताको मुख्य आधारशिला हो भन्ने विश्वास कम्पनीले लिएको छ।

पारदर्शिता

कम्पनीले आफ्नो स्थापनाकालदेखि नै संस्थागत सुशासन तथा पारदर्शितालाई उच्च महत्वका साथ पालना गर्दै आएको छ। कम्पनीले आफ्नो सम्पूर्ण कारोबार तथा वित्तीय विवरणहरु राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार तयार गरी दैनिक पत्र-पत्रिका मार्फत त्रैमासिक रुपमा सार्वजनिक गर्दै आएको छ। कम्पनीको व्यवसाय तथा कारोबारहरु नियमित रुपमा आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षक मार्फत लेखा परीक्षण हुने गरेको छ। साथै कम्पनीले आफ्ना सेवा सुविधा, सेवाको महशुल, परियोजना तथा आयोजनाको सञ्चालन, सामाजिक उत्तरदायित्व जस्ता कार्यहरूको जानकारी समेत नियमित रुपमा सर्वसाधारणलाई उपलब्ध गराउँदै आईरहेको छ। आफ्ना सम्पूर्ण गतिविधि तथा सेवा सञ्चालनको कार्यमा उच्चतम पारदर्शिता तथा प्रभावकारिताका लागि कम्पनी सदैव गम्भीर रहेको छ।

नवीनतम प्रविधि

बदलिँदो परिवेश, प्रविधिको विकास र परिवर्तनसँगै ग्राहकहरुको बढ्दो आकांक्षा र ग्राहकवर्गहरुले कम्पनीबाट गरेको अपेक्षालाई पूरा गर्नको लागि विश्व बजारमा उपलब्ध नवीनतम प्रविधि मार्फत साधारण टेलिफोन, मोबाइल टेलिफोन, ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट लगायतका आधारभूत एवं value added सेवाहरुलाई आधुनिकीकरण गर्ने कार्यमा कम्पनी सक्रिय रहँदै आएको छ। कम्पनीले फोरजी एलटिई (4G/LTE) सेवा देशभरका ७ वटै प्रदेशका ७७ वटै जिल्लाहरूका ७४३ स्थानीय तहमा विस्तार गरी बाँकी स्थानहरुमा विस्तारको क्रममा रहेको छ। यसैगरी एउटै फाइबर मार्फत भ्वाइस, डाटा र टेलिभिजन उपलब्ध हुने एफटिटिएच सेवा सबै ७७ जिल्लामा विस्तार भैसकेको छ। साथै विद्युतीय भुक्तानीका लागि कम्पनीले राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकसँगको सहकार्यमा "नेपाल डिजिटल पेमेन्टस कम्पनी लिमिटेड" स्थापना गरी "नमस्ते पे" मोबाइल मनी सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ। कम्पनीको ग्राहक सेवा केन्द्रहरुमा क्यूआर "QR" कोड स्क्यान गरी भुक्तानी गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। सेवाग्राहीहरूका आकांक्षा अनुरूपका सेवाहरू प्रदान गर्न, उच्च गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउन र व्यावसायिक रुपमा थप प्रतिस्पर्धी बन्न कम्पनीले सदैव नवीन प्रविधिहरू अवलम्बन गर्दै आइरहेको सन्दर्भमा यसै वर्ष परीक्षणको रुपमा कम्पनीको दूरसञ्चार कार्यालय सुन्धारामा सेवाग्राहीले राखेका जिज्ञासा सहित टेलिकमको सेवा र नयाँ प्याकेजको जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले "मैना" रोबोट सञ्चालनमा ल्याएको छ।

ग्राहक सेवा र सम्बन्ध

“ग्राहक सेवामा समर्पित” भन्ने मूल्य मान्यतालाई आत्मसात गर्दै ग्राहकहरूको बदलिँदो आकांक्षा तथा कम्पनीबाट ग्राहकहरूले गर्ने अपेक्षाहरूलाई पूरा गर्नको लागि उत्कृष्ट ग्राहक सेवा प्रदान गर्न कम्पनी सदैव कटिवद्ध रहेको छ। २ करोड १८ लाख भन्दा बढी ग्राहकहरुको साथमा नेपाल टेलिकम मुलुककै सबैभन्दा ठूलो दूरसञ्चार सेवाप्रदायक हुन सफल भएको छ। कम्पनीको नारा “राष्ट्र निर्माण हाम्रो लक्ष्य” प्राप्तिको लागि ग्राहकवर्गहरुबाट कम्पनीलाई पर्याप्त सहयोग र सद्भाव प्राप्त भइरहेको र ग्राहकहरुको साथ साथमा कम्पनी आफ्नो लक्ष्य प्राप्तिको लागि निरन्तर रुपमा अघि बढिरहेको छ। यसै सन्दर्भमा ग्राहकवर्गबाट प्राप्त मार्ग दर्शन, प्रतिक्रिया तथा सुझावहरू कम्पनीको प्रगतिका लागि महत्त्वपूर्ण सावित भएका छन्।

ग्राहकवर्गको हित तथा सेवामा समर्पित रही देशभरि भरपर्दो दूरसञ्चार सेवाहरु उपलब्ध गराउने एउटा प्रगतिशिल संस्थाको रुपमा आफ्ना ग्राहकवर्गहरुसँग सुमधुर सम्बन्ध स्थापना तथा विस्तार गर्न कम्पनी कटिवद्ध छ। ग्राहकहरुले कम्पनीको बिक्री कक्ष तथा ग्राहक सेवा केन्द्रहरुसम्म नपुगी सेवा खरिद गर्न तथा प्याकेजहरु छनौट गर्न, रिचार्ज गर्न, गुनासाहरु दर्ता गर्न सक्ने गरी एसएमएस तथा वेबमा आधारित Self Care Portal, Mobile APP सञ्चालनमा ल्याइएको छ। साथै सामाजिक सञ्जाल मार्फत समेत ग्राहकहरूबाट प्राप्त गुनासा तथा सुझावहरूलाई कम्पनीले समयमै सम्बोधन गर्दै आईरहेको छ। ग्राहक महानुभावहरुसँग स्थापित सम्बन्धले उच्च गुणस्तरीय ग्राहक अनुभूति प्रदान गर्ने कम्पनीको संकल्पमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछ भन्ने विश्वास कम्पनीले लिएको छ।

सूचना प्रवाह

आम उपभोक्ताहरुसँग नजिकको सम्बन्ध स्थापित गर्न, ग्राहक सन्तुष्टिमा वृद्धि गर्न, कम्पनीको सेवाप्रति ग्राहकहरुको विश्वास कायम गर्न, कम्पनीको व्यावसायिक पारदर्शिता र सफलता सुनिश्चित गर्न नियमित सूचना प्रवाहले अहम् भूमिका निर्वाह गर्दछ। कम्पनीले आफ्नो सेवा सुविधाहरु उपभोग सम्बन्धी सचेतना जगाउन, सेवाहरुको बारेमा सु-सूचित गर्न तथा अन्य आवश्यक जानकारीहरु समयसापेक्ष उपलब्ध गराउन विभिन्न माध्यमहरु जस्तै – एफएम रेडियो, पत्र-पत्रिका, टेलिभिजन तथा सामाजिक सञ्जालहरुको व्यापक प्रयोग गर्दै आएको छ।

- **दूरसञ्चार कार्यालय तथा ग्राहक सेवा केन्द्रहरु**
  आम उपभोक्ताहरुलाई कम्पनीको सेवाहरुको बारेमा सु-सूचित गर्ने र सेवा खरिद तथा खरिद पश्चात आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने उद्देश्यले मुलुकका विभिन्न स्थानहरुमा रहेको दूरसञ्चार कार्यालय तथा ग्राहक सेवा केन्द्रहरु सञ्चालनमा रहेको छ।

- **रेडियो, टेलिभिजन तथा पत्रपत्रिकाहरु**
  कम्पनीका सेवा सुविधाहरू उपयोग गर्ने सम्बन्धी सचेतना जगाउन, सेवाहरूको बारेमा सुसूचित गर्न तथा अन्य आवश्यक जानकारीहरू समय सापेक्ष रूपमा उपलब्ध गराउन एफएम. रेडियो, पत्रपत्रिका, टेलिभिजनजस्ता माध्यमहरू कम्पनीले व्यापकरूपमा प्रयोग गर्दै आएको छ। आम उपभोक्ताहरूसँग नजिक रहन यस्ता माध्यमहरूको भूमिका उल्लेख्य रहने देखिन्छ र यसलाई अझ प्रभावकारी बनाउने तर्फ कम्पनी क्रियाशील रहँदै आएको छ।

- **कम्पनीको वेबसाइट तथा सञ्जाल**
  सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमा भएको नवीनतम विकासका साथै यसको बढ्दो पहुँच र प्रयोगको कारण आम नागरिकहरुको सूचना ग्रहण गर्ने व्यवहारमा आमुल परिवर्तन आएको छ। परिवर्तित सन्दर्भमा नेपाल टेलिकमले सूचना प्रवाहका लागि आफ्नो वेबसाइट र सामाजिक सञ्जालहरूलाई प्रभावकारी माध्यमको रूपमा प्रयोग गर्दै आएको छ। स्मार्टफोन, कम्प्युटर, ल्यापटप तथा ट्याब्लेटजस्ता उपकरणहरूको प्रयोग निकै बढिरहेको परिप्रेक्ष्यमा वेबसाईट तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत सूचना प्रवाह गर्नु व्यावसायिक रूपमा निकै प्रभावकारी हुँदै आइरहेको छ। यसै कुरालाई मनन गर्दै आफ्नो वेवसाइट तथा आधिकारिक सामाजिक सञ्जालहरू (फेसबुक, एक्स, इन्स्टाग्राम, लिंक्डईन, युट्युब, भाइबरकम्युनिटी, टिकटक आदि) मार्फत ग्राहकवर्गलाई सूचना प्रदान गर्ने र गुनासो सुन्ने तथा सेवा प्रवाह गर्ने तर्फ कम्पनी क्रियाशील रहँदै आएको छ। कम्पनीको वेबसाईट मार्फत प्रदान गरिने सेवालाई अझ प्रभावकारी बनाउन वेबसाईटलाई व्यापक परिमार्जन गरी सञ्चालन गरिएको छ। कम्पनीको वेबसाईट तथा आधिकारिक सामाजिक सञ्जालहरूको लिंक निम्न अनुसार रहेका छन्:
  - Website: www.ntc.net.np
  - Facebook:Nepaltelecom.NT
  - Twitter: ndcl_nt
  - Instagram: nepaltelecomofficial
  - YouTube: NepalTelecom
  - LinkedIn: Nepal Telecom
  - Viber: NepalTelecom

- **एसएमएस सेवा**

  कम्पनी सम्बन्धी विविध जानकारी तथा सूचनाहरुका साथै सार्वजनिक महत्वका सन्देशहरु ग्राहकहरूसम्म छिटो, प्रभावकारी, र प्रत्यक्ष रूपमा पुऱ्याउनका लागि कम्पनीले एसएमएस सेवाको प्रयोग गर्दै आएको छ । कुनै प्राविधिक समस्या वा मर्मतको कारण सेवा प्रभावित हुनसक्ने र मर्मत संभार पश्चात सेवा सुचारु भएको जानकारीका साथै कम्पनीले सार्वजनिक गर्ने विभिन्न आकर्षक अफरहरुको जानकारी प्रदान गर्न यो सेवा प्रभावकारी देखिएको छ ।

- **मोबाइल एप**

  कम्पनीले नेपाल टेलिकम एप (NT APP) मार्फत विभिन्न सेवा सुविधाहरूको बारेमा ग्राहकवर्गलाई जानकारी गराउँदै आइरहेको छ । ग्राहकवर्गलाई सहज रूपमा सेवा तथा सेवाको जानकारी उपलब्ध गराउन मोबाइल एपमा नियमित रुपमा विभिन्न नयाँ सुविधाहरू थप गर्दै यसलाई थप परिस्कृत बनाउँदै लगिएको छ । मोवाइल एप मार्फत नेपाल टेलिकमका जीएसएम, पीएसटीएन, एडीएसएल, एफटिटिएच लगायत अन्य सेवाहरूको वारेमा जानकारी प्राप्त गर्न, प्याकेजहरू खरिद गर्न, सेवा खपत सम्बन्धी जानकारी लिन, बिल तिर्न लगायत अन्य धेरै सेवा सुविधाहरू उपयोग गर्न सकिन्छ । ग्राहक वर्गको सहजताको लागि नेपाल टेलिकमको मोबाइल, वेबसाईट तथा नेपाल सरकारका वेबसाइट (.gov.np) प्रयोग गर्दा खपत हुने डाटामा कुनै शुल्क नलाग्ने व्यवस्था गरिएको छ । यो एप Google Play Store र iOS APP Store मा उपलब्ध रहेको छ ।

- **च्याटबोट तथा रोबोट**

  कम्पनीले आफ्नो वेबसाइट तथा फेसबुक मेसेन्जरमा Chatbot समावेश गरी सो मार्फत ग्राहकवर्गलाई सूचना प्रदान गर्ने, गुनासो सुन्ने तथा सेवा प्रवाह गर्ने कार्य गरिरहेको छ । यसबाट कम्पनीले प्रदान गरिरहेका विभिन्न सेवाहरू सम्बन्धी जानकारी तथा गुनासो सम्बोधन गर्ने कार्य थप प्रभावकारी बनाउन मद्दत पुगेको छ ।

- **कम्पनीको प्रवक्ता सहप्रवक्ता तथा सूचना अधिकारी**

  कम्पनीले आफ्नो वेबसाइट तथा फेसबुक मेसेन्जरमा Chatbot समावेश गरी सो मार्फत ग्राहकवर्गलाई सूचना प्रदान गर्ने, गुनासो सुन्ने तथा सेवा प्रवाह गर्ने कार्य गरिरहेको छ । यसबाट कम्पनीले प्रदान गरिरहेका विभिन्न सेवाहरूसम्बन्धी जानकारी तथा गुनासो सम्बोधन गर्ने कार्य थप प्रभावकारी बनाउन मद्दत पुगेको छ । यसै वर्ष परीक्षणको रुपमा कम्पनीको दूरसञ्चार कार्यालय सुन्धारामा सेवाग्राहीले राखेका जिज्ञासा सहित टेलिकमको सेवा र नयाँ प्याकेजको जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले "मैना" रोबोट सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

- **प्रवक्ता र सूचना अधिकारी**

  कम्पनीले आफ्नो सेवा सुविधाहरु, योजनाहरु र नयाँ परियोजनाहरु लगायत कम्पनीसँग सम्बन्धित सार्वजनिक महत्वका अन्य जानकारीहरु नियमित रुपमा प्रवक्ता मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरेको छ । पत्रकार र सञ्चारकर्मीहरुसँग

समन्वय गरी कम्पनी र जनताबीचको सम्पर्क स्थापना गर्न तथा कम्पनी सम्बन्धी भ्रमपूर्ण समचारहरुको खण्डन गरी कम्पनीको सकारात्मक छवि निर्माण गर्न प्रवक्ताको भूमिका अहम् हुने विश्वास कम्पनीले लिएको छ । यसका साथै सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम कम्पनीले आफ्नो कार्यालयमा रहेको सूचना प्रवाह गर्ने प्रयोजनको लागि सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरेको छ । नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान र संरक्षण गर्न, नागरिकलाई सही सूचना प्रवाह गर्न, कम्पनीको काम कारबाही पारदर्शी बनाउनुकासाथै कम्पनीप्रति ग्राहकवर्ग तथा नागरिकको भरोसा र सहभागिता बढाउन सूचना अधिकारीको भूमिका महत्वपूर्ण हुने विश्वास कम्पनीले लिएको छ ।

ग्राहक सेवा केन्द्र

नेपाल टेलिकमले आफ्ना सेवा र सुविधा सम्बन्धी जानकारी ग्राहक सेवा केन्द्रहरु मार्फत उपलब्ध गराउँदै आएको छ । कम्पनीले आफ्नो सफलताको रुपमा ग्राहक आधार वृद्धि एवं प्रभावकारी ग्राहक सेवालाई मानकको रुपमा लिँदै आएको छ । सोहीअनुरुप विश्व बजारमा स्थापित भएका नवीनतम् प्रविधिको अवलम्बन गरी ग्राहक वेगको रुचि एवं चाहना बमोजिमका दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । ग्रहकवर्गको गुनासो तथा जिज्ञासालाई प्रभावकारी रुपमा सम्बोधन गर्न Chatbot, IVR, USSD, SMS, Social Media, Website आदिको उच्चतम प्रयोग गर्दै आएको छ । यसका अतिरक्त ७७ जिल्ला स्थित कम्पनीका कार्यालयहरुबाट ग्राहक सेवा प्रदान गरिनुका साथै गुनासो व्यवस्थापन समेत गर्ने गरिएको छ ।

आयका नयाँ स्रोतहरु पहिचान

कम्पनीले उपलब्ध गराउँदै आएका विभिन्न सेवाहरू जस्तै वायरलाइन सेवा, वायरलेस सेवा, एसएमएस सेवा, ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवा, लिज्डलाइन सेवा, अन्तरआवद्धता सेवा, अन्तर्राष्ट्रिय कल सेवा, भ्यालु एडेड सेवा आदि कम्पनीका आयका मुख्य स्रोतहरू हुन् । जस अन्तर्गत साधारण तथा मोवाइल टेलिफोनबाट हुने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय भ्वाइस कलहरु, विदेशी पर्यटकले नेपाल भ्रमण गर्दा वा नेपाली नागरिकले विदेश भ्रमण गर्दा प्रयोग गर्ने रोमिङ्ग सेवा, मोबाइल तथा एफटिटिएच डाटा सेवा, एसएमएस सेवा, एनटिटिभि सेवा लगायत भ्यालु एडेड सेवाहरु आयका प्रमुख स्रोतहरु हुन् । विभिन्न संघ-संस्थाहरुले आफ्नो उपकरणहरुबीच सम्पर्क स्थापित गर्न प्रयोग गर्दै आएको M2M सेवा कम्पनीको आयको नयाँ स्रोतको रुपमा स्थापित हुँदै गएको छ । पूर्वाधार सहप्रयोगको नीति अनुरुप अन्य दूरसञ्चार सेवाप्रदायकहरूलाई टावर, अप्टिकल फाइबर लगायत भाडामा उपलब्ध गराई कम्पनीले आयका थप स्रोतहरु सिर्जना गरेको छ ।

कम्पनीको कुल आम्दानी मध्ये सेवा बिक्रीबाट प्राप्त हुने आय ८५.४५ प्रतिशत र अन्य आम्दानी १४.५५ प्रतिशत रहेको छ । प्रायःसबै सेवाहरू अग्रिम भुक्तानी (prepaid) वा क्रेडिट लिमिटको रूपमा प्रदान गरी आसामी बाँकीको जोखिमलाई न्यूनीकरण गरिएको छ जसले गर्दा नगद प्रवाहमा समेत सकारात्मक प्रभाव परिरहेको छ । यस कम्पनीले जल विद्युत विकास क्षेत्रमा माथिल्लो तामाकोशी, त्रिशूली ३ बी, जल विद्युत लगानी तथा विकास कम्पनीमा लगानी गरी आयका श्रोतहरूलाई विविधिकरण गरेको छ भने अन्य विधा तर्फ नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लि. र नेपाल डिजिटल पेमेन्टस् कम्पनी लि. मा लगानी गरेको छ । यसै गरी कम्पनीले बाणिज्य बैक तथा राष्ट्रियस्तरका विकास बैकहरूमा मुद्दती निक्षेप तथा डिवेञ्चरमा समेत लगानी गरी थप आय आर्जन गरिरहेको छ ।

दूरसञ्चार सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लक्षित वर्गसम्म शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका सेवाहरू पुऱ्याउन सहयोगी भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ । यसै सन्दर्भमा कम्पनीले आगामी दिनमा पनि अग्रणी स्थानमा रहिरहन ग्राहकको मागलाई सम्बोधन गर्न सक्ने आधुनिक सेवाहरू जस्तैः IoT (Internet of Things) अन्तर्गतका विभिन्न व्यावसायिक क्षेत्रहरू पहिचान गरी आवश्यक कार्य योजना तय गर्ने कार्य प्राथमिकतामा राखेको छ ।

कम्पनीको सफलताको आधार

कम्पनीका सेवा तथा ग्राहकहरू

नेपाल टेलिकमले आफ्नो स्थापनाकालदेखिनै सदैव नवीनतम प्रविधिहरुको अवलम्बन गर्दै आफ्ना ग्राहकवर्गहरुको सञ्चार सम्बन्धी सम्पूर्ण आवश्यकताहरु पुरा गर्न सुलभदरमा गुणस्तरीय तथा भरपर्दो दूरसञ्चार सेवा देशव्यापी रुपमा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। यस कार्यको लागि विभिन्न प्रविधिमा आधारित विविध सेवाहरु उपलब्ध गराउनुको साथै विश्व बजारमा उपलब्ध नवीनतम प्रविधिमार्फत सेवाहरुलाई आधुनिकीकरण गर्ने कार्यमा कम्पनी सक्रिय रहँदै आएको छ।

विगत सय वर्षदेखि देशको दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास र विस्तारमा कटिवद्ध यस संस्थाप्रति स्थापनाकालदेखिनै ग्राहकवर्ग तथा शुभेच्छुकहरुको अपार सहयोग र सद्भाव प्राप्त भइरहेको छ। २ करोड १८ लाखभन्दा बढी ग्राहकहरूको साथले नेपाल टेलिकम मुलुककै अग्रणी दूरसञ्चार सेवाप्रदायक हुन सफल भएको छ र कम्पनी आफ्नो लक्ष्य प्राप्तिको लागि अटुटरुपमा अधि बढिरहेको छ। यस अवधिमा कम्पनीले अवलम्बन गरेका प्रविधिहरु, उपलब्ध गराउँदै आएका विविध सेवाहरु तथा उपभोक्ताहरुले देखाउनुभएको भरोसा नै कम्पनीको सफलताको मुख्य आधार हो।

आधारभूत टेलिफोन तथा एफटिटिएच भ्वाइस सेवा

सन् १९१३ मा काठमाण्डौमा पहिले टेलिफोन लाइनको स्थापना गरी आधारभूत टेलिफोन सेवाको शुरुवात गरेको कम्पनीले सेवा विस्तारको क्रमलाई निरन्तरता दिँदै इ.सं.१९८३ मा दक्षिण एसियामै पहिलो पटक पूर्ण स्वचालित डिजिटल प्रणालीमा आधारित दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरेको हो। कम्पनीले हाल देशभरि विभिन्न एक्सचेन्जहरू मार्फत सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ। तत्कालीन TDM Based प्रणालीबाट IP Based प्रणालीमा रूपान्तरण भई हाल IP Based Soft-switch, IP Multimedia Sub-System, Media Gateway हरू सञ्चालनमा रहेका छन्। IP प्रविधिमा आधारित Next Generation Network (NGN), IP Multimedia Sub-system तथा Access Gateway मार्फत Voice, Data, Television (Triple Play) सेवा प्रदान गर्न सक्ने गरी प्रविधि रूपान्तरण भइसकेको छ। हाल TDM Migration परियोजना अन्तर्गत पुराना एक्स्चेन्जहरूलाई Access Gateway ले प्रतिस्थापन गर्ने क्रम जारी रहेको छ। उक्त प्रविधिबाट हाल Copper-based PSTN तथा Optical Fiber-based FTTH सेवा सञ्चालनमा आएका छन्। २०८१ साल आश्विन मसान्तसम्म आधारभूत स्थानीय टेलिफोनतर्फ कम्पनीका ८९ हजार ४ सय ८१ उपभोक्ता रहेका छन् भने FTTH सेवा तर्फ २०,५८,३०६ क्षमताको FDC Port मार्फत १८,४५,१५८ लाईन क्षमताको FTTH नेटवर्क विस्तार भई ३,१५,८०२ डाटा, ३,६७,०२० भ्वाइसर ५४,७०१ IPTV गरि कुल ७,३७,५२३ (FTTH Subscription) वितरण भएको छ।

आधारभूत स्थानीय टेलिफोन सेवामा उपलब्ध सुविधाहरू

- स्थानीय, राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय कल (Access code:00,1424,1425,1445 आदि) सेवा
- कलर आई.डी.(CLIP)
- लकिङ्ग कोड (Locking Code)
- कल हण्टिङ्ग (Call Hunting)
- थ्री पार्टी कन्फरेन्स (Three Party Conference)
- कल ट्रान्सफर (Call Transfer)
- कल वेटिङ्ग (Call Waiting)
- एब्रिभिएटेड डायलिङ्ग (Abbreviated Dialing)
- वेकअप कल (Wake-up Call)

ग्रामीण क्षेत्रमा स्याटलाइट प्रविधि मार्फत दूरसञ्चार सेवा (VSAT Services)

दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्न कठिनाई हुने अति दुर्गम र विकट भौगोलिक स्थानहरूका सेवाग्राहीहरूलाई पनि दूरसञ्चार सेवाको पहुँचमा ल्याउनको लागि कम्पनीले Satellite Backhaul मार्फत VSAT Service प्रदान गर्दै आइरहेको छ। कोही कहिल्यै नपुगेको स्थानहरुमा जहाँ लगानीको तुलनामा न्यून प्रतिफल हुनेमा समेत सेवा पुर्‍याएर जनताको मन जित्न कम्पनी सफल भएको छ। वि.सं. २०३९ साल कार्तिक २ गते तदनुसार १९ अक्टोबर १९८२ मा सगरमाथा भू-उपग्रह केन्द्रको स्थापना भएसंगै लगातार रूपमा कम्पनीले यस किसिमको सेवा प्रदान गर्दै आईरहेको छ। यसका अतिरिक्त भूकम्प, बाढी, पहिरो लगायत अन्य प्राकृतिक प्रकोपको अवस्थामा समेत तत्काल सञ्चार सेवा पुर्‍याई उद्धार कार्यमा सहयोग पुर्‍याउन Satellite प्रविधिको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहँदै आएको छ।

वायरलेस भ्वाइस सेवा

जिएसएम प्रविधिको मोबाइस सेवा

नेपालमै पहिलो पटक जिएसएम मोबाइल सेवा नेपाल टेलिकमले मिति २०५६ साल बैशाख ३० गते काठमाडौँबाट विधिवत रूपमा शुरु गरेको हो । समय सापेक्षरूपमा GSM प्रविधिमा आएको विकासको कारण तेस्रो पुस्ता (3G) हुदैँ हाल चौथो पुस्ताको नवीनतम प्रविधि 4G/LTE सेवा विस्तार गरिएको छ । 4G/LTE सेवा मिति २०७३ पुष १७ (२०१७/०१/०१) गते काठमाडौँ र पोखराबाट शुरुवात गरिएको थियो । हाल देशका ७७ वटै जिल्लामा ४,१७७ eNodeB टावर जडान गरी ७४२ स्थानीय निकायमा यो सेवा विस्तार भएको छ । २०८१ आश्विन मसान्तसम्म नेपाल टेलिकमका २१,४१९,५६० २ करोड १४ लाख १९ हजार ५ सय ६० जिएसएम मोबाइलका ग्राहक रहेका छन् ।

वायरलेस मोबाइल प्रविधि अन्तर्गत निम्न सेवाहरू उपलब्ध छन्ः

- प्रिपेड तथा पोष्टपेड सेवा
- एसएमएस सेवा
- विभिन्न प्रकारका भ्यालु एडेड सेवा
- इन्टरनेसनल रोमिङ्ग सेवा
- फ्रेन्ड्स एण्ड फेमिली सेवा
- सिआरबिटि (CRBT)सेवा
- कल फरवार्ड, कल वेटिंग र कल होल्ड सेवा
- क्लोज युजर ग्रुप (CUG) सेवा
- भ्वाइस तथा डाटा प्याकेजहरू
- VoLTE सेवा
- अन्य सेवाहरू

साथै पाचौँ पुस्ताको 5G प्रविधि सेवाको जनवरी १, २०२२ देखि शुरु गरिएको परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

इन्टरनेट सेवा

सन् २००० को मे महिनाबाट नेपाल टेलिकमले स्थानीय टेलिफोनबाट चल्ने तत्कालीन समयको नवीनतम डायलअप प्रविधिमा आधारित इन्टरनेट सेवाको शुरुवात गरेको थियो । प्रविधिमा भएको विकाससंगै कम्पनीले हाल विश्वव्यापी रूपमा प्रचलित नवीनतम तार सहित प्रविधि अन्तर्गत FTTH, ADSL, Leased line सेवा प्रदान गरिरहेको छ । हाल कम्पनीले विभिन्न प्रविधि मार्फत प्रदान गरेका इन्टरनेट सेवाहरू निम्नानुसार रहेका छन्ः

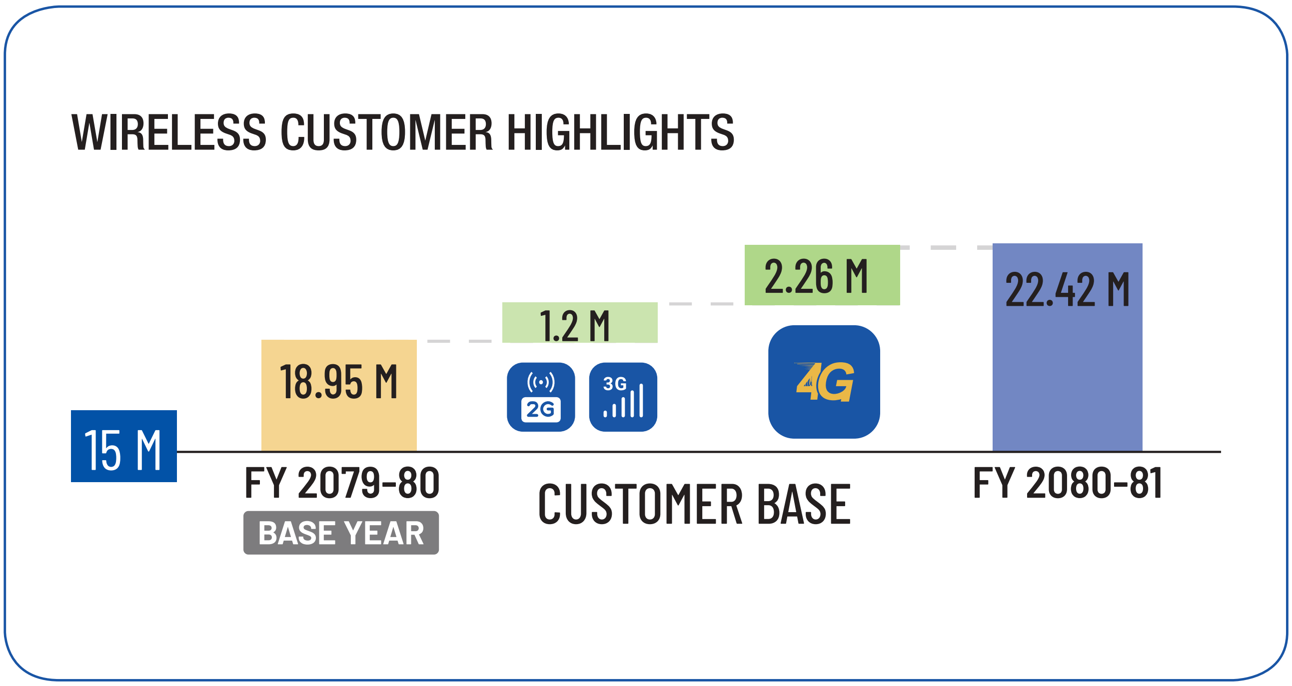

वायरलाइन इन्टरनेट सेवा

लिज्ड लाइन सेवा

ठूलो व्यापारिक संस्थाहरूलाई लक्षित गर्दै कम्पनीले अप्टिकल फाइबर र कपर लिज्ड सर्किट प्रयोग गरी Dedicated Data Lease प्रविधिको लिज्ड लाइन सेवाको शुरुवात गरेको हो । बढी ब्याण्डविथ आवश्यक पर्ने ग्राहकहरूलाई अप्टिकल फाइबर प्रयोग गरी लिज्ड सेवा प्रदान गर्ने क्रम पनि बढ्दो रूपमा रहेको छ ।

कपर लिज्ड सर्किट मार्फत न्यूनतम ५१२ केबीपीएस क्षमताको सेवा उपलब्ध गराइरहेकोमा हाल अप्टिकल फाइबर मार्फत न्यूनतम २ एमबीपीएस क्षमता उपलब्ध गराउँदै आइरहेको छ। २०८१ आश्विन महिनासम्म Internet Leased line तथा Intranet Leased Line का कुल ग्राहक संख्या २,३८४ रहेका छन्। कम्पनीले ISP (Internet Service Provider) हरूलाई E1 लिज्ड सर्किट र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारिक र कुटनितिक निकायहरुलाई IPLC (International Private Leased Circuit) पनि प्रदान गरिरहेको छ।

FTTH इन्टरनेट सेवा

ब्रोडब्यान्ड इन्टरनेट सेवाको बढ्दो मागलाई सम्बोधन गर्न कम्पनीले कपर केबुलमा आधारित पुरानो नेटवर्कलाई अप्टिकल फाइबर मार्फत प्रतिस्थापन गरी उच्च गतिको FTTH सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ । २०८१ आश्विन मसान्तसम्म यस सेवा तर्फ २०,५८,३०६ क्षमताको FDC Port मार्फत १८,४५,१५८ लाईन क्षमताको FTTH नेटवर्क विस्तार भई ३,१५,८०२ डाटा, ३,६७,०२० भ्वाइस र ५४,७०१ IPTV गरि कुल ७,३७,५२३ (FTTH Subscription) वितरण भएको छ।

SIP-PBX सेवा

व्यावसायिक संघ–संस्था तथा कार्यालय प्रयोजनको लागि लक्षित गरिएको यो सेवा कम्पनीले २०७५ बैशाख देखि सञ्चालनमा ल्याएको हो । यस सेवामा हालसम्म ४६७ भन्दा बढी संस्थागत ग्राहकहरू छन् । कपर नेटवर्कमा आधारित पुरानो प्रविधिमा चल्ने PABX तथा PRI Line लाई प्रतिस्थापन गर्ने उद्देश्यले ल्याईएको यस सेवाबाट Broadband Intranet/Internet Leased line सेवा उपलब्ध हुनुका अतिरिक्त एकभन्दा बढी टेलिफोन लाइन एउटै फाइबरको माध्यमबाट सञ्चालन गर्न सकिन्छ।

ADSL इन्टरनेट सेवा

कपर केबुल मार्फत सञ्चालित आधारभूत टेलिफोन सेवा अन्तर्गत भ्वाइस सेवाको अलावा ADSL प्रविधिमा आधारित ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवा सञ्चालन गर्दै आएकोमा प्रविधिको विकास र ग्राहकहरुको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न ADSL प्रविधि पर्याप्त नभएकोले यस प्रविधिबाट सेवा उपभोग गरिरहेका सबै ग्राहकहरुलाई अप्टिकल फाइबर मार्फत प्रवाह हुने उच्चगतिको इन्टरनेट सेवामा रुपान्तरण गर्ने उद्देश्य कम्पनीले लिएको छ। २०८० आश्विन मसान्तसम्म ३२,५८० ग्राहकहरुले ADSL प्रविधिमा आधारित ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवा उपभोग गरिरहेकोमा FTTH प्रविधिमा रुपान्तरण पश्चात २०८१ आश्विन मसान्त सम्म यो संख्या ३,०४७ मा कायम रहेको छ। बाँकी रहेका ग्राहकहरुलाई अप्टिकल फाइबर मार्फत उच्चगतिको इन्टरनेट सेवाको FTTH प्रविधिमा रुपान्तरण गर्ने कार्य यसै आ.व. मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिइएको छ।

वायरलेस इन्टरनेट सेवा

कम्पनीले वायरलेस सेवातर्फ GSM र 4G/LTE प्रविधि मार्फत वायरलेस इन्टरनेट सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । २०८१ आश्विन मसान्तसम्म GSM 2G/3G/4G प्रविधि मार्फत वायरलेस इन्टरनेट सेवा उपयोग गर्ने ग्राहकहरुको संख्या २१,४१९,५६० रहेको छ। Fixed Broadband को पहुँच नपुगेका तर 4G/LTE को Coverage भएका स्थानहरूका लागि Namaste Wifi सेवा समेत उपलब्ध गरइएको छ।

भ्यालु एडेड सर्भिस (VAS):

आधारभूत दूरसञ्चार सुविधा (जस्तैः भ्वाइस, डाटा तथा एसएमएस) को अलावा ग्राहकवर्गलाई कम्पनीले अतिरिक्त सेवाको रुपमा वायर लाइन तथा वायरलेस प्रविधि तर्फ निम्न बमोजिमका भ्यालु एडेड सेवाहरू उपलब्ध गराउँदै आइरहेको छ।

वायरलाइनतर्फ

- **टोल फ्री नम्बर सेवा (Toll Free Number Service)**

  यो सेवा प्रयोग गरेर संघ संस्थाहरूले देशभरिका आफ्ना कार्यालय तथा शाखाहरूमा एउटै टोल फ्री नम्बर मार्फत कल प्राप्त गर्न सक्दछन । रिभर्स चार्जिङ्ग अर्थात कल उठाउने पक्षले कल वापतको शुल्क तिर्ने भएको हुँदा ठुला कार्यालयहरूलाई बढीभन्दा बढी ग्राहकहरू समक्ष आफ्नो पहुँच पुऱ्याउन र एकीकृत सेवा प्रदान गर्न यो सेवा निकै लाभदायक हुन्छ। २०८१ आश्विन मसान्तसम्म यस सेवाका ग्राहक १,५०६ रहेका छन्। साथै ग्राहकवर्गको सुविधाको लागि नेपाल टेलिकम बाहेक अन्य सेवाप्रदायकको नेटवर्कबाट समेत कल गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

- **Interactive Voice Response (IVR) सेवा**

  यो सेवाबाट कुनै पनि व्यक्तिले आफ्नो परिचय नं (जस्तै परीक्षाको Symbol Number) डायल गरी कम्प्युटरकै माध्यमबाट स्वचालित रूपमा सो सम्बन्धी जानकारी लिन सक्दछ। हाल परीक्षाको नतिजा प्रकाशनमा यो सेवा आकर्षक देखिएको छ।

- **नोटिस बोर्ड सेवा (Notice Board Service)**

  व्यावसायिक संघ–संस्था, स्कुल, कलेज आदिलाई आफ्नो ल्याण्डलाइन नम्बरमा कल गर्ने व्यक्तिहरूलाई एउटै सन्देश पटक–पटक दिनुपर्ने अवस्थामा यो सेवा प्रभावकारी देखिएको छ। यो सेवाका ग्राहकले आफ्नो नोटिस बोर्डमा राख्ने सूचना र सन्देशहरू आफैंले फोन मार्फत रेकर्ड गर्न सक्ने र सो नम्बरमा कल गर्ने व्यक्तिले उक्त सूचना सुन्न सक्छन्। सेवा प्रयोग गर्न थप उपकरण जडान गर्नु पर्दैन। यो सेवा व्यापारिक संघ–संस्थाहरूको उत्पादनहरूको जानकारी प्रदान गर्न, मौसम सम्बन्धी जानकारी दिन, स्कुल–क्याम्पसहरूले सूचना उपलब्ध गर्न, वायुसेवा कम्पनीहरूको उडान तालिका सम्बन्धी जानकारी दिन, विनिमयदर, राशिफल तथा breaking news आदि उपलब्ध गर्न उपयोगी रहेको छ।

  हाल यो सेवा निम्न कोडहरूबाट उपलब्ध गराइएको छ :

  - १६०० (SLC Result Enquiry)
  - १६०१ (10+2 Result Enquiry)
  - १६०२ (TU Result Enquiry)

- **NTTV सेवा**

  कम्पनीले FTTH प्रविधि मार्फत भ्वाइस तथा इन्टरनेट सेवा उपलब्ध गराईरहेकोमा १ जनवरी २०२१ देखि IPTV प्रविधिमा आधारित NTTV टेलिभिजन सेवा प्रदान गर्दै आएको छ। NTTV टेलिभिजन सेवालाई थप आकर्षक बनाउन मिति २० चैत्र २०८० देखि आ-ला-कार्ते प्रणालीमा आधारित महशुल दर लागू गरिएको छ। २०८१ आश्विन मसान्तसम्म यस सेवाका ग्राहक ५४,७०१ रहेका छन्।

वायरलेसतर्फ

वायरलेसतर्फ मुख्य रूपमा निम्न VAS सेवाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् :–

मिस्ड कल एलर्ट (Missed Call Alert - MCA)

सेवाग्राहीको नम्बर व्यस्त भएको अवस्थामा, मोबाइल स्वीच अफ भएको अवस्थामा र नेटवर्क उपलब्ध नभएको अवस्थामा कसैले कल गरेमा यो सेवा मार्फत ग्राहकले एसएमएस नोटिफिकेसन प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ। कम्पनीले हाल आफ्ना सबै मोबाइल प्रयोगकर्ताहरूलाई यो सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराइरहेको छ। ग्राहकले उक्त सेवा हटाउन चाहेमा UNSUB MCA लेखेर 1400 मा एसएमएस गरी वा *1400# डायल गरी यो सेवा हटाउन सक्दछन् भने पुनःसुचारु गर्न चाहेमा SUB MCA लेखेर 1400 मा एसएमएस गरी वा *1400# डायल गरी यो सेवा सुचारु गर्न सक्दछन्।

कलर रिंगब्याक टोन (Caller Ring Back Tone - CRBT)

मोवाइल सेवा प्रयोगकर्ताहरु माझ कलर रिङ्ग ब्याक टोन (Caller Ring Back Tone, CRBT) अत्याधिक रुचाइएको भ्यास सेवा हो। जसमा कुनै व्यक्तिले अर्को व्यक्तिलाई फोन गर्दा उक्त व्यक्तिले फोन नउठाउन्जेलसम्म बजिरहने धुन, गीत, जानकारीमूलक सन्देश वा Jingle

नै CRBT सेवा हो। यस सेवा अन्तर्गत मोबाइल फोन प्रयोगकर्ताहरूले आफ्नो फोनको रिङ्गटोनलाई व्यक्तिगत बनाउन सक्छन्। यो सेवा प्रयोग गर्ने ग्राहकहरुले आफुलाई कल गर्ने व्यक्तिहरुलाई साधारण रिङ्गटोनको सट्टा लोकप्रिय धुनहरू वा आफ्नो संस्थासँग सम्बन्धित धुन/सन्देशहरु सुनाउन सक्दछन। यसले गर्दा कल गर्ने व्यक्तिले साधारण रिङ्गटोनको सट्टा कुनै विशेष गीत, संगीत, वा सन्देश सुन्न सक्छन। यो सेवा विश्वका धेरै मोबाइल सेवाप्रदायकहरूले उपलब्ध गराउँछन। प्रयोगकर्ताले CRBT सेवा मार्फत आफ्ना मनपर्ने गीतहरू, धुनहरू, वा ध्वनीहरू सेट गर्न सक्छन्, जसले गर्दा कल गर्ने व्यक्तिहरूलाई रमाइलो अनुभवका साथै जानकारीमूलक सन्देशहरु प्रदान गर्दछ। यो सेवा प्रायः मासिक शुल्कमा उपलब्ध हुन्छ र यसले प्रयोगकर्ताहरूलाई आफ्नो व्यक्तिगत रुचि अनुसार फोन अनुभवलाई अनुकुलित गर्न मद्दत गर्छ। नेपाल टेलिकमले VAS सेवा अन्तर्गत CRBT (Caller Ring Back Tone) सेवा २०७३ फाल्गुणदेखि सञ्चालन गरिरहेको छ।

शैक्षिक सेवा सामाग्री

मोबाइलको ब्यालेन्सबाट सेवा शुल्क काटिने गरी उपलब्ध गराइएका शिक्षा सेवामा ग्राहकहरूको निकै रुचि देखिदै आएको छ। भविष्यमा ग्राहकहरूको चाहनालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न किसिमका सेवाहरू थप गर्दै लैजाने उद्देश्य लिइएको छ।

M2M Service

प्रविधिको विकाससँगै बजारमा नयाँ-नयाँ प्रकारका उपकरणहरु समेत उपलब्ध हुन गएको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा मोबाइल सेवाको प्रयोग व्यक्ति-व्यक्ति बीच हुने सम्पर्कमा मात्र सिमित नभई उपकरण र व्यक्ति तथा उपकरण-उपकरणहरु (Machine to Machine, M2M) बीच समेत हुन गएको पाईन्छ। यसै सन्दर्भमा कम्पनीले M2M Communication लक्षित गरी आफ्नो सेवाहरु विस्तार गर्दै आएको छ। नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग लगायतका GPS/POS मेसिन प्रयोग गर्ने विभिन्न कम्पनीहरुलाई M2M सिम मार्फत सेवा प्रदान गर्दै आएको छ। कम्पनीले उपलब्ध गराउने M2M Communication लक्षित प्याकेजहरु लोकप्रिय रहेको र विभिन्न संघ-संस्थाहरु यो सेवा प्रयोग गर्ने तर्फ आकर्षित भएको पाइएको छ।

NT सूचनाको संसार सेवा

कम्पनीले निजी कम्पनीसँग साझेदारी गरी शुरु गरिएको “NT सूचनाको संसार” सेवालाई निरन्तरता दिएको छ। यो एक प्रकारको आईभीआर प्रणाली हो, जसमा नेपाल टेलिकमको मोबाइलमार्फत कल गरेर कृषि, स्वास्थ्य, समाचार, मौसम, प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धी विभिन्न जानकारी प्राप्त गर्न सकिन्छ। हाललाई यो सेवा निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराइएको छ। नेपाल टेलिकमको मोबाइलमार्फत ३२१०० मा कल गरेर निर्देशन पालना गरी नेपाली भाषामै यो सेवा उपयोग गर्न सकिन्छ।

सोधपुछ तथा गुनासो दर्ता सेवा

कम्पनीले आफूले प्रदान गरेका विभिन्न सेवा सुविधाहरूको बारेमा ग्राहकसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध बनाई राख्न र सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी बनाउन सोधपुछ तथा गुनासो दर्ता सेवा उपलब्ध गराईरहेको छ।

क) फोन कल मार्फत उपलब्ध हुने

- १४९८: मोबाइल सम्बन्धी सोधपुछ तथा गुनासो व्यवस्थापन
- १९७: स्थानीय टेलिफोन (PSTN) नम्बर सोधपुछ
- १९८: साधारण टेलिफोन तथा FTTH सेवा सम्बन्धी सोधपुछ तथा गुनासो व्यवस्थापन

ख) आइभीआर मार्फत उपलब्ध हुने

- १६०६ (PSTN Bill query)
- १६०७ (GSM and CDMA PUK query)
- १९८ (PSTN Phone, ADSL, Leased Line, FTTH Complain)
- १८८ (VOIP Call Complain)

ग) एक्सेस कोड १४२४ मार्फत सस्तो दरमा अन्तर्राष्ट्रिय कल सेवा

- एक्सेस कोड १४२४ मार्फत कम्पनीका विभिन्न सेवाहरू (PSTN, GSM, VSAT) बाट सस्तो दरमा अन्तर्राष्ट्रिय कल गर्न सकिने।
- यो सेवा प्रयोग गर्नका लागि १४२४ (०० को सट्टामा) पछि Country code र एरिया कोड सहितको फोन वा मोबाइल नम्बर राखेर कल गर्नु पर्दछ।

अन्तरआवद्धता तथा अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार सेवा

अन्तर्राष्ट्रिय सेवा प्रदायकहरुसँग अन्तरआवद्धता

नेपाल टेलिकमले विदेशमा जाने वा बस्ने नेपालीहरुलाई लक्षित गरी उपलब्ध गराएका विभिन्न सुविधाहरु मध्ये रोमिङ्ग सेवा निकै उपयोगी देखिएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवातर्फ हाल ९२ वटा मुलुकमा रहेका १९५ वटा सेवाप्रदायकहरूसँग Postpaid Roaming सेवा तथा ४४ वटा मुलुकमा रहेका ५९ वटा सेवाप्रदायकहरूसँग Prepaid Roaming सेवाका लागि सम्झौता गरी Standard/Discounted दर रेटमा कल आदान गर्दै आएको छ । प्रि-पेड मोवाईल प्रयोगकर्ताहरुको सुविधाको लागि रोमिङ्ग सेवालाई विस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने कार्य अगाडि बढाइरहेको छ । साथै नेपालीहरु भ्रमण गर्ने प्रमुख गन्तव्य मुलुकहरुबाट डाटा रोमिङ्ग सेवालाई थप आकर्षक बनाउन Data Roaming Package सञ्चालन गर्ने योजनामा कम्पनी रहेको छ ।

रोमिङ्ग सेवालाई थप आकर्षक बनाई यस सेवा मार्फत प्राप्त हुने राजश्वमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले कम्पनीले २०८१ साउन ३० देखि सबै प्रिपेड मोबाइल नम्बरमा अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवा क्रमिक रुपमा स्वतः उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाएको छ। यस अनुसार हाल प्रिपेड ग्राहकहरुले अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवा सक्रिय (Activate) गराउनु पर्ने अवस्था रहेकोमा अब भने सबै प्रिपेड ग्राहकहरुको मोबाइल नम्बरमा अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवा स्वतः उपलब्ध हुनेछ ।

प्रि-पेड तथा पोष्ट-पेड मोवाइल सेवाका सेवाग्राहीले *1415# डायल गरे पश्चात उपलब्ध हुने मेनुबाट उपयुक्त विकल्प छनौट गरी आफ्नो मोबाइलमा रोमिङ्ग सेवा उपलब्ध भए र नभएको यकिन गर्न सकिन्छ। अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग सेवा सुचारु भएका ग्राहकहरुले नेपाल टेलिकमकै सिम प्रयोग गरी विदेशमा पनि भ्वाइस, डाटा र एसएमएस सेवा प्रयोग गर्न सकिन्छ।

नेपाल टेलिकमले रोमिङ्ग सेवा उपलब्ध गराएका भारत वाहेकका अन्य देशहरुमा यो सुविधा उपलब्ध हुनेछ । भारतमा भने यो सेवा उपयोग गर्नका लागि कम्पनीका ग्राहकहरुले नेपालमै रहदा आफ्नो मोबाइलबाट युएसएसडी कोड *1415# डायल गरी वा नेपाल टेलिकम एपमार्फत अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ सेवा सुचारु गर्न सकिन्छ । नेपालमा भएको समयमा रोमिङ्ग सेवा एक्टिभ नगरी विदेश गएमा त्यहीबाट पनि यो सेवा सुचारू गर्नको लागि roaming.support@ntc.net.np मा इमेल मार्फत अनुरोध गर्न सकिन्छ ।

कल बाइपास नियन्त्रण

अन्तर्राष्ट्रिय आगमन कल तथा SMS बाइपास नियन्त्रण गर्नका लागि कम्पनीको राजस्व निगरानी तथा अनुगमन समितिको समन्वयमा नियामक निकाय नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण, नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो तथा अन्य दूरसञ्चार सेवाप्रदायकहरुसँग सहकार्य गर्ने गरिएको छ । अनाधिकृत अन्तर्राष्ट्रिय आगमन कल तथा SMS बाइपास लगायतका अवैध क्रियाकलापहरु निरन्तर निगरानी गर्न कम्पनीले आन्तरिक monitoring tool र अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा उपलब्ध Fraud Management System प्रयोग गर्ने गरेको छ । प्रविधिमा आधारित निगरानीका अतिरिक्त आवश्यक थप विश्लेषण गरी त्यस्ता अवैध क्रियाकलापहरु नियन्त्रण गर्ने प्रयासलाई निरन्तरता दिइएको छ । यी प्रयासहरुबाट कम्पनीको अन्तर्राष्ट्रिय सेवाको गुणस्तर वृद्धि हुनुका अलावा राजश्व वृद्धिमा समेत सकारात्मक प्रभाव परेको छ ।

विदेशवाट नेपालमा कल गर्ने महशुल दर परिमार्जन

कम्पनीले अन्तर्राष्ट्रिय बजारको अवस्था तथा आफ्नो व्यापार प्रवर्द्धन कार्ययोजना अनुसार समय–समयमा महसुल दर परिमार्जन गर्ने गरेको छ । यसै क्रममा नेपालीहरू वैदेशिक रोजगारीको लागि जाने मुलुकहरु लगायत अन्य मुलुकका सेवाप्रदायकहरूसँग सहकार्य गरी कम्पनीले ती मुलुकहरूबाट सहुलियत दरमा नेपालमा कल गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाएको छ। यसबाट नेपालमा कल गर्दा ती मुलुकमा रहेका नेपालीहरुलाई प्रत्यक्ष रुपमा फाइदा पुग्ने गरेको छ ।

संस्थाको योगदान

अर्थतन्त्रमा योगदान

कम्पनीले देशको अग्रणी व्यावसायिक संस्थाको रुपमा आफ्नो चीरकालदेखिको भूमिकालाई निरन्तरता दिंदै समीक्षा अवधिमा पनि उल्लेख्य रुपमा राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा योगदान गरेको छ। उक्त अवधिमा कम्पनीले मोबाइल सेवाको अनुमतिपत्रको तेस्रो नवीकरण शुल्क वापत भुक्तानी गरेको रु २० अर्ब समेत गरी सरकारी कोषमा कुल ४१ अर्बभन्दा बढी रकम योगदान गरेको छ। नवीकरण दस्तुरको अलावा कम्पनीले फ्रिक्वेन्सी दस्तुर बापत रु २ अर्ब ४ करोड, लाभांश बापत रु ६ अर्ब ५८ करोड, श्रोतमा कर कट्टी बापत रु ४ अर्ब ५८ करोड, दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत रु ३ अर्ब १४ करोड, अग्रिम आयकर बापत रु १ अर्ब ७० करोड, रोयल्टी र ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषमा योगदान बापत रु २ अर्ब १५ करोड, मू. अ. कर बापत रु ३५ करोडभन्दा बढी रकम सरकारी कोषमा योगदान गरेको छ। यसरी सरकारी कोषमा गरिएको नगद भुक्तानी बाहेक कम्पनीले प्रत्यक्ष एवम् परोक्ष रुपमा रोजगारी सिर्जना गर्ने, देशभर आफ्नो सेवाहरुको सुचारू सञ्चालन मार्फत अर्थतन्त्रलाई गतिशील राख्नको लागि अत्यावश्यक मानिएको दूरसञ्चार पूर्वाधार प्रदान गर्ने लगायतका भूमिका मार्फत देशको अर्थतन्त्रलाई गतिशील र प्रगति उन्मुख बनाउन योगदान गरेको छ।

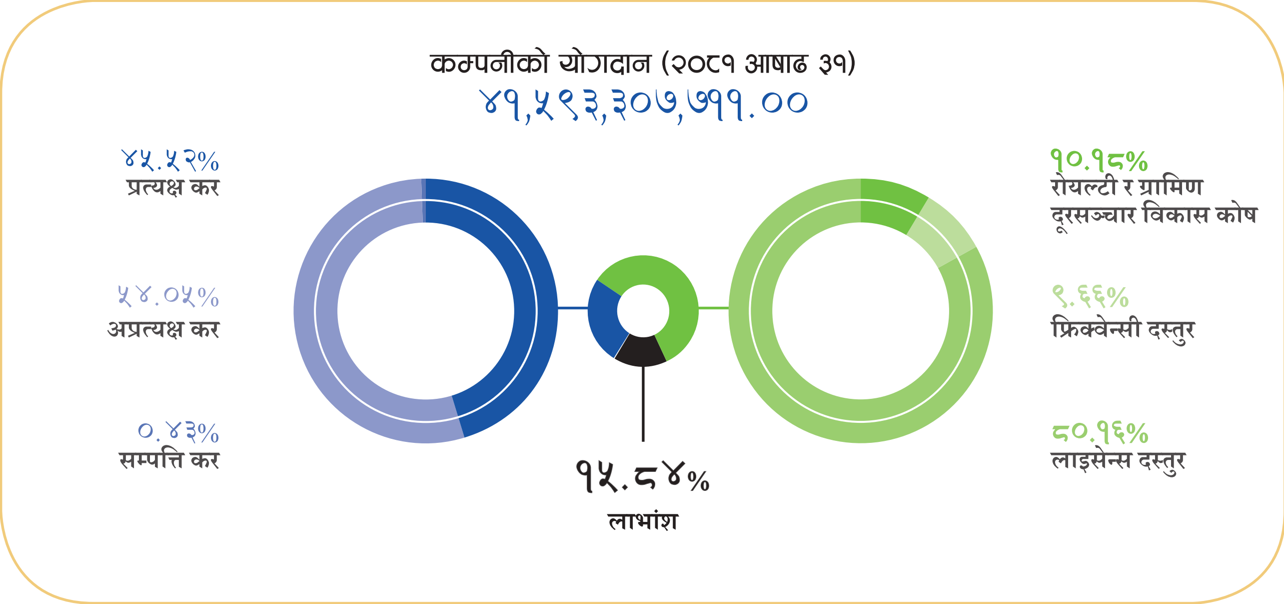

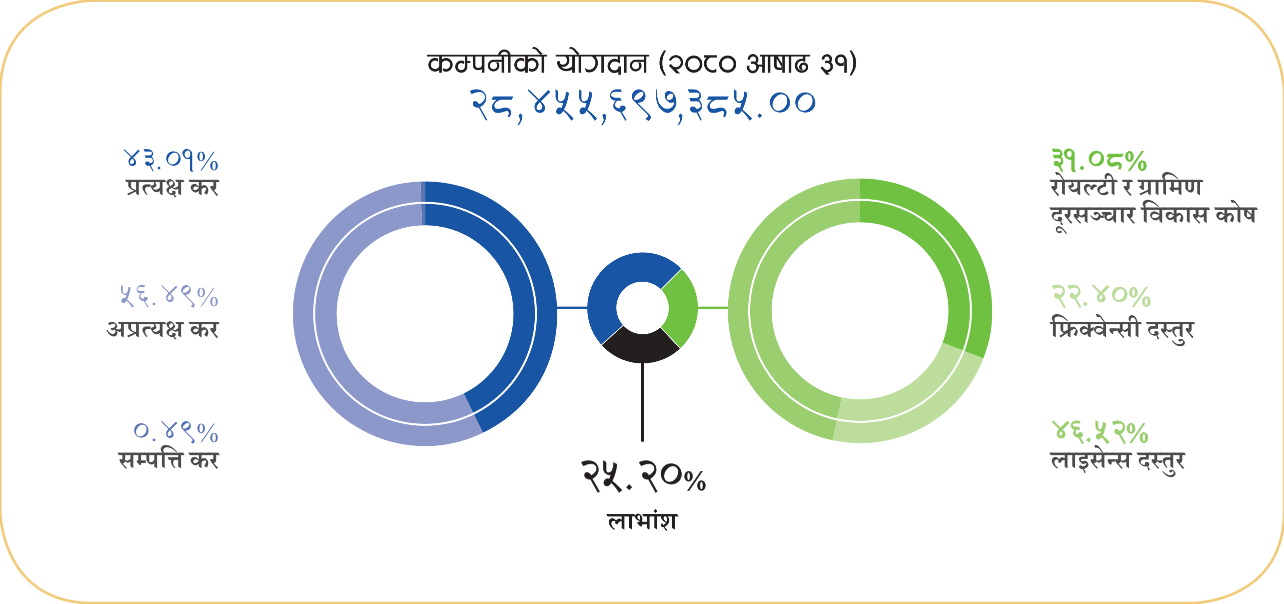

प्राविधिक रूपान्तरणमा योगदान

नेपाल टेलिकमले विश्व बजारमा भएको प्रविधिको विकासलाई ग्रहण गर्दै नवीनतम प्रविधिहरुको प्रयोगको व्यावसायिकरण मार्फत देशको प्रविधिको रुपान्तरणमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ। आधुनिक सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत नेपाली समाजमा डिजिटल रूपान्तरणको आधार तयार गर्न नेपाल टेलिकमले अग्रणी भूमिका निर्वाह गरेको छ। फलस्वरुप देशले आर्थिक, सामाजिक र प्राविधिक क्षेत्रमा ठूलो फड्को मारेको छ।

सन् १९९९ मा GSM प्रविधि भित्र्याएर देशको दूरसञ्चार सेवामा क्रान्तिको थालनी गरेको कम्पनीले 3G सेवाको प्रवाह मार्फत डाटा सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्दै देशभर इन्टरनेटको पहुँच विस्तार गर्न सफल भयो। 4G/LTE सेवाको सुरुवातसँगै उच्च गतिको मोबाइल इन्टरनेट सेवाले स्मार्टफोन प्रयोगकर्ताको आवश्यकता पूरा गर्न सहयोग गरेको छ। हालै कम्पनीले 5G सेवाको परीक्षण सम्पन्न गरी नेपालमा प्रविधिको भविष्यको आधारशिला तयार गरेको छ। ADSL जस्तो पुरानो प्रविधिबाट हुने डाटा सेवाको प्रयोगलाई एउटै लाइनबाट एकै पटक गुणस्तरीय टेलिफोन, उच्च गतिको ईन्टरनेट र टेलिभिजन (NTTV) समेत चलाउन सकिने FTTH मा रुपान्तरण गरी प्रविधिको रुपान्तरण यात्रालाई कम्पनीले निरन्तरता दिँदै आएको छ। देशभर अप्टिकल फाइबर सञ्जाल तयार गरी राष्ट्रिय सूचना महामार्ग (National Information Highway) को निर्माणले उच्च गतिको डाटा सेवा प्रयोगलाई सम्भव तुल्याएको छ। नेपाल सरकारको डिजिटल नेपाल अभियानलाई साकार पार्न कम्पनीले प्राविधिक आधार तयार गरेको छ भने निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी डिजिटल सेवाहरूको विस्तारलाई निरन्तरता दिएको छ। फलस्वरुप ई-गभर्नेन्स, ई-कमर्स र डिजिटल भुक्तानी सेवाहरूको विकासका साथै सूचना प्रविधिमा आधारित नयाँ उद्यमहरूको स्थापना सहज भएको छ। समीक्षा अवधिमा प्रविधिको रुपान्तरण तर्फ कम्पनीले हासिल गरेको प्रगति निम्नानुसारले रहेको छः

- आ. व. २०८०/८१ मा FTTH सेवातर्फ कुल ५,४२,२०८ वितरणयोग्य नेटवर्क तयार गरी कुल ३,००,०० (नयाँ एवं माइग्रेशनका गरी) ग्राहक थप गर्ने योजना अनुरुप आश्विन मसान्तसम्ममा ५,६३,२४८ लाइन क्षमताको नेटवर्क विस्तार गरी जम्मा ८८,३२० FTTH लाइन (Unique CPE) वितरण गरिएको छ। २०८१ आषाढ मसान्त सम्ममा कुल २०,०२,७३६ FTTH लाइन वितरण गर्न सकिने पूर्वाधार नेटवर्क विस्तार गरी ७६ जिल्लाका विभिन्न स्थानीय निकायमा कुल ४,२४,५३८ लाइन (Unique CPE) मार्फत FTTH सेवा वितरण गरिएको छ। सो मध्ये FTTH Voice user ३,६६,०१० FTTH Data User ३,०८,३१८ र NTTV user ४८,६५८ रहेका छन्। समीक्षा अवधिमा थप भएका ३ जिल्लाहरु रुकुम पूर्व, डोल्पा र मुगु रहेका छन्। यसका साथै २०८१ भाद्र महिनाबाट हुम्ला जिल्लामा FTTH सेवाको व्यावसायिक शुरुवात गरेसँगै FTTH सेवाको पहुँच सबै ७७ जिल्लामा पुगेको छ।
- त्यसैगरी आ. व. २०८०/८१ मा जडान गरिएको ६६ eNodeB हरु मार्फत कुल ७४३ स्थानीय निकायमा 4G-LTE सेवाको पहुँच पुगेको छ। त्यसै गरी सुगम स्थान देखि दुर्गम एवं विकट स्थानहरुमा Voice सेवालाई अझ प्रभावकारी बनाउन आ. व. २०८०/८१ मा ९१ वटा 2G BTS जडान गरिएको छ।
- आ. व. २०८०/८१ मा मा Highway Coverage विस्तारको सिलसिलामा २६ थान High Gain Antenna जडान भईसकेको र बाँकी जडानको क्रममा रहेका छन्।
- नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष प्रयोग गरी निर्माण सम्पन्न गरेको मध्यपहाडी लोकमार्गको दूरसञ्चार पूर्वाधार अप्टिकल फाइबर नेटवर्कको सञ्चालन शुभारम्भ भएको छ।
- ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन आयोजनाको कोशी, मधेश र बागमती प्रदेश अन्तर्गतका मध्य पहाडी लोकमार्ग, जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने विभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाइबर नेटवर्क विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत आ. व. २०८०/८१ को अन्त्यसम्ममा कुल १,३९५ कि.मी. विस्तार भएको छ। त्यसैगरी कर्णाली र सूदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गत मध्य पहाडी लोकमार्ग, जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने विभिन्न मार्गमा अप्टिकल फाइबर नेटवर्क (UG/ADSS) विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत कम्पनीको Existing OFC Network समेत प्रयोग गर्ने व्यवस्था अनुसार थप ६७२ कि.मी. अप्टिकल फाइबर नेटवर्क गरी कर्णाली र सुदूरपश्चिप प्रदेशमा कुल ९७७ कि.मी. अप्टिकल फाइबर नेटवर्क पूर्णरुपमा तयार भएको छ।
- यसैगरी तत्काल अप्टिकल फाइबर विस्तार गर्न नसकिने कर्णाली र सूदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका अति विकट एवं दुर्गम जिल्ला सदरमुकामहरुमा समेत भरपर्दो Connectivity स्थापना गर्ने उद्देश्यले २१ Hop Microwave Radio सञ्चालन गर्नका लागि आपूर्तिकर्तासँग सम्झौता भएकोमा २० Hop Microwave Radio को जडान सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ।

नेपाल टेलिकमले प्रविधि रूपान्तरणका माध्यमबाट नेपालको दूरसञ्चार र डिजिटल क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको छ। आधुनिक प्रविधि, उच्च गतिको इन्टरनेट र डिजिटल सेवाहरूको विस्तारले केवल दूरसञ्चार सेवामा मात्र नभई देशको समग्र आर्थिक र सामाजिक विकासमा सकारात्मक प्रभाव पारेको छ। प्रविधिमा लगानी र नवीनता जारी राख्दै भविष्यमा अझ प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउन कम्पनी कटिवद्ध रहेको छ।

संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व

नेपाल टेलिकमले आफ्ना ग्राहकलाई दूरसञ्चार सेवाका विभिन्न पक्षमा उत्कृष्ट सेवा प्रदान गर्नुका साथै वृहत् आर्थिक सामाजिक लक्ष्य प्राप्तिको लागि एक जिम्मेवार राष्ट्रिय निकायको रूपमा सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्यहरू समेत प्राथमिकताका साथ गर्दै आएको छ। यस सम्बन्धमा कम्पनीले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वका लागि स्पष्ट नीति तयार गरेको छ। यस नीतिले दीगो विकास लक्ष्य (SDG) सँग तादात्म्यता राख्दै सामाजिक, आर्थिक र पर्यावरणीय क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको छ। गत आ.व. मा शुरु गरिएका कार्यक्रमको निरन्तरतासँगै कम्पनीले यस आ.व. मा नयाँ कार्यक्रमहरुको थालनी समेत गरेको छ। कम्पनीको सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्यक्रमहरू मुख्यतया शिक्षा, स्वास्थ्य, खेलकुद, वातावरण, प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन आदि क्षेत्रसँग सम्बन्धित रहेको छ। समीक्षा अवधिमा कम्पनीले सञ्चालन गरेका संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्यक्रमहरु निम्नानुसारले रहेको छः

- FTTH सेवा पुगेका देशभरका विभिन्न १०० वटा सरकारी तथा सामुदायिक विद्यालयहरुमा (हरेक प्रदेशका कम्तिमा १० वटा विद्यालयहरु रहनेगरी) ५० Mbps गतिको FTTH इन्टरनेट १ वर्षसम्म निःशुल्क उपलब्ध गराइएको छ।
- धार्मिक मठमन्दिर, पुरातात्विक महत्वका स्थानहरु, पर्यटकीय स्थल, बसपार्क, सार्वजनिक पार्क तथा बगैंचा लगायतका ३५ (हरेक प्रदेशका कम्तिमा ४ स्थान) महत्वपूर्ण सार्वजनिक स्थलहरुमा २५० थान डष्टविन तथा भिजिटर्स चेयर राखिएको छ।
- FTTH सेवा नपुगेका सातवटा प्रदेशका ५० वटा सरकारी तथा सामुदायिक विद्यालयहरुमा (हरेक प्रदेशका कम्तिमा ५ वटा विद्यालय रहने गरी) Namaste Wi-Fi राउटर सहितको 4G इन्टरनेट प्याकेज १ (एक) वर्ष सम्म निःशुल्क उपलब्ध गराइएको छ।
- सातवटै प्रदेशका सरकारी तथा सामुदायिक विद्यालयहरुका माध्यमिक तहमा अध्ययनरत ३,५०० विद्यार्थीहरुलाई (हरेक प्रदेशका कम्तिमा ३०० विद्यार्थीहरु समेटिने गरी) स्कुल ब्याग/स्कुल युनिफर्म उपलब्ध गराउने कार्यक्रम अन्तर्गत प्रादेशिक निर्देशनालयको सिफारिस तथा केन्द्रीय कार्यालयमा प्राप्त निवेदनको आधारमा देशभरबाट विभिन्न सरकारी तथा सामूदायिक विद्यालयहरु छनौट गरी स्कुल ब्यागहरु वितरण गरिएको छ। श्री जनता माध्यमिक विद्यालय र श्री जनता आधारभूत विद्यालय स्याङ्जामा अध्ययनरत ३३३ जना विद्यार्थीहरुलाइ स्कुल युनिफर्म (ट्र्याकसुट) उपलब्ध गराइएको छ।
- विमानस्थल, अस्पताल लगायतका महत्वपूर्ण सार्वजनिक स्थलहरुमा सञ्चालनमा रहेका निःशुल्क Wi-Fi लाई निरन्तरता दिने तथा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा Lease Line मार्फत निःशुल्क Wi-Fi व्वस्था गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत

अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल सहित नेपालभर सञ्चालनमा रहेका ३४ वटा विमानस्थलमा निःशुल्क Wi-Fi जडान गर्न सूचना प्रणाली सहयोगी निर्देशनालयबाट टेन्डर मार्फत उपकरणहरु खरिद गरी जडानको प्रक्रियामा रहेको छ।

- सातवटै प्रदेशका २० वटा (हरेक प्रदेशका कम्तिमा २/२ वटा) वृद्धाश्रम, वालाश्रम, फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई संरक्षण गर्ने संस्था तथा सामुदायिक केन्द्रहरुलाई भोजन एवं न्यानो कपडा/व्ल्याङ्केट वितरण गरिएको छ।
- वीर अस्पताल, कान्ति बाल अस्पताल लगायत सरकारी/ सामुदायिक अस्पतालहरुमा आउने विरामीका कुरुवाहरुको लागि २०० थान Bed Cum Chair उपलब्ध गराइएको छ।
- देशका विभिन्न स्थानमा रहेका सरकारी तथा सामुदायिक विद्यालयका पुस्तकालयहरुको आधुनिकीकरण तथा स्तरोन्नति लागि आर्थिक सहयोग प्रदान गरिएको छ भने गार्गी कन्या गुरुकुल भरतपुर -१, देवघाटधाम चितवनमा E- Library स्थापना गरिएको छ।
- विभिन्न वृद्धाश्रममा रहेका वृद्धवृद्धालाई सहयोग गर्ने, मातृशिशु कार्यक्रम अन्तरगत न्यानो कपडा उपलब्ध गराउने तथा सामुदायिक भवन निर्माणमा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यक्रम अन्तर्गत आमा घर रविभवनलाई आवश्यक पानी ट्याङ्की लगायत सामग्री उपलब्ध गराइएको छ। साथै घोराही-६, जजरागाउँ दाङस्थित श्री त्रिवेणी महिला समूहको सामूदायिक भवन मर्मत संभार गर्न आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइएको छ।
- जाजरकोट भूकम्पबाट प्रभावित जनसमूदायको लागि आवश्यक व्ल्याङ्केट, टेन्ट लगायत राहत सामग्री श्री जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति जाजरकोट मार्फत उपलब्ध गराइएको छ।

निःशुल्क कलको व्यवस्था

नेपाल टेलिकमले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत केही सार्वजनिक सरोकारका तपसिल बमोजिमका टेलिफोन नम्बरहरुमा सेवाग्राहीले निःशुल्क कल गर्न सक्ने व्यवस्था समेत मिलाएको छ।

- १००: प्रहरी सेवा
- १०१: दमकल सेवा
- १०२: एम्बुलेन्स सेवा
- १०३: ट्राफिक प्रहरी सेवा
- १०४: बालबालिका खोजतलास समन्वय केन्द्र
- १०५: नेपाली सेना
- १०६: केन्द्रीय सैनिक प्रहरी
- १०९८: CWIN हेल्पलाइन
- ११११: हेलो सरकार
- १११४: सशस्त्र प्रहरी बल
- ११४४: पर्यटक प्रहरी एकाइ

निःशुल्क एसएमएस सेवा

कम्पनीले गणतन्त्र दिवस, संविधान दिवस लगायतका पर्व, अभियान, सम्मेलन र प्राकृतिक विपदका समयमा सूचना तथा अन्य जानकारीमूलक सन्देशहरू निःशुल्क Bulk SMS मार्फत प्रवाह गर्दै आएको छ। निःशुल्क एसएमएस प्रवाह गरिएका केही सन्दर्भहरू यस प्रकार रहेका छन्:-

- विभिन्न सूचना तथा जानकारीमूलक सन्देशहरू, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय तथा स्वास्थ्य सम्बद्ध अन्य निकायहरूबाट प्राप्त सन्देशहरू।
- संविधान दिवस।
- नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयको लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको अभियान।
- राष्ट्रिय बाल दिवस ।
- राष्ट्रिय क्षयरोग नियन्त्रण केन्द्रको क्षयरोग सम्बन्धी सन्देश।
- भ्रष्टाचार विरुद्धका सन्देशहरु।
- सुशासन सम्बन्धी सन्देशहरु।
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका सन्देशहरु।
- सामाजिक सुरक्षा कोषका सन्देशहरु।
- अन्य।

व्यापार प्रवर्धन सम्बन्धी कार्यहरु

विगतमा जस्तै कम्पनीले विभिन्न कार्यक्रम, मेला महोत्सव, खेलकुद, सेमिनार, कन्फरेन्स आदिमा सहभागिता जनाई आफ्नो सेवाहरुको व्यापार प्रवर्द्धनको कार्य गर्दै आएको छ। समसामयिक चासो तथा सर्वसाधारणको उच्च सहभागिता रहने विविध किसिमका कार्यक्रमहरुमा आफ्नो सशक्त उपस्थिति सहित कम्पनीको ब्राण्ड एवं व्यापार प्रवर्द्धनको सिलसिलालाई समीक्षा अवधिमा पनि जारी राखिएको छ। व्यापार प्रवर्द्धन सम्बन्धी केही महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरु तल उल्लेख गरिएका छन्।

- कला साहित्य महोत्सव
- सुशासनको प्रतिनिधित्व शिर्षकमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम
- विश्व आदिवासी दिवस
- साइबर अपराध सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम
- देउडा साँस्कृतिक साँझ, २०८०
- गाईजात्रा, २०८०
- तीज महोत्सव, २०८०
- गौरा पर्व, २०८०
- उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम
- सातौं राष्ट्रिय टुरिष्ट गाइड सम्मेलन, २०८०
- राष्ट्रिय पुरुष तथा महिला भलिबल प्रतियोगिता
- आठौं राष्ट्रिय लोकदोहोरी अवार्ड, २०८०
- खुल्ला राष्ट्रिय पुरुष भलिबल
- राष्ट्रिय जितिया पर्व
- बाह्रखरी कथा, २०८०
- लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको कार्यक्रम
- कर्णाली उत्सव
- राष्ट्रिय बाल नाटक मेला, २०८०
- The Music Fest, 2023
- Women in Nepal Challenges & Potential
- Miss Universe Nepal, 2023
- Science Fest, 2023
- Nepal Youth Entrepreneurship
- SAFF U-19 Championship, 2023
- Nepal Tourism Conference
- Youth Economic Forum, 2080
- Asian Professional Achievement Award, 2023
- Nepal T20I Tri-National Cup
- ICC Men's T20 World Cup Qualifiers Asia Final, 2023
- Telecommunication Discourse Program
- Nepal Super League, 2023
- Trash Collection Race Season 2
- Nepal Literature Festival
- Janakpur Literature Festival, 2024
- 29th CAN Info-Tech, 2024
- Corporate Business Award, 2024
- Digital Karnali Conclave, 2024
- Himalayan Tiger International Mega Wrestling Event, 2024
- Nepal Education Conference, 2024
- 2nd Nagarik Creation Award, 2080
- Premier League Football Tournament
- International Girls in ICT Day, 2024
- Asia Triathlon, 2024
- 4th Nepal Esports Championship & Expo, 2024
- International Women Wrestling Championship
- Digital Nepal Conclave, 2024
- National Summit on Artificial Intelligence

व्यापार प्रवर्धन सम्बन्धी थप कार्यहरु

- उपहार/प्रवर्द्धनात्मक सामग्री (टोपी, टिसर्ट, कि रिङ्ग, झोला, कलम आदि) देशै भरीका कार्यालयमार्फत वितरण।
- डायरी तथा क्यालेण्डर वितरण।
- निःशुल्क सिम वितरण।
- सार्वजनिक स्थानहरुमा मोवाइल चार्जर जडान गरिएको।
- Hoarding Board (Digital समेत) सञ्चालन गरिएको।
- नियमित रुपमा TV, Online Portal, FM Radio मा विज्ञापन गरिएको।

सुशासन तथा जोखिम व्यवस्थापन

संस्थागत सुशासन

सञ्चालक समितिको भूमिका

कम्पनी ऐन, २०६३ तथा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुसार कार्य गरी कम्पनीको दीर्घकालीन नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, वार्षिक बजेट निर्माण गरी पारित गर्ने, कर्मचारी सेवा सुविधाका सम्बन्धमा कर्मचारी नियमावली तथा आर्थिक विनियमावली समय सापेक्षिक रुपमा परिमार्जन तथा संशोधन गर्ने तथा अन्य आवश्यक निर्देशिका तयार गरी कार्यान्वयन गराउने । कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा जोखिम व्यवस्थापनको जिम्मेवारी सञ्चालक समितिमा निहित रहेको हुन्छ । यसका साथै कम्पनीको व्यवस्थापनको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन तथा कम्पनीमा सञ्चालित परियोजनाहरुको अनुगमन एवम् आवश्यक निर्देशन दिने कार्य समेत सञ्चालक समितिबाट भई रहेको छ ।

सञ्चालक समितिको संरचना

कम्पनीको ७ सदस्यीय सञ्चालक समिति रहेको छ । सात जना मध्ये नेपाल सरकारको मन्त्रीपरिषदबाट नियुक्त कम्पनीको प्रबन्ध निर्देशक सहित पाँच जना सञ्चालकहरू संस्थापक समूह तर्फबाट, एक जना सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत कार्यविधी अनुरूप कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीहरूबाट छनौट भएका कर्मचारी तथा एक जना सञ्चालक सर्वसाधारण सेयरधनी समूह तर्फबाट रहने प्रावधान रहेको छ ।

संस्थापक समूह तर्फबाट सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सचिव, अर्थ मन्त्रालयको प्रतिनिधि, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय तथा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको प्रतिनिधि, नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदबाट नियुक्त कम्पनीको प्रबन्ध निर्देशक समेत गरी पाँच जना हुने व्यवस्था रहेको छ । जस मध्ये सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालयको सचिव सञ्चालक समितिको अध्यक्षको रूपमा रहने व्यवस्था रहेको छ । कर्मचारी तर्फबाट छनौट भएको सञ्चालकको कार्यकाल दुई वर्षको हुने व्यवस्था रहेको तथा सर्वसाधारण समूह तर्फबाट निर्वाचित भएको सञ्चालकको कार्यकाल तीन वर्ष वा नियुक्त भएको मिति देखि तीन वटा साधारण सभा वस्ने मिति मध्ये जुन पहिले हुन्छ सो मितिसम्म हुने व्यवस्था रहेको छ । हाल कम्पनीको प्रबन्ध निर्देशकमा नेपाल सरकारबाट श्री संगिता पहाडी (अर्याल) नियुक्त हुनुभएको छ ।

कम्पनीको प्रबन्धपत्र तथा नियमावली अनुसार देहाय बमोजिमको सञ्चालक समिति सदस्यहरू छन् ।

क्र.सं.	सञ्चालक	सञ्चालक संख्या	नियुक्ति मिति	पदावधि
१	गैर कार्यकारी सञ्चालक (संस्थापक सेयरधनी समूह)	४		नेपाल सरकारले नियुक्त गरे अनुसार
२	कार्यकारी सञ्चालक (प्रबन्ध निर्देशक)	१	२०८१।०५।२०	नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको नियुक्तिको सर्त अनुसार
३	गैर कार्यकारी सञ्चालक (सर्वसाधारण सेयरधनी समूह)	१	२०८०।०९।२९	३ वर्ष वा नियुक्त भएको मिति देखि ३ वटा साधारण सभा बस्ने मिति मध्ये जुन पहिले हुन्छ सो मिति सम्म
४	कर्मचारी प्रतिनिधि सञ्चालक	१	२०८१।०८।२८	२ वर्ष

सञ्चालक समितिमा लैंगिक विविधता

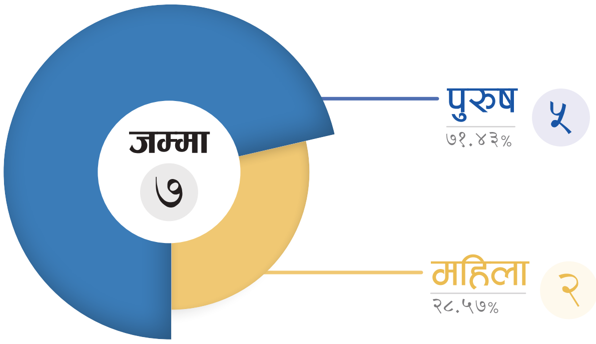

सञ्चालक समितिमा हेरफेर

नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार सञ्चालक समितिको अध्यक्ष पदमा श्री राधिका अर्याल तथा सदस्य पदमा श्री धनिराम शर्मा, श्री कोशहरि निरौला तथा कोमल बहादुर खत्री को नियुक्ति भएको छ। त्यसैगरी नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार मिति २०८१।०५।२० मा कम्पनीको प्रबन्ध निर्देशकको रुपमा श्री संगिता पहाडी (अर्याल) को नियुक्ति भएको छ। कम्पनीको नियमावलीको नियम १२ को उपनियम (छ) मा भएको प्रावधान "सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत कार्यविधि अनुरुप कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीहरुबाट छनौट भएको कम्पनीको कर्मचारी" अनुसार सञ्चालक सदस्य छनौटको लागि मिति २०८१ मंसिर २८ गते सम्पन्न भएको निर्वाचनबाट श्री लोक बहादुर कटुवाल सञ्चालक सदस्यमा निर्वाचित हुनु भएको छ।

सञ्चालक समितिको सिप, विज्ञता तथा दक्षता

कम्पनीको सञ्चालक समितिमा विविध क्षेत्रको सिप, विज्ञता तथा दक्षता भएका सञ्चालकहरूले प्रतिनिधित्व गरेका छन्। सञ्चालक समितिमा रहेका सञ्चालकहरूको सिप, विज्ञता तथा दक्षता भएको क्षेत्रहरू विशेषत प्रविधि, वित्त, अर्थशास्त्र, दूरसञ्चार, व्यापार, जनप्रशासन, कानून, रणनीति निर्माण, सुशासन, व्यवस्थापन रहेका छन्। सञ्चालक समितिका सदस्यहरू नेपाल सरकारको उच्च व्यवस्थापकीय पद धारण गरेका पदाधिकारीहरू, निजी क्षेत्रका संस्था प्रमुख तथा कम्पनी व्यवस्थापनमा विशेष पद धारण गरेका पदाधिकारीहरू रहेका छन्।

सञ्चालक समिति अन्तर्गतका कमिटी/उपसमितिहरु

सञ्चालक समितिले प्रभावकारी कार्यसम्पादन वा विशेष प्रकृतिको समस्याहरूको समाधान तथा सञ्चालकको समयको उच्च प्रयोगको लागि आफ्ना केही जिम्मेवारीहरु सञ्चालक समितिको उपसमितिमा प्रत्यायोजन गर्ने गरेको छ। उपसमितिहरूले तोकिएको कार्य क्षेत्रमा तोकिएका कार्यहरू सम्पन्न गरी सञ्चालक समितिमा आवश्यक कारवाहीको लागि छलफल तथा सिफारिस गर्ने गरेका छन्।

लेखापरीक्षण समिति

सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनको लेखापरीक्षण समितिमा विस्तृत रुपमा खुलाइएको छ।

आर्थिक तथा लगानी उपसमिति

सञ्चालक समिति अन्तर्गत गठित आर्थिक तथा लगानी उपसमिति ३ सदस्य रहने गरी मिति २०७९/०२/०३ गते गठन गरिएको छ। मिति २०७९।१२।०९ गतेको सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार उपसमिति पुनर्गठन भई कर्मचारी प्रतिनिधि सञ्चालक समेत सदस्यको रुपमा थप गरिएको छ। सोहि निर्णय अनुसार उपसमितिको सदस्य सचिवको रुपमा कम्पनी सचिवलाई जिम्मेवारी दिइएको छ। उक्त उपसमितिको आ.व. २०८०/८१ मा कुल ७ वटा बैठक वसेको छ।

उपसमितिको संरचना देहाय बमोजिम रहेको छः

संयोजक
श्री धनिराम शर्मा

सदस्य
- श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
- श्री मनिष जङ्ग जोशी
- श्री लोक बहादुर कटुवाल

आर्थिक तथा लगानी उपसमितिका कार्यक्षेत्र

१. राजस्व व्यवस्थापनः ग्राहकहरुबाट आसामी असुली, सेवा बिक्री, नगद संकलन, राजस्व वृद्धि, अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन कार्ययोजना, Revenue Trend Analysis, राजस्व वृद्धिका अवसरहरूको पहिचान सम्बन्धी विषय।
२. लगानी व्यवस्थापनः कम्पनीको लगानी नीति, कोषको व्यवस्थापन, लगानीका क्षेत्रहरुको पहिचान, अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन लगानीको कार्ययोजना तथा आयोजनाको पहिचान गरी आयोजनाको लागत लाभ विश्लेषण सम्बन्धी विषय।
३. खर्च तथा लेखाङ्कन व्यवस्थापनः कर्मचारीको सुविधा, लेखा नीति, आर्थिक विनियमावली, लेखाङ्कन प्रणाली तथा मौज्दात व्यवस्थापन।
४. बजेट व्यवस्थापनः कम्पनीको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, सेवाहरूको लक्ष्य निर्धारण तथा अनुमानित आय व्यय सम्बन्धी विषय।

प्रशासनिक उपसमिति

सञ्चालक समिति अन्तर्गत गठित प्रशासनिक उपसमितिमा ३ सदस्य रहने गरी मिति २०७९/०२/०३ गते गठन गरिएको छ। उपसमितिको सदस्य सचिवको रुपमा कम्पनी सचिवलाई जिम्मेवारी दिइएको छ। उक्त उपसमितिको आ.व. २०८०/८१ मा कुल ३ वटा बैठक बसेको छ।

उपसमितिको संरचना देहाय बमोजिम रहेको छः

संयोजक
श्री कोशहरि निरौला

सदस्य
श्री कोमल बहादुर खत्री
श्री संगिता पहाडी (अर्याल)

प्रशासनिक उपसमितिका कार्यक्षेत्र

१. ऐन, कानून, विनियमः कम्पनीको प्रबन्ध पत्र, नियमावली, कर्मचारी विनियमावली सम्बन्धी विषय।
२. जनशक्ति व्यवस्थापनः जनशक्ति सम्बन्धी नीति, योजना, कर्मचारी प्रशासन, सजाय/पुरस्कार सम्बन्धी विषय।
३. व्यापार व्यवस्थापनः कम्पनीको व्यावसायिक योजना, नीति, कार्यक्रम तथा व्यापार प्रवर्द्धन सम्बन्धी विषय।
४. सम्पत्ति व्यवस्थापनः कम्पनीको घरजग्गा तथा भौतिक सम्पत्तिको संरक्षण, उपयोग, परिचालन सम्बन्धी विषय।
५. श्रम व्यवस्थापन तथा अन्यः ट्रेड युनियन तथा CBA निर्वाचन, श्रम व्यवस्थापन, श्रम अडिट, कम्पनीको वार्षिक साधारण सभा, कम्पनीको पक्ष र विपक्षमा दायर भएका मुद्दाहरूको प्रतिरक्षा तथा कानूनी उपचार सम्बन्धी विषय।

कम्पनी व्यवस्थापन

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडमा व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्य गर्न प्रबन्ध निर्देशकको रूपमा नेपाल सरकारको मन्त्रीपरिषदबाट नियुक्त भएको १ जना, तह ११ मा १५० जना नायव प्रबन्ध निर्देशक तथा तह १० मा १४८ जना प्रवन्धक गरी जम्मा ७५९ जना व्यवस्थापकीय तहका कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन्। कम्पनीको सेवा विस्तार तथा बजार माग अनुसार सेवा वितरणको व्यवस्थापन गर्ने तथा सेवाको गुणस्तर कायम राख्ने कार्यमा कम्पनीको व्यवस्थापन सधै क्रियाशिल रहेको छ। कम्पनी सञ्चालनको लागि आवश्यक दीर्घकालीन, मध्यकालीन तथा अल्पकालीन रणनीति तयार गरी सो अनुसार कम्पनीको सेवा सञ्चालन गर्ने तथा कम्पनीको लागि आवश्यक नीति तथा नियम तयार गरी सञ्चालक समितिको स्वीकृति पश्चात् कार्यान्वयन गर्ने गरिएको छ। साथै सञ्चालक समितिबाट हुने नीतिगत निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने तथा ऐन, नियम, विनियम तथा कर्मचारी विनियमावली, आर्थिक विनियमावली लगायतका नियम/ कानूनको परिधिभित्र रही कम्पनीको व्यवस्थापकीय कार्यसम्पादन गर्ने गरिएको छ।

कम्पनी सचिवालय

कम्पनी ऐनको प्रावधान अनुसार नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको कम्पनी सचिवालयको गठन भएको छ। कम्पनी ऐनमा तोकिए बमोजिको काम, कर्तव्य निर्वाह गर्न कम्पनी सचिवको नियुक्ति भएको छ । कम्पनीको सञ्चालक समितिको बैठकमा सदस्य सचिवको रुपमा रही कार्य गर्नु कम्पनी सचिवको प्रमुख दायित्व रहेको छ।

कम्पनीको सेयरधनीहरुको लगत विवरण अध्यावधिक राख्ने लगायत सेयर रजिष्ट्रार सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य कम्पनी सचिवालय अन्तर्गत हुने गरेको छ। कम्पनी सचिवालयले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि वार्षिक साधारण सभा बोलाउन कम्पनी ऐन अनुसार तोकिएका कार्य तथा जिम्मेवारीहरु पूरा गर्ने गरेको छ।

शेयरधनीसँगको सम्बन्ध

शेयरधनीहरूलाई जानकारी प्रवाह

कम्पनीका सेयरधनी तथा सरोकारवालाहरुको जानकारीको लागि त्रैमासिक रुपमा आर्थिक लगायत अन्य तोकिएको विवरण राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ। त्यस्तैगरी कम्पनीले प्रवाह गर्ने सेवा सुविधा सम्बन्धमा सूचनापाटी, बुलेटिन, कम्पनीको वेब साइट, सामाजिक सञ्जाल तथा विभिन्न मिडियामा प्रकाशन एवम् प्रसारण गर्ने गरिएको छ।

शेयरधनीहरूलाई प्रदान गरिएको थप जानकारी

कम्पनीको प्रबन्धपत्र, नियमावली, सांगठनिक संरचना, वार्षिक प्रतिवेदन, धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली अनुसारको त्रैमासिक प्रतिवेदन, नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसारको त्रैमासिक वित्तीय प्रतिवेदन तथा अन्य आवश्यक जानकारी कम्पनीको वेबसाइटमा राख्ने व्यवस्था गरिएको छ।

वेबसाइट

कम्पनीको सेयर संरचना तथा सञ्चालक समितिको अध्यावधिक विवरण नेपाल स्टक एक्सचेञ्जको वेबसाइटमा राख्ने व्यवस्था गरिएको छ।

वार्षिक साधारण सभा

कम्पनीले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ६ महिना भित्र वार्षिक साधारण सभा सम्पन्न गर्न कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ६७ को उपदफा (२) बमोजिम राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्ने गरेको र साधारण सभाबाट पारित भएको नगद लाभांश रकम सेयरधनीहरुको BOID मा उल्लेख भएको बैंक खातामा जम्मा गरिदिने व्यवस्था गरेको छ।

शेयरधनीहरूको गुनासो तथा सुझावहरू

सेयरधनी महानुभावहरुको गुनासो व्यवस्थापनको लागि कम्पनी सचिवालयमा जनसम्पर्क गरी गुनासो व्यक्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ भने सुझाव पेटिकाको समेत व्यवस्था गरिएको छ। कम्पनीका सम्बन्धमा अन्य आवश्यक जानकारी सूचना अधिकारी मार्फत उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइएको छ।

Kuber N. Bhattarai & Co.
Chartered Accountants

M.G.S. & Associates
Chartered Accountants

REVIEW REPORT ON CORPORATE GOVERNANCE OF LISTED PUBLIC COMPANIES RELATED DIRECTIVES, 2074 (amended 2075) NEPAL DOORSANCHAR COMPANY LIMITED (NEPAL TELECOM) FOR THE FINANCIAL YEAR ENDED 31 ASHAD 2081

We have performed the procedures agreed with you in respect to the requirement CORPORATE GOVERNANCE OF LISTED PUBLIC COMPANIES RELATED DIRECTIVES, 2074. Our engagement was undertaken in accordance with the Nepal Standard on Related Services applicable to agreed-upon procedures engagements. The procedures were performed solely to check the compliance of CORPORATE GOVERNANCE OF LISTED PUBLIC COMPANIES RELATED DIRECTIVES 2074 (with amendment 2075).

On the basis of our review, we report the compliance of CORPORATE GOVERNANCE OF LISTED PUBLIC COMPANIES RELATED DIRECTIVES, 2074 (with amendment 2075) as per attached report for the year ended 31 Ashad 2081. We do not express our assurance on the above said matters because the above procedures do not constitute either an audit or a review made in accordance with Nepal Standards on Auditing or Nepal Standards on Review Engagements.

Had we performed additional procedures, or had we performed an audit or review of the financial statements in accordance with Nepal Standards on Auditing or Nepal Standards on Review Engagements, other matters might have come to our attention that would have been reported to you.

This report is solely for the purpose set forth in the first paragraph of this report and for your information and is not to be used for any other purpose or to be distributed to any other parties.

Kathmandu, Nepal Date: 2081/09/06	CA. Mahesh Kumar Guragain Partner MGS & Associates Chartered Accountants UDIN No. 241221CA001259HSPD	CA. Narendra Bhattarai Principal Partner Kuber N. Bhattarai & Co. Chartered Accountants UDIN No. 241221CA00037KweeB

संस्थागत सुशासन सम्बन्धी
वार्षिक अनुपालना प्रतिवेदन

(सूचीकृत संगठित संस्थाहरुको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ बमोजिम)

सूचीकृत सङ्गठित सस्थाको नाम	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड
ठेगाना इमेल र वेबसाइट सहित	www.ntc.net.np
फोन नं.	०१-४२४३४४४
प्रतिवेदन पेश गरिएको आ.व.	२०७९/८०

१. सञ्चालक समिति सम्बन्धी विवरण

(क) सञ्चालक समितिको अध्यक्षको नाम तथा नियुक्ति मिति :

अध्यक्षः श्री राधिका अर्याल,
नियुक्ति मितिः २०८१/०४/१४

(ख) संस्थाको सेयर संरचना सम्बन्धी विवरण (संस्थापक, सर्वसाधारण तथा अन्य) :

१८ करोड कित्ता (मिति २०८१।०३।३१)

क्र.सं.	सेयरधनीको नाम	सेयर कित्ता	कैफियत
१	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	७,४७,५३,१६०	संस्थापक
२	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय	८,९९,३५,२००	संस्थापक
३	नेपाल सरकार, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	१,२००	संस्थापक
४	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	१,२००	संस्थापक
५	नेपाल सरकार, महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय	१,२००	संस्थापक
६	नेपाल सरकार, सूचना तथा प्रशारण विभाग	१,२००	संस्थापक
७	नागरिक लगानी कोष	६०,०००	संस्थापक
८	सर्वसाधारण / कर्मचारी	१,५२,४६,८४०	सर्वसाधारण
	जम्मा सेयर कित्ता	**१८,००,००,०००**	

नोटः नेपाल सरकारको नाममा कायम रहेको जम्मा सेयर १६,४६,९३,१६० कित्ता, मिति २०८१/०१/२४ मा खाता नं. १३०१६५०००११७४४५२ मा Demat गरिएको।

(ग) सञ्चालक समितिमा भएको परिवर्तन सम्बन्धी विवरण :

क्र. सं.	सञ्चालकहरुको नाम	प्रतिनिधित्व भएको समूह	सेयर सख्या	नियुक्ति भएको मिति	पद तथा गोपनियताको शपथ लिएको मिति	सञ्चालक नियुक्तिको तरिका (विधि)
१	श्री राधिका अर्याल	संस्थापक		२०८१/०४/१४ देखि हालसम्म	२०८१।०४।२१	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
२	श्री रामकृष्ण सुवेदी	संस्थापक		२०८०/०९/२४ देखि २०८१/०४/१३ सम्म	२०८०।०९।२६	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
३	श्री कृष्ण बहादुर राउत	संस्थापक		२०७९।१२।१४ देखि २०८०।०९।२३ सम्म	२०७९।१२।२९	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
४	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	संस्थापक	२३०४ कित्ता (व्यक्तिगत)	२०८०.०६.१७ देखि २०७९.०५.१९ सम्म	२०८०।०६।१२	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
५	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	संस्थापक	२३०४ कित्ता (व्यक्तिगत)	२०८१.०५.२० देखि हाल सम्म	२०७८.११.१९	नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषद्को निर्णयबाट नियुक्त
६	श्री सुनिल पौडेल	प्रबन्ध निर्देशक	३३६ शित्ता (व्यक्तिगत)	२०७८।१२।२५ देखि २०८०।०६।१६ सम्म	२०७८।१२।२५	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
७	श्री कोशहरि निरौला	संस्थापक		२०८१।०७।२३ देखि हालसम्म	२०८१।०८।०४	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
८	श्री बाबुराम भण्डारी	संस्थापक		२०७९।१०।२७ देखि २०८१।०७।२२ सम्म	२०७९।११।०५	नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट नियुक्त
९	श्री धनिराम शर्मा	संस्थापक		२०८१।०५।२० देखि हालसम्म	२०८१।०६।२२	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट नियुक्त
१०	डा. टोकराज पाण्डे	संस्थापक		२०८०।०४।१० देखि २०८१।०५।१९ सम्म	२०८०।०४।२२	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट नियुक्त
११	श्री उत्तर कुमार खत्री	संस्थापक		२०८०।०२।३२ देखि २०८०।०४।९ सम्म	२०८०।०३।०२	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट नियुक्त
१२	श्री कोमल बहादुर खत्री	संस्थापक		२०८१।०७।०५ देखि हालसम्म	२०८१।०७।०६	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट नियुक्त
१३	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	संस्थापक		२०८१।०१।२१ देखि २०८१।०७।०४ सम्म	२०८१।०१।२४	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट नियुक्त
१४	श्री कोमल बहादुर खत्री	संस्थापक		२०८०।१२।०६ देखि २०८१।०१।२० सम्म	२०८०।१२।१५	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट नियुक्त
१५	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	संस्थापक		२०८०।०६।०४ देखि २०८०।१२।०५ सम्म	२०८०।०६।०८	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट नियुक्त
१६	श्री सुशिल कोइराला	संस्थापक		२०७९।०७।०६ देखि २०८०।०६।०३ सम्म	२०७९।०७।२०	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट नियुक्त
१७	श्री मनिष जंङ्ग जोशी	सेयरधनी प्रतिनिधि	५०० कित्ता (व्यक्तिगत)	२०८०।०९।२९ देखि हालसम्म	२०८०।१०।०५	सर्वसाधारण सेयरधनीबाट निर्वाचित
१८	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	सेयरधनी प्रतिनिधि	२४०० कित्ता (व्यक्तिगत)	२०७७।१२।१३ देखि २०८०।०९।२८ सम्म	२०७७।१२।१८	सर्वसाधारण सेयरधनीबाट निर्वाचित
१९	श्री शंकर लामिछाने	कर्मचारी प्रतिनिधि	१४४० कित्ता (व्यक्तिगत)	२०७९।०२।२७ देखि २०८१।०२।२६ सम्म	२०७९।०३।१०	कर्मचारीहरुबाट निर्वाचित
२०	श्री लोक बहादुर कटुवाल	कर्मचारी प्रतिनिधि	१०० कित्ता (व्यत्तिगत)	२०८१।०८।२८ देखि २०८१।०९।०६ हालसम्म		कर्मचारीहरुबाट निर्वाचित

(ग.१) सञ्चालक समिति सम्बन्धी विवरणः (२०८० असाढ मसान्त)

क्र. सं.	सञ्चालकहरुको नाम तथा ठेगाना	प्रतिनिधित्व भएको समूह	सेयर सख्या	नियुक्ति भएको मिति	पद तथा गोपनियताको शपथ लिएको मिति	सञ्चालक नियुक्तिको तरिका (विधि)
१	श्री रामकृष्ण सुवेदी	संस्थापक		२०८०।०९।२४ देखि २०८१।०४।१३ सम्म	२०८०।०९।२६	नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषद्को निर्णयबाट नियुक्त
२	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	प्रवन्ध निर्देशक	२३०४ कित्ता (व्यक्तिगत)	२०८०।०६।१७ देखि हाल सम्म	२०८०।०६।२२	नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषद्को निर्णयबाट नियुक्त
३	श्री टोकराज पाण्डे	संस्थापक		२०८०।०४।१० देखि २०८१।०५।१९ सम्म	२०८०।०४।२२	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट नियुक्त
४	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	संस्थापक		२०८१।०१।२१ देखि	२०७९.०७.२०	नेपाल सरकार, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट नियुक्त
५	श्री बाबुराम भण्डारी	संस्थापक		२०७९।१०।२७	२०७७.१२.१८	सर्वसाधारण सेयरधनीवाट निर्बिरोध निर्वाचित
६	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सेयरधनी प्रतिनिधि	५०० कित्ता	२०८०।०९।२९ देखि हालसम्म	२०८०।१०।०५	सर्वसाधारण सेयरधनीबाट निर्बिरोध निर्वाचित
७	श्री शंकर लामिछाने	कर्मचारी प्रतिनिधि	१४४० कित्ता	२०७९।०२।२७ देखि २०८१।०३।०९ सम्म	२०७९।०३।१०	कर्मचारीहरुबाट निर्वाचित

(नोटः व्यक्तिगत सेयर बाहेक सबै संस्थागत सेयर रहेको)

(घ) पछिल्लो साधारण सभा पछि नियुक्ति हुनु भएका सञ्चालकहरुको विवरणः

१. नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषद्को मिति २०८१।०४।१४ गतेको निर्णयानुसार (च.नं.२०, मिति २०८१।०४।१६ गतेको पत्रानुसार) सञ्चालक समितिको अध्यक्ष पदमा श्री राधिका अर्याल नियुक्त हुनु भएको।

२. नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, माननीय उपप्रधान तथा अर्थमन्त्रीस्तरको मिति २०८१।०५।२० को निर्णयानुसार (च.नं. १७५, मिति २०८१।०५।२० गतेको पत्रानुसार) सञ्चालक समितिको सदस्य पदमा श्री धनिराम शर्मा नियुक्त हुनु भएको।

३. नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सचिवस्तरको मिति २०८०।१२।०६ को निर्णय (च.नं. ८७८, मिति २०८०।१२।०९ गतेको पत्रानुसार) सञ्चालक समितिको सदस्य पदमा श्री कोमल बहादुर खत्री नियुक्त हुनु भएको।

४. नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सचिवस्तरको मिति २०८१।०१।२१ को निर्णय (च.नं. ९६०, मिति २०८१।०१।२१ गतेको पत्रानुसार) सञ्चालक समितिको सदस्य पदमा श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई नियुक्त हुनु भएको।

५. नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सचिवस्तरको मिति २०८१।०७।०५ को निर्णय (च.नं. २८४, मिति २०८१।०७।०५ गतेको पत्रानुसार) सञ्चालक समितिको सदस्य पदमा श्री कोमल बहादुर खत्री नियुक्त हुनु भएको।

६. नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषदको मिति २०८१।०५।२० को निर्णयानुसार प्रबन्ध निर्देशक पदमा श्री संगिता पहाडी अर्याल नियुक्त हुनु भएको।

७. नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, माननीय मन्त्रीस्तरको मिति २०८१।०७।२३ को निर्णय अनुसार (च.नं .प्रशासन ७९७, मिति २०८१।०७।२५) सञ्चालक समितिको सदस्य पदमा श्री कोशहरि निरौला नियुक्त हुनु भएको।

नोट :

१) कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ८६ को उपदफा (३) मा उपदफा २ बमोजिम सञ्चालक समिति गठन हुँदा कम्पनीको नियमावलीमा तोकिएको योग्यता भएको र सम्बन्धित कम्पनीको व्यवसायसँग सम्बन्धित विषयमा ज्ञान तथा अनुभव हासिल गरेको व्यक्तिहरु मध्ये सात जना सम्म सञ्चालक भए कम्तिमा एकजना र सात जनाभन्दा बढी सञ्चालक भएमा दुईजना व्यक्तिलाई स्वतन्त्र सञ्चालकको रुपमा नियुक्त गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको, तर कम्पनीको नियमावलीमा सो सम्बन्धी व्यवस्था नरहेको।

(ङ) सञ्चालक समितिको बैठक

■ सञ्चालक समितिको बैठक सञ्चालन सम्बन्धी विवरण :

क्र. सं.	आ.व. ०८०।८१ बैठक नं.	आ.व. ०८०।८१ मा बसेको सञ्चालक समितिको बैठकको मिति	उपस्थित सञ्चालकको संख्या	बैठकको निर्णयमा भिन्न मत राखी हस्ताक्षर गर्ने सञ्चालकको संख्या	गत आ.व. ०७९।८० बैठक नं.	गत आ.व. ०७९।८० मा बसको बैठकको मिति
१	९९०	२०८०।०४।०८	६	नभएको	९५४	२०७९।०४।१८
२	९९१	२०८०।०४।२२	७	नभएको	९५५	२०७९।०५।१६
३	९९२	२०८०।०४।२९	७	नभएको	९५६	२०७९।०५।२१
४	९९३	२०८०।०५।०४	७	नभएको	९५७	२०७९।०५।२४
५	९९४	२०८०।०५।११	६	नभएको	९५८	२०७९।०६।०४
६	९९५	२०८०।०५।१८	६	नभएको	९५९	२०७९।०७।०६
७	९९६	२०८०।०५।२६	६	नभएको	९६०	२०७९।०७।२०
८	९९७	२०८०।०६।०४	६	नभएको	९६१	२०७९।०७।२६
९	९९८	२०८०।०६।०८	७	नभएको	९६२	२०७९।०८।०९
१०	९९९	२०८०।०६।२२	६	नभएको	९६३	२०७९।०८।११
११	१०००	२०८०।०६।२३	६	नभएको	९६४	२०७९।०८।१४
१२	१००१	२०८०।०६।२९	६	नभएको	९६५	२०७९।०८।२८
१३	१००२	२०८०।०७।०१	६	नभएको	९६६	२०७९।०९।०३
१४	१००३	२०८०।०७।१७	५	नभएको	९६७	२०७९।०९।०६
१५	१००५	२०८०।०८।०१	६	नभएको	९६८	२०७९।०९।२५
१६	१००६	२०८०।०८।१८	७	नभएको	९६९	२०७९।११।०५
१७	१००७	२०८०।०८।२८	७	नभएको	९७०	२०७९।११।१६
१८	१००८	२०८०।०९।०३	७	नभएको	९७१	२०७९।१२।०९
१९	१००९	२०८०।०९।०५	७	नभएको	९७२	२०७९।१२।२९
२०	१०१०	२०८०।०९।२२	७	नभएको	९७३	२०८०।०१।०३
२१	१०११	२०८०।०९।२६	६	नभएको	९७४	२०८०।०१।१०
२२	१०१२	२०८०।१०।०५	६	नभएको	९७५	२०८०।०१।११
२३	१०१३	२०८०।१०।१२	५	नभएको	९७६	२०८०।०१।१४
२४	१०१४	२०८०।१०।२६	५	नभएको	९७७	२०८०।०१।२०
२५	१०१५	२०८०।११।०६	६	नभएको	९७८	२०८०।०२।०२
२६	१०१६	२०८०।११।२१	६	नभएको	९७९	२०८०।०२।०८
२७	१०१७	२०८०।१२।०२	५	नभएको	९८०	२०८०।०२।१६
२८	१०१८	२०८०।१२।१५	७	नभएको	९८१	२०८०।०२।२२
२९	१०१९	२०८०।१२।२१	७	नभएको	९८२	२०८०।०२।२९
३०	१०२०	२०८१।०१।०३	६	नभएको	९८३	२०८०।०२।३१
३१	१०२१	२०८१।०१।१३	६	नभएको	९८४	२०८०।०२।३२

क्र. सं.	आ.व. ०८०।८१ बैठक नं.	आ.व. ०८०।८१ मा बसेको सञ्चालक समितिको बैठकको मिति	उपस्थित सञ्चालकको संख्या	बैठकको निर्णयमा भिन्न मत राखी हस्ताक्षर गर्ने सञ्चालकको संख्या	गत आ.व. ०७९।८० बैठक नं.	गत आ.व. ०७९।८० मा बसको बैठकको मिति
३२	१०२२	२०८१।०१।२४	७	नभएको	९८५	२०८०।०३।०२
३३	१०२३	२०८१।०१।२६	७	नभएको	९८६	२०८०।०३।०४
३४	१०२४	२०८१।०२।०२	७	नभएको	९८७	२०८०।०३।०८
३५	१०२५	२०८१।०२।०३	७	नभएको	९८८	२०८०।०३।१८
३६	१०२६	२०८१।०२।११	६	नभएको	९८९	२०८०।०३।२०
३७	१०२७	२०८१।०२।१७	७	नभएको	–	–
३८	१०२८	२०८१।०२।१८	७	नभएको	–	–
३९	१०२९	२०८१।०३।१३	६	नभएको	–	–
४०	१०३०	२०८१।०३।१८	६	नभएको	–	–
४१	१०३१	२०८१।०३।२६	६	नभएको	–	–

नोट : मिति २०८०।०७।१७ को बैठक नं १००३ पछि मिति २०८०।०८।०१ मा बसेको बैठक नं १००५ बाट शुरु भएको हुँदा बैठक नं.१००४ खालि रहन गएको।

- **कुनै सञ्चालक समितिको बैठक आवश्यक गणपुरक संख्या नपुगी स्थगित भएको भए सोको विवरण:**

  सवै बैठकहरुमा गणपुरक संख्या पुगेको।

- **सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य विवरण :**

सञ्चालक समितिको बैठकमा सञ्चालक वा वैकल्पिक सञ्चालक उपस्थित भए-नभएको (नभएको अवस्थामा बैठकको मिति सहित कारण खुलाउने)	कार्यव्यस्तताका कारण १७ वटा बैठकमा सञ्चालकहरु मध्ये अनुपस्थित भएको।
सञ्चालक समितिको बैठकमा उपस्थित सञ्चालकहरू, छलफल भएको विषय र तत्सम्बन्धमा भएको निर्णयको विवरण (माईन्यूट) को छुट्टै अभिलेख राखे, नराखेको	छुट्टै अभिलेख राख्ने गरेको।
सञ्चालक समितिको दुई लगातार बसेको वैठकको अधिकतम अन्तर (दिनमा)	१७ दिन (२०८०।०८।०१ देखि २०८०।०८।१८ सम्म)
सञ्चालक समितिको बैठक भत्ता निर्धारण सम्बन्धमा बसेको वार्षिक साधारण सभाको मिति	२०७८।१२।२४
सञ्चालक समितिको प्रति बैठक भत्ता रु.	७,५००।०० (लागू मिति २०७८।१२।२४)
यस आ.व. को सञ्चालक समितिको कूल बैठक खर्च रु. (कम्पनी सचिवको बैठक भत्ता बाहेक)	१९,४२,५००।००

२. सञ्चालकको आचरण सम्बन्धी तथा अन्य विवरण

सञ्चालकको आचरण सम्बन्धमा सम्बन्धित संस्थाको आचार संहिता भए/नभएको:	कम्पनी ऐन, २०६३ अनुसार हुने गरेको, छुट्टै आचार संहिता नरहेको।
एकाघर परिवारको एक भन्दा बढी सञ्चालक भए सो सम्बन्धी विवरण:	नभएको
सञ्चालकहरुको वार्षिक रुपमा सिकाई तथा पूर्नताजगी कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण:	नभएको

क्र.स.	विषय	मिति	सहभागी सञ्चालकको संख्या	तालिम सञ्चालन भएको स्थान
-	-	-	-	-

प्रत्येक सञ्चालकले आफू सञ्चालकको पदमा नियुक्त वा मनोनयन भएको पन्ध्र दिनभित्र देहायका कुराको लिखित जानकारी गराएको/नगराएको र नगराएको भए सोको विवरण: ■ संस्थासँग निज वा निजको एकाघरको परिवारको कुनै सदस्यले कुनै किसिमको करार गरेको वा गर्न लागेको भए सो को विवरण, ■ निज वा निजको एकाघरको परिवारको कुनै सदस्यले संस्था वा सो संस्थाको मुख्य वा सहायक कम्पनीमा लिएको सेयर वा डिबेञ्चरको विवरण, ■ निज अन्य कुनै सङ्गठित संस्थाको आधारभूत सेयरधनी वा सञ्चालक रहेको भए त्यसको विवरण, ■ निजको एकाघरको परिवारको कुनै सदस्य संस्थामा पदाधिकारी वा कर्मचारीको हैसियतमा काम गरिरहको भए सोको विवरण।	लिखित जानकारी गराएको
सञ्चालकले उस्तै प्रकृतिको उद्देश्य भएको सूचिकृत संस्थाको सञ्चालक, तलबी पदाधिकारी, कार्यकारी प्रमुख वा कर्मचारी भई कार्य गरेको भए सोको विवरण:	नभएको
सञ्चालकहरुलाई नियमन निकाय तथा अन्य निकायहरुबाट कुनै कारवाही गरिएको भए सोको विवरण:	नभएको

३. संस्थाको जोखिम व्यवस्थापन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी विवरण

(क) **जोखिम व्यवस्थापनको लागि कुनै समिति गठन भए/नभएको, गठन नभएको भए सोको कारण:** कम्पनीमा जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी समिति गठन नभएको।

(ख) **जोखिम व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी जानकारी:** नभएको।

(अ) **समितिको संरचना (संयोजक तथा सदस्यहरुको नाम तथा पद):** नभएको।

(आ) **समितिको बैठक संख्या:** नभएको।

(इ) **समितिको कार्य सम्बन्धी छोटो विवरण:** नभएको।

(ग) **आन्तरिक नियन्त्रण कार्यविधि भए/नभएको:** आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यविधी कार्यान्वयनमा रहेको।

(घ) **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको लागि कुनै समिति गठन भए/नभएको, गठन नभएको भए सोको कारण:** कम्पनीमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी कार्य लेखापरीक्षण समितिले गर्ने गरेको।

(ङ) **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली समिति सम्बन्धी विवरण:** कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, लेखा तथा अन्य विषय सम्बन्धी।

(अ) **समितिको संरचना (संयोजक तथा सदस्यहरुको नाम तथा पद)**: नभएको।
(आ) **समितिको बैठक संख्या** : नभएको।
(इ) **समितिको कार्य सम्बन्धी छोटो विवरणः** कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा अन्य विषय सम्बन्धी कार्य।

(च) **आर्थिक प्रशासन विनियमावली भए/नभएको:** भएको (नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको आर्थिक विनियमावली, २०७१ कार्यान्वयनमा रहेको)

४. सूचना तथा जानकारी प्रवाह सम्बन्धी विवरण

(क) संस्थाले सार्वजनिक गरेको सूचना तथा जानकारी प्रवाहको विवरण:

विषय	माध्यम	सार्वजनिक गरेको मिति
वार्षिक साधारण सभाको सूचना	गोरखापत्र दैनिक	१७ औं साधारणसभा सम्बन्धी निर्णय भै नसकेको।
विशेष साधारण सभाको सूचना	नभएको	नभएको।
वार्षिक प्रतिवेदन	नेपाली र अंग्रेजीमा भाषमा प्रिन्ट गर्ने क्रममा रहेको तथा कम्पनीको Website www.ntc.net.np मा राखिनेछ।	सार्वजनिक हुने क्रममा रहेको
त्रैमासिक प्रतिवेदन	गोरखापत्र दैनिक तथा कम्पनीको Website www.ntc.net.np मा राखिएको	प्रत्येक त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको ३० दिनभित्र
धितोपत्रको मूल्यमा प्रभाव पार्ने मूल्य संवेदनशील सूचना	नभएको	नभएको।
अन्य	नभएको	नभएको।

(ख) **सूचना सार्वजनिक नगरेको वा अन्य कारणले धितोपत्र बोर्ड तथा अन्य निकायबाट कारवाहीमा परेको भए सो सम्बन्धी जानकारी :** नपरेको।

(ग) **पछिल्लो वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न भएको मिति :** २०८० पौष २९

५. संस्थागत संरचना र कर्मचारी सम्बन्धी विवरण

(क) **कर्मचारीहरुको संरचना, पदपूर्ति, वृत्ति विकास, तालिम, तलब, भत्ता तथा अन्य सुविधा, हाजिर र बिदा, आचारसंहिता लगायतका कुराहरु समेटिएको कर्मचारी सेवा सर्त विनियमावली/व्यवस्था भए नभएको:** नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड कर्मचारी विनियमावली, २०७८ मा व्यवस्था गरेको।

(ख) **सांगठनिक संरचना संलग्न गर्ने:** अनुसूची- १ मा संलग्न गरिएको छ।

(ग) **उच्च व्यवस्थापन तहका कर्मचारीहरुको नाम, शैक्षिक योग्यता तथा अनुभव सम्बन्धी विवरण:** अनुसूची- २ मा संलग्न गरिएको छ।

(घ) कर्मचारी सम्बन्धी अन्य विवरण :

संरचना अनुसार कर्मचारी पदपूर्ति गर्ने गरे/नगरेको :	गरेको
नयाँ कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्दा अपनाएको प्रक्रिया :	लोक सेवा आयोगको सामान्य सिद्धान्तको अधिनमा रही कम्पनीको कर्मचारी विनियमावली अनुसार हुने गरेको।
व्यवस्थापन स्तरका कर्मचारीको संख्या:	तह १२: १ व्यवस्थापक (प्रबन्ध निर्देशक) तह ११ : ८ व्यवस्थापक (**अनुसूची-२**) तह १० : ४६ व्यवस्थापक (**अनुसूची-२**)
कुल कर्मचारीको संख्या:	३,७३१ जना
कर्मचारीहरुको सक्सेसन प्लान भए/नभएको :	न्यून मात्रामा भएको।
आ.व. मा कर्मचारीहरुलाई दिइएको तालिम संख्या तथा सम्मिलित कर्मचारीको संख्या:	**विदेश तालिम:** तालिम: ५०६ जना सहभागी Factory Inspection: ३७ जना सहभागी Conference: १८ जना सहभागी Visit:१८ जना **स्वदेश तालिम: अनुसूची-३**
आ.व. को कर्मचारीको कुल खर्च रु :हजारमा	८,६८६,६८३।००
आ.व. को कर्मचारी तालिम खर्च रु :हजारमा	४०८,४३४।००
कुल खर्चमा कर्मचारी खर्चको प्रतिशत :	२८.१४ प्रतिशत
कुल कर्मचारी खर्चमा कर्मचारी तालिम खर्चको प्रतिशत :	२८.१४ प्रतिशत

६. संस्थाको लेखा तथा लेखापरीक्षण सम्बन्धी विवरण

(क) लेखासम्बन्धी विवरण

संस्थाको पछिल्लो आ.व. को वित्तीय विवरण NFRS अनुसार तयार गरे/ नगरेको, नगरेको भए सोको कारण :	गरेको
सञ्चालक समितिबाट पछिल्लो वित्तीय विवरण स्वीकृत भएको मितिः	२०८०/०८/२८
त्रैमासिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गरेको मिति :	प्रत्येक त्रैमासिक समाप्त भएको महिनाको ३० दिनभित्र
अन्तिम लेखापरीक्षण सम्पन्न भएको मिति :	२०८१/०८/३०
साधारण सभाबाट वित्तीय विवरण स्वीकृत भएको मिति :	स्वीकृत हुन बाँकी
संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी विवरण :	
(अ) आन्तरिक रुपमा लेखापरीक्षण गर्ने गरिएको वा वाह्य विज्ञ नियुक्त गर्ने गरिएको	आन्तरिक रुपमा लेखापरीक्षण गर्ने गरिएको।
(आ) वाह्य विज्ञ नियुक्त गरिएको भए सोको विवरण	नगरिएको।
(इ) आन्तरिक लेखापरीक्षण कति अवधिको गर्ने गरिएको (त्रैमासिक,चौमासिक वा अर्धवार्षिक)	त्रैमासिक अवधिको

(ख) लेखापरीक्षण समिति सम्बन्धी विवरण:

■ **संयोजक तथा सदस्यहरुको नाम, पद तथा योग्यता: २०८१ आषाढ मसान्त**

क्र.सं.	पद	नाम	योग्यता
१	अध्यक्ष	श्री टोकराज पाण्डे, सह-सचिव, अर्थ मन्त्रालय	पि.एच. डि. (सोसल साईन्स)
२	सदस्य	श्री बाबुराम भण्डारी, सह-सचिव, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	एम.पि.ए.
३	सदस्य	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई, सह-सचिव, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	एल.एल.म./एम.ए.
४	सदस्य	श्री मनिष जङ्ग जोशी, सर्वसाधारण सेयरधनी प्रतिनिधि	बि.ई.(एरोनटिक्स)/ एम.बि.ए.
५	सदस्य सचिव	श्री द्वारिका प्रसाद पौडेल, ना.प्र.नि., आ.ले.प. तथा निरीक्षण विभाग	एम.बि.ए.

■ **बैठक बसेको मिति तथा उपस्थित सदस्य संख्याः**

क्र.सं.	मिति (विस्तृत विवरण अनुसूची ५ मा संलग्न छ।)	बैठक नं.	उपस्थित सदस्य संख्या
१	२०८०।०४।१८	३७४	४
२	२०८०।०५।१९	३७५	५
३	२०८०।०५।२४	३७६	५
४	२०८०।०६।१६	३७७	५
५	२०८०।०६।२४	३७८	५
६	२०८०।०८।१९	३७९	४
७	२०८०।०८।२१	३८०	४
८	२०८०।०८।२५	३८१	५
९	२०८०।१२।०४	३८२	४
१०	२०८१।०१।१७	३८३	४
११	२०८१।०३।०६	३८४	५
१२	२०८१।०३।०७	३८५	५
१३	२०८१।०३।२४	३८६	५
प्रति बैठक भत्ता रु. :			रु. ७,५००।००
लेखापरीक्षण समितिले आफ्नो काम कारवाहीको प्रतिवेदन सञ्चालक समितिमा पेश गरेको मिति :			२०८१।०८।१६

७. अन्य विवरण

संस्थाले सञ्चालक तथा निजको एकाघरका परिवारको वित्तीय स्वार्थ भएको व्यक्ति, बैङ्क तथा बित्तीय संस्थाबाट ऋण वा सापटी वा अन्य कुनै रूपमा रकम लिए/नलिएको	नलिएको।
प्रचलित कानून बमोजिम कम्पनीको सञ्चालक, सेयरधनी, कर्मचारी, सल्लाहकार, परामर्शदाताको है सियतमा पाउने सुविधा वा लाभ बाहेक सूचिकृत सङ्गठित संस्थाको वित्तीय स्वार्थ भएको कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, कर्मचारी, सल्लाहकार वा परामर्शदाताले संस्थाको कुनै सम्पत्ति कुनै किसिमले भोगचलन गरे/नगरेको	नगरेको।
नियमनकारी निकायले इजाजतपत्र जारी गर्दा तोकेको सर्तहरुको पालना भए/ नभएको	भएको।
नियमनकारी निकायले संस्थाको नियमन निरीक्षण वा सुपरीवेक्षण गर्दा संस्थालाई दिइएको निर्देशन पालना भए/नभएको	भएको।
संस्था वा सञ्चालक विरुद्ध अदालतमा कुनै मुद्दा चलिरहेको भए सोको विवरण	संस्था विरुद्धको मुद्दा भएको।

परिपालना अधिकृतको नाम : श्री द्वारिका प्रसाद पौडेल
पद : ना.प्र.नि., कम्पनी सचिवालय
मिति : २०८१।०९।०६

संस्थाको छाप :

प्रतिवेदन सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत मिति : २०८१।०९।०६

नोटः यो प्रतिवेदन सूचीकृत सङ्गठित सस्थाहरूको परिपालना अधिकृतले तयार गरी सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत गराई लेखा परीक्षकबाट प्रमाणित गराई नेपाल धितोपत्र बोर्डमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदनसँग पेश गनुपर्ने छ।

संस्थागत जोखिम व्यवस्थापन

कम्पनीले सञ्चालन गरेका सेवाहरुसँग सम्बन्धित सञ्चालन जोखिम, संभावित आर्थिक जोखिम, रणनीतिक जोखिम, कानूनी तथा अनुपालना सम्बन्धी जोखिमहरू न्यूनीकरणका लागि कार्य गरिरहेको छ । जोखिम व्यवस्थापनका सम्बन्धमा विभिन्न तहबाट भैरहेका कार्यहरुः

सञ्चालक समितिको तहमा

कम्पनीको जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको समग्र जिम्मेवारी सञ्चालक समितिसँग रहेको छ । सञ्चालक समितिले आन्तरिक नियन्त्रण र जोखिम व्यवस्थापनको निरीक्षण लेखापरीक्षण समिति मार्फत सुनिश्चित गर्दछ । लेखापरीक्षण समितिले कम्पनीका जोखिमहरूको प्रकृति तथा जोखिम नियन्त्रण र व्यवस्थापनका लागि कम्पनीबाट भएका कार्यहरुको अनुगमन गर्दछ ।

समितिले जोखिम पहिचान, जोखिम मूल्याङ्कन, जोखिम न्यूनीकरण र नियन्त्रण/अनुगमनका लागि नीति तथा कार्यविधि बनाएको छ र त्यसलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ । कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिता सम्बन्धमा सञ्चालक समिति, लेखापरीक्षण समिति, व्यवस्थापन र आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागद्वारा नियमित रूपमा समीक्षा गर्ने गरिएको छ ।

व्यावस्थापनको तहमा

प्रबन्ध निर्देशक र उच्च व्यवस्थापनका पदाधिकारीहरु जोखिम व्यवस्थापन गर्न र प्रभावकारी जोखिम व्यवस्थापन प्रक्रियाहरू लागू गर्न जिम्मेवार हुन्छन् । सबै सम्भावित जोखिमहरूको पहिचानको लागि व्यवस्थापनद्वारा आन्तरिक र बाह्य दुवै वातावरणहरुको अध्ययन गर्ने गरिएको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका विषयहरुलाई आवश्यकता अनुसार थप विश्लेषण गरी व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ ।

आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण विभागले नियमित लेखापरीक्षण, प्राविधिक लेखापरीक्षण र आवश्यकता अनुसार विशेष लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण गर्ने गरेको छ । साथै जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षण (Risk Based Internal Audit) मार्फत नीति/नियमहरुको अनुपालन र कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा जोखिम व्यवस्थापनको प्रभावकारिताको अनुगमन गर्ने गरिएको छ ।

लेखापरीक्षकले औंल्याएका विषयहरुमा तत्काल सुधारात्मक उपायहरू प्रारम्भ गर्न प्रबन्ध निर्देशक, उच्च व्यवस्थापन, सम्बद्ध निर्देशनालय/विभाग/कार्यालयलाई जानकारी गराउने गरिएको छ । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनहरू आवधिक रूपमा लेखापरीक्षण समितिमा छलफलका लागि पठाइन्छ र समितिले उपयुक्त सुधारात्मक कारबाहीका लागि आवश्यक निर्देशन दिने गर्दछ । समितिबाट प्राप्त निर्देशन बमोजिम कम्पनीको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा जोखिम व्यवस्थापन प्रणालीमा आवश्यक परिमार्जन तथा सुधार गर्ने गरिएको छ ।

सञ्चालन तहमा

कम्पनीका निर्देशकहरू र अन्य कर्मचारीहरु कम्पनीको दैनिक कार्यमा आउने जोखिम पहिचान गरी व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक निर्णय लिन तथा निर्णयहरुको पालना गर्न जिम्मेवार हुन्छन।

जोखिम पहिचान तथा व्यवस्थापन प्रकृया

जोखिमका मुख्य क्षेत्रहरु

क्र. सं.	जोखिम	जोखिमका प्रकार	न्यूनीकरणका उपायहरु
१	नयाँ प्रविधि तथा OTT सेवाहरुबाट प्रतिस्पर्धा	रणनीतिक जोखिम	कम्पनीले निरन्तर सेवा विस्तार, सेवाको गुणस्तर सुधार गरी नयाँ नयाँ आकर्षक Offer Package हरुको विकास गर्ने गरेको छ।
२	ग्राहकहरुको चाहनामा परिवर्तन	रणनीतिक जोखिम	कम्पनीले भरपर्दो अप्टिकल फाइबर नेटवर्क र माइक्रोवेभ रेडियो पूर्वाधार विकास गर्न ठूलो लगानी गरी देशभर आफ्नो नेटवर्क र सेवाहरुको उपलब्धता विस्तार गरेको छ। कम्पनीले ग्राहकहरुको चाहना तथा मागलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी नयाँ नयाँ आकर्षक offer Package हरुको विकास गर्ने गरेकोछ।
३	जनशक्तिको क्षमता विकास तथा जनशक्ति व्यवस्थापनमा चुनौती	रणनीतिक जोखिम	कर्मचारीहरुको क्षमता विकास र विस्तार गर्न आफ्नै तालिम केन्द्र मार्फत आन्तरिक तालिम प्रदान गर्ने गरेको। साथै प्रविधिमा भएको परिवर्तनसँगै कर्मचारीहरुको ज्ञान र सिपमा विकास गर्न वैदेशिक तालिमहरु समेत प्रदान गर्ने गरेको छ।
४	साइबर सुरक्षा र सूचना सुरक्षा	सञ्चालन जोखिम	कम्पनीले संदिग्ध गतिविधिहरुको सक्रिय रुपमा निगरानी गरी साइबर तथा मालवेयर आक्रमणहरुबाट हुने जोखिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ। सूचनाहरुको सुरक्षाका लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गरेको छ साथै, नियमित रुपमा डाटा ब्याक अप, System Audit समेत गर्ने गरेको छ।
५	अन्तर्राष्ट्रिय कल बाइपास	सञ्चालन जोखिम	कम्पनीले कल बाइपास जस्ता गैरकानूनी गतिविधिहरुलाई नियन्त्रण गर्न अत्याधुनिक प्रविधिहरु प्रयोग गर्दै आइरहेको छ। साथै कम्पनीले सरकार, नियामक निकायहरु र सुरक्षा निकायहरुसँगको सहकार्यमा काम गरिरहेको छ।
६	ग्राहकहरुको डाटाको दुरुपयोग वा चुहावट	सञ्चालन जोखिम	कम्पनीले आफ्ना ग्राहकहरुको डाटा गोपनियतालाई उच्च प्राथमिकतामा राखी डाटा दुरुपयोग र चुहावट रोकथाम सुनिश्चित गर्दछ।
७	नेटवर्क/ आइटी प्रणाली र पूर्वाधारहरु	सञ्चालन जोखिम	नेटवर्क तथा आइटि प्रणाली फेलियर भएर हुन सक्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्न डाटाहरूको नियमित रुपमा ब्याक अप लिने गरिएको छ। कुनै पनि प्रणाली विफलताको समयमा साइटहरु सहज रुपमा सञ्चालन गर्न डिजास्टर रिकभरी साइटको प्रयोग गर्ने गरिएकोछ।

व्यवस्थापकीय समीक्षा तथा विश्लेषण

व्यवस्थापनको समीक्षा

विगत पाँच वर्षको संक्षिप्त विवरण

विवरण		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	वार्षिक वृद्धि (आ व २०८०।८१ र २०७९।८०)	CAGR (Five Years)
खुद नाफा	रु. अर्बमा	९.७५	७.१३	८.४७	७.९२	६.२३	-२१.३४%	-१०.५९%
सञ्चालन नाफा	रु. अर्बमा	५.९२	४.६७	६.७९	४.०३	४.१७	३.४७%	-८.३९%
सञ्चालन आय	रु. अर्बमा	३४.६२	३५.९४	३७.९२	३६.२७	३४.५६	-४.७१%	-०.०४%
कुल राजश्व	रु. अर्बमा	४२.९९	४२.२१	४४.३७	४४.४२	४२.१७	-५.०७%	-०.४८%
प्रति सेयर आम्दानी	रु. मा	६४.९९	४७.५३	४७.०६	४४.००	३४.६१	-२१.३४%	-१४.५७%
प्रति सेयर बजार मूल्य	रु. मा	६५५.००	१,३१४.००	८७८.९०	९०६.९०	८४५.००	-६.८३%	६.५७%
प्रति सेयर किताबी मूल्य	रु. मा	६१२.२८	५९७.८८	५२९.२७	५२१.९२	५२१.७१	-०.०४%	-३.९२%
मूल्य आम्दानी अनुपात	अनुपात	१०.०८	२७.६५	१८.६८	२०.६१	२४.४१	१८.४५%	२४.७६%
सेयर पुँजीमा लाभांश	प्रतिशत	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	३०.००	-२५.००%	-६.९४%
कर्मचारी खर्च	रु. अर्बमा	६.६१	६.९५	७.३७	७.९५	८.६८	९.१८%	७.०५%
मर्मत संभार तथा सञ्चालन खर्च	रु. अर्बमा	७.११	७.८४	७.०६	७.६३	६.३६	-१६.६४%	-२.७५%
प्रशासनिक खर्च	रु. अर्बमा	१.१४	०.९७	१.१२	१.३१	१.२९	-१.५३%	३.१४%
कुल खर्च	रु. अर्बमा	२८.७५	३१.२६	३१.३१	३२.५८	३०.८६	-५.२८%	१.७९%
कर्मचारी खर्च र कुल खर्चको अनुपात	प्रतिशत	२२.९९	२२.२३	२३.५४	२४.४०	२८.१३	१५.२७%	५.१७%
प्रशासनिक खर्च र कुल खर्चको अनुपात	प्रतिशत	३.९७	३.१०	३.५८	४.०२	४.१८	३.९६%	१.३३%
नेटवर्थ	रु. अर्बमा	९१.८४	८९.६८	९५.२७	९३.९५	९३.६५	-०.३२%	०.४९%
Capital Employed	रु. अर्बमा	११५.२९	११२.९२	११८.२९	११९.८५	११५.६३	-३.५२%	०.०७%
सेयर संख्या	करोडमा	१५.००	१५.००	१८.००	१८.००	१८०.००	९००.००%	८६.१२%
कर्मचारी संख्या	संख्या	४,०८२.००	३,९५७.००	३,८१७.००	३,८७२.००	३,७३१.००	-३.६४%	-२.२२%
Return on Shareholder's Fund	प्रतिशत	१०.६१	७.९५	८.८९	८.४३	६.६५	-२१.०९%	-११.०२%
Return on Capital Employed	प्रतिशत	८.४६	६.३१	७.१६	६.६१	५.३९	-१८.४७%	-१०.६७%
Return on Total Assets	प्रतिशत	६.७१	४.८२	५.३४	४.९६	४.६४	-६.३५%	-८.७९%
प्रति कर्मचारी औषत आम्दानी	करोडमा	१०,५००.००	१०,६६७.१७	११,६२४.३१	११,४७२.११	११,३०२.६०	-१.४८%	१.८६%
EBITDA Margin	प्रतिशत	५०.०९	४३.७४	४६.९३	४३.५८	४२.७२	-१.९७%	-३.९०%
सञ्चालन नाफा अनुपात	प्रतिशत	१७.१०	१२.९९	१७.९१	११.११	१२.०७	८.५९%	-८.३५%
खुद नाफा अनुपात	प्रतिशत	२२.६८	१६.८९	१९.०९	१७.८३	१४.७७	-१७.१४%	-१०.१६%
चालु सम्पत्ति अनुपात	Times	१.९४	१.६६	१.६०	१.६५	२.६८	६२.२३%	८.४२%
सरकारी कोषमा योगदान	रु. अर्वमा	३५.०५	२७.७३	२६.४१	२८.४६	४१.७०	४६.५२%	४.४४%
प्रति कर्मचारी औषत ग्राहक	संख्या	४,८९५.८०	५,३३२.००	५,८११.००	५,४८७.००	६,०९४.००	११.०६%	५.६३%

प्रति सेयर आम्दानी

प्रति सेयर आम्दानीले कम्पनीले एक आर्थिक वर्षको अवधिमा आर्जन गरेको नाफामा प्रत्येक साधारण सेयरको अनुपातलाई जनाउँछ।

समीक्षा अवधिमा कम्पनीको प्रति सेयर आम्दानी अघिल्लो अवधिको तुलनामा रु.९.३९ ले घटेर रु. ३४.६१ पुगेको छ । राजश्वमा कमी साथै खुद नाफा घटेको कारण प्रति सेयर आम्दानीमा नकारात्मक असर परेको छ। विगत पाँच वर्षको तुलनामा प्रति सेयर आम्दानी १४.५७% घटेको छ।

नेटवर्थ

नेटवर्थले कुल सम्पत्ति र कुल दायित्वको फरकलाई देखाउँछ।

अघिल्लो अवधिको तुलनामा समीक्षा अवधिमा कम्पनीको नेटवर्थ ०.३० प्रतिशतले घटेर ९३ अर्ब ६५ करोड पुगेको छ। विगत पाँच वर्षको तुलनामा समीक्षा अवधिको नेटवर्थ ०.४९ प्रतिशतले बढेको छ।

सेयर बजार मूल्य

कम्पनीप्रति लगानीकर्ताको विश्वास र त्यसको प्रतिफलको विश्लेषणका आधारमा कम्पनीको सेयर कारोबार हुने भएकाले समीक्षा अवधिमा कम्पनीको सेयर मूल्यमा उतारचढाव देखिएको छ । समीक्षा अवधिमा कम्पनीको सेयर प्रतिकित्ता अधिकतम रु. ८९८.६० र न्यूनतम रु. ८०० मा कारोबार भएको छ। समीक्षा अवधिको अन्तिममा कम्पनीको सेयर बजार मूल्य रु. ८४५ पुगेको छ जुन गत आ.व. को अन्तिम मूल्यको तुलनामा ६.८३ प्रतिशतले कमी भएको र विगत पाँच वर्षको तुलनामा ६.५७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

सेयरधनी कोष

सेयरधनी कोषले कुल इक्विटी अर्थात सेयर पुँजी र जगेडा देखाउँछ।

कम्पनीको खुद मुनाफा घटेको भए तापनि समीक्षा अवधिमा Remeasurements of defined retirement benefit plans of employees मा रु. १ अर्ब ७५ करोड नाफा भएको कारण गत आ.व. को तुलनामा सेयरधनी कोषमा सामान्य ०.३२ प्रतिशत मात्र कमी आएको छ। विगत पाँच वर्षको तुलनामा समीक्षा अवधिमा सेयरधनी कोषमा ०.४९ प्रतिशत वृद्धि भएको छ।

सेयरधनी कोषमा प्रतिफल

सेयरधनी कोषमा प्रतिफल कम्पनीको वार्षिक प्रतिफलको प्रतिशत मापन हो।

खुद नाफालाई कुल सेयरधनीको कोषको मूल्यले भाग गरी यसको गणना गरिन्छ। समीक्षा अवधिमा सेयरधनी कोषको प्रतिफल गत आ.व. को तुलनमा २१.०६ प्रतिशतले कम भई ६.६५ प्रतिशत रहेको छ। विगत पाँच वर्षको अवधिमा ११.०२ प्रतिशतबाट घटेर ६.६५ प्रतिशतमा झरेको छ।

कुल राजश्व

कुल राजस्वले दूरसञ्चार सेवाबाट प्राप्त आम्दानी र लगानीबाट प्राप्त ब्याज आम्दानी, तरलता क्षति र अन्य आम्दानीलाई जनाउँदछ।

समीक्षा अवधिमा कम्पनीले ४२ अर्ब १७ करोड कुल राजश्व आर्जन गरेको छ जुन अघिल्लो अवधिको तुलनामा ५.०७ प्रतिशतले कम हो। कुल राजश्वमा कार्य सञ्चालन मार्फत रु. ३४ अर्ब ५६ करोड र वित्तीय आम्दानी, तरलता क्षति र अन्य आम्दानीबाट रु. ७ अर्ब ५६ करोड प्राप्त भएको छ। विगत पाँच वर्षको अवधिमा कम्पनीको कुल राजस्वमा ०.४८ प्रतिशतले कमी आएको छ।

कार्यसञ्चालन राजश्व

कार्यसञ्चालन राजस्वले दूरसञ्चार सेवाहरूबाट प्राप्त हुने आम्दानीलाई जनाउँदछ जसमा PSTN, ADSL, FTTH, Leased Line, GSM र Interconnection जस्ता सेवाहरुबाट प्राप्त आय समावेश छन् । समीक्षा अवधिमा कम्पनीको कुल कार्यसञ्चालन आम्दानी रु.३४ अर्ब ५६ करोड रहेको छ जुन अघिल्लो आ.व. को तुलनामा ४.७१ प्रतिशतले कम हो। बढ्दो प्रतिस्पर्धाका कारण नियमित रुपमा महशुल दरमा कटौति गरी सहुलियत दरेरटमा Offer Package उपलब्ध गराइएकोले Normal Tariff मा सेवा प्रयोग गर्नेभन्दा सहुलियत दरेरटका Offer Package प्रयोग गर्ने ग्राहकहरूको संख्यामा वृद्धि भएका कारण लगातार ग्राहक संख्या बढेता पनि सेवाको राजस्वमा वृद्धि नहुनु, दूरसञ्चार प्रविधिमा भएको तिव्र विकासले इन्टरनेट सेवा र Smart Phone मा ग्राहकको पहुँच बढेकोले OTT (जस्तैः Viber, Whatsapp, Messenger, imo आदि) सेवाहरुको व्यापक प्रयोगका कारण विदेशबाट हुने आगमनकल र मुलुकभित्र हुने कलको परिमाणमा असर पर्न गई कुल कार्यसञ्चालन राजस्व विगत पाँच वर्षको अवधिमा ०.०४ प्रतिशतले कम भएको छ।

सञ्चालन नाफा

कुल सञ्चालन नाफाले कम्पनीको मुख्य व्यवसायबाट कमाएको नाफालाई देखाउँछ।

समीक्षा अवधिमा कम्पनीको आयमा नकारात्मक प्रभाव परेतापनि खर्च सोही अनुपातमा घटेको कारण सञ्चालन नाफा गत आ.व. को तुलनामा ३.४७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ अर्ब १७ करोड पुगेको छ। विगत पाँच वर्षको अवधिमा कुल सञ्चालन नाफा ८.३९ प्रतिशतले घटेको छ।

सञ्चालन नाफा अनुपात

कम्पनीको सञ्चालन नाफालाई सञ्चालन आम्दानीले भाग गरी आउने प्रतिशत सञ्चालन नाफा अनुपात हो।

समीक्षा अवधिमा सञ्चालन नाफा अनुपात १२.०७ प्रतिशत रहेको छ जुन गत आ.व.को तुलनामा ८.५९ प्रतिशतले बढी हो। विगत पाँच वर्षको अवधिमा सञ्चालन नाफा अनुपात ८.३५ प्रतिशतले घटेको छ।

खुद नाफा

कर पछिको नाफाले कम्पनीको खुद आम्दानी देखाउँदछ।

समीक्षा अवधिमा कम्पनीले करपश्चात रु. ६ अर्ब २३ करोड नाफा आर्जन गरेको छ जुन गत आ.व. को तुलनामा २१.३४ प्रतिशतले कम हो। कम्पनीको राजश्वमा भएको कमी र स्थगन करको असर आदि जस्ता कारणले विगत वर्षको तुलनामा १०.५९ प्रतिशतले नाफा घटेको छ।

खुद नाफा अनुपात

कम्पनीको कर पछिको नाफालाई कुल राजश्वले भाग गरी आउने प्रतिशत खुद नाफा अनुपात हो।

समीक्षा अवधिमा खुद नाफा अनुपात १४.७७ प्रतिशत रहेको छ जुन गत आ.व. को तुलनामा १७.१४ प्रतिशतले कम हो। विगत पाँच वर्षको अवधिमा खुद नाफा अनुपात १०.१६ प्रतिशतले घटेको छ।

मूल्य आम्दानी अनुपात

कम्पनीको प्रति सेयर आम्दानी र प्रति सेयर बजार मूल्यको अनुपात मापन मूल्य आम्दानी अनुपात हो।

समीक्षा अवधिमा मूल्य आम्दानी अनुपात २४.४१ गुणा रहेको छ जुन गत आ.व. मा २०.६१ रहेको थियो। कम्पनीको सेयर बजार मूल्यमा भएको वृद्धिका कारण मूल्य आम्दानी अनुपात बढेको हो।

कार्यरत पुँजीमा प्रतिफल (Return on Capital Employed)

खुद मुनाफा र Capital Employed को प्रतिशत अनुपात मापन कार्यरत पुँजीमा प्रतिफल हो।

समीक्षा अवधिमा कार्यरत पुँजीमा प्रतिफल ५.३९ प्रतिशत रहेको छ जुन अघिल्लो अवधिको तुलनामा १८.४७ प्रतिशतले कम हो। विगत पाँच वर्षको अवधिमा १०.६७ प्रतिशतबाट घटेर ५.३९ प्रतिशतमा झरेको छ।

प्रति कर्मचारी औसत आम्दानी

समीक्षा अवधिमा प्रति कर्मचारी औषत आम्दानी गत आ.व. को तुलनामा १.४८ प्रतिशतले कम भई १ करोड १३ लाख २ हजार पुगेको छ। विगत पाँच वर्षको अवधिमा प्रति कर्मचारी औषत आम्दानी १.८६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

Horizontal and Vertical Analysis
वित्तीय स्थितिको विवरण (वासलात)

आषाढ ३१, २०८१

रुपैयाँमा

विवरण	चालु वर्ष	गत वर्ष	Horizontal Analysis Variance	Vertical Analysis	
	२०८०।८१	२०७९।८०		२०८०।८१	२०७९।८०
सम्पत्ति					
गैर चालु सम्पत्ति					
अदृष्य सम्पत्ति	१,५१२,४०३,४७२	१,६८२,१३२,३५९	-१०.०९%	१.१३%	१.०५%
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण	४८,३२१,२५६,४३७	५०,८५९,३६०,९०२	-४.९९%	३६.०३%	३१.८४%
प्रयोग अधिकार सम्पत्ति	१,७६४,२६६,९८५	२,०४४,५११,४७६	-१३.७१%	१.३२%	१.२८%
पुँजीगत कार्यप्रगति	३,७९०,०३६,६०३	५,४३३,४४१,६२१	-३०.२५%	२.८३%	३.४०%
दीर्घकालीन ऋण तथा पेस्की	८५२,७५८,९६२	९८५,३०९,३११	-१३.४५%	०.६४%	०.६२%
एसोसियट्समा लगानी	१,५७६,५९७,२५७	१,२१६,६२२,०२६	२९.५९%	१.१८%	०.७६%
सहायक कम्पनीमा लगानी	२४८,८८८,९००	२४८,८८८,९००	०.००%	०.१९%	०.१६%
वित्तीय सम्पत्ति	-	-			
इक्विटिमा लगानी	२१९,०३४,०००	१९०,०००,०००	१५.२८%	०.१६%	०.१२%
मुद्दती निक्षेप तथा ऋण लगानी	३,७६३,०४९,३००	३,६१२,२२९,०००	४.१८%	२.८१%	२.२६%
ऋण लगानी	१४,१८६,०१५,०२८	१३,७८७,१३१,३८६	२.८९%	१०.५८%	८.६३%
कर्मचारी ऋण	३,५२४,९३५,५७०	३,५४५,७७६,८२५	-०.५९%	२.६३%	२.२२%
स्थगन कर सम्पत्ति	४,४१२,४९८,३५२	९,९१३,५१६,५५१	-५५.४९%	३.२९%	६.२१%
सम्झौता लागत सम्पत्ति	३६५,१५१,७०१	३९०,५५८,२३२	-६.५१%	०.२७%	०.२४%
जम्मा गैर चालु सम्पत्ति	**८४,५३६,८९२,५६७**	**९३,९०९,४७८,५८९**	**-९.९८%**	**६३.०३%**	**५८.७९%**
चालु सम्पत्ति					
जिन्सी मौज्दात	५२१,०७२,१८२	७०७,५६८,२८७	-२६.३६%	०.३९%	०.४४%
अग्रिम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	२,३८५,३९८,१७६	२,१११,८५४,२६१	१२.९५%	१.७८%	१.३२%
चालु कर सम्पत्ति (खुद)	४,०६३,२२३,२२७	१,७४२,७७८,३७३	१३३.१५%	३.०३%	१.०९%
वित्तीय सम्पत्ति	-	-			
कर्मचारी ऋण	३१५,१३७,८०८	७५,९४८,९१८	३१४.९३%	०.२३%	०.०५%
प्रोदभावी रकम, पेस्की र अन्य भुक्तानी	९८३,९५०,२२७	७८०,९९७,५६८	२५.९९%	०.७३%	०.४९%
आसामी बाँकी तथम अन्य पाउनु पर्ने रकम	१,५१६,०४७,४२८	२,०८७,२४७,१८८	-२७.३७%	१.१३%	१.३१%
मुद्दती निक्षेप तथा ऋण लगानी	३५,५५५,३८०,०००	५२,९१०,७३०,०००	-३२.८०%	२६.५१%	३३.१२%
नगद र नगद सरह	४,२५२,७२५,३४१	५,४१०,१२७,३३०	-२१.३९%	३.१७%	३.३९%
जम्मा चालु सम्पत्ति	**४९,५९२,९३४,३८९**	**६५,८२७,२५१,९२५**	**-२४.६६%**	**३६.९७%**	**४१.२१%**
जम्मा सम्पत्ति	**१३४,१२९,८२६,९५६**	**१५९,७३६,७३०,५१५**	**-१६.०३%**	**१००.००%**	**१००.००%**
पुँजी तथा दायित्वहरु					
पुँजी					
सेयर पुँजी	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००	०.००%	११.२७%	११.३४%
सञ्चित मुनाफा	७५,९०७,०५२,२३४	७५,६५१,२५२,९०३	०.३४%	५६.५९%	४७.३६%
जम्मा पुँजी	९३,९०७,०५२,२३४	९३,६५१,२५२,९०३	०.२७%	७०.०१%	५८.६३%
गैर चालु दायित्व					
अवकासपछिको सुवधिा	१८,१८७,७७५,४११	२२,८१०,६४५,३५३	-२०.२७%	१३.५६%	१४.२८%
स्थगन सरकारी अनुदान	१,६६४,४४८,६०१	१,५३३,३८४,२९४	८.५५%	१.२४%	०.९६%
वित्तीय दायित्व					
ग्राहक धरौटी	५९,९८७,०७०	५८,७२७,१२४	२.१५%	०.०४%	०.०४%
लिज दायित्व	१,८०७,५०९,१५०	१,८४२,६७०,००३	-१.९१%	१.३५%	१.१५%
जिएसएम लाइसेन्स नवीकरण शूल्क					
जम्मा गैर चालु दायित्व	**२१,७१९,७२०,२३२**	**२६,२४५,४२६,७७४**	**-१७.२४%**	**१६.१९%**	**१६.४३%**
चालु दायित्व तथा व्यवस्थाहरु					
चालु कर दायित्व (खुद)					
वित्तीय दायित्व					
लिज दायित्व	२७०,०४२,३१६	४४१,७६०,८७५	-३८.८७%	०.२०%	०.२८%
चालु दायित्वहरु	१०,४८२,८३५,६५५	१२,८९२,४२३,३८४	-१८.६९%	७.८२%	८.०७%
व्यापारिक भुक्तानीयोग्य	६२७,४८६,२९७	२,६६५,५००,८६४	-७६.४६%	०.४७%	१.६७%
व्यवस्थाहरु	२५२,९१०,३०७	१६,७६४,४१७,१९०	-९८.४९%	०.१९%	१०.५०%
अन्य गैर वित्तीय दायित्वहरु	६,८६९,७७९,९१५	७,०७५,९४८,५२६	-२.९१%	५.१२%	४.४३%
जम्मा चालु दायित्व/व्यवस्थाहरु	**१८,५०३,०५४,४९०**	**३९,८४०,०५०,८३९**	**-५३.५६%**	**१३.७९%**	**२४.९४%**
जम्मा पुँजी तथा दायित्व	**१३४,१२९,८२६,९५६**	**१५९,७३६,७३०,५१६**	**-१६.०३%**	**१००.००%**	**१००.००%**

Horizontal Analysis

समीक्षा अवधिमा अदृश्य सम्पत्ति १०.०९ प्रतिशतले कम भई रु. १ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ। कम्पनीको आ.व २०८०/८१मा जम्मा रु. १२ करोड १३ लाख मूल्य बराबरको मात्र सफ्टवेयरहरु थप भएको र यस वर्ष विगत वर्षको ह्रासकट्टी बापत रु.१७ करोड ५४ लाख समायोजन गरिएको कारण अदृश्य सम्पत्ति घट्न गएको हो। कम्पनीले समीक्षा अवधिमा रु.२१ करोड भुक्तानी गरी जीएसएम सेवाको नयाँ अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको छ र सोलाई अदृश्य सम्पत्तिको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। विगत केही वर्षमा कम्पनीले जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण सम्पत्तिमा लगातार रुपमा थप गरिरहेको छ साथै वार्षिक रुपमा ह्रासकट्टी गर्ने गरेको छ। समीक्षा अवधिमा जायजेथा, प्लान्ट र उपकरणमा ४.९९ प्रतिशतले कमी आएको छ। आयोजनाहरुको कार्य सम्पन्न गरी पुँजीकरण गरिएका कारण पुँजीगत कार्यप्रगति तथा दीर्घकालीन ऋण तथा पेस्की रकम गत आ.व. को तुलनामा क्रमश ३०.२५ प्रतिशत र १३.४५ प्रतिशतले कम भएको छ। कम्पनीबाट लिजमा लिई प्रयोग भइरहेका सम्पत्तिलाई कम्पनीको लेखा नीति तथा IFRS/NFRS बमोजिम अपलेखन (Amortization) गरिएका कारण प्रयोग अधिकार सम्पत्ति समीक्षा अवधिमा १३.७१ प्रतिशतले कम भएको छ। समीक्षा अवधिमा कम्पनीले जिएसएम अनुमतिपत्र नवीकरणको लागि रु.२० अर्ब एकमुष्ट भुक्तानी गर्नुपरेको र सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिम कर्मचारीहरुको निवृत्तिभरणको व्यवस्थाको लागि रु.४ अर्ब ९७ करोड भुक्तानी गर्नुपरेकोले मुद्दती निक्षेपमा कमी भएको छ। कम्पनीको मुख्य आयोजनाहरु क्लोजरको क्रममा रहेको कारण समीक्षा अवधिमा जिन्सी मौज्दात २६.३६ प्रतिशतले कम भएको छ।

समीक्षा अवधिमा सेवा विस्तार तथा गुणस्तर सुधारका लागि खरिद गरिएको ब्याण्डविथको शुल्क विगतको तुलनामा घट्नुका साथै सो बापतको रकम सम्झौता अवधिमा नै भुक्तानी गरिएका कारण व्यावसायिक दायित्व ३८.८७ प्रतिशतले कमी भई रु.२७ करोड पुगेको छ। मोबाइल सेवाको सञ्चालन अनुमतिपत्रको तेस्रो नवीकरण शुल्क भुक्तानी भएको हुँदा समीक्षा अवधिमा व्यवस्थाहरु ९८.४९ प्रतिशतले कमी भई रु.२५ करोड २९ लाख पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा कुल सम्पत्ति र कुल पुँजी तथा दायित्व गत आ.व. को तुलनामा १६.०३ प्रतिशतले कम भएको छ।

Vertical Analysis

कुल सम्पत्तिमा जायजेथा, प्लान्ट र उपकरणको हिस्सा ३६.०३ प्रतिशत रहेको छ र मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रमा लगानीको हिस्सा २९.३१ प्रतिशत रहेको छ जुन गत आ.व. मा क्रमशः ३१.८४ प्रतिशत र ३५.३९ प्रतिशत रहेको थियो। पुँजी तथा दायित्वतर्फ सेयर पुँजी तथा सञ्चित मुनाफाको ७०.०१ प्रतिशत रहेको छ। कुल पुँजी तथा दायित्वमा अवकाश पछिको सुविधा १३.५६ प्रतिशत रहेको छ जसमा गत आ.व.को तुलनामा ०.७२ प्रतिशतको कमी भएको छ। त्यसैगरी चालु दायित्वको हिस्सा १३.७९ प्रतिशत रहेको छ जसमा गत आ.व.को तुलनामा ११.१५ प्रतिशतको कमी भएको छ।

नाफा नोक्सानको विवरण

आषाढ ३१, २०८१ मा समाप्त भएको

रुपैयामा

विवरण	चालु वर्ष	गत वर्ष	Horizontal Analysis Variance	Vertical Analysis Composition	
	२०८०।८१	२०७९।८०		२०८०।८१	२०७९।८०
ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय	३४,५६०,२६५,९८३	३६,२७१,४४९,९०४	– ४.७२%	८२.०६%	८१.६२%
वित्तीय आय	६,७८०,८७९,१८४	७,७९४,३९३,४५२	– १३.00%	१६.१0%	१७.५४%
अन्य आम्दानी	७७५,७६५,३७७	३७२,९२१,४१९	१0८.0२%	१.८४%	0.८४%
जम्मा आम्दानी	४२,११६,९१0,५४४	४४,४३८,७६४,७७५	– ५.२२%	१00.00%	१00.00%
कर्मचारी सुविधा खर्च	– ८,६८६,६८२,९६६	– ७,९५0,८0७,८३९	९.२६%	– २0.६३%	– १७.८९%
सञ्चालन तथा मर्मत खर्च	– ६,३६२,५९३,६८२	–७,६३0,५६२,२१९	– १६.६२%	– १५.११%	– १७.१७%
बिक्री सञ्जाल बजारीकरण तथा प्रवर्द्धन खर्च	– २८१,२५२,८२३	– २६१,३0६,१३५	७.६३%	– 0.६७%	– 0.५९%
कार्यालय सञ्चालन खर्च	– १,२९७,७0४,७२४	– १,३१२,१0४,२२९	– १.१0%	– ३.0८%	– २.९५%
नियामक दस्तुर शुल्कहरु तथा नवीकरण दस्तुर	– ७,३१७,४६४,५३७	– ७,७७६,२१८,५१५	–५.९0%	– १७.३७%	– १७.५0%
विदेशी मुद्रा सटहीबाट नोक्सान/(नाफा)	९८,00७,२१३	२0८,७0२,३८६	– ५३.0४%	0.२३%	0.४७%
एसोसियट्समा भएको इक्विटी नोक्सानी	– २७५,२११,७६९	– ३४२,६६१,१३२	– १९.६८%	– 0.६५%	– 0.७७%
EBITDA	१७,९९४,00७,२५५	१९,३७३,८0७,0९२	–७.१२%	४२.७२%	४३.६0%
वित्तीय खर्च	–१६७,९२४,७७२	– ४८७,९५0,0८६	– ६५.५९%	– 0.४0%	–१.१0%
ह्रास खर्च	– ६,0११,२२२,0१२	– ५,९७0,३0५,00९	0.६९%	– १४.२७%	– १३.४३%
अपलेखन (Amortisation)	– १,0३६,५५८,७४४	– १,0५१,४८९,९५१	– १.४२%	– २.४६%	– २.३७%
इम्पेयरमेन्ट (Net of Reversals)	४७२,३४९,६३४	– ११७,९0६,६५६	– ५00.६१%	१.१२%	– 0.२७%
आयकर अघिको नाफा	**११,२५0,६५१,३६१**	**११,७४६,१५५,३९0**	**– ४.२२%**	**२६.७१%**	**२६.४३%**
आयकर व्यवस्था					
चालु आयकर	– ४४,९२१,१३६	– ४,५५५,४६१,४६९	– ९९.0१%	– 0.११%	– १0.२५%
स्थगन कर	– ४,९७५,६७१,२१३	७५७,६६७,२१२	– ७५६.७१%	– ११.८१%	१.७0%
यस वर्षको खुद नाफा	**६,२३0,0५९,0१२**	**७,९४८,३६१,१३३**	**– २१.६२%**	**१४.७९%**	**१७.८९%**
प्रति सेयर आय (बेसिक)	३४.६१	४४.१६	– 0.२२		
प्रति सेयर आय (डाइल्युटेड)	३४.६१	४४.१६ –	0.२२		

Horizontal Analysis

ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आयले दूरसञ्चार सेवाहरूबाट हुने आम्दानीलाई जनाउँछ जसमा PSTN, ADSL, FTTH, Lease, GSM र Interconnection बाट प्राप्त आय समावेश छन् । समीक्षा अवधिमा ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय ४.७१ प्रतिशतले कमी भएको छ । त्यसैगरी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा भएको लगानीमा गत आ.व. को तुलनामा समीक्षा अवधिमा प्रतिफलमा कमी तथा बैंक मौज्दातमा भएका कमीको कारण ब्याज आम्दानीमा १३ प्रतिशतले कमी भएको छ ।

समीक्षा अवधिमा कर्मचारी सुविधा खर्च ९.२६ प्रतिशतले वृद्धि भएको र सञ्चालन तथा मर्मत खर्च र कार्यालय सञ्चालन खर्च क्रमश १६.६२ प्रतिशत र १.१० प्रतिशतले कमी भएको छ । नेपाली मुद्राको तुलनामा अमेरिकी डलरको भाउमा भएको परिवर्तनका कारण विदेशी विनिमय सटहीबाट भएको नाफा गत आ.व.को तुलनामा करीब ५३.०४ प्रतिशतले बढेको छ । समीक्षा अवधिमा कम्पनीको खुद नाफा गत आ.व. को तुलनामा २१.६२ प्रतिशतले घटेको छ ।

Vertical Analysis

कुल आयमा सञ्चालन आयको हिस्सा ८२.०६ प्रतिशत रहेको छ । समीक्षा अवधिमा ३.३५ प्रतिशतले कमी भई EBITDA ०.८७ प्रतिशत रहेको छ र नाफा गत आ.व. को तुलनामा ३.०९ प्रतिशतले कमी भई १४.७९ प्रतिशत रहेको छ ।

Value Added Statement

आषाढ ३१, २०८० मा समाप्त भएको

विवरण	आ व २०८०।८१	आ व २०७९।८०
Value Addition का श्रोत		
कार्यसञ्चालन आय	३४,५६०,२६५,९८२.९८	३६,२७१,४४९,९०४.१९
कार्यसञ्चालन खर्च	७,९४१,५५१,२२९.९३	९,२०३,९७२,५८३.५८
कार्यसञ्चालन मार्फत Vaule Addition	२६,६१८,७१४,७५३.०५	२७,०६७,४७७,३२०.६१
अन्य आम्दानी	७,५५६,६४४,५६०.९७	८,१६७,३१४,८७१.२५
कुल Value Addition	३४,१७५,३५९,३१४.०२	३५,२३४,७९२,१९१.८६
ह्रास खर्च, अपलेखन तथा इम्पेयरमेन्ट	६,५७५,४३१,१२२.०२	७,१३९,७०१,६१५.८०
खुद Vaule Addition	२७,५९९,९२८,१९२.००	२८,०९५,०९०,५७६.०६
कर्मचारी संख्या	३,७३१.००	३,८७५.००
प्रति कर्मचारी Value Addition	७,३९७,४६१.३२	७,२५०,३४५.९६

Value Addition को उपयोग	आ व २०८०।८१		आ व २०७९।८०	
कर्मचारी	८,६८६,६८२,९६६.००	३१%	७,९५०,८०७,८३९.००	२८%
सरकार	७,३६२,३८५,६७२.९९	२७%	१२,३३१,६७९,९८४.००	४४%
लगानीकर्ता	७,२००,०००,०००.००	२६%	७,२००,०००,०००.००	२६%
सञ्चित कोष	४,३५०,८५९,५५३.०१	१६%	६१२,६०२,७५३.०६	२%
कुल Value Addition	२७,५९९,९२८,१९२.००	१००%	२८,०९५,०९०,५७६.०६	१००%

Market Value Added Statement

विवरण	आ व २०८०।८१	आ व २०७९।८०
कुल सेयर संख्या (क)	१८०,०००,०००	१८०,०००,०००
प्रति सेयर मूल्य (ख)	८४५.००	९०६.९०
कुल बजार मूल्य (ग) = क * ख रु	१५२,१००,०००,०००	१६३,२४२,०००,०००
कुल किताबी मूल्य (घ) रु	९३,९०७,०५२,२३४	९३,६५१,२५२,९०३
Market Value Addition	५८,१९२,९४७,७६६	६९,५९०,७४७,०९७

Economic Value Added Statement

विवरण	आ व २०७९।८०	आ व २०७८।७९
खुद मुनाफा (क)	६,२३०,०५९,०१२	७,९४८,३६१,१३३
कुल सेयरधनी कोष (ख)	९३,९०७,०५२,२३४	९३,६५१,२५२,९०३
इक्विटिको लागत (ग)	८.००%	८.००%
पूंजिको लागत (घ = ख * ग)	७,५१२,५६४,१७९	७,४९२,१००,२३२
Economic Value Addition	८६,३९४,४८८,०५५	८६,१५९,१५२,६७१

आ.व. २०८० । ८१

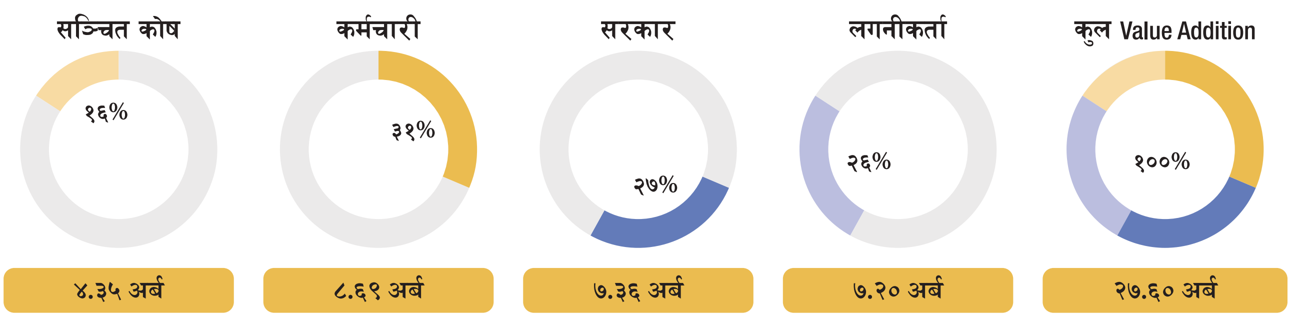

त्रैमासिक प्रतिवेदनको पुनरावलोकन

पहिलो त्रैमासिक

व्यावसायिक प्रगति

देशका विभिन्न स्थानहरूमा २४ वटा थप eNodeB जडान भई जम्मा ६,६९५ वटा eNodeB सञ्चालनमा आएका छन् । समीक्षा अवधिको पहिलो त्रैमासिकमा कुल १,४३,६१६ लाइन क्षमताको FTTH Network विस्तार तथा थप ४६,२६५ FTTH (Voice+Data+IPTV) लाइन जडान भएका छन् ।

वित्तीय प्रगति

कम्पनीले प्रथम त्रैमासिक अवधिमा रू. १०.६४ अर्ब राजश्व आर्जन गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको राजश्वको तुलनामा रू ३९.१२ करोडले कम रहेको छ । यस अवधिमा कम्पनीको EBITDA रू. ४.९२ अर्ब रहेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १ प्रतिशतले कम छ । कम्पनीले पहिलो त्रैमासिक अवधिमा रू. २.०२ अर्ब नाफा गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ८.९० प्रतिशतले कम छ ।

4G/LTE सेवाको देशव्यापी पहुँच विस्तार तथा FTTH मार्फत इन्टरनेट सेवा, टेलिफोन सेवा र IPTV सेवाको विस्तार भएतापनि सेवा वितरणमा उच्च प्रतिस्पर्धाको फलस्वरुप सेवाको महशुल दरमा कमी आएको कारण सेवाको प्रयोग वृद्धि भएतापनि कार्यसञ्चालन राजश्व कम भएको छ । साथै OTT सेवाको बढ्दो प्रयोगका कारण अन्तरआवद्धता आयमा कमी आएको छ ।

SCAN for the report

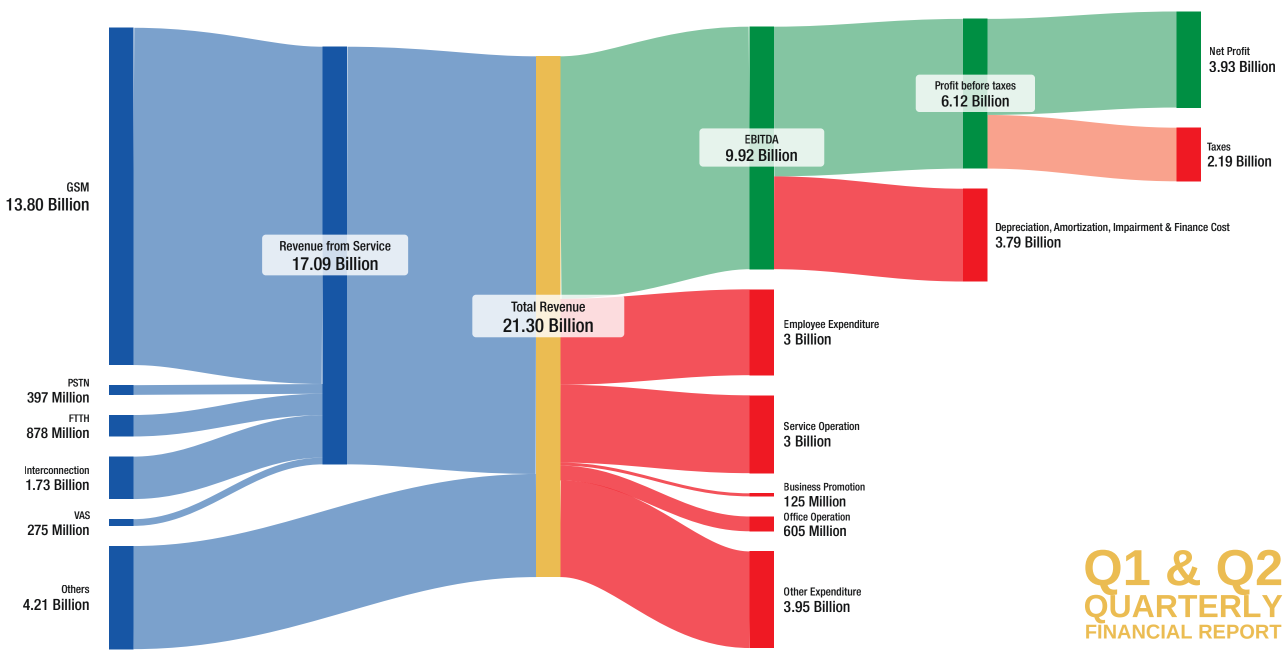

Q1 & Q2
QUARTERLY
FINANCIAL REPORT

दोस्रो त्रैमासिक

व्यावसायिक प्रगति

यस अवधिमा देशका विभिन्न स्थानहरूमा ३३ वटा थप eNodeB जडान भई जम्मा ६,७२८ वटा eNodeB सञ्चालनमा आएका छन् । कुल १,०७,३१२ लाइन क्षमताको FTTH Network विस्तार तथा थप ३४,९३७ FTTH Subscriber (Voice+Data+IPTV) लाइन जडान भएका छन् ।

वित्तीय प्रगति

कम्पनीले दोस्रो त्रैमासिक अवधिमा रू. १० अर्ब ६६ करोड राजश्व आर्जन गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको राजश्वको तुलनामा रू. ४०.०४ करोडले कम रहेको छ । यस अवधिमा कम्पनीको EBITDA रू. ५ अर्ब रहेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ७.९२ प्रतिशतले कम छ । कम्पनीले दोस्रो त्रैमासिक अवधिमा रू. १ अर्ब ९० करोड नाफा गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ४.५६ प्रतिशतले कम हो ।

4G/LTE सेवाको देशव्यापी पहुँच विस्तार तथा FTTH मार्फत इन्टरनेट सेवा, टेलिफोन सेवा र IPTV सेवाको विस्तार भएतापनि सेवा वितरणमा उच्च प्रतिस्पर्धाको फलस्वरुप सेवाको महशुल दरमा कमी आएको कारण सेवाको प्रयोग वृद्धि भएतापनि कार्यसञ्चालन राजश्व कम भएको छ । साथै OTT सेवाको बढ्दो प्रयोगका कारण अन्तरआवद्धता आयमा कमी आएको छ ।

SCAN for the report

तेस्रो त्रैमासिक

व्यावसायिक प्रगति

यस अवधिमा देशका विभिन्न स्थानहरूमा ४ वटा थप eNodeB जडान भई जम्मा ६,७३२ वटा eNodeB सञ्चालनमा आएका छन्। कुल १,३१,३२८ लाइन क्षमताको FTTH Network विस्तार तथा थप ३४,५०० FTTH Subscriber (Voice+Data+IPTV) लाइन जडान भएका छन् ।

वित्तीय प्रगति

कम्पनीले तेस्रो त्रैमासिक अवधिमा रू. ९ अर्ब ८९ करोड राजश्व आर्जन गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको राजश्वको तुलनामा रू १ अर्ब २१ करोडले कम रहेको छ । यस अवधिमा कम्पनीको EBITDA रू. ३ अर्ब ४७ करोड रहेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २४.०२ प्रतिशतले कम छ । कम्पनीले तेस्रो त्रैमासिक अवधिमा रू. १ अर्ब ६६ करोड नाफा गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३०.३९ प्रतिशतले बढी हो ।

4G/LTE सेवाको देशव्यापी पहुँच विस्तार तथा FTTH मार्फत इन्टरनेट सेवा, टेलिफोन सेवा र IPTV सेवाको विस्तार भएतापनि सेवा वितरणमा उच्च प्रतिस्पर्धाको फलस्वरुप सेवाको महशुल दरमा कमी आएको कारण सेवाको प्रयोग वृद्धि भएतापनि कार्यसञ्चालन राजश्व कम भएको छ । साथै OTT सेवाको बढ्दो प्रयोगका कारण अन्तरआवद्धता आयमा कमी आएको छ । बैंक ब्याजदरमा भएको परिवर्तनका कारण वित्तीय आम्दानी कम भएको छ ।

SCAN for the report

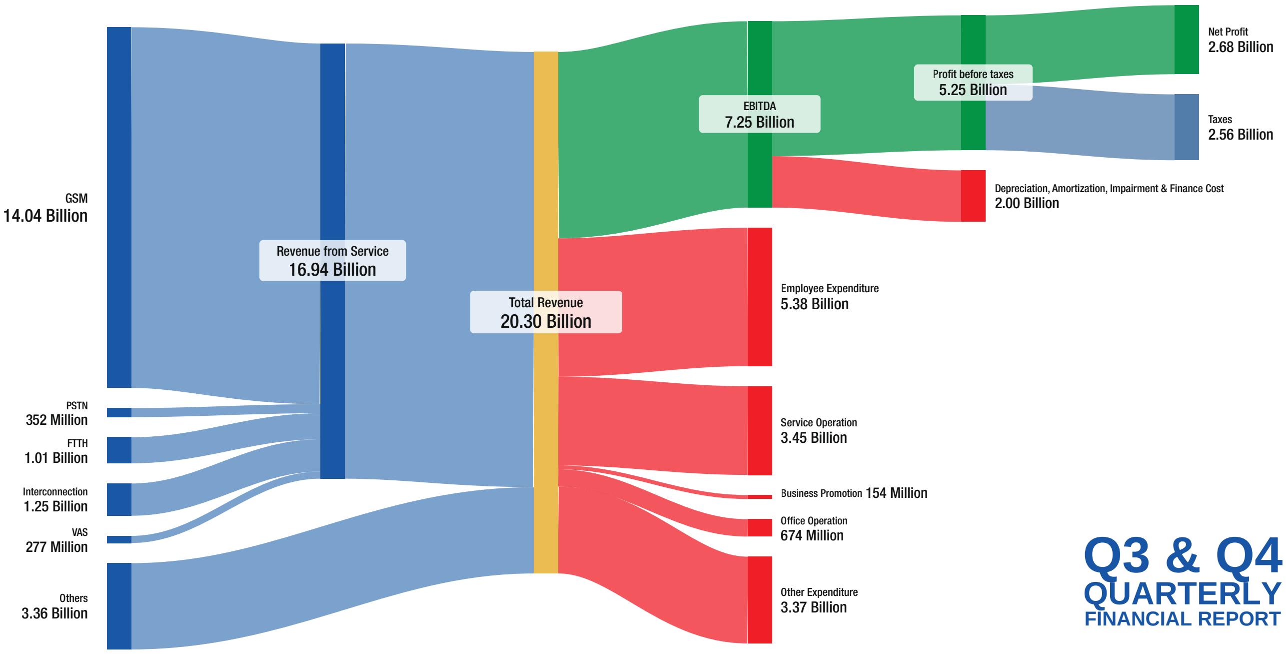

चौथो त्रैमासिक

व्यावसायिक प्रगति

यस अवधिमा देशका विभिन्न स्थानहरूमा ५ वटा थप eNodeB जडान भई जम्मा ६,७३७ वटा eNodeB सञ्चालनमा आएका छन् । कुल १,३४,४०० लाइन क्षमताको FTTH Network विस्तार तथा थप ३६,०७४ FTTH Subscriber (Voice+Data+IPTV) लाइन जडान भएका छन् ।

वार्षिक रुपमा समीक्षा अवधिमा जिएसएम सेवातर्फ देशका विभिन्न स्थानहरूमा ६६ वटा थप eNodeB जडान भई हालसम्म जम्मा ६,७३७ वटा eNodeB सञ्चालनमा आउनुका साथै ७७ जिल्लाका ७४२ स्थानीय तहमा 4G/LTE सेवा विस्तार गरिएको छ । त्यसैगरी रुकुम पूर्व, डोल्पा र मुगु थप ३ जिल्लामा FTTH सेवा विस्तार गरी जम्मा ७६ जिल्लामा बजार मागअनुसार सेवा विस्तार तथा सञ्चालन भएको छ । त्यस्तै FTTH Network को विस्तारको क्रमलाई जारी राख्दै जम्मा १७,९१,४३९ लाइन क्षमताको नेटवर्क तयार गरी समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा कुल ७,१७,२४५ FTTH Subscriber (Voice+Data+IPTV) लाइन जडान भएको छ ।

वित्तीय प्रगति

कम्पनीले दोस्रो त्रैमासिक अवधिमा रू. १० अर्ब ४१ करोड राजश्व आर्जन गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको राजश्वको तुलनामा रू १ अर्ब २४ करोड कम रहेको छ । यस अवधिमा कम्पनीको EBITDA रू. ३ अर्ब ७७ करोड रहेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २८.६१ प्रतिशतले कम हो । कम्पनीले चौथो त्रैमासिक अवधिमा रू. १ अर्ब २ करोड नाफा गरेको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५७.२० प्रतिशतले कम हो ।

4G/LTE सेवाको देशव्यापी पहुँच विस्तार तथा FTTH मार्फत इन्टरनेट सेवा, टेलिफोन सेवा र IPTV सेवाको विस्तार भएतापनि सेवा वितरणमा उच्च प्रतिस्पर्धाको फलस्वरुप सेवाको महशुल दरमा कमी आएको कारण सेवाको प्रयोग वृद्धि भएतापनि कार्यसञ्चालन राजश्व कम भएको छ । साथै व्यापकरुपमा सेवा विस्तार गरिएकोले मर्मत संभार खर्चमा भएको वृद्धि, स्थिर सम्पत्तिको ह्रासकट्टी रकममा भएको वृद्धि आदिका कारणले व्ययभार बढ्न गई मुनाफामा असर परेको छ । साथै कम्पनीले GSM अनुमतीपत्रको तेस्रो नवीकरण शुल्क रु.२० अर्बको भुक्तानीको लागि स्रोत व्यवस्थापन गर्न २०८० पौषदेखि लगानी गर्न नसकेको तथा सो सम्बन्धी भुक्तानीको निर्णय २०८१ बैशाखमा भएपश्चात केही बैंकमा रहेका मुद्दती निक्षेपहरुलाई परिपक्व अवधिभन्दा अगाडि फुकुवा गरी भुक्तानी गरिएको तथा बैंक ब्याजदरमा भएको परिवर्तनका कारण वित्तीय आम्दानी कम भएको हो ।

SCAN for the report

व्यावसायिक वातावरण विश्लेषण

- देशव्यापी रुपमा रहेको दूरसञ्चार पूर्वाधार
- देशव्यापीरुपमा सेवाको उपलब्धता
- कम्पनीको ब्राण्ड
- ग्राहकहरुको विश्वास
- सेवामा विविधता
- दक्ष जनशक्ति

- ग्रामिण क्षेत्रमा दूरसञ्चार पूर्वाधारको उपलब्धतामा कमी
- सेवाको गुणस्तर तथा विश्वसनीयतामा कायम गर्नुपर्ने
- नियमितरुपमा प्रविधि अपग्रेडमा उच्च लागत
- नयाँ प्रविधिको अवलम्बनमा ढिलाई
- निर्णय प्रक्रियामा ढिलाई
- परियोजना सम्पन्न गर्नेमा ढिलाई
- सरकारी नीति तथा नियम

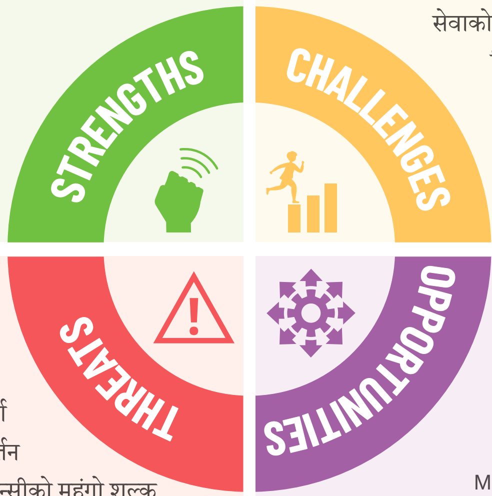

- बढ्दो बजार प्रतिस्पर्धा
- प्रविधिमा आउने परिवर्तन
- नयाँ सेवाप्रदायक आउने सम्भावना
- सेवाहरुको मूल्य निर्धारणमा उच्च प्रतिस्पर्धा
- ग्राहकहरुको सेवा प्रयोग गर्ने शैलीमा परिवर्तन
- सेवाको लाइसेन्स नवीकरण शुल्क र फ्रिक्वेन्सीको महंगो शुल्क

- पूर्वाधार सहप्रयोग
- डाटा सेवाको बढ्दो माग
- लगानी विविधिकरण
- विस्तारित दूरसञ्चार बजार
- नयाँ नयाँ सेवाहरुको विकास जस्तै M commerce, M Wallet, VAS, M2M, IoT (Internet of Things), Content Based Business

मुख्य सरोकारवाला

कम्पनीको सफलतामा प्रत्यक्ष र महत्वपूर्ण प्रभाव पार्ने व्यक्तिहरु भनेका सरोकारवालाहरु हुन्। कम्पनीले अधिकतम साख र विश्वसनीयता सिर्जना गर्ने उद्देश्य सहित सबै सरोकारवालाहरुसँगको सम्बन्धलाई विशेष महत्वका साथ अगाडि बढाउने गर्दछ।

नेपाल टेलिकमका प्रमुख सरोकारवालाहरुमा कम्पनीका सेयरधनीहरु, सञ्चालक समिति, ग्राहकहरु, कर्मचारीहरु, आपूर्तिकर्ताहरु, नियामक निकायहरु र सर्वसाधारणहरु समावेश छन्। सरोकारवालाहरुको विश्लेषणले समस्या समाधान गर्न सकिने रणनीति योजनाहरु तय गर्न मद्दत गर्दछ।

सेयरधनी

सेयरधनीहरू कम्पनीका मालिक हुन्। सेयरधनीहरूले कम्पनीको लागि आवश्यक वित्तीय पुँजी उपलब्ध गराउँदछन्। नेपाल टेलिकमका सेयरधनी नेपाल सरकार, नागरिक लगानी कोष र सर्वसाधारण रहेका छन्। छोटो र लामो अवधिमा प्रतिफल प्राप्त गर्ने आशामा उनीहरुले कम्पनीमा आफ्नो पुँजी लगानी गर्दछन्। त्यसैले उनीहरु प्रतिफल प्राप्त गर्न कम्पनीको वित्तीय स्वास्थ्यप्रति निरन्तर उत्सुक रहेका हुन्छन्। कम्पनीले समीक्षा अवधिमा सेयरधनीहरुलाई ३० प्रतिशत नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव गरेको छ।

सञ्चालक समिति

सञ्चालक समितिमा नेपाल सरकारका प्रतिनिधि, नेपाल सरकारबाट नियुक्त हुनुभएका प्रबन्ध निर्देशक, सर्वसाधारण सेयरधनी प्रतिनिधि र कर्मचारी प्रतिनिधि गरी सात सदस्य रहेका छन्। समितिले आन्तरिक नियन्त्रण, संस्थागत सुशासन र पारदर्शिताको उचित कार्यान्वयनको लागि मार्गनिर्देशन दिने गर्दछ। यसले सेयरधनीहरूको हित र कम्पनीको वित्तीय स्थितिलाई पनि सुरक्षित गर्दछ।

ग्राहक

ग्राहकहरु कम्पनीले प्रदान गर्ने विभिन्न सेवाका उपभोक्ता हुन्। उनीहरु कम्पनीको सेवाका अन्तिम प्रयोगकर्ता हुन्। ग्राहकहरुले आफ्नो अपेक्षा पूरा हुँदा कम्पनीको प्रतिष्ठामा बढोत्तरी गराउन योगदान पुर्‍याउँदछन्। कम्पनीले देशभर अत्याधुनिक प्रविधिमा आधारित दूरसञ्चार सेवाहरु उपलब्ध गराउन निरन्तर प्रयास गरिरहेको छ।

कर्मचारीहरू

कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीहरूको उत्प्रेरणापूर्ण कार्यसम्पादनले कम्पनीको उद्देश्य प्राप्त गर्न महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ। कर्मचारीहरूले कम्पनीको सफलताको लागि आफ्नो अनुभव, दक्षता, लगनशीलताको बदलामा उचित पारिश्रमिक तथा पारितोषिकको अपेक्षा गर्छन्।

आपूर्तिकर्ताहरु

कम्पनीको लागि आवश्यक पर्ने वस्तु तथा सेवाको आपूर्तिकर्ताहरु विभिन्न कम्पनी तथा व्यक्तिहरु हुन्छन्। आपूर्तिकर्ताहरुबाट कम्पनीका आफ्ना सेवाहरुको लागि प्रयोग गर्ने स्रोतहरु प्राप्त गर्ने गर्छन्। सेवाहरुको समयमै निर्वाद रुपमा वितरण गर्ने कार्यलाई सुनिश्चित गर्न आपूर्तिकर्ताहरुसँग बलियो र स्वस्थ सम्बन्ध आवश्यक हुन्छ। कम्पनी आफ्ना आपूर्तिकर्तासँग स्वस्थ सम्बन्ध कायम गर्न प्रतिबद्ध छ।

नियामक निकाय

नियामक निकायहरू कम्पनीको व्यावसायिक क्षेत्रमा नियमनकारी भूमिका निर्वाह गर्ने सरकारी निकायहरू हुन्। कम्पनीले ऐन, नियम, निर्देशन तथा प्रचलित कानून अनुसार पालना गर्नु पर्ने कुराहरुको पालना भए/नभएको, आन्तरिक नियन्त्रण संयन्त्रको प्रभावकारिता, पारदर्शिता, ग्राहक र अन्य सरोकारवालाहरूको हितको संरक्षण पनि सुनिश्चित गर्नुका साथै कम्पनीको व्यापार गतिविधिहरूको विषयलाई नियामक निकायहरुले नियमन गर्ने गर्दछन्। सम्बन्धित सबै नियामक निकायहरुसँग कम्पनीको सुमधुर र स्वस्थ सम्बन्ध रहेको र सोलाई कायम राख्न कम्पनी प्रतिबद्ध छ।

मानव पुँजी

इमानदार, प्रतिबद्ध र उत्प्रेरित मानव संशाधन विना कुनै पनि संस्थाले लक्ष्य हासिल गर्न सक्दैन । कम्पनीले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई सदैव महत्वपूर्ण सम्पत्तिको रुपमा लिएको छ। दक्ष र प्रतिभाशाली कर्मचारी नभएसम्म कम्पनीको प्रगति हुन नसक्ने वास्तविकतालाई पूर्णरुपले अङ्गीकार गरी कर्मचारीको व्यवस्थित परिचालनमा विशेष ध्यान दिइएको छ । कम्पनीका कर्मचारीहरूले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यविवरण, लक्ष्य र प्रगति मूल्याङ्कनका परिसूचकहरू विकास गरी सो बमोजिम निजहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका गर्ने कार्यको सुरुवात गरिएको छ।

जम्मा कर्मचारी संख्या ३६७२

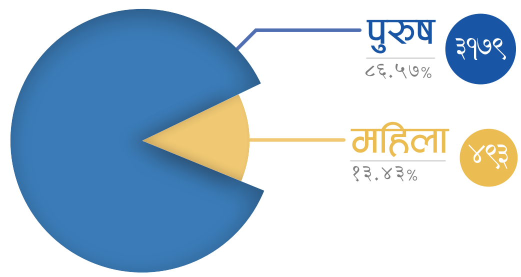

कर्मचारी भर्ना

कम्पनीमा दक्ष तथा सक्षम कर्मचारी भर्ना गर्नको लागि पारदर्शी नीति नियम तथा मापदण्ड लागू गरिएको छ । कम्पनीले कर्मचारी भर्ना निश्चित मापदण्डको आधारमा प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट गर्ने गरेको छ। साथै लोकसेवा आयोगको संलग्नता र परीक्षा कार्यक्रम तालिका अनुसार समावेशिताको सिद्धान्तको आधारमा कर्मचारी भर्ना गर्ने गरिएको छ।

कर्मचारीमा विविधता

कम्पनीको कार्यस्थल तथा कर्मचारीको कार्यशैलीमा लैङ्गिक समावेशिता तथा विविधता सहितको कार्यवातावरण तयार गरिएको छ। कम्पनीमा कायम गरिएको लैङ्गिक समावेशिता तथा विविधताले सम्पूर्ण कर्मचारीहरूमा समान तथा निष्पक्षरुपमा अवसर सिर्जना गर्ने वातावरण सुनिश्चित भएको विश्वास लिइएको छ।

सेवा तथा सुविधा

कार्यरत कर्मचारीहरुलाई कम्पनीले आकर्षक सेवासुविधाहरू उपलब्ध गराउँदै आएको छ। कर्मचारीहरूको सेवासुविधामा तलब, भत्ता, बोनस, टेलिकम भत्ता, आदि रहेको छ। तह ११ र तह १० का कर्मचारीहरूलाई कम्पनीले सवारी साधनको सुविधा पनि उपलब्ध गराएको छ। देशको आर्थिक अवस्थालाई मध्यनजर गरी कर्मचारीहरूको सेवासुविधा समयानुकुल पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ। त्यस्तै कर्मचारीहरूलाई पोशाक भत्ता, औषधी उपचार खर्च, दुर्घटना बीमा, सापटी, विभिन्न प्रकारका बिदा, टेलिफोन, मोबाइल, इन्टरनेट र सीयुजी सुविधा उपलब्ध गराइएको छ।

समीक्षा अवधिमा नियुक्ती तथा बढुवा पदस्थापन र सरुवा कार्यविधि, २०७८ अनुरूप सरुवाका लागि Online Transfer Request भर्नसक्ने व्यवस्थालाई समीक्षा अवधिमा निरन्तरता दिइएको छ । कर्मचारीहरूको सेवासुविधामा गरिएको खर्चको विवरण लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

लैङ्गिक विविधता

(२०८१ असोज सम्मको)

लैङ्गिक अनुपात	पुरुष संख्या	विवरण	महिला संख्या	लैङ्गिक अनुपात
	५३	उच्च व्यवस्थापन (तह १०-१२)	६	
	४२६	मध्य व्यवस्थापन (तह ८-९)	५९	
	१२३२	अधिकृतस्तर (तह ६-७)	१६८	
	१४६८	सहायकस्तर (तह ५ सम्म)	२६०	

उमेरको विविधता

महिला संख्या	उमेर समूह	पुरुष संख्या
४२	३० वर्षसम्म	१४३
२९३	३१ देखि ५० वर्ष	१७४३
१५८	५० वर्षभन्दा माथि	१२९३

कम्पनी पुन:संरचना

कम्पनीले बदलिँदो परिस्थिति अनुरुप कम्पनीले पुनर्संरचनाको कार्यलाई अगाडि बढाउँदै आएको छ । २०७२ सालमा कायम गरिएको ४१५९ जनाको दरबन्दीलाई पुनरावलोकनपश्चात ३००९ कायम भएको छ।

कार्यसम्पादन सम्झौता

कम्पनीका निर्धारित लक्ष्य, योजना, नियमित कार्यहरु समयमै सम्पन्न गर्ने प्रतिबद्धताका साथ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिव/कम्पनी सञ्चालक समितिका अध्यक्ष र कम्पनीका प्रबन्ध निर्देशकबीच, कम्पनीका प्रबन्ध निर्देशक र कम्पनीका प्रमुख प्राविधिक अधिकृत, प्रमुख व्यावसायिक अधिकृत, प्रमुख सञ्चालन अधिकृत, प्रमुख मानव संसाधन अधिकृत, प्रमुख वित्तीय अधिकृत, कम्पनी सचिव, अन्तरिक लेखा परीक्षण तथा निरीक्षण विभागका नायव प्रबन्ध निर्देशक, वायरलाइन तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालयका निर्देशक, वायरलेस सेवा निर्देशनालयका निर्देशक र ब्याकबोन ट्रान्समिसन निर्देशनालयका निर्देशकहरुबीच कार्यसम्पादन सम्झौता भएको छ। साथै प्रादेशिक निर्देशनालयका निर्देशकहरुसहितका निर्देशक तथा विभागीय प्रमुख र प्रबन्धकहरुबीच समेत कार्यसम्पादन सम्झौता भएको छ। त्यस्तै समीक्षा अवधिमा तह ११ देखि तह ८ सम्मका कर्मचारीहरुसँग कार्यसम्पादन सम्झौता हुनुका साथै कम्पनीका सबै कर्मचारीहरुलाई कार्यविवरण उपलब्ध गराइएको छ।

कर्मचारी विनियमावली परिमार्जन

कम्पनीले समयसापेक्ष आर्थिक तथा कर्मचारी विनियमावलीमा परिमार्जन गर्दै आएको छ। सोही सिलसिलामा संशोधन प्रकृयामा रहेको कर्मचारी विनियमावली, २०७८ सञ्चालक समितिवाट स्वीकृत भई २०७८ साउन १ गतेदेखि लागू भएको छ भने कर्मचारी सरुवा सम्बन्धी नीति तयार गरी सोही अनुसार कार्यान्वयन हुँदै आएको छ।

तालिम तथा वृत्ति विकास

मानव संशाधनलाई सिर्जनशील, सकारात्मक, अध्यावधिक र उत्प्रेरित बनाई राख्न तालिमको व्यवस्था गरिएको छ। मानव संसाधनको विकासले दैनिक कार्यमा सहयोग गर्ने मात्र नभई कम्पनीमा नयाँ सोच, नयाँ प्रविधिहरू भित्र्याउन मद्दत पुग्ने कुरामा सञ्चालक समिति विश्वस्त छ। तालिम खर्च नभई लगानी हो भन्ने हाम्रो मान्यता रहेको छ। त्यसैले सक्षम तथा व्यावसायिक जनशक्ति तयार गर्न कम्पनीले निरन्तर लगानी गरेको छ। बदलिँदो परिवेश, गतिशील प्राविधिक वातावरणमा आफ्ना कर्मचारीहरूलाई समयसापेक्ष, दक्ष र सिपयुक्त बनाउन तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका साथसाथै प्रोत्साहन गर्नका लागि कम्पनीले समय समयमा विभिन्न आन्तरिक तथा बाह्य तालिम एवं सेमिनारमा कर्मचारीलाई सहभागी गराउँदै आएको छ। समीक्षा वर्षमा दूरसञ्चार तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्रवाट कुल २११६ जना अधिकृतस्तर तथा ६५८ जना सहायकस्तरका गरी जम्मा २७७४ जना कर्मचारी विभिन्न १०९ वटा तालिम तथा ४४ वटा गोष्ठी/कार्यशालामा सहभागी भएका छन् भने ५७९ कर्मचारीलाई समीक्षा अवधिमा वैदेशिक तालिम, गोष्ठी तथा सेमिनारमा सहभागी गराइएको छ। पारदर्शी ढंगले वृत्तिविकास प्रयोजनार्थ वार्षिकरुपमा निश्चित मापदण्डको आधारमा कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ।

कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तह	२०८०।८१			२०७९।८०			२०७८।७९		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
अधिकृत	२३३	१७११	१९४४	२४७	१७९५	२०४२	२२७	१७८०	२००७
सहायक	२६०	१४६८	१७२८	२७१	१५६२	१८३३	२६६	१५४५	१८११
जम्मा	४९३	३१७९	३६७२	५१८	३३५७	३८७५	४९३	३३२५	३८१८
बढी (घटी)	(२५)	(१७८)	(२०२)	२५	३२	५७	(१४)	(१२५)	(१३९)

International/National Training/Workshop/Seminar

	आ.व. २०८०।८१		आ.व. २०७९।८०	
	राष्ट्रिय तालिम गोष्ठी/कार्यशाला	अन्तर्राष्ट्रिय तालिम गोष्ठी/ कार्यशाला	राष्ट्रिय तालिम गोष्ठी/कार्यशाला	अन्तर्राष्ट्रिय तालिम गोष्ठी/ कार्यशाला
जम्मा तालिम/गोष्ठी/कार्यशालाको संख्या	१५३		१२५	५२
जम्मा सहभागी कर्मचारी	२७७४	५७९	२४९६	५४३
अधिकृतस्तर	२११६			
सहायकस्तर	६५८			

कर्मचारी स्वास्थ्य तथा सुरक्षा

कम्पनीले कर्मचारीको स्वास्थ्य तथा सुरक्षालाई उच्च प्राथमिकतामा राखी कार्य गर्ने प्रबन्ध मिलाएको छ । कर्मचारीले अवकाशपश्चात् भुक्तानी पाउने गरी कम्पनीको ९० प्रतिशत र कर्मचारीको १० प्रतिशत योगदान सहितको जीवन बीमा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। जीवन बीमा रकमको तहगत अनुपात कर्मचारी विनियमावली, २०७८ मा तोकिए अनुसार रहेको छ।

कर्मचारीहरूको उपचारको लागि कम्पनी तथा कर्मचारी दुवैको योगदान हुनेगरी स्वास्थ्य बीमा तथा सामूहिक दुर्घटना बीमाको समेत व्यवस्था गरेको छ। कर्मचारीहरूले भौतिक जोखिम हुने कार्य गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानीका उपायहरू लागू गरिएको छ। कर्मचारीहरूलाई कार्यस्थलमा हुने जोखिम, स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धी आवश्यक कार्यविधि बनाउने तथा कार्यान्वयन गर्ने र कर्मचारीहरुलाई कार्यस्थलमा हुने जोखिम, स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धमा जानकारी दिनको लागि दूरसञ्चार तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्रमा पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा (OHS) विषयक तालिम प्रदान गर्ने गरिएको छ।

कर्मचारीहरूलाई कार्यक्षेत्रमा हुन सक्ने लैङ्गिक हिंसाहरू सम्बन्धी जनचेतना तथा नियन्त्रण गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँगको सहकार्यमा जानकारीमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको छ। साथै कम्पनीले लैङ्गिक हिंसाविरूद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको छ। लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी उजुरीको सुनुवाई तथा व्यवस्थापनको लागि कम्पनीले केन्द्रीयस्तरमा नायव प्रबन्ध निर्देशकको संयोजकत्वमा एक स्थायी कमिटि (Committee Against Sexual Harassment - CASH) गठन गरेको छ।

कर्मचारीलाई कडा रोग लागेको खण्डमा उपचारमा सहयोगको लागि कर्मचारी तथा कम्पनीको सहयोगदानमा कडा रोग कोष निर्माण गरी सोको व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ। कडा रोग अन्तर्गत क्यान्सर, मिर्गौला सम्बन्धी, मुटु सम्बन्धी (एन्जियोप्लाष्ट र बाइपास), नसा सम्बन्धी (पार्किन्सन्स, वेहोशी), प्यारालाइसिस, ब्रेन ह्यामरेज, कलेजो सम्बन्धी रोग (हेपाटाइटिस बि, सि), मेनेञ्जाइटिस, एक्युट पेङ्क्रियाटाइटिस समावेश रहेका छन्। समीक्षा अवधिमा कडा रोग उपचार खर्चस्वरुप कुल १५ जना कर्मचारीलाई रु. ३४,०८,६४०।०० उपलब्ध गराइएको छ।

वित्तीय विवरण एकल

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT
TO THE SHAREHOLDERS OF
NEPAL DOORSANCHAR COMPANY LIMITED (NEPAL TELECOM)

REPORT ON THE AUDIT OF THE STANDALONE FINANCIAL STATEMENTS

We have audited the Standalone Financial Statements of Nepal Doorsanchar Company Limited ("Nepal Telecom"/"the Company") which comprise the Statement of Financial Position (SOFP) as at Ashadh 31, 2081 (July 15, 2024), and Statement of Profit or Loss (SOPL), Statement of Other Comprehensive Income (OCI), Statement of Changes in Equity and Statement of Cash Flows for the year then ended, and Notes to the Standalone Financial Statements, including a Summary of Significant Accounting Policies.

QUALIFIED OPINION

In our opinion, except for the effects of the matter described in the Basis for Qualified Opinion section of our report, the accompanying Financial Statements read with the Notes to the Financial Statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Company as at 31 Ashadh, 2081 (July 15, 2024), and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with Nepal Financial Reporting Standards.

BASIS FOR QUALIFIED OPINION

a. The Company invested in a nationwide 4G/LTE network to expand its business and strengthen operations. Contracts for Core, Radio Access Network (RAN) I and II, totaling NPR 19.68 billion, were signed but not completed within the agreed 12-month timeline—by February 2020 (Falgun 16, 2076). The board meeting held on October 08, 2021 (2078/06/22) extended the contract up to April 14, 2022 (2078 Chaitra end). There is no further extension of the contract, but the Company is transacting with the contractor with the expired contract (paid NPR 971 million during FY 2080-81); such transactions are irregular. As of July 15, 2024, (Ashadh End 2081), the Company has capitalized NPR 15.95 billion related to RAN I and II. Income is understated by the amount liquidated damage of the 4G/LTE Project, which is a maximum of ten percent of the total contract price.

b. The Company's policy to derecognize Property, Plant, and Equipment (PPE) has some limitations, with the legacy copper wire system with WDV of NPR 916 million recognized as PPE and NPR 57.26 million having been provisioned for impairment in the financial statements of FY 2080-81. Additionally, additional scrap and obsolete PPE exists within the Company's records but has not been identified, derecognized, and properly dealt with, making it difficult to determine its extent and value. Furthermore, there are many buildings owned by the Company without accruing any economic benefits. Accordingly, we are unable to comment on the consequential impact, if any, due to the possible impairment loss of the PPE.

c. The Company's accounting policy requires impairment recognition for idle inventory items, with 25% for slow-moving, 50% for non-moving, and 100% for obsolete inventory. As of Ashadh End 2081, the Company has NPR 3.79 billion worth of inventories under Capital Work-in-Progress (Note 4 of the financial statements) and NPR 521 million under Inventory (Note 7 of the financial statements). The Company's impairment assessment relies solely on inventory classification without considering usability and economic value of the inventory. It was observed that even the obsolete items are categorized as regular in ERP. Accordingly, we are unable to comment on the consequential impact, if any, due to the possible impairment loss of the inventory.

d. The Wireline segment experienced an operating loss of NPR 534 million (previous year NPR 1.46 billion), representing a 15.69% gross loss margin against total revenue of NPR 2.78 billion (Fiber To The Home Services (FTTH) NPR 2.17 billion). The Company deployed 3,819 Fiber Distribution Cabinets (FDCs) and 1,849,562 Fiber Access Points (FAPs) across Nepal, with only 431,483 FAPs occupied, a utilization rate of 23%. This indicates uncertainty about cost recovery timelines and technology's profitability and long-term sustainability. We are unable to comment on whether future economic benefits will recover investment for the technology, potentially leading to asset impairment.

We have conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing (NSAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditors Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our Report. We are independent of the Company in accordance with the ICAN's Handbook of Code of Ethics for Professional Accountants together with ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements, and we have fulfilled our other ethical responsibilities and ICAN's Handbook of Code of Ethics for Professional Accountants. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our qualified opinion.

EMPHASIS OF MATTERS

The following matters are presented to draw users' attention to the financial statements that, in our judgment, are of such importance that they are fundamental to users' understanding of the financial statements. The audit opinion is not modified because of these matters.

a. As the letter of the Ministry of Finance dated 2081-01-16, employees' bonuses must be calculated based on the operating profit of NPR 4.47 billion for FY 2080-81 and NPR 3.95 billion for FY 2079-80. But the Company has calculated and booked the employees' bonus based on the total profit of NPR 11.25 billion for FY 2080-81 and NPR 11.74 billion for FY 2079-80. Hence, the amount of the provision for bonus as reflected in the SOFP has been overstated by NPR 700 million (FY 2080-81 NPR 330 million and FY 2079-80 NPR 370 million). Furthermore, presentation of the SOPL does not portray the operating results of the core business of the Company in the form of profit.

b. The meeting of the Board of Directors of the Company dated 2081-01-24 resolved to set aside the required amount to cover the liability of the Defined Benefit Plan of NPR 26.93 billion. Accordingly, the Company had to contribute NPR 12.73 billion during FY 2080-81, but the Company has not done so. Hence the assets of 'Post Employment Benefits' as reflected in the SOFP have been overstated to that extent.

OTHER AUDIT MATTERS

The following matters are presented that are other than those presented or disclosed in the financial statements that, in our judgment, are relevant to users' understanding of the audit, the auditor's responsibilities, or the auditor's report. The audit opinion is not modified because of these matters.

a. The practice of 'unpaid Kaaj' prevails (per diem and travel costs not paid), which is an employee-induced event, not a Company need event. There are manpower shortages in rural areas and excesses in urban areas. Substantial expenditure has been made for outsourcing human resources. Additionally, there is a significant amount of casual labor expenditure paid in cash without verifiable evidence. There are no proper controls on such labor engagement and cash payment, making it difficult to verify the legitimacy of these payments.

b. There is major concern of anti-graft agencies in the procurement process of the Company. The Company's procurement practices have raised notable concerns, particularly regarding the lack of prudent procurement practices—based on availability of budget rather than the Company's need—resulting in a surplus of assets that remain idle. The acquisition of a significant volume of assets, coupled with their underutilization, suggests a misalignment between procurement strategies and operational needs. The prevalence of continued non-moving and idle assets raises questions about the effectiveness and prudence of the Company's procurement approach.

c. The extension of AMC of CRTB—Convergent Real-time Billing System was made for 4+1 years on a no-choice basis effective from September 19, 2022 (Ashoj 03, 2079). To initiate procurement of the New System, a bid was invited on March 31, 2024 (Chaitra 18, 2080), based on the cost estimation, and bid document prepared on June 20, 2021 (Ashadh 06, 2078). The issue is in litigation, and the case is pending in the court. There is a need for efficient procurement management to avoid delay in procurement to suffice the lead time required for the new vendor, as the contract of the existing billing system is expiring on September 18, 2027 (Ashoj 2, 2084).

d. The Company has contracted with a vendor for managed services for restoration of service outages. We have noted various service outages, and the estimated amount of the penalty for the delay in restoration of outages is NPR 47.3 million.

e. The Company's revenue generation in Koshi Pradesh and Madhesh Pradesh is significantly below expectations when considering the population size in these regions. Several factors contribute to the observed decline in revenue, including, but not limited to, the quality, promotion, and coverage of network services; timely maintenance of BTS sites; technology upgrades; insufficient market penetration; and a lack of effective customer retention strategies. Further, the Company has presented the product-wise segment reporting, but there is a lack of province-wise segment reporting.

f. As a part of the 4G Contract, the contractor completed the installation, testing, commissioning, and on-airing of four 5G sites assigned by NT and installed one temporary trial 5G site at the NT Central office for the NT Day function without additional cost to NT and concluded that the supplied equipment can be upgraded for 5G features. Strategy for implementation of 5G is yet to be formulated and implemented.

g. Board of Directors of the Company had decided to plan and implement a Voluntary Retirement Scheme (VRS) and to conduct an Organization and Management (O&M) survey for restructuring of the Company, but it has not been implemented.

h. The previous license of the mobile services issued by the Nepal Telecommunication Authority (NTA) to the Company expired on May 10, 2024 (2081-01-28). NTA has issued a new license for mobile services on May 10, 2024 (2081-01-28) for a period of 5 years under the condition that the renewal fee and condition of the license shall be as decided by NTA. The Company has paid the license fee of NPR 210 million. As no communication has been received from NTA, the Company has not made any provision of the renewal fee (royalty), nor is any contingent liability disclosed to this effect.

i. The Company had budgeted NPR 25.80 billion for FY 2080-81, but the expenditure was as low as NPR 4.97 billion with the achievement rate of only 19% (previous year 22%).

j. The Company has not complied with the provisions of the Labor Act, 2074, and Labor Regulation, 2075, relating to contractual employees, labor audits, and requirements of the Social Security Act 2075; the Bonus Act; and regulations relating to the maintenance and operation of the Employees Welfare Fund and Interconnection Guidelines 2076 relating to international and domestic usage charges. Furthermore, the ICT Security Policy and Business Continuity Plan (BCP) are not approved as mandated by NTA Cyber Security By-laws, 2077.

KEY AUDIT MATTERS

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in the audit of the standalone financial statements. These matters were addressed in the context of our audit of the standalone financial statements, and in forming our opinion thereon, but we do not provide a separate opinion on these matters. For each matter below, our description of how our audit addressed the matter is provided in that context. In addition to the matters described in the Basis for Qualified Opinion Section, we have determined the matters described below to be the key audit matters to be communicated in our report.

Key Audit Matter	How our audit addressed the matter
Revenue Recognition	
We considered the accuracy of revenues relating to the voice and data services provided as a key audit matter due to the complexity of the IT systems, the significance of the volumes of data processed by the IT systems, and the impact of changing pricing models (tariff structures, incentive arrangements, discounts, etc.). The amount of revenue involved in the financial statement is material to the financial statements, and due to the complexity of the system, processes, and products/services used to record revenue, having multiple software programs is a reliance on automated processes and controls. The Company has used a billing system that captures, values, and records the revenue data generated from various software, which are heavily reliant on IT systems with processes and controls over the transactions. Disclosures relating to revenue recognition can be found at note 16.	We evaluated the design and operating effectiveness of key controls over the capture and measurement of revenue transactions across all significant revenue streams, including evaluating the relevant IT systems with supporting evidence such as service detail records and evidence of customer payment. We obtained an understanding of the nature of various services provided by the Company, comprising prepaid, postpaid, international, and fixed-line services. The accuracy and completeness of revenue amounts recorded is an inherent risk. Our audit procedures included the following: • System recorded transactions: real-time test of recording of transactions in the system, subsequently recorded to the accounting system. Information is processed in a separate directorate independent of the accounting directorate, resulting in additional control over billed records and accounted records. • Manual control over transactions: testing the design and implementation of various operating effectiveness of manual control over initiation, authorization, and testing of revenue transactions. These included testing

	of tariff rates, packages, treatment related to discounts, and recording to ERP, including major contracts. ▪ Performing substantive testing, including analytical procedures, over major streams of revenue generation Testing of manual journal entries and end-to-end reconciliation from data records to billing systems and accounting ledgers. ▪ Testing the delivery of goods and services rendered for recording of revenue from advance/deposits received. Based on the result of the sample testing and mix use of manual and automated controls that are in place, we have relied on the information generated by the system and process followed by the Company for revenue recognition.
Information Technology (IT) System and Controls The Company uses several IT/software systems with or without integrating with the ERP system for the management of its business operations. A significant part of the Company's financial process is heavily reliant on IT systems with automated processes and controls over the capturing, valuing, and recording of transactions and manual interventions on the same while recording the data into ERP. This is a key part of our audit because of the complex IT environment supporting the business processes, the mix of manual and automated controls, the multiple internal and outsourced support arrangements, and the complexity of the billing systems, which result in revenue being recognized.	We assessed the manual and automated controls relating to IT systems relevant to financial reporting, including the recognition of revenue. While a separate IS audit from a competent professional is yet to be carried out, we tested a sample of automated controls that are designed to enforce appropriate segregation of duties, roles, and controls. This included assessing the design of relevant automated processes and controls. We reviewed a sample of the financial information produced by various systems, recording in ERP and reporting. We evaluated the effectiveness of the controls in the systems.
Impairment The assets owned by the Company include property, plant, and equipment (PPE) and other assets. Given the dynamic nature of the industry in which the Company operates, there is a risk that there could be material impairment to intangible assets, investments, and other assets. Determination as to whether	We reviewed the policies and processes of impairment of each class of assets. We assessed the determination of cash-generating units (CGUs) used for their impairment assessment and to assess the impairment models and evaluate the reasonableness of key assumptions, including

there is an impairment relating to an asset or Cash Generating Unit (CGU) involves significant judgment about the future cash flows and plans for these assets and CGUs.	discount rate, growth rates, and forecast growth assumptions. We also performed sensitivity analysis around the key drivers of the cash flow projections. We reviewed the impairment matrix prepared for expected losses, mainly for accounts receivable and inventories, as per the policies. We tested the adequacy of impairment on investments, receivables, and other assets, including PPE of the Company. We reviewed the impairment of all significant classes of assets, basis, and adequacy, including reversals.
Fair Value Measurement The Company has investments in shares and debentures that are measured at fair value. Similarly, property, plant, and equipment—mainly land, buildings, and other assets—have been reassessed by the management technical experts of the Company, which was independently valued in FY 2078/79. The Company categorizes assets or liabilities carried on the reporting date at fair value using a three-level hierarchy. Determination of fair value is based on a high degree of judgment and input from data that is not directly observable in the market. Further, the fair value is significantly influenced by the expected pattern of future benefits of the tangible assets.	We reviewed the basis and categorization of assets or liabilities carried on the reporting date at fair value using a three-level hierarchy, including key assumptions around discounted cash flow to estimate fair value. We reviewed land and building reassessment reports obtained by the management with the involvement of the committee and experts. We assessed the methodology and the assumptions applied in determining the fair value. We have assessed the objectivity, independence, and competence of the specialists involved in the process. We assessed the adequacy of disclosure in Note 12 to the financial statements.
Provisions and contingencies tax, legal and other regulatory matters The Company has recognized provisions for probable outflows relating to legal, tax, and other regulatory matters and has disclosed contingencies for legal, tax, and other regulatory matters where the obligations are considered possible. The Company assesses the likelihood that a pending matter relating to tax, legal, or regulatory will succeed. In performing this assessment, the Company applies judgment and has recognized provisions based on whether additional amounts will be payable and has disclosed	We obtained an understanding, evaluated the design, and tested the operating effectiveness of internal controls relating to: • Identification evaluation, recognition of provisions, and disclosure of contingencies for matters under review or appeal with relevant adjudicating authorities by considering the assumptions and information used by management in performing this assessment.

contingent liabilities where economic outflows are considered possible. We have considered the provisions recorded and the contingencies relating to tax, legal, and other regulatory matters as a key audit matter, as there is significant judgment to determine the possible outcome of matters under dispute and determining the amounts involved, which may vary depending on the outcome of the matters.	• Completeness and accuracy of the underlying data/information used in the assessment. For tax matters, we evaluated the reasonableness of the management's positions by considering tax regulations and past decisions from tax authorities. For regulatory fees and other matters, we evaluated the reasonableness of the management's positions by considering relevant past assessment orders, commitments, and payments made. We also evaluated the disclosures provided in the notes to the financial statements concerning these matters.

INFORMATION OTHER THAN THE FINANCIAL STATEMENTS AND AUDITOR'S REPORT THEREON

The Company's management is responsible for the preparation of the other information. The other information comprises the information included in the management report, the report of the Board of Directors, and the chairman's statement but does not include the financial statements and our auditor's report thereon. Our opinion on the financial statements does not cover the other information, and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained during the course of our audit or otherwise appears to be materially misstated. As the other information documents are in the process of completion, the management has provided written representation that the final version of the documents will be provided when available.

RESPONSIBILITY OF MANAGEMENT AND THOSE CHARGED WITH GOVERNANCE FOR THE FINANCIAL STATEMENTS

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with Nepal Financial Reporting Standards and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern, and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Company's financial reporting process.

AUDITOR'S RESPONSIBILITIES FOR THE AUDIT OF THE FINANCIAL STATEMENTS

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but it is not a guarantee

that an audit conducted in accordance with NSAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with NSAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risk of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error; design and perform audit procedures responsive to those risks; and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purposes of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the management.
- Conclude on the appropriateness of the management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure, and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- Obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Company to express an opinion on the financial statements. We are responsible for the direction, supervision, and performance of the audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We have communicated with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identified during our audit in the Management Letter outlining such findings with recommendations to correct such control deficiencies.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence and, where applicable, related safeguards. From the matters communicated with those charged with governance, we have determined those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period, therefore they are described in our Auditor's Report.

REPORT ON THE OTHER LEGAL AND REGULATORY REQUIREMENTS

a. We have obtained satisfactory information and explanations asked for, which, to the best of our knowledge and belief, were necessary for the purpose of our audit.

b. The financial statements, including the Statement of Financial Position, Statement of Profit or Loss, Statement of Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, and Statement of Cash Flows, including a Summary of Significant Accounting Policies and the Notes to the Accounts, have been prepared in all material respects in accordance with the provisions of the Companies Act, 2063, and they are in agreement with the books of accounts of the Company, and the accounts and records of the Company are properly maintained in accordance with the prevailing laws.

c. To the best of our information and according to the explanations given to us in the course of our audit, we observed that the business of the Company was conducted satisfactorily, and the Company's transactions were found to be within the scope of its authority.

We did not come across cases of accounting-related fraud, and the cases where the board of directors or any director or any office bearer of the Company acted contrary to the provisions of law except as reported in this report or caused loss or damage to the Company or committed any misappropriation of the funds of the Company.

Kathmandu, Nepal
Date: 2081/09/05

CA. Mahesh Kumar Guragain
Partner
MGS & Associates
Chartered Accountants
UDIN No. 241221CA00125aVFdL

CA. Narendra Bhattarai
Principal Partner
Kuber N. Bhattarai & Co.
Chartered Accountants
UDIN No. 241221CA00037xSAdg

वित्तीय अवस्थाको एकल विवरण (वासलात)

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण	टिप्पणीहरु	चालु वर्ष २०८०/८१	गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
सम्पत्ति			
गैर चालु सम्पत्ति			
अदृश्य सम्पत्ति	१	१,५१२,४०३,४७२	१,६८२,१३२,३५९
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण	३	४८,३२१,२५६,४३७	५०,८५९,३६०,९०२
सम्पत्तिको प्रयोग अधिकार (Right of Use Assets)	८	१,७६४,२६६,९८५	२,०४४,५११,४७६
पुँजीगत कार्यप्रगति	४	३,७९०,०३६,६०३	५,४३३,४४१,६२१
दीर्घकालीनऋण लगानी तथा पेस्की	१०।१।३१	८५२,७५८,९६२	९८५,३०९,३११
एसोसियट्समा लगानी	५	१,५७६,५९७,२५७	१,२१६,६२२,०२६
सहायक कम्पनीमा लगानी	६	२४८,८८८,९००	२४८,८८८,९००
वित्तीय सम्पत्ति			
इक्विटीमा लगानी	१०।१।१	२१९,०३४,०००	१९०,०००,०००
मुद्दती निक्षेप तथा अन्य लगानी	१०।१।५	३,७६३,०४९,३००	३,६१२,२२९,०००
ऋण लगानी	१०।१।६	१४,१८६,०१५,०२८	१३,७८७,१३१,३८६
कर्मचारी ऋण	१०।१।२	३,५२४,९३५,५७०	३,५४५,७७६,८२५
स्थगन कर सम्पत्ति	२६।३	४,४१२,४९८,३५२	९,९१३,५१६,५५१
सम्झौता लागत सम्पत्ति	२	३६५,१५१,७०१	३९०,५५८,२३२
जम्मा गैर चालु सम्पत्ति		**८४,५३६,८९२,५६७**	**९३,९०९,४७८,५८९**
चालु सम्पत्ति			
जिन्सी मौज्दात	७	५२१,०७२,१८२	७०७,५६८,२८७
अग्रिम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	९।१	२,३८५,३९८,१७६	२,१११,८५४,२६१
चालू कर सम्पत्ति (खूद)	२६।१	४,०६३,२२३,२२७	१,७४२,७७८,३७३
वित्तीय सम्पत्ति			
कर्मचारी ऋण	१०।१।२	३१५,१३७,८०८	७५,९४८,९१८
प्रोदभावी रकम, पेस्की र अन्य भुक्तानी	१०।१।३	९८३,९५०,२२७	७८०,९९७,५६८
आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनु पर्ने रकम	१०।१।४	१,५१६,०४७,४२८	२,०८७,२४७,१८८
मुद्दती निक्षेप, ऋण लगानी तथा ऋणपत्रमा लगानी	१०।१।५	३५,५५५,३८०,०००	५२,९१०,७३०,०००
नगद र नगद सरह	१०।१।७	४,२५२,७२५,३४१	५,४१०,१२७,३३०
जम्मा चालु सम्पत्ति		**४९,५९२,९३४,३८९**	**६५,८२७,२५१,९२५**
जम्मा सम्पत्ति		**१३४,१२९,८२६,९५६**	**१५९,७३६,७३०,५१५**
पुँजी तथा दायित्वहरु			
पुँजी			
सेयर पुँजी	१४	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००
सञ्चित मुनाफा	१५	७५,९०७,०५२,२३४	७५,६५१,२५२,९०३
जम्मा पुँजी		**९३,९०७,०५२,२३४**	**९३,६५१,२५२,९०३**
नियन्त्रण नहुने स्वार्थ (Non Controlling Interest)			
जम्मा पुँजी		**९३,९०७,०५२,२३४**	**९३,६५१,२५२,९०३**
गैर चालु दायित्व			
अवकाशपछिको सुविधा	१३।२	१८,१८७,७७५,४११	२२,८१०,६४५,३५३
स्थगन सरकारी अनुदान	२७	१,६६४,४४८,६०१	१,५३३,३८४,२९४
वित्तीय दायित्व			
ग्राहक धरौटी	१०।२।१	५९,९८७,०७०	५८,७२७,१२४
पट्टा लिज दायित्व	८	१,८०७,५०९,१५०	१,८४२,६७०,००३
जम्मा गैर चालु दायित्व		**२१,७१९,७२०,२३२**	**२६,२४५,४२६,७७४**
चालु दायित्व तथा व्यवस्थाहरु		-	
चालु कर दायित्व (खूद)			
वित्तीय दायित्व			-
पट्टा लिज दायित्व	८	२७०,०४२,३१६	४४१,७६०,८७५
चालु दायित्वहरू	१०।२।३	१०,४८२,८३५,६५५	१२,८९२,४२३,३८४
व्यापारिक भुक्तानीयोग्य	१०।२।२	६२७,४८६,२९७	२,६६५,५००,८६४
व्यवस्थाहरू	११	२५२,९१०,३०७	१६,७६४,४१७,१९०
अन्य गैर वित्तीय दायित्व	९।२	६,८६९,७७९,९१५	७,०७५,९४८,५२६
जम्मा चालु दायित्व/व्यवस्थाहरू		**१८,५०३,०५४,४९०**	**३९,८४०,०५०,८३९**
जम्मा पुँजी तथा दायित्व		**१३४,१२९,८२६,९५६**	**१५९,७३६,७३०,५१५**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाई
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मिति: ३० मंसिर, २०८१
स्थान: काठमाडौं

नाफा वा नोक्सानको एकल विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१६ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण	टिप्पणीहरु	चालु वर्ष २०८०/८१	गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय	१६	**३४,५६०,२६५,९८३**	**३६,२७१,४४९,९०४**
वित्तीय आम्दानी	१७	६,७८०,८७९,१८४	७,७९४,३९३,४५२
अन्य आम्दानी	१८	७७५,७६५,३७७	३७२,९२१,४१९
जम्मा आम्दानी		**४२,११६,९१०,५४४**	**४४,४३८,७६४,७७५**
कर्मचारी सुविधा खर्च	१३.१	(८,६८६,६८२,९६६)	(७,९५०,८०७,८३९)
सञ्चालन तथा मर्मत खर्च	१९	(६,३६२,५९३,६८३)	(७,६३०,५६२,२२०)
बिक्री सञ्जाल, बजारीकरण तथा प्रवर्द्धन खर्च	२०	(२८१,२५२,८२३)	(२६१,३०६,१३५)
कार्यालय सञ्चालन खर्च	२१	(१,२९७,७०४,७२४)	(१,३१२,१०४,२२९)
नियामक दस्तुर, शुल्कहरू तथा नवीकरण दस्तुर	२२	(७,३१७,४६४,५३७)	(७,७७६,२१८,५१५)
सटही दरबाट नोक्सान/(नाफा)	२५	९८,००७,२१३	२०८,७०२,३८६
एसोसियट्समा भएको इक्विटी नोक्सानी	५	(२७५,२११,७६९)	(३४२,६६१,१३२)
Earning Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization (EBITDA)		**१७,९९४,००७,२५५**	**१९,३७३,८०७,०९२**
वित्तीय खर्च	२३	(१६७,९२४,७७२)	(४८७,९५०,०८६)
ह्रासकट्टी	३	(६,०११,२२२,०१२)	(५,९७०,३०५,००९)
अपलेखन (Amortisation)	२	(१,०३६,५५८,७४४)	(१,०५१,४८९,९५१)
इम्पेयरमेन्ट Net of Reversals	२४	४७२,३४९,६३४	(११७,९०६,६५६)
आयकर अघिको नाफा		**११,२५०,६५१,३६१**	**११,७४६,१५५,३९०**
आयकर व्यवस्था			
चालु आयकर	२६.२	(४४,९२१,१३६)	(४,५५५,४६१,४६९)
स्थगन कर	२६.३	(४,९७५,६७१,२१३)	७५७,६६७,२१२
यस वर्षको खुद नाफा		**६,२३०,०५९,०१२**	**७,९४८,३६१,१३३**
प्रति सेयर आय (बेसिक)		३४।६१	४४।१६
प्रति सेयर आय (डाइल्युटेड)		३४।६१	४४।१६
जम्मा नाफा हिस्सा			
कम्पनीको सेयरधनीहरुको		६,२३०,०५९,०१२	७,९४८,३६१,१३३
नियण्त्रण नहुने स्वार्थ (Non-Controlling Interest)		-	-
यस वर्षको खुद नाफा		**६,२३०,०५९,०१२**	**७,९४८,३६१,१३३**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाई
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण	टिप्पणीहरु	कम्पनी चालु वर्ष २०८०/८१	कम्पनी गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
यस वर्षको खुद नाफा		**६,२३०,०५९,०१२**	**७,९४८,३६१,१३३**
अन्य विस्तृत आम्दानी / (खर्च)			
नाफा वा नोक्सानमा पुन:वर्गीकरण गर्न सकिने Item हरू			
वैदेशिक कारोबारमा सटही दरमा भएको फरक			
नगद प्रवाह Hedges			
पुन:वर्गीकरण गर्न सकिने Item हरूसँग सम्बन्धित आयकर			
नाफा वा नोक्सानमा पुन:वर्गीकरण गर्न नसकिने Item हरू			
सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कनबाट लाभ	३		
इक्विटी उपकरणमा लगानी (FV मा परिवर्तन)			
कर्मचारीको अवकाश योजना पुनःनिर्धारण	१३।२	१,७५१,३६९,६२०	(२,८२४,९५९,३६०)
एशोसियट्ससँगको अन्य विस्तृत सेयर आम्दानी	५	(२१२,९९९)	८,५७५,५२७
पुन:वर्गीकरण गर्न नसकिने Item हरूसँग सम्बन्धित आयकर	२६।३	(५२५,३४६,९८६)	८४४,९१५,१५०
यस आ.व.को जम्मा विस्तृत आम्दानी		**७,४५५,८६८,६४७**	**५,९७६,८९२,४५०**
जम्मा विस्तृत आम्दानी हिस्सा			
कम्पनिका सेयरधनीहरुको		७,४५५,८६८,६४७	५,९७६,८९२,४५०
नियन्त्रण नहुने स्वार्थ		-	-
यस आ.व.को जम्मा विस्तृत आम्दानी		**७,४५५,८६८,६४७**	**५,९७६,८९२,४५०**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मिति: ३० मंसिर, २०८१
स्थान: काठमाडौं

एकल इक्विटीमा परिवर्तनको विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण (आ.व. २०७९।८०)	सेयर पुँजी	सञ्चित मुनाफा	स्थगन कर जगेडा	FVtOCI जगेडा	पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा	जम्मा
२०७९ श्रावण १ सुरुको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४५,३९८,१५३,७३०**	**८,३१०,९३४,१८९**	**-**	**२३,५५८,९५४,१३४**	**९५,२६८,०४२,०५२**
विगत वर्षको समायोजन		(३३०,४२९,३८१)				(३३०,४२९,३८१)
विगत वर्षको आय		२,२०४,५१५				२,२०४,५१५
विगत वर्षको खर्च		(३३८,३७४)				(३३८,३७४)
विगत वर्षको Accounting समायोजन		(६९,९१४,६९२)				(६९,९१४,६९२)
मौज्दातको समायोजन		४,७९६,३३३				४,७९६,३३३
परिमार्जित सुरु मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४५,००४,४७२,१३०**	**८,३१०,९३४,१८९**	**-**	**२३,५५८,९५४,१३४**	**९४,८७४,३६०,४५३**
चालु वर्षको नाफा		५,९७६,८९२,४५०				५,९७६,८९२,४५०
आ.व. २०७८/७९ को लाभांश						-
बोनस शेयर						-
नगद लाभांश		(७,२००,०००,०००)				(७,२००,०००,०००)
पुनर्मूल्याङ्कन जगेडावाट रकमान्तर		४९,२९३,४२८	-		(४९,२९३,४२८)	-
पुनर्मूल्याङ्कन जगेडमा रकमान्तर		-				-
स्थगन कर जगेडामा रकमान्तर		(१,६०२,५८२,३६२)	१,६०२,५८२,३६२			
२०८० आषाढ ३१ सम्मको मौज्दात	**१8,000,000,000**	**४२,२२८,०७५,६४६**	**९,९१३,५१६,५५१**	**-**	**२३,५०९,६६०,७०६**	**९३,६५१,२५२,९०३**
			-			

विवरणहरु (आ.व.२०८०/८१)	सेयर पुँजी	सञ्चिति	स्थगन कर रिजर्भ	FVtOCI रिजर्भ	पुनर्मूल्याङ्कन रिजर्भ	जम्मा
२०८० श्रावण १ सुरुको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४२,२२८,०७५,६४६**	**९,९१३,५१६,५५१**	**-**	**२३,५०९,६६०,७०६**	**९३,६५१,२५२,९०३**
विगत वर्षको समायोजन		७७,७९२				७७,७९२
विगत वर्षको आय		५६,८६५				५६,८६५
विगत वर्षको खर्च		(२०३,९७४)				(२०३,९७४)
विगत वर्षको Accounting समायोजन						
मौज्दातको समायोजन						
परिमार्जित सुरु मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४२,२२८,००६,३२९**	**९,९१३,५१६,५५१**	**-**	**२३,५०९,६६०,७०६**	**९३,६५१,१८३,५८६**
चालु वर्षको नाफा		७,४५५,८६८,६४७				७,४५५,८६८,६४७
आ.व. २०७९/८० को लाभांश						-
बोनस शेयर						-
नगद लाभांश		(७,२००,०००,०००)				(७,२००,०००,०००)
पुनर्मूल्याङ्कन जगेडावाट रकमान्तर		४८,०११,४३७			(४८,०११,४३७)	-
पुनर्मूल्याङ्कन जगेडमा रकमान्तर		-			-	-
स्थगन कर जगेडामा रकमान्तर		५,५०१,०१८,१९९	(५,५०१,०१८,१९९)			-
						-
२०८१ आषाढ ३१ सम्मको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४८,०३२,९०४,६१२**	**४,४१२,४९८,३५२**	**-**	**२३,४६१,६४९,२६९**	**९३,९०७,०५२,२३४**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाई
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

नगद प्रवाह विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

	कम्पनी	
	चालु वर्ष	गत वर्ष
	२०८०/८१	२०७९/८० - परिमार्जित
सञ्चालन गतिविधिको नगद प्रवाह		
चालु वर्षको खुद नाफा	**६,२३०,०५९,०१२**	**७,९४८,३६१,१३३**
समायोजन		
आयकर खर्च	४४,९२१,१३६	४,५५५,४६१,४६९
स्थगन कर	४,९७५,६७१,२१३	(७५७,६६७,२१२)
ह्रासकट्टी	६,०११,२२२,०१२	५,९७०,३०५,००९
वित्तीय आम्दानी	(६,६१४,३४७,६९३)	(७,६२९,२६९,५९८)
इम्पेयरमेन्ट (रिभर्स पछिको)	(४७२,३४९,६३४)	११७,९०६,६५६
वित्तीय खर्च	३३५,८४९,५४४	६५३,१४८,९४८
Actuarial नाफा/नोक्सान	१,७५१,३६९,६२०	(२,८२४,९५९,३६०)
अपलेखन	१,०३६,५५८,७४४	९५४,५६३,९०७
एसोसिएटमा ईक्वीटी नोक्सानी	२७५,२११,७६९	३४२,६६१,१३२
नगद तथा नगद मौज्दातमा अवास्तविक (नाफा)/नोक्सान	-	-
चालु पुँजीमा परिवर्तन		
घटी/(बढी) मौज्दात	१८१,२६०,८३५	(४०५,२०८,५२३)
(बढी)/घटी अग्रिम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	(२७३,५४३,९१५)	४९,८२७,१८४
(बढी)/घटी कर्मचारी ऋण	(२१८,३४७,६३५)	(१९६,६२३,३८७)
(बढी)/घटी प्रोदभावी रकम, पेस्की र अन्य भुक्तानी	(२०२,९५२,६५९)	(४७०,०३१,१३७)
(बढी)/घटी आसामी बाँकी	६५९,४१३,१४२	५०८,४२७,४७३
(बढी)/घटी स्थगन कर	-	-
(बढी)/घटी सम्झौता लागत सम्पत्ति	(१६७,७९२,३१२)	(१७६,१७८,२१५)
बढी/(घटी) गैर चालु दायित्व	(४,४९०,५४५,६८८)	३,६०५,३०३,०३६
बढी/(घटी) व्यवस्था	(१६,५११,५०६,८८३)	४,०४१,१२९,५१९
बढी/(घटी) चालु दायित्व	(२,७७३,३६९,४६८)	(५,७०८,१८०,८४१)
बढी/(घटी) व्यापारिक भुक्तानी दायित्व	(२,०३८,०१४,५६७)	७०७,६७२,८४०
बढी/(घटी) पट्टा दायित्व	(२०६,८७९,४११)	(४२९,१४८,१८९)
बढी/(घटी) अन्य गैर वित्तीय दायित्व	(२०६,१६८,६११)	(४३९,२८५,७०१)
नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मानहरूको समायोजन	(२१२,९९९)	८,५७५,५२७
विगत वर्ष समायोजन	(६९,३१७)	(७१,६८९,८९२)
आयकर भुक्तानी	(२,३६५,३६५,९९०)	(४,६३८,७९५,५५४)
जम्मा समायोजन	**(२१,२६९,९८८,७६८)**	**(२,२३२,०५४,९१२)**
सञ्चालन गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह (क)	**(१५,०३९,९२९,७५६)**	**५,७१६,३०६,२२१**
लगानी गतिविधिको नगद प्रवाह		
Acquisition of Intengible Assets -अदृश्य सम्पतिको प्राप्ति	(३३१,३८५,३६१)	(४०४,०८३,१६०)
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण प्राप्ति	(३,५३०,३८३,२१०)	(५,२५२,३३३,८३१)
बढी/(घटी) सम्पतिको प्रयोगको अधिकार	(६२,००१,१६०।९५)	२८८,०६१,१७४
घटी/(बढी) पुँजीगत निर्माणाधिन कार्यप्रगति	१,५१४,४३४,४१५	३५,२७५,४२२
घटी/(बढी) दीर्घकालीनऋण लगानी तथा पेस्की	१३२,५५०,३४९	१९८,३६१,७२७
घटी/(बढी) लगानी	१६,७१७,०३२,८४६	(१,३०५,८९३,६५६)
लगानी र बैंक निक्षेपबाट प्राप्त आय	६,६१४,३४७,६९३	७,६२९,२६९,५९९
सहायक कम्पनीमा लगानी	-	-
लगानी गतिविधबाट खुद नगद प्रवाह (ख)	**२१,०५४,५९५,५७१**	**१,१८८,६५७,२७५**
वित्तीय गतिविधिको नगद प्रवाह		
गैर-नियन्त्रण स्वार्थ बाट सेयर जारी गर्दाको आय		
लाभांश भुक्तानी	(७,१७२,०६७,८०४)	(७,१६६,११०,५७५)
वित्तीय गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह (ग)	**(७,१७२,०६७,८०४)**	**(७,१६६,११०,५७५)**
नगदमा भएको कुल वृद्धि (क+ख+ग)	**(१,१५७,४०१,९८९)**	**(२६१,१४७,०७९)**
सटही दरमा भएको परिवर्तनले नगद तथा नगद मौज्दातमा अवास्तविक (नाफा)/नोक्सान	-	
वर्षारम्भमा नगद र नगद सरह मौज्दात	**५,४१०,१२७,३३०**	**५,६७१,२७४,४०९**
वर्षान्तमा नगद र नगद सरह मौज्दात	**४,२५२,७२५,३४१**	**५,४१०,१२७,३३०**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल अध्यक्ष	श्री संगिता पहाडी (अर्याल) सदस्य	श्री धनिराम शर्मा सदस्य	सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स	सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई कुबेर एन. भट्टराई एण्ड कं. चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स
श्री कोमल बहादुर खत्री सदस्य	श्री कोशहरि निरौला सदस्य	श्री मनिष जङ्ग जोशी सदस्य	श्री राजेन्द्र अर्याल प्रमुख वित्तीय अधिकृत	सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

२०८१ आषाढ मसान्तमा समाप्त भएको
आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणहरूसँग सम्बन्धित टिप्पणीहरू:

क) कम्पनी परिचय:

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (नेपाल टेलिकम), तत्कालीन कम्पनी ऐन, २०५३ को अधिनमा रही वि.सं. २०६० साल माघ (सन् २००४ फेब्रुअरी) मा स्थापना भई नेपालका दूरसञ्चार सेवा प्रदायक कम्पनीहरूमा अग्रणी स्थानमा रहेको छ। कम्पनीले आफ्ना सेवाहरू (भ्वाइस, डाटा तथा भ्यालु एडेड सेवाहरू) मा अत्याधुनिक प्रविधिहरूको प्रयोग गरी सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

नेपाल टेलिकम (यसपछि "कम्पनी" भनिने) सरकारको शत प्रतिशत स्वामित्व भएको "नेपाल दूरसञ्चार संस्थान" बाट कम्पनीमा परिणत भएको संस्था हो। यसमा तत्कालीन संस्थानमा रहेको सम्पत्ति तथा दायित्व कम्पनीमा र कम्पनीको इक्विटी सरकारको स्वामित्वमा रहने गरी हस्तान्तरण भई आएको छ।

कम्पनीका प्रमुख संस्थापकहरू नेपाल सरकार तथा नागरिक लगानी कोष हुन्। नेपाल सरकारले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको हिस्साबाट केही हिस्सा कम्पनीका कर्मचारीहरू तथा सर्वसाधारणमा सेयरको रुपमा वितरण गरेको छ। सेयरधनीहरूको विवरण टिप्पणी १४ मा उल्लेख गरिएको छ।

कम्पनीको सेयर व्यावसायिक कारोवारको प्रयोजनार्थ नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचिकृत गरिएको र स्टक संकेत "NTC" रहेको छ।

कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालय भद्रकाली प्लाजा, काठमाण्डौमा रहेको र कम्पनीले देशैभरि आफ्ना शाखाहरू विस्तार गरेको छ। कम्पनी आफ्नो पहुँच देशभर पुऱ्याउन भरमग्दुर प्रयासरत छ। देशका शहरी तथा विकट क्षेत्रमा रहेका आफ्ना अमूल्य ग्राहकहरूमा गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरी सामाजिक र आर्थिक विकास तथा सेवाको डिजिटल रुपान्तरणमा कम्पनीले उल्लेख्य टेवा पुऱ्याएको छ।

कम्पनीले विश्वको बदलिंदो परिस्थिति अनुरुप आधुनिक प्रविधिमा आधारित विभिन्न प्रकारका दूरसञ्चार सेवाहरू ग्राहक समक्ष पुऱ्याई रहेको छ।

कम्पनीको वार्षिक वित्तीय विवरणहरू सर्वसाधारणको लागि प्रकाशित गरिनुको साथै कम्पनीको वेवसाइट www.ntc.net.np मा पनि राखिएको छ।

ख) लेखा विवरणहरू तयारीका आधारहरू:

जग्गा, भवन तथा भौतिक संरचनाको पुनर्मूल्याङ्कन र केही वित्तीय उपकरणहरुको मापन वास्तविक मूल्य (Fair Value) मा गणना गरी कम्पनीको वित्तीय विवरणहरू ऐतिहासिक लागत अवधारणा तथा प्रोदभावी (Accrual Basis) आधारमा तयार गरिएको छ।

ग) नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानहरूको अनुपालना:

नेपाल लेखामान बोर्ड तथा नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाले जारी गरेको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानहरूको आधारमा वित्तीय विवरणहरू तयार गरिएका छन्।

घ) वित्तीय विवरणहरूको स्वीकृति:

कम्पनी सञ्चालक समितिको मंसिर ३०, २०८१ (15 December 2024) मा बसेको बैठकले वित्तीय विवरण पारित गरी जारी हुन स्वीकृति प्रदान गरेको छ।

ङ) वित्तीय विवरणहरूका प्रस्तुति

१. नाफा वा नोक्सान विवरणलाई खर्चको "प्रकृतिको आधार" मा वर्गीकरण गर्ने सिद्धान्त अनुरुप तयार गरिएको छ।

२. नगद प्रवाह विवरणमा संलग्न सञ्चालन गतिविधिबाट हुने नगद प्रवाह अप्रत्यक्ष विधिअनुसार तयार गरिएको छ ।

३. सम्पत्ति र दायित्वहरुलाई परिपक्व अवधिका साथै कम्पनीको सामान्य सञ्चालन गतिविधिको आधारमा आवश्यकता अनुसार चालु तथा गैर चालु सम्पत्ति र दायित्व गरी वित्तीय स्थितिको विवरणहरुमा देखाई सम्बन्धित टिप्पणीहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ।

च) प्रस्तुतीकरण मुद्रा :

वित्तीय विवरण चलनचल्तिको नेपाली मुद्रा र निकटतम रुपैयाँमा तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

छ) डिस्काउन्टिङ्ग:

एक वर्षभन्दा बढी अवधिसम्म उल्लेख्य प्रभाव रहने सम्पत्तिको प्राप्ति वा दायित्व निसर्ग गर्दा कम्पनीले डिस्काउन्टिङ्गको आधारमा गणना गर्ने गरेको छ। कम्पनीले विभिन्न आन्तरिक तथा बाह्य पक्षहरूमाथि विचार गरी नगद प्रवाहमा प्रयोग हुने उपयुक्त डिस्काउन्टिङ्ग दर निर्धारण गरेको छ। सम्पत्तिको इम्पेयरमेन्ट मूल्याङ्कनको लागि सम्पत्ति प्रयोगको रकम गणनाको लागि उपयुक्त डिस्काउन्टिङ्ग दरको समेत प्रयोग गरिन्छ।

सामान्यतया यस्तो डिस्काउन्टिङ्ग दर निकाल्नको लागि Capital Assets Pricing Model - CAPM प्रयोग गरिन्छ। सम्पत्तिमा इम्पेयरमेन्ट (Impairment) निर्धारण गर्दा समेत डिस्काउन्टिङ्ग दर नै प्रयोग गरिएको छ। कम्पनीको कुनैपनि दीर्घकालीन ऋण नभएकोले पुँजीको लागत नै पुँजीको भारित औसत लागत (WACC) हुन आउँछ। अनुमानित प्रतिफल दर निर्धारणमा CAPM को प्रयोगका लागि Beta को आवश्यकता हुन्छ। देशको दूरसञ्चार उद्योगमा यो कम्पनी एकमात्र सूचिकृत कम्पनी भएको कारण बजार गति र प्रतिफल दरको वास्तविक रुप देखाउनको लागि Beta को प्रयोगबाट आएको नतिजाले कम्पनीको आर्जन दरको उपयुक्त चित्रण गर्ने देखिदैन।

वित्तीय विवरणहरूमा डिस्काउन्ट दर निर्धारण गर्दा Risk Adjusted Dividend Growth Model को प्रयोग गरिएको छ। यसरी निर्धारण हुन आएको ८ प्रतिशत डिस्काउन्ट दर नै कम्पनीको सम्पत्ति र दायित्वको डिस्काउन्ट दरको रुपमा निर्धारण गरिएको छ।

ज) लेखा नीति, महत्वपूर्ण लेखा अनुमान तथा निर्णय:

लेखा नीति:

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार कम्पनीको व्यवसायसँग मेल खाने गरी लेखा नीतिहरू निर्धारण र लागू गर्नु पर्दछ। कम्पनीको वित्तीय अवस्था नतिजा तथा नगद प्रवाहमा सारभूत रुपमा असर पार्न सक्ने लेखा नीति तथा लेखा अनुमानहरू प्रयोग गर्दा सञ्चालक समिति र व्यवस्थापनको तहबाट उपयुक्त निर्णय लिने गरिएको छ।

कम्पनीले यी लेखा नीतिहरू निरन्तर रुपमा लागू गर्दै आईरहेको छ। लेखा नीति र सोमा भएका परिवर्तनहरूलाई वित्तीय विवरणहरुका सम्बन्धित खण्डहरूमा आवश्यक टिप्पणी सहित समावेश गरिएको छ। परिवर्तन र त्यसको असरलाई आवश्यकता अनुसार खुलाईएको छ।

लेखा अनुमान तथा निर्णय

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार कम्पनीले वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा तयार गरिएको मितिसम्म कायम सम्पत्ति र दायित्व, सोही मितिसम्म उल्लेख गरिएका सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धता तथा सोही अवधिसम्मको मात्र आम्दानी तथा खर्चहरूसँग सम्बन्धित रकमलाई आधार मानी लेखा अनुमानहरू तयार गर्नुपर्ने हुन्छ। अनुमानको क्रममा हुने अन्तरनिहित अनिश्चितताको कारण भावी अवधिको लागि अनुमान गरी प्रस्तुत गरिएका नतिजाहरूमा केही फरक पर्न सक्ने हुन्छ। लेखा सम्बन्धी अनुमान तथा त्यसमा आधारित मान्यताहरुलाई विगतका अनुभव, प्रभाव पार्न सक्ने तत्वहरू तथा भविष्यको घटनाबाट हुने अपेक्षालाई प्रभाव पार्न सक्ने भनि विश्वास गरिएका घटनाहरू समेतलाई विचार गरी Ongoing Basis को आधारमा समीक्षा गर्ने गरिएको छ। लेखा

अनुमानहरूको पुनर्विचार गर्दा सोही अवधिको लागि मात्र प्रभाव पर्ने भए सोही अवधिको लागि र भविष्यमा पनि प्रभाव पर्ने भएमा हाल तथा भविष्यको लागि पनि स्वीकार्य हुने गरी उल्लेख गरिएको छ।

वित्तीय विवरणमा कम्पनीको लेखा नीति तथा अनुमानको मुख्य श्रोत लागू गर्ने सन्दर्भमा व्यवस्थापनले वित्तीय अवस्था तथा नतिजा प्रस्तुतीकरणको लागि महत्वपूर्ण हुने निर्णयहरु आवश्यक टिप्पणीसाथ यथास्थानमा प्रस्तुत गरेको छ।

झ) निरन्तर अवधारणा:

कम्पनीको व्यापार भविष्यमा पनि निरन्तर रुपमा सञ्चालनमा रहन्छ भन्ने मान्यतामा सञ्चालक समिति विश्वस्त भएकोले वित्तीय प्रतिवेदनहरु निरन्तर अवधारणाको आधारमा तयार गरिएका छन्। निरन्तर अवधारणाको सहि मूल्याङ्कनको लागि कम्पनीको सञ्चालक समितिले नाफाको वर्तमान र भावी अवस्था तथा अनुमानहरु, नगद प्रवाह र पूँजीगत स्रोतहरुको सूचनाहरुको बारेमा व्यापक रुपमा विचार गरेको छ।

व्यवसायमा सारभूत रुपमा प्रभाव पार्ने अनिश्चितताहरु नदेखिएको र निरन्तर अवधारणाको निरन्तरताको निश्चितता माथि कुनै शंका नरहेका कारण व्यवसायको विघटन वा सेवा बन्दको बारेमा सञ्चालक समितिको कुनै योजना रहेको छैन।

ञ) सहायक कम्पनी, एशोसियट्स तथा संयुक्त उपक्रममा लगानी

कम्पनीको सहायक कम्पनीको रुपमा नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी रहेको छ। सहायक कम्पनीको सञ्चालक समितिमा बहुमत सदस्यहरुको प्रतिनिधित्वको आधारमा हाल कम्पनीको सेयर अंश ६२.२२ प्रतिशत रहेको छ। कम्पनी र सहायक कम्पनीको एकीकृत वित्तीय विवरणको रुपमा छुट्टै प्रस्तुत गरिएको छ। सो वित्तीय विवरणमा कम्पनी र सहायक कम्पनीको संयुक्त रुपलाई "समूह" ले जनाएको छ। कम्पनीले गरेको सेयर लगानीलाई वित्तीय लगानी शिर्षकमा लेखाङ्कन गरिएको छ, जसलाई टिप्पणी १०.१.१ मा गैर व्यापारिक वित्तीय लगानीमा उल्लेख गरिएको छ भने एशोसियट्स लगानीलाई टिप्पणी ५ मा देखाइएको छ।

ट) पट्टा (Lease)

नेपाल लेखामान १७ (पट्टाहरू) लाई प्रतिस्थापन गरेको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ 'सम्पत्तिहरू' वमोजिम पट्टाको पहिचान, मापन, प्रस्तुतीकरण र खुलासा (Disclosure) को स्थापित सिद्धान्त अनुसार पट्टा लिने व्यक्तिले अधिकांश पट्टाहरू वित्तीय स्थितिको विवरणमा लेखाङ्कन गर्नुपर्ने हुन्छ।

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ अनुसारको पट्टादाताको लेखाङ्कन नेपाल लेखामान १७ भन्दा फरक छैन। पट्टादाताले पट्टाहरुलाई नेपाल लेखामान १७ को जस्तै गरी पट्टाहरूलाई सञ्चालन पट्टा वा वित्तीय पट्टाको रूपमा वर्गीकरण गर्न सक्दछ। कम्पनी पट्टादाता भएको खण्डमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ ले पट्टाको लेखाङ्कनमा कुनै फरक पार्दैन। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ अनुसार कम्पनीले सम्पत्ति पट्टामा लिंदा पट्टा सम्झौताबाट उत्पन्न हुने भविष्यको भुक्तानीहरूको लागि पट्टा दायित्व तथा पट्टा सम्पत्तिको प्रयोगको अधिकार राख्दछ।

ठ) प्रस्तुतीकरण मिति

विवरण	नेपाली पात्रो अनुसारको मिति/अवधि	अंग्रेजी पात्रो अनुसारको मिति/अवधि
वित्तीय स्थितिको विवरणको तुलनात्मक मिति	३१ आषाढ २०८०	१६ जुलाई २०२३
तुलनात्मक प्रस्तुतीकरण अवधि	१ श्रावण २०७९ देखि ३१ आषाढ २०८० सम्म	१७ जुलाई २०२२ देखि १६ जुलाई २०२३ सम्म
नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान वित्तीय स्थिति विवरणको मिति	३१ आषाढ २०८१	१५ जुलाई २०२४
नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान वित्तीय प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण अवधि	१ श्रावण २०८० देखि ३१ आषाढ २०८१ सम्म	१७ जुलाई २०२३ देखि १५ जुलाई २०२४ सम्म

ड) Materiality (प्रभावको भार)

कम्पनीले आफ्नो वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा प्रकृति वा मात्रा वा दुवैको आधारमा Materiality को निर्धारण गर्ने गर्दछ। वित्तीय विवरणहरुको प्रस्तुतिमा Materiality एउटा सर्वव्यापी अबरोधक (Pervasive Constraint) हो, जुन गुणात्मक चरित्रको प्रस्तुतीकरणको लागि सान्दर्भिक हुन्छ।

१ अदृश्य सम्पत्ति:

लेखा नीति

कम्पनीको अदृश्य सम्पत्ति भन्नाले पहिचान गर्न सकिने तर अभौतिक रुपमा रहने गैर मौद्रिक सम्पत्तिलाई बुझाउँदछ। यस प्रकारको सम्पत्तिलाई कम्पनीले खरिद वा सिर्जना जस्ता विगतका घटनाहरुको परिणाम स्वरुप नियन्त्रण गर्दछ र यसबाट भविष्यमा आर्थिक लाभ प्राप्त हुने अपेक्षा गर्दछ। कम्पनीले आफ्नो नियन्त्रणमा रहेका र भविष्यमा कम्पनीलाई आर्थिक लाभ प्रदान गर्ने प्रवल सम्भावना भएका तथा लागत मूल्य विश्वसनीय ढंगले मापन गर्न सकिने यस्ता सम्पत्तिहरूको पहिचान गरी लेखाङ्कन गर्दछ। निश्चित प्रयोगयोग्य अवधि भएका यस्ता अदृश्य सम्पत्तिलाई लागत मूल्यबाट सञ्चित अपलेखन तथा सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी घटाएर गणना गरिएको छ।

कम्पनीले हरेक वर्ष सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि र अपलेखन विधि पुनरावलोकन गर्ने गरेको छ। सम्पत्तिको अनुमानित प्रयोगयोग्य अवधि तथा सम्पत्तिबाट भविष्यको अपेक्षित आर्थिक लाभको उपभोगमा हुने परिवर्तनलाई नेपाल लेखामान ८ ले औंल्याएको विधि अनुरुप लेखा अनुमानहरूमा भएको परिवर्तन सरह लेखाङ्कन गरिएको छ।

असीमित प्रयोगयोग्य अवधि भएका अदृश्य सम्पत्तिहरूको इम्पेयरमेन्ट मूल्याङ्कन हरेक प्रस्तुतीकरण मितिमा गरिन्छ।

सफ्टवेयर

सफ्टवेयरमा तेस्रो पक्षहरूबाट खरिद गरिएको र आन्तरिक रूपमा विकसित सफ्टवेयरको लागत समावेश हुन्छ। तेस्रो पक्षहरूबाट खरिद गरिएका सफ्टवेयरहरूको सुरुको लेखाङ्कन लागत मूल्यमा गरिन्छ।

आन्तरिक रुपमा विकास गरिएका सफ्टवेयर जसले भविष्यमा आर्थिक लाभ उत्पन्न गर्ने सम्भावना रहेको हुन्छ, त्यस्ता सफ्टवेयरमा लागेको प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष श्रमको लागत समेत समावेश भएको उत्पादन लागतलाई विश्वसनीय ढंगबाट मापन गर्न सकिने तथा सञ्चालनको लागि प्राविधिक रुपमा सम्भाव्य रहेको अवस्थामा अदृश्य सम्पत्तिको रुपमा पुँजीकरण गरिन्छ। उक्त प्रक्रियाहरु नपुगेका खर्चहरु तथा अनुसन्धान खर्चहरुलाई सो अवधिमा नै खर्च लेखिन्छ।

कुनै उपकरण/प्रणालीको अभिन्न अंगको रुपमा रहेको सफ्टवेयरको लागतलाई जायजेथा, प्लाण्ट तथा उपकरणमा समावेश गरी सम्बन्धित उपकरण/प्रणालीको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा ह्रासकट्टी गरिन्छ।

सफ्टवेयरलाई प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा अपलेखन गरिएको छ। जसलाई निम्नानुसार वर्गिकृत गरिएको छः

विवरण	प्रयोगयोग्य वर्ष
कार्यालय स्वचालनसँग सम्बन्धित सफ्टवेयर	५
प्रणालीसँग सम्बन्धित सफ्टवेयर	७

अदृश्य सम्पत्ति रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
शुरुको मौज्दात	४,७६३,८६४,९६३	४,३५९,७८१,८०३
चालु वर्षमा थप भएको	१२१,३८५,३६१	४०४,०८३,१६०
चालु वर्षमा हटाइएको	(१२१,८६०,३२९)	-
जम्मा लागत	४,७६३,३८९,९९५	४,७६३,८६४,९६३
गत वर्षसम्मको अपलेखन	(३,१५०,०३०,५७१)	(२,७०५,६७०,२१२)
चालु वर्षको अपलेखन	(४६६,५८२,७२८)	(४४४,३६०,३५९)
हटाइएको सम्पत्तिको अपलेखन	१२१,८६०,३२९	-
जम्मा अपलेखन	(३,४९४,७५२,९७०)	(३,१५०,०३०,५७१)
खुद रकम	**१,२६८,६३७,०२६**	**१,६१३,८३४,३९२**

अनुमतिपत्र दस्तुर

खुद अदृश्य सम्पत्तिहरूमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई भुक्तानी गरी अपलेखन हुन बाँकी रहेको अनुमतिपत्र दस्तुर रकम पर्दछ। नियमानुसार अनुमतिपत्र दस्तुर अग्रिमरुपमा भुक्तानी गरिएको छ भने आर्थिक वर्षसँग सम्बन्धित रकमलाई खर्चको रुपमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ तथा सम्वन्धित नियमावली अनुसार जिएसएम अनुमतिपत्रको अवधि २५ वर्षको हुने र अनुमतिपत्र जारी गर्दा १० वर्षमा नबढ्ने गरी प्रदान गर्ने प्रावधान रहे अनुरुप कम्पनीले पहिलो जिएसएम अनुमतिपत्र मिति २०५६ बैशाख २९ मा १० वर्षको लागि प्राप्त गरेको र सो अनुमतिपत्र ५/५ वर्षको अवधि सहित तिन पटक नवीकरण गरी मिति २०८१ बैशाख २८ मा अनुमतिपत्रको अवधि समाप्त भएकोमा मिति २०८१ बैशाख २९ देखि ५ वर्षको अवधिको लागि यस आ.व.मा कम्पनीले जिएसएम अनुमतिपत्र दस्तुर बापत रु.२१ करोड भुक्तानी गरेको छ। अदृष्य सम्पत्तिको अपलेखन हुन बाँकी रकम वित्तीय विवरणहरुमा अदृश्य सम्पत्तिको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले निर्दिष्ट गरेको अवधिलाई आधार मानी अनुमतिपत्रको अपलेखन समानुपातिक रुपमा गरिएको छ।

रकम रु.

विवरण	पिएसटीएन.	इन्टरनेट	जिएसएम	जम्मा
अवधि (देखि)	२०७७.१०.१३	२०७७.०१.१५	२०८१.०१.२९	
अवधि (सम्म)	२०८२.१०.१२	२०८२.०१.१६	२०८६.०१.२८	
आयु (वर्षमा)	५	५	५	
जम्मा	१३४,४१५,०००	२७०,०००	२१०,०००,०००	
३१ आषाढ २०८० को मौज्दात	६८,२०१,८०३	९६,१६४	-	६८,२९७,९६७
आ.व. २०८०।८१ मा भुक्तानी			२१०,०००,०००	२१०,०००,०००
आ.व. २०८०।८१ को कट्टी	(२६,८८३,०००)	(५४,०००)	(७,५९४,५२१)	(३४,५३१,५२१)
३१ आषाढ २०८१ को मौज्दात	**४१,३१८,८०३**	**४२,१६४**	**२०२,४०५,४७९**	**२४३,७६६,४४६**

२. सम्झौता लागत सम्पत्ति:

सम्झौता लागत सम्पत्तिमा सम्झौता प्राप्तिको लागि लागेको थप खर्चहरू (जस्तैः सिम/रिचार्ज कार्डहरूको बिक्रीको लागि डिलरहरूलाई भुक्तानी गरिने बिक्री कमिशन) समावेश हुन्छ। यी खर्चहरू भविष्यमा प्राप्त हुने आम्दानीबाट परिपूर्ति हुने अनुमान गर्न सकिने भएमा त्यस्ता खर्चहरूलाई पूँजीकरण गरिन्छ। सम्झौता प्राप्तिको लागि हुने यस्ता अतिरिक्त खर्च सम्झौता नभएको अवस्थामा हुँदैन।

पुँजीकृत सम्झौता लागत सम्पत्तिसँग सम्बन्धित बिक्री गरिएको वस्तु तथा सेवाहरुको ग्राहकहरुसँगको सम्झौता अवधिको आधारमा सो सम्पत्तिलाई अपलेखन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

कम्पनीको ग्राहकहरुको ऐतिहासिक औसत अवधि १२ महिना भन्दा बढी रहेको अनुमान छ र औसत ग्राहक अवधि अनुमानको लागि ग्राहक churn rate उत्कृष्ट सूचक रहेको कम्पनीको विश्वास भएकोले सम्झौता प्राप्तिको लागि गरिएको थप खर्चलाई स्थगन गरिएको छ। तसर्थ, कम्पनीले ५ वर्षको अवधिलाई औसत ग्राहक अवधि अनुमान गरेको छ।

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरु मौज्दात	३९०,५५८,२३२	४१३,७६२,८९७
यस आ.व.को थप	१६७,७९२,३१२	१७६,१७८,२१५
यस आ.व.को अपलेखन	(१९३,१९८,८४३)	(१९९,३८२,८८०)
आषाढ ३१, २०८१ को जम्मा	**३६५,१५१,७०१**	**३९०,५५८,२३२**

३. जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण:

लेखा नीतिहरु

भविष्यमा आर्थिक लाभ प्राप्त हुने सम्भावना प्रवल रहेको तथा सोको लागत विश्वसनीय ढंगबाट यकिन गर्न सकिने अवस्थामा मात्र जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणलाई सम्पत्तिको रुपमा पुँजीकरण गरिएको छ। जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको लक्षित उपयोगका लागि प्रयोगयोग्य अवस्थामा ल्याउन गरिएका सम्पूर्ण आवश्यक खर्चबाट सञ्चित ह्रास तथा सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी घटाई आएको रकम कम्पनीको वित्तीय स्थितिको विवरणमा देखाइएको छ । पछिल्ला वर्षहरुमा जमिन तथा भवन वर्गमा रहेका सम्पत्तिलाई पुनर्मूल्याङ्कन विधि मार्फत लेखाङ्कन गरिएको छ। पुनर्मूल्याङ्कन विधि अन्तर्गत वास्तविक मूल्य विश्वसनीय ढंगले गणना गर्न सकिने अवस्थामा सम्पत्तिलाई प्रथम लेखाङ्कन पश्चात पुनर्मूल्यांकित रकममा प्रस्तुत गरिन्छ। उक्त रकमले पुनर्मूल्याङ्कन मितिको वास्तविक रकमबाट पछिल्लो सञ्चित ह्रास तथा सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी घटाई आएको रकमलाई दर्शाउछ। यद्यपि अन्य वर्गमा रहेका सम्पत्तिलाई ऐतिहासिक लागत विधिमा लेखाङ्कन गरिन्छ। जस अन्तर्गत प्रथम लेखाङ्कनको लागि खरिद वा निर्माण लागतलाई अपेक्षित प्रयोगयोग्य अवधिमा ह्रास कट्टा गरी सम्भावित इम्पेयरमेन्ट नोक्सान भएको अवस्थामा उक्त नोक्सानी घटाई प्रस्तुत गरिन्छ।

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणहरूको ह्रासकट्टी सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा गरिन्छ । ह्रासकट्टी गर्दा सम्पत्ति प्राप्त गरिएको वर्षदेखि समदरमा गर्ने गरिन्छ। प्रत्येक वर्षान्तमा सम्पत्तिको अवशेष मूल्य, प्रयोगयोग्य अवधि र ह्रासकट्टी दर पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ। पुनरावलोकन गर्दा व्यवस्थापनले लिएका लेखा अनुमानहरू फरक पर्न गएको अवस्थामा त्यस्ता फरकहरूलाई नेपाल लेखामान ८ अनुसार लेखाङ्कन गर्ने गरिएको छ । यस अवधिमा उल्लिखित अनुमानहरुमा फरक नरहेको व्यवस्थापनको ठहर रहेको छ।

खरिद मूल्यको अलावा सम्पत्तिलाई लक्षित स्थान र उपयोगको लागि सञ्चालनयोग्य बनाउन लागेका प्रत्यक्ष खर्चहरूलाई सम्पत्तिको मूल्यमा समावेश गरिएको छ। फरक फरक प्रयोगयोग्य अवधि भएका पार्टपुर्जा जडित प्लाण्ट र उपकरणहरूको हकमा त्यस्ता पार्टपुर्जाहरूको आ-आफ्नो प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा छुट्टाछुट्टै ह्रासकट्टी गरिएको छ। नेपाल लेखामान १६ ले सम्बोधन नगर्ने खर्चहरूलाई सम्बन्धित अवधिमै खर्च लेखिएको छ।

प्लाण्ट र उपकरणलाई प्रयोगयोग्य भएपछि वा ग्राहकहरुलाई सेवा उपलब्ध गराउन सक्षम भएपछि पुँजीकरण गर्ने गरिएको छ। नेपाल लेखामान १६ र अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदन विश्लेषण समिति (IFRIC) - १ ले जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको लागतमा उक्त जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणलाई विस्थापन गर्न वा सो स्थानलाई पूर्ववत अवस्थामा ल्याउन लाग्ने खर्चहरू समेत समावेश गनुपर्ने व्यवस्था गरेको भएतापनि यसरी विस्थापन र पूर्ववत अवस्थामा ल्याउन लाग्ने खर्चको अनुमान गरी लेखाङ्कन गर्न कठिन हुने र यस्ता खर्चको अनुमानलाई वित्तीय विवरणमा समावेश नगर्दा पनि सोको आधारमा प्रयोगकर्ताले लिने आर्थिक निर्णयहरूमा सारभूत असर नपर्ने बुझाई विगतको अनुभवका आधारमा व्यवस्थापनको रहेको छ। तसर्थ Assets Retirement Obligation (ARO) को लेखाङ्कन गरिएको छैन।

विस्थापित भएका, मर्मत गरी सञ्चालन गर्न नसकिने गरी बिग्रिएका तथा मूल्य नगण्य भई प्रयोगविहिन अवस्थाका सम्पत्तिहरूलाई पहिचान भएको अवधिबाटै कम्पनीको सम्पत्तिबाट हटाइएको छ। जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणहरुको कुनै एकाइ विस्थापन गर्दा प्राप्त निसर्ग मूल्य र तिनीहरूको बाँकी रकम बीचको फरक मूल्यलाई सो कारोबारबाट भएको वास्तविक नाफा नोक्सान मानी कम्पनीको नाफा-नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ ।

सेवा विस्तार, उपकरण तथा पूर्वाधार निर्माणमा कम्पनीको उल्लेख्य लगानी रहेको छ। भौतिक सम्पत्तिभित्र मुख्यतया कम्पनीको नेटवर्क सञ्चालन गर्ने आधार केन्द्रहरू (Base Station) तथा प्रविधिहरू पर्दछन्।

प्रति एकाइ रु. ५,०००।०० मूल्य सम्मका सम्पत्तिलाई खरिद गरिएको आर्थिक वर्षमा नै नाफा/नोक्सान हिसाबमा भार पारी लेखाङ्कन गरिन्छ।

ह्रासकट्टी

जग्गा जमिन बाहेक अन्य सम्पत्तिहरूलाई तिनीहरूको प्रयोगयोग्य अवधि अनुसार समदर विधिको आधारमा ह्रासकट्टी गरिएको छ । भवन र भौतिक संरचनाहरुको बाँकी प्रयोगयोग्य अवधिको लागि पुनर्मूल्याङ्कित मूल्यमा ह्रास कट्टी गरिएको छ। भवन तथा भौतिक संरचनाहरुको पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा बढी हुन आएको ह्रास कट्टीलाई पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितिबाट इक्विटीमा सारिएको छ। अवशेष मूल्य,

सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि र ह्रासकट्टी विधिहरूलाई हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ। पूर्वानुमानमा कुनै परिवर्तन भएको पाइएमा परिवर्तित अनुमानहरूलाई नेपाल लेखामान ८ अनुसार परिमार्जन गरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

प्रयोगयोग्य अवधि

भौतिक सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि निम्नानुसार छ :

वर्गीकरण	सह-वर्गीकरण	प्रयोगयोग्य अवधि
भवन	आर.सी.सी. फ्रेम संरचना	५०
	भार वहन संरचना (ईँटा/ढुङ्गा)-कार्यालय प्रयोजन	२५
	भार वहन संरचना (ईँटा/ढुङ्गा)-उपकरण प्रयोजन	१५
	धातुको संरचना	१५
	सेल्टर	१५
	कम्पाउण्ड पर्खाल	१५
प्लान्ट तथा मेशिनरी	जमिन मुनिको नेटवर्क	१५
	जमिन माथिको नेटवर्क	१०
	अर्थ स्टेशन	७
	एडिएसएल र इन्टरनेट प्रणाली	५
	अप्टिकल फाईवर तथा नेटवर्कहरु	१०
	बिलिङ्ग प्रणालीसँग सम्बन्धित	७
	RAN उपकरणसँग सम्बन्धित	७
	Core उपकरणसँग सम्बन्धित	७
	प्रसारण उपकरण सम्वन्धित	७
	पावर-व्याट्री	४
	पावर-अन्य	६
	टुल्स (subscribers' equipment, Planning/Testing/Loose tools etc.)	५
	अन्य	५
अन्य	ताप, प्रकाश, ए.सी.	५
	फर्निचर र फिक्स्चर	५
	कार्यालय उपकरण	५
	सवारी साधन (मोटरसाइकल/कार/जिप/ट्रक)	१०
	सवारी साधन (ट्राइसाइकल, साइकल र अन्य)	५

फरक फरक प्रयोगयोग्य अवधि भएका पार्टपुर्जा जडित प्लाण्ट र उपकरणको हकमा त्यस्ता पार्टपुर्जाको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा छुट्टाछुट्टै ह्रासकट्टी गरिएको छ। कुनैपनि पार्टपुर्जाको प्रयोगयोग्य अवधि मुख्य उपकरणको भन्दा बढी हुने गरी देखाइएको छैन।

अपलेखन :

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको कुनै एकाइको खुद निसर्ग मूल्य र सोको बाँकी रकम बीचको फरक मूल्यलाई त्यस्ता सम्पत्ति विस्थापन गर्दा प्राप्त वास्तविक नाफा नोक्सान मानिएको छ।

इम्पेयरमेन्ट :

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको बाँकी रकम सोको असुलीयोग्य रकम भन्दा बढी हुन आएमा सम्भव भएमा नगद आर्जन गर्ने एकाइको आधारमा र सो नभएमा सम्पत्तिको एकाइको आधारमा इम्पेयरमेन्ट गरिएको छ ।

पुनर्मूल्याङ्कन :

कम्पनीको नाममा रहेको जग्गालाई आवधिक पुनर्मूल्याङ्कन गरी वास्तविक मूल्य कायम गरिएको छ । पुनर्मूल्याङ्कनबाट सम्पत्तिको मूल्यमा वृद्धि भएको रकमलाई विस्तृत आम्दानी विवरणमा लेखाङ्कन गरी सञ्चित इक्विटीमा पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति शिर्षकमा देखाइएको छ। तर कुनै सम्पत्तिको यस अघि पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा पुनर्मूल्यांङ्कित रकममा कमी भई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिएको भए सो रकमसम्म समायोजन हुने गरी हालको पुनर्मूल्याङ्कनबाट वृद्धि भएको रकमलाई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

पुनर्मूल्याङ्कनबाट कमी भएको सम्पत्तिको मूल्यलाई नाफा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ। तर कुनै सम्पत्तिको यस अघि पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा पुनर्मूल्यांङ्कित रकममा वृद्धि भई पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति शिर्षकमा लेखाङ्कन गरिएको भए पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितिमा भएको रकमसम्म समायोजन हुने गरी हालको पुनर्मूल्याङ्कनबाट कमी भएको रकमलाई विस्तृत आम्दानी विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ। विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत लेखाङ्कन गरिएको कमीले पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति रकमलाई घटाउँछ।

पुनर्मूल्याङ्कन गरिएका भवन तथा भौतिक संरचनाहरुको कुल मूल्यमा सञ्चित ह्रासको हिसाब घटाई आउने खुद रकममा पुनर्मूल्यांङ्कित मूल्यसम्मको फरक रकमलाई समायोजन गरिएको छ।

कम्पनीले हरेक ३/३ वर्षमा जायजेथा, प्लाण्ट तथा उपकरणको भौतिक परीक्षण गर्ने गरेको छ। यस अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा बृहत भौतिक परीक्षण सम्पन्न गरी मर्मत सम्भार सम्भव नभएको वा प्रयोगबाट कुनै आर्थिक लाभ नहुने वा बिग्रिएको सम्पत्तिको पहिचान गर्ने कार्य गरी तिनको खुद मूल्यलाई चालु आ.व.मा इम्पेयरमेन्ट नोक्सानीको रुपमा लेखाङ्कन गरी कम्पनीको स्थिर सम्पत्ति किताबबाट हटाइएको छ। यसको विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

विवरण	रकम
कुल रकम	७७,०९४,०१७,५२३
सञ्चित ह्रास	५६,०७३,६३३,०२०
बाँकी रकम	२१,०२०,३८४,५०३
इम्पेयरमेन्ट बापतको व्यवस्था	५७,२६५,६६३

व्याख्यात्मक टिप्पणी

जग्गा

स्वामित्वको प्रमाणपत्रहरू भएका जग्गाजमिनको लेखाङ्कन सम्पत्ति पहिचान मापदण्ड लगायत Principle of Substance Over Form समेतको आधारमा गरिएको छ। यस्ता सम्पत्तिहरूको वास्तविक मूल्य प्रचलित बजार मूल्य र सरकारी दरलाई आधार मानी निर्धारण गरिएको छ। स्वतन्त्र मूल्याङ्कनकर्ताबाट कम्पनीको सबै जग्गा जमिन ३२ आषाढ २०७९ को वास्तविक मूल्य कायम हुनेगरी पुनर्मूल्याङ्कन गरिएको छ। जग्गाजमिनको सक्रिय बजार उपलब्ध नभएको तर सोही प्रकृति तथा स्थानको जग्गाजमिनको कारोबार मूल्यको आधार मानी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १३ ले औंल्याएको स्तर २ को जानकारीलाई प्रयोग गरी जग्गाजमिनहरूको वास्तविक मूल्य निर्धारण गरिएको छ।

कम्पनीले यस्ता जग्गाजमिनहरूलाई लामो अवधिसम्म आफ्नो स्वामित्वमा राखी व्यावसायिक प्रयोजनको लागि उपयोग गर्ने योजना रहेको आधारलाई विचार गरी प्रचलित बजारमूल्यको ६० प्रतिशत तथा राजश्वको लागि सरकारले निर्धारण गरेको मूल्यको ४० प्रतिशतको भारित रकमलाई आधार लिई वास्तविक मूल्य निर्धारण गरिएको छ।

Substance Over Form:

स्वामित्वको प्रमाण नभएका केही जग्गाजमिनहरू पनि कम्पनीले भोगचलन गरिरहेको छ। भोगचलनको निरन्तरता र आर्थिक लाभमा स्पष्ट अवरोध नहुने उक्त जग्गाहरूलाई कम्पनीको सम्पत्तिमा लेखाङ्कन गरिएको छ। त्यस्ता जग्गाहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छन् :

स्वमित्वमा नरहेको तर कम्पनीले प्रयोग गरिरहेको जमिनको विवरण :

क्र.सं.	जमिन तथा भवन	अवस्थित संख्या	क्षेत्रफल (वर्ग मि.)	रकम (रु.)
१	जमिन	२२३	४४९,८५४.२१	
	क) टावर संरचना रहेको जंगलभित्र अबस्थित जमिन	९७	१३२,२९५.३६	
	ख) नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको जमिन	९५	२१५,७५६.०२	
	ग) नेपाल सरकारको अन्य कार्यालयको नाममा दर्ता भएको जमिन	१९	६५,२४०.६२	
	घ) नेपाल टेलिकमको स्वामित्वमा आउने क्रममा रहेको जमिन (नेपाल सरकारबाट स्वामित्व हस्तान्तरण गर्ने निर्णय भैसकेको)	१२	३६,५६२.२१	
२	भवन			१४८,३६२,९९३.६७

भवन तथा भौतिक संरचना:

भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरूलाई आर.सी.सी., भारवहन क्षमता, ढुङ्गाको गाह्रो, टहरा तथा अन्य निर्माण बनोटको आधारमा वर्गीकरण गरिएको छ। त्यस्ता भौतिक पूर्वाधारहरूलाई सोको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा ऐतिहासिक लागतबाट सञ्चित ह्रासकट्टी गरी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय स्थितिको विवरणको प्रारम्भ मितिमा सम्पत्तिमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

कम्पनीले भवन तथा अन्य भौतिक संरचनाहरुको पुनर्मूल्याङ्कन विधि अपनाई वर्तमान मूल्य कायम गरेको छ। पुनर्मूल्याङ्कन गरिएका भवन तथा भौतिक संरचनाहरुको कुल मूल्यमा सञ्चित ह्रासको हिसाब घटाई आउने खुद रकममा पुनर्मूल्यांङ्कित मूल्यसम्मको फरक रकमलाई समायोजन गरिएको छ।

वित्तीय विवरणमा समायोजन गरिएको रकम वा कुल मूल्यमा भएको घटी बढीको कारण हटाइएको सञ्चित ह्रास रकमलाई कम्पनीको लेखा नीति अनुसार लेखाङ्कन गरिएको छ। कम्पनीको स्वामित्व नभएका जग्गाजमिनमा निर्माण गरिएका भवन तथा भौतिक संरचनाहरूलाई **Substance Over Form** को आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

भौतिक रुपमा निर्माण सम्पन्न भएका केही संरचनाहरूको नियमानुसार स्वीकृत नक्शा तथा निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र प्राप्त हुन बाँकी रहेको छ। सम्बन्धित निकायबाट त्यस्ता संरचना उपर जरिवाना लगाउने वा भत्काउन/हटाउन सक्ने जोखिम रहेको छ।

पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति :

भवन लगायतका भौतिक संरचनाहरुको पुनर्मूल्याङ्कन मूल्यलाई तिनको बाँकी प्रयोग अवधिको हिसाबले ह्रासकट्टी गरी लेखाङ्कन गरिएको छ। पुनर्मूल्याङ्कित ह्रासकट्टी रकम रु.४८,०११,४३७ पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितीबाट इक्विटीमा सारिएको छ।

जग्गा, भवन र भौतिक संरचनाहरुको ३१ आषाढ २०८१ मा गरिएको पुनर्मूल्याङ्कन प्रभाव निम्नानुसार रहेको छ।

विवरण	जग्गा	भवन	जम्मा
३१ आषाढ २०८० को जम्मा	२२,४३३,६४६,०५५	१,०७६,०१४,६५१	२३,५०९,६६०,७०६
यस अवधिको बढी पुनर्मूल्याङ्कन			
यस अवधिको घटी पुनर्मूल्याङ्कन			
पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितिबाट सञ्चित मुनाफामा स्थानान्तरण		(४८,०११,४३७)	(४८,०११,४३७)
३१ आषाढ २०८१ को जम्मा	**२२,४३३,६४६,०५५**	**१,०२८,००३,२१४**	**२३,४६१,६४९,२६९**

प्लाण्ट र उपकरण:

प्लाण्ट र उपकरणलाई व्यवस्थापनको अनुमानको आधारमा निर्धारण गरिएको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा ऐतिहासिक लागतबाट सञ्चित ह्रासकट्टी गरी मूल्य निर्धारण गरिएको छ। भौतिकरुपमा नभएका वा प्रयोगविहिन अवस्थामा रहेका प्लाण्ट र उपकरण यकिन गरी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको अवधारणा अनुसार लेखाङ्कनबाट हटाइएको छ।

फर्निचर, फिक्स्चर र अन्य अफिस सामग्री:

फर्निचर, फिक्स्चर र अन्य अफिस सामग्रीहरूलाई व्यवस्थापनको अनुमानको आधारमा निर्धारण गरिएको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा ऐतिहासिक लागतबाट सञ्चित ह्रासकट्टी गरी मूल्य निर्धारण गरिएको छ।

सवारी साधन:

सवारी साधनहरूलाई व्यवस्थापनको अनुमानको आधारमा निर्धारण गरिएको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा ऐतिहासिक लागतबाट सञ्चित ह्रासकट्टी गरी मूल्य निर्धारण गरिएको छ।

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण

रकम रु.

विवरण आ.व.२०८०-८१	जमिन	भवन	प्लाण्ट र मेसिनरी	ताप प्रकाश र ए.सि.	फर्निचर र फिक्स्चर	कार्यालय उपकरण	सवारी साधन	जम्मा
वास्तविक लागत								
आषाढ ३१, २०८० मा	२३,०८५,०५२,०६६	३,६१४,२२२,७९१	७९,१७३,७१७,३९१	५७६,२८६,७३७	४५२,९४५,५९८	२,०१८,४६९,६९२	१,१०५,५६८,१८६	११०,०२६,२६२,४६१
विगत वर्ष समायोजन पुँजीकरण	-	-	-	-	-	-	-	-
परिमार्जित समायोजन								-
आषाढ ३१, २०८० परिमार्जित जम्माा	२३,०८५,०५२,०६६	३,६१४,२२२,७९१	७९,१७३,७१७,३९१	५७६,२८६,७३७	४५२,९४५,५९८	२,०१८,४६९,६९२	१,१०५,५६८,१८६	११०,०२६,२६२,४६१
वर्ष भरिमा थप	-	८८,३६२,३४२	३,०९६,२९१,२५७.७४	४६,९४८,३६२	२१,२५१,००७	८६,४९६,३९८.२८	१९१,९३६,४५१	३,५३१,२८५,८१८
चालु वर्षको निसर्ग			(५,१७५,९९१,१२५)	(२४,५००.००)	(१९,५००.००)	(४४६,९६१,४६६.०४)	-	(५,६२२,९९६,५९१)
स्थानान्तरण समायोजन								-
परिमार्जित समायोजन	-			-	-	-		-
आषाढ ३१, २०८१ मा	२३,०८५,०५२,०६६	३,७०२,५८५,१३३	७७,०९४,०१७,५२३	६२३,२१०,५९९	४७४,१७७,१०५	१,६५८,००४,६२४	१,२९७,५०४,६३७	१०७,९३४,५५१,६८९
ह्रासकट्टी तथा इम्पेयरमेन्ट (रु)								
आषाढ ३१, २०८० मा		१३९,२८४,०४१	५४,८३३,९४९,७३७	४३९,४८०,०६८	३९४,१९१,९५१	१,७५८,६९४,००२	८५९,१२२,८४६	५८,४२४,७२२,६४५
विगत वर्ष ह्रासकट्टी समायोजन								
सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सान समायोजन आषाढ ३१, २०८० मा			७४२,१७८,९१३					७४२,१७८,९१३
सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सान समायोजन								
चालु वर्षको ह्रासकट्टि		१३०,८१९,७०३	५,६७३,४५६,६४०	४४,९८९,९०३	२०,६२०,८८१	८४,२९८,५८४	५७,०३६,३०१	६,०११,२२२,०१२
चालु वर्षको इम्पेयरमेन्ट Loss			४१,०३३,२४१	(२४,५००)	(१९,४९८)	(४४६,०९७,७१३)		(४०५,१०८,४७०)
निसर्गमा ह्रासकट्टी फिर्ता	-	-	(५,१५९,७१९,८४८)			-	-	(५,१५९,७१९,८४८)
परिमार्जित समायोजन	-	-	-	-	-	-	-	
आषाढ ३१, २०८१ मा	-	२७०,१०३,७४४	५६,१३०,८९८,६८३	४८४,४४५,४७१	४१४,७९३,३३४	१,३९६,८९४,८७३	९१६,१५९,१४७	५९,६१३,२९५,२५२
Net Block								
आषाढ ३१, २०८१ मा	२३,०८५,०५२,०६६	३,४३२,४८१,३८९	२०,९६३,११८,८४०	१३८,७६५,१२८	४७४,१७७,१०५	२६१,१०९,७५१	३८१,३४५,४९०	४८,३२१,२५६,४३७
आषाढ ३१, २०८० मा	२३,०८५,०५२,०६६	३,४७४,९३८,७५०	२३,५९७,५८८,७४१	१३६,८०६,६६९	५८,७५३,६४७	२५९,७७५,६९०	२४६,४४५,३४०	५०,८५९,३६०,९०२

४. पूँजीगत कार्यप्रगतिः

लेखा नीतिहरुः

निर्माणाधीन सम्पत्तिलाई तिनको लागत मूल्यबाट सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी रकम घटाई प्रस्तुत गरिएको छ। यस्ता सम्पत्ति उद्देश्य अनुसार प्रयोगयोग्य भएपछि मात्र ह्रासकट्टी गर्न सुरु गरिएको छ।

नयाँ प्रणाली तथा उपकरणको प्राप्ति लागत र जडान खर्चलाई सञ्चालनमा आउनु अघिसम्म वा सिभिल सम्बन्धी कार्य समाप्त नभएको मितिसम्म पुँजीगत कार्यप्रगतिमा लेखाङ्कन गरिएको छ। पुँजीगत कार्यप्रगति मूल्यभित्र निर्माणसँग सम्बन्धित स्टोरमा रहेका जिन्सी मौज्दात, ओसारपसारमा रहेका जिन्सी सामग्री, कम्पनीको नाममा आयात गरी बिक्रेताको जिम्मामा वा गोदाममा रहेका उपकरणहरु वा ठेकेदार र आपूर्तिकर्तासँगको बाँकी मूल्य तथा प्राप्त गर्न बाँकी उपकरणका मूल्यहरू संलग्न छन्। उपकरणहरू कार्य सञ्चालनमा आएपछि तथा सिभिल सम्बन्धी कार्यको लागि सञ्चालनयोग्य भई हस्तान्तरण भएपछि पुँजीकरण गरिन्छ। विगतमा निर्माणाधीन सम्पत्तिको रुपमा प्रस्तुत गरिएका टर्न की (Turn Key) परियोजना अन्तर्गत आपूर्तिकर्तासँग रहेका सामानहरुलाई यस आ.व.मा विविध साहुमा समायोजन गरिएको छ।

निर्माणाधीन सम्पत्तिको रकमबाट सम्भावित नोक्सानीको रकम घटाई प्रस्तुत गरिएको छ। अप्रचलित सामग्रीहरुको सम्भावित नोक्सानीको रकम त्यस्ता सामग्रीबाट खुद प्राप्त हुने मूल्यको आधारमा अनुमान गरिएको छ। जिन्सी मौज्दातहरूको मूल्यबाट सम्भावित नोक्सानीको रकम समायोजन गर्दा व्यवस्थापनबाट निर्धारित अन्तिम प्रयोग भएको अवधिको आधारमा अप्रचलित (५ वर्षभन्दा बढी), गैर-चल्ती (२-५ वर्ष), कम चल्ती (१-२ वर्ष) गरी वर्गीकरण गरेको आधारलाई लिइएको छ। तर टर्न की आयोजना (4G/LTE) को सामग्रीहरुको अन्तिम प्रयोग अवधि १ वर्ष भन्दा बढी भएता पनि अधिकांश सामग्री जडानको क्रममा रहेको र जडान प्रतिवेदन प्राप्त हुन बाँकी रहेको रु.६६,२६,७७,२३८ बराबरको सामग्रीहरुलाई व्यवस्थापनले नियमित भनी वर्गीकरण गरेको छ।

जिन्सी मौज्दात	प्रयोग अवधि	सम्भावित नोक्सानी दर (प्रतिशत)
नियमित	१ वर्ष अवधिभित्र	-
कम चल्ती	१-२ वर्ष	२५
गैर-चल्ती	२-५ वर्ष	५०
अप्रचलित	५ वर्षभन्दा बढी	१००

व्याख्यात्मक टिप्पणी

रकम रु.

पुँजीगत कार्यप्रगति	पुँजीगत कार्य	जडान गरिएका पुँजीगत मौज्दात सामग्री	जम्मा
आषाढ मसान्त २०८० को जम्मा मौज्दात	४७४,८८४,३६२	६,२०६,४१५,४१९	६,६८१,२९९,७८१
विगत वर्ष समायोजन	-	-	-
खुद थप / (स्थानान्तरण) २०८०।८१	(१९५,४०४,४६७)	(१,३१९,०२९,९४८)	(१,५१४,४३४,४१५)
पुँजीगत कार्यप्रगति आषाढ मसान्त २०८१ को जम्मा मौज्दात	२७९,४७९,८९५	४,८८७,३८५,४७१	५,१६६,८६५,३६६
आषाढ मसान्त २०८० को सञ्चित इम्पेयरमेन्ट	२४,६९८,२०२	१,२२३,१५९,९५८	१,२४७,८५८,१६०
आ.व. २०८०।८१ को इम्पेयरमेन्ट	-	१२८,९७०,६०३	१२८,९७०,६०३
आषाढ मसान्त २०८१ को सञ्चित इम्पेयरमेन्ट	२४,६९८,२०२	१,३५२,१३०,५६१	१,३७६,८२८,७६३
३१ आषाढ २०८१ को खुद मौज्दात	२५४,७८१,६९३	३,५३५,२५४,९१०	३,७९०,०३६,६०३
३१ आषाढ २०८० को खुद मौज्दात	४५०,१८६,१६०	४,९८३,२५५,४६१	५,४३३,४४१,६२१

५) एसोसियट्समा लगानी:

लेखा नीतिहरू

"**एसोसियट्स**" भन्नाले कम्पनीको सहायक कम्पनी वा संयुक्त लगानी नभएको तर उल्लेख्य प्रभाव रहने संस्था हो। उल्लेख्य प्रभाव भन्नाले वित्तीय र सञ्चालन नीति सम्बन्धी निर्णय प्रक्रियामा भाग लिन सक्ने भएतापनि नीतिहरूमाथि नियन्त्रण वा संयुक्त नियन्त्रण नरहने अवस्थालाई बुझाउँदछ।

एसोसियट्स प्राप्ति गर्दा कम्पनीको अंशमा पर्ने एसोसियट्सको स्पष्ट पहिचान भएको सम्पत्ति, दायित्व वा सम्भावित दायित्वको खुद वास्तविक रकम भन्दा एसोसियट्स प्राप्ति लागत बढी भएको अवस्थामा बढी रकमलाई ख्यातिका रुपमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

कुनै कम्पनीको खुद वास्तविक रकममा, सेयर तथा एसोसियट्सका स्पष्ट पहिचान भएका सम्पत्ति, दायित्व वा आकस्मिक दायित्व प्राप्त गर्दा हुने थप लागतलाई प्राप्त मितिमा ख्यातिको रुपमा लेखाङ्कन गरी लगानीको सुरु रकममा जोडिएको छ।

एसोसियट्ससँग सम्बन्धित त्यस्ता सम्पत्ति र दायित्वलाई इक्विटी विधिबाट लेखाङ्कन गरी वित्तीय विवरणहरूमा समावेश गरिएको छ। इक्विटी विधिमा कुनैपनि एसोसियट्समा भएको लगानीलाई वित्तीय स्थितिको विवरणमा प्राप्तिपछि एसोसियट्ससँगको खुद सम्पत्ति हिस्सामा भएको परिवर्तनहरूको समायोजन तथा कुनै इम्पेयरमेन्ट भए सो घटाई लागत मूल्यमा देखाइएको छ। भने करपछिको नाफा वा नोक्सानमा भएको कम्पनीको अंशलाई नाफा वा नोक्सान विवरणमा र अन्य विस्तृत आम्दानीमा भएको कम्पनीको अंश परिवर्तनलाई विस्तृत आम्दानी विवरणमा देखाइएको छ।

एसोसियट्सको नोक्सान कम्पनीले एसोसियट्सबाट प्राप्त गर्ने लाभ भन्दा बढी छ भने कम्पनीको एसोसियट्ससँगका कानूनी तथा अन्य सिर्जित दायित्वसम्मको रकम वा एसोसियट्सको तर्फबाट भुक्तानी गरेसम्मको रकमलाई लेखाङ्कन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

यस आ.व.मा कम्पनीले माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको हकप्रद सेयर खरिद गरेको छ।

रकम रु.

एसोसियट्समा लगानी	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
त्रिशुली ३ बी मा लगानी		
लागत	७४१,०००,०००	७४१,०००,०००
इक्विटीमा समायोजन	(२५९,६४३,६२३)	(८३,६०६,८४३)
माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड		
लागत	१,२७०,८००,०००	६३५,४००,०००
इक्विटीमा समायोजन	(५९५,६७८,६२८)	(४४५,१६६,२७६)
नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेड		
लागत	४५१,५४१,२५०	४५१,५४१,२५०
इक्विटीमा समायोजन	(३१,४२१,७४१)	(८२,५४६,१०६)
जम्मा	**१,५७६,५९७,२५७**	**१,२१६,६२२,०२६**
एसोसियट्सको सेयरबाट आम्दानी/(खर्च)	(२७५,४२४,७६९)	(३३४,०८५,६०५)
एसोसियट्सबाट आम्दानी/(खर्च) PL मा सारिएको	(२७५,२११,७६९)	(३४२,६६१,१३२)
एसोसियट्सबाट आम्दानी/(खर्च) OCI मा सारिएको	(२१२,९९९)	८,५७५,५२७

कम्पनीले त्रिशुली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको सेयर लगानीलाई मिति २०७६ श्रावण ७ गते त्रिशुली ३ बी जलविद्युत आयोजनाको मुख्य ऋणदाता रहेको नबिल बैंक लिमिटेडसँग संयुक्त (Consortium) परियोजना ऋण लगानीको लागि धितो (pledge) राखेको छ।

त्रिशूली ३ बी जलविद्युत आयोजनाको पृष्ठभूमि

माथिल्लो त्रिशूली ३ बी जलविद्युत आयोजना रसुवा र नुवाकोट जिल्लामा अवस्थित रन-अफ-रिभर जलविद्युत परियोजना हो। माथिल्लो त्रिशूली ३ ए जलविद्युत आयोजना (६० मेगावाट) को Cascade आयोजनाको रुपमा रहेको यस आयोजना (३७ मेगावाट) को प्रमुख सकल परियोजना ९० मेगावाट, सूरुङ्ग मार्ग ३८०५.४८ मि. र सरदर अनुमानित वार्षिक उत्पादन क्षमता २९२.५९ GWh रहेको छ।

यस आयोजनाबाट उत्पादित जलविद्युतलाई ३ कि.मि. लामो १३२ के.भि. प्रशारण लाइन मार्फत निर्माणाधीन त्रिशूली ३ बी हबको सब स्टेशनमा लगिएको छ।

आयोजनाको वित्तीय संरचना ३० प्रतिशत इक्विटी र ७० प्रतिशत ऋण लगानी रहेको छ।

माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजनाः

माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको ४५६ मेगावाट क्षमताको माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना सम्पन्न भई सञ्चालनमा रहेको छ।

माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना नेपालका सञ्चालनमा रहेका आयोजनाहरु मध्ये सबैभन्दा ठूलो आयोजना हो। आयोजनाको मुख्य पावर प्लाण्ट तिब्बतको सिमाना देखि ६ कि.मि. दक्षिण तथा दोलखा जिल्ला सदरमुकाम चरिकोट देखि ३२ कि.मि. उत्तरपूर्वमा अवस्थित लामाबगरमा रहेको छ।

४५६ मेगावाट क्षमताको यो आयोजना रन-अफ-रिभर जलविद्युत परियोजना हो जसको Gross head of Project, ८२२ मि., वहाव ६६ क्युविक मिटर प्रति सेकेण्ड तथा वार्षिक औषत शक्ति उत्पादन २२८० **GWh** रहेको छ।

नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेडः

कम्पनीले नेपाल धितोपत्र बोर्डबाट निर्धारित नियम तथा निर्देशिका अनुसार पुँजीबजारमा धितोपत्र कारोवार गर्ने उद्देश्यले स्थापना गरिएको नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेडको १२.८५ प्रतिशत संस्थापक सेयरमा लगानी गरेको छ। उक्त लगानी हाल १२.८५ प्रतिशत रहेतापनि पछि ९ प्रतिशत हुन जानेछ।

६) सहायक कम्पनीमा लगानीः

लेखा नीतिः

एकीकरणको आधारः

एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा मुख्य कम्पनी र यसका सहायक कम्पनीको आषाढ ३१, २०८१ सम्मको वित्तीय विवरणहरू समावेश छन्। सहायक कम्पनी भन्नाले कम्पनीको नियन्त्रणमा रहेका सबै संस्थाहरू हुन्। नियन्त्रण तब प्राप्त हुन्छ, जब कम्पनीको त्यस्ता कम्पनीहरूमाथि प्रभुत्व रहन्छ वा लगानीकर्तासँगको संलग्नताबाट प्राप्त बहुप्रतिफलहरूमा अधिकार हुन्छ र लगानीकर्तामाथि आफ्नो शक्ति मार्फत प्रतिफलहरूमा प्रभाव पार्ने क्षमता राख्दछ। विशेष रूपमा, समूहले लगानीकर्तालाई निम्न अवस्थाहरुमा नियन्त्रण गर्दछ

यदि समूहसँगः

- लगानीकर्तामाथिको प्रभुत्व रहन्छ (अर्थात् विद्यमान अधिकार जसले वर्तमान कम्पनीले लगानीकर्तासँग सम्बन्धित गतिविधिहरू निर्देशित गर्ने क्षमता राख्दछ)
- लगानीकर्तासँगको संलग्नताबाट प्रतिफलहरूमा अधिकार रहन्छ, र
- आफ्नो प्रतिफललाई प्रभाव पार्न लगानीकर्तामाथि आफ्नो शक्ति प्रयोग गर्ने क्षमता राख्दछ। यदि तथ्य र परिस्थितिहरूले माथि सूचीबद्ध नियन्त्रणहरू मध्ये एक वा एक भन्दा बढी परिवर्तनहरू छन् भनी संकेत गरेमा समूहले लगानीकर्तालाई नियन्त्रण गर्छ वा गर्दैन भनेर पुनर्मूल्याङ्कन गर्छ। समूहले सबै सान्दर्भिक तथ्यहरू र परिस्थितिहरूलाई मूल्याङ्कन गर्न यसको लगानीकर्तामाथि प्रभुत्व छ कि छैन भनि निम्न तथ्यहरुमाथि विचार गर्दछः

- समूहको मतदान अधिकारको आकार;
- समूहको सम्भावित मतदान अधिकार;
- अन्य सम्झौताको व्यवस्थाबाट उत्पन्न हुने अधिकारहरू

समूहको सहायक कम्पनी माथि नियन्त्रण रहँदासम्म मात्र एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गरिन्छ।

एकीकृत वित्तीय विवरणहरू समान परिस्थितिहरूमा भएका कारोवार र अन्य घटनाहरूको लागि एकै प्रकारको लेखा नीतिहरू प्रयोग गरी तयार गरिन्छ। यदि समूहको सदस्यले समान परिस्थितिमा भएका कारोवार र अन्य घटनाहरूको लागि एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा अपनाइएका लेखा नीति भन्दा फरक अन्य लेखा नीतिहरू प्रयोग गर्दछ भने समूहको लेखा नीति अनुरूप भएको सुनिश्चित गर्न एकीकृत वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा समूह सदस्यको वित्तीय विवरणहरूमा उपयुक्त समायोजन गरिन्छ। एकीकरणको लागि प्रयोग गरिएका सबै सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणहरू मुख्य कम्पनीको प्रतिवेदन मिति (आषाढ ३१) अनुरुप तयार गरिएको छ। मुख्य कम्पनीको प्रतिवेदन तयार गरिएको मिति सहायक कम्पनीको भन्दा फरक भएमा सहायक कम्पनीले सम्भव भएसम्म एकीकरण प्रयोजनको लागि मुख्य कम्पनीको वित्तीय विवरणहरूको मिति अनुसार समायोजनका लागि थप वित्तीय जानकारी तयार गर्दछ।

एकीकरण प्रक्रिया:

(क) मुख्य कम्पनीको सम्पत्ति, दायित्व, पुँजी, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहको विवरणहरु सहायक कम्पनीका सम्बन्धित विवरणहरूसँग मिलाइएको छ। यसका लागि सहायक कम्पनीको आय र व्ययहरू प्राप्ति मितिमा एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा पहिचान गरिएका सम्पत्ति र दायित्वमा आधारित हुन्छन्।

(ख) मुख्य कम्पनीको सहायक कम्पनीमा भएको लगानीको अंश रकम र पुँजीको अंशलाई समायोजन गरिएको।

(ग) समूहका निकायहरू बीचको लेनदेन सम्बन्धी सम्पूर्ण अन्तर-समूह सम्पत्ति र दायित्व, पुँजी, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहहरू हटाइएको छ।

(घ) गैर-नियन्त्रण स्वार्थ (Non-Controlling Interest):

प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा, मुख्य कम्पनीको स्वामित्वमा नहुने गैर-नियन्त्रण स्वार्थले कुल बिस्तृत आम्दानी (Total Comprehensive Income) र सहायक कम्पनीहरूको खुद सम्पत्तिको अंशलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

समूहको नाफा वा घाटा र अन्य बिस्तृत आय (OCI) लाई मुख्य कम्पनीका सेयरधनी र गैर-नियन्त्रण गर्ने सेयरधनीमा विभाजन गर्दा गैर-नियन्त्रण गर्ने सेयरधनीको शेष रकम ऋणात्मक भएको अवस्थामा पनि विभाजन गरी प्रस्तुतीकरण गरिन्छ। मुख्य कम्पनीको लेखा नीतिसँग मेल खाने गरी सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणमा आवश्यक समायोजन गरिन्छ। एकीकृत विवरण तयार गर्दा सबै अन्तर समूह (Intra-Group) सँग सम्बन्धित सम्पत्ति, दायित्व, स्वामित्व, आय, खर्च र नगद प्रवाह सम्बन्धी कारोवारलाई पूर्ण रूपमा हटाइन्छ।

गैर-नियन्त्रण स्वार्थ (Non-Controlling Interest):

प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा, मुख्य कम्पनीको स्वामित्वमा नहुने गैर-नियन्त्रण स्वार्थले कुल विस्तृत आम्दानी (Total Comprehensive Income) र सहायक कम्पनीहरूको खुद सम्पत्तिको अंशलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

सहायक कम्पनीहरु:

कम्पनीले "नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेड" (NDPC) नामक सहायक कम्पनी सञ्चालनमा ल्याएको छ। राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक लिमिटेडसँगको सहकार्यमा सर्वसाधारणको लागि मोबाइल फाइनान्स सेवा उपलब्ध गराउनको लागि यो सहायक कम्पनी सञ्चालनमा ल्याएको हो। नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेडको जारी र चुक्ता पुँजी ४० करोड रहेको छ। सहायक कम्पनीको सेयर संरचनालाई संस्थापक समूहको लागि ९० प्रतिशत र सर्वसाधारणको लागि १० प्रतिशत हुने गरी निर्धारण गरिएको छ। सहायक कम्पनीको सञ्चालक समितिमा बहुमत सदस्यहरुको प्रतिनिधित्व सहित हाल कम्पनीको सेयर अंश ६२.२२ प्रतिशत रहेको छ।

समूहको वित्तीय विवरणलाई एकीकृत वित्तीय विवरणको रुपमा छुट्टै प्रस्तुत गरिएको छ।

सहायक कम्पनीमा लगानी रुपैयामा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनीमा लगानी	२४८,८८८,९००	२४८,८८८,९००
जम्मा	**२४८,८८८,९००**	**२४८,८८८,९००**

७. जिन्सी मौज्दात:

लेखा नीतिहरू

जिन्सी मौज्दातलाई खुद असुलयोग्य रकम वा लागत मध्ये जुन कम हुन आउँछ सोही मूल्यमा लेखाङ्कन गर्ने गरिएको छ। जिन्सी मौज्दातको मूल्यमा खरिद लागत, परिवर्तन गर्दा लाग्ने लागत र सामग्रीलाई वर्तमान स्थान र अवस्थामा ल्याउँदा लाग्ने लागत समावेश गरिएको छ। लागतलाई पहिलो प्राप्ति पहिलो निष्काशन (FIFO) को आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ। सामान्य व्यापारिक हिसाबले अनुमानित बिक्रि मूल्यबाट अनुमानित कार्य सम्पन्न लागत र अनुमानित आवश्यक खर्च घटाई खुद असुलयोग्य रकम गणना गरिएको छ।

जिन्सी मौज्दातहरूलाई अप्रचलित सामग्रीको मूल्यबाट सम्भावित नोक्सानी घटाई लेखाङ्कन गरिएको छ। बिक्रीयोग्य सामग्रीको मूल्याङ्कन लागत मूल्य वा प्राप्तियोग्य मूल्य मध्ये जुन मूल्य न्यून हुन्छ सोको आधारमा गरिएको छ। अन्य वस्तुहरूको लागत सेवा प्रदान गर्दा असुली हुनेछ भन्ने व्यवस्थापनको अनुमान छ। जिन्सी मौज्दातको मूल्य समायोजन गर्दा अन्तिम प्रयोग भएको अवधिको आधारमा अप्रचलित (५ वर्षभन्दा बढी), गैर-चल्ती (२-५ वर्ष), कम चल्ती (१-२ वर्ष) गरी वर्गीकरण गरिएको छ।

जिन्सी मौज्दात	प्रयोग अवधि	सम्भावित नोक्सानी दर (प्रतिशत)
नियमित	१ वर्ष भित्र	-
कम चल्ती	१-२ वर्ष	२५
गैर-चल्ती	२-५ वर्ष	५०
अप्रचलित	५ वर्षभन्दा बढी	१००

व्याख्यात्मक टिप्पणी

जिन्सी मौज्दातमा मुख्य रुपमा क्यास कार्ड, टेलिफोन सेट (मोबाइल र अन्य), ग्राहकको परिसरमा जडित उपकरण जस्तै सी.पीं.ई., फाइवर केबुल, ड्रप वायर, अन्य सहायक सामग्री र पुँजीकरण गर्न नमिल्ने पाटपूर्जा समावेश गरिएका छन्।

जिन्सी मौज्दात रुपैयामा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कुल मौज्दात		
टेलिफोन सेट, ड्रपवायर र पाटपुर्जा	१९४,५२२,२९७	२८२,००२,२९७
क्यास कार्ड	२५१,८७४,४९३	११५,७०३,५०२
स्पेयर्स् र अन्य	३२३,४६०,५९९	५५३,४१२,४२५
	७६९,८५७,३८९	९५१,११८,२२४
सम्भावित नोक्सानी		
टेलिफोन सेट, ड्रपवायर र पाटपुर्जा	५६,८३३,४१६	५२,८३३,०९४
क्यास कार्ड	२,५६७,३७१	२,३२६,९५८
स्पेयर्स् र अन्य	१८९,३८४,४२०	१८८,३८९,८८५
	२४८,७८५,२०७	२४३,५४९,९३७
खूद जिन्सी मौज्दात		
टेलिफोन सेट, ड्रपवायर र पाटपुर्जा	१३७,६८८,८८१	२२९,१६९,२०३
क्यास कार्ड	२४९,३०७,१२२	११३,३७६,५४४
स्पेयर्स् र अन्य	१३४,०७६,१७९	३६५,०२२,५४०
जम्मा	**५२१,०७२,१८२**	**७०७,५६८,२८७**

८. पट्टा (Lease)

लेखा नीतिहरू

पट्टाको पहिचान

कम्पनीले सम्झौताको सुरुवातमा सम्झौता वा पट्टा, हो वा होइन भनेर निर्धारण गर्दछ । यदि कम्पनीले सम्झौताबाट पहिचान गरिएको सम्पत्तिको सो अवधिको प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्ने अधिकार प्रदान गर्दछ भने त्यो पट्टा हुन्छ । सोको मूल्याङ्कन गर्दा कम्पनीले निम्न कुरामा विचार गर्दछ ।

क) सम्झौताले स्पष्ट वा निहित रूपमा पहिचान गरिएको सम्पत्तिको प्रयोग समावेश गर्दछ । सम्पत्ति भौतिक रूपमा फरक हुनुपर्दछ वा भौतिक रूपमा फरक सम्पत्तिको सबै क्षमताहरू प्रतिनिधित्व भएको हुनुपर्दछ । आपूर्तिकर्तासँग प्रतिस्थापन गर्ने वास्तविक अधिकार भएका सम्पत्तिहरूलाई फरक मानिने छैन ।

ख) पट्टा लिनेलाई प्रयोगको अवधिभर सम्पत्तिको प्रयोगबाट पर्याप्त रूपमा सबै आर्थिक लाभहरू प्राप्त गर्ने अधिकार छ ।

ग) पट्टादारसँग सम्पत्तिको प्रयोग निर्देशित/निर्णय गर्ने र सम्पत्ति कसरी र कुन उद्देश्यका लागि प्रयोग गर्ने वा परिवर्तन सम्बन्धमा निर्णय गर्ने अधिकार रहन्छ ।

कम्पनीले पट्टाको सुरुवातमा नै पट्टाको दायित्व र सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारलाई पहिचान गर्दछ । पट्टा दायित्व प्रारम्भिक रूपमा पट्टा अवधिमा बाँकी रहेको पट्टा भुक्तानीको वर्तमान मूल्यमा मापन गरिन्छ, जसमा वृद्धिशील उधारो दर प्रयोग गरेर डिस्काउन्टिङ्ग गरिन्छ ।

पट्टा अवधि

पट्टा अवधि भनेको अवधि थप गर्न मिल्ने विकल्पको प्रभावको लागि समायोजन गरिएको पट्टाको रद्द गर्न नमिल्ने अवधि हो जुन यथोचित रूपमा प्रयोग गर्ने निश्चित छ वा पट्टाको समाप्ति गर्ने विकल्प प्रयोग हुदैन भन्ने विषयमा कम्पनी विश्वस्त छ ।

वृद्धिशील उधारो दर

कम्पनीले समान मूल्य र समान सुरक्षाको साथै सम्पत्ति प्राप्त गर्न उस्तै अवधिको ऋणको लागि तिर्नुपर्ने दर वृद्धिशील उधारो दर हो ।

पट्टा भुक्तानी

पट्टा भुक्तानीमा मासिक भुक्तानी वा ६ महिनाको अवधिको लागि अग्रिम रूपमा वा सोही अवधिको लागि पछि भुक्तानी गरिने रकम समावेश गरेको छ ।

प्रभावकारी ब्याज विधिको प्रयोग गरेर परिशोधित लागतमा पट्टा दायित्व मापन गरिन्छ । भविष्यमा पट्टा भुक्तानीमा परिवर्तन हुने भएमा वा कम्पनीले कुनै अवशेष मूल्य जमानत अन्तर्गत भुक्तान हुने अपेक्षा गरेको रकम छ भने तिनीहरूलाई पुनः मापन गरिन्छ ।

कम्पनीले पट्टा अवधि परिवर्तन भएको ठाउँमा पट्टा दायित्व पुनः मापन गर्दछ । पट्टा रद्द गर्न नसकिने अवधि परिवर्तन हुँदा वा कुनै घटनाको कारण पट्टादारको नियन्त्रण परिस्थितिमा परिवर्तन भएमा र व्यवस्थापनबाट भएको प्रारम्भिक विश्लेषणमा पट्टा अवधि थपका विकल्प प्रयोग हुने निश्चित वा समाप्तिका विकल्पहरू प्रयोग नहुने विषयमा विश्लेषण परिवर्तन भएमा यस्तो अवस्था सृजना हुन आउँछ । पट्टा अवधि परिवर्तन भएको अवस्थामा कम्पनीले पुनर्मूल्याङ्कनको मितिमा वृद्धिशील उधारो दर प्रयोग गरेर पट्टा दायित्व पुनः मापन गर्दछ । कुनै घटना वा परिस्थिति र पट्टा अवधि अपरिवर्तित भएको अवस्थामा पट्टा दायित्व र सम्बन्धित सम्पत्ति प्रयोगको अधिकार रकम समयसँगै घट्दै जानेछ ।

सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारको सुरुको रकमबाट कुनै पनि अग्रीम पट्टा भुक्तानी, प्रारम्भिक प्रत्यक्ष लागत र विघटन लागतको अनुमानित व्यवस्था गरिएको रकम समायोजन गरी कुनै पट्टा प्रोत्साहन रकम प्राप्त भएमा सो घटाई प्रारम्भिक मापन गरिन्छ र सो रकम पट्टा दायित्वको रकम बराबर हुन्छ । सीधा-रेखा विधि प्रयोग गरी सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि वा पट्टा अवधि मध्ये पहिले अन्त्य हुने मितिसम्म तिनीहरूको ह्रासकट्टी गरिन्छ ।

कम्पनीले १२ महिना वा सो भन्दा कमको पट्टा अवधि भएको छोटो अवधिको पट्टा, कम मूल्यका अन्तर्निहित सम्पत्तिको पट्टा दायित्व र सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारको लेखाङ्कन गर्ने गरेको छैन । रु.६ लाख भन्दा कम मूल्य भएको पट्टा सम्पत्तिलाई कम मूल्यको पट्टा

मानिएको छ। कम्पनीले यस्ता पट्टाहरूको भुक्तानीलाई पट्टा अवधिमा सीधा रेखा विधिको आधारमा वा व्यवस्थापनद्वारा उपयुक्त ठानेको अनुमानहरूको आधारमा खर्च लेखाङ्कन गर्दछ।

प्रारम्भिक प्रयोग:

कम्पनीले परिमार्जित भूतप्रभावी विधिको प्रयोग गरी भावि प्रभावको गणना गरेर २०७८ श्रावण १ गते देखि नै लागू हुनेगरी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ (पट्टा) बमोजिम आफ्ना वित्तीय विवरण तयार गरेको छ। यस विधि अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७८।७९ बाट नै सो मापदण्ड लागू भईसकेको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ अवलम्बन गर्नुअघि कम्पनीले प्रत्येक पट्टाको सुरुवाती समयमा सो पट्टा वित्तीय पट्टा वा सञ्चालन पट्टा के हो छुट्याई वर्गिकरण गरेको छ।

वृद्धिशील उधारो दर

कम्पनीले पट्टाका सन्दर्भमा देश तथा कम्पनीको विशिष्ट जोखिम प्रिमियमको समायोजन समेतलाई विचार गरी ८ प्रतिशतको वृद्धिशील उधारो दर निर्धारण गरेको छ।

रकम रु.

सम्पत्तिको प्रयोगको अधिकार	जग्गा तथा भवन	दूरसञ्चार पूर्वाधार	अन्य	जम्मा (रुपैयाँमा)
श्रावण १, २०८० को जम्मा मौज्दात	२,४२५,४१५,२१०	-	-	२,४२५,४१५,२१०
विगत वर्ष समायोजन	३२३,०५४,१७७			३२३,०५४,१७७
यस वर्षको थप	६५,७६१,९२६			६५,७६१,९२६
आ.व. २०८०/८१ को समायोजन	(३,७६०,७६५)			(३,७६०,७६५)
३१ आषाढ, २०८१ को जम्मा मौज्दात	२,८१०,४७०,५४८			२,८१०,४७०,५४८
सञ्चित परिशोधन	६४६,४८८,४२५			६४६,४८८,४२५
यस वर्षको परिशोधन	३४३,६१२,३५४			३४३,६१२,३५४
परिशोधनको समायोजन(सिस्टमबाट)	(१,३६६,७०२)			(१,३६६,७०२)
विगत वर्ष समायोजन	५७,४६९,४८५			५७,४६९,४८५
३१ आषाढ, २०८१ को परिशोधन, जम्मा मौज्दात	१,०४६,२०३,५६३			१,०४६,२०३,५६३
३१ आषाढ, २०८१ को जम्मा मौज्दात	**१,७६४,२६६,९८५**	**-**	**-**	**१,७६४,२६६,९८५**

रकम रु.

पट्टा दायित्व	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
चालु	२७०,०४२,३१६	४४१,७६०,८७५
गैर चालु	१,८०७,५०९,१५०	१,८४२,६७०,००३
जम्मा	**२,०७७,५५१,४६६**	**२,२८४,४३०,८७७**

९. अग्रिम भुक्तानी र अन्य गैरवित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्व

९.१ अग्रिम भुक्तानी र अन्य गैरवित्तीय सम्पत्ति

लेखा नीतिहरू

भुक्तानी गरिएका र भविष्यसँग सम्बन्धित भुक्तानीलाई अग्रिम भुक्तानी शिर्षकमा देखाइएको छ, जसलाई वित्तीय विवरणहरूमा सम्बन्धित अवधिको नाफा वा नोक्सानको विवरणमा आर्थिक भार पारिएको छ। अन्य गैर वित्तीय सम्पत्तिहरुमा स्पेयर पार्ट्स र आपूर्तिकर्ता, कर्मचारी तथा अन्य कार्यको लागि गरिएका अग्रिम भुक्तानीहरु पर्दछन्। जुन कम्पनीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनार्थ भविष्यमा प्राप्त गर्ने बस्तु तथा सेवाहरुको लागि भुक्तानी गर्दछ। अग्रिम खर्च र अन्य गैर-वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई कम्पनीले ऋण लिने क्षमताको मूल्याङ्कन र १२ महिना भन्दा बढी अवधिको हिसाबको आधारमा खराब र शंकास्पद रकम घटाई लेखाङ्कन गरेको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

अग्रिम भुक्तानी, अन्य गैरवित्तीय सम्पत्ति — रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अग्रिम खर्च	१३२,१४०,३७१	७२,१०३,५७५
घटाउने: सम्भाब्य नोक्सानीको व्यवस्था	(१,३५५,९९४)	(१,३५५,९९४)
अन्य गैरवित्तीय सम्पत्तिहरू	७२८,७३३,८४७	३३८,००१,७७०
घटाउने:सम्भाब्य नोक्सानीको व्यवस्था	(३८,८३७,८७६)	(३८,८३७,८७६)
स्थगन कर्मचारी खर्च	१,५६४,७१७,८२८	१,७४१,९४२,७८६
जम्मा	**२,३८५,३९८,१७६**	**२,१११,८५४,२६१**

९.२ गैरवित्तीय दायित्व

लेखा नीतिहरु

गैरवित्तीय दायित्वमा कम्पनीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनको लागि वैधानिक सर्त बमोजिम भुक्तानी गर्नुपर्ने वैधानिक दायित्व पर्दछन्, जस अन्तर्गत कम्पनीले आफ्ना ग्राहकहरुलाई प्रदान गर्न प्रतिज्ञा गरेका सेवाहरु बापत अग्रिम प्राप्त रकम वा दायित्व, कानूनी प्रावधान तथा कम्पनीको कर्मचारी सेवा सर्त सम्बन्धित विनियमावली अनुसार कर्मचारीहरुलाई भुक्तानी दिनुपर्ने बोनस तथा टेलिकम भत्ताका प्रावधानहरु समावेश हुन्छन् ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

अन्य गैरवित्तीय दायित्व — रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
भुक्तानी बाँकी मू.अ.कर	२२६,३६६,१९३	४५,७७६,९१७
भुक्तानी बाँकी आय.कर	२४,३७४,४६२	८,३५५,७०७
तिर्न बाँकी अन्य शुल्क	२७७,८५५,३४६	२९०,०३३,१८२
रोयल्टी तथा ग्रामिण दूरसञ्चार विकास कोषमा योगदान	२,०५१,२५२,९८६	२,१५८,०६०,१०९
ग्राहकबाट अग्रिम प्राप्त रकम	१,१८४,७७६,०४९	१,३३८,१६५,५६५
अनार्जित नगद कार्ड बिक्रि	९७४,७४२,१७७	९३४,०१२,१८१
भुक्तानी बाँकी टेलिकम भत्ता	९१५,००५,७६०	९९०,६४३,६८९
भुक्तानी बाँकी कर्मचारी बोनस	१,२१५,४०६,९४२	१,३१०,९०१,१७६
जम्मा	**६,८६९,७७९,९१५**	**७,०७५,९४८,५२६**

१०. वित्तीय उपकरणहरु

लेखा नीतिहरु

कम्पनीले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ “वित्तीय उपकरणहरू” लागू गरेको छ । यसबाट वित्तीय विवरणहरुको प्रयोगकर्तालाई भविष्यमा हुने नगद प्रवाहको रकम, समय तथा अनिश्चितता सम्बन्धमा थप भरपर्दो तथा सान्दर्भिक जानकारीमा पहुँच उपलब्ध हुन्छ ।

१०.१ वित्तीय सम्पत्ति

क. वर्गीकरण

कम्पनीले आफ्नो वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई निम्नानुसार वर्गीकरण गरेको छ ।

- पछि वास्तविक मूल्यमा (fair value) मापन गरिने ।
  १. अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत, वा
  २. नाफा वा नोक्सान विवरण मार्फत
- परिशोधित लागतमा मापन गरिने ।

उपरोक्त वर्गीकरणहरु वित्तीय सम्पत्ति र सोको सम्झौता अनुसार नगद प्रवाह व्यवस्थापनको लागि कम्पनीको व्यावसायिक योजनामा निर्भर रहन्छ ।

वास्तविक मूल्यमा मापन गरिएको सम्पत्तिको लाभ तथा हानीलाई नाफा वा नोक्सान विवरण वा अन्य विस्तृत आम्दानी मार्फत लेखाङ्कन गरिएको छ । ऋण उपकरणहरूमा गरिएको लगानी, संस्थाले लगानी सम्बन्धी अवलम्बन गरेको व्यावसायिक योजनामा निर्भर हुन्छ । सेयर उपकरणमा गरिएको लगानीको वास्तविक मूल्यलाई सुरू लेखाङ्कन गर्ने समयमा अपरिवर्तनीय विकल्प छनोट गरेको अवस्थामा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत लेखाङ्कन गरिएको छ । कम्पनीले आफ्नो सम्पत्ति व्यवस्थापनको व्यावसायिक योजना परिवर्तन भएको खण्डमा ऋण उपकरणहरूको पुनः वर्गीकरण गर्ने गरेको छ ।

ख. मापन

कम्पनीले सुरूमा वित्तीय सम्पत्तिको वास्तविक मूल्य मापन गर्दा नाफा वा नोक्सान विवरणमार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन नहुने वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई वास्तविक मूल्यमा सम्पत्ति ग्रहण गर्दाको प्रत्यक्ष कारोबार लागत समावेश गरेको छ । नाफा वा नोक्सानको विवरण मार्फत मापन गर्न सकिने वित्तीय सम्पत्तिको कारोबारको लागतलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको छ ।

लगानी तथा अन्य वित्तीय सम्पति :

ऋण उपकरण:

ऋण उपकरणको पछिल्लो मापन, कम्पनीको सम्पत्ति तथा सम्पत्तिको नगद प्रवाहलाई व्यवस्थापन गर्ने व्यावसायिक योजनामा निर्भर गर्दछ । कम्पनीले मुख्यतयाः तीन मापन वर्गमा आफ्नो ऋण उपकरणलाई वर्गीकरण गर्दछ ।

अ) परिशोधित लागत:

सम्झौता बमोजिमको नगद प्रवाह संकलनको लागि राखिएको सम्पत्तिहरुबाट केवल सावाँ तथा ब्याजको मात्र भुक्तानी हुने नगद प्रवाहलाई परिशोधित लागतमा मापन गरिएको छ । पछि परिशोधित लागतमा मापन गरिएको र Hedging सम्बन्धको हिस्सा नभएका ऋण उपकरण सम्पत्तिहरु अपलेखन गर्दा वा हानी भएको अवस्थामा हुन जाने लाभ तथा नोक्सानलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको छ । सो सम्पत्तिको ब्याज आम्दानीलाई प्रभावी ब्याज दर विधि प्रयोग गरी वित्तीय आम्दानीको रूपमा राखिएको छ ।

आ) अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत बजार मूल्य (FVtOCI):

सम्झौता बमोजिमको नगद प्रवाह संकलन तथा वित्तीय सम्पत्ति बिक्रीको लागि राखिएको सम्पत्तिहरुबाट केवल सावाँ तथा ब्याजको मात्र भुक्तानी हुने नगद प्रवाहलाई अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन गरिएको छ । नाफा वा नोक्सानी विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको इम्पेयरमेन्टको लाभ वा हानी, ब्याज आम्दानी र विदेशी मुद्राको दर परिवर्तनको कारण भएको नाफा नोक्सान बाहेकको कारणले बाँकी सम्पत्तिको मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमा देखाइएको छ । कुनै वित्तीय सम्पत्ति अपलेखन गर्दा उक्त सम्पत्तिको अघिल्लो अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको सञ्चित नाफा वा नोक्सानलाई पुँजीबाट नाफा वा नोक्सानमा पुनः वर्गीकरण गरी अन्य नाफा वा नोक्सानको रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ । सो सम्पत्तिको ब्याज आम्दानीलाई प्रभावी ब्याज दर विधि प्रयोग गरी वित्तीय आम्दानीको रूपमा राखिएको छ ।

इ) नाफा वा नोक्सानको विवरण मार्फत बजार मूल्य (FVtPL):

परिशोधित लागत वा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यको मापदण्ड पूरा नगरेका सम्पत्तिको वास्तविक

मूल्यलाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा मापन गरिनेछ। नाफा वा नोक्सानको विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यमा पछि मापन गरिएको र Hedging संग सम्वन्धित नभएका ऋण लगानीमा भएको लाभ वा हानीलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरी खुद रकमलाई सम्बन्धित अवधिको नाफा वा नोक्सान विवरणमा अन्य लाभ वा हानीको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। सो सम्पत्तिको ब्याज आम्दानीलाई भने वित्तीय आम्दानीको रुपमा राखिएको छ।

इक्विटी उपकरण

कम्पनीले सबै इक्विटी उपकरणलाई वास्तविक मूल्यमा मापन गर्ने गरेको छ। कम्पनी व्यवस्थापनले पुँजीगत लगानीको वास्तविक बजार मूल्यमा भएको लाभ वा हानीलाई अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमा प्रस्तुत गर्ने निर्णय गरेको अवस्थामा त्यसरी वर्गीकरण गरेको नाफा वा नोक्सानको विवरणलाई पुनः वर्गीकरण गरिने छैन। कम्पनीले उक्त लगानीबाट आर्जन हुने लाभांशलाई सो रकम प्राप्त गर्ने अधिकार श्रृजना हुनासाथ निरन्तर रुपमा नाफा वा नोक्सान विवरणमा अन्य आम्दानीको रूपमा लेखाङ्कन गर्दछ।

नाफा वा नोक्सानको विवरणमार्फत वास्तविक मूल्य मापन गर्ने वित्तीय सम्पत्तिको बजार मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा अन्य लाभ तथा हानीको रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ। अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन हुने पुँजीगत लगानीहरूमा इम्पेयरमेन्ट हानी (वा इम्पेयरमेन्ट हानी फिर्ता) लाई अन्य वास्तविक मूल्यको परिवर्तन भन्दा छुट्टै प्रस्तुत गरिएको छैन।

वित्तीय सम्पत्तिको अपलेखनः

वित्तीय सम्पत्तिबाट नगद प्रवाहको लागि अनुबन्धित अधिकार समाप्त हुँदा वा वित्तीय सम्पत्तिको स्थानान्तरण गर्दा र स्थानान्तरण अपलेखनको लागि योग्य हुँदा वित्तीय सम्पत्ति अपलेखन गर्ने गरिन्छ। वित्तीय सम्पत्तिको पूर्ण रूपमा अपलेखन गर्दा अपलेखन भएको मितिमा मापन गरिएको रकम र प्राप्त रकमको भिन्नतालाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

ग. वित्तीय सम्पत्तिहरूको इम्पेयरमेन्ट

कम्पनीले परिशोधित लागत तथा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन हुने सम्पत्तिको अनुमानित ऋण जोखिमलाई अगाडि बढ्ने आधार (Forward Looking Basis) मा मूल्याङ्कन गरेको छ। सम्पत्तिको इम्पेयरमेन्ट कार्यान्वयन विधि सोमा भएको ऋण जोखिमको उल्लेखनीय वृद्धिमा निर्भर रहन्छ।

आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनुपर्ने रकम र अनुबन्धित सम्पत्तिको लागि मात्र कम्पनीले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसार सहज विधि (Simplified Approach) को आधारमा उक्त सम्पत्तिको अवधिभरको अनुमानित नोक्सानी व्यवस्थालाई मापन गरी पहिचान गरिएको छ।

कम्पनीसँग नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसारको अनुमानित Credit Loss Model लागू हुने तीन प्रकारका वित्तीय सम्पत्तिहरू रहेका छन्। कम्पनीले प्रत्येक वर्गको सम्पत्तिको लागि नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसार आफ्नो इम्पेयरमेन्ट विधि संशोधन गर्न आवश्यक रहेको छ।

(अ) आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनुपर्ने रकम

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसार सहज विधिको आधारमा अनुमानित Credit Loss अनुसार उक्त सम्पत्तिको अवधिभरको अनुमानित नोक्सानी व्यवस्थालाई मापन गरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

(आ) मुद्दती निक्षेप र ऋणपत्रमा लगानी

परिशोधित लागतमा रहेका ऋण लगानीलाई न्यून जोखिमयुक्त मानिएकाले यसको इम्पेयरमेन्ट व्यवस्था १२ महिनाको अनुमानित ऋण जोखिमको आधारमा गरिएको छ।

(इ) ऋण लगानी

परिशोधित लागतमा रहेका ऋण लगानी न्यून जोखिमयुक्त मानिएकाले यसको इम्पेयरमेन्ट व्यवस्था १२ महिनाको अनुमानित ऋण जोखिमको आधारमा गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

वित्तीय सम्पत्ति आ.व.२०८०।८१ रुपैयाँमा

विवरण	FVtPL	FVtOCI ऋण	FVtOCI इक्विटी	परिशोधित लागत	जम्मा
इक्विटीमा लगानी	२१९,०३४,०००				२१९,०३४,०००
कर्मचारी ऋण	३,८४०,०७३,३७८				३,८४०,०७३,३७८
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	९८३,९५०,२२८				९८३,९५०,२२८
आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनु पर्ने रकम				१,५१४,९४९,४२८	१,५१४,९४९,४२८
मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रमा लगानी				३९,३१८,४२९,३००	३९,३१८,४२९,३००
ऋण लगानी				१४,१८६,०१५,०२८	१४,१८६,०१५,०२८
नगद वा नगद सरह	४,२५२,७२५,३४१			–	४,२५२,७२५,३४१
जम्मा	**९,२९५,७८२,९४७**	**–**		**५५,०१९,३९३,७५६**	**६४,३१५,१७६,७०३**

वित्तीय सम्पत्ति आ.व.२०७९।८०	FVtPL	FVtOCI ऋण	FVtOCI इक्विटी	परिशोधित लागत	जम्मा
इक्विटीमा लगानी	१९०,०००,०००				१९०,०००,०००
कर्मचारी ऋण	३,६२१,७२५,७४३				३,६२१,७२५,७४३
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	७८०,९९७,५६८				७८०,९९७,५६८
आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनु पर्ने रकम				२,०८७,२४७,१८८	२,०८७,२४७,१८८
मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रमा लगानी				५६,५२२,९५९,०००	५६,५२२,९५९,०००
ऋण लगानी				१३,७८७,१३१,३८६	१३,७८७,१३१,३८६
नगद वा नगद सरह	५,४१०,१२७,३३०			–	५,४१०,१२७,३३०
जम्मा	**१०,००२,८५०,६४१**	–	–	**७२,३९७,३३७,५७४**	**८२,४००,१८८,२१५**

१०.१.१ इक्विटीमा लगानी:

लेखा नीति

कम्पनीले सेयरमा गरेको लगानीलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ "वित्तीय उपकरण" अनुसार वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गरिएको छ। यस्ता लगानीलाई सम्बन्धित लगानीको सूचीकरणको स्थिति (Listing Status) अनुसार वर्गिकरण गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

इक्विटीमा लगानी: रुपैयामा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सूचीकृत इक्विटि लगानी	२९,०३४,०००	–
सर्वोतम सिमेन्ट लिमिटेड	१४,४३६,०००	–
वास्तविक मूल्यमा भएको परिवर्तन	१४,५९८,०००	–
असूचीकृत इक्विटि लगानी	१९०,०००,०००	१९०,०००,०००
विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	१३०,०००,०००	१३०,०००,०००
नेशनल फण्ड मेनेजमेण्ट लिमिटेड	६०,०००,०००	६०,०००,०००
जम्मा	**२१९,०३४,०००**	**१९०,०००,०००**

कम्पनीले विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड तथा नेशनल फण्ड मेनेजमेण्ट लिमिटेडमा दीर्घकालीन लगानी रणनीति अनुरूप संस्थापक सेयरमा लगानी गरेको छ। विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेडले हालसम्म राजस्व आर्जन गर्ने गरी पूर्ण रूपमा सञ्चालनमा आएको छैन। तर कम्पनीले यस्तै प्रकृतिका बजारका अन्य लगानीलाई मध्यनजर गर्दा यी लगानीबाट दीर्घकालीन रूपमा आय तथा यसको भावी मूल्यले यसमा गरिएको लगानीको लागतलाई धान्ने विश्वास लिएको छ। यो लगानीको लागतले वास्तविक मूल्यलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

कम्पनीले सर्वोतम सिमेन्ट लिमिटेडमा प्रति कित्ता रु. ४०१/- मा ३६,००० कित्ता सेयरमा बुक विल्डिङ्ग (Book Building) मार्फत लगानी गरेको छ। लगानीलाई वास्तविक मूल्यमा मापन गरिनुका साथै पुनर्मुल्यांकित मूल्य र वास्तविक मूल्य बीचको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

१०.१.२ कर्मचारी ऋण:

लेखा नीति

कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको ऋणलाई नाफा वा नोक्सान मार्फत वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गरिएको छ। प्रभावी ब्याजदरको आधारमा लेखाङ्कन गर्दा ऋणको Fair Value मा भएको परिवर्तनलाई नाफा वा नोक्सानमा देखाइने छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

कम्पनीले कर्मचारीहरुलाई सुविधाको रुपमा ऋण उपलब्ध गराएको छ। यसरी उपलब्ध गराइएको ऋण रकम परिपक्व अवधिसम्म कायम गरी उक्त अवधिमा साँवा, ब्याज र बीमाबाट प्राप्त हुने बोनस रकम समेतबाट असुल गरीने छ। कम्पनीले ३ प्रतिशतले हुने ब्याज रकम ऋण रकम उपलब्ध गराउँदाका बखत र सावाँ रकम भुक्तानी तालिका अनुसार नियमित रुपमा असुल उपर गर्दछ। बीमा सहितको ऋणको हकमा कर्मचारीहरुले बार्षिक रुपमा बीमाशुल्क भुक्तानी गर्ने र बीमा अवधिको समाप्ति पछि बीमा कम्पनीबाट प्राप्त रकमबाट सावाँ रकम र बोनस रकमको पूर्वसहमती वमोजिमको आनुपातिक रुपमा कट्टा गरी अन्तिम हिसाब राफसाफ गर्ने गरिएको छ।

ब्याजदरमा भएको परिवर्तन र वास्तविक मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई नाफा नोक्सान विवरणमा र बाँकी सावाँ रकमलाई वास्तविक मूल्यमा प्रस्तुत गरिएको छ। यस्ता ऋणहरुको भुक्तानी अवधि १ वर्षदेखि २० वर्षसम्म रहेको छ। वास्तविक मूल्य गणना प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिएको औषत व्याज दर (७ प्रतिशत) लाई आधार मानी कर्मचारीको करयोग्य आय गणना गरिएको छ। कर्मचारीलाई दिईएको ऋण रकम निजले पाउने सेवाकालीन सुविधा, अवकाश सुविधा र बीमा योजना बापत प्राप्त हुने रकमबाट सहजै असुल उपर गर्न सकिने हुँदा सुरक्षित रहेको छ।

कर्मचारी ऋण — रकम रु.मा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कर्मचारी ऋणको सुरु मौज्दात	५,५३०,२००,०१९	५,५५९,९८९,९९५
यस अवधिमा प्रवाह भएको कर्मचारी ऋण	१५९,८९०,३५०	६६,४९४,६२४
यस अवधिमा असुल भएको कर्मचारी ऋण	(११३,६२२,२७२)	(९६,२८४,६००)
जम्मा वितरण तथा बाँकी	५,५७६,४६८,०९७	५,५३०,२००,०१९
वास्तविक मूल्य समायोवन	(१,७३६,३९४,७१९)	(१,९०८,४७४,२७६)
वास्तविक मूल्यमा जम्मा कर्मचारी ऋण	३,८४०,०७३,३७८	३,६२१,७२५,७४३
कर्मचारी ऋण - चालु अंश	३१५,१३७,८०८	७५,९४८,९१८
कर्मचारी ऋण - गैर चालु अंश	३,५२४,९३५,५७०	३,५४५,७७६,८२५
वास्तविक मूल्यमा जम्मा कर्मचारी ऋण	**३,८४०,०७३,३७८**	**३,६२१,७२५,७४३**

१०.१.३ प्रोदभावी रकम, पेस्की र अन्य भुक्तानी

लेखा नीति

यसमा आर्जित ब्याज, कर्मचारी पेस्की, आपूर्तिकर्तालाई गरिएको अग्रिम भुक्तानी लगायत समावेश छन् । यी दाबीहरु एक वर्षको अवधिभित्र सामान्य सञ्चालनको क्रममा फछ्र्यौट हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस्ता दाबीहरुलाई सुरुमा लागत मूल्यमा र पछि नाफा वा नोक्सान मार्फत वास्तविक मूल्यमा पहिचान गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

आर्जित ब्याज

आर्जित ब्याजले ऋणपत्रको चालु आ.व.सँग सम्बन्धित तथा प्रतिवेदन मितिभन्दा पछि हुने भुक्तानीलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। यस्ता ब्याज प्राप्त नहुने जोखिम न्यून रहेको छ।

माथिल्लो तामाकोशीमा भएको ऋण लगानीको सम्बन्धमा प्रतिवेदन अवधिमा ऋण भुक्तानी प्राप्त भएकोले अघिल्लो वर्षमा भएको आर्जित ब्याजको व्यवस्थालाई अपलेखन गरिएको छ।

आपूर्तिकर्ता र अन्यसँगको दाबी:

यसमा ठेकेदार, आपूर्तिकर्ता र अन्य पक्षबाट कुनै निहित वित्त शुल्क बिना प्राप्त हुने दाबीहरू समावेश रहेका छन् । यस्ता दाबीहरु एक वर्षको सामान्य सञ्चालन अवधिमा फछ्र्यौट हुने अपेक्षा गरिएको छ। साथै, यस्ता दाबीहरुको लागतले वास्तविक मूल्यको प्रतिनिधित्व गर्ने विश्वास गरिएको छ।

कर्मचारीसँगको दाबी:

यसमा कुनै निहित वित्त शुल्क बिना कर्मचारीहरूबाट प्राप्त हुने दाबीहरू समावेश गरिएको छ। यस्ता दाबीहरु एक वर्षको सामान्य सञ्चालन अवधिमा फछ्र्यौट हुने अपेक्षा गरिएको छ । साथै, यस्ता दाबीहरुको लागतले वास्तविक मूल्यको प्रतिनिधित्व गर्ने विश्वास गरिएको छ।

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
आर्जित ब्याज	५५९,९५२,५६५	७०४,५५३,०९८
घटाउनेः सम्भावित नोक्सानीको व्यवस्था	-	-
अन्यसँग पेस्की तथा दाबी	४७१,३८९,४३५	१२९,८१३,३०४
घटाउनेः सम्भाब्य नोक्सानीको व्यवस्था	(५९,१८३,१०४)	(५९,१८३,१०४)
कर्मचारीसँग पेस्की तथा अन्य दाबी	११,८९०,०४८	५,९१२,९८६
घटाउनेः सम्भाब्य नोक्सानीको व्यवस्था	(९८,७१६)	(९८,७१६)
जम्मा	**९८३,९५०,२२७**	**७८०,९९७,५६८**

१०.१.३.१ दीर्घकालीन ऋण र अग्रिम भुक्तानीहरु

लेखा नीति

यस अन्तर्गत उपकरण/प्रणाली वा अन्य कार्यका लागि आपूर्तिकर्तालाई प्रदान गरिएको दीर्घकालीन अग्रिम भुक्तानी समावेश गरिएको हुन्छ, जसलाई कार्य सञ्चालनको सामान्य प्रक्रिया अन्तर्गत १ वर्षभन्दा बढी अवधिमा फरफारक हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस्ता भुक्तानीलाई सुरुमा लागतमा र पछि नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा पहिचान गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

दीर्घकालीन ऋण र अग्रिम भुक्तानीहरु

रकम रु मा.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरु मौज्दात	१,०७८,६९३,९९५	१,२७७,०५५,७२२
विगत वर्ष समायोजन	-	-
	१,०७८,६९३,९९५	१,२७७,०५५,७२२
२०८०।८१ मा खुद थप तथा स्थानान्तरण	(१३२,५५०,३४९)	(१९८,३६१,७२७)
अन्तिम मौज्दात	९४६,१४३,६४६	१,०७८,६९३,९९५
सुरु सञ्चित ह्रासकट्टी सञ्चित	९३,३८४,६८४	९३,३८४,६८४
आ.व. २०८०।८१ को इम्पेयरमेन्ट	-	-
अन्तिम इम्पेयरमेन्ट जम्मा	९३,३८४,६८४	९३,३८४,६८४
जम्मा मौज्दात ३१, अषाढ २०८१	**८५२,७५८,९६२**	**९८५,३०९,३११**

१०.१.४ व्यावसायिक र अन्य प्राप्यहरु

लेखा नीति

व्यावसायिक प्राप्य:

व्यावसायिक प्राप्यहरूमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १५ अनुसार ग्राहकले कम्पनीलाई तिरेको रकम समावेश गरिन्छ। ग्राहकसँगको सम्झौता अनुसार कम्पनीले उपलब्ध गराएको PSTN / VSAT सेवाबाट प्राप्त हुने राजस्वमा पन्ध्र दिनको क्रेडिट अवधिमा हुने सबै रकम पर्दछन्। व्यावसायिक प्राप्यहरूमा कुनै ब्याज लगाइदैन। यस्ता रकमहरु सुरु मूल्यमा लेखाङ्कन गरिन्छ र पछि बाँकी रकममा हानी नोक्सानी घटाई मापन गरिन्छ। कम्पनीले यी उपकरणमा हानीको रूपमा Expected Credit Loss (ECL) अनुमान गर्दछ।

व्यवस्थापनले असुल हुन नसक्ने ठहर गरेका व्यक्तिगत तथा व्यावसायिक प्राप्यहरूलाई अपलेखन गर्दछ। कतिपय अवस्थामा व्यावसायिक प्राप्यहरूको अपलेखन कम्पनीले यस अघि गरेका Allowances हरुको रकमबाट गर्दछ।

अनुबन्ध सम्पत्ति (Contract Asset):

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १५ अनुसार अनुबन्ध सम्पत्तिमा संस्थाले ग्राहकहरूसँगको सम्झौताबाट पहिले नै प्रदान गरिसकेका सामान वा सेवाको बदलामा राजस्व प्राप्त गर्ने अधिकार स्थापित हुने तर कम्पनीको व्यावसायिक नीति अनुसार भुक्तानीका सर्तहरु कायमै रहने सम्पत्ति पर्दछन्।

इम्पेयरमेन्ट

व्यावसायिक प्राप्य र अनुबन्ध सम्पत्तिमा क्रेडिट जोखिम रहने हुनाले इम्पेयरमेन्ट निर्धारण आवश्यक पर्दछ। Simplified approach को आधारमा अनुमानित Credit Loss अनुसार उक्त सम्पत्तिको अवधिभरको अनुमानित हानीलाई मापन गरी पहिचान गरिएको छ।

Simplified approach को आधारमा Provision Matrix प्रयोग गरी अनुमानित Credit Loss गणना गरिन्छ। Provision Matrix ले व्यावसायिक प्राप्यहरुमा हुन सक्ने अनुमानित नोक्सान दरलाई आधार मान्दछ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

वायरलेस, फिक्स्ड लाइन, इन्टरकनेक्सन (अन्तर्राष्ट्रिय र राष्ट्रिय) सेवाहरूलाई ग्राहकहरूको आधारमा समूह बनाई Provision Matrix लागू गरिएको छ। यसरी Provision Matrix लागू गर्दा समान क्रेडिट जोखिम विशेषताहरूमा आधारित उपयुक्त उप समूहहरू समावेश गरिएको छ। कम्पनीले व्यावसायिक प्राप्यको अवधिभर Expected Credit Loss अनुमान गर्न विगतको अनुभवको आधारमा Portfolio Approach प्रयोग गर्दछ।

कम्पनीको व्यावसायिक प्राप्यहरु पुरा अवधिभरको Expected Credit Loss घटाई लेखाङ्कन गरिन्छ। व्यावसायिक प्राप्यहरुको गैर-पुनः प्राप्ति जोखिमको अतिरिक्त, जुन कम्पनीले प्रदान गरेको व्यवस्थाद्वारा पर्याप्त रूपमा समेटेको विश्वास गर्दछ, यी खाताहरूमा कुनै ब्याज नलाग्ने भएकाले मुद्राको समय मूल्य र मुद्रास्फीतिको अवमूल्यन नै यी सम्पत्तिको मूल्य घट्ने विषय रहेका छन्।

इम्पेयरमेन्ट

विश्वभर परेका आर्थिक मन्दीको प्रभावका कारण बेरोजगारी दरमा वृद्धि र कुल गार्हस्थ उत्पादनमा आएको गिरावटले सान्दर्भिक थ्रेसहोल्डहरू नाघ्ने अपेक्षा गरिएको छ। तसर्थ, अपेक्षित कर्जा नोक्सान अनुमान गर्दा हामीले ग्राहकहरुबाट पूर्वनिर्धारित ऐतिहासिक घाटा दरको अतिरिक्त अपेक्षित घाटा दरमा दस प्रतिशतसम्म समग्र आर्थिक समायोजन समावेश गरिएको छ। फलस्वरूप, विश्व आर्थिक मन्दीले ल्याएका जोखिम र अनिश्चितताहरू प्रतिबिम्बित गर्न Expected Credit Loss को लागि व्यवस्था बढाइएको छ। भविष्यमा बृहत् आर्थिक अनुमानहरू परिवर्तन भएमा कम्पनीले आगामी वर्षको लागि गरेको Expected Credit Loss को व्यवस्थामा प्रभाव पर्न सक्छ।

व्यावसायिक प्राप्यहरु रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कुल व्यावसायिक प्राप्य बाँकी तथा अन्य प्राप्तियोग्य		
वायरलेस	५५६,६६४,५३७	५५०,३७७,३८६
आधारभूत टेलिफोन	१,१८२,६८४,०२४	१,१५४,९९८,७३१
अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	८७८,७७५,१८९	१,४७९,६१३,०००
राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	३९५,३५४,४२८	४१९,६७१,१०८
अनुबन्ध सम्पत्ति	८७,९९७,६८५	१५६,२२८,७८०
जम्मा	**३,१०१,४७५,८६४**	**३,७६०,८८९,००५**
अपेक्षित उधारो नोक्सानी		
वायरलेस	३४६,२०७,७९४	३४०,६५३,८४४
आधारभूत टेलिफोन	७९२,८९७,७४५	७८४,७४४,७२४
अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	१२४,४३८,०३५	१९३,०९६,२९५
राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	२७३,४८६,१३४	२६९,२२१,१२५
अनुबन्ध सम्पत्ति	४८,३९८,७२८	८५,९२५,८२९
जम्मा	**१,५८५,४२८,४३६**	**१,६७३,६४१,८१७**
व्यावसायिक प्राप्य बाँकी Net of impairment		
वायरलेस	२१०,४५६,७४३	२०९,७२३,५४२
आधारभूत टेलिफोन	३८९,७८६,२८०	३७०,२५४,००७
अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	७५४,३३७,१५४	१,२८६,५१६,७०५
राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	१२१,८६८,२९४	१५०,४४९,९८३
अनुबन्ध सम्पत्ति	३९,५९८,९५७	७०,३०२,९५१
जम्मा	**१,५१६,०४७,४२८**	**२,०८७,२४७,१८८**

१०.१.५ मुद्दती निक्षेप र अन्य लगानी:

लेखा नीति

कम्पनीले ऋणपत्र, मुद्दती निक्षेप र लगानीलाई सुरुमा Fair Value मा लेखाङ्कन गर्दछ भने पछि Effective Interest Rate को प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा लेखाङ्कन गर्दछ। कम्पनीले यी लगानीहरू परिपक्व अवधिसम्म राख्ने गरेको छ। कम्पनीको व्यावसायिक स्वरुप हेर्दा यस्ता लगानीहरूमा साँवा र ब्याज प्राप्त गर्ने उद्देश्य मात्र देखिन्छ।

मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रः

बैंकहरूमा राखिएको मुद्दती निक्षेप र ऋणपत्रमा गरिएको लगानीहरू निश्चित कुपन ब्याज दरमा गरिएको हुन्छ र Effective Interest Rate को प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा लेखाङ्कन गरिन्छ। कम्पनीको व्यावसायिक स्वरुप हेर्दा यी वित्तीय सम्पत्तिबाट

कम्पनीले अन्य कुनै लागत वा प्रिमियम/छुटहरू बाहेक केवल अनुबंधात्मक नगद प्रवाहहरू मात्र प्राप्त गर्दछ। तसर्थ, Intrinsic कुपन दरलाई नै सबै मुद्दती निक्षेप र ऋणपत्रमा लगानीका लागि Effective Interest को रूपमा लिइन्छ। निक्षेपको परिपक्व अवधिको आधारमा यी वित्तीय सम्पत्तिलाई चालु सम्पत्तिको रूपमा वर्गीकृत गरिएको छ।

म्युचुअल फण्ड (Mutual Fund):

कम्पनीले ट्रेडिङ्ग गर्ने उद्देश्यका लागि म्युचुअल फण्डमा लगानी गरेको छ। म्युचुअल फण्डमा गरिएको लगानीलाई "Fair Value through Profit or Loss -FVtPL" का आधारमा मापन गरिन्छ भने सम्पत्तिको प्रारम्भिक लागतमा ब्रोकर शुल्कजस्ता लेनदेन लागतलाई समावेश गरिँदैन। त्यसपछि, प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा उक्त लगानीलाई वास्तविक मूल्य मा पुनर्मूल्याङ्कन गरिन्छ, र यसबाट उत्पन्न हुने कुनै पनि लाभ वा हानीलाई नाफा नोक्सान विवरण (statement of profit or loss) मा अभिलेख गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

कम्पनीले नेपालका सरकारी तथा 'क' वर्गका वाणिज्य बैंकहरुको ऋणपत्रमा मात्र लगानी गर्दछ भने 'क' वर्गका वाणिज्य बैंकहरु तथा "ख" वर्गका राष्ट्रिय विकास बैंकहरुको मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्दछ। यी बैंकहरू नेपालको केन्द्रीय बैंकको नियमन तथा कडा निगरानीमा रहेका छन्। त्यसकारण यी उपकरणमा गरिएको लगानी पुनः प्राप्ति नहुने जोखिम न्युन रहेको छ। यसको अतिरिक्त कुनै अन्य वृद्धिशील लागत नभएको अवस्थामा यी उपकरणमा निहित ब्याज दर, ऋण जोखिम र पैसाको समय मूल्य समायोजित Effective Interest Rate हो।

मुद्दती निक्षेप र अन्य लगानी

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सरकारी तथा संस्थागत ऋणपत्र		
ऋणपत्रमा लगानी	३,५७६,५५०,०००	३,४८४,२३९,०००
सामूहिक कोषमा लगानी	१६२,३२२,७००	१३०,०००,०००
राष्ट्रिय इक्विटी कोष १ मा लगानी	११,०६९,३००	-
लगानीको वास्तविक मूल्यमा परिवर्तन	१३,१०७,३००	(२,०१०,०००)
सामूहिक लगानीमा खुद लगानी	**१८६,४९९,३००**	**१२७,९९०,०००**
बैंकहरूमा रहेको अवधि निक्षेप		
बैदेशिक मुद्रा (US)	७,९३४,९२०,०००	९,०५०,७३०,०००
नेपाली मुद्रा	२७,६२०,४६०,०००	४३,८६०,०००,०००
	३९,३१८,४२९,३००	**५६,५२२,९५९,०००**
चालु	३५,५५५,३८०,०००	५२,९१०,७३०,०००
गैर चालु	३,७६३,०४९,३००	३,६१२,२२९,०००
जम्मा	**३९,३१८,४२९,३००**	**५६,५२२,९५९,०००**

१०.१.६ ऋण लगानी

कम्पनीले ऋण लगानीलाई सुरुमा वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गर्दछ भने पछि परिशोधित लागतमा Effective Interest Rate को प्रयोग गरी लेखाङ्कन गर्दछ। कम्पनीले यी लगानीहरू परिपक्व अवधिसम्म कायम राख्दछ। साँवा र ब्याज प्राप्त गर्ने उद्देश्यले मात्र यी लगानीहरू राख्नु कम्पनीको व्यावसायिक उद्देश्य हो।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

अपर तामाकोशी हाइड्रोपावर लिमिटेडलाई प्रदान गरिएको कर्जा लगानीको ब्याज र सेवा शुल्क रकमलाई ऋण सम्झौता अनुसार पुंजीकरण गरिएको छ। कुल बक्यौतामा सुरु मौज्दात ब्यालेन्स, वर्षको अतिरिक्त कर्जा लगानी र वर्षको अन्त्यमा पुंजीकृत ब्याज र सेवा शुल्क सहितको रकम समावेश गरिएको छ।

अपर तामाकोशी हाइड्रोपावरको ऋण लगानीमा Expected Credit Loss (ECL):

इम्पेयरमेन्टः

यी परिशोधित लागतमा भएका ऋणहरु न्यून जोखिमका लगानी हुन् त्यसैले १२ महिनाको Expected Credit Loss लाई आधार मानी इम्पेयरमेन्ट निर्धरण गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

४५६ मेगावाट क्षमताको माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना (UTKHEP) लाई नेपाल विद्युत प्राधिकरणको कर्पोरेट ग्यारेन्टी सहितको ऋणको रुपमा विकास गर्न माथिल्लो तामाकोशी हाइड्रोपावर लिमिटेडमा ऋण लगानी गरिएको हो। माथिल्लो तामाकोशी हाइड्रोपावर लिमिटेडको हाल र भविष्यमा स्वामित्वमा रहेको जग्गा, सम्पत्ति, प्लान्ट र उपकरण नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय बीमा संस्थानको नाममा धितो राखेर ऋण लिइएको छ। यी संस्थाहरूको ऋण लगानीको पुन:प्राप्ति परियोजनाको सुरुवातमा सम्पन्न भएको विद्युत खरिद सम्झौता (पीपीए) अन्तर्गत नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई ऊर्जा बिक्रीबाट प्राप्त हुने नगद प्रवाहबाट सुरक्षित हुन्छ। आयोजनाले २०७८ भाद्र २५ गतेबाट पूर्ण रूपमा व्यावसायिक सञ्चालन सुरु गरेको।

उपर्युक्त कारणहरुले गर्दा माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजनामा गरिएको ऋण लगानीमा हुन सक्ने ऋण जोखिम प्रारम्भ देखि खासै वृद्धि भएको छैन। त्यसैले १२ महिनाको Expected Credit Loss लाई आधार मानेर Impairment निर्धारण गरिएको छ। कम्पनीले ऋण लगानीको परिशोधित लागतमा १.१ प्रतिशत Expected Credit Loss (ECL) उपलब्ध गराएको छ।

ऋण लगानी

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
माथिल्लो तामाकोशी हाइड्रोपावर लिमिटेडमा ऋण लगानी	१४,३४३,७९६,७९३	१४,५२०,५२०,९३९
अपेक्षित क्रेडिट नोक्सानी	(१५७,७८१,७६५)	(७३३,३८९,५५३)
खुद लगानी	१४,१८६,०१५,०२८	१३,७८७,१३१,३८६

१०.१.७ नगद र नगद सरहका सम्पत्ति

लेखा नीति

नगद र नगद सरहका सम्पत्ति सुरुमा वास्तविक मूल्यमा र पछि नाफा वा नोक्सान मार्फत वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गरी मौज्दात मूल्यमा प्रस्तुत गरिएको छ। नगद र नगद सरहको मौज्दात रकम र सोको वास्तविक मूल्य समान रहेको छ।

विस्तृत टिप्पणी :

नगद र नगद सरहका सम्पत्ति रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
बैंक मौज्दात		
ब्याज आर्जन हुने	४,२५२,६५०,८४२	५,४१०,१२३,१०२
ब्याज आर्जन नहुने	-	-
नगद मौज्दात	७४,४९९	४,२२८
	४,२५२,७२५,३४१	**५,४१०,१२७,३३०**
नगद वा नगद सरहमा सटही दर परिवर्तनको प्रभाव	-	-
जम्मा	**४,२५२,७२५,३४१**	**५,४१०,१२७,३३०**

नगद र नगद सरहको परिपक्व अवधि तीन महिना भन्दा कम छ भने कम्पनीलाई अल्पकालीन तरलता आवश्यकताहरू पूरा गर्न सक्षम बनाउँछ। कम्पनीको अधिकांश नगद र नगद सरहका सम्पत्तिहरुमा वाणिज्य बैंकहरुबाट ब्याज प्राप्त हुने गरी गरिएका कल निक्षेपहरू समावेश छन् जसमा मूल्य परिवर्तनको जोखिम नगण्य रहेको छ। यसमा नगद मौज्दात र चेकहरू समेत समावेश गरिएका छन्।

नगद र नगद सरहको रुपमा बैंकहरूमा रहेको विदेशी मुद्राको मौज्दातलाई विवरण प्रस्तुत गरिएको वर्षको अन्तिम दिनको विनिमय दरहरूको आधारमा कम्पनीको कारोवार मुद्रामा रूपान्तरण गरी हुन आउने विदेशी विनिमयबाट हुने लाभ र हानीलाई नाफा वा नोक्सान खातामामा लेखाङ्कन गरिएको छ।

नगद र बैंक ब्यालेन्समा पैसाको समय मूल्य र मुद्रास्फीति अवमूल्यनको जोखिम रहन्छ जुन जोखिम बैंक निक्षेपहरूबाट प्राप्त ब्याजबाट मात्र पूर्ण रूपमा पूर्ति गर्न सकिदैन।

१०.२ वित्तीय दायित्व

(i) **वर्गीकरण**

कम्पनीले निम्नानुसार बाहेकका सबै वित्तीय दायित्वलाई पछि परिशोधित लागतमा मापन गर्ने गरी वर्गीकरण गरेको छ :

- वास्तविक मूल्यमा नाफा वा नोक्सानमा भार पारिएका वित्तीय दायित्व। त्यस्ता दायित्व तथा दायित्वका डेरिभेटिभ समेत पछि वास्तविक मूल्यमा मापन गरिनेछ।
- वित्तीय ग्यारेन्टी सम्झौता (Contracts)

वित्तीय दायित्व Effective Interest Rate को प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा लेखाङ्कन गरिएको छ। कम्पनीले भविष्यको भुक्तानी र परिशोधित लागतको गणनाको लागि छुट दरको आधार लिएको छ। Effective Interest को रकमलाई नाफा वा नोक्सानमा देखाइएको छ।

(ii) **मापन**

सबै वित्तीय दायित्व सोको सुरुवाती लेखाङ्कन वास्तविक मूल्यमा गरिएको छ भने पछिको मापन वित्तीय दायित्वको वर्गीकरणमा निर्भर गर्दछ।

(iii) **वित्तीय दायित्वको अमान्यता**

वित्तीय दायित्व समाप्त गर्दा वा रद्द वा म्याद सकिएको अवस्थामा अमान्य गरिन्छ। विद्यमान वित्तीय दायित्वलाई एउटै ऋणदाताबाट फरक सर्तहरूमा प्रतिस्थापन गरिन्छ, वा सर्तहरू पर्याप्त रूपमा परिमार्जन गरिन्छ भने यस्तो सट्टपट्टा वा परिमार्जनलाई दायित्व मानी विद्यमान वित्तीय दायित्वलाई अमान्य गरिन्छ। नयाँ दायित्व र सम्बन्धित शीर्षकको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा उल्लेख गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

कम्पनीको वित्तीय दायित्व Effective Interest Rate को प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा प्रस्तुत गरिएको छ।

वित्तीय दायित्व (आ.व.२०८०।८१) रुपैयाँमा

विवरण	FVtPL	परिशोधित लागत	जम्मा
ग्राहक धरौटी		५९,९८७,०७०	५९,९८७,०७०
चालु दायित्व		१०,४८२,८३५,६५५	१०,४८२,८३५,६५५
व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी		६२७,४८६,२९७	६२७,४८६,२९७
जम्मा		**११,१७०,३०९,०२२**	**११,१७०,३०९,०२२**

वित्तीय दायित्व (आ.व.२०७९।८०)	FVtPL	परिशोधित लागत	जम्मा
ग्राहक धरौटी		५८,७२७,१२४	५८,७२७,१२४
चालु दायित्व		१२,८९२,४२३,३८४	१२,८९२,४२३,३८४
व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी		२,६६५,५००,८६४	२,६६५,५००,८६४
जम्मा		**१५,६१६,६५१,३७२**	**१५,६१६,६५१,३७२**

१०.२.१ ग्राहक धरौटी

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

ग्राहक धरौटी भन्नाले कम्पनीको सेवा नीति बमोजिम ग्राहकहरुलाई प्रदान गरिने सेवाको लागि लिइने धरौटी हुन् जसमा ग्राहकहरूलाई उपलब्ध गराइएका सेवाहरूको लागि प्रदान गरिने क्रेडिट सीमा र सेवाको लागि लिइएका ग्राहक धरौटीहरु समावेश हुन्छन्।

ग्राहक धरौटी रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ग्राहक धरौटी र उधारो सिमा	५९,९८७,०७०	५८,७२७,१२४
जम्मा	**५९,९८७,०७०**	**५८,७२७,१२४**

सामान्यतया ग्राहकहरुद्वारा सेवा बन्द गरे पश्चात केवल नाममात्रको ग्राहक धरौटी धरौटी मूल्यबाट घटाइन्छ। धरौटीको सम्भावित भविष्यको भुक्तानी अनुमान गर्न नसकिने हुँदा सम्पूर्ण ग्राहक धरौटी गैर-चालु धरौटीमा वर्गीकृत गरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

१०.२.२ व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी

व्यावसायिक भुक्तानीले आर्थिक वर्षको अन्त्य हुनु अघि अन्तरआवद्धता भएका टेलिकम अपरेटरबाट प्राप्त सेवाहरू बापतको भुक्तानी बाँकी दायित्वको प्रतिनिधित्व गर्दछ। प्रतिवेदन अवधि पछि १२ महिना भित्र भुक्तानी बाँकी नभएसम्म व्यापार भुक्तानीयोग्यलाई हालको दायित्वको रूपमा वर्गीकृत गरिन्छ। अन्यथा, तिनीहरू गैर-वर्तमान दायित्वको रूपमा प्रस्तुत हुन्छन्। व्यापारिक भुक्तानयोग्यलाई सुरुमा वास्तविक मूल्यमा पहिचान गरिन्छ र पछि Effective Interest Rate प्रयोग गरेर परिशोधित लागतमा मापन गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ब्याण्डविथ सेवाको लागि भुक्तानयोग्य	४२७,७६२,२१७	२,३५८,०९२,५२२
अन्तरआवद्धता सेवाको लागि भुक्तानयोग्य	१९९,७२४,०८०	३०७,४०८,३४२
जम्मा	**६२७,४८६,२९७**	**२,६६५,५००,८६४**

१०.२.३ चालु दायित्व

चालु दायित्व र अन्य भुक्तानी लागतमा लेखाङ्कन गरिएका छन्। सोलाई व्यवसायको सामान्य अवधि १२ महिना भित्रमा राफसाफ गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। यसमा बाँकी रकमले परिशोधित लागत (Carrying Amount) लाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

चालु दायित्व रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
आपूर्तिकर्ता	८,९२२,४४७,१६१	११,४००,६२३,२७३
आयसँग सम्बन्धित अग्रिम कार्य	१,१५४,६०६,९१२	१,२३६,२५०,४२८
अन्य दायित्व	४०५,७८१,५८२	२५५,५४९,६८३
जम्मा	**१०,४८२,८३५,६५५**	**१२,८९२,४२३,३८४**

१०.३ वित्तीय उपकरणको समायोजन:

वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय दायित्व समायोजन गरी खुद रकम वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गरिएको छ। यदि रकम समायोजन गर्न मान्यता प्राप्त अधिकार छ भने क्रमशः सम्पत्ति तथा दायित्व एकै साथ खुदको आधारमा समायोजन गरिन्छ।

१०.४ वित्तीय ग्यारेन्टी सम्झौता:

वित्तीय ग्यारेन्टी सम्झौताहरु ग्यारेन्टी जारी भएको समयमा वित्तीय दायित्वको रूपमा मान्यता प्राप्त गर्दछन् । दायित्वलाई सुरुमा वास्तविक मूल्यमा मापन गरिन्छ। वित्तीय ग्यारेन्टी सम्झौताको वास्तविक मूल्य, ऋण उपकरण अन्तर्गत आवश्यक खुद अनुबंधीय नगद प्रवाह (contractual cash flows) र ग्यारेन्टी बिना आवश्यक हुने खुद अनुबंधात्मक नगद प्रवाह बीचको भिन्नताको वर्तमान मूल्य हो। वर्तमान मूल्य जोखिम मुक्त ब्याज दर प्रयोग गरेर गणना गरिन्छ।

प्रत्येक पछिल्ला रिपोर्टिङ्ग अवधिको अन्त्यमा वित्तीय ग्यारेन्टीहरू निम्न अवस्था मध्येको उच्च रकममा मापन गरिन्छः

- हानी बापतको व्यवस्थाको रकम र
- उपयुक्त भएसम्म सुरुमा पहिचान गरिएको रकममा सञ्चयी परिशोधन घटाई

प्रत्येक पछिल्ला रिपोर्टिङ अवधिमा नोक्सान बापत व्यवस्था रकम प्रारम्भमा १२ महिनाको Expected Credit Loss बराबर हुन्छ। यद्यपि, ऋणीले सम्झौतामा पूर्वनिर्धारित सर्तहरुको पालना गर्न नसक्ने जोखिममा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ भने यस्तो गणना आजीवन Expected Credit Loss बराबर हुन्छ।

वित्तीय ग्यारेन्टी सम्झौताको लागि Expected Credit Loss भनेको नगद प्रवाहको लागि विशिष्ट जोखिमबाट समायोजित नगद कमी हो ।

नगद अभावहरू निम्न बीचको भिन्नता हो-

- क्रेडिट हानीका धारकलाई क्षतिपूर्ति गर्न अपेक्षित भुक्तानहरू र
- कुनै पनि रकम जुन एक संस्थाले धारक, ऋणी वा अन्य कुनै पक्षबाट प्राप्त गर्ने अपेक्षा गर्दछ र

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

कम्पनीले त्रिशूली ३ बी जलविद्युत परियोजनाको वित्तपोषणका लागि आफ्नो सहायक कम्पनी त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको इक्विटी सेयर लगानी नबिल बैंक लिमिटेडलाई वित्तीय ग्यारेन्टी दिएको प्रतिज्ञा गरेको छ।

१०.५ वित्तीय जोखिम व्यवस्थापन

कम्पनीको व्यापार गतिविधिहरूले विभिन्न वित्तीय जोखिम निम्त्याउछ : क्रेडिट जोखिम, तरलता जोखिम, बजार जोखिम (विदेशी मुद्रा जोखिम, ब्याज जोखिम) जसको कारणले कम्पनीको वित्तीय उपकरणको वास्तविक मूल्य लाई प्रतिकुल असर पार्न सक्छ। जोखिम व्यवस्थापन अप्रत्याशित वित्तीय हानीमा केन्द्रित हुन्छ र कम्पनीको कार्यसम्पादनमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रतिकुल प्रभावलाई कम गर्न खोज्दछ।

कम्पनीको जोखिम व्यवस्थापनको स्थापना र निरीक्षण गर्न कम्पनीको सञ्चालक समिति र उच्च व्यवस्थापनको मुख्य जिम्मेवारी रहन्छ। कम्पनीले सामना गर्ने जोखिमहरू पहिचान गर्न, विश्लेषण गर्न, उपयुक्त जोखिम सीमा र नियन्त्रणहरू निर्धारण गर्न र जोखिमहरू र सीमाहरूको पालनाको अनुगमन गर्न कम्पनीको जोखिम व्यवस्थापन नीतिहरू स्थापना गरिन्छ।

जोखिम व्यवस्थापन नीति, अभ्यास र प्रणालीहरू, बजार अवस्था र कम्पनीका गतिविधिहरूमा हुने परिवर्तनहरू प्रतिबिम्बित गर्न नियमित रूपमा समीक्षा गरिन्छ। कम्पनीको व्यवस्थापनद्वारा कम्पनीको वित्तीय जोखिमयुक्त गतिविधिहरूलाई उपयुक्त अभ्यास र प्रक्रिया अवलम्वन गरी कम्पनीको उद्देश्य अनुसार पहिचान, मापन र व्यवस्थापन हुन्छ भन्ने प्रत्याभूती दिन जोखिमहरुको व्यवस्थापन गरिन्छ।

ऋण जोखिम (Credit Risk):

ऋण जोखिम भनेको काउन्टरपार्टीबाट वित्तीय उपकरणमा उत्पन्न हुने वित्तीय नोक्सानको जोखिम हो। यदि पार्टीले सम्झौताका सर्तहरू वा दायित्व अनुसार ऋण चुक्ता गर्न वा सेवा दिन असफल भयो भने ऋण जोखिम उत्पन्न हुन्छ। क्रेडिट जोखिमले दुबै पूर्वनिर्धारित प्रत्यक्ष जोखिम र ऋणको योग्यतामा ह्रासको जोखिमका साथै Concentration जोखिमलाई समेत जनाउँछ।

मुख्यतया क्रेडिट जोखिमको केन्द्रीकृतताको अधीनमा रहने वित्तीय उपकरणमा ऋण उपकरणमा लगानी, व्यापारिक प्राप्य, आवधिक निक्षेप, अग्रिम भुक्तानी, अन्य प्राप्य र कर्मचारीहरूलाई दिइएको ऋण समावेश हुन्छन् । बैंकहरूमा रहेको मुद्दती निक्षेपहरूले क्रेडिट जोखिमहरू प्रति बिशेष ध्यानाकर्षण गराउँदछ ।

कम्पनीको ऋण जोखिम मुख्यतया वित्तीय साधनमा संलग्न प्रत्येक प्रतिपक्षको व्यक्तिगत विशेषताद्वारा प्रभावित हुन्छ। व्यावसायिक प्राप्यहरूको जोखिम नियन्त्रणको उद्देश्यका लागि, प्रत्येक ग्राहकको क्रेडिट सीमा र निक्षेपहरू स्थापना गरिन्छ, जसमा क्रेडिट सीमाले एक बिल चक्रको लागि अधिकतम रकमको प्रतिनिधित्व गर्दछ। कर्जा लगानीका लागि हाल र भविष्यमा स्वामित्व हुने प्लान्ट तथा उपकरण धितो राखी संस्थागत ग्यारेन्टी लिइएको छ।

तरलता जोखिम (Liquidity Risk):

तरलता जोखिम भनेको अस्वीकार्य नोक्सान नगरीकन कम्पनीले आफ्नो वित्तीय दायित्व पूरा गर्न सक्षम नहुने अवस्था हो। तरलता जोखिम व्यवस्थापनको उद्देश्य पर्याप्त तरलता कायम राख्नु र आवश्यकता अनुसार प्रयोगको लागि कोष उपलब्ध छ भनी सुनिश्चित गर्नु हो। कम्पनीले अस्वीकार्य हानीको सामना नगरी सबै दायित्व पूरा गर्न पर्याप्त तरलता सुनिश्चित गर्न तरलता व्यवस्थापन गर्दछ। कार्यशील पुँजी र ऋण प्रतिबद्धता सहितका अन्य परिचालन आवश्यकता पुरा गर्न छुट्याइएको रकम बाहेक लगानीमा प्रतिफल अधिकतम वनाउन कुनै पनि छोटो अवधिको बचतलाई नगद र नगद समतुल्य (आवश्यक हदसम्म) को रूपमा राखिन्छ र कुनै पनि अतिरिक्त ब्याज वहन गर्ने आवधिक निक्षेपहरूमा लगानी गरिन्छ।

बजार जोखिम (Market Risk):

बजार जोखिम भनेको बजार मूल्यमा हुने परिवर्तनसँग सम्बन्धित जोखिम हो, जस्तै ब्याजदर, विदेशी विनिमय दर र अन्य आर्थिक परिदृश्यहरु हुन। बजार जोखिम व्यवस्थापनको उद्देश्य स्वीकार्य मापदण्डहरू भित्र रही बजार जोखिम व्यवस्थापन र नियन्त्रण गर्नु हो।

i) **ब्याज दर जोखिम**

ब्याजदर जोखिम भनेको बजार ब्याज दरमा भएको परिवर्तनको कारणले वित्तीय उपकरणको वास्तविक मूल्य वा भविष्यको नगद प्रवाहमा उतारचढाव हुने जोखिम हो। बजार दरहरूमा कुनै पनि गतिविधिले कम्पनीको नगद प्रवाह र लागतमा प्रभाव पार्न सक्छ।

कम्पनीको राजस्व विभागले ब्याजदरको उतारचढावको परिणामस्वरूप वित्तीय प्रभाव कम गर्न ब्याजदर जोखिम व्यवस्थापन गर्दछ। कम्पनीले लगानीको अनुगमन गर्न र लगानी विविधिकरण प्रयासलाई सहजीकरण गर्न नीति तथा कार्यविधि बनाएको छ।

कम्पनीसँग नगद र नगद बराबर, आवधिक निक्षेप, ऋण लगानी र ऋणपत्रमा लगानी जस्ता परिवर्तनशील ब्याज दर वहन गर्ने सम्पत्ति छन्। कम्पनीको ब्याजदर जोखिम मुख्यतया वित्तीय सम्पत्तिसँग सम्बन्धित छ।

ii) **विदेशी मुद्रा जोखिमः**

कम्पनीले आफ्नो सञ्चालन मुद्रा NPR बाहेक अन्य मुद्रामा कारोवारहरु गर्दा विदेशी मुद्रा जोखिम रहन्छ। मुद्रा जोखिमहरू बढाउने दुई प्रमुख मुद्राहरू यूएस डलर (USD) र यूरो (EURO) हुन्। यद्यपि, कम्पनीले त्यस्ता जोखिमलाई कम गर्न कुनै पनि Forward Contracts गरेको छैन तसर्थ कम्पनी जोखिमको अधीनमा छ। विदेशी मुद्रा मूल्यमा हुने परिवर्तनहरूले कम्पनीको अन्तरआवद्धता लेनदेनहरू, USD Term deposit, वस्तुहरूको आयात, प्लान्ट तथा उपकरण र सेवाहरू सम्बन्धी कारोवारलाई प्रभाव पार्दछ। कम्पनीले विनिमय दरमा भएका परिवर्तनलाई प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गर्न बजारको आर्थिक गतिविधि र बजारमा मुद्राको उतार-चढावलाई नजिकबाट निगरानी गर्दछ।

११. व्यवस्था

लेखा नीति

विगतका घटनाहरुको परिणामस्वरुप सिर्जना भएका कम्पनीका वर्तमान कानूनी वा रचनात्मक दायित्वलाई व्यवस्थाको रुपमा

लेखाङ्कन गरिन्छ। यस्ता दायित्वलाई बहिर्गमित स्रोतबाट प्राप्त आर्थिक लाभबाट फरफारक गर्न सम्भव हुनुको साथै विश्वसनीय रुपमा दायित्वको रकम अनुमान गर्न सकिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

व्यवस्था भनेको भुक्तानी समय तथा रकमको अनिश्चितता भएको दायित्वको रकम हो। यसको भुक्तानीमा कम्पनीको कानूनी तथा श्रृजित दायित्व (Constructive Obligation) हुने गर्दछ। व्यवस्थाको गणना कानूनी व्यवस्था तथा कम्पनीको विनियमावली अनुसार गरिन्छ। यसको भुक्तानी समय तथा रकमको लागि थप स्वीकृती आवश्यक पर्ने हुन सक्छ। कम्पनीले यी दायित्व १२ महिनाको अवधिमा राफसाफ हुने अनुमान गरेको छ, तसर्थ यसमा कुनै डिस्काउन्टिङ्ग गरिएको छैन। यसको बाँकी मूल्यले यसको परिशोधित लागतको प्रतिनिधित्व गर्दछ।

व्यवस्था को रकम लेखाङ्कन यी दायित्व राफसाफ गर्न प्रतिवेदन मितिमा आवश्यक पर्ने व्यय रकम व्यवस्थापनको उत्तम अनुमानमा आधारित छ। व्यवस्थापनले व्यवस्था रकमलाई प्रत्येक प्रतिवेदन मितिमा पुनरावलोकन गर्ने गर्दछ र उत्तम अनुमान प्रस्तुत गर्न समायोजन समेत गर्ने गर्दछ। यदि दायित्व राफसाफ गर्न कुनै वित्तीय श्रोतहरुको हस्तान्तरण आवश्यक नपर्ने अवस्था आएमा व्यवस्थालाई उल्ट्याउने गरिन्छ।

व्यवस्था रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
GSM नविकरण दस्तुरको व्यवस्था	-	१६,७२३,२८७,६७१
खर्चको प्रावधान	२५२,९१०,३०७	४१,१२९,५१९
जम्मा	**२५२,९१०,३०७**	**१६,७६४,४१७,१९०**

कम्पनीले नेपाल सरकारको निर्णय र दूरसञ्चार ऐन बमोजिम मिति २०८१/०१/२९ गते रु.२१ करोड भुक्तानी गरी GSM को नयाँ लाइसेन्स प्राप्त गरेको छ ।

१२. सम्पत्ति र दायित्वको वास्तविक मूल्य मापन

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १३ अनुसार कम्पनीले आफ्नो सम्पत्ति तथा दायित्वलाई वास्तविक मूल्य प्रयोग गरी तीन तहहरूमा विभाजन गरेको छ। तह १ मा सम्पत्ति तथा दायित्वलाई वर्गीकरण गरिएको छ, त्यसलाई Quoted Market Price को आधारमा मूल्याङ्कन गरिएको कारण वास्तविक मूल्य निर्धारणमा न्यून अनुमानको प्रयोग गरिएको छ। तर सम्पत्ति तथा दायित्वको वास्तविक मूल्य तह २ तथा तह ३ मा निर्धारण गरिएको खण्डमा नगद प्रवाहलाई डिस्काउन्टिङ्ग गरी विश्लेषण वा अन्य मोडेलबाट मूल्याङ्कन गरिएको छ। यस लगायत सुरक्षण नभएको सम्पत्तिमा बजार अभ्यास अनुसार कम्पनीले क्रेडिट, डेविट तथा कोष मूल्याङ्कन समायोजन गरी सही मूल्य निर्धारण गर्ने गरेको छ। यी समायोजनको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ।

यी मूल्याङ्कन विधिमा सम्पत्ति वा दायित्व निर्धारणको जटिलता तथा बजार निरीक्षण सूचनाको उपलब्धताको समेत विचार गरी व्यवस्थापनको निर्णय तथा अनुमानहरु समावेश गरिन्छ। तह २ को सम्पत्ति तथा दायित्वको मूल्याङ्कन विधिमा बजार निरीक्षण सूचनालाई Input को रूपमा प्रयोग गरिन्छ। तह ३ को सम्पत्ति तथा दायित्वमा सम्पत्ति तथा दायित्वको मूल्याङ्कनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने तर अवलोकन योग्य बजार सूचनाको आधार नभएको कम्तीमा एउटा Input रहन्छ। तह ३ को सम्पत्ति तथा दायित्वमा प्रयोग गर्ने उपयुक्त पूर्वधारणा निर्धारणको लागि व्यवस्थापनको महत्वपूर्ण निर्णय आवश्यकता पर्दछ। कम्पनीको तह ३ को सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण तथा सो को मूल्याङ्कनको संवेदनशिलता लगायत सम्भावित विकल्प पूर्वधारणा प्रयोग गरी वास्तविक मूल्य निर्धारण गर्दाको प्रभाव लागू भएको ठाँउमा खुलाइएको छ।

१२.१ वितीय सम्पत्ति र दायित्वको वास्तविक मूल्य मापन

सम्पत्ति तथा दायित्वलाई वास्तविक मूल्य वा जसको लागि वास्तविक मूल्य खुलाइएको छ, त्यसलाई संख्या तथा प्रयोग गरिएको सूचनाको विश्वसनीयताको आधारमा वास्तविक मूल्य निर्धारणको लागि ३ तहहरूमा वर्गीकरण गरिएको छ।

तह १

तह १ वास्तविक मूल्य मापनहरू सक्रिय बजारबाट समान सम्पत्ति वा दायित्वको प्राप्त असमायोजित Quoted Price को आधारमा निकालिएको छ। तह १ मा वर्गीकरण गरिएको कुराहरू विशेष गरी साधारण सेयर, ट्रेजरी विलहरू तथा नेपाल सरकारबाट जारी गरिएको धितोपत्रहरू छन् ।

तह २

तह २ मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक बजार मूल्यहरू (Quoted Price) उपलब्ध छैन। उदाहरणको लागि कुनै उपकरणको विनिमय हुने बजारलाई सक्रिय मानिएको छैन वा वास्तविक मूल्य निर्धारण गर्ने मूल्याङ्कन विधिलाई मानिएको छैन र यी विधिहरूले प्रयोग गर्ने Input प्रमुख गरी निरीक्षण बजार सूचनामा आधारित रहने गर्दछ। यी उपकरणहरूको उदाहरणमा Over the Counter Derivative, वित्तीय संस्थाले जारी गरेको धितोपत्र, निक्षेपको प्रमाणपत्र तथा सम्पत्तिको सुरक्षणमा रहेको धितोपत्रलाई जनाउँदछ।

तह ३

तह ३ को सम्पत्ति तथा दायित्व जसमा कम्तीमा एक Input बजार निरीक्षण सूचनाको आधारमा हुदैन तर सम्पत्ति तथा दायित्वको मूल्याङ्कनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ। तह ३ को सम्पत्ति तथा दायित्व मूल्याङ्कनमा प्रयोग गर्ने उपयुक्त पूर्वधारणा निर्धारणको लागि आर्जन तथा अनुमानित भावीको नगद प्रवाहको सम्बन्धमा व्यवस्थापनको महत्वपूर्ण निर्णय आवश्यकता पर्दछ।

१२.१ वास्तविक मूल्यमा सम्पत्ति तथा दायित्व:

विवरण — रुपैयाँमा

सम्पत्ति तथा दायित्व आ.व.२०८०।८१	अ.ल्या.	बजार मूल्य	अवलोकनयोग्य थप	अवलोकन नहुने थप
	(वास्तविक मूल्य)	(लेभल १)	(लेभल २)	(लेभल ३)
जमिन	२३,०८५,०५२,०६६		२३,०८५,०५२,०६६	
भवन	३,४३२,४८१,३८९		३,४३२,४८१,३८९	
नगद वा नगद सरह	४,२५२,६५०,८४२	(७४,४९९)	४,२५२,७२५,३४१	
जम्मा	**३०,७७०,१८४,२९७**	**(७४४९९)**	**३०,७७०,२५८,७९६**	

सम्पत्ति तथा दायित्व आ.व.२०७९।८०	अ.ल्या.	बजार मूल्य	अवलोकनयोग्य थप	अवलोकन नहुने थप
	(वास्तविक मूल्य)	(लेभल १)	(लेभल २)	(लेभल ३)
जमिन	२३,०८५,०५२,०६६		२३,०८५,०५२,०६६	
भवन	३,४७४,९३८,७५०		३,४७४,९३८,७५०	
नगद वा नगद सरह	५,४१०,१२७,३३०	४,२२८	५,४१०,१२३,१०२	
जम्मा	**३१,९७०,११८,१४६**	**४,२२८**	**३१,९७०,११३,९१८**	-

जग्गालाई वास्तविक मूल्यमा प्रस्तुत गर्नको लागि जग्गाको पुनर्मूल्याङ्कन आवधिक रूपमा गरिएको छ। जग्गाको वास्तविक मूल्य निर्धारणमा समान प्रकारको नजिकको स्थानमा अवस्थित जग्गाको मूल्यलाई आधार लिइएको छ। (नोट ३)

भवन तथा भौतिक संरचनाहरुको वास्तविक मूल्यमा विवरण प्रस्तुत गर्न कम्पनीले आवधिक रुपमा पुनर्मूल्याङ्कन गर्ने गरेको छ। भवन तथा भौतिक संरचनाको वास्तविक मूल्य निर्धारण गर्नको लागि Depreciated Replacement Cost (DRC) को प्रयोग गरिएको छ।

नगद तथा नगद सरहलाई वास्तविक मूल्यमा प्रस्तुत गरिएको छ। नगद मौज्दात उल्लिखित मुद्राको Quoted Price हो। कम्पनीले वाणिज्य बैंकहरूमा लगानी गरेको अल्पकालीन निक्षेपमा वास्तविक मूल्य प्रस्तुत गरेको मानेको छ।

१२.२ परिशोधित लागतमा लिइएको वित्तीय सम्पत्ति र दायित्वको वास्तविक मूल्य

परिशोधित लागत (Amortised Cost) मा लेखाङ्कन गरिएका वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वले सोको वास्तविक मूल्यलाई जनाउँदछ। क्रियाशिल बजारमा उपलब्ध नभएका र स्पष्ट रुपले देखिने गरी छुट्याउन नसकिने वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १३, तह ३ को अवधारणा अनुसार व्यवस्थापनले छुट नगद प्रवाहको आधारमा वास्तविक मूल्य अनुमान गर्दछ।

सम्पत्ति तथा दायित्व (आ.व.२०८०।८१) रुपैयाँमा

विवरण	Carrying Amount	वास्तविक मूल्य	बजार मूल्य (तह १)	अवलोकनयोग्य थपहरु (तह २)	अवलोकन नहुने थपहरु (तह ३)
सम्पत्ति					
व्यावसायिक तथा अन्य प्राप्य	१,५१६,०४७,४२८	१,५१६,०४७,४२८	-	-	१,५१६,०४७,४२८
मुद्दती निक्षेप	३९,३१८,४२९,३००	३९,३१८,४२९,३००	-	-	३९,३१८,४२९,३००
ऋणपत्रमा लगानी	३,५७६,५५०,०००	३,९५२,८०५,५८०	१,४०८,९८५,५८०		२,५४३,८२०,०००
सामूहिक लगानी कोषमा लगानी	१८६,४९९,३००	१८६,४९९,३००	१८६,४९९,३००		
ऋण लगानी	१४,१८६,०१५,०२८	१४,१८६,०१५,०२८			१४,१८६,०१५,०२८
दायित्व					
ग्राहक धरौटी र उधारो सीमा	५९,९८७,०७०	५९,९८७,०७०	-	-	५९,९८७,०७०
चालु दायित्व	१०,४८२,८३५,६५५	१०,४८२,८३५,६५५	-	-	१०,४८२,८३५,६५५
व्यापारिक भुक्तानीयोग्य	६२७,४८६,२९७	६२७,४८६,२९७			६२७,४८६,२९७

सम्पत्ति तथा दायित्व (आ.व.२०७९।८०) रुपैयाँमा

विवरण	Carrying amount	वास्तविक मूल्य	बजार मूल्य (तह १)	अवलोकनयोग्य थपहरु (तह २)	अवलोकन नहुने थपहरु (तह ३)
सम्पत्ति					
व्यावसायिक तथा अन्य प्राप्य	२,०८७,२४७,१८८	२,०८७,२४७,१८८	-	-	२,०८७,२४७,१८८
मुद्दती निक्षेप	५६,५२२,९५९,०००	५६,५२२,९५९,०००	-	-	५६,५२२,९५९,०००
ऋणपत्रमा लगानी	३,४८४,२३९,०००	३,५१०,७५३,०१२	१,८४३,२२२,०१२		१,६६७,५३१,०००
सामूहिक लगानी कोषमा लगानी	१२७,९९०,०००	१२७,९९०,०००	१२७,९९०,०००		
ऋण लगानी	१३,७८७,१३१,३८६	१३,७८७,१३१,३८६			१३,७८७,१३१,३८६
दायित्व					
ग्राहक धरौटी र उधारो सीमा	५८,७२७,१२४	५८,७२७,१२४	-	-	५८,७२७,१२४
चालु दायित्व	१२,८९२,४२३,३८४	१२,८९२,४२३,३८४	-	-	१२,८९२,४२३,३८४
व्यापारिक भुक्तानीयोग्य	२,६६५,५००,८६४	२,६६५,५००,८६४			२,६६५,५००,८६४

१३. कर्मचारी सुविधा

लेखा नीति

कर्मचारीहरूले सेवा प्रदान गरेको वर्षमा नै प्रदान गरिने अल्पकालीन सेवा सुविधाहरू जस्तैः तलव भत्ता, बिदा सुविधा, अन्य भत्ता कर्मचारीहरूबाट सेवा प्रदान गरेको वर्षमा प्रदान गरिने व्यवस्था रहेको छ। साथै कम्पनीले सेवानिवृत्त कर्मचारीहरूको लागि निर्धारित सुविधाहरू र निर्धारित योगदानमा आधारित सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेको छ।

१. निर्धारित सुविधा योजना अन्तर्गत कम्पनीको सेवाबाट सेवानिवृत्त कर्मचारीहरूको लगि निवृत्तिभरण, उपदान, सञ्चित बिदाको भुक्तानी लगायतका भुक्तानी समावेश हुन्छन्। उल्लिखित सुविधा कर्मचारीको सेवा अवधि, उमेर र तलब सुविधाको आधारमा निर्धारण हुन्छ।

२. निर्धारित योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण यस्तो योजना हो जसमा कम्पनीले निश्चित रकम योगदान गरेको हुन्छ, सो बाहेक अतिरिक्त कानूनी तथा सिर्जित दायित्वको अन्य भार बहन गर्नु पर्दैन।

कम्पनीले कर्मचारीको अवकाश पछिको भुक्तानी गर्नु पर्ने रकम निर्धारण गर्न निश्चित समयमा स्वतन्त्र र विज्ञ मूल्याङ्कनकर्ताबाट Actuarial मूल्याङ्कन गरी सोको आवधिक पुनरावलोकन गराई अध्यावधिक समेत गरेको छ। यसरी अध्यावधिक गर्ने प्रयोजनको लागि सम्पत्तिलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको छ भने दायित्वको हकमा Actuarial मान्यताको आधारमा मूल्याङ्किकन गरिएको छ। निर्धारित योगदान अवधारणा अन्तर्गतका दायित्वलाई वित्तीय स्थितिको विवरण मितिको बजारदरको आधारमा कट्टा गरी समायोजन गरिएको छ। कम्पनीको आय विवरणमा उल्लिखित नाफा नोक्सानमा चालु सेवा, बिगत अवधिको सेवा र खुद ब्याज बापतको खर्च समावेश गरिएको छ। पुनर्मापन अन्तर्गत Actuarial नाफा तथा नोक्सानी र योजनाको सम्पत्तिको नाफा तथा नोक्सानी र सम्पत्ति आधारमा भएको परिवर्तनको पनि आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी वित्तीय विवरणहरुमा समावेश गर्ने गरिएको छ। अन्य विस्तृत आयमा समावेश भएको पुनर्मूल्याङ्कनको प्रभावलाई चालु वर्षको नाफा वा नोक्सान विवरणमा समावेश नगरी विगतको सञ्चित नाफामा भार पर्ने गरी समायोजन गरिएको छ।

योजनाको सम्पत्ति योजना बापतको वास्तविक सम्पत्ति तथा दायित्वको चालु मूल्यमा आउने खुद बचत तथा घाटा रकमलाई प्रतिवेदन तयार गर्ने समयमा वित्तीय विवरणमा समायोजन गरिएको छ। योजनाबाट भविष्यमा घटाइएको योगदानबाट वा योगदान फिर्ताको रकमबाट दायित्व पुरा हुने अवस्थामा मात्र बचतलाई मान्यता दिई समायोजन गरिन्छ। योजनाबाट प्राप्त हुने बचत योगदानमा हुने कमी र भविष्यमा अन्ततः प्राप्त हुन सक्ने बचतमा समायोजन गरिन्छ।

कम्पनीले कर्मचारी विनियमावली अनुसार कर्मचारीहरुलाई विभिन्न प्रकारका ऋण तथा पेस्कीहरु दिने गरेको छ। त्यस्ता ऋण तथा पेस्कीहरु बीमा गरिएका वा नगरिएका तथा भिन्न भिन्न परिपक्व अवधिका हुने गर्छन्। कर्मचारीहरुलाई दिईएका ऋणलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको छ। परिशोधन नगरिएका कर्मचारी लागत भनेको कर्मचारी ऋण रकमको किताबी मूल्य र बजार मूल्यमा डिस्काउन्ट गरिएको कर्मचारी ऋणको वर्तमान मूल्य बीचको भिन्नता हो। ऋणको पूर्व-भुक्तानी र सेवानिवृत्त/राजीनामा दिएका कर्मचारीहरूको ऋण राफसाफ समावेश हुनेगरी स्थगित लाभहरू प्रत्येक वर्ष ऋण रकमको अन्तिम मौज्दात गणना गरिन्छ। ऋणहरुलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गर्नको लागि प्रयोग गरिएको डिस्काउन्ट दर भनेको त्यो वर्षमा कर्मचारीहरूको करयोग्य लाभ निर्धारण गर्न प्रयोग हुने ब्याज दर हो।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

१३.१ कर्मचारी सुविधा

कर्मचारी सुविधा रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अल्पकालीन कर्मचारी सुविधा		
तलव र ज्याला	२,१४८,९१५,३८०	२,१५६,७२२,८५८
भत्ता	१,३००,५६३,७६९	१,२८९,९७४,९१९
पोशाक भत्ता	३९,७७९,०००	३९,३९२,०००
अतिरिक्त समय भत्ता	३८,४३३,७२१	३४,७१०,४९८
स्वास्थोपचार खर्च	५२५,२८३,८३९	५२४,८१६,०६६
टेलिकम भत्ता	२८९,५५०,७९७	३८३,०९९,००३
कर्मचारी बोनस (Statutory)	५९२,१३९,५४५	६२३,२९२,७२०
अन्य मौद्रिक सुविधा	१४,९३७,६८९	३३,५१९,३९६
विदाको भुक्तानी	१२२,१११,३९६	१३०,३७३,५५४
NFRS अन्तर्गत वित्तीय लागत	१६६,८८०,१८१	१६४,५३६,६५२

निर्धारित योगदान योजना		
सञ्चय कोषमा योगदान	२११,०२५,५२३	२१०,४५१,०९२
जीवन विमा	३३,४७०,६२४	७६,८४५,२२३
अवकास कोषमा योगदान- करार	१,९२२,१२३	३३,७५९,५११
निर्धारित सुविधा योजना		
विदाको भुक्तानी	१४७,३८७,४२७	९१,९२३,३०६
निवृत्तिभरण र उपदान-गैर योगदानमा आधारित	२,३६२,२३९,३१६	२,१५०,३४४,२६०
निवृत्तिभरण र उपदान-योगदानमा आधारित	६८०,८९०,४३०	-
अन्य दीर्घकालीन कर्मचारी सुविधा	११,१५२,२०४	७,०४६,७८१
जम्मा	**८,६८६,६८२,९६६**	**७,९५०,८०७,८३९**

१३.२ अवकाश सुविधा

कम्पनीको अवकाश सुविधा अन्र्तगत निर्धारित सुविधा योजना र निर्धारित योगदानमा आधारित सुविधाहरू रहेका छन्।

क. निर्धारित योगदानमा आधारित योजना

कम्पनीले अवकाश सुविधा अन्र्तगत दुईवटा निर्धारित योगदानमा आधारित योजना सञ्चालन गरेको छ।

१. कर्मचारी सञ्चयकोषमा योगदान अन्र्तगत निश्चित तलबको १० प्रतिशतले हुन आउने रकम तलव भुक्तानीकै समयमा उक्त कोषमा पठाइन्छ।

२. कर्मचारीहरुको जीवन बीमा अन्तर्गत भुक्तानी गर्नुपर्ने बीमा शुल्कको ९० प्रतिशत रकम कम्पनीद्वारा योगदान गरिन्छ। बीमा गरिएको रकम र त्यसमा प्राप्त हुने बोनसको रकम कर्मचारीको अवकाशको समयमा भुक्तानी गरिन्छ।

ख. निर्धारित सुविधा योजना

कम्पनीले २०६६ कात्तिक १ सम्म सेवा प्रवेश गरी २० वर्ष सेवा अवधि पूरा गरेका कर्मचारीलाई निवृत्तिभरण र २० वर्ष भन्दा कम सेवा अवधि पूरा गरी अवकाश लिने कर्मचारीलाई उपदान सुविधा उपलव्ध गराउँदछ। साथै सञ्चित बिदा बापतको रकम भुक्तानी गर्दछ।

कम्पनीले २०६६ कार्तिक १ पछाडि सेवा प्रवेश गर्ने कर्मचारीहरुको हकमा योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण उपलव्ध गराउने व्यवस्थाका लागि सञ्चालक समितिबाट मिति १८ श्रावण, २०७९ मा भएको निर्णय अनुसार कार्यान्वयन गरिएको छ ।

२०६६ कार्तिक १ गते पछि कम्पनीमा सेवा प्रवेश भएका कर्मचारीहरूको लागि योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण कोषका व्यवस्था गरिएको थियो र यस अनुसार कम्पनीले प्रत्येक कर्मचारीको निवृत्तिभरण कोष खातामा निश्चित रकम जम्मा गर्दछ, जुन कर्मचारीहरूलाई सेवानिवृत्तिपछि उपलब्ध हुन्छ। यो व्यवस्था २०७९ श्रावण १८ गतेको सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार कार्यान्वयन गरिएको छ। निर्णय अनुसार, यस समूहका कर्मचारीलाई २० वर्षको सेवा अवधि पुरा गरेपछि निवृत्तिभरण प्राप्त गर्ने अधिकार हुनेछ, जसका लागि कर्मचारीहरूले १० प्रतिशत योगदान गर्नेछन् भने कम्पनीले समान १० प्रतिशत योगदान गरेकोछ। त्यस्तो निवृत्तिभरणको भुक्तानी गर्दा कोषमा कम हुने भएमा कम्पनीले सो कम भएको रकम व्यहोर्ने छ। २० वर्षको सेवा अवधि पुरा नगर्ने कर्मचारीहरूलाई भने कोषमा जम्मा गरिएको रकम कर्मचारीको व्यक्तिगत खातामा जम्मा गरेर भुक्तानी दिइनेछ।

कम्पनीले निर्धारित अवकाश भुक्तानीको मूल्याङ्कन गरी दायित्व यकिन गर्न आवधिक रुपमा Actuary मार्फत दायित्व निर्धारण गदै आएको छ। अवकाश भुक्तानी बापत आउने दायित्वको वर्तमान मूल्यलाई गैर चालु दायित्वमा राखिएको छ। विगत एवं वर्तमानको सेवा बापत लागत तथा खुद ब्याजलाई (Net of Unwinding Interest and Return on Plan Assets)

नाफा वा नोक्सानमा राखिएको छ। Actuarial पुनर्मूल्याङ्कित रकमलाई विस्तृत आय विवरणमा समावेश गरिन्छ। अवकाशको समयमा केही रकम कोषबाट र केही रकम समूहबाट भुक्तानी गर्ने गरिएको छ। कम्पनीले अधिकतम ७ वर्षको निवृत्तिभरण वरावरको रकम पेस्कीको रुपमा प्रदान गर्दै आएको छ र उक्त अग्रिम भुक्तानी रकम अन्तिम Actuarial दायित्वमा समायोजन गरिन्छ।

कर्मचारीको पूर्वानुमानित सरदर आयुमा भएको वृद्धि, सम्पत्तिको वृद्धि दरमा गरिएको पूर्वानुमानमा गिरावट तथा अनुमानभन्दा बढी मुद्रास्फीतिले सम्पत्तिको मूल्यमा कमी भई दायित्वमा वृद्धि हुन सक्ने जोखिम विद्यमान रहेको छ।

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अ.ल्या निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	३१,७२१,८८०,२५७	२६,९३३,७१९,७४८
संक्रमणकालीन समयमा दायित्वमा थप	५४२,९९१,३१०	-
चालु सेवा लागत	१,६२९,९१४,७३३	८७४,२८२,७८०
वित्तीय लागत	२,३९९,७७४,६३०	२,००२,५३७,८८०
सुविधा भुक्तानी	(१,०५३,२३६,२४४)	(१,००९,३३९,७५२)
Actuarial मापन	(१,६०३,१८१,५२०)	२,९२०,६७९,६००
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**३३,६३८,१४३,१६५**	**३१,७२१,८८०,२५७**

निर्धारित सुविधा योजना सम्पत्ति

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अ.ल्या निर्धारित सुविधा योजना सम्पत्ति	८,९११,२३४,९०३	७,०५९,८७४,७७६
लगानीकर्ताको योगदान	९७४,८२९,८६४	१,५००,०००,०००
Employers Contribution- Non-Contributory	४,९७०,०००,०००	
गत वर्ष लगानीको लाभ	७१७,०६०,७९४	५०४,१७९,५४०
Advance Tax on return on plan assets	(४४,६८३,०६२)	
गत वर्षको लगानीको लाभ (हानी)	(२२६,२६२,८४३)	(२४८,५३९,६५३)
(-) Actuarial Remeasurements	१४८,१८८,१००	९५,७२०,२४०
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना सम्पत्ति	**१५,४५०,३६७,७५५**	**८,९११,२३४,९०३**

खुद निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**१८,१८७,७७५,४११**	**२२,८१०,६४५,३५३**
Charged / (credited) to P&L	३,३१२,६२८,५६९	२,३७२,६४१,१२०
Charged / (credited) to OCI	(१,७५१,३६९,६२०)	२,८२४,९५९,३६०

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व – निवृत्तिभरण तथा उपदान (योगदानमा आधारित नभएको)

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	२९,७३४,१६०,८५९	२५,२०७,६२६,५९०
चालु सेवा शुल्क	८७२,४१३,५४०	७७८,८४५,८१०
वित्तीय लागत	२,२०६,८८६,५७०	१,८७५,६७७,९९०
योजनाको सम्पत्तिवाट गरिएको भुक्तानी	(२२६,२६२,८४३)	(२४८,५३९,६५०)
रोजगादाताले सोझै भुक्तानी गरेको रकम	(५७७,७५९,२११)	(५३४,७०३,२०१)
Actuarial Remeasurements	(१,५५८,४८४,०००)	२,६५५,२५३,३२०
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**३०,४५०,९५४,९१५**	**२९,७३४,१६०,८५९**

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व – (योगदानमा आधारित)

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	-	-
थप सुविधा योजना दायित्व (पहिचान भएको मितिमा - Transition Date)	५४२,९९१,३१०	-
चालु सेवा शुल्क	६४३,२६२,७८०	-
वित्तीय लागत	३७,६२७,६५०	-
योजनाको सम्पत्तिवाट गरिएको भुक्तानी	-	-
रोजगादाताले सोझै भुक्तानी गरेको रकम	-	-
Actuarial Remeasurements	-	-
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**१,२२३,८८१,७४०**	-

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व - बिदा

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	१,९८७,७१९,३९७	१,७२६,०९३,१५८
चालु सेवा शुल्क	११४,२३८,४१३	९५,४३६,९७०
वित्तीय लागत	१५५,२६०,४१०	१२६,८५९,८९०
कम्पनीद्धारा भुक्तानी गरेको सुविधा	(२४९,२१४,१९०)	(२२६,०९६,९०१)
Actuarial Remeasurements	(४४,६९७,५२०)	२६५,४२६,२८०
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**१,९६३,३०६,५१०**	**१,९८७,७१९,३९७**

Actuarial assumptions

निर्धारित सुविधा योजना बापतको दायित्वको Actuarial Valuation मा निम्न आधारहरूलाई लिएर गरिएको छ।

निर्धारित सुविधा योजना (गैरयोगदानमा आधारित)

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
डिस्काउन्ट दर	७.५%	७.५%
तलब वृद्धिदर	७%	७%
निवृत्तिभरणमा हुने वृद्धिदर	४%	४%
सम्पत्तिमा अनुमानित प्रतिफल दर	७.५%	७.५%
मृत्युदर (अवकास अघि)	Nepal Assured Mortality 2009	Nepal Assured Mortality 2009
मृत्युदर (अवकास पश्चात)	Indian Individual Annuitant's Mortality Table (2012-15)	Indian Individual Annuitant's Mortality Table (2012-15)
जीवनसाथीको आयुमा फरक	५ वर्ष	५ वर्ष
फिर्ता दर	Age<45 -2% Age>=45 -0.5%	Age<45 -> 5% Age>=45 -> 0%

निर्धारित सुविधा योजना (योगदानमा आधारित)

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
डिस्काउन्ट दर	७.५%	-
तलब वृद्धिदर	७%	-
निवृत्तिभरणमा हुने वृद्धिदर	४%	-
सम्पत्तिमा अनुमानित प्रतिफल दर	७.५%	-
मृत्युदर (अवकास अघि)	Nepal Assured Mortality 2009	-
मृत्युदर दर(अवकास पश्चात)	Indian Individual Annuitant's Mortality Table (2012-15)	-
जीवनसाथीको आयुमा फरक	५ वर्ष	-
फिर्ता दर	Age<45 -2% Age>=45 -0.5%	-

Sensitivity Analysis (Pension & Gratuity)

निर्धारित सुविधा योजना (गैर योगदानमा आधारित)

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
Discount Rate		
Effect on DBO – increase of discount rate by 1%	(१३.०)%	(१३.२)%
Effect on DBO – decrease of discount rate by 1%	१६.३%	१६.७%
Salary Escalation Rate		
Effect on DBO – increase of salary rate by 1%	३.९%	४.२%
Effect on DBO – decrease of salary rate by 1%	(३.६)%	(३.९)%
Pension Inflation Rate		
Effect on DBO – increase of pension inflation rate by 1%	११.९%	११.९%
Effect on DBO – decrease of pension inflation rate by 1%	(१०)%	(९.९)%

निर्धारित सुविधा योजना (योगदानमा आधारित)

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
Discount Rate		
Effect on DBO – increase of discount rate by 1%	(२३.८)%	-
Effect on DBO – decrease of discount rate by 1%	३३.३%	-
Salary Escalation Rate		
Effect on DBO – increase of salary rate by 1%	१८.७%	-
Effect on DBO – decrease of salary rate by 1%	(१५.७)%	-
Pension Inflation Rate		
Effect on DBO – increase of pension inflation rate by 1%	१२.३%	-
Effect on DBO – decrease of pension inflation rate by 1%	(१०)%	-

Sensitivity Analysis (Leave Obligation)

विवरण	आ.व. २०८०.८१	आ.व. २०७९.८०	आ.व. २०८०.८१	आ.व. २०७९.८०
विवरण	वार्षिक बिदा		बिरामी बिदा	
Discount Rate				
Effect on DBO – increase of discount rate by 1%	(७.३)%	(६.७)%	(६.२)%	(६.७)%
Effect on DBO – decrease of discount rate by 1%	८.३%	७.५%	६.९%	७.५%
Salary Escalation Rate				
Effect on DBO – increase of salary rate by 1%	८.३%	७.५%	६.९%	७.५%
Effect on DBO – decrease of salary rate by 1%	(७.४)%	(६.८)%	(६.३)%	(६.८)%

१३.३ योजना सम्पत्तिः

क) कम्पनीको एकल योगदानमा आधारित :

कम्पनीले नागरिक लगानी कोष र Earmark गरिएको मुद्दती निक्षेपको उपदान कोष योजना (निक्षेप योजना) मा योजना सम्पत्तिको रूपमा लगानी गरेको छ। कम्पनीले प्रतिवेदन अवधिमा उक्त योजना सम्पत्तिमा नागरिक लगानी कोषमा रु.३.१५ अर्बको स्वेच्छिक योगदान गरेको र रु.१.८२ अर्ब रकम Earmark मुद्दती निक्षेपमा लगानी गरेको छ। योजना सम्पत्तिको मुख्य लगानी उद्देश्यहरू भनेको उपदान र एकमुष्ट निवृत्तिभरण भुक्तानी गर्न कोषको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु हो र निवृत्तिभरणको भुक्तानी यसै कोषवाट गरिन्छ।

ख) कम्पनी र कर्मचारीको संयुक्त योगदानमा आधारित

निर्णय हुनु अघि निवृत्तिभरण प्रदान गर्नको लागि राखिएको योगदानमा आधारित कोषमा कम्पनीले कर्मचारीको व्यक्तिगत निवृत्तिभरण कोष खातामा निश्चित रकम जम्मा गर्ने गरेको थियो, जुन कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्तिपछि उपलब्ध हुनेछ। यसलाई २०७९ श्रावण १८ गतेको सञ्चालक समितिको निर्णयद्वारा संशोधन गरिएको छ। कर्मचारी र कम्पनीबाट कोषमा योगदान गरिएको रकमलाई निवृत्तिभरण दायित्वको भुक्तानीको लागि निर्धारित योजनाको सम्पत्ति (Defined Benefit Assets) को रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

योगदान गरिएको कोष नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान-१९ "कर्मचारी लाभ" अन्तर्गत योजना सम्पत्तिका रूपमा योग्य छ भने यसलाई निर्धारित योजना सम्पत्ति (DBA) को रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ। सुरुवाती मिति (Transition Date) मा योगदान गरिएको कोषको वास्तविक मूल्य निर्धारित योजना सम्पत्तिको रूपमा मान्यता प्राप्त गरिएको छ। निर्धारित योजना दायित्व (DBO) भविष्यका निवृत्तिभरण भुक्तानीहरूको वर्तमान मूल्यको आधारमा मापन गरिएको छ, जुन Actuarial अनुमानहरूमा आधारित छ। अस्तित्वमा रहेको योगदान गरिएको कोष (जसलाई योजना सम्पत्तिको रूपमा मान्यता प्राप्त गरिनेछ) लाई DBO सँग सन्तुलन गरेर कुल दायित्व वा सम्पत्ति निर्धारण गरिएको छ। विगतको सेवा लागतलाई तुरुन्तै मुनाफा र घाटा खातामा मान्यता दिइएको छ। कर्मचारी र कम्पनीको योगदानलाई सुरुवाती मितिसम्म योजना सम्पत्तिको रूपमा नयाँ निर्धारित योजनामा समावेश गरिएको छ।

१३.४ अनुमानित भावी लाभहरुको भुक्तानीः

अपेक्षित भविष्य लाभ भुक्तानीहरू आषाढ ३१, २०८१ मा लाभ दायित्व निर्धारण गर्न प्रयोग गरिएको समान Actuarial अनुमानहरू प्रयोग गरी अनुमान गरिएको छ, किनभने लाभ भुक्तानी भविष्यको रोजगारी र क्षतिपूर्ति स्तरहरू, औसत सेवा अवधि, भुक्तानी प्रक्रियामा निर्भर हुने गर्दछ। उपयुक्त अनुमानको आधारमा अवकाश सुविधाका दायित्व अन्तर्गत अपेक्षित लाभ भुक्तानीहरू निम्न तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

रु. हजारमा

वर्ष	निवृत्तिभरण तथा उपदान (गैर योगदानमा आधारित)	निवृत्तिभरण तथा उपदान (योगदानमा आधारित)	सञ्चित विदा
जुलाई १५, २०२५	९९९,३५३।४६	२१६।२३	१०७,१५४।९९
जुलाई १५, २०२६	१,३५८,०३६।३०	७०३।५८	१७६,३७९।११
जुलाई १५, २०२७	१,४८५,०८५।५१	९८६।५४	१९३,३७०।४६
जुलाई १५, २०२८	१,६४९,८९१।८९	१,६५७।८३	२१२,५३७।७१
जुलाई १५, २०२९	१,६६०,९७२।०३	१,८०६।५२	१८९,०२०।४२
वर्ष २०२९ देखि २०३३	१०,४९५,९६३।०९	४२,८९३।९४	९९३,४३५।१५

१४. सेयर पूँजी

लेखा नीति

कम्पनीले पुँजीकोष वित्तीय दायित्व हो अथवा इक्विटी हो भन्ने विषय निर्धारण गर्नको लागि नेपाल लेखामान ३२ "वित्तीय उपकरणः प्रस्तुति" लागू गरेको छ। करार सम्झौताको परिणाम, कम्पनीको हालको उत्तरदायित्व, नगद वितरण गर्ने वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति अथवा विभिन्न संख्यामा लगानीकर्ताको लागि इक्विटी सेयर जारी गर्ने भन्ने विषय अन्तर्गत जारी गरिएको वित्तीय उपकरण वा सोका तत्वहरू दायित्वको रुपमा वर्गीकृत गरिएको छ। यसबाहेक सो उपकरणलाई इक्विटी उपकरण नै मानिन्छ।

नयाँ सेयर जारी गर्दाको प्रत्यक्ष थप लागतलाई इक्विटीमा प्राप्त रकमबाट घटाई देखाइएको छ।

लगानीकर्ताको लाभांश र अन्य प्रतिफलको लेखाङ्कन भुक्तानीको वा वार्षिक साधारणसभाबाट घोषणा भएको मितिमा इक्वीटीमा भार पारी गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

कम्पनीको सूचीकृत पुँजीको बनोट यसप्रकार रहेको छ।

सेयर पुँजी रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सेयर संख्या		
अधिकृत सेयर संख्या	२५०,०००,०००	२५०,०००,०००
जारी सेयर संख्या	१८०,०००,०००	१८०,०००,०००
चुक्ता सेयर संख्या	१८०,०००,०००	१८०,०००,०००
परल मुल्य	१००	१००
सेयर पुँजी		
अधिकृत पुँजी (रू.)	२५,०००,०००,०००	२५,०००,०००,०००
जारी पुँजी (रू.)	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००
चुक्ता पुँजी (रू.)	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००

कम्पनीको सेयर लगानी संरचनाः

सेयरअंश संरचना

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
नेपाल सरकार	९१.५०%	९१.५०%
नागरिक लगानी कोष	०.०३%	०.०३%
सर्वसाधारण	८.४७%	८.४७%
	१००%	१००%

१५ सञ्चित मुनाफा

लेखा नीति

स्थगन कर जगेडा

कम्पनीको स्थगन गरिएको खुद स्थगन कर सम्पत्ति उत्पन्न भएमा कम्पनीले आफनो नीति अनुसार सो वरावरको स्थगन कर सम्पत्तिको भागलाई जगेडामा विनियोजन गर्दछ। जब सञ्चित कर दायित्व उत्पन्न हुन्छ, तब ती रकमलाई इक्विटीमा पुनर्वर्गीकरण गरी सञ्चित मुनाफामा लगिन्छ।

पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा

जग्गा

कम्पनीले Freehold Land Properties को मूल्यलाई प्रस्तुत गर्न पुनर्मूल्याङ्कन विधिलाई आत्मसात गरेको छ। जग्गाको मूल्यमा वृद्धि भएको रकमलाई पुनर्मूल्याङ्कन जगेडामा बाँडफाँट गरिएको छ। त्यस्तैगरी जग्गाको मूल्य घट्न गएमा, पुनर्मूल्याङ्कन जगेडाको रकमले खाम्ने रकमसम्म सञ्चित पुनर्मूल्याङ्कनको रकममा भार पारिन्छ भने बाँकी रकम नाफा वा नोक्सानमा इम्पेयरमेन्टको रुपमा भार पारिएको छ।

भवन र भौतिक संरचना

भवन र भौतिक संरचनाको मूल्यमा वृद्धि भएको रकमलाई बढेको रकम बराबर नै पुनर्मूल्याङ्कन जगेडामा थप गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा भएको थप ह्रास रकमलाई इक्विटीमा भार पारिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

जगेडा तथा सञ्चित मुनाफा

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सञ्चित मुनाफा	४८,०३२,९०४,६१२	४२,२२८,०७५,६४६
पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा	२३,४६१,६४९,२६९	२३,५०९,६६०,७०६
स्थगन कर जगेडा	४,४१२,४९८,३५२	९,९१३,५१६,५५१
वास्तविक मूल्य OCI Reserve	-	-
जम्मा	**७५,९०७,०५२,२३४**	**७५,६५१,२५२,९०३**

जगेडा तथा सञ्चित मुनाफामा भएको परिवर्तनलाई विस्तृतरुपमा इक्विटीमा परिवर्तनको विवरणमा देखाइएको छ।

१६. ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय

लेखा नीति

प्रतिज्ञा गरिएका उत्पादन वा सेवाको नियन्त्रण ग्राहकलाई हस्तान्तरण गरेपछि कम्पनीले ती उत्पादन वा सेवाबाट प्राप्त गरेको वा प्राप्त गर्ने अपेक्षा गरेको कुनै पनि कर र छुट बाहेकको रकमलाई राजस्वको मान्यता दिइन्छ।

मध्यस्थकर्ता मार्फत प्रतिज्ञा गरिएका उत्पादन वा सेवा प्रदान गर्दा, कम्पनीले आफु मुख्य रूपमा कार्यसम्पादन दायित्व (Performance Obligation) पूरा गर्न जिम्मेवार छ कि छैन र यसले ग्राहकलाई हस्तान्तरण गर्नु अघि प्रतिज्ञा गरिएको सेवा नियन्त्रण गर्छ कि गर्दैन भनेर मूल्याङ्कन गर्दछ। प्रत्येक कार्यसम्पादन दायित्व पूरा गरेपश्चात मात्र राजस्वको पहिचान गरिन्छ।

कम्पनीले मुख्य सेवाप्रदायकको रूपमा कार्य गर्दा, ग्राहकलाई प्रदान गरिएको सामग्री सेवाबाट ग्राहकलाई बिल गरिएको कुल रकमको आधारमा राजस्वको लेखाङ्कन गरिन्छ। कम्पनीले एजेन्टको रूपमा कारोबार गर्दा प्राप्त गर्ने सेवा शुल्कमा मुख्य सेवाप्रदायकबाट प्राप्त सेवा र सोसँग सम्बन्धित सामग्री बापतको लागत कट्टा गरी बाँकी रकम राजस्वको रुपमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

कम्पनीले निम्न ५ चरणको प्रक्रिया पूरा गरी ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय मापन गर्दछ।

१. ग्राहकसँगको करार पहिचान

२. करार अनुसारको कार्यसम्पादन दायित्व पहिचान

३. कारोवार मूल्यको निर्क्यौल

४ प्रत्येक कार्यसम्पादन दायित्वको कारोवार मूल्य कायम

५ करारको दायित्व पूरा भएपछि आय लेखाङ्कन

पोर्टफोलियो दृष्टिकोण (Portfolio Approach):

ग्राहकसँगको प्रत्येक सम्झौताको लेखाङ्कनको लागि माथिका ५ चरणको प्रक्रिया लागू हुन्छन्। यद्यपि, व्यावहारिक कठिनाईका कारण कम्पनीले यसलाई समान विशेषता भएका सम्झौता (वा कार्यसम्पादन दायित्व) को आधारमा लेखाङ्कन गर्ने गर्दछ। कम्पनीले पोर्टफोलियोमा यो प्रक्रिया लागू गर्दा वित्तीय विवरणमा पर्ने प्रभावहरू प्रत्येक सम्झौताको लेखाङ्कनको भन्दा सारभूत रूपमा फरक हुने छैन भन्ने अपेक्षा गर्दछ।

पोर्टफोलियोको आधारमा लेखाङ्कन गर्दा कम्पनीले पोर्टफोलियोको आकार र संरचनालाई प्रतिबिम्बित गर्ने अनुमान र मान्यताहरू प्रयोग गर्ने गर्दछ।

सम्झौता परिमार्जन (Contract Modification):

सम्झौता परिमार्जन भनेको सम्झौताका पक्षहरुद्वारा अनुमोदित दायरा वा मूल्य वा दुवैमा परिवर्तन हो।

निम्न अवस्थामा सम्झौता परिमार्जनलाई छुट्टै सम्झौताको रूपमा लिइन्छ :

- प्रतिज्ञा गरिएका वस्तु वा सेवा फरक भई सम्झौताको दायरा बढेमा।
- प्रतिज्ञा गरिएको वस्तु र सेवाको एकल बिक्री मूल्यलाई प्रतिबिम्बित गर्ने प्रतिफलले सम्झौताको मूल्य बढेमा।

फिर्ता नहुने अग्रिम शुल्क (Non-Refundable Upfront Fees):

- सेवा बिक्रीसँग सम्बन्धित फिर्ता नहुने गरी लिइने दर्ता, अग्रिम सेवा सुचारु (Activation) लगायत अन्य शुल्कहरु सम्बन्धित सेवा अनुबन्ध अवधि वा ग्राहकले सो सेवा प्रयोग गर्ने अवधिको आधारमा सो अवधिभर स्थगित गरी लेखाङ्कन गरिन्छ। उल्लिखित शुल्कको प्राप्तिले फरक कार्यसम्पादन दायित्वको परिणाम दिँदैन तथापि अग्रिम शुल्क भविष्यका सेवाको लागि अग्रिम भुक्तानी हो। तसर्थ सम्झौता दायित्वको रूपमा मान्यता प्राप्त हुन्छ र ग्राहकले सो सेवा प्रयोग गर्ने अवधिको आधारमा सो अवधिभर स्थगित गरी लेखाङ्कन गरिन्छ।

- प्रत्येक फरक कार्यसम्पादन दायित्व पुरा भएपश्चात राजस्व पहिचान गरिन्छ। राजस्वको मुख्य वर्ग र मान्यताको आधार निम्नानुसार छन् :

  - ✓ सेवा राजस्व
  - ✓ Multiple Deliverables
  - ✓ उपकरण बिक्री

सेवा राजस्व

सेवा राजस्वमा मुख्यतया भ्वाइस, डाटा, एसएमएस र VAS जस्ता सेवा उपयोगको शुल्क पर्दछ। सबै दूरसञ्चार सेवा (भ्वाइस, डाटा र एसएमएस) कम्पनीको नेटवर्कमा डिजिटल सिग्नल प्रतिनिधित्व गर्ने डाटाको रूपमा प्रसारण गरिनुका साथै उपलब्ध गराइने भएकोले एउटै कार्यसम्पादन दायित्वलाई प्रतिनिधित्व गर्ने मानिन्छ।

सेवा प्रसारणले नेटवर्क ब्यान्डविथ खपत गर्ने हुँदा ग्राहकले सञ्चारको प्रकृतिमा केन्द्रित नभई नेटवर्कमा पहुँच र ब्यान्डविथ उपभोग गर्ने अधिकार प्राप्त गर्दछ।

कम्पनीले यी सेवा प्रदान गरेपश्चात राजस्व पहिचान गर्दछ। ग्राहकबाट प्राप्त हुनुपर्ने राजस्वभन्दा बढी सङ्कलन भएको रकमलाई स्थगित राजस्व (Deferred Revenue), ग्राहक/सदस्यबाट प्राप्त अग्रिम शुल्कको रूपमा वर्गीकृत गरिन्छ।

अन्तर्राष्ट्रिय सेवा आयमा अन्तरआवद्धता र अन्य अपरेटरद्वारा कम्पनीको नेटवर्क प्रयोगबापत प्राप्त हुने भ्वाइस, डाटा, एसएमएस तथा रोमिङ्ग शुल्क आदि पर्दछन्। यसमा इन्टरप्राइज लिज (Enterprise Lease) सेवा पनि समावेश छ। साथै, सेवा नियन्त्रणको स्थानान्तरण पश्चात उक्त आयको पहिचान गरिन्छ।

कम्पनीले सरकारको तर्फबाट सङ्कलन गर्ने स्वामित्व शुल्क, दूरसञ्चार सेवा शुल्क र मूल्य अभिवृद्धि करले कम्पनीलाई आर्थिक लाभ नदिने भएकाले कम्पनीको आयमा समावेश गरिएको छैन।

Multiple Deliverables

कम्पनीले विभिन्न सामान, सेवा वा सम्पत्ति प्रयोग गर्ने गरी विभिन्न राजस्व व्यवस्थापन गरेको छ। प्रारम्भमा यसमा भएका सबै Deliverable हरूले फरक कार्यसम्पादन दायित्वको प्रतिनिधित्व गर्छन् कि गर्दैनन् भनेर निर्धारण गर्न मूल्याङ्कन गरिन्छ र यसरी मूल्याङ्कन गर्दा फरक कार्यसम्पादन दायित्वको प्रतिनिधित्व गरेमा छुट्टै हिसाब गरिन्छ।

Multiple Deliverables सँग सम्बन्धित कुल Consideration लाई प्रत्येक कार्यसम्पादन दायित्वको एकल बिक्री मूल्यको आधारमा बाँडफाँट गरिएको छ। कम्पनीले उपकरण र नेटवर्क सेवाहरू अलग-अलग बिक्री गर्दा लिने सूचीकृत मूल्यको आधारमा एकल बिक्री मूल्य निर्धारण गर्दछ।

उपकरण बिक्री

उपकरण बिक्री मुख्यतया दूरसञ्चार उपकरण र सम्बन्धित सामानहरूको बिक्रीसँग सम्बन्धित छ, जसको लागि उपकरणको नियन्त्रण ग्राहकलाई हस्तान्तरण गर्दा राजस्व पहिचान गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सेवा विक्रिबाट प्राप्त आय		
भ्वाइस	२०,२८८,९३७,६१४	२२,५५५,४९३,२४५
डाटा	१२,५२५,२२७,५८३	११,६३०,०३९,०२४
एसएमएस	१,३४३,६१४,७५५	१,५७६,७२९,२७६
अन्य	१४९,८५३,५००	२०५,४०६,९३२
	३४,३०७,६३३,४५२	**३५,९६७,६६८,४७७**
उपकरण बिक्रीबाट प्राप्त आय	२५२,६३२,५३१	३०३,७८१,४२७
जम्मा	**३४,५६०,२६५,९८३**	**३६,२७१,४४९,९०४**

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
आधारभूत टेलिफोन सेवा		
स्थानीय/अन्तर्देशीय	२५०,९६९,४२९	५८३,८३७,५८७
लिज सर्किट	२८३,९६५,३९५	२८९,२४५,९६९
एडिएसएल	५४,२८७,५१५	१८२,५१२,३४६
सीप (SIP) फोन	१,१६५,१५९	४७७,४७३
एफटीटीएच - भ्वाइस	१,२६१,३४१,८२७	१,१८०,४७६,३२०
एफटीटीएच - डाटा	९१३,४४२,२३३	३९०,५८०,५२३
अन्य	२१,५३२,५३१	२१,३१७,४९७
आधारभूत टेलिफोन सेवाको जम्मा आय	**२,७८६,७०४,०८८**	**२,६४८,४४७,७१६**
GSM		
भ्वाइस	१६,१७३,१४८,८४९	१७,१५८,९६७,५७०
डाटा	११,१४७,३१०,३१७	१०,५२०,२५८,७२६
एसएमएस	३९०,९१९,१११	४२९,३१६,९६५
रोमिङ्ग	२६,१०७,२३८	१२,३१२,३०२
अन्य	११७,१४०,५७३	१७६,१४०,२४४
GSM मोवाईल सेवाको जम्मा आय	**२७,८५४,६२६,०८७**	**२८,२९६,९९५,८०७**
अन्तरआवद्धता सेवा		
अन्तरआवद्धता आय - अन्तर्राष्ट्रिय	१,९४८,५६१,५६७	३,१०७,१७८,३४९
अन्तरआवद्धता आय - अन्तर्देशीय	२१५,३१९,३०७	१९१,७१५,३९८
अन्तर्राष्ट्रिय रोमिङ्ग (Sharing)	२४९,८१५,२१७	३२०,५२८,२४६
एसएमएस	५६८,५१८,७४८	८०४,४७२,८०८
अन्य	११,१८०,३९५	७,९४९,१९२
अन्तरआवद्धता सेवाको जम्मा आय	**२,९९३,३९५,२३३**	**४,४३१,८४३,९९१**
भ्यालु एडेड सेवा (VAS)	५५२,८२४,३६२	५५७,१२७,१३१
आइपीटिभी(IPTV)	१२०,०८३,६८२	३३,२५३,८३२
जम्मा सेवा बिक्रि बापतको आय	**३४,३०७,६३३,४५२**	**३५,९६७,६६८,४७७**

बहु वितरणयोग्य (Multiple Deliverables):

Multiple Deliverables (ह्यान्डसेट, ग्राहक परिसर उपकरण, फाइबर केबल, नेटवर्क सेवा आदि) सहितको वस्तुलाई एकल Deliverables मा बाँडफाँट गरिएको र व्यक्तिगत Deliverable को समान मापदण्डको आधारमा पहिचान गरिएको छ। एक वर्षभन्दा वढी समय अवधिको प्याकेजसँग सम्बन्धित राजश्वलाई प्रोदभावी आधारमा राजश्व लेखाङ्कन गरी बाँकी राजश्वलाई Deferred गरिएको छ।

फिर्ता नहुने अग्रिम शुल्क (Non-Refundable Upfront Fees)

ग्राहकले कम्पनीको सेवा प्रयोग गर्ने सरदर अवधि १२ महिना भन्दा बढी हुने अनुमान गरिएको छ र यसको Churn Rate अनुमानित सरदर सेवा प्रयोग अवधिको उत्कृष्ट सूचक हो। कम्पनीले यसरी सेवा प्रबन्धसँग सम्बन्धी अग्रिम सेवा सुचारु शुल्कबापत प्राप्त हुने राजस्व सेवा सुचारु भएको मितिदेखि सम्बन्धित सेवा सम्झौता अवधि वा ग्राहक सेवा प्रयोग अवधिको आधारमा स्थगित गरी लेखाङ्कन गर्दछ।

१७. वित्तीय आय

लेखा नीति

विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त वित्तीय आयलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ को आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

वित्तीय आय रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ऋण लगानीमा ब्याज आम्दानी	१,४१२,६८९,०५६	१,४२४,७१५,८८०
ऋणपत्रमा प्राप्त ब्याज	३६०,४८०,६४१	३२४,२२३,७६१
निक्षेपमा ब्याज	४,८२८,०७०,६९६	५,८८२,३३९,९५७
कर्मचारी ऋणमा ब्याज	१६६,५३१,४९०	१६५,१२३,८५४
लगानीको उचित मूल्यमा परिवर्तन	१३,१०७,३००	(२,०१०,०००)
जम्मा	**६,७८०,८७९,१८४**	**७,७९४,३९३,४५२**

१८. अन्य आय

लेखा नीति

लाभांश आम्दानीलाई लाभांश प्राप्त गर्ने हक सिर्जना भएपछि तथा अन्य आम्दानीलाई विश्वसनीय रुपमा मापन भएका वा प्राप्ति सम्भव देखिएको अवस्थामा अन्य आम्दानी शिर्षकमा जनाइएको छ। सरकारी अनुदानसँग संलग्न सर्त पालना गर्ने र अनुदान प्राप्त हुने उचित आश्वासन पश्चात मात्र कम्पनीले सरकारी अनुदानलाई आम्दानीको मान्यता दिएको छ। (नोट २७)

व्याख्यात्मक टिप्पणी

अन्य आय रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कार्यसम्पादन जमानत जफत र अन्य आय	५६८,२३४,६४२	२४५,४६०,६३०
सरकारी अनुदान आम्दानी	२०७,५३०,७३५	१२७,४६०,७८९
जम्मा	**७७५,७६५,३७७**	**३७२,९२१,४१९**

१९. सेवा सञ्चालन तथा मर्मत खर्च

कार्य सञ्चालन खर्चमा स्थिर नेटवर्क र मोवाइल सञ्चार सम्बद्ध नेटवर्कको सञ्चालन तथा मर्मतमा लागेका खर्च संलग्न गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

सञ्चालन तथा मर्मत खर्च रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कार्यालय उपकरण मर्मत खर्च	४६,७९५,६६४	६३,०६२,३००
भवन मर्मत खर्च	१४०,००३,३४३	१३४,८९५,७४१
प्लान्ट तथा मेसिन मर्मत खर्च	२,०७७,११८,५६१	२,१४५,१६५,०७८
शक्ति, ताप तथा प्रकाश खर्च	१,४२२,७५२,३६३	१,४६३,०३३,३५८
सवारी इन्धन खर्च	१०७,३०८,८५६	११६,२४८,७१५

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सवारी मर्मत खर्च	७३,५०२,३३६	७१,४९७,०७६
ढुवानी खर्च	१३,८२१,२२७	१४,०८४,४६५
अन्तर्राष्ट्रिय आई.पि. लिज र ट्रान्जिट खर्च	९११,८७१,७७५	२,००६,४२६,९१९
टेलिफोन सेट तथा अन्य सामग्री खर्च	४२५,२२९,६९२	४०७,२५९,५१४
क्यासकार्ड खर्च	२३६,३६५,१८६	२२९,०९४,६२२
सोधपुछ सेवा खर्च	४२,९६८,२८९	३९,३३३,५०५
भ्यालु एडेड सेवा खर्च	७९,७६५,२१७	१०५,२२२,१६०
अन्तरआबद्धता खर्च (राष्ट्रिय)	२७८,६१७,७०७	२४८,९५६,७६३
अन्तरआबद्धता खर्च (अन्तर्राष्ट्रिय)	२५९,६०५,६५७	४२८,६२१,४८१
तालिम खर्च (करार)	१७७,३४२,९५८	९९,९५२,२७८
भाडा खर्च (कार्यसञ्चालन सेवाको लागि)	२७,३७३,५५५	२०,४७८,५९७
पि.टु.पि. एसमएस खर्च	२८,२६२,७६७	२८,५६५,६६९
रोमिङ्ग खर्च	११,२४८,८८६	६,६२७,४७१
अनुसन्धान खर्च	६९१,२०७	१३०,१८१
अन्य	१,९४८,४३७	१,९०६,३२६
जम्मा	**६,३६२,५९३,६८३**	**७,६३०,५६२,२२०**

२०. विक्रि सञ्जाल, बजारीकरण र प्रवर्द्धन खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी

विक्रि सञ्जाल, बजारीकरण र प्रवर्द्धन खर्च

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
बिक्रीबापतको कमिसन	९३,४३४,४६७	९५,८२३,१८५
विज्ञापन तथा बिक्री प्रवर्द्धन	१८७,८१८,३५६	१६५,४८२,९५०
जम्मा	**२८१,२५२,८२३**	**२६१,३०६,१३५**

२१. कार्यालय सञ्चालन खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी

प्रशासनिक खर्च

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
भ्रमण खर्च	१३७,८११,३१९	१५८,६८४,८९६
कर तथा शुल्क	९५,२६१,८९४	११६,९४३,३२५
भाडा खर्च (कार्यालय सञ्चालन)	१६०,२९१,८६९	१७५,५४४,०१५
सञ्चालक समिति बैठक भत्ता	२,३२८,५००	१,७७७,५००
अन्य बैठक भत्ता तथा खर्च	४९,५७७,४१७	५३,३५१,८५६
मसलन्द तथा छपाइ खर्च	३२,४४१,२९२	३७,४५६,५६४
बैंक चार्ज	१६,८९३,४०८	१४,३९५,५०९
तालिम खर्च	२३१,०९१,०८९	२०२,२०५,१५२

प्रशासनिक खर्च रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अतिथि सत्कार खर्च	२४,९०६,०१५	२४,७६३,८८५
कार्यालय सजावट	११,३९९,९११	१०,६७४,२५३
बीमा खर्च	३०,१२५,४०८	३२,११३,१७६
लेखापरीक्षण शुल्क	२,४००,०००	२,४००,०००
कर लेखापरीक्षण शुल्क	८००,०००	९००,०००
लेखापरीक्षण खर्च	५,२८२,३७२	४,३९७,००४
हुलाक खर्च	१,२२६,५६८	१,०४२,१९९
पुस्तक तथा पत्रपत्रिका	२,३३६,७२५	२,५२८,१४६
व्यावसायिक सेवा शुल्क खर्च	५,६५८,४३३	९,३४८,५४०
सुरक्षा खर्च	२६०,३८०,४०६	२२०,३६६,९४१
बाह्यस्रोत सेवा खर्च	९,६५८,८२१	११,६७५,४०४
सदस्यता शुल्क	१२,६५२,४०७	१५,१८६,७०६
व्यावसायिक सपोर्ट खर्च	५८,५१३,३६०	६७,२८४,७७२
सञ्चार खर्च	१८,७३७,७६४	१९,७१६,९६८
वार्षिकोत्सव खर्च	५,५६५,२६२	६,९२४,५५८
साधारणसभा खर्च	१,८८१,९४३	१,८४०,९२४
विविध खर्च	१२०,४८२,५४१	१२०,५८१,९३६
जम्मा	**१,२९७,७०४,७२४**	**१,३१२,१०४,२२९**

२२. नियामक दस्तुर, शुल्क तथा नवीकरण दस्तुर

व्याख्यात्मक टिप्पणी

नियामक दस्तुर, शुल्क तथा नवीकरण दस्तुर रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
रोयल्टी	१,३६७,५०१,९९१	१,४३८,७०६,७३९
ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष योगदान	६८३,७५०,९९५	७१९,३५३,३७०
फ्रिक्वेन्सी दस्तुर	१,९८९,४९९,२२२	१,६१८,१५८,४०६
अनुमति पत्र दस्तुर	३,२७६,७१२,३२९	४,०००,०००,०००
जम्मा	**७,३१७,४६४,५३७**	**७,७७६,२१८,५१५**

दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ बमोजिम सेवा राजस्वको ४ प्रतिशतको दरले रोयल्टी र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको इजाजत पत्रको सर्त अनुसार सेवा राजस्वको २ प्रतिशतको दरले ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष (RTDF) बापतको दायित्व लेखाङ्कन गरिएको छ। (नोट १६ः ग्राहक सम्झौताबाट प्राप्त राजस्व)।

कम्पनीले विभिन्न प्रकारका फ्रिक्वेन्सी ब्याण्ड प्रयोग गरेबापत नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई वार्षिक फ्रिक्वेन्सी शुल्क बुझाउँदछ। कम्पनीले जीएसएम इजाजतपत्रको दस्तुरमा जीएसएम सेवाको आम्दानीको ०.४ प्रतिशतले हुने गरी परिवर्तनशिल शुल्क बुझाउने गरेको छ जसमा जीएसएमको अन्तरआवद्धता राजस्व र मूल्य अभिवृद्धि सेवा (VAS) को अंश पनि समावेश गरिएको छ।

२३. वित्तीय खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी प्रभावकारी

भुक्तानी गर्नुपर्ने GSM अनुमतिपत्र दस्तुर र पट्टा बापतको दायित्वमा प्रभावकारी ब्याज विधिको प्रयोग गरी गणना गरिएको खर्चलाई वित्तीय खर्चमा राखिएको छ।

वित्तीय खर्च रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
Unwinding Interest GSM अनुमति पत्र दस्तुर दायित्व बापत	-	२९३,४९६,२९६
वित्तीय खर्च तथा पट्टा दायित्व	१६७,९२४,७७२	१९४,४५३,७९०
जम्मा	**१६७,९२४,७७२**	**४८७,९५०,०८६**

२४. इम्पेयरमेन्ट लागत र रिभर्सल (Impairment Cost and Reversal):

लेखा नीति

गैर वित्तीय सम्पतिमा इम्पेयरमेन्ट

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको कुनै एकाइमा भएको हानी, त्यसको बाँकी रकम र असुलयोग्य रकम बीचको फरकलाई इम्पेयरमेन्टको रुपमा पहिचान गरिएको छ। कुनै सम्पत्तिको खास एकाइले स्वतन्त्र रुपमा नगद प्रवाह गर्दैन भने असुलयोग्य रकमलाई त्यस्तै समूहमा रहेका नगद आर्जन गर्ने एकाइ (Cash Generating Units, CUG) को आधारमा निर्धारण गरिएको छ।

कम्पनीको प्रत्येक प्रतिवेदन मितिमा कुनै सम्पत्तिमा इम्पेयरमेन्ट गर्नुपर्ने देखिएको अवस्थामा सोको निर्धारण गरी असुलयोग्य रकम समेत निश्चित गरिएको छ।

इम्पेयरमेन्ट समीक्षामा प्रभाव पार्न सक्ने महत्वपूर्ण कारण निम्न छन् :

क) अप्रचलित वा भौतिक क्षति;

ख) प्रविधि र नियामक वातावरणमा भएको महत्वपूर्ण परिवर्तन;

ग) कार्यसम्पादन अन्तर्गत अपेक्षित ऐतिहासिक वा अनुमानित भविष्यमा सञ्चालन उपलब्धिमा महत्वपूर्ण परिवर्तन;

घ) सम्पत्ति प्रयोगमा वा यसको समग्र व्यवसायको लागि रणनीतिमा महत्वपूर्ण परिवर्तन।

इम्पेयरमेन्टका सूचकहरूको पहिचान, भविष्यको नगद प्रवाहको अनुमान र Cash Generating Unit (CGU) हरूको असुलयोग्य रकमको निर्धारणलाई महत्वपूर्ण निर्णय चाहिन्छ। CGU हरूको असुलयोग्य रकम, वास्तविक मूल्यमा निसर्ग गर्न लाग्ने लागत घटाइ आउने मूल्य र Value In Use मध्ये जुन बढी हुन्छ सोहीलाई कायम गरिएको छ। बजारमूल्यको आधारमा निर्धारण गर्न नसकिने अवस्थामा यस्तो मूल्य Discounted Cash Flow को आधारमा गरिन्छ। नगद प्रवाहको गणना असुलयोग्य रकम, वास्तविक मूल्य, Past Trend तथा बाह्य सूचनाको आधारमा गरिएको छ। सम्पत्ति वा CGU मा हुने विशेष जोखिम देखाउनको लागि उपयुक्त Discount Rate को प्रयोग गरिएको छ।

वित्तीय सम्पतिमा इम्पेयरमेन्ट

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ ले कुनै पनि वित्तीय सम्पत्तिको सुरु मापनदेखि ऋण जोखिममा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ छैन भन्ने आधारमा ३ चरणमा इम्पेयरमेन्ट मोडलको सुरुवात गरेको छ। यी इम्पेयरमेन्टका चरणले लेखाङ्कन अवधिमा अनुमानित ऋण नोक्सानी (Expected Credit Loss-ECL) को रुपमा वा ब्याज आम्दानी मध्ये कुन लेखाङ्कन गर्ने भनि इम्पेयरमेन्ट रकमको निर्धारण गर्दछ।

चरण १: सुरु प्राप्तिदेखि ऋण जोखिममा कुनै प्रभावकारी वृद्धि छैन भने १२ महिनाको अनुमानित ऋण नोक्सानीको लेखाङ्कन गर्ने र कुल जम्मामा ब्याज लेखाङ्कन गर्ने।

चरण २: सुरु प्राप्तिदेखि ऋण जोखिममा ठूलो वृद्धि देखिएमा अवधिभरको लागि अनुमानित ऋण नोक्सानीको लेखाङ्कन गर्ने र कुल जम्मामा ब्याज लेखाङ्कन गर्ने।

चरण ३: वित्तीय सम्पत्ति क्रेडिट इम्पेयर्ड भएमा (हालसालै नेपाल लेखामान ३९- वित्तीय उपकरणहरू: मापन तथा लेखाङ्कनमा समावेश मापदण्ड अनुसार) अवधिभरको लागि अनुमानित ऋण नोक्सानीको लेखाङ्कन गर्ने र खुद जम्मामा (कुल जम्मामा क्रेडिट छुट घटाएर) ब्याज लेखाङ्कन गर्ने।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

इम्पेयरमेन्ट/(इम्पेयरमेन्ट फिर्ता)

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण	५७,२६५,६६३	(१३१,१५७)
पुँजीगत कार्यप्रगति	१२८,९७०,६०३	५२४,२७५,६५९
आसामी बाँकी	(८८,२१३,३८१)	(२७४,७४१,५८०)
जिन्सि मौज्दात	५,२३५,२७०	(१३१,४९६,२६६)
ऋण लगानी	(५७५,६०७,७८८)	-
जम्मा	**(४७२,३४९,६३४)**	**११७,९०६,६५६**

२५. वैदेशिक मुद्रा सटही दरमा भएको परिवर्तनको असर

लेखा नीति

वैदेशिक मुद्रामा हुने कारोवार रकमलाई कारोवार मितिमा कायम सटही दर प्रयोग गरी प्रचलित सञ्चालन मुद्रामा (नेपाली रुपैंया) रुपान्तरण गरिएको छ।

विदेशी मुद्रामा देखाइएका मौद्रिक सम्पत्ति तथा दायित्व प्रतिवेदन तयार गर्दाको मितिमा कायम रहेको दरको आधारमा कम्पनीको चलनचल्तिको कारोवार मुद्रामा रुपान्तरण गरिन्छ। मुद्रा रुपान्तरणको कारण सृजित लाभ वा हानीलाई नाफा वा नोक्सान विवरणमा देखाइन्छ। गैर मौद्रिक सम्पत्तिलाई सुरु प्राप्त गर्दाको मितिमा कायम रहेको सटही दरको आधारमा नै लेखाङ्कन गरिन्छ जसलाई पछि पुनर्लेखन गरिदैन।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

सटही दरमा भएको परिवर्तनको असर

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
लेनदेनबाट नाफा/(नोक्सान)	३०,४८८,६६४	६०१,७८०,६६४
मूल्याङ्कनबाट नाफा/(नोक्सान))	६७,५१८,५४९	(३९३,०७८,२७८)
जम्मा	**९८,००७,२१३**	**२०८,७०२,३८६**

२६. आयकर

लेखा नीति

कम्पनीले करको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयोजनको लागि नेपाल लेखामान १२ अनुसरण गरको छ। आर्थिक वर्षको

नाफामा आयकर गणना गर्दा चालु र स्थगन कर समावेश गरी प्रत्यक्ष रुपमा इक्विटी वा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणसँग सम्बन्धित वस्तुहरुको हदसम्म बाहेकको करलाई सिधा नाफा वा नोक्सानको विवरणमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

चालु कर

चालु आयकरमा चालु वर्षको करयोग्य नाफामा विवरण तयार गर्दाको मितिमा कायम करको आधारमा तिर्नुपर्ने अपेक्षित कर तथा विगत वर्षको तिर्न बाँकी कर समायोजन सहितको कर पर्दछ। चालु करको रकम तिनुपर्ने वा प्राप्त गनुपर्ने भनि अपेक्षा गरिएको करको उचित अनुमान हो जसले आयकरसँग सम्बन्धित अनिश्चितता समेत प्रतिबिम्बित गर्दछ।

स्थगन कर

स्थगन करले कम्पनीको भविष्यमा लिनु वा दिनु पर्ने करको दायित्वलाई जनाउँछ। जुन कम्पनीको सम्पत्ति तथा दायित्वको वित्तीय विवरण अनुसारको बाँकी रकम र करयोग्य नाफा गणना गर्दा हुने कर आधारमा भएको अस्थायी भिन्नताबाट सिर्जित हुन्छ।

स्थगन कर वित्तीय स्थितिको विवरणमा दायित्व गणना विधिबाट गणना गरिन्छ। उक्त गणनामा करयोग्य दायित्व र सम्पत्तिको अस्थायी फरक गणना गरी नाफामा समायोजन गरिन्छ।

स्थगन कर दायित्व सामान्यतया सबै करयोग्य अस्थायी भिन्नता र अस्थायी भिन्नता वा करयोग्य लाभ उपलब्ध हुन सक्ने सम्मका तथा त्यस्ता अस्थायी भिन्नताको प्रयोग गर्न सकिने स्थगन कर सम्पत्तिका लागि गणना गरिन्छ।

स्थगन करलाई विवरण तयार गर्दाको मितिमा कायम करका दरहरुको प्रयोग गरी रिभर्स गर्दा अस्थायी भिन्नतामा लागू हुने अपेक्षा गरिएका करका दरमा मापन गरिन्छ। स्थगन कर सम्पत्ति प्रत्येक रिपोर्टिङ्ग मितिमा पुनः समीक्षा गरी भावी पूर्वानुमान करयोग्य लाभ र कर योजना रणनीतिको स्तरको आधारमा सम्भावित कर लाभ प्राप्त हुने सम्भावना नभएको हदसम्म घटाइन्छ।

यदि चालु कर दायित्वलाई चालु कर सम्पत्तिबाट फरफारक गर्न सक्ने कानूनी अधिकार छ, त्यस्ता कर निर्धारण गर्ने कर निकाय एउटै छ र कम्पनीले चालु कर सम्पत्ति र दायित्वको खुद हिसाब गरी वा सम्पत्ति प्राप्त गर्ने र दायित्व एकै साथ फरफारक गर्ने सोच राख्दछ भने चालु कर सम्पत्ति र दायित्वलाई राफसाफ गरिन्छ।

२६.१ खुद कर सम्पत्ति र कर दायित्व

कम्पनीको आ.व. २०७५/७६ (२०१८-१९) को अन्तिम कर परीक्षण पुरा भइसकेको छ। बाँकी आ.व.हरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ :

विवरण रकम रु.मा

आय वर्ष	आयकर बापत व्यवस्था	अग्रिम आयकर भुक्तानी	खुद कर सम्पत्ति/(दायित्व)	सञ्चित कर सम्पत्ति/(दायित्व)
२०७६/७७	६,२७१,१४८,६६४	६,९६२,१०४,६७८	६९०,९५६,०१४	१,३९७,४५३,२९०
२०७७/७८	४,२९५,७५३,३६०	५,१७५,२२५,४०३	८७९,४७२,०४३	२,२७६,९२५,३३३
२०७८/७९	५,३८०,१४२,७२२	४,७६२,६६१,६७७	(६१७,४८१,०४५)	१,६५९,४४४,२८८
२०७९।८०	४,५५५,४६१,४६९	४,६३८,७९५,५५४	८३,३३४,०८५	१,७४२,७७८,३७३
२०८०।८१	-	**२,३२०,४४४,८५४**	**२,३२०,४४४,८५४**	**४,०६३,२२३,२२७**

२६.२ चालु कर

चालु कर दायित्व (वा फिर्ता प्राप्ति) चालु वर्षको करयोग्य आय तथा विगत वर्षको कर भुक्तानी बाँकी समायोजनमा निर्भर गर्दछ। करयोग्य आय नाफा वा नोक्सानको विवरणमा देखाइएको नाफा भन्दा फरक पर्न सक्छ किनकि केही आम्दानी वा खर्चहरू विभिन्न वर्षहरूमा कर भार पार्नुपर्ने वा घटाउनु पर्ने हुन सक्छन् भने कतिपय त्यस्ता आम्दानी वा खर्चहरू कर नलाग्ने वा घटाउनु नपर्ने हुन सक्दछन्। कम्पनीको चालु कर दायित्व प्रचलित आयकर ऐन, २०५८ (2002 AD), आयकर नियमावली, सोसँग सम्बन्धित निर्देशिका तथा परिपत्र अनुसार गणना गरिएको छ।

आयकर खर्च

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
करको व्यवस्था		
चालु वर्षको लागि	-	४,५५५,४६१,४६९
विगत वर्षको लागि	४४,९२१,१३६	-
स्थगन कर	४,९७५,६७१,२१३	(७५७,६६७,२१२)
जम्मा	**५,०२०,५९२,३४९**	**३,७९७,७९४,२५७**

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ र सम्बन्धित नियमहरू अन्तर्गत, जिएसएम लाइसेन्सको अवधि २५ वर्षको लागि रहेको छ र यसलाई प्रारम्भमा १० वर्षभन्दा बढीको अवधिका लागि जारी गरिन्छ। सोही प्रावधान अनुसार नेपाल टेलिकमले पहिलो जिएसएम लाइसेन्स २०५६-०१-२९ मा १० वर्षको अवधिका लागि प्राप्त गरेको थियो, जसको म्याद २०८१-०१-२८ मा सकिएको छ। उक्त जिएसएम लाइसेन्स तीनपटक ५/५ वर्षका लागि नवीकरण गरिएको थियो । प्रतिवेदन अवधिमा कम्पनीले जिएसएम लाइसेन्सको तेस्रो नवीकरण शुल्कको रूपमा रु.२० अर्ब तिरेको छ, जुन आयकर ऐन, २०५८ अनुसार खर्चको रूपमा दाबी गरिएको छ।

२६.३ स्थगन कर

रकम (रु.)

विवरण -आ.व.२०८०।८१	आर्थिक विवरणको अंक	कर आधार	अस्थायी फरक
सम्पत्ति			
जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण	२५,२३६,२०४,३७१	३४,४२९,७५८,१३५	(९,१९३,५५३,७६४)
जमिन	२३,०८५,०५२,०६६	५८६,९००,३०१	२२,४९८,१५१,७६५
अदृष्य सम्पत्ति	१,५१२,४०३,४७२	१,५९१,०९१,३८३	(७८,६८७,९११)
ऋण लगानी	१४,१८६,०१५,०२८	१४,३४३,७९६,७९३	(१५७,७८१,७६५)
व्यापारिक प्राप्तियोग्य	१,५१४,९४९,४२८	३,०९९,०३५,८६४	(१,५८४,०८६,४३६)
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	९८३,९५०,२२७	१,०४३,२३२,०४७	(५९,२८१,८२०)
जिन्सि मौज्दात	५२१,०७२,१८२	७६९,८५७,३८९	(२४८,७८५,२०७)
पुँजीगत कार्यप्रगति	३,७९०,०३६,६०३	५,१६९,१९५,३६६	(१,३७९,१५८,७६३)
अग्रीम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	८२०,६८०,३४८	८६०,८७४,२१८	(४०,१९३,८७०)
वास्तविक सम्पत्तिमा भएको परिवर्तन	१८६,४९९,३००	१७३,३९२,०००	१३,१०७,३००
इक्विटी लगानी	२१९,०३४,०००	२०४,४३६,०००	१४,५९८,०००
एसोसिएट्समा लगानी	१,५७६,५९७,२५७	२,४६३,३४१,२५०	(८८६,७४३,९९३)
दीर्घकालीन लगानी तथा पेस्की	८५२,७५८,९६२	९४६,१४३,६४६	(९३,३८४,६८४)
दायित्व र व्यवस्था			
नवीकरण दस्तुरको व्यवस्था	-	-	-
निर्धारित सुविधा योजना व्यवस्था	१८,१८७,७७५,४११	-	(१८,१८७,७७५,४११)
टेलिकम भत्ता व्यवस्था	९१५,००५,७६०	-	(९१५,००५,७६०)
कर्मचारी बोनस बापत व्यवस्था	१,२१५,४०६,९४२	-	(१,२१५,४०६,९४२)
मूल्याङ्कन बापतको नाफा/(नोक्सान)	-	-	६७,५१८,५४९
खर्चको व्यवस्था	२५२,८२७,३०७		(२५२,८२७,३०७)
कर योग्य घाटा अगाडि सार्दा	३१३,२८४,४८१		(३१३,२८४,४८१)
जम्मा			**(१४,७०८,३२७,८३८)**
		करको दर ३०%	**(४,४१२,४९८,३५२)**
		स्थगन गरिएको कर दायित्व/(सम्पत्ति) आ.व २०७९।८०	**(९,९१३,५१६,५५१)**
		GSM license fee DTA Adjustment	**-**
		स्थगन कर व्यवस्था खर्च/(आम्दानी) आ.व २०८०।८१	**५,५०१,०१८,१९९**
		स्थगन गरिएको कर दायित्व/(सम्पत्ति) आषाढ ३१, २०८१	**(४,४१२,४९८,३५२)**
		स्थगन कर खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०८०।८१ P&L	**४,९७५,६७१,२१३**
		स्थगन कर खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०८०।८१ OCI	**५२५,३४६,९८६**

विवरण–आ.व.२०७९।८०	आर्थिक विवरणको अंक	कर आधार	अस्थायी फरक रकम (रु.)
सम्पत्ति			
जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण	२७,७७४,३०८,८३६	३६,४८८,५२९,३२३	(८,७१४,२२०,४८७)
जग्गा	२३,०८५,०५२,०६६	५८६,९००,३००	२२,४९८,१५१,७६६
अदृष्य सम्पत्ति	१,६१३,८३४,३९२	१,४९७,२४४,७८२	११६,५८९,६०९
ऋण लगानी	१३,७८७,१३१,३८६	१४,५२०,५२०,९३९	(७३३,३८९,५५३)
व्यापारिक प्राप्तियोग्य	२,०८७,२४७,१८८	३,७६०,८८९,००५	(१,६७३,६४१,८१७)
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	७८०,९९७,५६८	८४०,२७९,३८८	(५९,२८१,८२०)
जिन्सि मौज्दात	७०७,५६८,२८७	९५१,११८,२२४	(२४३,५४९,९३७)
पुँजीगत कार्यप्रगति	५,४३३,४४१,६२१	६,६८१,२९९,७८१	(१,२४७,८५८,१६०)
अग्रीम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	३६९,९११,४७५	४१०,१०५,३४५	(४०,१९३,८७०)
वास्तविक सम्पत्तिमा भएको परिवर्तन	१२७,९९०,०००	१३०,०००,०००	(२,०१०,०००)
एसोसिएट्समा लगानी	१,४८५,२८०,११८	१,८२७,९४१,२५०	(३४२,६६१,१३२)
दीर्घकालीन लगानी तथा पेस्की	९८५,३०९,३११	१,०७८,६९३,९९५	(९३,३८४,६८४)
दायित्व र व्यवस्था			
नवीकरण दस्तुरको व्यवस्था	१६,७२३,२८७,६७१	-	(१६,७२३,२८७,६७१)
निर्धारित सुविधा योजना व्यवस्था	२२,८१०,६४५,३५३	-	(२२,८१०,६४५,३५३)
टेलिकम भत्ता व्यवस्था	९९०,६४३,६८९	-	(९९०,६४३,६८९)
कर्मचारी बोनस बापत व्यवस्था	१,३१०,९०१,१७६	-	(१,३१०,९०१,१७६)
खर्चको व्यवस्था	४१,१२९,५१९	-	(४१,१२९,५१९)
मूल्याङ्कन बापतको नाफा/(नोक्सान)			(३९३,०७८,२७८)
पट्टा व्यवस्था	२३९,९१९,४०१		(२३९,९१९,४०१)
जम्मा			**(३३,०४५,०५५,१७१)**
	करको दर	३०%	**(९,९१३,५१६,५५१)**
	स्थगन गरिएको कर दायित्व/(सम्पत्ति) आ.व. २०७८।७९		**(८,३१०,९३४,१८९)**
	GSM license fee DTA Adjustment		-
	स्थगन कर व्यवस्था खर्च/(आम्दानी) आ.व. २०७९।८०		**(१,६०२,५८२,३६२)**
	स्थगन गरिएको कर दायित्व/(सम्पत्ति) आषाढ ३१, २०८०		**(९,९१३,५१६,५५१)**
	स्थगन कर खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०७९।८० P&L		**(७५७,६६७,२१२)**
	स्थगन कर खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०७९।८० OCI		**(८४४,९१५,१५०)**

२६.४ वित्तीय विवरण र कर विवरणमा पेश गरिएको आय विवरण बीचको कर हिसाब मिलान विवरण:

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
वित्तीय विवरण अनुसार कर अघिको नाफा	११,२५०,६५१,३६१	११,७४६,१५५,३९०
आयकर ऐन अन्तर्गत खुद समायोजन	(११,२५०,६५१,३६१)	३,३४२,३०९,८८०
नाफाको लागि कर प्रस्ताव	-	१५,१८४,८७१,५६३
आयकर दर	३०%	३०%
जम्मा	-	**४,५५५,४६१,४६९**

२७. सरकारी अनुदानः

लेखा नीति

सरकारी अनुदान भनेको एउटा संस्थाको सञ्चालन गतिविधिसँग सम्बन्धित विगत वा भविष्यको निश्चित सर्तको अनुपालनको बदलामा संस्थालाई स्रोत हस्तान्तरणको रूपमा सरकारले प्रदान गर्ने सहयोग हो । वास्तविक मूल्यका गैर-मौद्रिक अनुदान सहितका सरकारी अनुदानको निम्नानुसारका उचित आश्वासन प्राप्त भएपश्चात मात्र लेखाङ्कन गरिन्छ।

(क) संस्थाले सरकारी अनुदानसँग सम्बन्धित सर्तको पालना गर्नेछ; र

(ख) अनुदान प्राप्त हुनेछ।

सम्पत्तिसँग सम्बन्धित वास्तविक मूल्य गैर-मौद्रिक अनुदान सहितका सरकारी अनुदानको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा स्थगन आयको रूपमा नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ। ह्रासयोग्य सम्पत्तिसँग सम्बन्धित अनुदान ती सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधिका आधारमा जुन अनुपातमा ह्रास खर्चलाई लेखाङ्कन गर्नु पर्ने हो सोही अनुपातमा नाफा वा नोक्सानमा भार पारिन्छ।

पहिले नै भइसकेको खर्च वा नोक्सानको क्षतिपूर्तिको रूपमा वा भविष्यसँग सम्बन्धित कुनै लागत बिना संस्थालाई तत्काल आर्थिक सहयोग गर्ने उद्देश्यले प्राप्त हुने सरकारी अनुदानलाई प्राप्त हुने अवधिको नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

स्थगन सरकारी अनुदान रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
सुरुको मौज्दात	**१,५३३,३८४,२९४**	**८६१,०१९,९९०**
चालु वर्षमा थप	३३८,५९५,०४२	७९९,८२५,०९३
चालु वर्षमा इक्विटीमा हस्तान्तरण	(२०७,५३०,७३५)	(१२७,४६०,७८९)
अन्तिम मौज्दात	**१,६६४,४४८,६०१**	**१,५३३,३८४,२९४**

२८. बिक्रीयोग्य सम्पत्ति

व्याख्यात्मक टिप्पणी

मुख्यरुपमा मर्मत पश्चात फिर्ता भएका, बिक्रीको प्रक्रियामा रहेका Scrap सम्पत्ति तथा कम्पनीका विस्थापित उपकरणलाई बिक्रीयोग्य सम्पत्तिको रुपमा राखिएको छ । Scrap तथा विस्थापित सम्पत्तिको अलावा कम्पनीसँग लिलामीका लागि छुट् याइएका सम्पत्ति पनि रहेका छन्। यी सम्पत्तिलाई श्रेस्ताबाट हटाई शुन्य मूल्य वा रु.१। बाँकी रकम कायम गरी लेखाङ्कन गरिएको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ५ अनुसार यस्ता गैर चालु र कार्य सञ्चालनमा नरहेका सम्पत्ति वास्तविक मूल्यबाट बिक्री लागत घटाई निर्धारण गरिनु पर्छ।

व्यवस्थापनबाट कम महत्वका भनि औंल्याइएका तथा व्यावहारिक कठिनाइका कारण मूल्य निर्धारण गर्न नसकिने सम्पत्तिलाई वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएको छैन। यसले कम्पनीको वित्तीय अवस्था तथा कार्यसम्पादनमा नगन्य प्रभाव हुने व्यवस्थापनको अनुमान रहेको छ।

कम्पनीमा सञ्चालनमा नरहेका कुनै पनि कारोवार छैनन्।

२९. अन्य संस्थाहरुमा रहेको वित्तीय स्वार्थ

लेखा नीति

कम्पनीले अन्य संस्थाहरूसँगको लगानी, नियन्त्रण र प्रभावको प्रस्तुति गर्ने प्रयोजनको लागि नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १२ अनुसरण गरेको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

अन्य संस्थाहरुको सेयरधारण प्रतिशत

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
नेपाल डिजिटल पेमेन्टस् कम्पनी लिमिटेड	६२.२२%	६२.२२%
त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	४१.४२%	४१.४२%
माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड	६.००%	६.००%
विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	३.२१%	३.२१%
नागरिक स्टक डिलर कम्पनी	१२.८६%	१२.८६%
	Treatment	Treatment
नेपाल डिजिटल पेमेन्टस् कम्पनी लिमिटेड	सहायक कम्पनी	सहायक कम्पनी
त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	वित्तीय लगानी	वित्तीय लगानी
माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड	वित्तीय लगानी	वित्तीय लगानी
नागरिक स्टक डिलर कम्पनी	वित्तीय लगानी	वित्तीय लगानी
विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	इक्विटी लगानी	इक्विटी लगानी
नेशनल फण्ड मेनेजमेण्ट लिमिटेड	इक्विटी लगानी	इक्विटी लगानी
सर्वोत्तम सिमेन्ट लिमिटेड	इक्विटी लगानी	इक्विटी लगानी

वित्तीय विवरण प्रस्तुति मितिमा त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडमा ४१.४२ प्रतिशत इक्विटी लगानी रहेको छ। तथापि त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडमाथि कम्पनीको नियन्त्रण नरहने भएको कारण त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी यस कम्पनीको एशोसियट्स कम्पनी नै रहेको छ। त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडले रु.२७०,११२,७७० बराबरको सेयर आव्हान गरी विक्रि गरेको कारण कम्पनीको सेयर लगानी आ.व.२०७९।८० मा ४८.७८ प्रतिशतबाट घटेर ४१.४२ प्रतिशत पुगेको छ।

त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको पुँजीगत संरचनामा कम्पनीको लगानी हिस्सा ३० प्रतिशत कायम रहने पूर्व व्यवस्था भएकोले हालको हिस्सा अस्थायी मात्र हो।

३०. प्रति सेयर आम्दानी

लेखा नीति

साधारण सेयरधनीको हिस्सामा पर्ने खुद नाफालाई साधारण सेयरको भारित औसत संख्याले भाग गरेर आधारभूत प्रति सेयर आम्दानी गणना गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

नेपाल लेखामान ३३ "प्रति सेयर आम्दानी" ले वित्तीय विवरणमा प्रति सेयर आम्दानी सूचित गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई औँल्याएको छ। कम्पनीका साधारण सेयर वा सम्भावित साधारण सेयर सूचिकृत सेयर बजारमा कारोवार भइरहेको छ। कम्पनीले आफ्नो वित्तीय विवरण सम्बन्धित नियामक निकायमा पेश गर्दछ।

प्रति सेयर आम्दानी

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
सेयरधनीको लागि छुट्याइएको नाफा	६,२३०,०५९,०१२	७,९४८,३६१,१३३
जम्मा सेयर संख्या (भारित औसत)	१८०,०००,०००	१८०,०००,०००
प्रति सेयर आम्दानी (वेसिक)	३४.६१	४४.१६
प्रति सेयर आम्दानी (Diluted)	३४.६१	४४.१६

प्रति सेयर आम्दानीमा ह्रास ल्याउन सक्ने चालु वा सम्भावित कुनै उपकरण विद्यमान नभएको कारण कम्पनीको Basic र Diluted प्रति सेयर आम्दानी समान रहेको छ।

३१. सम्भावित दायित्व र पूँजीगत प्रतिबद्धता

३१.१ सम्भावित दायित्व

सम्भावित दायित्वले सम्भावित नगदको बाह्य प्रवाहलाई जनाउँछ जसको भुक्तानीको सम्भावना कम हुनुको साथै विश्वसनीय कारण सहित मापन गर्न सकिदैन।

३१.१.१ कर सम्बन्धी मुद्दाहरु

३१.१.१.१ प्रशासनिक पुनरावलोकन अपिल:

कम्पनीको आ.व. २०७१/७२, २०७२/७३, २०७३/७४, २०७४/७५, २०७५/७६ र २०७६/७७ सम्मको अन्तिम कर निर्धारण सम्पन्न भई कर निर्धारण आदेश प्राप्त भइसकेको छ। कम्पनीले श्रोतमा कर कट्टी र आयकरमा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर ठूला करदाता कार्यालयको खातामा आवश्यक धरौटी राखी प्रशासनिक पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको कार्यालयमा पेश गरेको निवेदन विचाराधीन छ।

प्रशासनिक पुनरावलोकन

वर्ष	दाखिला समय	रुपैयाँमा
२०७१।७२	२०७६।०५।२३	८३,६६२,८८१
२०७२।७३	२०७७।०५।२३	१५५,६१३,१२३
२०७३।७४	२०७८।०५।१६	३५,६१०,८७०
२०७४।७५	२०७९।०४।२६	१५,४६२,५८४
२०७५।७६	२०८०।०६।०५	२३,०६४,६४१
२०७६।७७	२०८१।०४।२८	१८,१७२,३३९
जम्मा		**३३१,५८६,४३९**

प्रशासनिक पुनरावलोकन कम्पनीको पक्षमा नभएमा आय वर्ष २०७३/७४, २०७४/७५, २०७५/७६ र २०७६/७७ को लागि लगाइएको श्रोतमा कट्टी कर, आयकर तथा तत्काल निर्धारण गरिएको जरिवाना सहितको रकम कम्पनीको सम्भावित दायित्व हुनसक्छ।

रकम रु.

वर्ष	आयकर	भ्याट	श्रोतमा कर कट्टी
२०७३।७४	३७९,८४९,२७७	-	-
२०७४।७५	१६४,९३४,२२७	-	-
२०७५।७६	१४२,२४०,२४१	-	१८,२३९,१०९
२०७६।७७	३५,२८१,९०७	११,२५६,३४४	८,४८५,१५५
जम्मा	**७२२,३०५,६५२**	**११,२५६,३४४**	**२६,७२४,२६४**

३१.१.१.२ राजस्व न्यायाधिकरणमा अपिल:

कम्पनीको आ.व. २०७१/७२, २०७२/७३, २०७३/७४, २०७४/७५ र २०७५/७६ को अन्तिम कर निर्धारण सम्पन्न भई कर निर्धारण आदेश प्राप्त भइसकेको छ। कम्पनीले आ.व.२०७१/७२ को श्रोतमा कर कट्टी र आयकरमा भएको संशोधित कर निर्धारण, प्रशासनिक पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको कार्यालयमा पेश गरेको निवेदनउपर विभागका महानिर्देशकबाट कुनै निर्णय प्राप्त भएको छैन। कम्पनीले राजस्व न्यायाधीकरणमा आ.व. २०७२/७३ मा अपिल गरेको छ, विभागका महानिर्देशकबाट हालसम्म कुनै निर्णय भएको छैन।

वर्ष	दाखिला समय	रकम रु.
२०७१।७२	२०७७।०८।२३	१४३,०९७,८६४
२०७२।७३	२०७९।०२।२३	१५५,६१४,०००
जम्मा		**२९८,७११,८६४**

श्रोतमा कर कट्टी र आयकरको विषयमा गरिएको पुनरावलोकन अपिलको निर्णय कम्पनीको विपक्षमा भएको अवस्थामा फरफारक मितिसम्म त्यसमा लाग्ने जरिवाना समेतको रकम कम्पनीको आ.व. २०७१/७२ र आ.व.२०७२/७३ को सम्भावित दायित्वमा थप हुनेछ।

(रुपैयाँमा)

वर्ष	आयकर	श्रोतमा कर कट्टी
२०७१।७२	६९०,५४६,८७२	२५,७६८,६४०
२०७२।७३	१,३६७,९३८,१६९	६,२५३,४१३
जम्मा	**२,०५८,४८५,०४१**	**३२,०२२,०५३**

३१.१.२ कानूनी मुद्धाहरु

विभिन्न न्यायिक तथा अर्ध न्यायिक निकायमा कम्पनी विरुद्धका २६ वटा मुद्दाहरू बिचाराधिन रहेका छन्। ती मुद्धाहरु कम्पनीको बिपक्षमा फैसला भएको अवस्थामा कम्पनी उपर दायित्व सिर्जना हुन्छ। तर त्यस्ता दायित्वलाई विश्वसनीय रुपमा मौद्रिक मूल्यमा मापन गरी लेखाङ्कन गर्न नसकिने तथा टिप्पणी ३१.१.१.२ बाहेकका कर सम्बन्धी मुद्धाहरुबाट आउने दायित्वले निर्णयमा खासै प्रभाव नपार्ने व्यस्थापनले ठहर गरेको छ।

यस प्रतिवेदन अवधिमा सम्झौता अनुसार ज्यालामा काम गर्ने २१ जना कामदारहरुको विषयमा सर्वोच्च अदालतमा मुद्धा विचाराधीन रहेको छ। उक्त मुद्धाको फैसला कम्पनीको विपक्षमा भएमा कम्पनीले सम्भावित दायित्व वहन गर्नुपर्ने रकम रु. ९,६०८,०५६.३५ थप हुने छ।

३१.१.३ नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणसँगको विवाद:

कम्पनी र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण बीच २१०० मेघाहर्ज व्याण्डको फ्रिक्वेन्सी प्रयोग बापत कम्पनीले प्राधिकरणलाई भुक्तानी गनुपर्ने आ.व.२०६३।६४ देखिको फ्रिक्वेन्सी दस्तुर विषयमा विवाद सिर्जना भएको छ। फ्रिक्वेन्सी दस्तुरको विषयमा पुनर्विचार गरियोस भनि कम्पनीले अपिल गरेपछि यो विषय सूचना प्रविधि तथा सञ्चार मन्त्रालयमा छलफलमा नै रहेको छ। हुनु पर्ने उच्च अदालत, पाटन अदालतबाट कम्पनीको विपक्षमा फैसला भएको अवस्थामा फ्रिक्वेन्सी दस्तुर बापतको रु.१.६६ अर्ब रुपैयाँ तथा फरफारक मितिसम्म त्यसमा लाग्ने जरिवाना समेतको रकम कम्पनीको सम्भावित दायित्वमा थप हुनेछ।

३१.२ प्रतिबद्धता

प्रतिबद्धता भनेको कम्पनीले सम्पत्ति खरिद, पट्टा, पूर्वाधार एवं नेटवर्क विकास र विस्तारको लागि आपूर्तिकर्तासँग गरिएको सम्झौता बापत भविष्यमा तिनुपर्ने करारको दायित्व हो तर वस्तु तथा सामग्री आपूर्तिकर्ताबाट प्राप्त भई नसकेको कारणले त्यस्ता रकम वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएका छैनन्। कार्य सम्पन्न भएपश्चात् भुक्तानी गर्ने गरी न्यूनतम प्रतिबद्धता जनाइएका रकम निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

पुँजीगत प्रतिबद्धता (रुपैयाँमा)

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सिभिल कार्यको पुँजीगत प्रतिबद्धता	८८,८१७,२३२	५७४,१६७,२०५
प्लाण्ट तथा उपकरण खरिद कार्यको पुँजीगत प्रतिबद्धता	६,२००,६७४,७४२	५,०१३,५३५,१३३
जम्मा	**६,२८९,४९१,९७४**	**५,५८७,७०२,३३८**

३२. सम्बद्ध पक्षको विवरण

लेखा नीति

नेपाल लेखामान २४ "सम्बद्ध पक्षसँगको कारोवार" बमोजिम कारोबार रकम र अन्य कानूनी आवश्यकतालाई खुलासा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा कम्पनीले सम्बद्ध पक्षसँगको कारोवार र सोको बाँकी रकमलाई उल्लेख गरेको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

३२.१ सम्बद्ध पक्षको पहिचान

कम्पनीले निम्न पक्षहरूलाई सम्बद्ध पक्षको रुपमा पहिचान गरेको छ।

१. नेपाल सरकार : नेपाल सरकार कम्पनीको मुख्य लगानीकर्ता रहेको छ। (सेयर पुँजी सम्बन्धी नोट १४)

२. कम्पनीका सञ्चालकहरू।

३. कम्पनीका मुख्य व्यवस्थापकहरू, कम्पनीमा सेवारत तह ११ र सोभन्दा माथिका पदासिन व्यक्तिहरूलाई व्यवस्थापकीय निणर्यमा प्रभाव पार्न सक्ने पदाधिकारीको रुपमा लिइएको छ।

४. सञ्चालक तथा व्यवस्थापकीय पदमा कार्यरत पदाधिकारीका नातेदारहरू।

५. नागरिक लगानी कोष तथा कर्मचारी सञ्चय कोषमा रहेको नेपाल टेलिकम कर्मचारी अवकास कोष।

६. नेपाल दूरसञ्चार कम्पनीको कर्मचारीको निवृत्तिभरण कोषको लागि नेपाल बैंक लिमिटेड, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक र कृषि विकास बैंक तथा अन्य वाणिज्य बैंकहरुसँग Earmark गरिएको रकम।

७. त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड।

८. माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड।

९. नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेड।

१०. नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेड।

११. राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक।

३२.२ सम्बद्ध पक्षसँगको कारोबार

३२.२.१ नेपाल सरकारसँगको कारोबार

कम्पनीले कर तथा गैर कर राजस्व सहित कुल जम्मा रु. **४१,५९३,३०७,७११** सरकारी कोषमा योगदान गरेको छ जसमा सेयर लगानीको आधारमा रु. ६,५८७,७२६,४०० लाभांश भुक्तानी समेत समावेश भएको छ।

रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अग्रिम आयकर	१,७००,०००,०००	४,६२३,३५०,३६७
मूल्य अभिवृद्धि कर	३,४६१,०८७,२०८	३,४६०,९३७,५८८
दूरसञ्चार सेवा शुल्क	३,१४४,७९४,७३७	३,४८६,५०८,५९७
स्वामित्व शुल्क	६८४,१९३,३५३	६९८,४४६,६०८
भन्सार शुल्क	१७५,१२७,३००	२८९,९०७,६९५
रोयल्टी र ग्रामिण दूरसञ्चार विकाश कोष	२,१५८,०६०,१०९	२,२४९,७९१,१८०
फ्रिक्वेन्सी दस्तुर	२,०४६,५९५,००६	१,६२१,४९९,९८०
लाभांश	६,५८७,७२६,४००	७,१६९,६०७,२७९
सम्पत्ति कर	५८,२७३,७६६	६९,००५,५१६
लाइसेन्स दस्तुर	१६,९८९,५००,०००	३,३६७,८७०,०००
स्रोतमा कर कट्टी (TDS)	४,५८७,९४९,८३२	१,४१८,७७२,५७५
जम्मा	**४१,५९३,३०७,७११**	**२८,४५५,६९७,३८५**

दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरेबापत नेपाल सरकारको लागि संकलन गरिने सेवा शुल्क व्यावसायिक सर्तबमोजिम लगाइएका छन्।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण (नेपाल सरकारद्वारा स्थापित स्वायत्त नियामक निकाय) लाई बुझाइएका शुल्क कानून तथा नियमनकारी व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी गरिएको छ।

३२.२.२ सञ्चालक तथा मुख्य व्यवस्थापकीय व्यक्तित्व

यस आर्थिक वर्षमा (असार ३१, २०८१) कुनै पनि सञ्चालक तथा व्यवस्थापक एवं निजका नातेदारहरूले कम्पनीबाट कुनै प्रकारको ऋण सुविधा लिएका छैनन्।

कम्पनीले नियमावली/विनियमावली अनुसारका सेवा सुविधा बाहेक कुनै पनि सञ्चालक तथा व्यवस्थापकीय व्यक्तित्व एवं निजका नातेदारहरूसँग कुनै पनि कारोबार अथवा कारोबार प्रस्ताव समेत गरेको छैन।

पारिश्रमिक भुक्तानी

क) सञ्चालक समिति:

यस आ.व.मा जम्मा ४२ वटा सञ्चालक समितिको बैठक बसेको र बैठक भत्ता बापत कम्पनीका सञ्चालक समितिका सदस्यहरुलाई रु. २२,५०,००० भुक्तानी गरिएको छ। मिति २०७८/ १२र २४ बाट लागू हुने गरी प्रति बैठक रु.७,५००।- का दरले सञ्चालक समितिका पदाधिकारी तथा सो सरहका समितिका पदाधिकारीलाई बैठक भत्ता भुक्तानी गरिएको छ। यस अघि सञ्चालक समितिको प्रति बैठक भत्ता रु.४,०००।- रहेको थियो।

यस आ.व. को सञ्चालक समितिको स्वरुप :

क्र.स.	नाम	सञ्चालक समितिको बैठक आ.व. २०८०।८१	
		पद	बैठकमा उपस्थित दिन
१	श्री रामकृष्ण सुवेदी	अध्यक्ष	२१
२	श्री कृष्ण बहादुर राउत	अध्यक्ष	२०
३	डा. टोकराज पाण्डे	सदस्य	३९
४	श्री उत्तर कुमार खत्री	सदस्य	०१
५	श्री बाबुराम भण्डारी	सदस्य	४०
६	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	सदस्य	०९
७	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	०४
८	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	सदस्य	१०
९	श्री सुशील कोइराला	सदस्य	०६
१०	श्री संगिता पहाडी अर्याल	सदस्य	३२
११	श्री सुनिल पौडेल	सदस्य	०९
१२	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	१९
१३	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	सदस्य	१८
१४	श्री शंकर लामिछाने	सदस्य	३१
१५	श्री राजेन्द्र अर्याल	कम्पनी सचिव	३८
१६	श्री राजेन्द्र श्रेष्ठ	कम्पनी सचिव	३

सञ्चालक समितिका सदस्यहरुलाई भुक्तानी गरिएको भ्रमण खर्च

क्र.स.	नाम	रुपैयाँमा
१	श्री सुनिल पौडेल	८,९९,२६१
२	श्री उत्तर कुमार खत्री	३,४०,८११
३	श्री भुपाल बराल	४,००,२१७
४	श्री फणिन्द्र गौतम	४,३५,१७५
५	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	४,५४,४६५
६	श्री शंकर लामिछाने	९,९२,३७१
	जम्मा	**३५,२२,३००**

ख) लेखापरीक्षण समिति:

यस आ.व. लेखापरीक्षण समितिको १३ वटा बैठक बसेको र समितिका सदस्यहरुलाई बैठक भत्ता बापत रु.४,५०,०००।०० भुक्तानी गरिएको छ।

यस आ.व. को लेखापरीक्षण समितिको स्वरुपः

क्र.स.	नाम	पद	लेखापरीक्षण समितिको बैठक आ.व. २०८०।८१
			बैठकमा उपस्थित दिन
१	श्री सुशील कोइराला	अध्यक्ष	३
२	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	अध्यक्ष	५
३	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	अध्यक्ष	३
४	डा. टोकराज पाण्डे	अध्यक्षर सदस्य	१२ (२+१०)
५	श्री बाबुराम भण्डारी	सदस्य	११
६	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	१
७	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	सदस्य	७
८	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	५
९	श्री प्रेम बहादुर गुरुङ्ग	सदस्य, सचिव	८
१०	श्री द्वारिका प्रसाद पौडेल	सदस्य, सचिव	५

सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरुलाई अधिकतम अन्तर्देशीय १२०० मिनेट र अन्तर्राष्ट्रिय ७०० मिनेट बरावरको टेलिफोन (ल्याण्डलाइन/मोवाइल) तथा १ एम.बी.पी.एस. बराबरको इन्टरनेट (एडिएसएल/एफटिटिएच) सुविधा उपलब्ध गराइएको छ।

ग) प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारीहरु

कम्पनीको तह ११ वा सो भन्दा माथिल्लो पदमा सेवारत प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारीहरूलाई कम्पनीको विनियमावलीको अधिनमा रही तलब, तथा अन्य पारिश्रमिक भुक्तानी गरिएको छ। प्रबन्ध निर्देशक सहित प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारीहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक विवरण निम्नानुसार छ।

प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारीहरुको सुविधा रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
अल्पकालीन कर्मचारी सुविधा	१,९१,६५,६१५	३,६०,७७,६५५
अवकास पछिको कर्मचारी सुविधा		
योगदानको योजना	७,८१,६२४	१२,८५,१९०
दीर्घकालीन कर्मचारी सुविधा		
अवकास सुविधा		
जम्मा	**१,९९,४७,२३९**	**३,७३,६२,८४५**

जम्मा अवकासपछिको सुविधा विवरण (कर्मचारी सुविधा टिप्पणी १३) मा प्रमुख व्यवस्थापकीय अधिकारीहरुको निश्चित सुविधा योजना समेत सम्लग्न रहेको छ।

प्रमुख व्यवस्थापकीय अधिकारीलाई अल्पकालीन कर्मचारी सुविधा अन्तर्गत निम्नानुसारको सुविधा पनि उपलब्ध गराइएको छ।

- कर्मचारी विनियमावली अनुसारको सुविधा
- बोनस ऐन तथा नियमावली अनुसारको बोनस सुविधा

३२.३ नेपाल डिजिटल पेमेन्टस् कम्पनी लिमिटेडसँगको कारोबार:

कम्पनी र सहायक कम्पनी नेपाल डिजिटल पेमेन्टस् कम्पनी लिमिटेड बीच Arm's length सिद्धान्तको आधारमा निम्नानुसारको कारोवार भएको छ।

कारोबारका प्रकृति रुपैयाँमा

विवरण	कारोबार रकम		उठ्न बाँकी रकम र (भुक्तानी बाँकी रकम)
	डेबिट	क्रेडिट	
घरभाडा खर्च		३६,००,०००	८१०,०००
टेलिफोन र ईन्टरनेट खर्च		२७७,४२८	४५,३८२।०४
विद्युत महशुल भुक्तानीका लागि कमिशन	१,५८२,०००		(१,५०६,४००)
MPOS खरिद		३०,९५३,८२५।९७	
जम्मा	**१५८२,०००**	**३१,२३१,२५४**	**(६५१,०१८)**

३२.४ सम्बद्ध पक्षहरुसँग/को बाँकी रकम

- नागरिक लगानी कोषमा रहेको कम्पनीका कर्मचारीहरुको अवकास कोषको रकम निश्चित सुविधा योजना (टिप्पणी १३.२) मा देखाइएको छ।
- त्रिशुली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड, माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड र नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेडमा गरिएको लगानी तथा सेयरमा लाभ/हानी लाई एशोसियट्समा लगानी (टिप्पणी ५) मा देखाइएको छ।
- त्रिशुली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको सेयर सह-वित्तीयकरण परियोजना सम्झौता अन्तर्गत नबिल बैंक लिमिटेडसँग प्रतिज्ञा (Pledge) गरिएको छ। सो बापत कम्पनीले रु.२ अर्ब ३० करोडको कर्पोरेट ग्यारेन्टी समेत दिएको छ।
- माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेडको लगानीलाई ऋण लगानी टिप्पणी १०.१.६ मा देखाइएको छ।

३३. खण्डगत विश्लेषण (Segmental Analysis)

लेखा नीति

कम्पनीले प्रदान गर्ने सेवाको प्रकृति अनुसार खण्डगत विश्लेषण गरेको छ। साथै सांगठनिक संरचना पनि कम्पनीको व्यावसायिक क्रियाकलाप र प्रदान गरिने सेवाको प्रकृति अनुरुप रहेको छ।

कम्पनीका खण्डगत विवरणहरु यस प्रकार रहेका छन् :

ताररहित सेवा

ताररहित सेवा खण्डमा जिएसएम सेवासँग सम्बन्धित खण्ड समावेश छ। सो खण्डमा वायरलेस प्रविधि मार्फत उपलब्ध गराइने भ्वाइस तथा डाटा सम्बन्धी दूरसञ्चार सेवाहरू र मध्यस्थकर्ता मार्फत राजस्व बाँडफाँटको आधारमा उपलब्ध गराइने खब्क सेवाहरु समावेश हुन्छन्।

फिक्स्ड लाइन सेवा

फिक्स्ड लाइन सेवा अन्तर्गत व्यक्ति तथा संस्थागत ग्राहकहरूका लागि फिक्स्ड-लाइन नेटवर्क र ब्रोडब्याण्ड प्रविधि मार्फत उपलब्ध गराइने ल्याण्ड लाइन (पिएसटिएन), एडिएसएल, एफटिटिएच र लिज लाइन जस्ता भ्वाइस र डाटा सेवा पर्दछन्।

ट्रेजरी (Treasury)

यस खण्डमा ताररहित र फिक्स्ड लाइन सेवामा प्रत्यक्ष रूपमा प्रस्तुत गरिएका बाहेकका लगानी तथा नगद र नगद समानका उपकरण (विदेशी मुद्रामा मूल्याङ्कित लगानी समेत) समावेश छन्। अधिकतम प्रतिफल प्राप्त हुनेगरी कम्पनीमा रहेको अतिरिक्त कोषलाई व्यवस्थापन गरिएको छ।

नछुट्याइएको (Unallocated)

यसमा माथि उल्लिखित सञ्चालन खण्डमा नछुट्याइएका कम्पनीको कर्पोरेट कार्यालयको खर्च/नतिजा, सम्पत्ति र दायित्व, चालु कर, स्थगन कर, र केही वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्व समावेश छन्।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

Segmental Analysis खण्डगत ब्याख्या (नोट ३३)

रकम रु.

विवरण	फिक्स्ड लाइन सेवा		तारहित सेवा (GSM)		ट्रेजरी (Treasury)		नछुट्याइएका (Unallocated)		जम्मा (Total)	
	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)
आय										
बाह्य आम्दानी	३,४०१,९०७,९५०	३,३४८,२२०,०९४	३१,१५८,३५८,०३३	३२,९२३,२२९,८११	६,६०१,२४०,३९३	७,६३१,२७९,५९८	९५५,४०४,१६८	५३६,०३५,२७३	४२,११६,९१०,५४४	४४,४३८,७६४,७७५
									-	-
अन्तर एकाइ आम्दानी										
जम्मा आय	३,४०१,९०७,९५०	३,३४८,२२०,०९४	३१,१५८,३५८,०३३	३२,९२३,२२९,८११	६,६०१,२४०,३९३	७,६३१,२७९,५९८	९५५,४०४,१६८	५३६,०३५,२७३	४२,११६,९१०,५४४	४४,४३८,७६४,७७५
									-	
खण्डगत नतिजा	(५३३,७७७,३३६)	(१,४५९,३१३,४२६)	५,९५०,०६१,२३१	७,६७६,५८७,१९०	६,३४१,३८९,८९२	७,३२४,४७०,२५८	१,२४४,१३४,१९४	(४,६११,९७२,४६४)	१३,००१,८०७,९८२	८,९२९,७७१,५५७
आयकर अघिको नाफा	(५३३,७७७,३३६)	(१,४५९,३१३,४२६)	५,९५०,०६१,२३१	७,६७६,५८७,१९०	६,३४१,३८९,८९२	७,३२४,४७०,२५८	१,२४४,१३४,१९४	(४,६११,९७२,४६४)	१३,००१,८०७,९८२	८,९२९,७७१,५५७
कर (चालु +स्थगन)									(५,५४५,९३९,३३५)	(२,९५२,८७९,१०७)
खुद नाफा									७,४५५,८६८,६४७	५,९७६,८९२,४५०
अन्य जानकारी	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)	आ.व.२०८०।८१	आ.व.२०७९।८० (परिमार्जित)
ह्रास खर्च तथा अपलेखन	२,१३७,५३७,८४५	१,७०३,३९२,०४३	३,५२३,७२२,२४९	३,९४७,०८०,३४९			१,३८६,५२०,६६२	१,३७१,३२२,५६८	७,०४७,७८०,७५६	७,०२१,७९४,९६०
खण्डगत सम्पत्ति	१३,७४६,८६९,५९७	१२,२३९,८८४,१५९	१९,५०२,९४८,५२५	२७,८५२,०७९,८९९	६०,३६१,६४२,३९१	७८,०८०,२८१,७४०			९३,६११,४६०,५१३	११८,१७२,२४५,७९८
स्थगन कर सम्पत्ति (Net)									४,४१२,४९८,३५२	९,९१३,५१६,५५१
नछुट्याइएका संस्थागत सम्पत्ति							३६,१०५,८६८,०९१	३१,६५०,९६८,१३५	३६,१०५,८६८,०९१	३१,६५०,९६८,१६६
जम्मा सम्पत्ति	१३,७४६,८६९,५९७	१२,२३९,८८४,१५९	१९,५०२,९४८,५२५	२७,८५२,०७९,८९९	६०,३६१,६४२,३९१	७८,०८०,२८१,७४०	३६,१०५,८६८,०९१	३१,६५०,९६८,१३५	१३४,१२९,८२६,९५६	१५९,७३६,७३०,५१५
									-	-
खण्डगत दायित्व	२,५४७,२७१,६०१	२,६०८,६३३,४०७	१८,६२२,४६१,३६५	३९,८९५,०१६,०२८	-	-			२१,१६९,७३२,९६७	४२,५०३,६४९,४३६
बाँडफाँट नभएको दायित्व							१९,०५३,०४१,७५६	२३,५८१,८२८,१७६	१९,०५३,०४१,७५६	२३,५८१,८२८,१७६
जम्मा दायित्व	२,५४७,२७१,६०१	२,६०८,६३३,४०७	१८,६२२,४६१,३६५	३९,८९५,०१६,०२८	-	-	१९,०५३,०४१,७५६	२३,५८१,८२८,१७६	४०,२२२,७७४,७२२	६६,०८५,४७७,६१२

३३.१ खण्डगत प्रस्तुतीकरणका मान्यताहरु

- प्रत्यक्ष वा उचित आधारमा खण्डिकरण गर्न नसकिने कम्पनीका आम्दानी, खर्च, सम्पत्ति तथा दायित्वलाई बाँडफाँट नभएको राजस्व/खर्च/सम्पत्ति/दायित्व अन्तर्गत राखिएको छ।
- राजस्वलाई प्रत्येक सेवा समूहको आधारमा लिइएको छ।
- अन्तर्राष्ट्रिय सेवा फिक्स्ड लाइन र ताररहित (मोबाइल) सेवाका नेटवर्क/पूर्वाधार मार्फत प्रदान गरिएको छ। यस सेवा अन्तर्गत प्राप्त भएको अन्तरआवद्धता राजस्वलाई अनुमानित आधारमा फिक्स्ड लाइन र ताररहित सेवाका खण्डहरूको राजस्वमा बाँडफाँट गरिएको छ।
- ह्रास र सञ्चालन तथा मर्मत खर्चलाई प्रत्येक सेवासँग सम्बन्धित जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको आधारमा छुट्टा छुट्टै देखाइएको छ।

३३.२ भौगोलिक विभाजन

कम्पनीले देशका सात वटै प्रदेशमा प्रादेशिक निर्देशनालयहरु स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गरेको छ। तथापि प्रादेशिक निर्देशनालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवाहरु केन्द्रस्थित विभिन्न निर्देशनालयहरुबाट समेत व्यवस्थापन गरिएको छ। त्यसकारण नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ८ को उद्देश्य पूरा हुने किसिमले छुट्टाछुट्टै प्रादेशिक निर्देशनालय अनुरुप सूचनाहरु उपलब्ध हुन सक्ने अवस्था देखिदैन। भौगोलिक विभाजनको आधारमा सूचनाहरु विभाजन गर्नु त्यति व्यवहारिक नभएको तथा त्यसरी विभाजन गर्दा लाग्ने लाभ भन्दा खर्च बढी हुने व्यवस्थापनको बुझाई रहेको छ।

एकल कानूनी अधिकार तथा सञ्चालनको वातावरण रहेकोले कम्पनी एकमात्र भौगोलिक खण्डमा सञ्चालन भएको मानिएको छ।

३४. पुनपरिमार्जित र पुनवर्गीकृत खुलासा :

आर्थिक विवरणहरू त्रुटि रहित प्रस्तुत गर्नका लागि प्रतिवेदन अवधि भन्दा अघिल्लो आ.व.का महत्वपूर्ण त्रुटिलाई भूतप्रभावीत (Retrospective) रुपमा सच्याउन सोही अवधिको तुलनात्मक रकमलाई पुनः प्रस्तुत गरेर वा प्रतिवेदनमा तुलना गरिएको अवधि भन्दा अघिल्ला आ.व.मा भएका त्रुटिहरुलाई सो अवधिको सम्पत्ति, दायित्व र इक्विटीका ब्यालेन्सलाई पुनः प्रस्तुत गरेर सुधार गरिन्छ।

यस सन्दर्भमा, अघिल्लो अवधिका त्रुटिहरूलाई निम्नलिखित प्रभावका साथमा कम्पनीको सम्पत्ति, दायित्व र इक्विटीको आरम्भिक ब्यालेन्स पुनः प्रस्तुत गरेर सुधार गरिएको छः।

क) आ.व.२०७८/७९ मा अदृश्य सम्पतिको अपलेखन (Amortisation) तर्फ रु. १७५,४५६,२४४।०० को कम अभिलेखिकरण भएकोमा यस आ.व.को सञ्चित जगेडाको सुरु मौज्दातमा समायोजन गरिएको।

ख) कर्मचारी ऋणको मूल्याङ्कनलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गर्न रु.१८७,४०२,६७४।०० लाई सञ्चित जगेडाको सुरु मौज्दातमा तथा रु.१५,१४७,२१५।०० लाई अघिल्लो वर्षमा परिमार्जन गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

ग) सम्पत्तिको प्रयोग अधिकार र पट्टा दायित्वमा भएका समायोजनको सम्बन्धमा सञ्चित जगेडाको सुरु मौज्दातमा रु.४०,८६७,२१०।०० को समायोजन गरिएको छ। पट्टा दायित्वको वित्तीय लागत रु.१४,६२७,४६४ र सम्पत्तिको प्रयोग अधिकारको परिशोधन लागत रु.९६,९२६,०४४।०० अघिल्लो वर्षमा परिमार्जन गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

घ) माथि उल्लेखित रकमहरूको पुनः प्रस्तुतीकरण र वर्गीकरणको नतिजास्वरूप रु. १२४,६१२,६९३।०० स्थगन कर सञ्चिति तथा स्थगन कर सम्पत्तिमा समायोजन गरिएको छ।

३५ अन्तरिम वित्तीय प्रस्तुती

नेपाल लेखामान ३४ "अन्तरिम वित्तीय रिपोर्टिङ्ग" को अनुसरण गरी कम्पनीले आफ्नो अन्तरिम वित्तीय विवरणहरू प्रिन्ट मिडियामा प्रकाशित गर्ने गरेको छ। कम्पनीले आफ्ना सूचना तथा अन्तरिम वित्तीय विवरण प्रकाशन गरी नेपाल धितोपत्र बोर्ड, नेपाल

स्टक एक्स्चेञ्ज र कम्पनी ऐन, २०६३ मा भएको व्यवस्थाको अनुपालना गर्नुका साथै उक्त विवरण कम्पनीको आफ्नो वेबसाइट http://www.ntc.net.np मा समेत प्रकाशन गरी नेपाल लेखामान ३४ को प्रावधानहरुको पूर्ण पालना गरेको छ।

३६. प्रतिवेदन मिति भन्दा पछाडि भएका कारोबार

प्रतिवेदन मिति भन्दा पछाडि प्रतिवेदन हस्ताक्षर भएको मिति (२०८१/८/३०) सम्ममा तल उल्लेख गरिएको बाहेक अन्य थप उल्लेखनीय घटनाहरु छैनन्।

३६.१ सञ्चालक समितिमा भएको हेरफेर

आ.व. २०८०।८१ को प्रतिवेदन हस्ताक्षर भएको मितिसम्म सञ्चालक समितिका सदस्यको प्रतिनिधित्वमा भएको फेरवदल निम्नानुसार रहेको छ।

क्र.स.	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था	नियुक्ति मिति	यस अघि उक्त पदमा बहाल व्यक्ति	कारण
१	श्री राधिका अर्याल	अध्यक्ष	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय (सचिव)	२०८१।०४।१४	श्री राम कृष्ण सुवेदी	नेपाल सरकारको सरुवा निर्णय
२	श्री राम कृष्ण सुवेदी	अध्यक्ष	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय (सचिव)	२०८०।०९।२४	श्री कृष्ण बहादुर राउत	नेपाल सरकारको सरुवा निर्णय
३	श्री निर्मला अधिकारी भट्टराई	सदस्य	कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय (सह-सचिव)	२०८१।०१।२१	श्री कोमल बहादुर खत्री	नेपाल सरकारको सरुवा निर्णय
४	श्री कोमल बहादुर खत्री	सदस्य	कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय (सह-सचिव)	२०८०।१२।०६	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	नेपाल सरकारको सरुवा निर्णय
५	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी	सदस्य	कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय (सह-सचिव)	२०८०/०६/०५	श्री शुसिल कोइराला	नेपाल सरकारको सरुवा निर्णय
६	डा. टोकराज पाण्डे	सदस्य	अर्थ मन्त्रालय (सह-सचिव)	२०८०।०४।१०	श्री उत्तर कुमार खत्री	नेपाल सरकारको सरुवा निर्णय
७	श्री संगिता पहाडी (अर्याल)	प्रवन्ध निर्देशक	नेपाल टेलिकम	२०८०।०६।१७	श्री सुनिल पौडेल	नेपाल सरकारको निर्णय
८	श्री मनिष जङ्ग जोशी	सदस्य	नेपाल टेलिकम (सर्व साधारण सेयरधनी प्रतिनिधि)	२०८०।०९।२९	श्री अम्बिका प्रसाद पौडेल	१६ औं वार्षिक साधारण सभाबाट निर्वाचित
९	-	सदस्य	कर्मचारी प्रतिनिधि	-	श्री शंकर लामिछाने	निर्वाचनबाट निर्वाचित

३७. विगत वर्ष समायोजन

विगत तथा चालु वर्षका वित्तीय विवरणहरूलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानले औंल्याए अनुसार परिमार्जन गरी प्रस्तुतीकरण गरिएको छ ।

विगत वर्षसँग सम्बन्धित निम्नानुसारका आम्दानी र खर्चलाई नेपाल लेखामान ८ का प्रावधान अनुसार आ.व.२०८०।८१ मा समायोजन गरिएको छ। खुद विगत वर्ष समायोजन रु.१४७,१०९ सम्बन्धित आ.व.मा र वर्ष खुलाउन नसकिएका रकमलाई चालु आ.व.को सञ्चालन इक्विटीमा भार पारिएको छ।

रुपैयाँमा

सि.नं	विवरण	खर्च	आम्दानी
१	कार्य सञ्चालन आय		५६,८६५
२	कार्य सञ्चालन खर्च	२०३,९७४	
	जम्मा	**२०३,९७४**	**५६,८६५**
	खुद असर		**१४७,१०९**

भेटिएका अन्य फरक विवरणलाई सोही स्थानमा छुट्टै देखाइएको छ।

३८. अन्य खुलासा

३८.१ नाफा वा नोक्सान विवरणको वैकल्पिक प्रस्तुतीकरण यसप्रकार रहेको छ :

विवरण	२०८०/८१	२०७९/८० (परिमार्जित)
सञ्चालन आय	**३४,५६०,२६५,९८३**	**३६,२७१,४४९,९०४**
सञ्चालन खर्च		
ह्रासकट्टी	(६,०११,२२२,०१२)	(५,९७०,३०५,००९)
अपलेखन (Amortisation)	(१,०३६,५५८,७४४)	(१,०५१,४८९,९५१)
कर्मचारी सुविधा खर्च	(८,६८६,६८२,९६६)	(७,९५०,८०७,८३९)
सञ्चालन तथा मर्मत खर्च	(६,३६२,५९३,६८३)	(७,६३०,५६२,२२०)
बिक्री सञ्जाल, बजारीकरण तथा प्रवर्द्धन खर्च	(२८१,२५२,८२३)	(२६१,३०६,१३५)
कार्यालय सञ्चालन खर्च	(१,२९७,७०४,७२४)	(१,३१२,१०४,२२९)
नियामक दस्तुर, शुल्क तथा नवीकरण दस्तुर	(७,३१७,४६४,५३७)	(७,७७६,२१८,५१५)
सटही दरबाट नोक्सान/(नाफा)	९८,००७,२१३	२०८,७०२,३८६
इम्पेयरमेन्ट Net of Reversals	४७२,३४९,६३४	(११७,९०६,६५६)
जम्मा कार्य सञ्चालन खर्च	**(३०,४२३,१२२,६४२)**	**(३१,८६१,९९८,१६७)**
सञ्चालन नाफा	**४,१३७,१४३,३४१**	**४,४०९,४५१,७३७**
वित्तीय आम्दानी	६,७८०,८७९,१८४	७,७९४,३९३,४५२
अन्य आम्दानी	७७५,७६५,३७७	३७२,९२१,४१९
एसोसियट्समा भएको इक्विटी नोक्सानी	(२७५,२११,७६९)	(३४२,६६१,१३२)
वित्तीय खर्च	(१६७,९२४,७७२)	(४८७,९५०,०८६)
आयकर अघिको नाफा	**११,२५०,६५१,३६१**	**११,७४६,१५५,३९०**
आयकर व्यवस्था		
चालु आयकर	(४४,९२१,१३६)	(४,५५५,४६१,४६९)
स्थगन कर	(४,९७५,६७१,२१३)	७५७,६६७,२१२
यस वर्षको खुद नाफा	**६,२३०,०५९,०१२**	**७,९४८,३६१,१३३**

३८.२ सटही दरको प्रयोग

सटही दर	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
अमेरिकी डलर : रुपैयाँ	१३३.३६	१३१.१७
यूरो : रुपैयाँ	१४५.४६	१४७.१९
ग्रेटब्रिटेन पाउण्ड : रुपैयाँ	१७३.२९	१७१.९५

३८.३ विगत वर्षका रकमलाई चालु वर्षसँग तुलना गर्न सजिलो हुने गरी आवश्यकता अनुसार पुनः विभाजन तथा वर्गीकरण गरिएको छ ।

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाई
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

वित्तीय विवरण एकीकृत

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT
TO THE SHAREHOLDERS OF
NEPAL DOORSANCHAR COMPANY LIMITED (NEPAL TELECOM)

REPORT ON THE AUDIT OF THE CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

We have audited the Consolidated Financial Statements of Nepal Doorsanchar Company Limited ("Nepal Telecom"/"the Company") and its subsidiary (the company and its subsidiary together referred as "the Group") which comprise the Consolidated Statement of Financial Position (SOFP) as at Ashadh 31, 2081 (July 15, 2024), and Consolidated Statement of Profit or Loss (SOPL), Consolidated Statement of Other Comprehensive Income (OCI), Consolidated Statement of Changes in Equity and Consolidated Statement of Cash Flows for the year then ended, and Notes to the Consolidated Financial Statements, including a Summary of Significant Accounting Policies.

QUALIFIED OPINION

In our opinion, except for the effects of the matter described in the Basis for Qualified Opinion section of our report, the accompanying Consolidated Financial Statements read with the Notes to the Financial Statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Company as at 31 Ashadh, 2081 (July 15, 2024), and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with Nepal Financial Reporting Standards.

BASIS FOR QUALIFIED OPINION

a. The Company invested in a nationwide 4G/LTE network to expand its business and strengthen operations. Contracts for Core, Radio Access Network (RAN) I and II, totaling NPR 19.68 billion, were signed but not completed within the agreed 12-month timeline—by February 2020 (Falgun 16, 2076). The board meeting held on October 08, 2021 (2078/06/22) extended the contract up to April 14, 2022 (2078 Chaitra end). There is no further extension of the contract, but the Company is transacting with the contractor with the expired contract (paid NPR 971 million during FY 2080-81); such transactions are irregular. As of July 15, 2024, (Ashadh End 2081), the Company has capitalized NPR 15.95 billion related to RAN I and II. Income is understated by the amount liquidated damage of the 4G/LTE Project, which is a maximum of ten percent of the total contract price.

b. The Company's policy to derecognize Property, Plant, and Equipment (PPE) has some limitations, with the legacy copper wire system with WDV of NPR 916 million recognized as PPE and NPR 57.26 million having been provisioned for impairment in the financial statements of FY 2080-81. Additionally, additional scrap and obsolete PPE exists within the Company's records but has not been identified, derecognized, and properly dealt with, making it difficult to determine its extent and value. Furthermore, there are many buildings owned by the Company without accruing any economic benefits. Accordingly, we are unable to comment on the consequential impact, if any, due to the possible impairment loss of the PPE.

c. The Company's accounting policy requires impairment recognition for idle inventory items, with 25% for slow-moving, 50% for non-moving, and 100% for obsolete inventory. As of Ashadh End 2081, the Company has NPR 3.79 billion worth of inventories under Capital Work-in-Progress (Note 4 of the financial statements) and NPR 521 million under Inventory (Note 7 of the financial

statements). The Company's impairment assessment relies solely on inventory classification without considering usability and economic value of the inventory. It was observed that even the obsolete items are categorized as regular in ERP. Accordingly, we are unable to comment on the consequential impact, if any, due to the possible impairment loss of the inventory.

d. The Wireline segment experienced an operating loss of NPR 534 million (previous year NPR 1.46 billion), representing a 15.69% gross loss margin against total revenue of NPR 2.78 billion (Fiber To The Home Services (FTTH) NPR 2.17 billion). The Company deployed 3,819 Fiber Distribution Cabinets (FDCs) and 1,849,562 Fiber Access Points (FAPs) across Nepal, with only 431,483 FAPs occupied, a utilization rate of 23%. This indicates uncertainty about cost recovery timelines and technology's profitability and long-term sustainability. We are unable to comment on whether future economic benefits will recover investment for the technology, potentially leading to asset impairment.

We have conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing (NSAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditors Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our Report. We are independent of the Company in accordance with the ICAN's Handbook of Code of Ethics for Professional Accountants together with ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements, and we have fulfilled our other ethical responsibilities and ICAN's Handbook of Code of Ethics for Professional Accountants. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our qualified opinion.

EMPHASIS OF MATTERS

The following matters are presented to draw users' attention to the financial statements that, in our judgment, are of such importance that they are fundamental to users' understanding of the financial statements. The audit opinion is not modified because of these matters.

a. As the letter of the Ministry of Finance dated 2081-01-16, employees' bonuses must be calculated based on the operating profit of NPR 4.47 billion for FY 2080-81 and NPR 3.95 billion for FY 2079-80. But the Company has calculated and booked the employees' bonus based on the total profit of NPR 11.25 billion for FY 2080-81 and NPR 11.74 billion for FY 2079-80. Hence, the amount of the provision for bonus as reflected in the SOFP has been overstated by NPR 700 million (FY 2080-81 NPR 330 million and FY 2079-80 NPR 370 million). Furthermore, presentation of the SOPL does not portray the operating results of the core business of the Company in the form of profit.

b. The meeting of the Board of Directors of the Company dated 2081-01-24 resolved to set aside the required amount to cover the liability of the Defined Benefit Plan of NPR 26.93 billion. Accordingly, the Company had to contribute NPR 12.73 billion during FY 2080-81, but the Company has not done so. Hence the assets of 'Post Employment Benefits' as reflected in the SOFP have been overstated to that extent.

OTHER AUDIT MATTERS

The following matters are presented that are other than those presented or disclosed in the financial statements that, in our judgment, are relevant to users' understanding of the audit, the auditor's responsibilities, or the auditor's report. The audit opinion is not modified because of these matters.

a. We did not audit the financial statements of subsidiary namely Nepal Digital Payments Company Ltd. The financial statements and other financial information have been audited by other auditor whose report has been furnished to us by the management. Our opinion on the financial statements so far as it relates to the accounts and disclosures included in respect of the subsidiary is based solely on the report of other auditor.

b. The practice of 'unpaid Kaaj' prevails (per diem and travel costs not paid), which is an employee-induced event, not a Company need event. There are manpower shortages in rural areas and excesses in urban areas. Substantial expenditure has been made for outsourcing human resources. Additionally, there is a significant amount of casual labor expenditure paid in cash without verifiable evidence. There are no proper controls on such labor engagement and cash payment, making it difficult to verify the legitimacy of these payments.

c. There is major concern of anti-graft agencies in the procurement process of the Company. The Company's procurement practices have raised notable concerns, particularly regarding the lack of prudent procurement practices—based on availability of budget rather than the Company's need—resulting in a surplus of assets that remain idle. The acquisition of a significant volume of assets, coupled with their underutilization, suggests a misalignment between procurement strategies and operational needs. The prevalence of continued non-moving and idle assets raises questions about the effectiveness and prudence of the Company's procurement approach.

d. The extension of AMC of CRTB—Convergent Real-time Billing System was made for 4+1 years on a no-choice basis effective from September 19, 2022 (Ashoj 03, 2079). To initiate procurement of the New System, a bid was invited on March 31, 2024 (Chaitra 18, 2080), based on the cost estimation, and bid document prepared on June 20, 2021 (Ashadh 06, 2078). The issue is in litigation, and the case is pending in the court. There is a need for efficient procurement management to avoid delay in procurement to suffice the lead time required for the new vendor, as the contract of the existing billing system is expiring on September 18, 2027 (Ashoj 2, 2084).

e. The Company has contracted with a vendor for managed services for restoration of service outages. We have noted various service outages, and the estimated amount of the penalty for the delay in restoration of outages is NPR 47.3 million.

f. The Company's revenue generation in Koshi Pradesh and Madhesh Pradesh is significantly below expectations when considering the population size in these regions. Several factors contribute to the observed decline in revenue, including, but not limited to, the quality, promotion, and coverage of network services; timely maintenance of BTS sites; technology upgrades; insufficient market penetration; and a lack of effective customer retention strategies. Further, the Company has presented the product-wise segment reporting, but there is a lack of province-wise segment reporting.

g. As a part of the 4G Contract, the contractor completed the installation, testing, commissioning, and on-airing of four 5G sites assigned by NT and installed one temporary trial 5G site at the NT Central office for the NT Day function without additional cost to NT and concluded that the

supplied equipment can be upgraded for 5G features. Strategy for implementation of 5G is yet to be formulated and implemented.

h. Board of Directors of the Company had decided to plan and implement a Voluntary Retirement Scheme (VRS) and to conduct an Organization and Management (O&M) survey for restructuring of the Company, but it has not been implemented.

i. The previous license of the mobile services issued by the Nepal Telecommunication Authority (NTA) to the Company expired on May 10, 2024 (2081-01-28). NTA has issued a new license for mobile services on May 10, 2024 (2081-01-28) for a period of 5 years under the condition that the renewal fee and condition of the license shall be as decided by NTA. The Company has paid the license fee of NPR 210 million. As no communication has been received from NTA, the Company has not made any provision of the renewal fee (royalty), nor is any contingent liability disclosed to this effect.

j. The Company had budgeted NPR 25.80 billion for FY 2080-81, but the expenditure was as low as NPR 4.97 billion with the achievement rate of only 19% (previous year 22%).

k. The Company has not complied with the provisions of the Labor Act, 2074, and Labor Regulation, 2075, relating to contractual employees, labor audits, and requirements of the Social Security Act 2075; the Bonus Act; and regulations relating to the maintenance and operation of the Employees Welfare Fund and Interconnection Guidelines 2076 relating to international and domestic usage charges. Furthermore, the ICT Security Policy and Business Continuity Plan (BCP) are not approved as mandated by NTA Cyber Security By-laws, 2077.

KEY AUDIT MATTERS

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in the audit of the consolidated financial statements. These matters were addressed in the context of our audit of the consolidated financial statements, and in forming our opinion thereon, but we do not provide a separate opinion on these matters. For each matter below, our description of how our audit addressed the matter is provided in that context. In addition to the matters described in the Basis for Qualified Opinion Section, we have determined the matters described below to be the key audit matters to be communicated in our report.

Key Audit Matter	How our audit addressed the matter
Revenue Recognition	
We considered the accuracy of revenues relating to the voice and data services provided as a key audit matter due to the complexity of the IT systems, the significance of the volumes of data processed by the IT systems, and the impact of changing pricing models (tariff structures, incentive arrangements, discounts, etc.). The amount of revenue involved in the financial statement is material to the financial statements, and due	We evaluated the design and operating effectiveness of key controls over the capture and measurement of revenue transactions across all significant revenue streams, including evaluating the relevant IT systems with supporting evidence such as service detail records and evidence of customer payment. We obtained an understanding of the nature of various services provided by the Company,

to the complexity of the system, processes, and products/services used to record revenue, having multiple software programs is a reliance on automated processes and controls. The Company has used a billing system that captures, values, and records the revenue data generated from various software, which are heavily reliant on IT systems with processes and controls over the transactions. Disclosures relating to revenue recognition can be found at note 16.	comprising prepaid, postpaid, international, and fixed-line services. The accuracy and completeness of revenue amounts recorded is an inherent risk. Our audit procedures included the following: • System recorded transactions: real-time test of recording of transactions in the system, subsequently recorded to the accounting system. Information is processed in a separate directorate independent of the accounting directorate, resulting in additional control over billed records and accounted records. • Manual control over transactions: testing the design and implementation of various operating effectiveness of manual control over initiation, authorization, and testing of revenue transactions. These included testing of tariff rates, packages, treatment related to discounts, and recording to ERP, including major contracts. • Performing substantive testing, including analytical procedures, over major streams of revenue generation Testing of manual journal entries and end-to-end reconciliation from data records to billing systems and accounting ledgers. • Testing the delivery of goods and services rendered for recording of revenue from advance/deposits received. Based on the result of the sample testing and mix use of manual and automated controls that are in place, we have relied on the information generated by the system and process followed by the Company for revenue recognition.
Information Technology (IT) System and Controls The Company uses several IT/software systems with or without integrating with the ERP system for the management of its business operations. A significant part of the	We assessed the manual and automated controls relating to IT systems relevant to financial reporting, including the recognition of revenue.

Company's financial process is heavily reliant on IT systems with automated processes and controls over the capturing, valuing, and recording of transactions and manual interventions on the same while recording the data into ERP. This is a key part of our audit because of the complex IT environment supporting the business processes, the mix of manual and automated controls, the multiple internal and outsourced support arrangements, and the complexity of the billing systems, which result in revenue being recognized.	While a separate IS audit from a competent professional is yet to be carried out, we tested a sample of automated controls that are designed to enforce appropriate segregation of duties, roles, and controls. This included assessing the design of relevant automated processes and controls. We reviewed a sample of the financial information produced by various systems, recording in ERP and reporting. We evaluated the effectiveness of the controls in the systems.
Impairment The assets owned by the Company include property, plant, and equipment (PPE) and other assets. Given the dynamic nature of the industry in which the Company operates, there is a risk that there could be material impairment to intangible assets, investments, and other assets. Determination as to whether there is an impairment relating to an asset or Cash Generating Unit (CGU) involves significant judgment about the future cash flows and plans for these assets and CGUs.	We reviewed the policies and processes of impairment of each class of assets. We assessed the determination of cash-generating units (CGUs) used for their impairment assessment and to assess the impairment models and evaluate the reasonableness of key assumptions, including discount rate, growth rates, and forecast growth assumptions. We also performed sensitivity analysis around the key drivers of the cash flow projections. We reviewed the impairment matrix prepared for expected losses, mainly for accounts receivable and inventories, as per the policies. We tested the adequacy of impairment on investments, receivables, and other assets, including PPE of the Company. We reviewed the impairment of all significant classes of assets, basis, and adequacy, including reversals.
Fair Value Measurement The Company has investments in shares and debentures that are measured at fair value. Similarly, property, plant, and equipment—mainly land, buildings, and other assets—have been reassessed by the management technical experts of the Company, which was independently valued in FY 2078/79. The	We reviewed the basis and categorization of assets or liabilities carried on the reporting date at fair value using a three-level hierarchy, including key assumptions around discounted cash flow to estimate fair value.

Company categorizes assets or liabilities carried on the reporting date at fair value using a three-level hierarchy. Determination of fair value is based on a high degree of judgment and input from data that is not directly observable in the market. Further, the fair value is significantly influenced by the expected pattern of future benefits of the tangible assets.	We reviewed land and building reassessment reports obtained by the management with the involvement of the committee and experts. We assessed the methodology and the assumptions applied in determining the fair value. We have assessed the objectivity, independence, and competence of the specialists involved in the process. We assessed the adequacy of disclosure in Note 12 to the financial statements.
Provisions and contingencies tax, legal and other regulatory matters The Company has recognized provisions for probable outflows relating to legal, tax, and other regulatory matters and has disclosed contingencies for legal, tax, and other regulatory matters where the obligations are considered possible. The Company assesses the likelihood that a pending matter relating to tax, legal, or regulatory will succeed. In performing this assessment, the Company applies judgment and has recognized provisions based on whether additional amounts will be payable and has disclosed contingent liabilities where economic outflows are considered possible. We have considered the provisions recorded and the contingencies relating to tax, legal, and other regulatory matters as a key audit matter, as there is significant judgment to determine the possible outcome of matters under dispute and determining the amounts involved, which may vary depending on the outcome of the matters.	We obtained an understanding, evaluated the design, and tested the operating effectiveness of internal controls relating to: • Identification evaluation, recognition of provisions, and disclosure of contingencies for matters under review or appeal with relevant adjudicating authorities by considering the assumptions and information used by management in performing this assessment. • Completeness and accuracy of the underlying data/information used in the assessment. For tax matters, we evaluated the reasonableness of the management's positions by considering tax regulations and past decisions from tax authorities. For regulatory fees and other matters, we evaluated the reasonableness of the management's positions by considering relevant past assessment orders, commitments, and payments made. We also evaluated the disclosures provided in the notes to the financial statements concerning these matters.

INFORMATION OTHER THAN THE FINANCIAL STATEMENTS AND AUDITOR'S REPORT THEREON

The Company's management is responsible for the preparation of the other information. The other information comprises the information included in the management report, the report of the Board of Directors, and the chairman's statement but does not include the financial statements and our

auditor's report thereon. Our opinion on the financial statements does not cover the other information, and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained during the course of our audit or otherwise appears to be materially misstated. As the other information documents are in the process of completion, the management has provided written representation that the final version of the documents will be provided when available.

RESPONSIBILITY OF MANAGEMENT AND THOSE CHARGED WITH GOVERNANCE FOR THE FINANCIAL STATEMENTS

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with Nepal Financial Reporting Standards and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern, and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Company's financial reporting process.

AUDITOR'S RESPONSIBILITIES FOR THE AUDIT OF THE FINANCIAL STATEMENTS

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but it is not a guarantee that an audit conducted in accordance with NSAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with NSAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risk of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error; design and perform audit procedures responsive to those risks; and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purposes of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control.

- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the management.
- Conclude on the appropriateness of the management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure, and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- Obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Company to express an opinion on the financial statements. We are responsible for the direction, supervision, and performance of the audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We have communicated with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identified during our audit in the Management Letter outlining such findings with recommendations to correct such control deficiencies.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence and, where applicable, related safeguards. From the matters communicated with those charged with governance, we have determined those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period, therefore they are described in our Auditor's Report.

REPORT ON THE OTHER LEGAL AND REGULATORY REQUIREMENTS

a. We have obtained satisfactory information and explanations asked for, which, to the best of our knowledge and belief, were necessary for the purpose of our audit.

b. The financial statements, including the Statement of Financial Position, Statement of Profit or Loss, Statement of Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, and Statement of Cash Flows, including a Summary of Significant Accounting Policies and the Notes to the Accounts, have been prepared in all material respects in accordance with the provisions of the Companies Act, 2063, and they are in agreement with the books of accounts of the Company, and the accounts and records of the Company are properly maintained in accordance with the prevailing laws.

c. To the best of our information and according to the explanations given to us in the course of our audit, we observed that the business of the Company was conducted satisfactorily, and the Company's transactions were found to be within the scope of its authority.

We did not come across cases of accounting-related fraud, and the cases where the board of directors or any director or any office bearer of the Company acted contrary to the provisions of law except as reported in this report or caused loss or damage to the Company or committed any misappropriation of the funds of the Company.

Kathmandu, Nepal Date: 2081/09/05	CA. Mahesh Kumar Guragain Partner MGS & Associates Chartered Accountants UDIN No. 241221CA00125BT2cN	CA. Narendra Bhattarai Principal Partner Kuber N. Bhattarai & Co. Chartered Accountants UDIN No. 241221CA00037rx4BQ

वित्तीय अवस्थाको एकीकृत विवरण (वासलात)

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण	टिप्पणीहरु	चालु वर्ष २०८०/८१	गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
सम्पत्ति			
गैर चालु सम्पत्ति			
अदृश्य सम्पत्ति	१	१,५७२,७१७,०६५	१,७५६,२०२,६४०
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण	३	४८,३७८,५४३,४५२	५०,९२४,९०३,६८०
सम्पत्तिको प्रयोग अधिकार (Right of Use Assets)	७	१,७७५,१०४,०४८	२,०४४,५११,४७६
पुँजीगत कार्यप्रगति	४	३,७९२,३६६,६०३	५,४३७,६३९,३७९
दीर्घकालीन ऋण लगानी तथा पेस्की	९.१.३.१	८५२,७५८,९६२	९८५,३०९,३११
एसोसियट्समा लगानी	५	१,५७६,५९७,२५७	१,२१६,६२२,०२६
वित्तीय सम्पत्ति	९		
इक्विटीमा लगानी	९.१.१	२१९,०३४,०००	१९०,०००,०००
मुद्दती निक्षेप तथा अन्य लगानी	९.१.५	३,७६३,०४९,३००	३,६१२,२२९,०००
ऋण लगानी	९.१.६	१४,१८६,०१५,०२८	१३,७८७,१३१,३८६
कर्मचारी ऋण	९.१.२	३,५२४,९३५,५७०	३,५४५,७७६,८२५
स्थगन कर सम्पत्ति	२५	४,४५२,८६०,४५२	९,९३९,००५,६५४
सम्झौता लागत सम्पत्ति	२	३६५,१५१,७०१	३९०,५५८,२३२
जम्मा गैर चालु सम्पत्ति		**८४,४५९,१३३,४३८**	**९३,८२९,८८९,६१०**
चालु सम्पत्ति			
जिन्सी मौज्दात	६	५२२,३८३,६६१	७०७,९१५,९९३
अग्रिम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	८.१	२,३९६,८६३,२७३	२,१२०,३२७,७१३
चालू कर सम्पत्ति (खूद)	२५	४,०७७,८२७,६६७	१,७५४,४२३,३८८
वित्तीय सम्पत्ति			
कर्मचारी ऋण	९.१.२	३१५,१३७,८०८	७५,९४८,९१८
प्रोदभावी रकम, पेस्की र अन्य भुक्तानी	९.१.३	१,०२१,५००,५७३	७८२,४१६,४८४
आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनु पर्ने रकम	९.१.४	१,५१७,७१०,६१७	२,०८८,८६५,०५६
मुद्दती निक्षेप, ऋण लगानी तथा ऋणपत्रमा लगानी	९.१.५	३५,७५७,८८०,०००	५३,१८०,७३०,०००
नगद र नगद सरह	९.१.७	४,२६८,९५३,२२३	५,४२३,१५७,५९१
जम्मा चालु सम्पत्ति		**४९,८७८,२५६,८२२**	**६६,१३३,७८५,१४३**
जम्मा सम्पत्ति		**१३४,३३७,३९०,२६०**	**१५९,९६३,६७४,७५३**
पुँजी तथा दायित्वहरु			
पुँजी			
सेयर पुँजी	१३	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००
सञ्चित मुनाफा	१४	७५,८२५,३९८,८९३	७५,५९७,२९६,७३०
जम्मा पुँजी		९३,८२५,३९८,८९३	९३,५९७,२९६,७३०
नियन्त्रण नहुने स्वार्थ (Non Controlling Interest)		१०१,५३५,८६२	११८,३५१,९९६
जम्मा पुँजी		**९३,९२६,९३४,७५५**	**९३,७१५,६४८,७२६**
गैर चालु दायित्व			
अवकाशपछिको सुविधा	१२.२	१८,१८७,७७५,४११	२२,८१०,६४५,३५३
स्थगन सरकारी अनुदान	२६	१,६६४,४४८,६०१	१,५३३,३८४,२९४
वित्तीय दायित्व		-	-
ग्राहक धरौटी	९.२.१	५९,९८७,०७०	५८,७२७,१२४
पट्टा लिज दायित्व	७	१,८१८,८४९,३९५	१,८४२,६७०,००३
जम्मा गैर चालु दायित्व		**२१,७३१,०६०,४७७**	**२६,२४५,४२६,७७४**
चालु दायित्व तथा व्यवस्थाहरु			**-**
चालु कर दायित्व (खूद)			
वित्तीय दायित्व			
पट्टा लिज दायित्व	७	२७०,०४२,३१६	४४१,७६०,८७५
चालु दायित्वहरू	९.२.३	१०,६५८,८४८,५२३	१३,०५४,७२८,८८६
व्यापारिक भुक्तानी योग्य	९.२.२	६२७,४८६,२९७	२,६६५,५००,८६४
व्यवस्थाहरू	१०	२५२,९१०,३०७	१६,७६४,४१७,१९०
अन्य गैर वित्तीय दायित्व	८.२	६,८७०,१०७,५८५	७,०७६,१९१,४३८
जम्मा चालु दायित्व/व्यवस्थाहरू		**१८,६७९,३९५,०२८**	**४०,००२,५९९,२५३**
जम्मा पुँजी तथा दायित्व		**१३४,३३७,३९०,२६०**	**१५९,९६३,६७४,७५३**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल अध्यक्ष	श्री संगिता पहाडी (अर्याल) सदस्य	श्री धनिराम शर्मा सदस्य	सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स	सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं. चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स
श्री कोमल बहादुर खत्री सदस्य	श्री कोशहरि निरौला सदस्य	श्री मनिष जङ्ग जोशी सदस्य	श्री राजेन्द्र अर्याल प्रमुख वित्तीय अधिकृत	सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

नाफा वा नोक्सानको एकीकृत विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण	टिप्पणी हरु	चालु वर्ष २०८०/८१	गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय	१५	३४,५६९,००२,८३८	३६,२८३,४३१,४३६
वित्तीय आम्दानी	१६	६,८००,३५०,३१५	७,८२३,९५१,६२२
अन्य आम्दानी	१७	७७०,६७०,४५०	३६९,४२२,२५६
जम्मा आम्दानी		**४२,१४०,०२३,६०२**	**४४,४७६,८०५,३१५**
कर्मचारी सुविधा खर्च	१२.१	(८,७१३,३७३,९७०)	(७,९६८,२६६,८४१)
सञ्चालन तथा मर्मत खर्च	१८	(६,३९४,८४६,६६५)	(७,६४३,७७१,५३४)
बिक्री सञ्जाल, बजारीकरण तथा प्रवर्द्धन खर्च	१९	(२९०,१९८,४७७)	(२९२,७६६,८४९)
कार्यालय सञ्चालन खर्च	२०	(१,२७८,२७३,६५७)	(१,३२४,९६१,२१३)
नियामक दस्तुर, शुल्कहरू तथा नवीकरण दस्तुर	२१	(७,३१७,४६४,५३७)	(७,७७६,२१८,५१५)
सटही दरबाट नोक्सान/(नाफा)	२४	९५,६८१,९९६	२०४,८१६,४०६
एसोसियट्समा भएको इक्विटी नोक्सानी	५	(२७५,२११,७६९)	(३४२,६६१,१३२)
Earning Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization (EBITDA)		**१७,९६६,३३६,५२३**	**१९,३३२,९७५,६३७**
वित्तीय खर्च	२२	(१६९,३१८,६८९)	(४८७,९५०,०८६)
ह्रासकट्टी	३	(६,०२८,१८५,०३०)	(५,९८३,८६८,०७९)
अपलेखन (Amortisation)	१,२,७	(१,०५२,८५३,९२२)	(१,०६६,९७२,५९२)
इम्पेयरमेन्ट Net of Reversals	२३	४७२,३४९,६३३	(११७,९३५,३८४)
आयकर अघिको नाफा		**११,१८८,३२८,५१५**	**११,६७६,२४९,४९६**
आयकर व्यवस्था			
चालु आयकर	२५.२	(४४,९२१,१३६)	(४,५५५,४६१,४६९)
स्थगन कर	२५.३	(४,९६०,७९८,२१६)	७७४,३५४,९७९
यस वर्षको खुद नाफा		**६,१८२,६०९,१६३**	**७,८९५,१४३,००५**
प्रति सेयर आय (बेसिक)			
प्रति सेयर आय (डाइल्युटेड)			
जम्मा नाफामा हिस्सा:			
कम्पनीका सेयरधनीहरुको		६,२००,५३४,६६०	७,९१५,२४७,६३०
नियन्त्रण नहुने स्वार्थको (Non-Controlling Interest)		(१७,९२५,४९७)	(२०,१०४,६२५)
यस वर्षको खुद नाफा		**६,१८२,६०९,१६३**	**७,८९५,१४३,००५**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाई
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुबेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मिति: ३० मंसिर, २०८१
स्थान: काठमाडौं

अन्य विस्तृत आम्दानीको एकीकृत विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण	टिप्पणीहरु	चालु वर्ष २०८०/८१	गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
यस वर्षको खुद नाफा		**६,१८२,६०९,१६३**	**७,८९५,१४३,००५**
अन्य विस्तृत आम्दानी / (खर्च)			
नाफा वा नोक्सानमा पुन:वर्गीकरण गर्न सकिने Item हरू			
वैदेशिक कारोबारमा सटही दरमा भएको फरक			
नगद प्रवाह (Cash Flow) Hedges			
पुन:वर्गीकरण गर्न सकिने Item हरूसँग सम्बन्धित आयकर			
नाफा वा नोक्सानमा पुन:वर्गीकरण गर्न नसकिने Item हरू			
सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कनबाट लाभ	३		
इक्विटी उपकरणमा लगानी (FV मा परिवर्तन)			
कर्मचारीको अवकाश योजना पुन:निर्धारण	१२।२	१,७५१,३६९,६२०	(२,८२४,९५९,३६०)
एशोसियट्ससँगको अन्य विस्तृत सेयर आम्दानी	५	(२१२,९९९)	८,५७५,५२७
पुन:वर्गीकरण गर्न नसकिने Item हरूसँग सम्बन्धित आयकर	२५।३	(५२५,३४६,९८६)	८४४,९१५,१५०
यस आ.व.को जम्मा विस्तृत आम्दानी		**७,४०८,४१८,७९८**	**५,९२३,६७४,३२२**
जम्मा विस्तृत आम्दानी हिस्सा			
कम्पनीका सेयरधनीहरुको		७,४२६,३४४,२९५	५,९४३,७७८,९४७
नियन्त्रण नहुने स्वार्थ		(१७,९२५,४९७)	(२०,१०४,६२५)
यस आ.व.को जम्मा विस्तृत आम्दानी		**७,४०८,४१८,७९८**	**५,९२३,६७४,३२२**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मिति: ३० मंसिर, २०८१
स्थान: काठमाडौं

इक्विटीमा परिवर्तनको एकीकृत विवरण

आषाढ ३१, २०८१(१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

विवरण (आ.व. २०७९-८०)	सेयर पुँजी	सञ्चित आय	स्थगन कर जगेडा	FVtOCI जगेडा	पुर्नमुल्यांकन जगेडा	नियन्त्रण नहुने स्वार्थ	जम्मा
२०७९ श्रावण १ सुरुको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४५,३७७,३२९,०७७**	**८,३१०,९३४,१८९**	**-**	**२३,५५८,९५४,१३४**	१३८,४६७,५६२	**९५,३८५,६८४,९६२**
विगत वर्षको समायोजन		(३३०,४४७,४००)	-	-	-	(१०,९४०)	(३३०,४५८,३४०)
विगत वर्षको आय		२,२०४,५१५	-	-	-	-	२,२०४,५१५
विगत वर्षको खर्च		(३३८,३७४)	-	-	-	-	(३३८,३७४)
विगत वर्षको लेखांकन समायोजन		(६९,९१४,६९२)	-	-	-	-	(६९,९१४,६९२)
मौज्दातको समायोजन		४,७९६,३३३	-	-	-	-	४,७९६,३३३
परिमार्जित सुरु मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४४,९८३,६२९,४५९**	**८,३१०,९३४,१८९**	-	**२३,५५८,९५४,१३४**	**१३८,४५६,६२२**	**९४,९९१,९७४,४०४**
चालु वर्षको नाफा	-	५,९४३,७७८,९४८	-	-	-	(२०,१०४,६२५)	५,९२३,६७४,३२२
नगद लाभांश वितरण	-	(७,२००,०००,०००)	-	-	-		(७,२००,०००,०००)
पुनर्मूल्यांकन जगेडाबाट रकमान्तर	-	४९,२९३,४२८	-	-	(४९,२९३,४२८)		०
पुनर्मूल्यांकन जगेडामा रकमान्तर	-	(१,६०२,५८२,३६२)	१,६०२,५८२,३६२	-	-		-
२०८० आषाढ ३१ सम्मको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४२,१७४,११९,४७३**	**९,९१३,५१६,५५१**	**-**	**२३,५०९,६६०,७०६**	**११८,३५१,९९६**	**९३,७१५,६४८,७२६**
			-				

विवरणहरु (आ.व.२०८०/८१)	सेयर पुँजी	सञ्चिति	स्थगन कर रिजर्भ	FVtOCI रिजर्भ	पुर्नमुल्यांकन जगेडा	नियन्त्रण नहुने स्वार्थ	जम्मा
२०८० श्रावण १ सुरुको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४२,१७४,११९,४७३**	**९,९१३,५१६,५५१**	-	**२३,५०९,६६०,७०६**	**११८,३५१,९९६**	**९३,७१५,६४८,७२६**
विगत वर्षको समायोजन		१,९०४,९७७	-	-	-	१,१०९,३६२	३,०१४,३४०
विगत वर्षको आय		५६,८६५	-	-	-	-	५६,८६५
विगत वर्षको खर्च विगत वर्ष लेखांकन समायोजन		(२०३,९७४)	-	-	-	-	(२०३,९७४)
मौज्दातको समायोजन							
परिमार्जित सुरु मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४२,१७५,८७७,३४१**	**९,९१३,५१६,५५१**	-	**२३,५०९,६६०,७०६**	**११९,४६१,३५९**	**९३,७१८,५१५,९५७**
चालु वर्षको नाफा	-	७,४२६,३४४,२९५	-	-	-	(१७,९२५,४९७)	७,४०८,४१८,७९८
नगद लाभांश वितरण	-	(७,२००,०००,०००)	-	-	-		(७,२००,०००,०००)
पुनर्मूल्यांकन जगेडाबाट रकमान्तर	-	४८,०११,४३७	-	-	(४८,०११,४३७)		०
स्थगन कर जगेडामा रकमान्तर	-	५,४८६,१४५,२०२	(५,४८६,१४५,२०२)	-	-		-
२०८१ आषाढ ३१ सम्मको मौज्दात	**१८,000,000,000**	**४७,९३६,३७८,२७४**	**४,४२७,३७१,३४९**	**-**	**२३,४६१,६४९,२६९**	**१०१,५३५,८६२**	**९३,९२६,९३४,७५५**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

नगद प्रवाहको एकीकृत विवरण

आषाढ ३१, २०८१ (१५ जुलाइ, २०२४)

रकम रु.

	चालु वर्ष २०८०/८१	गत वर्ष २०७९/८० (परिमार्जित)
सञ्चालन गतिविधिको नगद प्रवाह		
चालु वर्षको खुद नाफा	**६,१८२,६०९,१६४**	**७,८९५,१४३,००४**
समायोजन	-	-
आयकर खर्च	४४,९२१,१३६	४,५५५,४६१,४६९
स्थगन कर	४,९६०,७९८,२१६	(७७४,३५४,९७९)
ह्रासकट्टी	६,०२८,१८५,०३०	५,९८३,८६८,०७९
वित्तीय आम्दानी	(६,६३३,८१८,८२४)	(७,६५८,८२७,७६८)
इम्पेयरमेन्ट (रिभर्स पछिको)	(४७२,३४९,६३४)	११७,९३५,३८४
वित्तीय खर्च	३३७,२४३,४६२	६५३,१४८,९४८
Actuarial नाफा/नोक्सान	१,७५१,३६९,६२०	(२,८२४,९५९,३६०)
अपलेखन_	१,०५२,८५३,९२२	९७०,०४६,५४७
एसोसिएटमा ईक्वीटी नोक्सानी	२७५,२११,७६९	३४२,६६१,१३२
नगद तथा नगद मौज्दातमा अवास्तविक (नाफा)/नोक्सान	-	-
चालु पुँजीमा परिवर्तन	-	-
घटी/(बढी) मौज्दात	१८०,२९७,०६२	(४०४,९७७,६०१)
(बढी)/घटी अग्रिम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	(२७३,७९७,६३७)	४९,३८३,८७२
(बढी)/घटी कर्मचारी ऋण	(२१८,३४७,६३५)	(१९६,६२३,३८७)
(बढी)/घटी प्रोदभावी रकम, पेस्की र अन्य भुक्तानी	(२३६,७७९,७९३)	(४७८,०९२,१११)
(बढी)/घटी आसामी बाँकी	६५९,४१३,१४२	५०८,४२७,४७३
(बढी)/घटी स्थगन कर	-	-
(बढी)/घटी सम्झौता लागत सम्पत्ति	(१६७,७९२,३१२)	(१७६,१७८,२१५)
बढी/(घटी) गैर चालु दायित्व	(४,४९०,५४५,६८८)	३,६०५,३०३,०३६
बढी/(घटी) व्यवस्था	(१६,५११,५०६,८८३	४,०४१,१२९,५१९
बढी/(घटी) चालु दायित्व	(२,७६३,१४३,५७४)	(५,७०५,९१५,१४८)
बढी/(घटी) व्यापारिक भुक्तानी दायित्व	(२,०४१,८६१,०९९)	७१३,५८३,६२८
बढी/(घटी) पट्टा लिज दायित्व	(२०६,८७९,४११)	(४२९,१४८,१८९)
बढी/(घटी) अन्य गैर वित्तीय दायित्व	(२०६,१६८,६११)	(४३९,२८५,७०१)
नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानहरूको समायोजन	(२१२,९९९)	८,५७५,५२७
विगत वर्ष समायोजन	(६९,३१७)	(७१,७१८,८५१)
आयकर भुक्तानी	(२,३६८,३२५,४१४)	(४,६४३,२५८,८३४)
जम्मा समायोजन	**(२१,३०१,३०५,४७३)**	**(२,२५३,८१५,५३१)**
सञ्चालन गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह (क)	**(१५,११८,६९६,३०९)**	**५,६४१,३२७,४७३**
लगानी गतिविधको नगद प्रवाह		
ईन्टरनेट लाईसेन्स नवीकरण शुल्क	-	-
अदृश्य सम्पतिको प्राप्ति	(३३१,३८५,३६१)	(४०४,०८३,१६०)
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण प्राप्ति	(३,५३८,९१९,६९१)	(५,२५६,९४३,१२७)
बढी/(घटी) पट्टा लिज सम्पति	(६२,००१,१६१)	२८८,०६१,१७४
घटी/(बढी) पुँजीगत निर्माणाधिन कार्यप्रगति	१,५१६,३०२,१७४	३१,९१८,३७२
घटी/(बढी) दीर्घकालीन ऋण लगानी तथा पेस्की	१३२,५५०,३४९	१९८,३६१,७२७
घटी/(बढी) लगानी	१६,७८४,५३२,८४६	(१,२५१,८९३,६५६)
लगानी र बैंक निक्षेपबाट प्राप्त आय	६,६३३,८१८,८२४	७,६५८,८२७,७६९
जगेडा कोषमा समायोजन	२,९३६,५४७।२१	-
लगानी गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह (ख)	**२१,१३७,८३४,५२८**	**१,२६४,२४९,०९९**
वित्तीय गतिविधिको नगद प्रवाह		
गैर-नियन्त्रण स्वार्थबाट सेयर जारी गर्दाको आय	-	
पुँजीमा वृद्धि		-
लाभांश भुक्तानी	(७,१७२,०६७,८०४)	(७,१६६,११०,५७५)
वित्तीय गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह (ग)	**(७,१७५,६६७,८०४)**	**(७,१६६,११०,५७५)**
नगदमा भएको कुल वृद्धि (क+ख+ग)	**(१,१५६,५२९,५८५)**	**(२६०,५३४,००३)**
सटही दरमा भएको परिवर्तनले नगद तथा नगद मौज्दातमा अवास्तविक (नाफा)/नोक्सान	२,३२५,२१८	३,८८५,९८०
वर्षारम्भमा नगद र नगद सरह मौज्दात	५,४२३,१५७,५९१	५,६७९,८०५,६१४
वर्षान्तमा नगद र नगद सरह मौज्दात	**४,२६८,९५३,२२३**	**५,४२३,१५७,५९१**

महत्वपूर्ण लेखांकन नीति र व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु यो वित्तीय विवरणहरूको अभिन्न हिस्सा हुन्।

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

श्री राधिका अर्याल
अध्यक्ष

श्री संगिता पहाडी (अर्याल)
सदस्य

श्री धनिराम शर्मा
सदस्य

सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं
एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स
चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस

सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई
कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस

श्री कोमल बहादुर खत्री
सदस्य

श्री कोशहरि निरौला
सदस्य

श्री मनिष जङ्ग जोशी
सदस्य

श्री राजेन्द्र अर्याल
प्रमुख वित्तीय अधिकृत

सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ
प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

२०८१ आषाढ मसान्तमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणहरूसँग सम्बन्धित टिप्पणीहरू:

क. भूमिका:

एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (मुख्य कम्पनी) र यसको सहायक कम्पनी नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेडको आषाढ ३१, २०८१ सम्मको वित्तीय विवरणहरू समावेश छन्।

समूहको मुख्य गतिविधिहरूमा गुणस्तरीय दूरसञ्चार सेवाका साथै सूचना सञ्जालको प्रयोग गरी विद्युतीय भुक्तानी सेवा प्रदान गर्नु रहेको छ।

वित्तीय प्रस्तुतिमा "समूह" भन्नाले कम्पनी र सहायक कम्पनी भन्ने बुझाउँछ।

ख) लेखा विवरणहरू तयारीका आधारहरू:

जग्गा, भवन तथा भौतिक संरचनाको पुनर्मूल्याङ्कन र केही वित्तीय उपकरणहरुको मापन वास्तविक मूल्य (Fair Value) मा गणना गरी कम्पनीको वित्तीय विवरणहरू ऐतिहासिक लागत अवधारणा तथा प्रोदभावी (Accrual Basis) आधारमा तयार गरिएको छ।

ग) नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानहरूको अनुपालना:

एकीकृत वित्तीय विवरणहरू नेपाल लेखामान बोर्ड तथा नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाले जारी गरेको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानहरूको आधारमा तयार गरिएका छन्।

घ) वित्तीय विवरणको स्वीकृति:

समूहको वित्तीय विवरण मंसिर ३०, २०८१ (15 December 2024) मा बसेको कम्पनी सञ्चालक समितिको बैठकले पारित गरी जारी हुन स्वीकृति प्रदान गरेको छ।

ङ) वित्तीय विवरणहरूको प्रस्तुती:

१. एकीकृत नाफा वा नोक्सान विवरणलाई खर्चको "प्रकृतिको आधार"मा वर्गीकरण गर्ने सिद्धान्त अनुरुप तयार गरिएको छ।

२. एकीकृत नगद प्रवाह विवरणमा संलग्न सञ्चालन गतिविधिबाट हुने नगद प्रवाह अप्रत्यक्ष विधिअनुसार तयार गरिएको छ।

३. सम्पत्ति र दायित्वहरुलाई परिपक्व अवधि साथै कम्पनीको सामान्य सञ्चालन गतिविधिको आधारमा आवश्यकता अनुसार चालु तथा गैर चालु सम्पत्ति र दायित्व गरी वित्तीय स्थितिको विवरणहरुमा देखाइएको छ, जसलाई सम्बन्धित टिप्पणीहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ।

च) एकीकरणको आधार:

एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा मुख्य कम्पनी र यसका सहायक कम्पनीको आषाढ ३१, २०८१ सम्मको वित्तीय विवरणहरू समावेश छन्। सहायक कम्पनी भन्नाले कम्पनीको नियन्त्रणमा रहेका सबै संस्थाहरू हुन्। नियन्त्रण तब प्राप्त हुन्छ, जब कम्पनीको त्यस्ता कम्पनीहरूमाथि प्रभुत्व रहन्छ वा लगानीकर्तासँगको संलग्नताबाट प्राप्त बहुप्रतिफलहरूमा अधिकार हुन्छ र लगानीकर्तामाथि आफ्नो शक्ति मार्फत प्रतिफलहरूमा प्रभाव पार्ने क्षमता राख्दछ। विशेष रूपमा, समूहले लगानीकर्तालाई निम्न अवस्थाहरुमा नियन्त्रण गर्दछ :

यदि समूहसँगः

- लगानीकर्तामाथिको प्रभुत्व रहन्छ (अर्थात् विद्यमान अधिकार जसले वर्तमान कम्पनीले लगानीकर्तासँग सम्बन्धित गतिविधिहरू निर्देशित गर्ने क्षमता राख्दछ)
- लगानीकर्तासँगको संलग्नताबाट प्रतिफलहरूमा अधिकार रहन्छ, र
- आफ्नो प्रतिफललाई प्रभाव पार्न लगानीकर्तामाथि आफ्नो शक्ति प्रयोग गर्ने क्षमता राख्दछ।

यदि तथ्य र परिस्थितिहरूले माथि सूचीबद्ध नियन्त्रणहरू मध्ये एक वा एक भन्दा बढी परिवर्तनहरू छन् भनी संकेत गरेमा समूहले लगानी भएको संस्थालाई नियन्त्रण गर्छ वा गर्दैन भनेर पुनर्मूल्याङ्कन गर्छ। समूहले सबै सान्दर्भिक तथ्यहरू र परिस्थितिहरूलाई मूल्याङ्कन गर्न यसको लगानी भएको संस्थामाथि प्रभुत्व छ कि छैन भनि निम्न तथ्यहरुमाथि विचार गर्दछः

- समूहको मतदान अधिकारको आकार;
- समूहको सम्भावित मतदान अधिकार;
- अन्य अनुबन्धित व्यवस्थाबाट उत्पन्न हुने अधिकारहरू

समूहको सहायक कम्पनी माथि नियन्त्रण रहँदासम्म मात्र एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गरिन्छ। एकीकृत वित्तीय विवरणहरू समान परिस्थितिहरूमा भएका कारोवार र अन्य घटनाहरूको लागि एकै प्रकारको लेखा नीतिहरू प्रयोग गरी तयार गरिन्छ। यदि समूहको सदस्यले समान परिस्थितिमा भएका कारोवार र अन्य घटनाहरूको लागि एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा अपनाइएका लेखा नीतिभन्दा फरक अन्य लेखा नीतिहरू प्रयोग गर्दछ भने समूहको लेखा नीति अनुरूप भएको सुनिश्चित गर्न एकीकृत वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा समूह सदस्यको वित्तीय विवरणहरूमा उपयुक्त समायोजन गरिन्छ। एकीकरणको लागि प्रयोग गरिएका सबै सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणहरू मुख्य कम्पनीको प्रतिवेदन मिति (आषाढ ३१) अनुरुप तयार गरिएको छ। मुख्य कम्पनीको प्रतिवेदन तयार गरिएको मिति सहायक कम्पनीको भन्दा फरक भएमा सहायक कम्पनीले सम्भव भएसम्म एकीकरण प्रयोजनको लागि मुख्य कम्पनीको वित्तीय विवरणहरूको मिति अनुसार समायोजनका लागि थप वित्तीय जानकारी तयार गर्दछ।

एकीकरण प्रक्रियाः

(क) मुख्य कम्पनीको सम्पत्ति, दायित्व, पुँजी, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहको विवरणहरु सहायक कम्पनीका सम्बन्धित विवरणहरूसँग एकीकरण गरिएको छ। यसका लागि सहायक कम्पनीको आय र व्ययहरू प्राप्ति मितिमा एकीकृत वित्तीय विवरणहरूमा पहिचान गरिएका सम्पत्ति र दायित्वहरूमा आधारित हुन्छन्।

(ख) मुख्य कम्पनीको सहायक कम्पनीमा भएको लगानीको अंश रकम र पुँजीको अंशलाई समायोजन गरिएको छ।

(ग) समूहका निकायहरू बीचको लेनदेन सम्बन्धी सम्पूर्ण अन्तर-समूह सम्पत्ति र दायित्वहरू, पुँजी, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहहरू हटाइएको छ।

(घ) गैर-नियन्त्रण स्वार्थ (Non-Controlling Interest) ले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा, मुख्य कम्पनीको स्वामित्वमा नहुने कुल बृहत आम्दानी (Total Comprehensive Income) र सहायक कम्पनीहरूको खुद सम्पत्तिको अंशलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

समूहको नाफा वा घाटा र अन्य वृहत आय (OCI) लाई मुख्य कम्पनीका सेयरधनी र गैर-नियन्त्रण गर्ने सेयरधनीमा विभाजन गर्दा गैर-नियन्त्रण गर्ने सेयरधनीको शेष रकम ऋणात्मक भएको अवस्थामा पनि विभाजन गरी प्रस्तुतीकरण गरिन्छ। मुख्य कम्पनीको लेखा नीतिसँग मेल खाने गरी सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणमा आवश्यक समायोजन गरिन्छ। एकीकृत विवरण तयार गर्दा सबै अन्तर समूह (Intra-Group) सँग सम्बन्धित सम्पत्ति, दायित्व, स्वामित्व, आय, खर्च र नगद प्रवाह सम्बन्धी कारोवारलाई पूर्ण रूपमा हटाइन्छ।

गैर-नियन्त्रण स्वार्थ (Non-Controlling Interest):

प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा मुख्य कम्पनीको स्वामित्वमा नहुने गैर-नियन्त्रण स्वार्थले कुल बृहत आम्दानी (Total Comprehensive Income) र सहायक कम्पनीहरूको खुद सम्पत्तिको अंशलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

छ) प्रस्तुतीकरण मुद्रा :

एकीकृत वित्तीय विवरण चलनचल्तीको नेपाली मुद्रा र निकटतम रुपैंयाँमा तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

ज) डिस्काउन्टिङ्ग:

एक वर्षभन्दा बढी अवधिसम्म उल्लेख्य प्रभाव रहने सम्पत्तिको प्राप्ति वा दायित्व निसर्ग गर्दा समूहले डिस्काउन्टिङ्गको आधारमा गणना गर्ने गरेको छ। समूहले विभिन्न आन्तरिक तथा बाह्य पक्षहरूमाथि विचार गरी नगद प्रवाहमा प्रयोग हुने उपयुक्त डिस्काउन्टिङ्ग दर निर्धारण गरेको छ। सम्पत्तिको इम्पेयरमेन्ट मूल्याङ्कनको लागि सम्पत्ति प्रयोगको रकम गणनाको लागि उपयुक्त डिस्काउन्टिङ्ग दरको समेत प्रयोग गरिन्छ।

सामान्यतया यस्तो डिस्काउन्टिङ्ग दर निकाल्नको लागि Capital Assets Pricing Model (CAPM) प्रयोग गरिन्छ। सम्पत्तिमा इम्पेयरमेन्ट (Impairment) निर्धारण गर्दा समेत डिस्काउन्टिङ्ग दर नै प्रयोग गरिएको छ। समूहको कुनैपनि दीर्घकालीन ऋण नभएकोले पुँजीको लागत नै पुँजीको भारित औसत लागत (WACC) हुन आउँछ। अनुमानित प्रतिफल दर निर्धारणमा CAPM को प्रयोगका लागि Beta को आवश्यकता हुन्छ। देशको दूरसञ्चार उद्योगमा यो समूह एकमात्र सूचिकृत कम्पनी भएको कारण बजार गति र प्रतिफल दरको वास्तविक रुप देखाउनको लागि Beta को प्रयोगबाट आएको नतिजाले कम्पनीको आर्जन दरको उपयुक्त चित्रण गर्ने देखिदैन।

वित्तीय विवरणहरूमा डिस्काउन्ट दर निर्धारण गर्दा Risk Adjusted Dividend Growth Model को प्रयोग गरिएको छ। यसरी निर्धारण हुन आएको ८ प्रतिशत डिस्काउन्ट दर नै कम्पनीको सम्पत्ति र दायित्वको डिस्काउन्ट दरको रुपमा निर्धारण गरिएको छ।

झ) लेखा नीति, महत्वपूर्ण लेखा अनुमान तथा निर्णय:

लेखा नीति:

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार समूहको व्यवसायसँग मेल खाने गरी लेखा नीतिहरू निर्धारण र लागू गर्नू पर्दछ। समूहको वित्तीय अवस्था, नतिजा तथा नगद प्रवाहमा सारभुत रुपमा असर पार्न सक्ने लेखा नीति तथा लेखा अनुमानहरू प्रयोग गर्दा सञ्चालक समिति र व्यवस्थापनको तहबाट उपयुक्त निर्णय लिने गरिएको छ।

समूहले यी लेखा नीतिहरू निरन्तर रुपमा लागू गर्दै आईरहेको छ। लेखा नीति र सोमा भएका परिवर्तनहरूलाई एकीकृत वित्तीय विवरणहरुका सम्बन्धित खण्डहरूमा आवश्यक टिप्पणी सहित समावेश गरिएका छन्। परिवर्तन र त्यसको असरलाई आवश्यकता अनुसार खुलाईएको छ।

लेखा अनुमान तथा निर्णय

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार समूहले वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा तयार गरिएको मितिसम्म कायम सम्पत्ति र दायित्वहरू, सोही मितिसम्म उल्लेख गरिएका सम्भावित दायित्व र प्रतिबद्धता तथा सोही अवधिसम्मको मात्र आम्दानी तथा खर्चहरूसँग सम्बन्धित रकमलाई आधार मानी लेखा अनुमानहरू तयार गर्नुपर्ने हुन्छ। अनुमानको क्रममा हुने अन्तरनिहित अनिश्चितताको कारण भावी अवधिको लागि अनुमान गरी प्रस्तुत गरिएका नतिजाहरूमा केही फरक पर्न सक्ने हुन्छ। लेखा सम्बन्धी अनुमान तथा त्यसमा आधारित मान्यताहरुलाई विगतका अनुभव, प्रभाव पार्न सक्ने तत्वहरू तथा भविष्यको घटनाबाट हुने अपेक्षालाई प्रभाव पार्न सक्ने भनि विश्वास गरिएका घटनाहरू समेतलाई विचार गरी Ongoing Basis को आधारमा समीक्षा गर्ने गरिएको छ। लेखा अनुमानहरूको पुनर्विचार गर्दा सोही अवधिको लागि मात्र प्रभाव पर्ने भए सोही अवधिको लागि र भविष्यमा पनि प्रभाव पर्ने भएमा हाल तथा भविष्यको लागि पनि स्वीकार्य हुने गरी उल्लेख गरिएको छ।

एकीकृत वित्तीय विवरणमा समूहको लेखा नीति तथा अनुमानको मूख्य श्रोत लागू गर्ने सन्दर्भमा व्यवस्थापनले समूहको वित्तीय अवस्था तथा नतिजा प्रस्तुतीकरणको लागि महत्वपूर्ण हुने निर्णयहरु आवश्यक टिप्पणीसाथ यथास्थानमा प्रस्तुत गरिएको छ।

ञ) निरन्तर अवधारणा:

समूहको व्यापार भविष्यमा पनि निरन्तर रुपमा सञ्चालनमा रहन्छ भन्नेमा समूहको सञ्चालक समिति विश्वस्त भएकोले एकीकृत वित्तीय प्रतिवेदनहरु निरन्तर अवधारणाको आधारमा तयार गरिएका छन्। निरन्तर अवधारणाको सहि मूल्यांकनको लागि समूहको सञ्चालक समितिले नाफाको वर्तमान र भावी अवस्था तथा अनुमानहरु, नगद प्रवाह र पूंजीगत स्रोतहरुको सूचनाहरुको बारेमा व्यापक रुपमा विचार गरेको छ।

व्यावसायमा सारभुत रुपमा प्रभाव पार्ने अनिश्चितताहरु नदेखिएको र निरन्तर अवधारणाको निरन्तरताको निश्चिततामाथि कुनै शंका नरहेका कारण व्यवसायको विघटन वा सेवा बन्दको बारेमा सञ्चालक समितिको कुनै योजना रहेको छैन।

ट) पट्टा (Lease)

नेपाल लेखामान (NAS) १७ (पट्टाहरू) लाई प्रतिस्थापन गरेको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS) १६ 'लीजहरू' वमोजिम पट्टाको पहिचान, मापन, प्रस्तुतीकरण र पट्टाहरूको खुलासा (Disclosure) को स्थापित सिद्धान्त अनुसार पट्टा लिने व्यक्तिले अधिकांश पट्टाहरू वित्तीय स्थितिको विवरणमा लेखाङ्कन गर्नु पर्ने हुन्छ।

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ अनुसारको पट्टादाताको लेखाङ्कन नेपाल लेखामान १७ भन्दा फरक छैन। पट्टादाताले नेपाल लेखामान १७ को जस्तै गरी पट्टाहरूलाई सञ्चालन पट्टा वा वित्तीय पट्टाको रूपमा वर्गीकरण गर्न सक्दछ। कम्पनी पट्टादाता भएको खण्डमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ ले पट्टाको लेखाङ्कनमा कुनै फरक पार्दैन। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ अनुसार कम्पनीले सम्पत्ति पट्टामा लिंदा पट्टा सम्झौताबाट उत्पन्न हुने भविष्यको भुक्तानीहरूको लागि पट्टा दायित्व तथा पट्टा सम्पत्तिको प्रयोगको अधिकार राख्दछ।

ठ) प्रस्तुतीकरण मितिहरू

विवरण	नेपाली पात्रो अनुसारको मिति/अवधि	अंग्रेजी पात्रो अनुसारको मिति/अवधि
वित्तीय स्थितिको विवरणको तुलनात्मक मिति	३१ आषाढ २०८०	१६ जुलाई २०२३
तुलनात्मक प्रस्तुतीकरण अवधि	१ श्रावण २०७९ देखि ३१ आषाढ २०८० सम्म	१७ जुलाई २०२२ देखि १६ जुलाई २०२३ सम्म
नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान वित्तीय स्थिति विवरणको मिति	३१ आषाढ २०८१	१५ जुलाई २०२४
नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान वित्तीय प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण अवधि	१ श्रावण २०८० देखि ३१ आषाढ २०८१ सम्म	१७ जुलाई २०२३ देखि १५ जुलाई २०२४ सम्म

ड) Materiality (प्रभावको भार)

समूहले आफ्नो वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा प्रकृति वा मात्रा वा दुवैको आधारमा Materiality को निर्धारण गर्ने गर्दछ। वित्तीय विवरणहरुको प्रस्तुतिमा Materiality एउटा सर्वव्यापी अबरोधक (Pervasive Constraint) हो, जुन गुणात्मक चरित्रको प्रस्तुतीकरणको लागि सान्दर्भिक हुन्छ।

९ अदृश्य सम्पति :

लेखा नीतिहरू

समूहको अदृश्य सम्पत्ति भन्नाले पहिचान गर्न सकिने तर अभौतिक रुपमा रहने गैर मौद्रिक सम्पत्तिलाई बुझाउँदछ। यस प्रकारको सम्पत्तिलाई समूहले खरिद वा सिर्जना जस्ता विगतका घटनाहरुको परिणाम स्वरुप नियन्त्रण गर्दछ र यसबाट भविष्यमा आर्थिक लाभ प्राप्त हुने अपेक्षा गर्दछ। समूहले आफ्नो नियन्त्रणमा रहेका र भविष्यमा समूहलाई आर्थिक लाभ प्रदान गर्ने प्रवल सम्भावना भएका तथा लागत मूल्य विश्वसनीय ढंगले मापन गर्न सकिने यस्ता सम्पत्तिहरूको पहिचान गरी लेखाङ्कन गर्दछ । निश्चित प्रयोगयोग्य अवधि भएका यस्ता अदृश्य सम्पत्तिलाई लागत मूल्यबाट सञ्चित अपलेखन तथा सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी घटाएर गणना गरिएको छ।

समूहले हरेक वर्ष सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि र अपलेखन विधि पुनरावलोकन गर्ने गरेको छ । सम्पत्तिको अनुमानित प्रयोगयोग्य अवधि तथा सम्पत्तिबाट भविष्यको अपेक्षित आर्थिक लाभको उपभोगमा हुने परिवर्तनलाई नेपाल लेखामान ८ ले औंल्याएको विधि अनुरुप लेखा अनुमानहरूमा भएको परिवर्तन सरह लेखाङ्कन गरिएको छ।

असीमित प्रयोगयोग्य अवधि भएका अदृश्य सम्पत्तिहरूको इम्पेयरमेन्ट मूल्याङ्कन हरेक प्रस्तुतीकरण मितिमा गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू:

अदृश्य सम्पत्ति

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरु मौज्दात	**१,७५६,२०२,६४०**	**२,०१३,५५५,७२५**
यस आ.व.को थप	३३३,९२३,८५२	४०४,८८३,१६०
यस आ.व.को परिशोधन	(५१७,४०९,४२७)	(६६२,२३६,२४४)
जम्मा	**१,५७२,७१७,०६५**	**१,७५६,२०२,६४०**

२. सम्झौता लागत सम्पति:

सम्झौता लागत सम्पत्तिमा सम्झौता प्राप्तिको लागि लागेको थप खर्चहरू (जस्तैः सिम/रिचार्ज कार्डहरूको बिक्रीको लागि डिलरहरूलाई भुक्तानी गरिने बिक्री कमिसन) समावेश हुन्छ। यी खर्चहरू भविष्यमा प्राप्त हुने आम्दानीबाट परिपूर्ति हुने अनुमान गर्न सकिने भएमा त्यस्ता खर्चहरूलाई पूँजीकरण गरिन्छ। सम्झौता प्राप्तिको लागि हुने यस्ता अतिरिक्त खर्च सम्झौता नभएको अवस्थामा हुँदैन।

पुँजीकृत सम्झौता लागत सम्पत्तिसँग सम्बन्धित बिक्री गरिएको वस्तु तथा सेवाहरुको ग्राहकहरुसँगको सम्झौता अवधिको आधारमा सो सम्पत्तिलाई अपलेखन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

समूहको ग्राहकहरुको ऐतिहासिक औसत अवधि १२ महिनाभन्दा बढी रहेको अनुमान छ र औसत ग्राहक अवधि अनुमानको लागि ग्राहक Churn Rate उत्कृष्ट सूचक रहेको समूहको विश्वास भएकोले सम्झौता प्राप्तिको लागि गरिएको थप खर्चलाई स्थगन गरिएको छ। तसर्थ, समूहले ५ वर्षको अवधिलाई औसत ग्राहक अवधि अनुमान गरेको छ।

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरु मौज्दात	**३९०,५५८,२३२**	**४१३,७६२,८९७**
यस आ.व.को थप	१६७,७९२,३१२	१७६,१७८,२१५
यस आ.व.को अपलेखन	(१९३,१९८,८४३)	(१९९,३८२,८८०)
आषाढ ३१, २०८० को जम्मा	**३६५,१५१,७०१**	**३९०,५५८,२३२**

३. जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण:

लेखा नीति

भविष्यमा आर्थिक लाभ प्राप्त हुने सम्भावना प्रवल रहेको तथा सोको लागत विश्वसनीय ढंगबाट यकिन गर्न सकिने अवस्थामा मात्र जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणलाई सम्पत्तिको रुपमा पुँजीकरण गरिएको छ। जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको लक्षित उपयोगका लागि प्रयोगयोग्य अवस्थामा ल्याउन गरिएका सम्पूर्ण आवश्यक खर्चबाट सञ्चित ह्रास तथा सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी घटाई आएको रकम समूहको वित्तीय स्थितिको विवरणमा देखाइएको छ । पछिल्ला वर्षहरुमा जमिन तथा भवन वर्गमा रहेका सम्पत्तिलाई पुनर्मूल्याङ्कन विधि मार्फत लेखाङ्कन गरिएको छ। पुनर्मूल्याङ्कन विधि अन्तर्गत वास्तविक मूल्य विश्वसनीय ढंगले गणना गर्न सकिने अवस्थामा सम्पत्तिलाई प्रथम लेखाङ्कन पश्चात पुनर्मूल्यांकित रकममा प्रस्तुत गरिन्छ। उक्त रकमले पुनर्मूल्याङ्कन मितिको वास्तविक रकमबाट पछिल्लो सञ्चित ह्रास तथा सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी घटाई आएको रकमलाई दर्शाउछ। यद्यपि अन्य वर्गमा रहेका सम्पत्तिलाई ऐतिहासिक लागत विधिमा लेखाङ्कन गरिन्छ। जस अन्तर्गत प्रथम लेखाङ्कनको लागि खरिद वा निर्माण लागतलाई अपेक्षित प्रयोगयोग्य अवधिमा ह्रासकट्टी गरी सम्भावित इम्पेयरमेन्ट नोक्सान भएको अवस्थामा उक्त नोक्सानी घटाई प्रस्तुत गरिन्छ।

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणहरूको ह्रासकट्टी सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा गरिन्छ । ह्रासकट्टी गर्दा सम्पत्ति प्राप्त गरिएको वर्षदेखि समदरमा गर्ने गरिन्छ । प्रत्येक वर्षान्तमा सम्पत्तिको अवशेष मूल्य, प्रयोगयोग्य अवधि र ह्रासकट्टी दर पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ । पुनरावलोकन गर्दा व्यवस्थापनले लिएका लेखा अनुमानहरू फरक पर्न गएको अवस्थामा त्यस्ता फरकहरूलाई नेपाल लेखामान ८ अनुसार

लेखाङ्कन गर्ने गरिएको छ । यस अवधिमा उल्लिखित अनुमानहरुमा फरक नरहेको व्यवस्थापनको ठहर रहेको छ।

खरिद मूल्यको अलावा सम्पत्तिलाई लक्षित स्थान र उपयोगको लागि सञ्चालनयोग्य बनाउन लागेका प्रत्यक्ष खर्चहरूलाई सम्पत्तिको मूल्यमा समावेश गरिएको छ । फरक फरक प्रयोगयोग्य अवधि भएका पार्टपुर्जा जडित प्लाण्ट र उपकरणहरूको हकमा त्यस्ता पार्टपुर्जाहरूको आ-आफ्नो प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा छुट्टाछुट्टै ह्रासकट्टी गरिएको छ। नेपाल लेखामान १६ ले सम्बोधन नगर्ने खर्चहरूलाई सम्बन्धित अवधिमै खर्च लेखिएको छ ।

विस्थापित भएका, मर्मत गरी सञ्चालन गर्न नसकिने गरी बिग्रिएका तथा मूल्य नगण्य भई प्रयोगविहिन अवस्थाका सम्पत्तिहरूलाई पहिचान भएको अवधिबाटै समूहको सम्पत्तिबाट हटाइएको छ । जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको कुनै एकाइ विस्थापन गर्दा प्राप्त निसर्ग मूल्य र तिनीहरूको बाँकी रकम बीचको फरक मूल्यलाई सो कारोबारबाट भएको वास्तविक नाफा नोक्सान मानी समूहको नाफा-नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ ।

ह्रासकट्टी

जग्गा जमिन बाहेक अन्य सम्पत्तिहरूलाई तिनीहरूको प्रयोगयोग्य अवधि अनुसार समदर विधिको आधारमा ह्रासकट्टी गरिएको छ । भवन र भौतिक संरचनाहरुको बाँकी प्रयोगयोग्य बाँकी अवधिको लागि पुनर्मूल्याङ्कित मूल्यमा ह्रासकट्टी गरिएको छ। भवन तथा भौतिक संरचनाहरुको पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा बढी हुन आएको ह्रासकट्टीलाई पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितिबाट इक्विटीमा सारिएको छ। अवशेष मूल्य, सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि र ह्रासकट्टी विधिहरूलाई हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ। पूर्वानुमानमा कुनै परिवर्तन भएको पाइएमा परिवर्तित अनुमानहरूलाई नेपाल लेखामान ८ अनुसार परिमार्जन गरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

अपलेखन:

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको कुनै एकाइको खुद निसर्ग मूल्य र सोको बाँकी रकम बीचको फरक मूल्यलाई त्यस्ता सम्पत्ति विस्थापन गर्दा प्राप्त वास्तविक नाफा नोक्सान मानिएको छ ।

इम्पेयरमेन्ट:

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको बाँकी रकम सोको असुलीयोग्य रकमभन्दा बढी हुन आएमा सम्भव भएसम्म नगद आर्जन गर्ने एकाइको आधारमा र सो नभएमा सम्पत्तिको एकाइको आधारमा इम्पेयरमेन्ट गरिएको छ ।

पुनर्मूल्याङ्कन:

समूहको नाममा रहेको जग्गालाई आवधिक पुनर्मूल्याङ्कन गरी वास्तविक मूल्य कायम गरिएको छ । पुनर्मूल्याङ्कनबाट सम्पत्तिको मूल्यमा वृद्धि भएको रकमलाई विस्तृत आम्दानी विवरणमा लेखाङ्कन गरी सञ्चित इक्विटीमा पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति शिर्षकमा देखाइएको छ। तर कुनै सम्पत्तिको यस अघि पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा पुनर्मूल्यांङ्कित रकममा कमी भई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिएको भए सो रकमसम्म समायोजन हुने गरी हालको पुनर्मूल्याङ्कनबाट वृद्धि भएको रकमलाई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

पुनर्मूल्याङ्कनबाट कमी भएको सम्पत्तिको मूल्यलाई नाफा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ। तर कुनै सम्पत्तिको यस अघि पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा पुनर्मूल्यांङ्कित रकममा वृद्धि भई पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति शिर्षकमा लेखाङ्कन गरिएको भए पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितिमा भएको रकमसम्म समायोजन हुने गरी हालको पुनर्मूल्याङ्कनबाट कमी भएको रकमलाई विस्तृत आम्दानी विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ। विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत लेखाङ्कन गरिएको कमीले पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिति रकमलाई घटाउँछ।

पुनर्मूल्याङ्कन गरिएका भवन तथा भौतिक संरचनाहरुको कुल मूल्यमा सञ्चित ह्रासको हिसाब घटाई आउने खुद रकममा पुनर्मूल्यांङ्कित मूल्यसम्मको फरक रकमलाई समायोजन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चिती:

भवन लगायतका भौतिक संरचनाहरुको पुनर्मूल्याङ्कन मूल्यलाई तिनको बाँकी प्रयोग अवधिको हिसाबले ह्रासकट्टी गरी लेखाङ्कन गरिएको छ। पुनर्मूल्याङ्कित ह्रासकट्टी रकम रु.४८,०११,४३७ पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चितीबाट इक्विटीमा सारिएको छ।

जग्गा, भवन र भौतिक संरचनाहरुको ३१ आषाढ २०८१ मा गरिएको पुनर्मूल्याङ्कन प्रभाव निम्नानुसार रहेको छ।

रकम रु.

विवरण	जग्गा	भवन	जम्मा
३१ आषाढ २०८० को जम्मा	**२२,४३३,६४६,०५५**	**१,०७६,०१४,६५१**	**२३,५०९,६६०,७०६**
यस अवधिको बढी पुनर्मूल्याङ्कन			
यस अवधिको घटी पुनर्मूल्याङ्कन			
पुनर्मूल्यांकन सञ्चितीबाट आर्जित आम्दानीमा स्थानान्तरण		(४८,०११,४३७)	(४८,०११,४३७)
३१ आषाढ २०८१ को जम्मा	**२२,४३३,६४६,०५५**	**१,०२८,००३,२१४**	**२३,४६१,६४९,२६९**

विवरण	जमिन	भवन	प्लान्ट र मेसिनरी	ताप प्रकाश र ए.सि.	फर्निचर र फिक्स्चर	कार्यालय उपकरण	सवारी साधन	जम्मा रु.
वास्तविक लागत								
आषाढ ३१, २०८० मा	**२३,०८५,०५२,०६६**	**३,६१५,३९२,५०५**	**७९,२५४,०८५,७०४**	**५७७,४०६,४२९**	**४५९,७७१,४३१**	**२,०२३,९०१,३६४**	**१,१०५,५६८,१८६**	**११०,१२१,१७७,६८५**
विगत वर्ष समायोजन पुँजीकरण	-			-	-	-	-	
परिमार्जित समायोजन	-	-	-	-	-	-	-	-
आषाढ ३१, २०८० परिमार्जित जम्मा	**२३,०८५,०५२,०६६**	**३,६१५,३९२,५०५**	**७९,२५४,०८५,७०४**	**५७७,४०६,४२९**	**४५९,७७१,४३१**	**२,०२३,९०१,३६४**	**१,१०५,५६८,१८६**	**११०,१२१,१७७,६८५**
वर्ष भरिमा थप		८८,९९६,१९२	३,०९८,३६२,५७८	४७,२९५,२६४	२३,११४,७५९	८७,५७८,६१९	१९१,९३६,४५१	३,५३७,२८३,८६३
चालु वर्षको निर्सर्ग	-		(५,१७५,९९१,१२५)	(२४,५००।००)	(१९,५००।००)	(४४६,९६१,४६६।०४)		(५,६२२,९९६,५९१)
स्थानान्तरण समायोजन	-			-	-	-	-	
परिमार्जित समायोजन						-	-	
आषाढ ३१, २०८१ मा	**२३,०८५,०५२,०६६**	**३,७०४,३८८,६९७**	**७७,१७६,४५७,१५६**	**६२४,६७७,१९३**	**४८२,८६६,६९०**	**१,६६४,५१८,५१७**	**१,२९७,५०४,६३७**	**१०८,०३५,४६४,९५७**
ह्रासकट्टी र इम्पेयरमेन्ट रु.								
आषाढ ३१, २०८० मा		**१३९,६८०,०७१**	**५४,८५९,०१८,५४२**	**४३९,९७४,७९९**	**३९५,८०६,२३०**	**१,७६०,४९२,६०४**	**८५९,१२२,८४६**	**५८,४५४,०९५,०९३**
विगत वर्ष ह्रासकट्टी समायोजन	-							
विगत वर्ष पुँजीकरण समायोजन	-							
सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सान समायोजन आषाढ ३१, २०८०	-		७४२,१७८,९१३	-	-	-	-	७४२,१७८,९१३
चालु वर्षको ह्रासकट्टी	-	१३१,०६५,०३२	५,६८४,९४४,२५४	४५,२५७,११२	२१,७०३,७७२	८५,४६९,२९४	५७,०३६,३०१	६,०२५,४७५,७६४
निसर्गमा ह्रासकट्टी फिर्ता	-	-	(५,१५९,७१९,८४८)					(५,१५९,७१९,८४८)
चालु वर्षको इम्पेयरमेन्ट नोक्सान			४१,०३३,२४१	(२४,५००)	(१९,४९८)	(४४६,०९७,७१३)		(४०५,१०८,४७०)
परिमार्जित समायोजन	-		५४	-	-	-	-	५४
आषाढ ३१, २०८१ मा	-	**२७०,७४५,१०३**	**५६,१६७,४५५,१५६**	**४८५,२०७,४११**	**४१७,४९०,५०३**	**१,३९९,८६४,१८५**	**९१६,१५९,१४७**	**५९,६५६,९२१,५०६**
Net Block								
आषाढ ३१, २०८१ मा	**२३,०८५,०५२,०६६**	**३,४३३,६४३,५९४**	**२१,००९,००२,०००**	**१३९,४६९,७८२**	**६५,३७६,१८७**	**२६४,६५४,३३२**	**३८१,३४५,४९०**	**४८,३७८,५४३,४५२**
आषाढ ३१, २०८० मा	**२३,०८५,०५२,०६६**	**२,७३३,५३३,५२१**	**२४,३९५,०६७,१६२**	**१३७,४३१,६३०**	**६३,९६५,२०२**	**२६३,४०८,७६०**	**२४६,४४५,३४०**	**५०,९२४,९०३,६८०**

४. पुँजीगत कार्यप्रगति:

लेखा नीतिहरू:

निर्माणाधीन सम्पत्तिलाई तिनको लागत मूल्यबाट सञ्चित इम्पेयरमेन्ट नोक्सानी रकम घटाई प्रस्तुत गरिएको छ। यस्ता सम्पत्ति उद्देश्य अनुसार प्रयोगयोग्य भएपछि मात्र ह्रासकट्टी गर्न सुरु गरिएको छ।

नयाँ प्रणाली तथा उपकरणको प्राप्ति लागत र जडान खर्चलाई सञ्चालनमा आउनु अघिसम्म वा सिभिल सम्बन्धी कार्य समाप्त नभएको मितिसम्म पुँजीगत कार्यप्रगतिमा लेखाङ्कन गरिएको छ। उपकरणहरू कार्य सञ्चालनमा आएपछि तथा सिभिल सम्बन्धी कार्यको लागि सञ्चालनयोग्य भई हस्तान्तरण भएपछि पुँजीकरण गरिन्छ।

निर्माणाधीन सम्पत्तिको रकमबाट सम्भावित नोक्सानीको रकम घटाई प्रस्तुत गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

रकम रु.

पुँजीगत कार्यप्रगति	पुँजीगत कार्य	जडान गरिएका पुँजीगत मौज्दात सामग्री	जम्मा
आषाढ ३१, २०८० को जम्मा मौज्दात	**४७९,०८२,१२०**	**६,२०६,४१५,४१९**	**६,६८५,४९७,५४०**
विगत वर्ष समायोजन			
खुद थप (स्थानान्तरण) २०८०।८१	(१९७,२७२,२२५)	(१,३१९,०२९,९४८)	(१,५१६,३०२,१७३)
पुँजीगत कार्यप्रगति आषाढ ३१, २०८१ को जम्मा मौज्दात	**२८१,८०९,८९५**	**४,८८७,३८५,४७१**	**५,१६९,१९५,३६६**
आषाढ ३१, २०८० को सञ्चित इम्पेयरमेन्ट	**२४,६९८,२०२**	**१,२२३,१५९,९५८**	**१,२४७,८५८,१६०**
आ.व.२०८०।८१ को इम्पेयरमेन्ट		१२८,९७०,६०३	१२८,९७०,६०३
आषाढ ३१, २०८१ को सञ्चित इम्पेयरमेन्ट	२४,६९८,२०२	१,३५२,१३०,५६१	१,३७६,८२८,७६३
३१ आषाढ २०८१ को खुद मौज्दात	**२५७,१११,६९३**	**३,५३५,२५४,९१०**	**३,७९२,३६६,६०३**
३१ आषाढ २०८० को खुद मौज्दात	**४५४,३८३,९१८**	**४,९८३,२५५,४६१**	**५,४३७,६३९,३७९**

५. एसोसियट्‌समा लगानी:

लेखा नीतिहरु

"एसोसियट्स" भन्नाले कम्पनीको सहायक कम्पनी वा संयुक्त लगानी नभएको तर उल्लेख्य प्रभाव रहने संस्था हो। उल्लेख्य प्रभाव भन्नाले वित्तीय र सञ्चालन नीतिसम्बन्धी निर्णय प्रक्रियामा भाग लिन सक्ने भएतापनि नीतिहरूमाथि नियन्त्रण वा संयुक्त नियन्त्रण नरहने अवस्थालाई बुझाउँदछ।

कुनै समूहको खुद वास्तविक रकममा प्राप्त सेयर तथा एसोसियट्सका स्पष्ट पहिचान भएका सम्पत्ति, दायित्वहरू वा आकस्मिक दायित्वहरू प्राप्त गर्दा हुन आउने थप लागतलाई प्राप्त मितिमा ख्यातिको रुपमा लेखाङ्कन गरी लगानीको सुरु रकममा जोडिएको छ।

एसोसियट्ससँगका त्यस्ता सम्पत्ति र दायित्वहरूलाई इक्विटी विधिबाट लेखाङ्कन गरी वित्तीय विवरणहरूमा समावेश गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

यस आ.व.मा समूहले माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेडको हकप्रद सेयर खरिद गरेको छ।

रकम रु.

एसोसियट्समा लगानी	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
त्रिशुली ३ बी मा लगानी		
लागत	७४१,०००,०००	७४१,०००,०००
इक्विटीमा समायोजन	(२५९,६४३,६२३)	(८३,६०६,८४३)
माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड		
लागत	१,२७०,८००,०००	६३५,४००,०००
इक्विटीमा समायोजन	(५९५,६७८,६२८)	(४४५,१६६,२७६)
नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेड		
लागत	४५१,५४१,२५०	४५१,५४१,२५०
इक्विटीमा समायोजन	(३१,४२१,७४१)	(८२,५४६,१०६)
जम्मा	**१,५७६,५९७,२५७**	**१,२१६,६२२,०२६**
एसोसियट्सको सेयरबाट आम्दानी/(खर्च)	**(२७५,४२४,७६८)**	**(३३४,०८५,६०५)**
एसोसियट्सको OCI बाट आम्दानी/(खर्च)	(२७५,२११,७६९)	(३४२,६६१,१३२)
एसोसियट्सको PL आम्दानी/(खर्च)	(२१२,९९९)	८,५७५,५२७

६. जिन्सी मौज्दात:

लेखा नीतिहरू

जिन्सी मौज्दातहरूलाई खुद असुलयोग्य रकम वा लागत मध्ये जुन कम हुन आउँछ सोही मूल्यमा लेखाङ्कन गर्ने गरिएको छ।

यस्तो मूल्यमा जिन्सी मौज्दातहरूको सम्पूर्ण खरीद लागत, परिवर्तन गर्दा लाग्ने लागत र सामग्रीहरू वर्तमान स्थान र अवस्थामा ल्याउँदा लाग्ने लागतहरू समावेश गरिएका छन्। लागतलाई पहिलो प्राप्ति पहिलो निष्काशन (FIFO) को आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ। खुद असुलयोग्य रकम सामान्य व्यापारिक हिसाबले अनुमानित बिक्री मूल्यबाट अनुमानित कार्य सम्पन्न लागत र आवश्यक अनुमानित खर्चहरू घटाई अनुमान गरिएको छ।

जिन्सी मौज्दातहरूलाई अप्रचलित सामग्रीको मूल्यबाट उपयुक्त छुट/नोक्सानी घटाई लेखाङ्कन गरिएको छ। बिक्रीयोग्य सामग्रीको मूल्याङ्कन लागत मूल्य वा प्राप्तियोग्य मूल्य मध्ये जुन मूल्य न्यून हुन्छ सोको आधारमा गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू

जिन्सी मौज्दातहरूमा मुख्य रुपमा नगद कार्डहरू, टेलिफोन सेटहरू (मोबाइल र अन्य), ग्राहकहरुको परिसरमा जडित उपकरणहरु जस्तै सी.पीं.ई., फाइवर केबुल, ड्रप वायर, अन्य सहायक सामग्रीहरू र पुँजीकरण गर्न नमिल्ने जगेडा सामग्रीहरू समावेश गरिएका छन्।

जिन्सी मौज्दात

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कुल मौज्दात	१९४,५२२,२९७	२८२,००२,२९७
टेलिफोन सेट, ड्रपवायर र पाटपुर्जा	२५३,१८५,९७२	११६,०५१,२०८
क्यास कार्ड	३२३,४६०,५९९	५५३,४१२,४२५
स्पेयर्स् र अन्य	**७७१,१६८,८६८**	**९५१,४६५,९३०**
सम्भावित नोक्सानी		
टेलिफोन सेट, ड्रपवायर र पाटपुर्जा	५६,८३३,४१६	५२,८३३,०९४
क्यास कार्ड	२,५६७,३७१	२,३२६,९५८
स्पेयर्स् र अन्य	१८९,३८४,४२०	१८८,३८९,८८५
खुद जिन्सी मौज्दात	**२४८,७८५,२०७**	**२४३,५४९,९३७**
टेलिफोन सेट, ड्रपवायर र पाटपुर्जा	१३७,६८८,८८१	२२९,१६९,२०३
क्यास कार्ड	२५०,६१८,६०१	११३,७२४,२५०
स्पेयर्स् र अन्य	१३४,०७६,१७९	३६५,०२२,५४०
जम्मा	**५२२,३८३,६६१**	**७०७,९१५,९९३**

७. पट्टा (Lease)

लेखा नीतिहरू

पट्टाको पहिचान

समूहले सम्झौताको सुरुवातमा सम्झौता वा पट्टा, हो वा होइन भनेर निर्धारण गर्दछ। यदि समूहले सम्झौताबाट पहिचान गरिएको सम्पत्तिको सो अवधिको प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्ने अधिकार प्रदान गर्दछ भने त्यो पट्टा हुन्छ। सोको मूल्याङ्कन गर्दा समूहले निम्न कुरामा विचार गर्दछ।

क) सम्झौताले स्पष्ट वा निहित रूपमा पहिचान गरिएको सम्पत्तिको प्रयोग समावेश गर्दछ। सम्पत्ति भौतिक रूपमा फरक हुनुपर्दछ वा भौतिक रूपमा फरक सम्पत्तिको सबै क्षमताहरू प्रतिनिधित्व भएको हुनुपर्दछ। आपूर्तिकर्तासँग प्रतिस्थापन गर्ने वास्तविक अधिकार भएका सम्पत्तिहरूलाई फरक मानिने छैन।

ख) पट्टा लिनेलाई प्रयोगको अवधिभर सम्पत्तिको प्रयोगबाट पर्याप्त रूपमा सबै आर्थिक लाभहरू प्राप्त गर्ने अधिकार छ।

ग) पट्टादारसँग सम्पत्तिको प्रयोग निर्देशित/निर्णय गर्ने र सम्पत्ति कसरी र कुन उद्देश्यका लागि प्रयोग गर्ने वा परिवर्तन सम्बन्धमा निर्णय गर्ने अधिकार रहन्छ।

समूहले पट्टाको सुरुवातमा नै पट्टाको दायित्व र सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारलाई पहिचान गर्दछ। पट्टा दायित्व प्रारम्भिक रूपमा पट्टा अवधिमा बाँकी रहेको पट्टा भुक्तानीको वर्तमान मूल्यमा मापन गरिन्छ, जसमा वृद्धिशील उधारो दर प्रयोग गरेर डिस्काउन्टिङ्ग गरिन्छ।

पट्टा अवधि

पट्टा अवधि भनेको अवधि थप गर्न मिल्ने विकल्पको प्रभावको लागि समायोजन गरिएको पट्टाको रद्द गर्न नमिल्ने अवधि हो जुन यथोचित रूपमा प्रयोग गर्ने निश्चित छ वा पट्टाको समाप्ति गर्ने विकल्प प्रयोग हुदैन भन्ने विषयमा समूह विश्वस्त छ।

वृद्धिशील उधारो दर

समूहले समान मूल्य र समान सुरक्षाको साथै सम्पत्ति प्राप्त गर्न उस्तै अवधिको ऋणको लागि तिर्नुपर्ने दर वृद्धिशील उधारो दर हो।

पट्टा भुक्तानी

पट्टा भुक्तानीमा मासिक भुक्तानी वा ६ महिनाको अवधिको लागि अग्रिम रूपमा वा सोही अवधिको लागि पछि भुक्तानी गरिने रकम समावेश गरिएको छ।

प्रभावी ब्याजदर विधिको प्रयोग गरेर परिशोधित लागतमा पट्टा दायित्व मापन गरिन्छ। भविष्यमा पट्टा भुक्तानीमा परिवर्तन हुने भएमा वा समूहले कुनै अवशेष मूल्य जमानत अन्तर्गत भुक्तान हुने अपेक्षा गरेको रकम छ भने तिनीहरूलाई पुनः मापन गरिन्छ।

समूहले पट्टा अवधि परिवर्तन भएको ठाउँमा पट्टा दायित्व पुनः मापन गर्दछ। पट्टा रद्द गर्न नसकिने अवधि परिवर्तन हुँदा वा कुनै घटनाको कारण पट्टादारको नियन्त्रण परिस्थितिमा परिवर्तन भएमा र व्यवस्थापनबाट भएको प्रारम्भिक विश्लेषणमा पट्टा अवधि थपका विकल्प प्रयोग हुने निश्चित वा समाप्तिका विकल्पहरू प्रयोग नहुने विषयमा विश्लेषण परिवर्तन भएमा यस्तो अवस्था सृजना हुन आउँछ। पट्टा अवधि परिवर्तन भएको अवस्थामा समूहले पुनर्मूल्याङ्कनको मितिमा वृद्धिशील उधारो दर प्रयोग गरेर पट्टा दायित्व पुनः मापन गर्दछ। कुनै घटना वा परिस्थिति र पट्टा अवधि अपरिवर्तित भएको अवस्थामा पट्टा दायित्व र सम्बन्धित सम्पत्ति प्रयोगको अधिकार रकम समयसँगै घट्दै जानेछ।

सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारको सुरुको रकमबाट कुनै पनि अग्रीम पट्टा भुक्तानी, प्रारम्भिक प्रत्यक्ष लागत र विघटन लागतको अनुमानित व्यवस्था गरिएको रकम समायोजन गरी कुनै पट्टा प्रोत्साहन रकम प्राप्त भएमा सो घटाई प्रारम्भिक मापन गरिन्छ र सो रकम पट्टा दायित्वको रकम बराबर हुन्छ। सीधा रेखा विधि प्रयोग गरी सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधि वा पट्टा अवधि मध्ये पहिले अन्त्य हुने मितिसम्म तिनीहरूको ह्रासकट्टी गरिन्छ।

समूहले १२ महिना वा सोभन्दा कमको पट्टा अवधि भएको छोटो अवधिको पट्टा, कम मूल्यका अन्तर्निहित सम्पत्तिको पट्टा दायित्व र सम्पत्ति प्रयोगको अधिकारको लेखाङ्कन गर्ने गरेको छैन। रु.६ लाखभन्दा कम मूल्य भएको पट्टा सम्पत्तिलाई कम मूल्यको पट्टा मानिएको छ। समूहले यस्ता पट्टाहरूको भुक्तानीलाई पट्टा अवधिमा सीधा रेखा विधिको आधारमा वा व्यवस्थापनद्वारा उपयुक्त ठानेको अनुमानहरूको आधारमा खर्च लेखाङ्कन गर्दछ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

प्रारम्भिक प्रयोग:

समूहले परिमार्जित भूतप्रभावी विधिको प्रयोग गरी भावि प्रभावको गणना गरेर २०७८ श्रावण १ गतेदेखि नै लागू हुनेगरी नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ 'पट्टा' बमोजिम आफ्ना वित्तीय विवरण तयार गरेको छ। यस विधि अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७८।७९ बाट नै सो मापदण्ड लागू भईसकेको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १६ अवलम्बन गर्नुअघि समूहले प्रत्येक पट्टाको सुरुवाती समयमा सो पट्टा वित्तीय पट्टा वा सञ्चालन पट्टा के हो छुट्याई वर्गीकरण गरेको छ।

वृद्धिशील उधारो दर

समूहले पट्टाका सन्दर्भमा देश तथा कम्पनीको विशिष्ट जोखिम प्रिमियमको समायोजन समेतलाई विचार गरी ८ प्रतिशतको वृद्धिशील उधारो दर निर्धारण गरेको छ।

रकम रु.

सम्पत्ति प्रयोगको अधिकार	जग्गा तथा भवन (परिमार्जित)
३१ आषाढ, २०८० को जम्मा मौज्दात	**२,७४८,४६९,३८७**
समायोजन	(३,७६०,७६५)
वर्षको थप	७९,३०८,२५४
३१ आषाढ, २०८१ को जम्मा मौज्दात	**२,८२४,०१६,८७६**
सञ्चित अपलेखन	७०६,६६७,१७६
यस वर्षको अपलेखन	३४३,६१२,३५४
विगत वर्ष समायोजन	(१,३६६,७०२)
३१ आषाढ, २०८१ को जम्मा मौज्दात	**१,०४८,९१२,८२८**
३१ आषाढ, २०८१ को खुद मौज्दात	**१,७७५,१०४,०४८**

रकम रु.

पट्टा दायित्व	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
चालु	२७०,०४२,३१६	४४१,७६०,८७५
गैर चालु	१,८१८,८४९,३९५	१,८४२,६७०,००३
अन्तिम मौज्दात	**२,०८८,८९१,७११**	**२,२८४,४३०,८७७**

८. अग्रिम भुक्तानी, अन्य गैर वित्तीय सम्पति र गैर वित्तीय दायित्व

८.१ अग्रिम भुक्तानी र अन्य गैर वित्तीय सम्पति

लेखा नीतिहरु

भुक्तानी गरिएका र भविष्यसँग सम्बन्धित भुक्तानीलाई अग्रिम भुक्तानी शिर्षकमा देखाइएको छ, जसलाई वित्तीय विवरणहरूमा सम्बन्धित अवधिको नाफा वा नोक्सानको विवरणमा आर्थिक भार पारिएको छ। अन्य गैर वित्तीय सम्पत्तिहरुमा स्पेयर पार्ट्स र आपूर्तिकर्ता, कर्मचारी तथा अन्य कार्यको लागि गरिएका अग्रिम भुक्तानीहरु पर्दछन्। जुन समूहले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनार्थ भविष्यमा प्राप्त गर्ने बस्तु तथा सेवाहरुको लागि भुक्तानी गर्दछ। अग्रिम खर्च र अन्य गैर वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई समूहले ऋण लिने क्षमताको मूल्याङ्कन र १२ महिना भन्दा बढी अवधिको हिसाबको आधारमा खराब र शंकास्पद रकम घटाई लेखाङ्कन गरेको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

रकम रु.

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अग्रीम खर्च	१३३,४८६,६६५	७२,६८९,९३८
सम्भाब्य हानीको ब्यबस्था	(१,३५५,९९४)	(१,३५५,९९४)
अन्य गैर वित्तीय सम्पत्तिहरू	७३८,८५२,६५०	३४५,८८८,८५९
सम्भाब्य हानीको ब्यबस्था	(३८,८३७,८७६)	(३८,८३७,८७६)
स्थगन कर्मचारी खर्च	१,५६४,७१७,८२८	१,७४१,९४२,७८६
जम्मा	**२,३९६,८६३,२७३**	**२,१२०,३२७,७१३**

८.२ गैरवित्तीय दायित्व

लेखा नीतिहरू

गैरवित्तीय दायित्वमा समूहले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनको लागि वैधानिक सर्त बमोजिम भुक्तानी गर्नुपर्ने वैधानिक दायित्व पर्दछन्, जस अन्तर्गत समूहले आफ्ना ग्राहकहरुलाई प्रदान गर्न प्रतिज्ञा गरेका सेवाहरु बापत अग्रिम प्राप्त रकम वा दायित्व, कानूनी प्रावधान तथा मुख्य कम्पनीको कर्मचारी सेवा सर्त सम्बन्धित विनियमावली अनुसार कर्मचारीहरुलाई भुक्तानी दिनुपर्ने बोनस तथा टेलिकम भत्ताका प्रावधानहरु समावेश हुन्छन्।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू

अन्य गैरवित्तीय दायित्वहरू रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
भुक्तानी बाँकी मू.अ.कर	२२६,३६६,१९३	४५,७७६,९१७
भुक्तानी बाँकी आय.कर	२४,७०२,१३२	८,५९८,६१९
तिर्न बाँकी अन्य शुल्क	२७७,८५५,३४६	२९०,०३३,१८२
रोयल्टी तथा ग्रामिण दूरसञ्चार विकास कोषमा योगदान	२,०५१,२५२,९८६	२,१५८,०६०,१०९
ग्राहकबाट अग्रिम प्राप्त रकम	१,१८४,७७६,०४९	१,३३८,१६५,५६५
अनार्जित नगद कार्ड बिक्री	९७४,७४२,१७७	९३४,०१२,१८१
भुक्तानी बाँकी टेलिकम भत्ता	९१५,००५,७६०	९९०,६४३,६८९
भुक्तानी बाँकी कर्मचारी बोनश	१,२१५,४०६,९४२	१,३१०,९०१,१७६
जम्मा	**६,८७०,१०७,५८५**	**७,०७६,१९१,४३८**

९. वित्तीय उपकरणहरू

लेखा नीतिहरू

समूहले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ "वित्तीय उपकरणहरू" लागू गरेको छ। यसबाट वित्तीय विवरणहरुको प्रयोगकर्तालाई भविष्यमा हुने नगद प्रवाहको रकम, समय तथा अनिश्चितता सम्बन्धमा थप भरपर्दो तथा सान्दर्भिक जानकारीमा पहुँच उपलब्ध हुन्छ।

९.१ वित्तीय सम्पत्तिहरू

क. वर्गीकरण

समूहले आफ्नो वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई निम्नानुसार वर्गीकरण गरेको छ।

- पछि वास्तविक मूल्यमा (Fair Value) मापन गरिने।
  १. अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत, वा
  २. नाफा वा नोक्सान विवरण मार्फत
- परिशोधित लागतमा मापन गरिने।

उपरोक्त वर्गीकरणहरु वित्तीय सम्पत्ति र सोको सम्झौता अनुसार नगद प्रवाह व्यवस्थापनको लागि कम्पनीको व्यावसायिक योजनामा निर्भर रहन्छ।

वास्तविक मूल्यमा मापन गरिएको सम्पत्तिको लाभ तथा हानीलाई नाफा वा नोक्सान विवरण वा अन्य विस्तृत आम्दानी मार्फत लेखाङ्कन गरिएको छ। ऋण उपकरणहरूमा गरिएको लगानी, संस्थाले लगानी सम्बन्धी अवलम्बन गरेको व्यावसायिक योजनामा निर्भर हुन्छ। सेयर उपकरणमा गरिएको लगानीको वास्तविक मूल्यलाई सुरू लेखाङ्कन गर्ने समयमा अपरिवर्तनीय विकल्प छनौट गरेको अवस्थामा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत लेखाङ्कन गरिएको छ। समूहले आफ्नो सम्पत्ति व्यवस्थापनको व्यावसायिक योजना परिवर्तन भएको खण्डमा ऋण उपकरणहरूको पुनःवर्गीकरण गर्ने गरेको छ ।

ख. मापन

समूहले सुरूमा वित्तीय सम्पत्तिको वास्तविक मूल्य मापन गर्दा नाफा वा नोक्सान विवरणमार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन नहुने वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई वास्तविक मूल्यमा सम्पत्ति ग्रहण गर्दाको प्रत्यक्ष कारोबार लागत समावेश गरेको छ। नाफा वा नोक्सानको विवरण मार्फत मापन गर्न सकिने वित्तीय सम्पत्तिको कारोबारको लागतलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

लगानी तथा अन्य वित्तीय सम्पति :

ऋण उपकरणः

ऋण उपकरणको पछिल्लो मापन, समूहको सम्पत्ति तथा सम्पत्तिको नगद प्रवाहलाई व्यवस्थापन गर्ने व्यावसायिक योजनामा निर्भर गर्दछ। समूहले मुख्यतयाः तीन मापन वर्गमा आफ्नो ऋण उपकरणलाई वर्गीकरण गर्दछ।

अ) परिशोधित लागतः

सम्झौता बमोजिमको नगद प्रवाह संकलनको लागि राखिएको सम्पत्तिहरुबाट केवल सावाँ तथा ब्याजको मात्र भुक्तानी हुने नगद प्रवाहलाई परिशोधित लागतमा मापन गरिएको छ। पछि परिशोधित लागतमा मापन गरिएको र Hedging सम्बन्धको हिस्सा नभएका ऋण उपकरण सम्पत्तिहरु अपलेखन गर्दा वा हानी भएको अवस्थामा हुन जाने लाभ तथा नोक्सानलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको छ। सो सम्पत्तिको ब्याज आम्दानीलाई प्रभावी ब्याज दर विधि प्रयोग गरी वित्तीय आम्दानीको रूपमा राखिएको छ।

आ) अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत बजार मूल्य (FVtOCI):

सम्झौता बमोजिमको नगद प्रवाह संकलन तथा वित्तीय सम्पत्ति बिक्रीको लागि राखिएको सम्पत्तिहरुबाट केवल सावाँ तथा ब्याजको मात्र भुक्तानी हुने नगद प्रवाहलाई अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन गरिएको छ। नाफा वा नोक्सानी विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको इम्पेयरमेन्टको लाभ वा हानी, ब्याज आम्दानी र विदेशी मुद्राको दर परिवर्तनको कारण भएको नाफा नोक्सान बाहेकको कारणले बाँकी सम्पत्तिको मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमा देखाइएको छ। कुनै वित्तीय सम्पत्ति अपलेखन गर्दा उक्त सम्पत्तिको अघिल्लो अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको सञ्चित नाफा वा नोक्सानलाई पुँजीबाट नाफा वा नोक्सानमा पुनः वर्गीकरण गरी अन्य नाफा वा नोक्सानको रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ। सो सम्पत्तिको ब्याज आम्दानीलाई प्रभावी ब्याज दर विधि प्रयोग गरी वित्तीय आम्दानीको रूपमा राखिएको छ।

इ) नाफा वा नोक्सानको विवरण मार्फत बजार मूल्य (FVtPL):

परिशोधित लागत वा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यको मापदण्ड पूरा नगरेका सम्पत्तिको वास्तविक मूल्यलाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा मापन गरिनेछ। नाफा वा नोक्सानको विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यमा पछि मापन गरिएको र Hedging सँग सम्बन्धित नभएका ऋण लगानीमा भएको लाभ वा हानीलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरी खुद रकमलाई सम्बन्धित अवधिको नाफा वा नोक्सान विवरणमा अन्य लाभ वा हानीको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। सो सम्पत्तिको ब्याज आम्दानीलाई भने वित्तीय आम्दानीको रुपमा राखिएको छ।

इक्विटी उपकरणः

समूहले सबै इक्विटी उपकरणलाई वास्तविक मूल्यमा मापन गर्ने गरेको छ। समूहको व्यवस्थापनले पुँजीगत लगानीको वास्तविक बजार मूल्यमा भएको लाभ वा हानीलाई अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमा प्रस्तुत गर्ने निर्णय गरेको अवस्थामा त्यसरी वर्गीकरण गरेको नाफा वा नोक्सानको विवरणलाई पुनः वर्गीकरण गरिने छैन। समूहले उक्त लगानीबाट आर्जन हुने लाभांशलाई सो रकम प्राप्त गर्ने अधिकार सिर्जना हुनासाथ निरन्तर रुपमा नाफा वा नोक्सान विवरणमा अन्य आम्दानीको रूपमा लेखाङ्कन गर्दछ।

नाफा वा नोक्सानको विवरणमार्फत वास्तविक मूल्य मापन गर्ने वित्तीय सम्पत्तिको बजार मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा अन्य लाभ तथा हानीको रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ। अन्य विस्तृत आम्दानी विवरण मार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन हुने पुँजीगत लगानीहरूमा इम्पेयरमेन्ट हानी (वा इम्पेयरमेन्ट हानी फिर्ता) लाई अन्य वास्तविक मूल्यको परिवर्तन भन्दा छुट्टै प्रस्तुत गरिएको छैन।

वित्तीय सम्पत्तिको अपलेखन:

वित्तीय सम्पत्तिबाट नगद प्रवाहको लागि अनुबन्धित अधिकार समाप्त हुँदा वा वित्तीय सम्पत्तिको स्थानान्तरण गर्दा र स्थानान्तरण अपलेखनको लागि योग्य हुँदा वित्तीय सम्पत्ति अपलेखन गर्ने गरिन्छ। वित्तीय सम्पत्तिको पूर्णरूपमा अपलेखन गर्दा अपलेखन भएको मितिमा मापन गरिएको रकम र प्राप्त रकमको भिन्नतालाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

ग. वित्तीय सम्पत्तिको इम्पेयरमेन्ट:

समूहले परिशोधित लागत तथा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणमार्फत वास्तविक मूल्यमा मापन हुने सम्पत्तिको अनुमानित ऋण जोखिमलाई अगाडि बढ्ने आधार (Forward Looking Basis) मा मूल्याङ्कन गरेको छ। सम्पत्तिको इम्पेयरमेन्ट कार्यान्वयन विधि सोमा भएको ऋण जोखिमको उल्लेखनीय वृद्धिमा निर्भर रहन्छ।

आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनुपर्ने रकम र अनुबन्धित सम्पत्तिको लागि मात्र समूहले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसार सहज विधि (Simplified Approach) को आधारमा उक्त सम्पत्तिको अवधिभरको अनुमानित नोक्सानी व्यवस्थालाई मापन गरी पहिचान गरिएको छ।

समूहसँग नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसारको अनुमानित Credit Loss Model लागू हुने तीन प्रकारका वित्तीय सम्पत्तिहरू रहेका छन्। समूहले प्रत्येक वर्गको सम्पत्तिको लागि नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसार आफ्नो इम्पेयरमेन्ट विधि संशोधन गर्न आवश्यक रहेको छ।

(अ) आसामी बाँकी तथा अन्य पाउनुपर्ने रकम

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ अनुसार सहज विधिको आधारमा अनुमानित Credit Loss अनुसार उक्त सम्पत्तिको अवधिभरको अनुमानित नोक्सानी व्यवस्थालाई मापन गरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

(आ) मुद्दती निक्षेप र ऋणपत्रमा लगानी

परिशोधित लागतमा रहेका ऋण लगानीलाई न्यून जोखिमयुक्त मानिएकाले यसको इम्पेयरमेन्ट व्यवस्था १२ महिनाको अनुमानित ऋण जोखिमको आधारमा गरिएको छ।

(इ) ऋण लगानी

परिशोधित लागतमा रहेका ऋण लगानी न्यून जोखिमयुक्त मानिएकाले यसको इम्पेयरमेन्ट व्यवस्था १२ महिनाको अनुमानित ऋण जोखिमको आधारमा गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

रकम रु.

वित्तीय सम्पत्ति आ.व. (२०८०/८१)	FVtPL	FVtOCI		परिशोधित लागत	जम्मा
		ऋण	इक्विटी		
इक्विटीमा लगानी	२१९,०३४,०००				२१९,०३४,०००
कर्मचारी ऋण	३,८४०,०७३,३७८				३,८४०,०७३,३७८
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	१,०२१,५००,५७३				१,०२१,५००,५७३
व्यावसायिक तथा अन्य प्राप्तियोग्य रकम				५१७,७१०,६१७	१,५१७,७१०,६१७
मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रहरुमा लगानी				३९,५२०,९२९,३००	३९,५२०,९२९,३००
ऋण लगानी				१४,१८६,०१५,०२८	१४,१८६,०१५,०२८
नगद वा नगद सरह	४,२६८,९५३,२२३				४,२६८,९५३,२२३
जम्मा	**९,३४९,५६१,१७४**	-		**५५,२२४,६५४,९४५**	**६४,५७४,२१६,११९**

वित्तीय सम्पत्ति आ.व. (२०७९/८०)	FVtPL	FVtOCI		परिशोधित लागत	जम्मा
		ऋण	इक्विटी		
इक्विटीमा लगानी	१९०,०००,०००				१९०,०००,०००
कर्मचारी ऋण	३,६२१,७२५,७४३				३,६२१,७२५,७४३
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	७८२,४१६,४८४				७८२,४१६,४८४
व्यावसायिक तथा अन्य प्राप्तियोग्य रकम				२,०८८,८६५,०५६	२,०८८,८६५,०५६
मुद्दती निक्षेप तथा ऋणपत्रहरुमा लगानी				५६,७९२,९५९,०००	५६,७९२,९५९,०००
ऋण लगानी				१३,७८७,१३१,३८६	१३,७८७,१३१,३८६
नगद वा नगद सरह	५,४२३,१५७,५९१				५,४२३,१५७,५९१
जम्मा	**१०,०१७,२९९,८१८**			**७२,६६८,९५५,४४२**	**८२,८१४,२४५,२६०**

९.१.१ इक्विटीमा लगानी:

लेखा नीति

समूहले सेयरमा गरेको लगानीलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ "वित्तीय उपकरण" अनुसार वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गरिएको छ। यस्ता लगानीलाई सम्बन्धित लगानीको सुचीकरणको स्थिति (Listing Status) अनुसार वर्गिकरण गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

इक्विटी लगानी रुपैयामा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सूचीकृत इक्विटि लगानी	२९,०३४,०००	-
सर्वोत्तम सिमेन्ट लिमिटेड	१४,४३६,०००	-
लगानीको उचित मूल्यमा परिवर्तन	१४,५९८,०००	-
सूचीकृत नभएका इक्विटि लगानी	**१९०,०००,०००**	**१९०,०००,०००**
बिद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	१३०,०००,०००	१३०,०००,०००
नेशनल फण्ड मेनेजमेण्ट लिमिटेड	६०,०००,०००	६०,०००,०००
जम्मा	**२१९,०३४,०००**	**१९०,०००,०००**

९.१.२ कर्मचारी ऋण:

लेखा नीति

कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको ऋणलाई नाफा वा नोक्सान मार्फत वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गरिएको छ। प्रभावी ब्याजदरको आधारमा लेखाङ्कन गर्दा ऋणको Fair Value मा भएको परिवर्तनलाई नाफा वा नोक्सानमा देखाइने छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

समूहले कर्मचारीहरुलाई सुविधाको रुपमा ऋण उपलब्ध गराएको छ। यसरी उपलब्ध गराइएको ऋण रकम परिपक्व अवधिसम्म कायम गरी उक्त अवधिमा साँवा, ब्याज र बीमाबाट प्राप्त हुने बोनस रकम समेतबाट असुल गरीने छ। समूहले ब्याज रकम ऋण रकम उपलब्ध गराउँदाका बखत र सावाँ रकम भुक्तानी तालिका अनुसार नियमित रुपमा असुल उपर गर्दछ। बीमा सहितको ऋणको हकमा कर्मचारीहरुले बार्षिक रुपमा बीमाशुल्क भुक्तानी गर्ने र बीमा अवधिको समाप्ति पछि बीमा समूहबाट प्राप्त रकमबाट सावाँ रकम र बोनस रकमको पूर्वसहमती वमोजिमको आनुपातिक रुपमा कट्टा गरी अन्तिम हिसाब राफसाफ गर्ने गरिएको छ।

ब्याजदरमा भएको परिवर्तन र वास्तविक मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई नाफा नोक्सान विवरणमा र बाँकी सावाँ रकमलाई वास्तविक मूल्यमा प्रस्तुत गरिएको छ। यस्ता ऋणहरुको भुक्तानी अवधि १ वर्षदेखि २० वर्षसम्म रहेको छ। वास्तविक मूल्य गणना प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिएको औषत ब्याज दर (७ प्रतिशत) लाई आधार मानी कर्मचारीको करयोग्य आय गणना गरिएको छ। कर्मचारीलाई

दिईएको ऋण रकम निजले पाउने सेवाकालीन सुविधा, अवकाश सुविधा र बीमा योजना बापत प्राप्त हुने रकमबाट सहजै असुल उपर गर्न सकिने हुँदा सुरक्षित रहेको छ।

कर्मचारी ऋण रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कर्मचारी ऋणको सुरु मौज्दात	५,५३०,२००,०१९	५,५५९,९८९,९९५
यस अवधिमा प्रवाह भएको कर्मचारी ऋण	१५९,८९०,३५०	६६,४९४,६२४
यस अवधिमा पुनः वितरित कर्मचारी ऋण	(११३,६२२,२७२)	(९६,२८४,६००)
खुद वितरित र बाँकी कर्मचारी ऋण	**५,५७६,४६८,०९७**	**५,५३०,२००,०१९**
वास्तविक मूल्यमा समायोजन	(१,७३६,३९४,७१९)	(१,९०८,४७४,२७६)
वास्तविक मुल्यमा जम्मा कर्मचारी ऋण	**३,८४०,०७३,३७८**	**३,६२१,७२५,७४३**
कर्मचारी ऋण - चालु	३१५,१३७,८०८	७५,९४८,९१८
कर्मचारी ऋण – गैर चालु	३,५२४,९३५,५७०	३,५४५,७७६,८२५
वास्तविक मूल्यमा जम्मा कर्मचारी ऋण	**३,८४०,०७३,३७८**	**३,६२१,७२५,७४३**

९.१.३ प्रोदभावी, अग्रिम भुक्तानी र अन्य प्राप्त हुने रकम

लेखा नीति

यसमा आर्जित ब्याज, कर्मचारी पेस्की, आपूर्तिकर्तालाई गरिएको अग्रिम भुक्तानी लगायत समावेश छन्। यी दाबीहरु एक वर्षको अवधिभित्र सामान्य सञ्चालनको क्रममा फछ्र्यौट हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस्ता दाबीहरुलाई सुरुमा लागत मूल्यमा र पछि नाफा वा नोक्सान मार्फत वास्तविक मूल्यमा पहिचान गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु :

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
आर्जित ब्याज	५५९,९५२,५६५	७०४,५५३,०९८
घटाउनेः सम्भाब्य नोक्सानीको व्यवस्था	-	-
अन्यसंग पेस्की तथा दावी	५०७,१५७,९५८	१२९,४७८,७८३
घटाउनेः सम्भाब्य नोक्सानीको ब्यबस्था	(५९,१८३,१०४)	(५९,१८३,१०४)
कर्मचारीसँग पेस्की तथा अन्य दावी	१३,६७१,८७१	७,६६६,४२३
घटाउनेः सम्भाब्य नोक्सानीको ब्यबस्था	(९८,७१६)	(९८,७१६)
जम्मा	**१,०२१,५००,५७३**	**७८२,४१६,४८४**

९.१.३.१ दीर्घकालीन ऋण र अग्रिम भुक्तानीहरू

लेखा नीति

यस अन्तर्गत उपकरण/प्रणाली वा अन्य कार्यका लागि आपूर्तिकर्तालाई प्रदान गरिएको दीर्घकालीन अग्रिम भुक्तानी समावेश गरिएको हुन्छ, जसलाई कार्यसञ्चालनको सामान्य प्रक्रिया अन्तर्गत १ वर्षभन्दा बढी अवधिमा फरफारक हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस्ता भुक्तानीलाई सुरुमा लागतमा र पछि नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा पहिचान गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु:

रकम रु.

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरु मौज्दात	१,०७८,६९३,९९५	१,२७७,०५५,७२२
विगत वर्ष समायोजन	-	-
	१,०७८,६९३,९९५	१,२७७,०५५,७२२
२०८०।८१ मा खुद थप तथा स्थानान्तरण	(१३२,५५०,३४९)	(१९८,३६१,७२७)
अन्तिम मौज्दात	**९४६,१४३,६४६**	**१,०७८,६९३,९९५**
आ.व. २०८०।८१ को इम्पेयरमेन्ट	-	-
अन्तिम इम्पेयरमेन्ट जम्मा	९३,३८४,६८४	९३,३८४,६८४
जम्मा मौज्दात ३१, आषाढ २०८१	**८५२,७५८,९६२**	**९८५,३०९,३११**

९.१.४ व्यावसायिक र अन्य प्राप्यहरु

लेखा नीति

व्यावसायिक प्राप्य:

व्यावसायिक प्राप्यहरूमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १५ अनुसार ग्राहकले समूहलाई तिरेको रकम समावेश गरिन्छ। व्यावसायिक प्राप्यहरूमा कुनै ब्याज लगाइदैन। यस्ता रकमहरु सुरु मूल्यमा लेखाङ्कन गरिन्छ र पछि बाँकी रकममा हानी नोक्सानी घटाई मापन गरिन्छ। समूहले यी उपकरणमा हानीको रूपमा Expected Credit Loss (ECL) अनुमान गर्दछ।

व्यवस्थापनले असुल हुन नसक्ने ठहर गरेका व्यक्तिगत तथा व्यावसायिक प्राप्यहरूलाई अपलेखन गर्दछ। कतिपय अवस्थामा व्यावसायिक प्राप्यहरूको अपलेखन समूहले यस अघि गरेका Allowances हरुको रकमबाट गर्दछ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु:

समूहले Expected Credit Loss अनुमान गर्नको लागि Historical Credit Loss मा आधारित Portfolio Approach को प्रयोग गरेको छ।

समूहको व्यावसायिक प्राप्यहरु पूरा अवधिभरको Expected Credit Loss घटाई लेखाङ्कन गरिन्छ। व्यावसायिक प्राप्यहरुको गैर-पुनः प्राप्ति जोखिमको अतिरिक्त, जुन समूहले प्रदान गरेको व्यवस्थाद्वारा पर्याप्त रूपमा समेटेको विश्वास गर्दछ, यी खाताहरूमा कुनै ब्याज नलाग्ने भएकाले मुद्राको समय मूल्य र मुद्रास्फीतिको अबमूल्यन नै यी सम्पत्तिको मूल्य घट्ने विषय रहेका छन्।

इम्पेयरमेन्ट:

विश्वभर परेको आर्थिक मन्दीको प्रभावका कारण बेरोजगारी दरमा वृद्धि र कुल गार्हस्थ उत्पादनमा आएको गिरावटले सान्दर्भिक थ्रेसहोल्डहरू नाघ्ने अपेक्षा गरिएको छ। तसर्थ, अपेक्षित कर्जा नोक्सान अनुमान गर्दा हामीले ग्राहकहरुबाट पूर्वनिर्धारित ऐतिहासिक घाटा दरको अतिरिक्त अपेक्षित घाटा दरमा दस प्रतिशतसम्म समग्र आर्थिक समायोजन समावेश गरिएको छ। फलस्वरूप, विश्व आर्थिक मन्दीले ल्याएका जोखिम र अनिश्चितताहरू प्रतिबिम्बित गर्न Expected Credit Loss को लागि व्यवस्था बढाइएको छ। भविष्यमा बृहत् आर्थिक अनुमानहरू परिवर्तन भएमा समूहले आगामी वर्षको लागि गरेको Expected Credit Loss को व्यवस्था मा प्रभाव पर्न सक्छ।

व्यवसायिक प्राप्यहरु

रकम रु.मा

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कुल आसामी बांकी तथा अन्य प्राप्तियोग्य		
वायरलेस	५५८,३२७,७२५	५५१,९९५,२५३
आधारभूत टेलिफोन	१,१८२,६८४,०२४	१,१५४,९९८,७३१
अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	८७८,७७५,१८९	१,४७९,६१३,०००
राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	३९५,३५४,४२८	४१९,६७१,१०८
अनुबन्ध सम्पत्ति	८७,९९७,६८५	१५६,२२८,७८०
	३,१०३,१३९,०५३	**३,७६२,५०६,८७३**
अपेक्षित उधारो नोक्सानी		
वायरलेस	३४६,२०७,७९४	३४०,६५३,८४४
आधारभूत टेलिफोन	७९२,८९७,७४५	७८४,७४४,७२४
अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	१२४,४३८,०३५	१९३,०९६,२९५
राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	२७३,४८६,१३४	२६९,२२१,१२५
अनुबन्ध सम्पत्ति	४८,३९८,७२८	८५,९२५,८२९
जम्मा	**१,५८५,४२८,४३६**	**१,६७३,६४१,८१७**
खूद आसामी बांकी Net of इम्पेयरमेन्ट		
वायरलेस	२१२,११९,९३११६१	२११,३४१,४०९
आधारभूत टेलिफोन	३८९,७८६,२७९१९२	३७०,२५४,००७
अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	७५४,३३७,१५४।१४	१,२८६,५१६,७०५
राष्ट्रिय अन्तरआबद्धता	१२१,८६८,२९४।३४	१५०,४४९,९८३
अनुबन्ध सम्पत्ति	३९,५९८,९५६।७२	७०,३०२,९५१
जम्मा	**१,५१७,७१०,६१७**	**२,०८८,८६५,०५६**

९.१.५ मुद्दती निक्षेप र ऋणपत्रमा लगानी:

लेखा नीति

समूहले ऋणपत्र, मुद्दती निक्षेप र लगानीलाई सुरुमा वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गर्दछ भने पछि प्रभावी ब्याजदारको प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा लेखाङ्कन गर्दछ। कम्पनीले यी लगानीहरू परिपक्व अवधिसम्म राख्ने गरेको छ। समूहको व्यावसायिक स्वरुप हेर्दा यस्ता लगानीहरूमा साँवा र ब्याज प्राप्त गर्ने उद्देश्य मात्र देखिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
मुद्दती निक्षेप र अन्य लगानी		
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "क" वर्गको इजाजत प्राप्त वाणिज्य बैंकको ऋणपत्रमा लगानी	३,७७९,०५०,०००	३,७५४,२३९,०००
सामूहिक लगानी (Mutual Fund)	१६२,३२२,७००	१३०,०००,०००
राष्ट्रिय इक्विटी फन्ड १ मा लगानी	११,०६९,३००	
लगानीको वास्तविक मूल्यमा भएको परिवर्तन	१३,१०७,३००	(२,०१००००)
खुद लगानी	**१८६,४९९,३००**	**१२७,९९०,०००**
बैंकहरूमा रहेको अवधि (मुद्दती) निक्षेप		

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
बैदेशिक मुद्रा (US$)	७,९३४,९२०,०००	९,०५०,७३०,०००
नेपाली मुद्रा	२७,६२०,४६०,०००	४३,८६०,०००,०००
जम्मा	**३९,५२०,९२९,३००**	**५६,७९२,९५९,०००**
चालु	३५,७५७,८८०,०००	५३,१८०,७३०,०००
गैर चालु	३,७६३,०४९,३००	३,६१२,२२९,०००
जम्मा	**३९,५२०,९२९,३००**	**५६,७९२,९५९,०००**

९.१.६ ऋण लगानी

समूहले ऋण लगानीलाई सुरुमा वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गर्दछ भने पछि परिशोधित लागतमा प्रभावी ब्याजदारको प्रयोग गरी लेखाङ्कन गर्दछ। समूहले यी लगानीहरू परिपक्व अवधिसम्म कायम राख्दछ। साँवा र ब्याज प्राप्त गर्ने उद्देश्यले मात्र यी लगानीहरू राख्नु कम्पनीको व्यावसायिक उद्येश्य हो।

व्यारव्यात्मक टिप्पणी :

रकम रु.मा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
माथिल्लो तामाकोशी हाइड्रोपावर लिमिटेडमा ऋण लगानी	४,३४३,७९६,७९३	१४,५२०,५२०,९३९
घटाउने: अपेक्षित क्रेडिट नोक्सानी	(१५७,७८१,७६५)	(७३३,३८९,५५३)
खुद लगानी	**१४,१८६,०१५,०२८**	**१३,७८७,१३१,३८६**

९.१.७ नगद र नगद सरहका सम्पति

लेखा नीति

नगद र नगद सरहका सम्पत्ति सुरुमा वास्तविक मूल्यमा र पछि नाफा वा नोक्सान मार्फत वास्तविक मूल्यमा लेखाङ्कन गरी मौज्दात मूल्यमा प्रस्तुत गरिएका छ। नगद र नगद सरहको मौज्दात रकम र सोको वास्तविक मूल्य समान रहेको छ।

नगद र नगद सरहका सम्पत्ति

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
बैंक मौज्दात		
ब्याज आर्जन हुने	४,२६८,८७८,७२४	५,४२३,१५३,३६३
ब्याज आर्जन नहुने	-	-
नगद मौज्दात	७४,४९९	४,२२८
	४,२६८,९५३,२२३	५,४२३,१५७,५९१
नगद वा नगद सरहमा सटही दर परिवर्तनको प्रभाव	-	-
जम्मा	**४,२६८,९५३,२२३**	**५,४२३,१५७,५९१**

नगद र नगद सरहको परिपक्व अवधि तीन महिनाभन्दा कम छ भने समूहलाई अल्पकालीन तरलता आवश्यकताहरू पूरा गर्न सक्षम बनाउँछ। समूहको अधिकांश नगद र नगद सरहका सम्पत्तिहरुमा बैंकहरुबाट ब्याज प्राप्त हुने गरी गरिएका कल निक्षेपहरू समावेश छन् जसमा मूल्य परिवर्तनको जोखिम नगण्य रहेको छ। यसमा नगद मौज्दात र चेकहरू समेत समावेश गरिएका छन्।

नगद र नगद सरहको रुपमा बैंकहरूमा रहेको विदेशी मुद्राको मौज्दातलाई विवरण प्रस्तुत गरिएको वर्षको अन्तिम दिनको विनिमय दरहरूको आधारमा समूहको कारोवार मुद्रामा रूपान्तरण गरी हुन आउने विदेशी विनिमयबाट हुने लाभ/हानीलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिएको छ।

नगद र बैंक मौज्दातमा पैसाको समय मूल्य र मुद्रास्फीति अबमूल्यनको जोखिम रहन्छ जुन जोखिम बैंक निक्षेपहरूबाट प्राप्त ब्याजबाट मात्र पूर्ण रूपमा पूर्ति गर्न सकिदैन।

९.२ वित्तीय दायित्व

(अ) वर्गीकरण

समूहले निम्नानुसार बाहेकका सबै वित्तीय दायित्वलाई पछि परिशोधित लागतमा मापन गर्ने गरी वर्गीकरण गरेको छ :

- वास्तविक मूल्यमा नाफा वा नोक्सानमा भार पारिएका वित्तीय दायित्व। त्यस्ता दायित्व तथा दायित्वका डेरिभेटिभ समेत पछि वास्तविक मूल्यमा मापन गरिनेछ।
- वित्तीय जमानत सम्झौता (Contracts)

वित्तीय दायित्व प्रभावी ब्याजदारको प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा लेखाङ्कन गरिएको छ। समूहले भविष्यको भुक्तानी र परिशोधित लागतको गणनाको लागि छुट दरको आधार लिएको छ। प्रभावी ब्याजदारको रकमलाई नाफा वा नोक्सानमा देखाइएको छ।

(आ) मापन

सबै वित्तीय दायित्वको सुरुवाती लेखाङ्कन वास्तविक मूल्यमा गरिएको छ भने पछिको मापन वित्तीय दायित्वको वर्गीकरणमा निर्भर गर्दछ।

(इ) वित्तीय दायित्वको अमान्यता

वित्तीय दायित्व समाप्त गर्दा वा रद्द वा म्याद सकिएको अवस्थामा अमान्य गरिन्छ। विद्यमान वित्तीय दायित्वलाई एउटै ऋणदाताबाट फरक सर्तहरूमा प्रतिस्थापन गरिन्छ, वा सर्तहरू प्रयाप्त रूपमा परिमार्जन गरिन्छ भने यस्तो सट्टपट्टा वा परिमार्जनलाई दायित्व मानी विद्यमान वित्तीय दायित्वलाई अमान्य गरिन्छ। नयाँ दायित्व र सम्बन्धित शीर्षकको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सानको विवरणमा उल्लेख गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु :

समूहको वित्तीय दायित्व प्रभावी ब्याजदरको प्रयोग गरी परिशोधित लागतमा प्रस्तुत गरिएको छ।

रकम रु.

वित्तीय दायित्वहरू (आ.व.२०८०।८१)	FVtPL	परिशोधित लागत	जम्मा
ग्राहक धरौटी		५९,९८७,०७०	५९,९८७,०७०
चालु दायित्वहरू		१०,६५८,८४८,५२३	१०,६५८,८४८,५२३
व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी		६२७,४८६,२९७	६२७,४८६,२९७
जम्मा		**११,३४६,३२१,८९०**	**११,३४६,३२१,८९०**

रकम रु.

वित्तीय दायित्वहरू (आ.व.२०७९।८०)	FVtPL	परिशोधित लागत	जम्मा
ग्राहक धरौटी		५८,७२७,१२४	५८,७२७,१२४
चालु दायित्वहरू		१३,०५४,७२८,८८६	१३,०५४,७२८,८८६
व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी		२,६६५,५००,८६४	२,६६५,५००,८६४
जम्मा		**१५,७७८,९५६,८७४**	**१५,७७८,९५६,८७४**

९.२.१ ग्राहक धरौटी

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु:

ग्राहक धरौटी भन्नाले समूहको सेवा नीति बमोजिम ग्राहकहरुलाई प्रदान गरिने सेवाको लागि लिइने धरौटी हुन् जसमा ग्राहकहरूलाई उपलब्ध गराइएका सेवाहरूको लागि प्रदान गरिने क्रेडिट सीमा र सेवाको लागि लिइएका ग्राहक धरौटीहरु समावेश हुन्छन्।

रकम रु.

ग्राहक धरौटी

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ग्राहक धरौटी र उधारो सिमा	५९,९८७,०७०	५८,७२७,१२४
जम्मा	**५९,९८७,०७०**	**५८,७२७,१२४**

सामान्यतया ग्राहकहरुद्वारा सेवा बन्द गरेपश्चात केवल नाममात्रको ग्राहक धरौटी धरौटी मूल्यबाट घटाइन्छ। धरौटीको सम्भावित भविष्यको भुक्तानी अनुमान गर्न नसकिने हुँदा सम्पूर्ण ग्राहक धरौटी गैर-चालु धरौटीमा वर्गीकृत गरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

९.२.२ व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी

व्यावसायिक भुक्तानीले आर्थिक वर्षको अन्त्य हुनु अघि अन्तरआवद्धता भएका टेलिकम अपरेटरबाट प्राप्त सेवाहरू बापतको भुक्तानी बाँकी दायित्वको प्रतिनिधित्व गर्दछ । प्रतिवेदन अवधि पछि १२ महिनाभित्र भुक्तानी बाँकी नभएसम्म व्यापार भुक्तानीयोग्यलाई हालको दायित्वको रूपमा वर्गीकृत गरिन्छ। अन्यथा, तिनीहरू गैर-वर्तमान दायित्वको रूपमा प्रस्तुत हुन्छन्। व्यापारिक भुक्तानयोग्यलाई सुरुमा वास्तविक मूल्य मा पहिचान गरिन्छ र पछि प्रभावी ब्याजदर प्रयोग गरेर परिशोधित लागतमा मापन गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

व्यावसायिक भुक्तानी बाँकी रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ब्यान्डविथ सेवाको लागि भुक्तानयोग्य	४२७,७६२,२१७	२,३५८,०९२,५२२
अन्तरआवद्धता सेवाको लागि भुक्तानयोग्य	१९९,७२४,०८०	३०७,४०८,३४२
जम्मा	**६२७,४८६,२९७**	**२,६६५,५००,८६४**

९.२.३ चालु दायित्व

चालु दायित्व र अन्य भुक्तानी लागतमा लेखाङ्कन गरिएका छन्। सोलाई व्यवसायको सामान्य अवधि १२ महिनाभित्रमा राफसाफ गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। यसमा बाँकी रकमले परिशोधित लागत (Carrying Amount) लाई प्रतिनिधित्व गर्दछ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी :

रकम रु.

चालु दायित्व

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
आपुर्तिकर्ता	८,९२७,५०४,१२१	११,४०४,४३९,२२६
आयसँग सम्बन्धित अग्रिम कार्य	१,१५४,६०६,९१२	१,२३६,२५०,४२८
अन्य दायित्व	५७६,७३७,४९०	४१४,०३९,२३२
जम्मा	**१०,६५८,८४८,५२३**	**१३,०५४,७२८,८८६**

९.३ वित्तीय उपकरणहरूको समायोजन:

सम्पत्ति प्राप्ति तथा दायित्व फरफारक एकैसाथ गर्नको लागि रकम समायोजन गर्ने मान्यता प्राप्त अधिकार र अधिकार प्रयोग गर्ने अभिप्राय छ भने वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय दायित्व समायोजन गरी खुद रकम वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गरिएको छ।

९.४ वित्तीय जमानत सम्झौता:

वित्तीय जमानत सम्झौताहरु जमानत जारी भएको समयमा वित्तीय दायित्वको रूपमा मान्यता प्राप्त गर्दछन्। दायित्वलाई सुरुमा वास्तविक मूल्य मापन गरिन्छ। वित्तीय जमानत सम्झौताको वास्तविक मूल्य, ऋण उपकरण अन्तर्गत आवश्यक खुद अनुबंधीय नगद प्रवाह (Contractual Cash Flows) र जमानत बिना आवश्यक हुने खुद अनुबंधात्मक नगद प्रवाह बीचको भिन्नताको वर्तमान मूल्य हो। वर्तमान मूल्य जोखिम मुक्त ब्याज दर प्रयोग गरेर गणना गरिन्छ।

प्रत्येक पछिल्ला रिपोर्टिङ अवधिको अन्त्यमा वित्तीय जमानतहरू निम्न अवस्था मध्येको उच्च रकममा मापन गरिन्छः

- हानी बापतको व्यवस्थाको रकम र
- उपयुक्त भएसम्म सुरुमा पहिचान गरिएको रकममा सञ्चयी परिशोधन घटाई

प्रत्येक पछिल्ला रिपोर्टिङ अवधिमा नोक्सान बापत व्यवस्था रकम प्रारम्भमा १२ महिनाको Expected Credit Loss बराबर हुन्छ। यद्यपि, ऋणीले सम्झौतामा पूर्वनिर्धारित सर्तहरुको पालना गर्न नसक्ने जोखिममा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ भने यस्तो गणना आजीवन Expected Credit Loss बराबर हुन्छ।

वित्तीय जमानत सम्झौताको लागि Expected Credit Loss भनेको नगद प्रवाहको लागि विशिष्ट जोखिमबाट समायोजित नगद कमी हो ।

नगद अभावहरू निम्न बीचको भिन्नता हो-

- क्रेडिट हानीका धारकलाई क्षतिपूर्ति गर्न अपेक्षित भुक्तानहरू र
- कुनै पनि रकम जुन एक संस्थाले धारक, ऋणी वा अन्य कुनै पक्षबाट प्राप्त गर्ने अपेक्षा गर्दछ

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

समूहले एसोसियटद्वारा त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको सेयर लगानीलाई त्रिशूली ३ बी जलविद्युत आयोजनाको मुख्य ऋणदाता रहेको नबिल बैंक लिमिटेडलाई परियोजना ऋणलगानीको लागि धितो राखेको छ।

९.५ वित्तीय जोखिम व्यवस्थापन

समूहको व्यापार गतिविधिहरूले विभिन्न वित्तीय जोखिम निम्त्याउछ : क्रेडिट जोखिम, तरलता जोखिम, बजार जोखिम (विदेशी मुद्रा जोखिम, ब्याज जोखिम) जसको कारणले कम्पनीको वित्तीय उपकरणको वास्तविक मूल्य लाई प्रतिकुल असर पार्न सक्छ। जोखिम व्यवस्थापन अप्रत्याशित वित्तीय हानीमा केन्द्रित हुन्छ र समूहको कार्यसम्पादनमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रतिकुल प्रभावलाई कम गर्न खोज्दछ।

समूहको जोखिम व्यवस्थापनको स्थापना र निरीक्षण गर्नु समूहको सञ्चालक समिति र उच्च व्यवस्थापनको मुख्य जिम्मेवारी रहन्छ। समूहले सामना गर्ने जोखिमहरू पहिचान गर्न, विश्लेषण गर्न, उपयुक्त जोखिम सीमा र नियन्त्रणहरू निर्धारण गर्न तथा जोखिमहरू र सीमाहरूको पालनाको अनुगमन गर्न समूहको जोखिम व्यवस्थापन नीतिहरू तर्जुमा गरिन्छ।

जोखिम व्यवस्थापन नीति, अभ्यास र प्रणालीहरू, बजार अवस्था र समूहका गतिविधिहरूमा हुने परिवर्तनहरू प्रतिबिम्बित गर्न नियमित रूपमा समीक्षा गरिन्छ। समूहको व्यवस्थापनद्वारा समूहको वित्तीय जोखिमयुक्त गतिविधिहरूलाई उपयुक्त अभ्यास र प्रक्रिया अवलम्वन गरी समूहको उद्देश्य अनुसार पहिचान, मापन र व्यवस्थापन हुन्छ भन्ने प्रत्याभूती दिन जोखिमहरुको व्यवस्थापन गरिन्छ।

ऋण जोखिम :
ऋण जोखिम भनेको काउन्टरपार्टीबाट वित्तीय उपकरणमा उत्पन्न हुने वित्तीय नोक्सानको जोखिम हो। यदि पार्टीले सम्झौताका सर्तहरू वा दायित्व अनुसार ऋण चुक्ता गर्न वा सेवा दिन असफल भयो भने ऋण जोखिम उत्पन्न हुन्छ। क्रेडिट जोखिमले पूर्वनिर्धारितको प्रत्यक्ष जोखिम र ऋणको योग्यतामा ह्रासको जोखिम साथै Concentration जोखिम दुवैलाई जनाउँछ।

मुख्यतया क्रेडिट जोखिमको केन्द्रीकृतताको अधीनमा रहने वित्तीय उपकरणमा ऋण उपकरणमा लगानी, व्यापारिक प्राप्य, आवधिक निक्षेप, अग्रिम भुक्तानी, अन्य प्राप्य र कर्मचारीहरूलाई दिइएको ऋण समावेश हुन्छन् । बैंकहरूमा रहेको मुद्दती निक्षेपहरूले क्रेडिट जोखिमहरू प्रति बिशेष ध्यानाकर्षण गराउँदछ ।

समूहको ऋण जोखिम मुख्यतया वित्तीय साधनमा संलग्न प्रत्येक प्रतिपक्षको व्यक्तिगत विशेषताद्वारा प्रभावित हुन्छ। व्यावसायिक प्राप्यहरूको जोखिम नियन्त्रणको उद्देश्यका लागि, प्रत्येक ग्राहकको क्रेडिट सीमा र निक्षेपहरू स्थापना गरिन्छ, जसमा क्रेडिट सीमाले एक बिल चक्रको लागि अधिकतम रकमको प्रतिनिधित्व गर्दछ। कर्जा लगानीका लागि हाल र भविष्यमा स्वामित्व हुने प्लान्ट तथा उपकरण धितो राखी संस्थागत जमानत लिइएको छ।

तरलता जोखिम
तरलता जोखिम भनेको अस्वीकार्य नोक्सान नगरीकन समूहले आफ्नो वित्तीय दायित्व पूरा गर्न सक्षम नहुने अवस्था हो। तरलता जोखिम व्यवस्थापनको उद्देश्य पर्याप्त तरलता कायम राख्नु र आवश्यकता अनुसार प्रयोगको लागि कोष उपलब्ध छ भनी सुनिश्चित गर्नु हो। समूहले अस्वीकार्य हानीको सामना नगरी सबै दायित्व पूरा गर्न पर्याप्त तरलता सुनिश्चित गर्न तरलता व्यवस्थापन गर्दछ। कार्यशील पुँजी र ऋण प्रतिबद्धता सहितका अन्य परिचालन आवश्यकता पूरा गर्न छुट्याइएको रकम बाहेक लगानीमा प्रतिफल अधिकतम वनाउन कुनै पनि छोटो अवधिको बचतलाई नगद र नगद समतुल्य (आवश्यक हदसम्म) को रूपमा राखिन्छ र कुनै पनि अतिरिक्त ब्याज वहन गर्ने आवधिक निक्षेपहरूमा लगानी गरिन्छ।

बजार जोखिमः
बजार जोखिम भनेको बजार मूल्यमा हुने परिवर्तनसँग सम्बन्धित जोखिम हो, जस्तै ब्याजदर, विदेशी विनिमय दर र अन्य आर्थिक परिदृश्यहरु हुन। बजार जोखिम व्यवस्थापनको उद्देश्य स्वीकार्य मापदण्डहरू भित्र रही बजार जोखिम व्यवस्थापन र नियन्त्रण गर्नु हो।

I) ब्याजदर जोखिम
ब्याजदर जोखिम भनेको बजार ब्याजदरमा भएको परिवर्तनको कारणले वित्तीय उपकरणको वास्तविक मूल्य वा भविष्यको नगद प्रवाहमा उतारचढाव हुने जोखिम हो। बजारदरहरूमा कुनै पनि गतिविधिले समूहको नगद प्रवाह र लागतमा प्रभाव पार्न सक्छ।

समूहले ब्याजदरको उतारचढावको परिणामस्वरूप वित्तीय प्रभाव कम गर्न ब्याजदर जोखिम व्यवस्थापन गर्दछ। समूहले लगानीको अनुगमन गर्न र लगानी विविधिकरण प्रयासलाई सहजीकरण गर्न नीति तथा कार्यविधि बनाएको छ।

समूहसँग नगद र नगद बराबर, आवधिक निक्षेप, ऋण लगानी र ऋणपत्रमा लगानी जस्ता परिवर्तनशील ब्याजदर वहन गर्ने सम्पत्ति छन्। समूहको ब्याजदर जोखिम मुख्यतया वित्तीय सम्पत्तिसँग सम्बन्धित छ।

ii) विदेशी मुद्रा जोखिमः
समूहले आफ्नो सञ्चालन मुद्रा NPR बाहेक अन्य मुद्रामा कारोवारहरु गर्दा विदेशी मुद्रा जोखिम रहन्छ। मुद्रा जोखिमहरू बढाउने दुई प्रमुख मुद्राहरू यूएस डलर (USD) र यूरो (EURO) हुन्। यद्यपि, समूहले त्यस्ता जोखिमलाई कम गर्न कुनै पनि Forward Contracts गरेको छैन। तसर्थ समूह जोखिमको अधीनमा छ। विदेशी मुद्रा मूल्यमा हुने परिवर्तनहरूले समूहको अन्तरआवद्धता लेनदेनहरू, USD मुद्दती निक्षेप, वस्तुहरूको आयात, प्लान्ट तथा उपकरण र सेवाहरू सम्बन्धी कारोवारलाई प्रभाव पार्दछ। समूहले विनिमय दरमा भएका परिवर्तनलाई प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गर्न बजारको आर्थिक गतिविधि र बजारमा मुद्राको उतार-चढावलाई नजिकबाट निगरानी गर्दछ।

१०. व्यवस्था

लेखा नीति

विगतका घटनाहरुको परिणामस्वरुप सिर्जना भएका समूहको वर्तमान कानूनी वा रचनात्मक दायित्वलाई व्यवस्थाको रुपमा लेखाङ्कन गरिन्छ। यस्ता दायित्वलाई बहिर्गमित स्रोतबाट प्राप्त आर्थिक लाभबाट फरफारक गर्न सम्भव हुनुको साथै विश्वसनीय रुपमा दायित्वको रकम अनुमान गर्न सकिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

व्यवस्था रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
GSM अनुमतीपत्र नवीकरण दस्तुरको व्यवस्था	-	१६,७२३,२८७,६७१
खर्चको प्रावधान	२५२,९१०,३०७	४१,१२९,५१९
जम्मा	**२५२,९१०,३०७**	**१६,७६४,४१७,१९०**

११. सम्पत्ति र दायित्वको वास्तविक मूल्य मापन

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १३ अनुसार समूहले आफ्नो सम्पत्ति तथा दायित्वलाई वास्तविक मूल्य प्रयोग गरी तीन तहहरूमा विभाजन गरेको छ। तह १ मा सम्पत्ति तथा दायित्वलाई वर्गीकरण गरिएको छ, त्यसलाई Quoted Market Price को आधारमा मूल्याङ्कन गरिएको छ र त्यसकारण वास्तविक मूल्य निर्धारणमा न्यून अनुमानको प्रयोग गरिएको छ। तर सम्पत्ति तथा दायित्वको वास्तविक मूल्य तह २ तथा तह ३ मा निर्धारण गरिएको खण्डमा नगद प्रवाहलाई डिस्काउन्टिङ्ग गरी विश्लेषण वा अन्य मोडेलबाट मूल्याङ्कन गरिएको छ। यस लगायत सुरक्षण नभएको सम्पत्तिमा बजार अभ्यास अनुसार समूहले क्रेडिट, डेविट तथा कोष मूल्याङ्कन समायोजन गरी सही मूल्य निर्धारण गर्ने गरेको छ।

१२. कर्मचारी सुविधा

लेखा नीति

कर्मचारीहरूले सेवा प्रदान गरेको वर्षमा नै प्रदान गरिने अल्पकालीन सेवा सुविधाहरू जस्तैः तलव भत्ता, बिदा सुविधा, अन्य भत्ता कर्मचारीहरूबाट सेवा प्रदान गरेको वर्षमा प्रदान गरिने व्यवस्था रहेको छ। साथै समूहले सेवानिवृत्त कर्मचारीहरूको लागि निर्धारित सुविधाहरू र निर्धारित योगदानमा आधारित सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेको छ।

१. निर्धारित सुविधा योजना अन्तर्गत समूहको सेवाबाट सेवानिवृत्त कर्मचारीहरूको लगि निवृत्तिभरण, उपदान, सञ्चित बिदाको भुक्तानी लगायतका भुक्तानी समावेश हुन्छन्। उल्लिखित सुविधा कर्मचारीको सेवा अवधि, उमेर र तलब सुविधाको आधारमा निर्धारण हुन्छ।

२. निर्धारित योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण यस्तो योजना हो जसमा समूहले निश्चित रकम योगदान गरेको हुन्छ, सो बाहेक अतिरिक्त कानूनी तथा सिर्जित दायित्वको अन्य भार बहन गर्नु पर्दैन।

समूहले कर्मचारीको अवकाश पछिको भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम निर्धारण गर्न निश्चित समयमा स्वतन्त्र र विज्ञ मूल्याङ्कनकर्ताबाट Actuarial मूल्याङ्कन गरी सोको आवधिक पुनरावलोकन गराई अध्यावधिक समेत गरेको छ। यसरी अध्यावधिक गर्ने प्रयोजनको लागि सम्पत्तिलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको छ भने दायित्वको हकमा Actuarial मान्यताको आधारमा मूल्याङ्कन गरिएको छ। निर्धारित योगदान अवधारणा अर्न्तगतका दायित्वलाई वित्तीय स्थितिको विवरण मितिको बजारदरको आधारमा कट्टा गरी समायोजन गरिएको छ। समूहको आय विवरणमा उल्लिखित नाफा नोक्सानमा चालु सेवा, बिगत अवधिको सेवा र खुद ब्याज बापतको खर्च समावेश गरिएको छ। पुनर्मापन अन्तर्गत Actuarial नाफा तथा नोक्सानी र योजनाको सम्पत्तिको नाफा तथा नोक्सानी र सम्पत्ति आधारमा भएको परिवर्तनको पनि आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी वित्तीय विवरणहरुमा समावेश गर्ने गरिएको छ। अन्य विस्तृत आयमा समावेश भएको पुनर्मूल्याङ्कनको प्रभावलाई चालु वर्षको नाफा वा नोक्सान विवरणमा समावेश नगरी विगतको सञ्चित नाफामा भार पर्ने गरी समायोजन गरिएको छ।

योजनाको सम्पत्ति बापतको वास्तविक सम्पत्ति तथा दायित्वको चालु मूल्यमा आउने खुद बचत तथा घाटा रकमलाई प्रतिवेदन तयार गर्ने समयमा वित्तीय विवरणमा समायोजन गरिएको छ। योजनाबाट भविष्यमा घटाइएको योगदानबाट वा योगदान फिर्ताको रकमबाट दायित्व पुरा हुने अवस्थामा मात्र बचतलाई मान्यता दिई समायोजन गरिन्छ। योजनाबाट प्राप्त हुने बचत योगदानमा हुने कमी र भविष्यमा अन्ततः प्राप्त हुन सक्ने बचतमा समायोजन गरिन्छ।

समूहले कर्मचारी विनियमावली अनुसार कर्मचारीहरुलाई विभिन्न प्रकारका ऋण तथा पेस्कीहरु दिने गरेको छ। त्यस्ता ऋण तथा पेस्कीहरु बीमा गरिएका वा नगरिएका तथा भिन्न भिन्न परिपक्व अवधिका हुने गर्छन्। कर्मचारीहरुलाई दिईएका ऋणलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गरिएको छ। परिशोधन नगरिएका कर्मचारी लागत भनेको कर्मचारी ऋण रकमको किताबी मूल्य र बजार मूल्यमा डिस्काउन्ट गरिएको कर्मचारी ऋणको वर्तमान मूल्य बीचको भिन्नता हो। ऋणको पूर्व-भुक्तानी र सेवानिवृत्त/राजीनामा दिएका कर्मचारीहरूको ऋण राफसाफ समावेश हुनेगरी स्थगित लाभहरू प्रत्येक वर्ष ऋण रकमको अन्तिम मौज्दात गणना गरिन्छ। ऋणहरुलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गर्नको लागि प्रयोग गरिएको डिस्काउन्ट दर भनेको त्यो वर्षमा कर्मचारीहरूको करयोग्य लाभ निर्धारण गर्न प्रयोग हुने ब्याजदर हो।

व्याख्यात्मक टिप्पणी:

१२.१ कर्मचारी सुविधा

कर्मचारी सुविधा रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अल्पकालीन कर्मचारी सुविधा		
तलव र ज्याला	२,१६५,२५६,९५५	२,१६८,३९८,९००
भत्ता	१,३०४,४७५,६७३	१,२९१,२०४,२१५
पोशाक भत्ता	३९,७७९,०००	३९,३९२,०००
अतिरिक्त समय भत्ता	३८,६९९,७२७	३५,०७३,७७९
स्वास्थोपचार खर्च	५२५,२८३,८३९	५२४,८१६,०६६
टेलिकम भत्ता	२८९,६१०,७९७	३८३,१५९,००३
कर्मचारी बोनस (Statutory)	५९२,१३९,५४५	६२३,२९२,७२०
अन्य मौद्रिक सुविधा	१६,६७७,७०३	३५,१०१,७९२
विदाको भुक्तानी	१२३,२१४,३५६	१३०,५५३,६१७
NFRS अन्तर्गत वित्तीय लागत	१६६,८८०,१८१	१६४,५३६,६५२
निर्धारित योगदान योजना		
सञ्चय कोषमा योगदान	२१४,२९४,०६९	२१०,४५१,०९२
जीवन विमा	३३,४७०,६२४	३६,१२७,४३६
अवकास कोषमा योगदान- करार	१,९२२,१२३	७६,८४५,२२३
निर्धारित सुविधा योजना	१४७,३८७,४२७	९१,९२३,३०६
विदाको भुक्तानी	२,३६२,२३९,३१६	२,१५०,३४४,२६०
निवृत्तिभरण र उपदान-गैर योगदानमा आधारित	६८०,८९०,४३०	-
निवृत्तिभरण र उपदान-योगदानमा आधारित	११,१५२,२०४	७,०४६,७८१
जम्मा	**८,७१३,३७३,९७०**	**७,९६८,२६६,८४१**

१२.२ अवकाश सुविधा

कम्पनीको अवकाश सुविधा अन्तर्गत निर्धारित सुविधा योजना र निर्धारित योगदानमा आधारित सुविधाहरू रहेका छन्।

अ. निर्धारित योगदानमा आधारित योजना

समूहले अवकाश सुविधा अन्तर्गत दुईवटा निर्धारित योगदानमा आधारित योजना सञ्चालन गरेको छ।

१. कर्मचारी सञ्चयकोषमा योगदान अन्तर्गत निश्चित तलबको १० प्रतिशतले हुन आउने रकम तलव भुक्तानीकै समयमा उक्त कोषमा पठाइन्छ।

२. कर्मचारीहरुको जीवन बीमा अन्तर्गत भुक्तानी गर्नुपर्ने बीमा शुल्कको ९० प्रतिशत रकम समूहद्वारा योगदान गरिन्छ। बीमा गरि एको रकम र त्यसमा प्राप्त हुने बोनसको रकम कर्मचारीको अवकाशको समयमा भुक्तानी गरिन्छ।

आ. निर्धारित सुविधा योजना

समूहले २०६६ कात्तिक १ सम्म सेवा प्रवेश गरी २० वर्ष सेवा अवधि पूरा गरेका कर्मचारीलाई निवृत्तिभरण र २० वर्षभन्दा कम सेवा अवधि पूरा गरी अवकाश लिने कर्मचारीलाई उपदान सुविधा उपलव्ध गराउँदछ। साथै सञ्चित बिदा बापतको रकम भुक्तानी गर्दछ।

२०६६ कार्तिक १ गतेपछि समूहमा सेवा प्रवेश भएका कर्मचारीहरूको लागि योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण कोषको व्यवस्था गरिएको थियो र यस अनुसार कम्पनीले प्रत्येक कर्मचारीको निवृत्तिभरण कोष खातामा निश्चित रकम जम्मा गर्दछ, जुन कर्मचारीहरूलाई सेवानिवृत्तिपछि उपलब्ध हुन्छ। यो व्यवस्था २०७९ श्रावण १८ गतेको सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार कार्यान्वयन गरिएको छ। निर्णय अनुसार, यस समूहका कर्मचारीलाई २० वर्षको सेवा अवधि पुरा गरेपछि निवृत्तिभरण प्राप्त गर्ने अधिकार हुनेछ, जसका लागि कर्मचारीहरूले १० प्रतिशत योगदान गर्नेछन् भने समूहले समान १० प्रतिशत योगदान गरेको छ। त्यस्तो निवृत्तिभरणको भुक्तानी गर्दा कोषमा कम हुने भएमा समूहले सो कम भएको रकम व्यहोर्ने छ। २० वर्षको सेवा अवधि पुरा नगर्ने कर्मचारीहरूलाई भने कोषमा जम्मा गरिएको रकम कर्मचारीको व्यक्तिगत खातामा जम्मा गरेर भुक्तानी दिइनेछ।

समूहले निर्धारित अवकाश भुक्तानीको मूल्याङ्कन गरी दायित्व यकिन गर्न आवधिक रुपमा Actuary मार्फत दायित्व निर्धारण गर्दै आएको छ। अवकाश भुक्तानी बापत आउने दायित्वको वर्तमान मूल्यलाई गैर चालु दायित्वमा राखिएको छ। विगत एवं वर्तमानको सेवाबापत लागत तथा खुद ब्याजलाई (Net of Unwinding Interest and Return on Plan Assets) नाफा वा नोक्सानमा राखिएको छ। Actuarial पुनर्मूल्याङ्कित रकमलाई विस्तृत आय विवरणमा समावेश गरिन्छ। अवकाशको समयमा केही रकम कोषबाट र केही रकम समूहबाट भुक्तानी गर्ने गरिएको छ। समूहले अधिकतम ७ वर्षको निवृत्तिभरण वरावरको रकम पेस्कीको रुपमा प्रदान गर्दै आएको छ र उक्त अग्रिम भुक्तानी रकम अन्तिम Actuarial दायित्वमा समायोजन गरिन्छ।

कर्मचारीको पूर्वानुमानित सरदर आयुमा भएको वृद्धि, सम्पत्तिको वृद्धि दरमा गरिएको पूर्वानुमानमा गिरावट तथा अनुमानभन्दा बढी मुद्रास्फीतिले सम्पत्तिको मूल्यमा कमी भई दायित्वमा वृद्धि हुन सक्ने जोखिम विद्यमान रहेको छ

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अ.ल्या निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	३१,७२१,८८०,२५७	२६,९३३,७१९,७४८
संक्रमणकालीन समयमा दायित्वमा थप	५४२,९९१,३१०	
चालु सेवा लागत	१,६२९,९१४,७३३	८७४,२८२,७८०
वित्तीय लागत	२,३९९,७७४,६३०	२,००२,५३७,८८०
सुविधा भुक्तानी	(१,०५३,२३६,२४४)	(१,००९,३३९,७५२)
Actuarial मापन	(१,६०३,१८१,५२०)	२,९२०,६७९,६००
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	३३,६३८,१४३,१६५	३१,७२१,८८०,२५७

निर्धारित सुविधा योजना सम्पत्ति

रकम रु

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अ.ल्या निर्धारित सुविधा योजना सम्पत्ति	८,९११,२३४,९०३	७,०५९,८७४,७७६
लगानीकर्ताको योगदान	९७४,८२९,८६४	१,५००,०००,०००
Employers Contribution- Non-Contributory	४,९७०,०००,०००	
गत वर्ष लगानीको लाभ	७१७,०६०,७९४	५०४,१७९,५४०
Advance Tax on return on plan Assets	(४४,६८३,०६२)	
सुविधा भुक्तानी	(२२६,२६२,८४३)	(२४८,५३९,६५३)
(-) Actuarial Remeasurements	१४८,१८८,१००	९५,७२०,२४०
अन्तिम परिभाषित सुविधा योजना सम्पत्ति	**१५,४५०,३६७,७५५**	**८,९११,२३४,९०३**
खुद निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	१८,१८७,७७५,४११	२२,८१०,६४५,३५३
Charged / (credited) to P&L	३,३१२,६२८,५६९	२,३७२,६४१,१२०
Charged / (credited) to OCI	(१,७५१,३६९,६२०)	२,८२४,९५९,३६०

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व – निवृत्तिभरण तथा उपदान (योगदानमा आधारित नभएको)

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको निर्धारितसुविधा योजना दायित्व	२९,७३४,१६०,८५९	२५,२०७,६२६,५९०
चालु सेवा शुल्क	८७२,४१३,५४०	७७८,८४५,८१०
वित्तीय लागत	२,२०६,८८६,५७०	१,८७५,६७७,९९०
योजनाको सम्पत्तिवाट गरिएको भुक्तानी	(२२६,२६२,८४३)	(२४८,५३९,६५०)
रोजगादाताले सोझै भुक्तानी गरेको रकम	(५७७,७५९,२११)	(५३४,७०३,२०१)
Actuarial Remeasurements	(१,५५८,४८४,०००)	२,६५५,२५३,३२०
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**३०,४५०,९५४,९१५**	**२९,७३४,१६०,८५९**

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व – (योगदानमा आधारित)

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	-	-
थप सुविधा योजना दायित्व (पहिचान भएको मितिमा - Transition Date)	५४२,९९१,३१०	-
चालु सेवा शुल्क	६४३,२६२,७८०	-
वित्तीय लागत	३७,६२७,६५०	-
योजनाको सम्पत्तिवाट गरिएको भुक्तानी	-	-
रोजगादाताले सोझै भुक्तानी गरेको रकम	-	-
Actuarial Remeasurements	-	-
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**१,२२३,८८१,७४०**	-

निर्धारित सुविधा योजना दायित्व (बिदा) रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	१,९८७,७१९,३९७	१,७२६,०९३,१५८
चालु सेवा शुल्क	११४,२३८,४१३	९५,४३६,९७०
वित्तीय लागत	१५५,२६०,४१०	१२६,८५९,८९०
कम्पनीद्धारा भुक्तानी गरेको सुविधा	(२४९,२१४,१९०)	(२२६,०९६,९०१)
Actuarial Remeasurements	(४४,६९७,५२०)	२६५,४२६,२८०
अन्तिम निर्धारित सुविधा योजना दायित्व	**१,९६३,३०६,५१०**	**१,९८७,७१९,३९७**

१२.३ योजना सम्पति:

क) समूहको योगदानमा आधारित :

समूहले नागरिक लगानी कोष र Earmark गरिएको मुद्दती निक्षेपको उपदान कोष योजना (निक्षेप योजना) मा योजना सम्पत्तिको रूपमा लगानी गरेको छ। समूहले प्रतिवेदन अवधिमा उक्त योजना सम्पत्तिमा नागरिक लगानी कोषमा रु.३.१५ अर्बको स्वेच्छिक योगदान गरेको र रु.१.८२ अर्ब रकम Earmark मुद्दती निक्षेपमा लगानी गरेको छ। योजना सम्पत्तिको मुख्य लगानी उद्देश्यहरू भनेको उपदान र एकमुष्ट निवृत्तिभरण भुक्तानी गर्न कोषको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु हो र निवृत्तिभरणको भुक्तानी यसै कोषवाट गरिन्छ।

ख) समूह र कर्मचारीको संयुक्त योगदानमा आधारित

निर्णय हुनुअघि निवृत्तिभरण प्रदान गर्नको लागि राखिएको योगदानमा आधारित कोषमा समूहले कर्मचारीको व्यक्तिगत निवृत्तिभरण कोष खातामा निश्चित रकम जम्मा गर्ने गरेको थियो, जुन कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्तिपछि उपलब्ध हुनेछ। यसलाई २०७९ श्रावण १८ गतेको सञ्चालक समितिको निर्णयद्वारा संशोधन गरिएको छ। कर्मचारी र समूहबाट कोषमा योगदान गरिएको रकमलाई निवृत्तिभरण दायित्वको भुक्तानीको लागि निर्धारित योजनाको सम्पत्ति (Defined Benefit Assets) को रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

योगदान गरिएको कोष नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान-१९ "कर्मचारी लाभ" अन्तर्गत योजना सम्पत्तिका रूपमा योग्य छ भने यसलाई निर्धारित योजना सम्पत्ति (DBA) को रूपमा लेखाङ्कन गरिएको छ। सुरुवाती मिति (Transition Date) मा योगदान गरिएको कोषको वास्तविक मूल्य निर्धारित योजना सम्पत्तिको रूपमा मान्यता प्राप्त गरिएको छ। निर्धारित योजना दायित्व (DBO) भविष्यका निवृत्तिभरण भुक्तानीहरूको वर्तमान मूल्यको आधारमा मापन गरिएको छ, जुन Actuarial अनुमानहरूमा आधारित छ। अस्तित्वमा रहेको योगदान गरिएको कोष (जसलाई योजना सम्पत्ति रूपमा मान्यता प्राप्त गरिनेछ) लाई DBO सँग सन्तुलन गरेर कुल दायित्व वा सम्पत्ति निर्धारण गरिएको छ। विगतको सेवा लागतलाई तुरुन्तै मुनाफा र घाटा खातामा मान्यता दिइएको छ। कर्मचारी र समूहको योगदानलाई सुरुवाती मितिसम्म योजना सम्पत्ति रूपमा नयाँ निर्धारित योजनामा समावेश गरिएको छ।

१२.४ अनुमानित भावी लाभहरुको भुक्तानी:

अपेक्षित भविष्य लाभ भुक्तानीहरू आषाढ ३१, २०८१ मा लाभ दायित्व निर्धारण गर्न प्रयोग गरिएको समान Actuarial अनुमानहरू प्रयोग गरी अनुमान गरिएको छ, किनभने लाभ भुक्तानी भविष्यको रोजगारी र क्षतिपूर्ति स्तरहरू, औसत सेवा अवधि, भुक्तानी प्रक्रियामा निर्भर हुने गर्दछ। उपयुक्त अनुमानको आधारमा अवकाश सुविधाका दायित्व अन्तर्गत अपेक्षित लाभ भुक्तानीहरू निम्न तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

रकम रु.

वर्ष	निवृत्तिभरण र उपादान सुविधा (समूहको एकल योगदानमा आधारित "०००")	निवृत्तिभरण र उपादान सुविधा समूह र कर्मचारीको संयुक्त योगदानमा आधारित "०००")	सञ्चित विदा रकम"०००"
जुलाई १५, २०२५	९९९,३५३	२१६	१०७,१५५
जुलाई १५, २०२६	१,३५८,०३६	७०४	१७६,३७९
जुलाई १५, २०२७	१,४८५,०८६	९८७	१९३,३७०
जुलाई १५, २०२८	१,६४९,८९२	१,६५८	२१२,५३८
जुलाई १५, २०२९	१,६६०,९७२	१,८०७	१८९,०२०
वर्ष २०२९ देखि २०३३	१०,४९५,९६३	४२,८९४	९९३,४३५

१३. सेयर पुँजी

लेखा नीतिहरू

समूहले पुँजीकोष वित्तीय दायित्व हो अथवा इक्विटी हो भन्ने विषय निर्धारण गर्नको लागि नेपाल लेखामान ३२ "वित्तीय उपकरणः प्रस्तुति" लागू गरेको छ। करार सम्झौताको परिणाम, समूहको हालको उत्तरदायित्व, नगद वितरण गर्ने वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति अथवा विभिन्न संख्यामा लगानीकर्ताको लागि इक्विटी सेयर जारी गर्ने भन्ने विषय अन्तर्गत जारी गरिएको वित्तीय उपकरण वा सोका तत्वहरू दायित्वको रुपमा वर्गीकृत गरिएको छ। यसबाहेक सो उपकरणलाई इक्विटी उपकरण नै मानिन्छ।

नयाँ सेयर जारी गर्दाको प्रत्यक्ष थप लागतलाई इक्विटीमा प्राप्त रकमबाट घटाई देखाइएको छ।

लगानीकर्ताको लाभांश र अन्य प्रतिफलको पहिचान भुक्तानीको समयमा गरिन्छ अथवा त्यसबेला गरिन्छ, जब वार्षिक साधारणसभाबाट घोषणा गरिन्छ र सोही आय वर्षको इक्विटीमा भार पर्नेगरी लेखाङ्कन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू

सेयर पुँजी रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सेयर संख्या		
अधिकृत सेयर संख्या	२५०,०००,०००	२५०,०००,०००
जारी सेयर संख्या	१८०,०००,०००	१८०,०००,०००
चुक्ता सेयर संख्या	१८०,०००,०००	१८०,०००,०००
परल मुल्य	१००	१००
सेयर पुँजी		
अधिकृत पुँजी	२५,०००,०००,०००	२५,०००,०००,०००
जारी पुँजी	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००
चुक्ता पुँजी	१८,०००,०००,०००	१८,०००,०००,०००

१४ जगेडा तथा सञ्चित मुनाफा

लेखा नीति

स्थगन कर जगेडा

समूहको स्थगन गरिएको खुद सञ्चित कर सम्पत्ति उत्पन्न भएमा समूहले आफनो नीति अनुसार सो वरावरको सञ्चित कर सम्पत्तिको भाग

विनियोजन गर्दछ। जब सञ्चित कर दायित्व उत्पन्न हुन्छ, तब ती रकमलाई इक्विटीमा पुनर्वर्गीकरण गरी सञ्चित मुनाफामा लगिन्छ।

पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा

जग्गा

समूहले Freehold Land Properties को मूल्यलाई प्रस्तुत गर्न पुनर्मूल्याङ्कन विधिलाई आत्मसात गरेको छ। जग्गाको मूल्यमा वृद्धि भएको रकमलाई पुनर्मूल्याङ्कन जगेडामा बाँडफाँट गरिएको छ। त्यस्तैगरी जग्गाको मूल्य घट्न गएमा, पुनर्मूल्याङ्कन जगेडाको रकमले खाम्ने रकमसम्म सञ्चित पुनर्मूल्याङ्कनको रकममा भार पारिन्छ भने बाँकी रकम नाफा वा नोक्सानमा इम्पेयरमेन्टको रुपमा भार पारिएको छ।

भवन र भौतिक संरचना

भवन र भौतिक संरचनाको मूल्यमा वृद्धि भएको रकमलाई बढेको रकम बराबर नै पुनर्मूल्याङ्कन जगेडामा थप गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो पुनर्मूल्याङ्कन गर्दा भएको थप ह्रास रकमलाई इक्विटीमा भार पारिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

जगेडा तथा सञ्चित मूनाफा रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सञ्चित मुनाफा	४७,९३६,३७८,२७४	४२,१७४,११९,४७३
पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा	२३,४६१,६४९,२६९	२३,५०९,६६०,७०६
स्थगन कर जगेडा	४,४२७,३७१,३४९	९,९१३,५१६,५५१
वास्तविक मूल्य OCI Reserve	-	-
जम्मा	**७५,८२५,३९८,८९३**	**७५,५९७,२९६,७३०**

जगेडा तथा सञ्चित मुनाफा भएको परिवर्तनलाई विस्तृतरुपमा इक्विटीमा परिवर्तनको विवरणमा देखाइएको छ।

१५. ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय

लेखा नीति

प्रतिज्ञा गरिएका उत्पादन वा सेवाको नियन्त्रण ग्राहकलाई हस्तान्तरण गरेपछि समूहले ती उत्पादन वा सेवाबाट प्राप्त गरेको वा प्राप्त गर्ने अपेक्षा गरेको कुनै पनि कर र छुट बाहेकको रकमलाई राजस्वको मान्यता दिइन्छ।

मध्यस्थकर्ता मार्फत प्रतिज्ञा गरिएका उत्पादन वा सेवा प्रदान गर्दा, समूहले आफु मुख्य रूपमा कार्यसम्पादन दायित्व (Performance Obligation) पूरा गर्न जिम्मेवार छ कि छैन र यसले ग्राहकलाई हस्तान्तरण गर्नु अघि प्रतिज्ञा गरिएको सेवा नियन्त्रण गर्छ कि गर्दैन भनेर मूल्याङ्कन गर्दछ। प्रत्येक कार्यसम्पादन दायित्व पूरा गरेपश्चात मात्र राजस्वको पहिचान गरिन्छ।

समूह मुख्य सेवाप्रदायकको रूपमा कार्य गर्दा, ग्राहकलाई प्रदान गरिएको सामग्री सेवाबाट ग्राहकलाई बिल गरिएको कुल रकमको आधारमा राजस्वको लेखाङ्कन गरिन्छ। समूहले एजेन्टको रूपमा कारोबार गर्दा प्राप्त गर्ने सेवा शुल्कमा मुख्य सेवाप्रदायकबाट प्राप्त सेवा र सोसँग सम्बन्धित सामग्री बापतको लागत कट्टा गरी बाँकी रकम राजस्वको रुपमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

समूहले निम्न ५ चरणको प्रक्रिया पूरा गरी ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय मापन गर्दछ।

१. ग्राहकसँगको करार पहिचान

२. करार अनुसारको कार्यसम्पादन दायित्व पहिचान

३. कारोवार मूल्यको निर्क्यौल

४. प्रत्येक कार्यसम्पादन दायित्वको कारोवार मूल्य कायम

५. करारको दायित्व पूरा भएपछि आय लेखाङ्कन

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरु

रकम रु.

ग्राहकसँगको सम्झौताबाट प्राप्त आय	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सेवा विक्रिबाट प्राप्त आय		
भ्वाइस	२०,२८८,६६०,१३६	२२,५५५,४३५,०१९
डाटा	१२,४९४,२७३,७५७	११,६२६,६३९,०२४
एसएमएस	१,३४३,६१४,७५५	१,५७६,७२९,२७६
अन्य	१८९,८२१,६५८	२२०,८४६,६९०
जम्मा	**३४,३१६,३७०,३०७**	**३५,९७९,६५०,००९**
उपकरण बिक्रीबाट आय	२५२,६३२,५३१	३०३,७८१,४२७
जम्मा	**३४,५६९,००२,८३८**	**३६,२८३,४३१,४३६**

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
आधारभूत टेलिफोन सेवा	२५०,६९१,९५१	५८३,७७९,३६१
भ्वाइस	२८३,९६५,३९५	२८९,२४५,९६९
लिज सर्किट	५४,२८७,५१५	१८२,५१२,३४६
एडिएसएल	१,१६५,१५९	४७७,४७३
सीप (SIP) फोन	१,२६१,३४१,८२७	१,१८०,४७६,३२०
एफटीटीएच - भ्वाइस	९१३,४४२,२३३	३९०,५८०,५२३
एफटीटीएच - डाटा	२१,५३२,५३१	२१,३१७,४९७
अन्य	**२,७८६,४२६,६१०**	**२,६४८,३८९,४९०**
आधारभूत टेलिफोन सेवाको जम्मा आय		
जीएसएम (GSM) मोबाईल सेवा		
भ्वाइस	१६,१७३,१४८,८४९	१७,१५८,९६७,५७०
डाटा	११,११६,३५६,४९१	१०,५२०,२५८,७२६
एसएमएस	३९०,९१९,१११	४२९,३१६,९६५
अन्तर्राष्ट्रिय ट्रङ्क	२६,१०७,२३८	१२,३१२,३०२
रोमिङ्ग	१५७,१०८,७३२	१९१,५८०,००२
अन्य	**२७,८६३,६४०,४१९**	**२८,३१२,४३५,५६५**
GSM मोवाईल सेवाको जम्मा आय		
अन्तरप्रशासनिक सेवा		
अन्तरप्रशासनिक आय — अन्तर्राष्ट्रिय	१,९४८,५६१,५६७	३,१०७,१७८,३४९
अन्तरप्रशासनिक आय - अन्तर्देशीय	२१५,३१९,३०७	१९१,७१५,३९८
अन्तराष्ट्रिय रोमिङ (Sharing)	२४९,८१५,२१७	३२०,५२८,२४६
एसएमएस	५६८,५१८,७४८	८०४,४७२,८०८
अन्य	११,१८०,३९५	७,९४९,१९२
अन्तरप्रशासनिक सेवाको जम्मा आय	**२,९९३,३९५,२३३**	**४,४३१,८४३,९९१**
भ्यालु एडेड सेवाहरू (VAS)	५५२,८२४,३६२	५५३,७२७,१३१
आइपीटिभी सेवा	१२०,०८३,६८२	३३,२५३,८३२
जम्मा सेवा बिक्री वापतको आय	**३४,३१६,३७०,३०७**	**३५,९७९,६५०,००९**

१६. वित्तीय आय

लेखा नीति

विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त वित्तीय आयलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ को आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

वित्तीय आय रकम रु.

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ऋण लगानीमा ब्याज आम्दानी	१,४१२,६८९,०५६	१,४२४,७१५,८८०
ऋणपत्रमा प्राप्त ब्याज	३६०,४८०,६४१	३२४,२२३,७६१
निक्षेपमा ब्याज	४,८४७,५४१,८२७	५,९११,८९८,१२७
कर्मचारी ऋणमा ब्याज	१६६,५३१,४९०	१६५,१२३,८५४
लगानीको वास्तविक मूल्यमा परिवर्तन	१३,१०७,३००	(२,०१०,०००)
जम्मा	**६,८००,३५०,३१५**	**७,८२३,९५१,६२२**

१७. अन्य आय

लेखा नीति

लाभांश आम्दानीलाई लाभांश प्राप्त गर्ने हक सिर्जना भएपछि तथा अन्य आम्दानीलाई विश्वसनीय रुपमा मापन भएका वा प्राप्ति सम्भव देखिएको अवस्थामा अन्य आम्दानी शिर्षकमा जनाइएको छ। सरकारी अनुदानसँग संलग्न सर्त पालना गर्ने र अनुदान प्राप्त हुने उचित आश्वासन पश्चात मात्र समूहले सरकारी अनुदानलाई आम्दानीको मान्यता दिएको छ। (नोट २६)

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू

अन्य आय रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कार्यसम्पादन जमानत जफत र अन्य आय	५६३,१३९,७१५	२४१,९६१,४६७
सरकारी अनुदान आम्दानी	२०७,५३०,७३५	१२७,४६०,७८९
जम्मा	**७७०,६७०,४५०**	**३६९,४२२,२५६**

१८. सेवा सञ्चालन तथा मर्मत खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी

कार्यसञ्चालन खर्चमा स्थिर नेटवर्क र मोवाइल सञ्चार सम्बद्ध नेटवर्कको सञ्चालन तथा मर्मतमा लागेका खर्च सम्लग्न गरिएको छ।

सञ्चालन तथा मर्मत खर्चहरू रकम रु.

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
कार्यालय उपकरण मर्मत खर्च	४६,७९५,६६४	६३,१७५,९५३
भवन मर्मत खर्च	१४०,०८७,३८१	१३४,८९५,७४१
प्लान्ट तथा मेसिन मर्मत खर्च	२,०७७,११८,५६१	२,१४५,१६५,०७८
शक्ति, ताप तथा प्रकाश खर्च	१,४२२,७५२,३६३	१,४६३,०३३,३५८
सवारी इन्धन खर्च	१०७,३०८,८५६	११६,२४८,७१५
सवारी मर्मत खर्च	७३,५०२,३३६	७१,४९७,०७६

सञ्चालन तथा मर्मत खर्चहरू रकम रु.

	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
ढुवानी खर्च	१३,८२१,२२७	१४,०८४,४६५
अन्तर्राष्ट्रिय आई.पि. लिज र ट्रान्जिट खर्च	९११,८७१,७७५	२,००६,४२६,९१९
टेलिफोन सेट तथा अन्य सामग्री खर्च	४२५,२२९,६९२	४०७,२५९,५१४
क्यासकार्ड खर्च	२७२,१३४,१३०	२४३,५२९,२०१
सोधपुछ सेवा खर्च	४२,९६८,२८९	३९,३३३,५०५
भ्यालु एडेड सेवा खर्च	७९,७६५,२१७	१०५,२२२,१६०
अन्तरआबद्धता खर्च (राष्ट्रिय)	२७८,६१७,७०७	२४८,९५६,७६३
अन्तरआबद्धता खर्च (अन्तर्राष्ट्रिय)	२५९,६०५,६५७	४२८,६२१,४८१
तालिम खर्च (करार)	१७७,३४२,९५८	९९,९५२,२७८
भाडा खर्च (कार्यसञ्चालन सेवाको लागि)	२३,७७३,५५५	१९,१३९,६८०
पि.टु.पि. एसएमएस खर्च	२८,२६२,७६७	२८,५६५,६६९
रोमिङ्ग खर्च	११,२४८,८८६	६,६२७,४७१
अनुसन्धान खर्च	६९१,२०७	१३०,१८१
अन्य	१,९४८,४३७	१,९०६,३२६
जम्मा	**६,३९४,८४६,६६५**	**७,६४३,७७१,५३४**

१९. बिक्रि सञ्जाल, बजारीकरण र प्रवर्द्धन खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
बिक्रीबापतको कमिसन	९३,९४९,८३३	९६,०६८,०७१
विज्ञापन तथा बिक्री प्रवर्द्धन	१९६,२४८,६४४	१९६,६९८,७७८
जम्मा	**२९०,१९८,४७७**	**२९२,७६६,८४९**

२०. कार्यालय सञ्चालन खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी

प्रशासनिक खर्च रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
भ्रमण खर्च	१३८,३२८,९६३	१५९,०८२,३५६
कर तथा शुल्क	९५,२६१,८९४	११६,९८४,३७५
भाडा खर्च (कार्यालय सञ्चालन)	१६०,२९१,८६९	१७६,८८२,९३२
सञ्चालक समिति बैठक भत्ता	२,५०८,५००	२,०२३,५००
अन्य बैठक भत्ता तथा खर्च	४९,६३५,४५१	५३,३९०,०१२
मसलन्द तथा छपाइ खर्च	३२,६९७,४३७	३७,६५१,२६१
बैंक चार्ज	१७,२४५,२७७	१५,०००,७४०
तालिम खर्च	२३१,०९१,०८९	२०२,२०५,१५२
अतिथि सत्कार खर्च	२५,३४४,४५३	२५,१३५,६०२
कार्यालय सजावट	११,६४२,२२७	११,०४६,०१७

प्रशासनिक खर्च रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
बीमा खर्च	३०,६७२,४७६	३२,६३५,६८०
लेखापरीक्षण शुल्क	२,६३९,८६७	२,६३९,८६७
कर लेखापरीक्षण शुल्क	८००,०००	९००,०००
लेखापरीक्षण खर्च	५,३४२,३७२	४,७८२,३७६
हुलाक खर्च	१,२३४,८२५	१,०७१,१३९
पुस्तक तथा पत्रपत्रिका	२,३३६,७२५	२,५२८,१४६
व्यावसायिक सेवा शुल्क खर्च	६,४००,९३३	९,६५२,५४०
सुरक्षा खर्च	२६०,३८०,४०६	२२०,७००,५४१
बाह्यस्रोत सेवा खर्च	८,३१८,८१९	१२,३१५,०१७
सदस्यता शुल्क	१२,६५२,४०७	१५,१८६,७०६
व्यावसायिक सपोर्ट खर्च	५८,५८३,९४३	६७,३९०,६३३
सञ्चार खर्च	१८,४७६,१४१	१६,२५८,७४२
वार्षिकोत्सव खर्च	५,७४५,४४०	७,०५६,९२६
साधारणसभा खर्च	१,९०९,०९७	१,८८६,८२४
विविध खर्च	९८,७३३,०४७	१३०,५५४,१२८
जम्मा	**१,२७८,२७३,६५७**	**१,३२४,९६१,२१३**

२१. नियामक दस्तुर, शुल्क तथा नवीकरण दस्तुर

व्याख्यात्मक टिप्पणी

नियामक दस्तुर, शुल्क तथा नवीकरण दस्तुर रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
रोयल्टी	१,३६७,५०१,९९१	१,४३८,७०६,७३९
ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष योगदान	६८३,७५०,९९५	७१९,३५३,३७०
फ्रिक्वेन्सी दस्तुर	१,९८९,४९९,२२२	१,६१८,१५८,४०६
अनुमतिपत्र दस्तुर	३,२७६,७१२,३२९	४,०००,०००,०००
जम्मा	**७,३१७,४६४,५३७**	**७,७७६,२१८,५१५**

दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ बमोजिम सेवा राजस्वको ४ प्रतिशतको दरले रोयल्टी र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको इजाजत पत्रको सर्त अनुसार सेवा राजस्वको २ प्रतिशतको दरले ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष (RTDF) बापतको दायित्व लेखाङ्कन गरिएको छ। (नोट १५: ग्राहक सम्झौताबाट प्राप्त राजस्व)।

समूहले विभिन्न प्रकारका फ्रिक्वेन्सी ब्यान्ड प्रयोग गरेबापत नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई वार्षिक फ्रिक्वेन्सी शुल्क बुझाउँदछ। समूहले जीएसएम इजाजतपत्रको दस्तुरमा जीएसएम सेवाको आम्दानीको ०.४ प्रतिशतले हुने गरी परिवर्तनशील शुल्क बुझाउने गरेको छ जसमा जीएसएमको अन्तरआवद्धता राजस्व र मूल्य अभिवृद्धि सेवा (VAS) को अंश पनि समावेश गरिएको छ।

२२. वित्तीय खर्च

व्याख्यात्मक टिप्पणी

भुक्तानी गर्नुपर्ने GSM अनुमतिपत्र दस्तुर र पट्टा बापतको दायित्वमा प्रभावकारी ब्याज विधिको प्रयोग गरी गणना गरिएको खर्चलाई वित्तीय खर्चमा राखिएको छ।

वित्तीय खर्च रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
Unwinding Interest GSM अनुमतिपत्र दस्तुर दायित्व बापत	-	२९३,४९६,२९६
वित्तीय खर्च तथा पट्टा दायित्व	१६९,३१८,६८९	१९४,४५३,७९०
जम्मा	**१६९,३१८,६८९**	**४८७,९५०,०८६**

२३. इम्पेयरमेन्ट लागत र रिभर्सल (Impairment Cost and Reversal):

लेखा नीति

गैर वित्तीय सम्पत्तिमा इम्पेयरमेन्ट

जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरणको कुनै एकाइमा भएको हानी, त्यसको बाँकी रकम र असुलयोग्य रकम बीचको फरकलाई इम्पेयरमेन्ट को रुपमा पहिचान गरिएको छ। कुनै सम्पत्तिको खास एकाइले स्वतन्त्र रुपमा नगद प्रवाह गर्दैन भने असुलयोग्य रकमलाई त्यस्तै समूहमा रहेका नगद आर्जन गर्ने एकाइ (Cash Generating Units, CUG) को आधारमा निर्धारण गरिएको छ।

समूहको प्रत्येक प्रतिवेदन मितिमा कुनै सम्पत्तिमा इम्पेयरमेन्ट गर्नुपर्ने देखिएको अवस्थामा सोको निर्धारण गरी असुलयोग्य रकम समेत निश्चित गरिएको छ।

इम्पेयरमेन्ट समीक्षामा प्रभाव पार्न सक्ने महत्वपूर्ण कारण निम्न छन् :

क) अप्रचलित वा भौतिक क्षति;

ख) प्रविधि र नियामक वातावरणमा भएको महत्वपूर्ण परिवर्तन;

ग) कार्यसम्पादन अन्तर्गत अपेक्षित ऐतिहासिक वा अनुमानित भविष्यमा सञ्चालन उपलब्धिमा महत्वपूर्ण परिवर्तन;

घ) सम्पत्ति प्रयोगमा वा यसको समग्र व्यवसायको लागि रणनीतिमा महत्वपूर्ण परिवर्तन।

इम्पेयरमेन्टका सूचकहरूको पहिचान, भविष्यको नगद प्रवाहको अनुमान र Cash Generating Unit (CGU) हरूको असुलयोग्य रकमको निर्धारणलाई महत्वपूर्ण निर्णय चाहिन्छ। CGU हरूको असुलयोग्य रकम, वास्तविक मूल्यमा निसर्ग गर्न लाग्ने लागत घटाइ आउने मूल्य र Value In Use मध्ये जुन बढी हुन्छ सोहीलाई कायम गरिएको छ। बजारमूल्यको आधारमा निर्धारण गर्न नसकिने अवस्थामा यस्तो मूल्य Discounted Cash Flow को आधारमा गरिन्छ। नगद प्रवाहको गणना असुलयोग्य रकम, वास्तविक मूल्य, Past Trend तथा बाह्य सूचनाको आधारमा गरिएको छ। सम्पत्ति वा CGU मा हुने विशेष जोखिम देखाउनको लागि उपयुक्त Discount Rate को प्रयोग गरिएको छ।

वित्तीय सम्पत्तिमा इम्पेयरमेन्ट

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ९ ले कुनै पनि वित्तीय सम्पत्तिको सुरु मापनदेखि ऋण जोखिममा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ छैन भन्ने आधारमा ३ चरणमा इम्पेयरमेन्ट मोडलको सुरुवात गरेको छ। यी इम्पेयरमेन्टका चरणले लेखाङ्कन अवधिमा अनुमानित ऋण नोक्सानी (Expected Credit Loss-ECL) को रुपमा वा ब्याज आम्दानी मध्ये कुन लेखाङ्कन गर्ने भनि इम्पेयरमेन्ट रकमको निर्धारण गर्दछ।

चरण १: सुरु प्राप्तिदेखि ऋण जोखिममा कुनै प्रभावकारी वृद्धि छैन भने १२ महिनाको अनुमानित ऋण नोक्सानीको लेखाङ्कन गर्ने र कुल जम्मामा ब्याज लेखाङ्कन गर्ने।

चरण २: सुरु प्राप्तिदेखि ऋण जोखिममा ठूलो वृद्धि देखिएमा अवधिभरको लागि अनुमानित ऋण नोक्सानीको लेखाङ्कन गर्ने र कुल जम्मामा ब्याज लेखाङ्कन गर्ने।

चरण ३: वित्तीय सम्पत्ति क्रेडिट इम्पेयर्ड भएमा (हालसालै नेपाल लेखामान ३९- वित्तीय उपकरणहरू: मापन तथा लेखाङ्कन मा समावेश मापदण्ड अनुसार) अवधिभरको लागि अनुमानित ऋण नोक्सानीको लेखाङ्कन गर्ने र खुद जम्मामा (कुल जम्मामा क्रेडिट छुट घटाएर) ब्याज लेखाङ्कन गर्ने ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

इम्पेयरमेन्ट /(इम्पेयरमेन्ट फिर्ता) रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
जायजेथा, प्लान्ट र उपकरण	५७,२६५,६६३	(१०२,४२९)
पुँजीगत कार्यप्रगति	१२८,९७०,६०३	५२४,२७५,६५९
आसामी बाँकी	(८८,२१३,३८१)	(२७४,७४१,५८०)
जिन्सी मौज्दात	५,२३५,२७०	(१३१,४९६,२६६)
ऋण लगानी	(५७५,६०७,७८८)	-
जम्मा	**(४७२,३४९,६३४)**	**११७,९३५,३८४**

२४. वैदेशिक मुद्रा सटही दरमा भएको परिवर्तनको असर

लेखा नीति

वैदेशिक मुद्रामा हुने कारोवार रकमलाई कारोवार मितिमा कायम सटही दर प्रयोग गरी प्रचलित सञ्चालन मुद्रामा (नेपाली रुपैंया) रुपान्तरण गरिएको छ।

विदेशी मुद्रामा देखाइएका मौद्रिक सम्पत्ति तथा दायित्व प्रतिवेदन तयार गर्दाको मितिमा कायम रहेको दरको आधारमा समूहको चलनचल्तिको कारोवार मुद्रामा रुपान्तरण गरिन्छ। मुद्रा रुपान्तरणको कारण सिर्जित लाभ वा हानीलाई नाफा वा नोक्सान विवरणमा देखाइन्छ। गैर मौद्रिक सम्पत्तिलाई सुरु प्राप्त गर्दाको मितिमा कायम रहेको सटही दरको आधारमा नै लेखाङ्कन गरिन्छ जसलाई पछि पुनर्लेखन गरिदैन।

सटही दरमा भएको परिवर्तनको असर रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
लेनदेनबाट नाफा/(नोक्सान)	३०,४८८,६६४	६०१,७८०,६६४
मूल्याङ्कनबाट नाफा/(नोक्सान))	६५,१९३,३३२	(३९६,९६४,२५८)
जम्मा	**९५,६८१,९९६**	**२०४,८१६,४०६**

२५. आयकर

लेखा नीतिहरू

समूहले करको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयोजनको लागि नेपाल लेखामान १२ अनुसरण गरको छ। आर्थिक वर्षको नाफामा आयकर गणना गर्दा चालु र स्थगन कर समावेश गरी प्रत्यक्ष रुपमा इक्विटी वा अन्य विस्तृत आम्दानी विवरणसँग सम्बन्धित वस्तुहरुको हदसम्म बाहेकको करलाई सिधा नाफा वा नोक्सानको विवरणमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

चालु कर:

चालु आयकरमा चालु वर्षको करयोग्य नाफामा विवरण तयार गर्दाको मितिमा कायम करको आधारमा तिर्नुपर्ने अपेक्षित कर तथा विगत वर्षको तिर्न बाँकी कर समायोजन सहितको कर पर्दछ। चालु करको रकम तिनुपर्ने वा प्राप्त गनुपर्ने भनी अपेक्षा गरिएको करको उचित अनुमान हो जसले आयकरसँग सम्बन्धित अनिश्चितता समेत प्रतिविम्बित गर्दछ।

स्थगन कर

स्थगन करले समूहको भविष्यमा लिनु वा दिनुपर्ने करको दायित्वलाई जनाउँछ। जुन समूहको सम्पत्ति तथा दायित्वको वित्तीय विवरण अनुसारको बाँकी रकम र करयोग्य नाफा गणना गर्दा हुने कर आधारमा भएको अस्थायी भिन्नताबाट सिर्जित हुन्छ।

स्थगन कर वित्तीय स्थितिको विवरणमा दायित्व गणना विधिबाट गणना गरिन्छ। उक्त गणनामा करयोग्य दायित्व र सम्पत्तिको अस्थायी फरक गणना गरी नाफामा समायोजन गरिन्छ।

स्थगन कर दायित्व सामान्यतया सबै करयोग्य अस्थायी भिन्नता र अस्थायी भिन्नता वा करयोग्य लाभ उपलब्ध हुन सक्ने सम्मका तथा त्यस्ता अस्थायी भिन्नताको प्रयोग गर्न सकिने स्थगन कर सम्पत्तिका लागि गणना गरिन्छ।

स्थगन करलाई विवरण तयार गर्दाको मितिमा कायम करका दरहरुको प्रयोग गरी रिभर्स गर्दा अस्थायी भिन्नतामा लागू हुने अपेक्षा गरिएका करका दरमा मापन गरिन्छ। स्थगन कर सम्पत्ति प्रत्येक रिपोर्टिङ्ग मितिमा पुनः समीक्षा गरी भावी पूर्वानुमान करयोग्य लाभ र कर योजना रणनीतिको स्तरको आधारमा सम्भावित कर लाभ प्राप्त हुने सम्भावना नभएको हदसम्म घटाइन्छ।

यदि चालु कर दायित्वलाई चालु कर सम्पत्तिबाट फरफारक गर्न सक्ने कानूनी अधिकार छ, त्यसता कर निर्धारण गर्ने कर निकाय एउटै छ र समूहले चालु कर सम्पत्ति र दायित्वको खुद हिसाब गरी वा सम्पत्ति प्राप्त गर्ने र दायित्व एकै साथ फरफारक गर्ने सोच राख्दछ भने चालु कर सम्पत्ति र दायित्वलाई राफसाफ गरिन्छ।

२५.१ खुद कर सम्पति र दायित्व

समूहको आ.व. २०७५/७६ (२०१८-१९) को अन्तिम कर परीक्षण पुरा भइसकेको छ। बाँकी आ.व.हरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ :

विवरण रकम रु.

आय वर्ष	आयकर बापत व्यवस्था	अग्रिम आयकर भुक्तानी	खुद कर सम्पत्ति/(दायित्व)	सञ्चित कर सम्पत्ति/(दायित्व)
२०७६/७७	६,२७१,१४८,६६४	६,९६२,१०४,६७८	६९०,९५६,०१४	१,३९७,४५३,२९०
२०७७/७८	४,२९५,७५३,३६०	५,१७५,२२५,४०३	८७९,४७२,०४३	२,२७६,९२५,३३३
२०७८/७९	५,३८०,१४२,७२२	४,७६९,८४३,४१३	(६१०,२९९,३०९)	१,६६६,६२६,०२४
२०७९/८०	४,५५५,४६१,४६९	४,६५०,४४०,५६९	८७,७९७,३६४	१,७५४,४२३,३८८
२०८०।८१	-	२,३२३,४०४,२७८	२,३२३,४०४,२७८	४,०७७,८२७,६६७

२५.२ चालु कर

चालु कर दायित्व (वा फिर्ता प्राप्ति) चालु वर्षको करयोग्य आय तथा विगत वर्षको कर भुक्तानी बाँकी समायोजनमा निर्भर गर्दछ। करयोग्य आय नाफा वा नोक्सानको विवरणमा देखाइएको नाफाभन्दा फरक पर्न सक्छ किनकि केही आम्दानी वा खर्चहरू विभिन्न वर्षहरूमा कर भार पार्नुपर्ने वा घटाउनु पर्ने हुन सक्छन् भने कतिपय त्यस्ता आम्दानी वा खर्चहरू कर नलाग्ने वा घटाउनु नपर्ने हुन सक्दछन्। समूहको चालु कर दायित्व प्रचलित आयकर ऐन २०५८ (2002 AD), आयकर नियमावली, सोसँग सम्बन्धित निर्देशिका तथा परिपत्र अनुसार गणना गरिएको छ।

आयकर खर्च रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
करको ब्यबस्था		
चालु वर्षको लागि	-	४,५५५,४६१,४६९
विगत वर्षको लागि	४४,९२१,१३६	-
स्थगन कर	४,९६०,७९८,२१६	(७७४,३५४,९७९)
जम्मा	**५,००५,७१९,३५२**	**३,७८१,१०६,४९०**

२५.३ स्थगन कर

विवरण -आ.व.२०८०।८१	आर्थिक विवरणको अंक	कर आधार	अस्थायी फरक रु.
सम्पत्ति			
जायजेथा, प्लाण्ट र उपकरण	२५,२९३,४९१,३८५	३४,४८६,४५२,७८१	(९,१९२,९६१,३९६)
जमिन	२३,०८५,०५२,०६६	५८६,९००,३०१	२२,४९८,१५१,७६५
अदृष्य सम्पत्ति	१,५७२,७१७,०६५	१,६५६,०१८,७८३	(८३,३०१,७१७)
Carry Forward of Deductable Losses	-	(२,८५१,७४७,३००)	(२,८५१,७४७,३००)
ऋण लगानी	१४,१८६,०१५,०२८	१४,३४३,७९६,७९३	(१५७,७८१,७६५)
व्यापारिक प्राप्तियोग्य	१,५१४,९४९,४२८	३,०९९,०३५,८६४	(१,५८४,०८६,४३६)
प्रोदभावी रकम, पेस्की तथा अन्य भुक्तानी पाउनु पर्ने रकम	९८३,९५०,२२७	१,०४३,२३२,०४७	(५९,२८१,८२०)
जिन्सी मौज्दात	५२१,०७२,१८२	७६९,८५७,३८९	(२४८,७८५,२०७)
पुँजीगत कार्यप्रगति	३,७९०,०३६,६०३	५,१६९,१९५,३६६	(१,३७९,१५८,७६३)
अग्रीम भुक्तानी तथा अन्य गैर वित्तीय सम्पत्ति	८२०,६८०,३४८	८६०,८७४,२१८	(४०,१९३,८७०)
वास्तविक लगानीमा भएको परिवर्तन	१८६,४९९,३००	१७३,३९२,०००	१३,१०७,३००
इक्विटी लगानी	२१९,०३४,०००	२०४,४३६,०००	१४,५९८,०००
एसोसिएट्समा लगानी	१,५७६,५९७,२५७	२,४६३,३४१,२५०	(८८६,७४३,९९३)
दीर्घकालीन लगानी तथा पेस्की	८५२,७५८,९६२	९४६,१४३,६४६	(९३,३८४,६८४)
दायित्व र व्यवस्था			
नवीकरण दस्तुरको व्यवस्था			-
निर्धारित सुविधा योजना व्यवस्था	१८,१८७,७७५,४११	-	(१८,१८७,७७५,४११)
टेलिकम भत्ता व्यवस्था	९१३,१२५,७०१	-	(९१३,१२५,७०१)
कर्मचारी बोनस बापत व्यवस्था	१,२१५,४५७,४७६	-	(१,२१५,४५७,४७६)
मूल्याङ्कन बापतको नाफा/(नोक्सान)			६७,५१८,५४९
खर्चको व्यवस्था	२५२,८२७,३०७	-	(२५२,८२७,३०७)
Net of Lease Liability/ROU	३१३,२८४,४८१	-	(३१३,२८४,४८१)
जम्मा			**(१४,८६९,७७६,२३७)**
	करको दर	२५% , ३०%	(४,४५२,८६०,४५२)
स्थगन गरिएको कर दायित्व/सम्पत्ति - आ.व.२०७९-८०(परिमार्जित)			(९,९३९,००५,६५३)
GSM license fee DTA Adjustment			-
स्थगन कर व्यवस्था खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०८०-८१			५,४८६,१४५,२०२
स्थगन गरिएको कर दायित्व/(सम्पत्ति),**३१ आषाढ २०८१**			(४,४५२,८६०,४५२)
स्थगन कर व्यवस्था खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०८०-८१ P&L			४,९६०,७९८,२१६
स्थगन कर व्यवस्था खर्च/(आम्दानी) आ.व.२०८०-८१ OCI			**५२५,३४६,९८६**

२५.४ वित्तीय विवरण र कर विवरणमा पेश गरिएको आय विवरण बीचको कर हिसाब मिलान विवरण:

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
वित्तीय विवरण अनुसार कर अघिको नाफा	११,१८८,३२८,५१३	११,६७६,२४९,४९४
आयकर ऐन अन्तर्गत खुद समायोजन	(११,१८८,३२८,५१३)	३,५०८,६२२,०७९
नाफाको लागि कर प्रस्ताव	-	१५,१८४,८७१,५६३
आयकर दर (२५%, ३०%)		
जम्मा	-	**४,५५५,४६१,४६९**

२६. सरकारी अनुदानः

लेखा नीति

सरकारी अनुदान भनेको एउटा संस्थाको सञ्चालन गतिविधिसँग सम्बन्धित विगत वा भविष्यको निश्चित सर्तको अनुपालनको बदलामा संस्थालाई स्रोत हस्तान्तरणको रूपमा सरकारले प्रदान गर्ने सहयोग हो । वास्तविक मूल्यका गैर-मौद्रिक अनुदान सहितका सरकारी अनुदानको निम्नानुसारका उचित आश्वासन प्राप्त भएपश्चात मात्र लेखाङ्कन गरिन्छ।

(क) संस्थाले सरकारी अनुदानसँग सम्बन्धित सर्तको पालना गर्नेछ; र

(ख) अनुदान प्राप्त हुनेछ।

सम्पत्तिसँग सम्बन्धित वास्तविक मूल्य गैर-मौद्रिक अनुदान सहितका सरकारी अनुदानको प्रयोगयोग्य अवधिको आधारमा स्थगन आयको रूपमा नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ। ह्रासयोग्य सम्पत्तिसँग सम्बन्धित अनुदान ती सम्पत्तिको प्रयोगयोग्य अवधिका आधारमा जुन अनुपातमा ह्रास खर्चलाई लेखाङ्कन गर्नु पर्ने हो सोही अनुपातमा नाफा वा नोक्सानमा भार पारिन्छ।

पहिले नै भइसकेको खर्च वा नोक्सानको क्षतिपूर्तिको रूपमा वा भविष्यसँग सम्बन्धित कुनै लागत बिना संस्थालाई तत्काल आर्थिक सहयोग गर्ने उद्देश्यले प्राप्त हुने सरकारी अनुदानलाई प्राप्त हुने अवधिको नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

स्थगन सरकारी अनुदान रुपैयाँमा

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सुरुको मौज्दात	१,५३३,३८४,२९४	८६१,०१९,९१०
चालु वर्षमा थप	३३८,५९५,०४२	७९९,८२५,०९३
चालु वर्षमा इक्विटीमा हस्तान्तरण	(२०७,५३०,७३५)	(१२७,४६०,७८९)
अन्तिम मौज्दात	**१,६६४,४४८,६०१**	**१,५३३,३८४,२९४**

२७. बिक्रीयोग्य सम्पत्तिहरू

व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू

मुख्यरुपमा मर्मतपश्चात फिर्ता भएका, बिक्रीको प्रक्रियामा रहेका Scrap सम्पत्ति तथा समूहका विस्थापित उपकरणलाई बिक्रीयोग्य सम्पत्तिको रुपमा राखिएको छ । Scrap तथा विस्थापित सम्पत्तिको अलावा समूहसँग लिलामीका लागि छुट्याइएका सम्पत्ति पनि रहेका छन् । यी सम्पत्तिलाई श्रेस्ताबाट हटाई शुन्य मूल्य वा रु.१ बाँकी रकम कायम गरी लेखाङ्कन गरिएको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ५ अनुसार यस्ता गैरचालु र कार्यसञ्चालनमा नरहेका सम्पत्ति वास्तविक मूल्यबाट बिक्री लागत घटाई निर्धारण गरिनुपर्छ।

व्यवस्थापनबाट कम महत्वका भनि औंल्याइएका तथा व्यावहारिक कठिनाइका कारण मूल्य निर्धारण गर्न नसकिने सम्पत्तिलाई वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएको छैन। यसले समूहको वित्तीय अवस्था तथा कार्यसम्पादनमा नगन्य प्रभाव हुने व्यवस्थापनको अनुमान रहेको छ।

समूहमा सञ्चालनमा नरहेका कुनै पनि कारोवार छैनन्।

२८. अन्य संस्थाहरूमा रहेको वित्तीय स्वार्थ

लेखा नीति

समूहले अन्य संस्थाहरूसँगको लगानी, नियन्त्रण र प्रभावको प्रस्तुति गर्ने प्रयोजनको लागि नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान १२ अनुसरण गरेको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

अन्य संस्थाहरुको सेयरधारण प्रतिशत

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	४१.४२%	४१.४२%
माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड	६.००%	६.००%
विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	३.२१%	३.२१%
नागरिक स्टक डिलर कम्पनी	१२.८६%	१२.८६%
	Treatment	**Treatment**
नेपाल डिजिटल पेमेन्ट्स कम्पनी लिमिटेड	सहायक कम्पनी	सहायक कम्पनी
त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	वित्तीय लगानी	वित्तीय लगानी
माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड	वित्तीय लगानी	वित्तीय लगानी
नागरिक स्टक डिलर कम्पनी	वित्तीय लगानी	वित्तीय लगानी
विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	इक्विटी लगानी	इक्विटी लगानी
नेशनल फण्ड मेनेजमेण्ट लिमिटेड	इक्विटी लगानी	इक्विटी लगानी
सर्वोत्तम सिमेन्ट लिमिटेड	इक्विटी लगानी	इक्विटी लगानी

२९. सम्भावित दायित्व र पुँजीगत प्रतिबद्धता

२९.१ सम्भावित दायित्व

सम्भावित दायित्वले सम्भावित नगदको बाह्य प्रवाहलाई जनाउँछ जसको भुक्तानीको सम्भावना कम हुनुको साथै विश्वसनीय कारण सहित मापन गर्न सकिदैन।

२९.१.१ कर सम्बन्धी मुद्दाहरु

२९.१.१.१ प्रशासनिक पुनरावलोकन अपिल:

समूहको आ.व. २०७१/७२, २०७२/७३, २०७३/७४, २०७४/७५, २०७५/७६ र २०७६/७७ सम्मको अन्तिम कर निर्धारण सम्पन्न भई कर निर्धारण आदेश प्राप्त भइसकेको छ। समूहले श्रोतमा करकट्टी र आयकरमा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर ठूला करदाता कार्यालयको खातामा आवश्यक धरौटी राखी प्रशासनिक पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको कार्यालयमा पेश गरेको निवेदन विचाराधीन छ।

प्रशासनिक पुनरावलोकन रकम रु.

वर्ष	दाखिला समय	रुपैयाँमा
२०७१।७२	२०७६।०५।२३	८३,६६२,८८१
२०७२।७३	२०७७।०५।२३	१५५,६१३,१२३
२०७३।७४	२०७८।०५।१६	३५,६१०,८७०
२०७४।७५	२०७९।०४।२६	१५,४६२,५८४
२०७५।७६	२०८०।०६।०५	२३,०६४,६४१
२०७६।७७	२०८१।०४।२८	१८,१७२,३३९
जम्मा		३३१,५८६,४३९

प्रशासनिक पुनरावलोकन समूहको पक्षमा नभएमा आय वर्ष २०७३/७४, २०७४/७५, २०७५/७६ र २०७६/७७ को लागि लगाइएको श्रोतमा कट्टी कर, आयकर तथा तत्काल निर्धारण गरिएको जरिवाना सहितको रकम समूहको सम्भावित दायित्व हुनसक्छ।

वर्ष	आयकर	भ्याट	श्रोतमा करकट्टी
२०७३।७४	३७९,८४९,२७७	-	-
२०७४।७५	१६४,९३४,२२७	-	-
२०७५।७६	१४२,२४०,२४१	-	१८,२३९,१०९
२०७६।७७	३५,२८१,९०७	११,२५६,३४४	८,४८५,१५५
जम्मा	**७२२,३०५,६५२**	**११,२५६,३४४**	**२६,७२४,२६४**

२९.१.१.२ राजस्व न्यायाधिकरणमा अपिल:

समूहको आ.व. २०७१/७२, २०७२/७३, २०७३/७४ २०७४/ ७५, २०७५/ ७६, र २०७६/ ७७ को अन्तिम कर निर्धारण सम्पन्न भई कर निर्धारण आदेश प्राप्त भै सकेको छ। समूहले आ.व. २०७१/७२ को श्रोतमा करकट्टी र आयकरमा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको कार्यालयमा पेश गरेको निवेदनको विभागका महानिर्देशकबाट कुनै निर्णय प्राप्त भएको छैन। समूहले आ.व. २०७२/७३ को श्रोतमा करकट्टी र आयकरमा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पेश गरेको निवेदनको विभागका महानिर्देशकबाट कुनै निर्णय प्राप्त भएको छैन।

आ.व	दाखिला मिति	रकम रु.
२०७१।७२	२०७७।०८।२३	१४३,०९७,८६४
२०७२।७३	२०७९।०२।२३	१५५,६१४,०००
जम्मा		**२९८,७११,८६४**

श्रोतमा करकट्टी र आय करको विषयमा गरिएको पुनरावलोकन अपिलको निर्णय समूहको विपक्षमा भएको अवस्थामा तथा फरफारक मितिसम्म त्यसमा लाग्ने जरिवाना समेतको रकम समूहको आ.व. २०७१/७२ र आ.व. २०७२/७३ को सम्भावित दायित्वमा थप हुने छ।

रकम रु.

आ.व	आय कर	स्रोतमा करकट्टी
२०७१।७२	६९०,५४६,८७२	२५,७६८,६४०
२०७२।७३	१,३६७,९३८,१६९	६,२५३,४१३
जम्मा	**२,०५८,४८५,०४१**	**३२,०२२,०५३**

२९.१.२ कानूनी मुद्दाहरु

विभिन्न न्यायिक तथा अर्धन्यायिक निकायमा समूह विरुद्धका २६ वटा मुद्दाहरू बिचाराधीन रहेका छन् । ती मुद्दाहरु समूहको बिपक्षमा फैसला भएको अवस्थामा कम्पनी उपर दायित्व सिर्जना हुन्छ। तर त्यस्ता दायित्वलाई विश्वसनीय रुपमा मौद्रिक मूल्यमा मापन गरी लेखाङ्कन गर्न नसकिने तथा टिप्पणी २९.१.१.२ बाहेकका कर सम्बन्धी मुद्धाहरुबाट आउने दायित्वले निर्णयमा खासै प्रभाव नपार्ने व्यस्थापनले ठहर गरेको छ।

यस प्रतिवेदन अवधिमा सम्झौता अनुसार ज्यालामा काम गर्ने २१ जना कामदारहरुको विषयमा सर्वोच्च अदालतमा मुद्धा विचाराधीन रहेको छ। उक्त मुद्धाको फैसला समूहको विपक्षमा भएमा समूहले सम्भावित दायित्व वहन गर्नुपर्ने रकम रु. ९,६०८,०५६.३५ थप हुने छ।

२९.१.३ नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणसँगको विवाद:

समूह र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण बीच २१०० मेघाहर्ज व्याण्डको फ्रिक्वेन्सी प्रयोग बापत समूहले प्राधिकरणलाई भुक्तानी गनुपर्ने आ.व.२०६३।६४ देखिको फ्रिक्वेन्सी दस्तुर विषयमा विवाद सिर्जना भएको छ। फ्रिक्वेन्सी दस्तुरको विषयमा पुनर्विचार गरियोस भनि समूहले अपिल गरेपछि यो विषय उच्च अदालत, पाटनमा विचाराधीन रहेको छ।

अदालतबाट समूहको विपक्षमा फैसला भएको अवस्थामा फ्रिक्वेन्सी दस्तुर बापतको रु.१.६६ अर्ब रुपैयाँ तथा फरफारक मितिसम्म त्यसमा लाग्ने जरिवाना समेतको रकम समूहको सम्भावित दायित्वमा थप हुनेछ।

२९.२ प्रतिबद्धता

प्रतिबद्धता भनेको समूहले सम्पत्ति खरिद, पट्टा, पूर्वाधार एवं नेटवर्क विकास र विस्तारको लागि आपूर्तिकर्तासँग गरिएको सम्झौता बापत भविष्यमा तिनुपर्ने करारको दायित्व हो तर वस्तु तथा सामग्री आपूर्तिकर्ताबाट प्राप्त भई नसकेको कारणले त्यस्ता रकम वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएका छैनन्। कार्यसम्पन्न भएपश्चात् भुक्तानी गर्ने गरी न्यूनतम प्रतिबद्धता जनाइएका रकम निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

पुँजीगत प्रतिबद्धता (रुपैयाँमा)

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
सिभिल कार्यको पुँजीगत प्रतिबद्धता	८८,८१७,२३२	५७४,१६७,२०५
प्लाण्ट तथा उपकरण खरिद कार्यको पुँजीगत प्रतिबद्धता	६,२००,६७४,७४२	५,०१३,५३५,१३३
जम्मा	**६,२८९,४९१,९७४**	**५,५८७,७०२,३३८**

३०. सम्बद्ध पक्षको विवरण

लेखा नीति

नेपाल लेखामान २४ "सम्बद्ध पक्षसँगको कारोवार" बमोजिम कारोबार रकम र अन्य कानूनी आवश्यकतालाई खुलासा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा समूहले सम्बद्ध पक्षसँगको कारोवार र सोको बाँकी रकमलाई उल्लेख गरेको छ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

३०.१ सम्बद्ध पक्षको पहिचान

समूहल निम्न पक्षहरूलाई सम्बद्ध पक्षको रुपमा पहिचान गरेको छ।

१. नेपाल सरकार : नेपाल सरकार मुख्य कम्पनीको प्रमुख लगानीकर्ता रहेको छ। (सेयर पुँजी सम्बन्धी नोट १३)

२. कम्पनीका सञ्चालकहरू।

३. कम्पनीका मुख्य व्यवस्थापकहरू, कम्पनीमा सेवारत तह ११ र सोभन्दा माथिका पदासिन व्यक्तिहरूलाई व्यवस्थापकीय निणर्यमा प्रभाव पार्न सक्ने पदाधिकारीको रुपमा लिइएको छ।

४. सञ्चालक तथा व्यवस्थापकीय पदमा कार्यरत पदाधिकारीका नातेदारहरू।

५. नागरिक लगानी कोष तथा कर्मचारी सञ्चय कोषमा रहेको नेपाल टेलिकम कर्मचारी अवकास कोष।

६. नेपाल दूरसञ्चार कम्पनीको कर्मचारीको निवृत्तिभरण कोषको लागि नेपाल बैंक लिमिटेड, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक र कृषि विकास बैंक तथा अन्य वाणिज्य बैंकहरुसँग Earmark गरिएको रकम।

७. त्रिशूली जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड।

८. माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत लिमिटेड।

९. नागरिक स्टक डिलर कम्पनी लिमिटेड।

१०. राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक।

३०.२ सम्बद्ध पक्षसँगको कारोबार

३०.२.१ नेपाल सरकारसँगको कारोबार

समूहले कर तथा गैर कर राजस्व गरी रु ४१,५९३,३०७,७११ सरकारी कोषमा योगदान गरेको छ भने सेयर लगानीको आधारमा रु. ६,५८७,७२६,४०० लाभांश भुक्तानी गरेको छ।

रकम रु.

विवरण	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८० (परिमार्जित)
अग्रिम आयकर	१,७००,०००,०००	४,६२३,३५०,३६७
मूल्य अभिवृद्धि कर	३,४६१,०८७,२०८	३,४६०,९३७,५८८
दूरसञ्चार सेवा शुल्क	३,१४४,७९४,७३७	३,४८६,५०८,५९७
स्वामित्व शुल्क	६८४,१९३,३५३	६९८,४४६,६०८
भन्सार शुल्क	१७५,१२७,३००	२८९,९०७,६९५
रोयल्टी र ग्रामिण दूरसञ्चार विकाश कोष	२,१५८,०६०,१०९	२,२४९,७९१,१८०
फ्रिक्वेन्सी दस्तुर	२,०४६,५९५,००६	१,६२१,४९९,९८०
लाभांश	६,५८७,७२६,४००	७,१६९,६०७,२७९
सम्पत्ति कर	५८,२७३,७६६	६९,००५,५१६
लाइसेन्स दस्तुर	१६,९८९,५००,०००	३,३६७,८७०,०००
स्रोतमा करकट्टी (TDS)	४,५८७,९४९,८३२	१,४१८,७७२,५७५
जम्मा	**४१,५९३,३०७,७११**	**२८,४५५,६९७,३८५**

दूरसञ्चार सेवा प्रदान गरेबापत नेपाल सरकारको लागि संकलन गरिने सेवा शुल्क व्यावसायिक सर्तबमोजिम लगाइएका छन्।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण (नेपाल सरकारद्वारा स्थापित स्वायत्त नियामक निकाय) लाई बुझाइएका शुल्क कानून तथा नियमनकारी व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी गरिएको छ।

३०.२.२ सञ्चालक तथा मुख्य व्यवस्थापकीय व्यक्तित्व

यस आर्थिक वर्षमा (असार ३१, २०८१) कुनै पनि सञ्चालक तथा व्यवस्थापक एवं निजका नातेदारहरूले समूहबाट कुनै प्रकारको ऋण सुविधा लिएका छैनन्।

समूहले नियमावली/विनियमावली अनुसारका सेवा सुविधा बाहेक कुनै पनि सञ्चालक तथा व्यवस्थापकीय व्यक्तित्व एवं निजका नातेदारहरूसँग कुनै पनि कारोबार अथवा कारोबार प्रस्ताव समेत गरेको छैन।

३०.२.३ अन्तर समूह कारोबार

अन्तर समूह बीच हुने कारोबार Arm's Length सिद्धान्तको आधारमा निम्नानुसारको कारोवार भएको छ।

कारोबारका प्रकृति रुपैयाँमा

विवरण	कारोबार रकम		उठ्न बाँकी रकम / (भुक्तानी बाँकी रकम)
	डेबिट	क्रेडिट	
घरभाडा खर्च		३६,००,०००	८१०,०००
टेलिफोन र इन्टरनेट खर्च		२७७,४२८	४५,३८२१०४
विद्युत महशुल भुक्तानीका लागि कमिशन	१,५८२,०००		(१,५०६,४००)
MPOS खरिद		३०,९५३,८२५	
जम्मा	**१५८२,०००**	**३१,२३१,२५४**	**(६५१,०१८)**

३१ पुनर्परिमार्जित र पुनवर्गीकृत खुलासा :

आर्थिक विवरणहरू त्रुटि रहित प्रस्तुत गर्नका लागि प्रतिवेदन अवधिभन्दा अघिल्लो आ.व.का महत्वपूर्ण त्रुटिलाई पश्चातदर्शी (Retrospective) रुपमा सच्याउन सोही अवधिको तुलनात्मक रकमलाई पुनः प्रस्तुत गरेर वा प्रतिवेदनमा तुलना गरिएको अवधि भन्दा अघिल्ला आ.व.मा भएका त्रुटिहरुलाई सो अवधिको सम्पत्ति, दायित्व र इक्विटीका ब्यालेन्सलाई पुनः प्रस्तुत गरेर सुधार गरिन्छ।

यस सन्दर्भमा, अघिल्लो अवधिका त्रुटिहरूलाई निम्नलिखित प्रभावका साथमा कम्पनीको सम्पत्ति, दायित्व र इक्विटीको प्रारम्विक आरम्भिक ब्यालेन्स पुनः प्रस्तुत गरेर सुधार गरिएको छ।

क) आ.व.२०७८/७९ मा अदृश्य सम्पतिको परिशोधन (Amortisation) तर्फ रु. १७५,४५६,२४४।०० को कम अभिलेखिकरण भएकोमा यस आ.व.को सञ्चित जगेडाको सुरु मौज्दातमा समायोजन गरिएको।

ख) कर्मचारी ऋणको मूल्याङ्कनलाई वास्तविक मूल्यमा मूल्याङ्कन गर्न रु.१८७,४०२,६७४।०० लाई सञ्चित जगेडाको सुरु मौज्दातमा तथा रु.१५,१४७,२१५।०० लाई अघिल्लो वर्षमा परिमार्जन गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

ग) सम्पत्तिको प्रयोग अधिकार र पट्टा दायित्वमा भएका समायोजनको सम्बन्धमा सञ्चित जगेडाको सुरु मौज्दातमा रु.४०,८६७,२१०।०० को समायोजन गरिएको छ। पट्टा दायित्वको वित्तीय लागत रु.१४,६२७,४६४ र सम्पत्तिको प्रयोग अधिकारको परिशोधन लागत रु.९६,९२६,०४४।०० अघिल्लो वर्षमा परिमार्जन गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

घ) माथि उल्लिखित रकमहरूको पुनः प्रस्तुतीकरण र वर्गीकरणको नतिजास्वरूप रु. १२४,६१२,६९३।०० स्थगन कर सञ्चिति तथा स्थगन कर सम्पत्तिमा समायोजन गरिएको छ।

३२. रिपोर्टिङ्ग अवधि पश्चातका घटनाहरु

प्रतिवेदन मितिभन्दा पछाडि प्रतिवेदन हस्ताक्षर भएको मिति (२०८१/८/३०) सम्ममा अन्य थप उल्लेखनीय घटनाहरु छैनन्।

३३. विगत वर्ष समायोजन

विगत तथा चालु वर्षका वित्तीय विवरणहरूलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानले औंल्याए अनुसार परिमार्जन गरी प्रस्तुतीकरण गरिएको छ ।

विगत वर्षसँग सम्बन्धित निम्नानुसारका आम्दानी र खर्चलाई नेपाल लेखामान ८ का प्रावधान अनुसार आ.व.२०८०।८१ मा समायोजन गरिएको छ। खुद विगत वर्ष समायोजन रु.१४७,१०९ सम्बन्धित आ.व.मा र वर्ष खुलाउन नसकिएका रकमलाई चालु आ.व.को सञ्चालन इक्विटीमा भार पारिएको छ।

रुपैयाँमा

सि.नं	विवरण	खर्च	आम्दानी
१	कार्यसञ्चालन आय		५६,८६५
२	कार्यसञ्चालन खर्च	२०३,९७४	
	जम्मा	**२०३,९७४**	**५६,८६५**
	खुद असर		**१४७,१०९**

भेटिएका अन्य फरक विवरणलाई सोही स्थानमा छुट्टै देखाइएको छ।

३४. अन्य खुलासा

३४.१ सटही दरको प्रयोग

सटही दर	३१ आषाढ २०८१	३१ आषाढ २०८०
अमेरिकी डलर : रुपैंयाँ	१३३.३६	१३१.१७
यूरो : रुपैंयाँ	१४५.४६	१४७.१९
ग्रेटब्रिटेन पाउण्ड: रुपैंयाँ	१७३.२९	१७१.९५

३४.२ विगत वर्षका रकमहरूलाई चालु वर्षसँग तुलना गर्न सजिलो हुनेगरी आवश्यकताअनुसार पुनः विभाजन तथा वर्गीकरण गरिएको छ।

श्री राधिका अर्याल अध्यक्ष	श्री संगिता पहाडी (अर्याल) सदस्य	श्री धनिराम शर्मा सदस्य	सि.ए. महेश कुमार गुरागाईं एम.जी.एस.एण्ड एसोसिएट्स चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स	सि.ए. नरेन्द्र भट्टराई कुवेर एन. भट्टराई एण्ड कं. चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स
श्री कोमल बहादुर खत्री सदस्य	श्री कोशहरि निरौला सदस्य	श्री मनिष जङ्ग जोशी सदस्य	श्री राजेन्द्र अर्याल प्रमुख वित्तीय अधिकृत	सि.ए. निर्जल श्रेष्ठ प्रबन्धक

मितिः ३० मंसिर, २०८१
स्थानः काठमाडौं

NOTE

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडका कोसेढुङ्गाहरू

ई.सं.	विवरण
१९१३	काठमाडौँमा पहिलो टेलिफोन लाइनको स्थापना
१९१४	काठमाडौँदेखि भारतको रक्सौलसम्म ओपन वायर ट्रंक लाइनको स्थापना
१९३५	दरबारमा २५ लाइन क्षमताको Automatic Exchange को जडान
१९३६	काठमाडौँदेखि धनकुटासम्म ओपन वायर ट्रंक लाइनको स्थापना
१९५०	टेलिग्राम सेवाको स्थापना
१९५०	High Frequency Radio प्रणालीको सुरुवात
१९५०	काठमाडौँमा १०० लाइनको Cross Bar टेलिफोन एक्सचेन्जको स्थापना
१९५१	काठमाडौँदेखि पाल्पासम्म ओपन वायर ट्रंक लाइनको स्थापना
१९५५	सर्वसाधारणको लागि पहिलो ३०० लाइनको Cross Bar टेलिफोन एक्सचेन्जको स्थापना
१९५५	सर्वसाधारण नेपालीलाई टेलिफोन लाइन वितरण
१९६३	काठमाडौँमा पहिलो १००० लाइनको Automatic Exchange स्थापना
१९६४	HF Radio Service द्वारा अन्तर्राष्ट्रिय (भारत तथा पाकिस्तान) दूरसञ्चार सेवाको सुरुवात
१९७१	टेलेक्स सेवाको सुरुवात
१९७४	अन्तरदेशिय ट्रंक सेवाको लागि Microwave Transmisson Link को स्थापना
१९८२	अन्तर्राष्ट्रिय सर्किटको लागि "B" Type भू-उपग्रह केन्द्रको स्थापना
१९८२	SPC टेलेक्स एक्सचेन्जको स्थापना
१९८३	डिजिटल टेलिफोन एक्सचेन्जको स्थापना
१९८४	अन्तरदेशिय ट्रंक सेवा (STD) को सुरुवात
१९८४	ग्रामीण दूरसञ्चार सेवाको सुरुवात
१९८७	अन्तर्राष्ट्रिय ट्रंक सेवा (ISD) को सुरुवात
१९९५	Optical Fiber Network को जडान
१९९६	सबै ट्रान्समिसन लिङ्कलाई डिजिटल ट्रान्समिसन लिङ्कमा परिवर्तन
१९९६	सम्पूर्ण टेलिफोन नेटवर्क स्वचालित गरिएको
१९९६	अन्तर्राष्ट्रिय गेटवे एक्सचेन्जको स्थापना
१९९६	भिस्याट सेवाको सुरुवात
१९९७	D.O.T. India सँग अप्टिकल फाइबरद्वारा डिजिटल लिङ्कको स्थापना
१९९८	बंगलादेशसँग सिधा लिङ्कको स्थापना
१९९९	GSM मोवाइल सेवाको सुरुवात
२०००	SDH Microwave Radio को कार्यान्वयन
२०००	इन्टरनेट सेवाको शुरुवाट
२००१	पे फोन सेवाको सुरुवात
२००१	GSM मोबाइलमा International Roaming सेवाको सुरुवात
२००२	पूर्व-पश्चिम राजमार्गमा अप्टिकल फाइबर बिछ्याउने कार्य
२००३	GSM प्रिपेड सेवाको सुरुवात
२००४	तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थानलाई नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडमा परिवर्तन
२००४	प्रिपेड कलिङ्ग कार्ड (ईजि कल) सेवाको सुरुवात
२००४	IVR सेवा १६०० मार्फत SLC परीक्षाको नतिजा प्रकाशनको सुरुवात
२००५	एड्भान्सड फ्री फोन (Toll-Free) सेवाको सुरुवात
२००५	CDMA सेवाको सुरुवात
२००५	एक्सेस नेटवर्क सेवाको सुरुवात

ई.सं.	विवरण
२००५	टेलिफोन सोधपुछ सेवा (१९७) को कार्य outsourceबाट गराउन थालिएको
२००६	PSTN क्रेडिट लिमिट सेवाको सुरुवात
२००६	होम कन्ट्री डाइरेक्ट सेवा (HCD-Nepal Direct) को सुरुवात
२००६	काठमाडौँमा टेलिफोन फल्ट दर्ता (१९८) सेवा IVR मार्फत थालिएको
२००६	IVR सेवा १६०१ मर्फत १०+२ परिक्षाको नतिजा प्रकाशनको सुरुवात
२००६	काठमाडौँ उपत्यकामा CDMA सेवाको सुरुवात
२००६	PSTN भ्वाइस मेल सेवाको सुरुवात
२००७	नेपाल भारत अप्टिकल लिङ्कद्वारा इन्टरनेट ब्यान्डविध वृद्धि
२००७	CDMA मोबाइल (SkyPhone) मा अन्तर देशिय रोमिङ सेवाको सुरुवात
२००७	IVR सेवा १६०६ मार्फत PSTN टेलिफोन बिल रकमको जानकारी लिने सेवाको सुरुवात
२००७	IVR सेवा १८८ मार्फत नि्:शुल्क VOIP कल Complaint दर्ता सेवाको सरुवात
२००७	GSM मोबाइलमा GPRS, 3G र CRBT सेवाको सुरुवात
२००८	ADSL इन्टरनेट सेवाको सुरुवात
२००८	IVR सेवा १९८ मार्फत ADSL Complaint दर्ता सेवाको सुरुवात
२००८	नेटिस बोर्ड सेवाको सुरुवात
२००९	CDMA पोष्पेड मोबाइल सेवाको सुरुवात
२०१०	देशका सम्पूर्ण गा.पा.मा कम्पनीको दूरसञ्चार सेवा पुगेको
२०१०	SIP Easy Call (Pre-Paid Calling Card) सेवाको सुरुवात
२०१०	Volume Based ADSL सेवाको सुरुवात
२०११	SIP PPP (Permanent Pre-paid Phone) सेवाको सुरुवात
२०११	GSM मोबाइलमा 3G Data Card सेवा सुरुवात
२०११	First Internationl Carrier Partner's Meet को आयोजना
२०१२	International Toll Free Services (ITFS) सेवाको सुरुवात, 4G वायरलेस ब्रोडब्यान्ड इन्टरनेट WiMAX सेवाको सुरुवात
२०१२	IP CDMA सेवाको सुरुवात
२०१३	IP-based Wireline Network (NGN) सेवाको सञ्चालन
२०१४	Wi-Fi Hotspot सञ्चालन, कम्पनी Mobile App को सुरुवात
२०१५	FTTH सेवाको सुरुवात
२०१५	सामाजिक सञ्जाल Meet सेवाको सुरुवात
२०१६	NTPRO सेवाको सुरुवात
२०१७	4G/LTE सेवा काठमाडौँ र पोखराबाट सुरुवात
२०१८	नेपाल-चीनबिच केरुङ्ग नाकामार्फत अप्टिकल फाइबर लिंकको व्यावसयिक सञ्चालनको सुरुवात
२०१९	4G/LTE सेवा सातै प्रदेशमा विस्तार
२०२०	4G/LTE सेवा ७७ जिल्लामा विस्तार
२०२१	Nttv सेवाको सुरुवात
२०२२	VoLTE र ViLTE सेवाको व्यावसायिक सुरुवात

नेपाल टेलिकम
राष्ट्रको संचार

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड
केन्द्रीय कार्यालय, भद्रकालीप्लाजा, काठमाडौं

www.ntc.net.np
facebook.com/NepalTelecom.NT
twitter.com/ndcl_nt
nepaltelecomofficial